PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA
AD USO
DEI MISSIONARJ APOSTOLICI DI COSTANTINOPOLI
COMPOSTI

DA COSIMO COMIDAS DE CARBOGNANO
COSTANTINOPOLITANO
CAVALIERE AURATO DELLA S.SEDE, E INTERPRETE DEL REGIO MINISTERO
DI S. M. CATTOLICA IN COSTANTINOPOLI

DEDICATI
ALL'EMINENTISSIMO E REVERENDISSIMO PRINCIPE
IL SIGNOR CARDINALE
LEONARDO ANTONELLI
VESCOVO DI PALESTRINA
E PREFETTO DELLA SACRA CONGR. DI PROP. FIDE.

IN ROMA MDCCXCIV.

NELLA STAMPERIA DELLA SAC. CONGR. DI PROP. FIDE
CON LICENZA DE' SUPERIORI.

Ut sementem feceris, ita metes.

Cic.

PRIMI PRINCIPJ

DELLA

GRAMATICA TURCA

EMINENTISSIMO PRINCIPE

Non è l' ambizione o l' interesse, che mi muove a stendere questi Primi Principj della Lingua Turca nell' Italiana favella; ma il fervoroso e l' ardente desìo, che ho di giovare ai nostri Missionarj, i quali da più Lustri a questa parte pascono col cibo Evangelico questi Popoli. Ed essendo ciò il vero, e il principale scopo dell' intrapresa Opera, ognun ben vede, che a nessun altro doveva esser consacrata, fuorchè a VOSTRA EMINENZA, *la quale per le sue rare virtù già elevata al Supremo Posto di codesta Sacra Congregazione di Propaganda, non cessa di dolcemente confortare co' suoi benigni influssi*

i predetti Sacri Ministri alle importanti cure del loro Apostolico Ministero. Intanto supplico la sublime generosità di V. E. a degnarsi di gradire questo picciolo attestato del mio zelo per la Cattolica Romana Fede propagata e difesa in questo Suolo col sangue d' un mio Progenitore contro i crudeli assalti dell' Eresia; siccome di quel profondo ossequio con cui inchinato bacio a V. E. umilissimamente il lembo della Sacra Porpora.

Di Vostra Eminenza

Costantinopoli 12. *Agosto* 1786.

Umõ Devmõ, ed Obblmõ Servitore

COSIMO COMIDAS DE CARBOGNANO

A CHI

A CHI LEGGE

L'attual Vicario Apostolico di Costantinopoli Monsignor Francescantonio Frachia, Prelato di gran zelo e riputazione avendoci più volte dimostrato gran desiderio di vedere pubblicate colle stampe alcune Regole Gramaticali della Lingua Turca scritte nell' Italiana favella, per cui potessero agevolmente venire alla cognizione della medesima i Missionarj di Costantinopoli, giacchè la celebre Gramatica del *Meninski* per essere molto diffusa non era accomodata all' abilità d' ognuno, e per intenderla si richiedeva una intiera cognizione della Lingua Araba, e Persiana; ci è caduto in pensiere sì per compiacere al detto degnissimo Prelato, come per agevolare ai medesimi lo studio di quella lingua, di formare nell' Italiana favella questa picciola Gramatica, ponendovi in primo luogo i Nomi, poi i Verbi, e finalmente gli Adverbj, le Preposizioni, le Congiunzioni, e le Interjezioni, come anche varie osservazioni intorno alla Costru-

zio-

zione, o sia Sintassi. E non dubitiamo, che i Missionarj facendo uso di questa nostra fatica colla debita applicazione vengano a tirarne quel vantaggio, che si augurano per la loro istruzione a maggior gloria di Dio e spirituale profitto delle Anime.
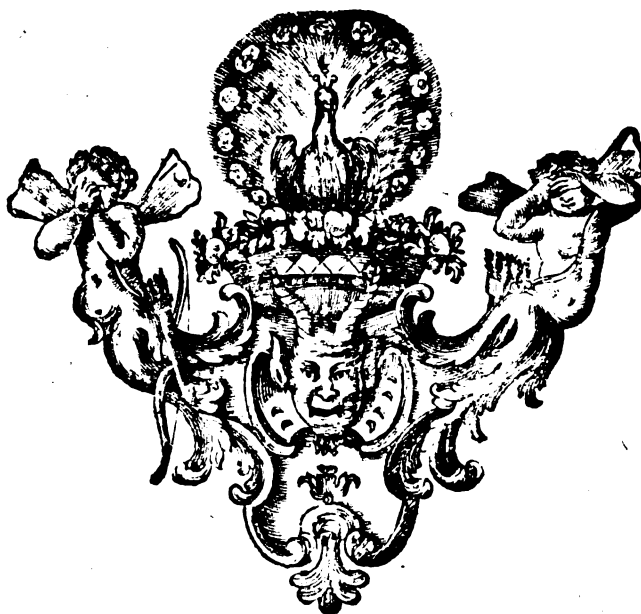
ALFABETO

delle Lettere Turche.

Figure collegate in fine	in mezzo	in principio	Figure disgiunte dall' altre	Nome	Valore
ـا	ـا	ا	ا	*Elif*	*e , i , ï , a , y , u .*
ـب	ـبـ	بـ	ب	*be*	*b .*
ـت	ـتـ	تـ	ت	*te*	*t .*
ـث	ـثـ	ثـ	ث	*se*	*s .*
ـج	ـجـ	جـ	ج	*ḡim*	*ḡ .*
ـح	ـحـ	حـ	ح	*ha*	*h* di suono veemente.
ـخ	ـخـ	خـ	خ	*chy*	*ch .*
ـد	ـد	د	د	*dal*	*d .*
ـذ	ـذ	ذ	ذ	*zel*	*z .*
ـر	ـر	ر	ر	*ry*	*r .*
ـز	ـز	ز	ز	*ze*	*z .*
ـس	ـسـ	سـ	س	*sin*	*s .*
ـش	ـشـ	شـ	ش	*ṡin*	*ṡ .*
ـص	ـصـ	صـ	ص	*sad*	*s* di suono gagliardo
ـض	ـضـ	ضـ	ض	*zad*	*z* di suono aspro .
ـط	ـطـ	طـ	ط	*ty*	*s* di suono duro .
ـظ	ـظـ	ظـ	ظ	*zy*	*z* di suono gagliardo

ـع	ـعـ	عـ	ع	*ajn*	*a*, *y*, *u* di suono gutturale
ـغ	ـغـ	غـ	غ	*ghain*	*gh*.
ـف	ـفـ	فـ	ف	*fe*	*f*.
ـق	ـقـ	قـ	ق	*kaf*	*k* di suono aspro.
ـك ـك	ـكـ ـكـ	كـ كـ	ك ك	*kief*	*k*.
ـل	ـلـ	لـ	ل	*lam*	*l*.
ـم ـم	ـمـ ـمـ	مـ	م	*mim*	*m*.
ـن	ـنـ	نـ	ن	*nun*	*n*.
ـو	ـو	و	و	*vav*	*v*.
ـه	ـهـ	هـ	ه	*he*	*h*.
ـلا	ـلا	لا	لا لا	*lamelif*	*la*.
ـي ـى	ـيـ	يـ	ى ي	*je*	*j*.
ـپ	ـپـ	پـ	پ	*pe*	*p*.
ـچ	ـچـ	چـ	چ	*čim*	*č*.
ـژ ـژ	ـژ	ژ	ژ	*ǰe*	*ǰ*.
ـك ـك	ـكـ ـكـ	كـ كـ	ك ك	*gief*	*ǵ*.
ـگ ـگ	ـگـ ـگـ	گـ گـ	گ گ		
ـك ـك	ـكـ ـكـ	كـ كـ	ك ك	*saghyr-kief*	*n*-
ـڭ ـڭ	ـڭـ ـڭـ	ڭـ ڭـ	ڭ ڭ		

Del resto vedi pag. 621. l'Aggiunta di Regole, e Osservazioni dell'Autore intorno all'Ortografia Turca.

PRIMI

DECRETUM

Sacrae Congregationis generalis de Propaganda Fide habitae die 4. Martii anni 1793.

Quum ad informandos Missionarios in Turcico idiomate, quo complures Orientis populi utuntur, plurimum expedire visum fuerit typis mandare Grammaticam Italo-Turcicam a D. Cosma Comidas de Carbognano elucubratam, diligenterque revisam; Sacra Congregatio, referente R. P. D. Antonio Felici Zondadari Archiepiscopo Adanensi Secretario, decrevit, ac jussit, ut eadem Grammatica typis, ac sumptibus ipsius Sacrae Congregationis accurate excudatur.

Datum Romae ex aedibus ejusdem Sacrae Congregationis die, & anno, quibus supra.

L. CARD. ANTONELLUS PRAEFECTUS.

Loco ✱ Signi

A. Archiep. Adanensis Secr.

NO-

NOTA

di alcuni Caratteri, de' quali ci serviamo in quest' Opera per esprimere le parole Turche secondo la loro retta pronunziazione e suono.

č si deve pronunziare come *cià*, *ce*, *ci*, *ciò*, *ciù*.

ch si proferisce come la χ de' Greci, ma con maggior asprezza.

ğ si deve leggere come *già*, *ge*, *gi*, *giò*, *giù*.

ġ si deve proferire come *ghià*, *ghiè*, *ghi*, *ghiò*, *ghiù*.

gh equivale alla γ de' Greci moderni.

h si deve pronunziare con aspirazione.

ǰ si legge come la *j* dei Francesi.

k' si deve proferire come *chià*, *chiè*, *chi*, *chiò*, *chiù*.

n- si ha da pronunciare come la *n* nazale de' Francesi.

ö si deve leggere come l' *eu* dei Francesi.

ṡ equivale al *ch* dei Francesi.

ü si proferisce come l' *u* Francese.

y si ha da proferire con gorgia.

z si deve pronunziare alla francese.

^ è il contrassegno della lettera gutturale ع *ajn*.

AL-

PRIMI PRINCIPJ

DELLA

GRAMATICA TURCA

PARTE PRIMA

Dei Nomi.

CAPITOLO I.

Della Declinazione de'Nomi Sostantivi.

Prima Declinazione de' Nomi Sostantivi, che hanno per vocale un ا, *o* ـَ a, *o* ی *o* ـِ y *nell' ultima sillaba del Nominativo singolare.*

Sing.Nom. اوغلان *oghlàn*, il Garzone.

Gen. اوغلانك *oghlànyǹ-*, del Garzone.

Gen. اوغلان *oghlàn*, di Garzone.

Dat. اوغلانه *oghlànà*, al Garzone.

Acc. اوغلانی *oghlànỳ*, il Garzone.

Acc. اوغلان *oghlàn*, Garzone.

Voc. اوغلان *oghlàn*, o یا اوغلان *ja oghlàn*, o Garzone.

Abl. اوغلاندن *oghlàndàn*, dal Garzone.

Plur.Nom. اوغلانلر *oghlànlàr*, i Garzoni.

Gen. اوغلانلرك *oghlànlaryǹ-*, dei Garzoni.

Gen. اوغلانلر *oghlànlàr* , dì Garzoni.

Dat. اوغلانلره *oghlànlarà* , ai Garzoni.

Acc. اوغلانلری *oghlànlarỳ* , i Garzoni.

Acc. اوغلانلر *oghlànlàr* , Garzoni.

Voc. اوغلانلر *oghlànlàr* , o يا اوغلانلر *ja oghlànlàr*, o Garzoni.

Abl. اوغلانلردن *oghlànlardàn* , dai Garzoni.

Nom. مرض *maràz* , la Malattia.

Nom. فقير *fakỳr* , il Povero.

Nom. قاتر *kàtỳr* , il Mulo.

Prima Declinazione de' nomi sostantivi, che hanno per vocale un ا, *o* َ e, *o* ى, *o* ِ i *nell'ultima sillaba del Nominativo Singolare.*

Sing. Nom. ات *et* , la Carne.

Gen. اتك *etìn* , della Carne.

Gen. ات *et* , di Carne.

Dat. اته *etè* , alla Carne.

Acc. اتي *etì* , la Carne.

Acc. ات *et* , Carne.

Voc. ات *et* , o يا ات *ja et* , o Carne.

Abl. اتدن *etdèn* , dalla Carne.

Plur.

Plur.Nom. اتلر *etlèr*, le Carni.

Gen. اتلرك *etlerìn-*, delle Carni.

Gen. اتلر *etlèr*, di Carni.

Dat. اتلره *etlerè*, alle Carni.

Acc. اتلرى *etlerì*, le Carni.

Acc. اتلر *etlèr*, Carni.

Voc. اتلر *etlèr*, o يا اتلر *ja etlèr*, o Carni.

Abl. اتلردن *etlerdèn*, dalle Carni.

Nom. آتش *atès*, il fuoco.

Nom. وزير *vezìr*, il Visir.

Nom. دل *dil*, la Lingua.

Prima Declinazione de' nomi Sostantivi, che terminano nel nominativo singolare in ق ak, *o* yk. *o* uk, *e non sono monosillabi.*

Sing.Nom. اياق *ajàk*, il Piede.

Gen. اياغك *ajàghỳn-*, del Piede.

Gen. اياق *ajàk*, di Piede.

Dat. اياغه *ajàghà*, al Piede.

Acc. اياغى *ajàghỳ*, il Piede.

Acc. اياق *ajàk*, Piede.

Voc. اياق *ajàk*, o يا اياق *ja ajàk*, o Piede.

Abl. ایاقدن *ajàkdàn*, dal Piede.

Plur.Nom. ایاقلر *ajàkdàr*, come اوغلانلر *oghlànlàr* &c.

Prima Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo singolare in ك *ek*, *o* ik, *o* ük,
e non sono monosillabi.

Sing.Nom. کوپك *köpèk*, il Cane.

Gen. کوپکك *köpegin-*, del Cane.

Gen. کوپك *köpèk*, di Cane.

Dat. کوپکه *köpegè*, al Cane.

Acc. کوپکی *köpegi*, il Cane.

Acc. کوپك *köpèk*, Cane.

Voc. کوپك *köpèk*, o یا کوپك *ja köpèk*, o Cane.

Abl. کوپکدن *köpèkdèn*, dal Cane.

Plur.Nom. کوپکلر *köpèklèr*, come اتلر *etlèr* &c.

Prima Declinazione de' Nomi Sostantivi, che hanno per vocale un و, *o* ُ u, *o* o *nell' ultima sillaba*
del Nominativo Singolare.

Sing.Nom. قوين *kojùn*, il Castrato.

Gen. قوينك *kojunùn-*, del Castrato.

Gen. قوين *kojùn*, di Castrato.

Dat. قوينه *kojunà*, al Castrato.

Acc.

Acc. قوینی *kojunù*, il Castrato.

Acc. قوین *kojùn*, Castrato.

Voc. قوین *kojùn*, o یا قوین *ja kojùn*, o Castrato.

Abl. قویندن *kojundàn*, dal Castrato.

Nom. اویون *ojùn*, il Giuoco.

Nom. یومرق *jumrùk*, il Pugno.

Prima Declinazione de' Nomi Sostantivi, che hanno per vocale ُ ü, *o* ö *nell'ultima sillaba del Nominativo Singolare.*

Sing.Nom. بلبل *Bülbùl*, il Rosignuolo.

Gen. بلبلك *bülbülùn*-, del Rosignuolo.

Gen. بلبل *bülbùl*, di Rosignuolo.

Dat. بلبله *bülbülè*, al Rosignuolo.

Acc. بلبلی *bülbülù*, il Rosignuolo.

Acc. بلبل *bülbùl*, Rosignuolo.

Voc. بلبل *bülbùl*, o یا بلبل *ja bülbùl*, o Rosignuolo.

Abl. بلبلدن *bülbüldèn*, come اتدن *etdèn* &c.

Nom. سموك *sümùk*, il Moccio.

Seconda Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo Singolare in ا, *o* ه a, *o in* ى y.

Sing.Nom. انا *anà*, la Madre.

Gen.

Gen. انانك *anànyn-*, della Madre.

Gen. انا *anà*, di Madre.

Dat. انايه *anàjà*, alla Madre.

Acc. انايى *anàjy*, la Madre.

Acc. انا *anà*, Madre.

Voc. انا *anà*, o يا انا *ja anà*, o Madre.

Abl. انادن *anàdàn*, dalla Madre.

Plur.Nom. انالر *anàlàr*, come اوغلانلر *oghlànlàr* &c.

Nom. چوقه *ćiòhà*, il Panno.

Nom. قاضى *kàdy*, il Giudice.

Seconda Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo Singolare in ه e, *o in* ى i.

Sing.Nom. دوه *devè*, il Cammello.

Gen. دوهنك *devenìn-*, del Cammello.

Gen. دوه *devè*, di Cammello.

Dat. دوهيه *devejè*, al Cammello.

Acc. دوهيى *deveji*, il Cammello.

Acc. دوه *Devè*, Cammello.

Voc. دوه *devè*, o يا دوه *ja Devè*, o Cammello.

Abl. دوهدن *devedèn*, dal Cammello.

Plur.Nom. دوهلر *develèr*, come اتلر *etlèr* &c.

Nom. كچى *ileći*, la Capra.

Se-

Seconda Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo Singolare in و ù.

Sing.Nom. قويو *kujù*, il Pozzo.

Gen. قويونك *kujùnùn-*, del Pozzo.

Gen. قويو *kujù*, di Pozzo.

Dat. قويويه *kujùjà*, al Pozzo.

Acc. قويويى *kujùjù*, il Pozzo.

Acc. قويو *kujù*, Pozzo.

Voc. قويو *kujù*, o يا قويو *ja kujù*, o Pozzo.

Abl. قويودن *kujùdàn*, dal Pozzo.

Plur.Nom. قويولر *kujùlàr*, come اوغلانلر *oghlànlàr*.

Il Nome صو su *nel Genitivo determinato termina in* يك jun-, *come* صويك sujùn-, *dell'acqua*.

Seconda Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo Singolare in و ǜ.

Sing.Nom. بوكو *büğǜ*, la Magia.

Gen. بوكونك *büğǜnǜn-*, della Magia.

Gen. بوكو *büğǜ*, di Magia.

Dat. بوكويه *büğǜjè*, alla Magia.

Acc. بوكويى *büğǜjǜ*, la Magia.

Acc. بوكو *büğǜ*, Magia.

Voc.

Voc. بوكو *büǵü*, o يا بوكو *ja büǵü*, o Magia.

Abl. بوكودن *büǵüdèn*, dalla Magia.

Plur.Nom. بوكولر *büǵülèr*, come اتلر *etlèr* &c.

CAPITOLO II.

Della Declinazione de' Nomi Adjettivi.

Nomi Adjettivi della prima Declinazione.

Sing.Nom. اق *ak*, l' uomo, la donna, la cosa bianca.

Gen. اقك *akyn-*, dell'uomo, della donna, della cosa bianca.

Dat. اقه *akà*, all'uomo, alla donna, alla cosa bianca.

Acc. اقى *aky*, l'uomo, la donna, la cosa bianca.

Acc. اق *ak*, uomo, donna, cosa bianca.

Voc. اق *ak*, o يا اق *ja ak*, o uomo, o donna, o cosa bianca.

Abl. اقدن *akdàn*, dall'uomo, dalla donna, dalla cosa bianca.

Plur.Nom. اقلر *aklàr*, gli uomini, le donne, le cose bianche.

Gen. اقلرك *aklaryn-*, degli uomini, delle donne, delle cose bianche.

Dat. اقلره *aklarà*, agli uomini, alle donne, alle cose bianche.

Acc. اقلرى *aklary*, gli uomini, le donne, le cose bianche.

Acc.

Acc. اقلر *aklàr*, uomini, donne, cose bianche.

Voc. اقلر *aklàr*, o يا اقلر *ja aklàr*, o uomini, o donne, o cose bianche.

Abl. اقلردن *aklardàn*, dagli uomini, dalle donne, dalle cose bianche.

Sing.Nom. كوزل *ğüzèl*, l'uomo, la donna, la cosa bella.

Gen. كوزلك *ğüzelìn-*, dell' uomo, della donna, della cosa bella.

Dat. كوزله *ğüzelè*, all'uomo, alla donna, alla cosa bella.

Acc. كوزلى *ğüzelì*, l'uomo, la donna, la cosa bella.

Acc. كوزل *ğüzèl*, uomo, donna, cosa bella.

Voc. كوزل *ğüzèl*, o ياكوزل *ja ğüzèl*, o uomo, o donna, o cosa bella.

Abl. كوزلدن *ğüzeldèn*, dall'uomo, dalla donna, dalla cosa bella.

Plur.Nom. كوزللر *ğüzellèr*, gli uomini, le donne, le cose belle.

Gen. كوزللرك *ğüzellerìn-*, degli uomini, delle donne, delle cose belle.

Dat. كوزللره *ğüzellerè*, agli uomini, alle donne, alle cose belle.

Acc. كوزللرى *ğüzellerì*, gli uomini, le donne, le cose belle.

Acc. كوزللر *ğüzellèr*, uomini, donne, cose belle.

Voc. كوزللر *ğüzellèr*, o ياكوزللر *ja ğüzellèr*, o uomini, o donne, o cose belle.

Abl. كوزللردن *ğüzellerdèn*, dagli uomini, dalle donne, dalle cose belle.

Nom. الچق *alčiàk*, l'uomo, la donna, la cosa bassa.

Nom. يوكسك *jüksèk*, l'uomo, la donna, la cosa alta.

Nom. اوزون *uzùn*, l'uomo, la donna, la cosa lunga.

Nom. دوز *düz*, l'uomo, la donna, la cosa diritta.

Nomi Adjettivi della seconda Declinazione.

Sing.Nom. قره *karà*, l'uomo, la donna, la cosa negra.

Gen. قرهنك *karanỳn-*, dell'uomo, della donna, della cosa negra.

Dat. قرهيه *karajà*, all' uomo, alla donna, alla cosa negra.

Acc. قرهيى *karajỳ*, l'uomo, la donna, la cosa negra.

Acc. قره *karà*, uomo, donna, cosa negra.

Voc. قره *karà*, o ياقره *ja karà*, o uomo, o donna, o cosa negra.

Abl. قرهدن *karadàn*, dall' uomo, dalla donna, dalla cosa negra.

Plur.Nom. قرهلر *karalàr*, gli uomini, le donne, le cose negre.

Gen.

Gen. قرەلرك *karalaryn-*, degli uomini, delle donne, delle cose negre.

Dat. قرەلرە *karalarà*, agli uomini, alle donne, alle cose negre.

Acc. قرەلری *karalary*, gli uomini, le donne, le cose negre.

Acc. قرەلر *karalàr*, uomini, donne, cose negre.

Voc. قرەلر *karalàr*, o یاقرەلر *ja karalàr*, o uomini, o donne, o cose negre.

Alb. قرەلردن *karalardàn*, dagli uomini, dalle donne, dalle cose negre.

Sing.Nom. انجه *ingè*, l'uomo, la donna, la cosa sottile.

Gen. انجەنك *ingenin-*, dell'uomo, della donna, della cosa sottile.

Dat. انجەیه *ingejè*, all'uomo, alla donna, alla cosa sottile.

Acc. انجەیی *ingeji*, l'uomo, la donna, la cosa sottile.

Acc. انجه *ingè*, uomo, donna, cosa sottile.

Voc. انجه *ingè*, o یاانجه *ja ingè*, o uomo, o donna, o cosa sottile.

Abl. انجەدن *ingedèn*, dall' uomo, dalla donna, dalla cosa sottile.

Plur.Nom. انجەلر *ingelèr*, gli uomini, le donne, le cose sottili.

Gen. انجلرك ingelerin, degli uomini, delle donne, delle cose sottili.

Dat. انجلره ingelerè, agli uomini, alle donne, alle cose sottili.

Acc. انجلری ingelerì, gli uomini, le donne, le cose sottili.

Acc. انجلر ingelèr, uomini, donne, cose sottili.

Voc. انجلر ingelèr, o يا انجلر ja ingelèr, o uomini, o donne, o cose sottili.

Abl. انجلردن ingelerdèn, dagli uomini, dalle donne, dalle cose sottili.

Nom. قورو kurù, l'uomo, la donna, la cosa secca.

Nom. بوریلو bùrùlù, l'uomo, la donna, la cosa coperta.

CAPITOLO III.

Delle diverse sorti di Nomi Adjettivi.

del Nome Partitivo.

Il Nome Partitivo, che significa una parte d'una quantità, o numero maggiore, si forma cogli affissi di Possessione posti da noi nella Part. I. Cap. VI., come

بعضیسی bà*zysy, alcuno di molti.

بری birì, o بریسی birìsì, uno di molti.

قنغیسی hànghysy, qual di loro?

ازی

ازى *azỳ*, pochi di loro.

اونى *onù*, dieci di cento.

ايكنجيسى *ilinğisi*, il secondo di loro.

بياضى *bejàzy*, delle tele la bianca.

عقللوسى *akyllysy*, degli uomini il prudente.

بريكز *birin-iz*, uno di voi.

Del Nome Cardinale.

بر *bir*, uno, e una.

ايكى *ilì*, due.

اوچ *üć*, tre.

دورت *dört*, quattro.

بش *beś*, cinque.

التى *altỳ*, sei.

يدى *jedì*, sette.

سكز *selìz*, otto.

طقوز *dokùz*, nove.

اون *on*, dieci.

اونبر *ònbir*, undici.

اونايكى *ònilì*, dodici.

اوناوچ *ònüc*, tredici.

اوندرت *òndört*, quattordici.

اونبش

اونبش *ònbeś*, quindici.

اون التی *òn altỳ*, sedici.

اون یدی *òn jedì*, diciassette.

اونسکز *ònselkìz*, diciotto.

اونطقوز *òndokùz*, diciannove.

یکرمی *iǵirmì*, venti.

یکرمی بر *iǵirmìbìr*, ventiuno.

یکرمی ایکی *iǵirmiìlkì*, ventidue.

یکرمی اوچ *iǵirmìüć*, ventitre.

اوتوز *otùz*, trenta.

قرق *kyrk*, quaranta.

اللی *ellì*, cinquanta.

التمش *altmỳś*, sessanta.

یتمش *jetmìś*, settanta.

سکسان *seksèn*, ottanta.

طقسان *doksàn*, novanta.

یوز *jüz*, cento.

ایکیوز *ikìjüz*, dugento.

اوچ یوز *ìüćjüz*, trecento.

دورتیوز *dòrtjüz*, quattrocento.

بشیوز *bèśjüz*, cinquecento.

التی یوز *altŷ jüz*, seicento.

یدییوز *jedìjüz*, settecento.

سکزیوز *sekìzjüz*, ottocento.

طقوزیوز *dokùzjüz*, novecento.

بیك *bin-*, mille.

ایکی بیك *ikìbin-*, duemila.

اوچ بیك *üčbin-*, tremila.

اون بیك *ònbin-*, diecimila.

یوز بیك *jüzbin-*, centomila,

اون کرّه یوزبیك *on kerrè jüzbin-*, o اون یوك *òn jük*, un milione.

یکرمی کرّه یوزبیك *igirmì kerrè jüzbin-*, o یکرمی یوك *igirmì jük*, due milioni.

اوتوزکرّه یوزبیك *otùz kerrè jüzbin-*, o اوتوزیوك *otùz jük*, tre milioni &c.

I Rotti sono یارم *jarym*, mezzo, بربچوق *bir bùčiùk*, uno e mezzo, ایکی بچوق *ikì bùčiùk*, due e mezzo, اوچ بچوق *üč bùčiùk*, tre e mezzo &c. برثلث *bir tült*, un terzo, ایکی ثلث *ikì tült*, due terzi &c. برچیرك *bir čèjrèk*, o برربع *bir rub*, un quarto, ایکی چیرك *ikì čèjrèk*, o ایکی ربع *ikì rub*, due quarti, اوچ چیرك *üč čèjrèk*, o اوچ ربع *üč rub*, trè quarti &c.

Del

Del Nome Ordinale.

الك *illk*, o اوّلكى *evvellki*, primo. برنجى *biringi*, primo di numero.

ايكنجى *ilkingi*, secondo.

اوچنجى *üciüngiü*, terzo,

دوردنجى *dördüngiü*, quarto.

بشنجى *beśingi*, quinto.

التنجى *altyngy*, sesto.

يدنجى *jedingi*, settimo.

سكزنجى *sekizingi*, ottavo.

طقوزنجى *dokùzungiù*, nono.

اوننجى *onungiù*, decimo.

اون برنجى *ònbiringi*, undecimo.

اون ايكنجى *ònilkingi*, duodecimo.

اون اوچنجى *ònüciüngiü*, decimo terzo.

اون دوردنجى *òndördiüngiü*, decimo quarto.

اون بشنجى *ònbeśingi*, decimo quinto.

اون التنجى *ònaltyngy*, decimo sesto.

اون يدنجى *ònjedingi*, decimo settimo.

اون سكزنجى *ònselkizingi*, decimo ottavo.

اون طقوزنجى *òndokùzungiù*, decimo nono.

يكرمنجى

يكرمنجى *igirmin͞gi*, vigesimo.

يكرمى برنجى *igirmi birin͞gi*, vigesimo primo.

اوتوزنجى *otüzun͞güü*, trentesimo.

اوتوزبرنجى *otüzbiringi*, trentesimo primo.

قرقنجى *kyrkyn͞gy*, quarantesimo.

قرق برنجى *kyrkbirin͞gi*, quarantesimo primo.

اللنجى *ellin͞gi*, cinquantesimo.

اللى برنجى *ellibiringi*, cinquantesimo primo.

التمشنجى *altmyšyngy*, sessantesimo.

التمش برنجى *altmyšbirin͞gi*, sessantesimo primo.

يتمشنجى *jetmišin͞gi*, settantesimo.

يتمش برنجى *jetmišbirin͞gi*, settantesimo primo.

سكساننجى *seksènin͞gi*, ottantesimo.

سكسان برنجى *seksènbirin͞gi*, ottantesimo primo.

طقساننجى *doksànyn͞gy*, novantesimo.

طقسان برنجى *doksànbirin͞gi*, novantesimo primo.

يوزنجى *jüzün͞güü*, centesimo.

يوزبرنجى *jüzbirin͞gi*, centesimo primo.

بيكنجى *bin-in͞gi*, millesimo.

Del Nome Distributivo.

برر *birèr*, o برربرر *birèrbirèr*, a uno a uno.

ایکیشر *ikišèr*, o ایکیشرایکیشر *ikišèr ikišèr*, a due a due.

اوچر *üčèr*, o اوچراوچر *üčèr üčèr*, a tre a tre.

دوردر *dördèr*, o دوردردوردر *dördèr dördèr*, a quattro a quattro.

بشر *bešèr*, o بشربشر *bešèr bešèr*, a cinque a cinque.

التیشر *altyšàr*, o التیشرالتیشر *altišàr altyšàr*, a sei a sei.

یدیشر *jedišèr*, o یدیشریدیشر *jedišèr jedišèr*, a sette a sette.

سکزر *sekizèr*, o سکزرسکزر *sekizèr sekizèr*, a otto a otto.

طقوزر *dokuzàr*, o طقوزرطقوزر *dokuzàr dokuzàr*, a nove a nove.

اونر *onàr*, o اونراونر *onàr onàr*, a dieci a dieci.

اون برر *ònbirèr*, a undici a undici.

اون ایکیشر *ònikišèr*, a dodici a dodici.

یکرمیشر *iğirmišèr*, o یکرمیشریکرمیشر *iğirmišèr iğirmišèr*, a venti a venti.

یکرمی برر *iğirmibirèr*, a venti uno a venti uno.

اوتوزر *otuzàr*, o اوتوزراوتوزر *otuzàr otuzàr*, a trenta a trenta.

اوتوزبرر *otüzbirèr*, a trent' uno a trent' uno.

قرقر *kyrkàr*, o قرقرقرقر *kyrkàr kyrkàr*, a quaranta, a quaranta.

قرق برر

قرق برر *kyrkbirèr*, a quarant' uno á quarant' uno.

الليشر *ellišèr*, o الليشرالليشر *ellišèr ellišèr*, a cinquanta a cinquanta.

اللى برر *ellibirèr*, a cinquant'uno a cinquant'uno.

الىهشر *altmyšàr*, o الىهشرالىهشر *altmyšàr altmyšàr*, a sessanta a sessanta.

الىهش برر *altmyšbirèr*, a sessant'uno a sessant'uno.

يىهشر *jetmišèr*, o يىهشريىهشر *jetmišèr jetmišèr*, a settanta a settanta.

يىهش برر *jetmišbirèr*, a settant'uno a settant' uno.

سكسانر *seksenèr*, o سكسانرسكسانر *seksenèr seksenèr*, a ottanta a ottanta.

سكسان برر *seksènbirèr*, a ottant'uno a ottant'uno.

طقسانر *doksanàr*, o طقسانرطقسانر *doksanàr doksanàr*, a novanta a novanta.

طقسان برر *doksànbirèr*, a novant'uno a novant' uno.

يوزر *jüzèr*, o يوزريوزر *jüzèr jüzèr*, a cento a cento.

ايكيشريوز *ikišèrjüz*, a dugento a dugento.

اوچريوز *üčèr jüz*, a trecento a trecento.

دوردريوز *dördèr jüz*, a quattro cento a quattro cento.

بشريوز *bešèr jüz*, a cinque cento a cinque cento.

التيشريوز *altyšàr jüz*, a seicento a seicento.

يديشريوز *jedišèr jüz*, a settecento a settecento.

سكزريوز *selkizèr jüz*, a ottocento a ottocento.

طقوزريوز *dokuzàr jüz*, a nove cento a nove cento.

بيكر *bin-èr*, o بيكربيكر *bin-èr bin-èr*, a mille a mille.

ايكيشربيك *ikišèrbin-*, a due mila a due mila.

اوچربيك *üčèr bin-*, a tre mila a tre mila.

دوردربيك *dördèr bin-*, a quattro mila a quattro mila.

بشربيك *bešèr bin-*, a cinque mila a cinque mila.

التيشربيك *altyšàr bin-*, a sei mila a sei mila.

يديشربيك *jedišèr-bin-*, a sette mila a sette mila.

سكزربيك *selkizèr-bin-*, a otto mila a otto mila.

طقوزربيك *dokuzàr bin-*, a nove mila a nove mila.

اونربيك *onàr bin-*, a dieci mila a dieci mila.

يوزربيك *juzèr bin-*, a cento mila a cento mila.

CAPITOLO IV.

Dei Nomi Derivativi.

Dei Sostantivi Diminutivi.

I Nomi Sostantivi Diminutivi si formano dal Sostantivo coll' aggiungervi la sillaba جك *ğik*, *ğiük*, o جق *ğyk*, *ğiuk*, come اوغلان *oghlàn*, garzone, اوغلانجق *oghlànğyk*, gar-

garzoncello ; بابا *bàbà*, padre, باباجق *bàbàğyk*, padrino; دوه *devè*, cammello, دوهجك *devèğik*, cammelluccio; قوين *kojün*, castrato, قوينجق *kojünğiük*, castroncino; بلبل *bülbül*, rosignuolo, بلبلجك *bülbülğiük*, picciolo rosignuolo; قويو *küjü*, pozzo, قويوجق *küjüğiük*, picciolo pozzo. Ma se i Sostantivi, a quali si aggiungono le sillabe جك *ğik*, *ğiük*, جق *ğyk*, *ğiuk*, terminano in ق *k*, o ك *k*, le dette lettere finali ق *k*, e ك *k* per lo più si tolgono dal mezzo della dizione, come اياق *ajàk*, piede, اياجق *ajàğyk*, pedino; كوپك *köpèk*, cane, كوپجك *köpèğik*, cagnolino.

Dai detti Diminutivi si possono formare altri Diminutivi con l' aggiungere alle sillabe جك *ğik*, *ğiük*, جق *ğyk*, *ğiuk* quella di ز *ez*, o di ز *az*, come اوغلانجق *oghlàngyk*, اوغلانجغز *oghlàngyghàz*, garzoncello; باباجق *bàbàğyk*, باباجغز *bàbàğyghàz*, padrino; دوهجك *devèğik*, دوهجكز *devèğiğèz*, cammelluccio; قوينجق *kojünğiük*, قوينجغز *kojünğiüghàz*, castroncino; بلبلجك *bülbülğiük*, بلبلجكز *bülbülğiüğèz*, picciolo rosignuolo; قويوجق *küjüğiük*, قويوجغز *küjüğiüghàz*, picciolo pozzo.

Dei

Dei Sostantivi Locali.

Il Nome Sostantivo Locale si forma dai Sostantivi con l'aggiungere la sillaba لك *likl*, *liükl*, o لق *lyk*, *luk* al Nominativo, come مزار *mezàr*, sepolcro, مزارلق *mezàrlyk*, cimiterio; سرو *selvì*, cipresso, سرولك *selvilikl*, bosco di cipressi; طاوق *tàvùk*, gallina, طاوقلق *tàvùklùk*, gallinajo; سوپرندى *süprùndü*, immondezza, سوپرندیلك *süprùndülükl*, luogo d'immondezze.

Le dette sillabe لك *likl*, *liükl*, لق *lyk*, *luk* si aggiungono anche agli Adjettivi Condizionali, e Numerali, e ai Nomi di misura, e del prezzo; come pure a varj Nomi d'Artisti, e Professori, come بياض *bejàz*, bianco, بياضلق *bejàzlyk*, bianchezza; دلى *delì*, matto, دليلك *delilikl*, mattezza; طوغرو *doghrù*, retto, طوغرولق *doghrùlùk*, rettitudine; بر *bir*, uno, برلك *birlikl*, unione; اوچ *üć*, tre, اوچلك *üćlükl*, trinità; التمش *altmyś*, sessanta, التمشلق *altmyślyk*, sessantina, moneta, che vale sessanta Parà; اون *on*, dieci, اونلق *onlùk*, decina, moneta di dieci Parà; بش *beś*, cinque, بشلك *beślikl*, cinquina, moneta di cinque Parà; برپارەلق اتمك *bir paràlyk ekmèkl*, un Parà di pane; كوملكلك بز *gömlèklikl bez*, tela da camicia; برارشونلق چوقه

برارشونلق چوقه *bir arsynlyk ciohà*, un braccio di panno; اتمكجى *ekmèkgi*, panattiere, اتمكجيلك *ekmèkgilik*, l'arte, o la professione del panattiere; چوقه‌جى *ciohàgy*, panniere, چوقه جيلق *ciohàgylyk*, l'arte, o la professione del panniere; قويمجى *kujumgiu*, orefice, قويمجيلق *kujumgiulik*, l'arte dell'orefice; بوكوجى *bügiugiu*, mago, بوكوجيلك *bügiugiuliuk*, l'arte, o la professione del mago.

Dei Nomi d'Artisti, e Professori.

I Nomi d'Artisti, e Professori si formano dai Sostantivi coll'aggiunta della sillaba جى *gi*, *gy*, *giu*, o *giu*, come اتمك *ekmèk*, pane, اتمكجى *ekmèkgi*, panattiere; پابوچ *pabùć*, scarpa, پابوچجى *pabùćgiu*, scarpajo; اش *aś*, minestra, اشجى *aśgy*, cuoco; بوكو *bügiu*, magia, بوكوجى *bügiugiu*, mago; يول *jol*, via, يولجى *jolgiu*, viandante; ياردم *jardym*, ajuto, ياردمجى *jardymgy*, ajutante.

Dei Nomi Possessivi, Patrj, e Gentili.

I Nomi Possessivi, Patrj, e Gentili si formano dal Sostantivo aggiungendogli la sillaba لو *li*, *ly*, *liu*, o *lu*, come يورك *jürèk*, cuore, يوركلو *jürèkli*, coraggioso; ات *at*, cavallo, اتلو *atly*, cavalliere; جان *giàn*, anima, جانلو *giànly*, animato; كومش *giumiuś*, argento, كومشلو *giumiuśliu*,

inar-

inargentato ; صاچ *sač*, capello ; صاچلو *sačly*, capelluto ; كوز *göz*, occhio, كوزلو *gözlü*, occhiuto ; صو *su*, acqua ; صولو *sulù*, acquoso ; اسنانبول *Ystambòl*, Costantinopoli, استانبوللو *Ystambòllù*, Costantinopolitano; روما *Ròma*, Roma, رومالو *Ròmaly*, Romano ; پارس *Parìs*, Parigi, پارسلو *Parìslì*, Parigino: ارض روم *Èrzürùm*, Arzerom, ارض روملو *Èrzürùmlù*, d'Arzerom ; له *Leh*, Polonia, لهلو *Lehlì*, Polacco ; اسپانيا *Yspànija*, Spagna, اسپانيالو *Yspànijaly*, o اسپانيول *Yspanijòl*, Spagnuolo ; موسقو *Moskòv*, Moscovia, موسقولو *Moskòvlù*, o موسقو *Moskòv*, Moscovito.

Dei Nomi Verbali.

I Nomi Verbali sono tre, tutti Sostantivi. Il primo si forma dalla seconda persona singolare dell' Imperativo di tutti i Verbi (fuorchè dai Passivi) coll' aggiunta delle sillabe يجى *igì*, *jigì*, *ügiù*, *jügiù*, *ygỳ*, *jygỳ*, *ugiù*, *jugiù*, come

سويجى *sevigì*, l' amatore.	nascono dagl' Impe-	سو *sev*.
دلليجى *dillèjigì*, il detrattore.		دلله *dillè*.
كوريجى *görügiù*, il veditore.		كور *gör*.
يورويجى *jürìjügiù*, il camminatore.		يورو *jürù*.
اكيجى *an-ygỳ*, il rammentatore.		اك *an-*.

يارهليجى

يارهلیجی *jaralàjygy* , il feritore .	rativi	يارهله *jaralà* .
اوریجی *vurugiü* , il battitore .		اور *vur* .
اوقویجی *okùjugiü* , il leggitore .		اوقو *okü* .

Il secondo si forma dalla seconda persona singolare dell' Imperativo di alcuni Verbi sì Attivi , come Neutri coll' aggiunta delle sillabe ش *iś* , *üś* , *yś* , *uś* , يش *jiś* , *jüś* , *jyś* , *juś* , come

سوش *sevìś* , l'innamoramento .	nascono dagl'Imperativi	سو *sev* .
يهيش *jejìś* , il mangiare .		يه *je* .
كورش *görüś* , il vedere .		كور *gör* .
يورويش *jürüjüś* , la camminata .		يورو *jürü* .
الش *alyś* , il prendere .		ال *al* .
ارايش *aràjyś* , il cercare .		ارا *arà* .
اورش *vurùś* , il battere .		اور *vur* .
اوقويش *okùjùś* , il leggere .		اوقو *okü* .

Il terzo si forma dal presente dell'Infinito di tutti i Verbi coll' agiunta della sillaba لك *lik* , o لق *lyk* , come

سومكلك *sevmèklik* , l'amare .	nascono dagl'	سومك *sevmèk* .
دللمكلك *dillemèklik* , il disfamare .		دللمك *dillemèk* .
ويرمكلك *vermèklik* , il dare .		ويرمك *vermèk* .
اريمكلك *erimèklik* , il liquefarsi .		اريمك *erimèk* .

	Infinitivi.	
گورمکلك *görmèklik*, il vedere.		گورمك *görmèk*.
يورومكلك *jürümèklik*, il camminare.		يورومك *jürümèk*.
اكمقلق *an-màklyk*, il rammentare.		اكمق *an-màk*.
يارهلمقلق *jaralamàklyk*, il ferire.		يارهلمق *jaralamàk*.
قوتارمقلق *kotàrmàklyk*, il preparare.		قوتارمق *kotàrmàk*.
قازيمقلق *kazymàklyk*, il raschiare.		قازيمق *kazymàk*.
اورمقلق *vurmàklyk*, il battere.		اورمق *vurmàk*.
اوقومقلق *okùmàklyk*, il leggere.		اوقومق *okùmàk*.

CAPITOLO V.

Dei Comparativi, e Superlativi, e dei Nomi Composti.

La lingua Turca volgare non ha voci proprie comparative, e superlative, ma si serve del Positivo colla voce دخی *dahà*, o چوق *ciok* (che alle volte si tace) per il Comparativo, e delle voci پك *pek*, زياده *ziadè*, زياده سيله *ziadesì ile*, افراط *ifràt*, غايت *ghàjèt* per il Superlativo, come دخی گوزل *dahà güzèl*, più bello, e più bella; پك گوزل *pek güzèl*, bellissimo, o bellissima.

Quando in Italiano l' Adjettivo *tutto* si mette adverbialmente innanzi a un altro Adjettivo, in lingua Turca si usano i seguenti modi, tutto bianco بك بياض *ben-bejàz*, tutto negro قپ قره *kap karà*, o سم سياه *sim sijàh*, tutto

ver-

verde يم يشيل *jem jesil*, tutto rosso قپ قرمزی *kyp kyrmyzy*, tutto giallo صپ صاری *sap sary*, tutto pavonazzo موس مور *mos mor*, tutto turchino ماس ماوی *mas mavi*, tutto bagnato يام ياش *jam jaś*, tutt' intiero بوز بتون *büs bütün*, tutto grande بوز بيوك *bös böjük*, tutto asciutto قوپ قوری *kup kurù*, tutto ritto طوز طوغرو *dos doghrù*, tutto pieno طوپ طولو *top tolù*, tutto voto بون بوش *bom boś*, tutto giusto تاز تمام *tas tamàm*, tutto piatto يام يصى *jam jasy*, tutto aperto اپ اچوق *ap açyk*, tutto piano دوم دوز *düm düz*, tutto puntuto سپ سوری *sip sivri*, tutto sano صاپه صاغ *sapa sagh*, tutto vivo دپ ديری *dip diri*, tutto rotto قپ قرق *kyp kyryk*, tutto fracido چوپ چورك *çüp çürük*, tutto puro صام صافی *sam safi*, tutto stretto قس قوراق *kys kyvràk*, tutto buono, o buonissimo اپ ايو *ep eji*, tutto solo, solingo ياپ يالكز *jap jalyn-yz*, tutto grosso قوس قوجه *kos kogià*.

Dai Nomi Adjettivi si formano i Comparativi Diminutivi coll'aggiungere all'Adjettivo la sillaba جه *ğe*, o *ğià*; e il lor significato è *alquanto più*, quando stanno in comparazione; ma quando stanno soli, significano *un pò*, come كوزلجه *güzèlğè*, un pò bello, o bella, عقللوجه *akyllyğià*, un pò giudicioso, o giudiciosa; بندن كوزلجه *beudèn güzèlğè*, alquanto più bello, o bella di me.

I no-

I Nomi Composti sono alcuni Adjettivi, che si compongono d'un Nome Sostantivo, e della Preposizione سز *siz*, *syz*, *siiz*, o *suz*, come ادب *edèb*, modestia, ادبسز *edèbsiz*, immodesto; عقل *akyl*, giudicio, عقلسز *akylsyz*, sciocco; الله *Allàh*, Dio, اللهسز *Allàhsyz*, Ateo; دين *Din*, Religione, دينسز *dinsiz*, infedele; ايمان *Imàn*, Fede, ايمانسز *imànsyz*, infedele; كتاب *kitàb*, la Sacra Scrittura, كتابسز *kitàbsyz*, Gentile; مذهب *Mezhèb*, Rito, مذهبسز *mezhèbsiz*, infedele; خوى *chuj*, costume, خويسز *chujsiiz*, scostumato; ميوه *mejvè*, frutto, ميوهسز *mejvèsiz*, infruttuoso; صو *su*, acqua, صوسز *susiiz*, sitibondo; خير *chajr*, bene, خيرسز *chajrsyz*, inutile; علم *ilm*, scienza, علمسز *ilmsiz*, ignorante; صوچ *suć*, delitto, صوچسز *sućsiiz*, innocente.

CAPITOLO VI.

Dei Pronomi.

Della Declinazione de' Pronomi Personali.

Sing. Nom. بن *ben*, io.

Gen. بنم *benim*, di me.

Dat. بكا *ban-à*, a me.

Acc. بنى *beni*, me.

Abl. بندن *bendèn*, da me.

Plur.

Plur.Nom. بز *biz*, noi.

Gen. بزم *bizim*, di noi.

Dat. بزه *bizè*, a noi.

Acc. بزی *bizi*, noi.

Abl. بزدن *bizdèn*, da noi.

Sing.Nom. سن *sen*, tu.

Gen. سنك *senin-*, di te.

Dat. سكا *san-à*, a te.

Acc. سنی *seni*, te.

Voc. سن *sen*, o tu.

Abl. سندن *sendèn*, da te.

Plur.Nom. سز *siz*, voi.

Gen. سزك *sizin-*, di voi.

Dat. سزه *sizè*, a voi.

Acc. سزی *sizi*, voi.

Voc. سز *siz*, o voi.

Abl. سزدن *sizdèn*, da voi.

Della Declinazione dei Reciprochi.

Sing.Nom. كندو *ġendi*, esso, o essa.

Gen. كندونك *ġendinin-*, di se, di esso, o di essa.

Dat. كندويه *ġendinè*, a se, a esso, o a essa.

Acc.

Acc. كندويى *ğendìnì*, se, esso, o essa.

Abl. كندودن *ğendìndèn*, da se, da esso, o da essa.

Plur.Nom. كندولرى *ğendìlerì*, essi, o esse.

Gen. كندولرينك *ğendìlerìnin-*, di se, di essi, o di esse.

Dat. كندولرينه *ğendìlerinè*, a se, a essi, o a esse.

Acc. كندولرينى *ğendìlerinì*, se, essi, o esse.

Abl. كندولرندن *ğendìlarindèn*, da se, da essi, o da esse.

Sing.Nom. بن كندم *benğendìm*, o كندم *ğendìm*, io medesimo, o medesima.

Gen. كندومك *ğendìmìn-*, di me medesimo, o medesima.

Dat. كندومه *ğendìmè*, a me medesimo, o medesima.

Acc. كندومى *ğendìmì*, me medesimo, o medesima.

Abl. كندمدن *ğendìmdèn*, da me medesimo, o medesima.

Plur.Nom. بزكندومز *biz ğendìmìz*, o كندومز *ğendìmìz*, noi medesimi, o medesime.

Cen. كندومزك *ğendìmìzin-*, di noi medesimi, o medesime.

Dat. كندومزه *ğendìmizè*, a noi medesimi, o medesime.

Acc. كندومزى *ğendìmizì*, noi medesimi, o medesime.

Abl. كندومزدن *ğendìmizdèn*, da noi medesimi, o medesime.

Sing.Nom. سن كندك *sen ğendìn-*, o كندك *ğendìn-*, tu medesimo, o medesima.

Gen.

Gen. كندوكك *gendin-in-*, di te medesimo, o medesima.

Dat. كندوكه *gendin-è*, a te medesimo, o medesima.

Acc. كندوكى *gendin-i*, te medesimo, ò medesima.

Abl. كندكدن *gendin-dèn*, da te medesimo, o medesima.

Plur.Nom. سزكندوكز *siz gendin-iz*, o كندوكز *gendin-iz*, voi medsimi, o medesime.

Gen. كندوكزك *gendin-izin-*, di voi medesimi, o medesime.

Dat. كندوكزه *gendin-ize*, a voi medesimi, o medesime.

Acc. كندوكزى *gendin-izi*, voi medesimi, o medesime.

Abl. كندوكزدن *gendin-izden*, da voi medesimi, o medesime.

Sing.Nom. اول كندوسى *ogendisi*, o كندوسى *gendisi*, esso medesimo, o essa medesima.

Gen. كندوسنك *gendisinin-*, di esso medesimo, o di essa medesima.

Dat. كندوسنه *gendisinè*, a esso medesimo, o a essa medesima.

Acc. كندوسنى *gendisini*, esso medesimo, o essa medesima.

Abl. كندوسندن *gendisindèn*, da esso medesimo, o da essa medesima.

Plur.Nom. انلركندولرى *onlàr gendileri*, o كندولرى *gendi-leri*,

leri, essi medesimi, o esse medesime.

come il Plur. di كندو *gendì* &c.

Della Declinazione de' Pronomi Demonstrativi.

Sing.Nom. بو *bu*, questo, o questa.

Gen. بونك *bunùn-*, di questo, o di questa.

Dat. بوكا *bun-à*, a questo, o a questa.

Acc. بونى *bunù*, questo, o questa.

Abl. بوندن *bundàn*, da questo, o da questa.

Plur.Nom. بونلر *bunlàr*, di questi, o di queste.

Gen. بونلرك *bunlarỳn-*, di questi, o di queste.

Dat. بونلره *bunlarà*, a questi, o a queste.

Acc. بونلرى *bunlarỳ*, questi, o queste.

Abl. بونلردن *bunlardàn*, da questi, o da queste.

Sing.Nom. شو *śu*, codesto, o codesta.

Gen. شونك *śunùn-*, di codesto, o di codesta.

Dat. شوكا *śun-à*, a codesto, o a codesta.

Acc. شونى *śunù*, codesto, o codesta.

Abl. شوندن *śundàn*, da codesto, o da codesta.

Plur.Nom. شونلر *śunlàr*, codesti, o codeste.

Gen. شونلرك *śunlarỳn-*, di codesti, o di codeste.

Dat. شونلره *śunlarà*, a codesti, o a codeste.

Acc.

Acc. شونلرى *šunlary*, codestì, o codeste.

Abl. شونلردن *šunlardàn*, da codesti, o da codeste.

Sing.Nom. اول *o*, quello, o quella.

Gen. انك *onùn-*, di quello, o di quella.

Dat. اكا *onà*, a quello, o a quella.

Acc. انى *onù*, quello, o quella.

Abl. اندن *ondàn*, da quello, o da quella.

Plur.Nom. انلر *onlàr*, quelli, o quelle.

Gen. انلرك *onlaryn-*, di quelli, o di quelle.

Dat. انلره *onlarà*, a quelli, o a quelle.

Acc. انلرى *onlary*, quelli, o quelle.

Abl. انلردن *onlardàn*, da quelli, o da quelle.

Dei Pronomi Possessivi.

I Turchi non hanno voci proprie per i Pronomi Possessivi, ma le suppliscono coi Genitivi dei Pronomi Personali, e Demostrativi o espressi, o taciti, collocandoli come Adjettivi innanzi ai Sostantivi, e aggiungendo ad essi Sostantivi gli affissi di possessione accordati con essi Genitivi in numero, e in persona, come بنم انام *benim anàm*, la mia madre; سنك اناك *senin-anàn-*, la tua madre; انك اناسى *onùn-anasy*, la sua madre; كندى اناسى *gendi anasy*, la sua

E pro-

propria madre ; بزم انامز *bizìm anamỳz* , la nostra madre ; سزك اناكز *sizìn-ànan-yz* , la vostra madre ; انلرك اناسى *onlarỳn-anasỳ* , la loro madre .

Affissi di Possessione della prima persona per i Nomi della prima Declinazione .

Sing.Nom. اوغلانم *oghlànỳm* , il mio garzone .

Gen. اوغلانمك *oghlànymỳn-* , del mio garzone .

Dat. اوغلانمه *oghlànymà* , al mio garzone .

Acc. اوغلانمى *oghlànymỳ* , il mio garzone .

Voc. اوغلانم *oghlànỳm* , o يا اوغلانم *ja oghlànỳm* , o mio garzone .

Abl. اوغلانمدن *oghlànymdàn* , dal mio garzone .

Plur.Nom. اوغلانلرم *oghlànlarỳm* , i miei garzoni .

Gen. اوغلانلرمك *oghlànlarymỳn-* , de'miei garzoni .

Dat. اوغلانلرمه *oghlànlarymà* , a miei garzoni .

Acc. اوغلانلرمى *oghlànlarymỳ* , i miei garzoni .

Voc. اوغلانلرم *oghlànlarỳm* , o يا اوغلانلرم *ja oghlàn-larỳm* , o miei garzoni .

Abl. اوغلانلرمدن *oghlànlarymdàn* , dai miei garzoni .

Sing.Nom. اوغلانمز *oghlànymỳz* , il nostro garzone .

Gen. اوغلانمزك *oghlànymyzyn-* , del nostro garzone .

Dat.

Dat. اوغلانمزه *oghlànymyzà*, al nostro garzone.

Acc. اوغلانمزى *oghlànymyzỳ*, il nostro garzone.

Voc. اوغلانمز *oghlànymỳz*, o يا اوغلانمز *ja oghlànymỳz*, o nostro garzone.

Abl. اوغلانمزدن *oghlànymyzdàn*, dal nostro garzone.

Plur.Nom. اوغلانلرمز *oghlànlarymỳz*, i nostri garzoni.

Gen. اوغلانلرمزك *oghlànlarymyzỳn*, dei nostri garzoni.

Dat. اوغلانلرمزه *oghlànlarymyzà*, ai nostri garzoni.

Acc. اوغلانلرمزى *oghlànlarymyzỳ*, i nostri garzoni.

Voc. اوغلانلرمز *oghlànlarymỳz*, o يا اوغلانلرمز *ja oghlànlarymỳz*, o nostri garzoni.

Abl. اوغلانلرمزدن *oghlànlarymyzdàn*, dai nostri garzoni.

Sing.Nom. اتم *etìm*, la mia carne.

Gen. اتمك *etimìn*, della mia carne.

Dat. اتمه *etimè*, &c.

Sing.Nom. اياغم *ajàghỳm*, il mio piede.

Gen. اياغمك *ajàghymỳn*, del mio piede.

Dat. اياغمه *ajàghymà*, &c.

Sing.Nom. كوپكم *köpegìm*, il mio cane.

Gen.

Gen. كوپكمك *köpegimin-*, del mio cane.

Dat. كوپكمه *köpegimè*, &c.

Sing.Nom. قويتم *kojunum*, il mio castrato.

Gen. قوينمك *kojunumun-*, del mio castrato.

Dat. قوينمه *kojunumà*, &c.

Sing.Nom. بلبلم *bülbülüm*, il mio rosignuolo.

Gen. بلبلمك *bülbülümün-*, del mio rosignuolo.

Dat. بلبلمه *bülbülümè*, &c.

Affissi di Possessione della prima persona per i Nomi della seconda Declinazione.

Sing.Nom. انام *anàm*, la mia madre.

Gen. انامك *anàmyn-*, della mia madre.

Dat. انامه *anàmà*, alla mia madre.

Acc. انامى *anàmy*, la mia madre.

Voc. انام *anàm*, o يا انام *ja anàm*, o mia madre.

Abl. انامدن *anàmdàn*, dalla mia madre.

Plur.Nom. انالرم *anàlarym*, le mie madri.

Gen. انالرمك *anàlarymyn-*, delle mie madri.

Dat. انالرمه *anàlarymà*, alle mie madri.

Acc. انالرمى *anàlarymy*, le mie madri.

Voc. انالرم *anàlarym*, o يا انالرم *ja anàlarym*, o mie madri.

Abl.

Abl. انالرمدن *anàlarymdàn*, dalle mie madri.

Sing.Nom. انامز *anàmyz*, la nostra madre.

Gen. انامزك *anàmyzyn-*, della nostra madre.

Dat. انامزه *anàmyzà*, alla nostra madre.

Acc. انامزی *anàmyzy*, la nostra madre.

Voc. انامز *anàmyz*, o يا انامز *ja anàmyz*, o nostra madre.

Abl. انامزدن *anàmyzdàn*, dalla nostra madre.

Plur.Nom. انالرمز *anàlarymyz*, le nostre madri.

Gen. انالرمزك *anàlarymyzyn-*, delle nostre madri.

Dat. انالرمزه *anàlarymyzà*, alle nostre madri.

Acc. انالرمزی *anàlarymyzy*, le nostre madri.

Voc. انالرمز *anàlarymyz*, يا انالرمز *ja anàlarymyz*, o nostre madri.

Abl. انالرمزدن *anàlarymyzdàn*, dalle nostre madri.

Sing.Nom. دوهم *devèm*, il mio cammello.

Gen. دوهمك *devèmin-*, del mio cammello.

Dat. دوهمه *devèmè*, &c.

Sing.Nom. قويوم *kujùm*, il mio pozzo.

Gen. قويومك *kujùmùn-*, del mio pozzo.

Dat. قويومه *kujùmà*, &c.

Sing.

Sing.Nom. بوكم *bügium*, la mia magia.

Gen. بوكمك *bügiumiun-*, della mia magia.

Dat. بوكمه *bügiumè*, &c.

Affissi di Possessione della seconda persona per i Nomi della prima Declinazione.

Sing.Nom. اوغلانك *oghlànyn-*, il tuo garzone.

Gen. اوغلانكك *oghlànyn-yn-*, del tuo garzone.

Dat. اوغلانكه *oghlànyn-à*, al tuo garzone.

Acc. اوغلانكى *oghlànyn-y*, il tuo garzone.

Abl. اوغلانكدن *oghlànyn-dàn*, dal tuo garzone.

Plur.Nom. اوغلانلرك *oghlànlaryn-*, i tuoi garzoni.

Gen. اوغلانلريكك *oghlànlaryn-yn-*, dei tuoi garzoni.

Dat. اوغلانلريكه *oghlànlaryn-à*, ai tuoi garzoni.

Acc. اوغلانلريكى *oghlànlaryn-y*, i tuoi garzoni.

Abl. اوغلانلركدن *oghlànlaryn-dàn*, dai tuoi garzoni.

Sing.Nom. اوغلانكز *oghlànyn-yz*, il vostro garzone.

Gen. اوغلانكزك *oghlànyn-yzyn-*, del vostro garzone.

Dat. اوغلانكزه *oghlànyn-yzà*, al vostro garzone.

Acc. اوغلانكزى *oghlànyn-yzy*, il vostro garzone.

Abl. اوغلانكزدن *oghlànyn-yzdàn*, dal vostro garzone.

Plur.Nom. اوغلانلريكز *oghlànlaryn-yz*, i vostri garzoni.

Gen.

Gen. اوغلانلریکزك *oghlànlaryn-yzyn-*, dei vostri garzoni.

Dat- اوغلانلریکزه *oghlànlaryn-yzà*, ai vostri garzoni.

Acc. اوغلانلریکزی *oghlànlaryn-yzy*, i vostri garzoni.

Abl. اوغلانلریکزدن *oghlànlaryn-yzdàn*, dai vostri garzoni.

Sing.Nom. اتك *etin-*, la tua carne.

Gen. اتکك *etin-in-*, della tua carne.

Dat. اتکه *etin-è*, &c.

Sing.Nom. اياغك *ajàghyn-*, il tuo piede.

Gen. اياغکك *ajàghyn-yn-*, del tuo piede.

Dat. اياغکه *ajàghyn-à*, &c.

Sing.Nom. کوپکك *köpegin-*, il tuo cane.

Gen. کوپککك *köpegin-in-*, del tuo cane.

Dat. کوپککه *köpegin-è*, &c.

Sing.Nom. قوينك *kojunùn-*, il tuo castrato.

Gen. قوينکك *kojunun-ùn-*, del tuo castrato.

Dat. قوينکه *kojunin-à*, &c.

Sing.Nom. بلبلك *bülbülün-*, il tuo rosignuolo.

Gen. بلبلکك *bülbülün-ün-*, del tuo rosignuolo.

Dat. بلبلکه *bülbülün-è*, &c.

Affissi

Affissi di Possessione della seconda persona per i Nomi della seconda Declinazione.

Sing.Nom. اناك *anàn-*, la tua madre.
Gen. اناكك *anàn-yn-*, della tua madre.
Dat. اناكه *anàn-à*, alla tua madre.
Acc. اناكى *anàn-y*, la tua madre.
Abl. اناكدن *anàn-dàn*, dalla tua madre.
Plur.Nom. انالرك *anàlaryn-*, le tue madri.
Gen. انالريكك *anàlaryn-yn-*, delle tue madri.
Dat. انالريكه *anàlaryn-à*, alle tue madri.
Acc. انالريكى *anàlaryn-y*, le tue madri.
Abl. انالركدن *anàlaryn-dàn*, dalle tue madri.
Sing.Nom. اناكز *anàn-yz*, la vostra madre.
Gen. اناكزك *anàn-yzyn-*, della vostra madre.
Dat. اناكزه *anàn-yzà*, alla vostra madre.
Acc. اناكزى *anàn-yzy*, la vostra madre.
Abl. اناكزدن *anàn-yzdàn*, dalla vostra madre.
Sing.Nom. انالريكز *anàlaryn-yz*, le vostre madri.
Gen. انالريكزك *anàlaryn-yzyn-*, delle vostre madri.
Dat. انالريكزه *anàlaryn-yzà*, alle vostre madri.
Acc. انالريكزى *anàlaryn-yzy*, le vostre madri.

Abl.

Abl. انالریکزدن *anàlaryn-yzdàn*, dalle vostre madri.

Sing.Nom. دوه‌ك *devèn-*, il tuo cammello.

Gen. دوه‌کك *devèn-in-*, del tuo cammello.

Dat. دوه‌که *devèn-è*, &c.

Sing.Nom. قویوك *kujùn-*, il tuo pozzo.

Gen. قویوکك *kujùn-ùn-*, del tuo pozzo.

Dat. قویوکه *kujùn-à*, &c.

Sing.Nom. بوکوك *bügùn-*, la tua magia.

Gen. بوکوکك *bügùn-ün-*, della tua magia.

Dat. بوکوکه *bügùn-è*, &c.

Affissi di Possessione della terza persona per i Nomi della prima Declinazione.

Sing.Nom. اوغلانی *oghlàny*, il suo garzone.

Gen. اوغلاننك *oghlànynyn-*, del suo garzone.

Dat. اوغلاننه *oghlànynà*, al suo garzone.

Acc. اوغلانی *oghlànyny*, il suo garzone.

Abl. اوغلانندن *oghlànyndàn*, dal suo garzone.

Plur.Nom. اوغلانلری *oghlànlary*, i suoi garzoni.

Gen. اوغلانلرینك *oghlànlarynyn-*, dei suoi garzoni.

Dat. اوغلانلرینه *oghlànlarynà*, ai suoi garzoni.

Acc. اوغلانلرینی *oghlànlaryny*, i suoi garzoni.

Abl. اوغلانلرندن *oghlànlaryndàn* , dai suoi garzoni .

Sing.Nom. انلرك اوغلانى *onlaryǹ-oghlàny* , il loro garzone .

Gen. اوغلاننك *oghlànynyǹ-* , del loro garzone .

Dat. اوغلاننه *oghlànynà* , al loro garzone .

Acc. اوغلانى *oghlànyǹy* , il loro garzone .

Abl. اوغلانندن *oghlànyndàn* , dal loro garzone .

Plur.Nom. انلرك اوغلانلرى *anlaryǹ-oghlànlarỳ* , i loro garzoni .

Gen. اوغلانلرينك *oghlànlarynyǹ-* , dei loro garzoni .

Dat. اوغلانلرينه *oghlànlarynà* , ai loro garzoni .

Acc. اوغلانلريى *oghlànlaryǹy* , i loro garzoni .

Abl. اوغلانلرندن *oghlànlaryndàn* , dai loro garzoni .

Sing.Nom. اتى *etì* , la sua carne .

Gen. اتنك *etiǹin-* , della sua carne .

Dat. اتنه *etinè* , &c.

Sing.Nom. اياغى *ajàghỳ* , il suo piede .

Gen. اياغنك *ajàghyǹyn-* , del suo piede .

Dat. اياغنه *ajàghynà* , &c.

Sing.Nom. كوپكى *köpegì* , il suo cane .

Gen. كوپكنك *köpegiǹin-* , del suo cane .

Dat. كوپكنه *köpeginè* , &c.

Sing.

Sing.Nom. قوينى *kojùnù*, il suo castrato.

Gen. قوينڭك *kojùnunùn*, del suo castrato.

Dat. قويننه *kojùnunà*, &c.

Sing.Nom. بلبلى *bùlbùlù*, il suo rosignuolo.

Gen. بلبلنڭك *bùlbùlùnùn*, del suo rosignuolo.

Dat. بلبلنه *bùlbùlùnè*, &c.

Sing.Nom. كندو اوغلانى *gendi oghlàny*, il suo proprio garzone.

Gen. كندو اوغلاننڭك *gendi oghlànynyn*, del suo proprio garzone.

Dat. كندو اوغلاننه *gendi oghlànynà*, &c.

Plur.Nom. كندو اوغلانلرى *gendi oghlànlary*, i suoi proprj garzoni.

Gen. كندو اوغلانلريڭك *gendi oghlànlarynyn*, de' suoi proprj garzoni.

Dat. كندو اوغلانلرينه *gendi oghlànlarynà*, &c.

Affissi di Possessione della terza persona per i Nomi della seconda Declinazione.

Sing.Nom. اناسى *anàsy*, la sua madre.

Gen. اناسنڭك *anàsynyn*, della sua madre.

Dat. اناسنه *anàsynà*, alla sua madre.

 Acc.

Acc. اناسنی *anàsyny*, la sua madre.

Abl. اناسندن *anàsyndàn*, dalla sua madre.

Plur.Nom. انالری *anàlary*, le sue madri.

Gen. انالرینك *anàlarynyn-*, delle sue madri.

Dat. انالرینه *anàlarynà*, alle sue madri.

Acc. انالرینی *anàlaryny*, le sue madri.

Abl. انالرندن *anàlaryndàn*, dalle sue madri.

Sing.Nom. انلرك اناسی *onlaryn-anàsy*, la loro madre.

Gen. اناسنك *anàsynyn-*, della loro madre.

Dat. اناسنه *anàsynà*, alla loro madre.

Acc. اناسنی *anàsyny*, la loro madre.

Abl. اناسندن *anàsyndàn*, dalla loro madre.

Plur.Nom. انلرك انالری *onlaryn-anàlary*, le loro madri.

Gen. انالرینك *anàlarynyn-*, delle loro madri.

Dat. انالرینه *anàlarynà*, alle loro madri.

Acc. انالرینی *anàlaryny*, le loro madri.

Abl. انالرندن *anàlaryndàn*, dalle loro madri.

Sing.Nom. دوه‌سی *devèsi*, il suo cammello.

Gen. دوه‌سنك *devèsinin-*, del suo cammello.

Dat. دوه‌سنه *devèsinè*, &c.

Sing.Nom. قویوسی *kujùsù*, il suo pozzo.

Gen.

Gen. قويوسنك *kujüsunün-*, del suo pozzo.

Dat. قويوسنه *kujüsunà*, &c.

Sing.Nom. بوكوسى *büğüsü*, la sua magia.

Gen. بوكوسنك *büğüsünün-*, della sua magia.

Dat. بوكوسنه *büğüsünè*, &c.

Sing.Nom. كندو اناسى *ğendi anàsy*, la sua propria madre.

Gen. كندو اناسنك *ğendi anàsynyn-*, della sua propria madre.

Dat. كندو اناسنه *ğendi anàsynà*, &c.

Plur.Nom. كندو انالرى *ğendi anàlary*, le sue proprie madri.

Gen. كندو انالرينك *ğendi anàlarynyn-*, delle sue proprie madri.

Dat. كندو انالرينه *ğendi anàlarynà*, &c.

صو su *Nome della seconda Declinazione ha per l' Affisso di Possessione della prima persona la sillaba* يم jum, *per quello della seconda* يك jun-, *e per quello della terza* يى ju, *come* صويم sujùm, *la mia acqua*, صويك sujùn-, *la tua acqua*, صويى sujù, *la sua acqua*.

Quando nel Pronome Possessivo della Lingua Italiana si trova sospeso il Sostantivo, nella Lingua Turca si usa il Genitivo del Pronome Personale, e Demostrativo coll' aggiunta della sillaba كى *ki*, come Sing.

Sing.Nom. بنمكى *benimlki*, il mio, e la mia.

Gen. بنمكينك *benimlkinin-*, del mio, e della mia.

Dat. بنمكييه *benimlkinè*, al mio, e alla mia.

Acc. بنمكييى *benimlkini*, il mio, e la mia.

Abl. بنمكيدن *benimlkidèn*, dal mio, e dalla mia.

Plur.Nom. بنمكيلر *benimlkilèr*, i miei, e le mie.

Gen. بنمكيلرك *benimlkilerin-*, dei miei, e delle mie.

Dat. بنمكيلره *benimlkilerè*, ai miei, e alle mie.

Acc. بنمكيلرى *benimlkileri*, i miei, e le mie.

Abl. بنمكيلردن *benimlkilerdèn*, dai miei, e dalle mie.

Sing.Nom. بزمكى *bizimlki*, il nostro, e la nostra.

Gen. بزمكينك *bizimlkinin-*, del nostro, e della nostra.

Dat. بزمكييه *bizimlkinè*, al nostro, e alla nostra.

Acc. بزمكييى *bizimlkini*, il nostro, e la nostra.

Abl. بزمكيدن *bizimlkidèn*, dal nostro, e dalla nostra.

Plur.Nom. بزمكيلر *bizimlkilèr*, i nostri, e le nostre.

Gen. بزمكيلرك *bizimlkilerin-*, dei nostri, e delle nostre.

Dat. بزمكيلره *bizimlkilerè*, ai nostri, e alle nostre.

Acc. بزمكيلرى *bizimlkileri*, i nostri, e le nostre.

Abl. بزمكيلردن *bizimlkilerdèn*, dai nostri, e dalle nostre.

Sing.Nom. سنككى *senin-lki*, il tuo, e la tua.

Gen.

Gen. سنككينك *senin-kinin*, &c.

Plur.Nom. سنككيلر *senin-kilèr*, i tuoi, e le tue.

Gen. سنككيلرك *seninkilerin*, &c.

Sing.Nom. سزككى *sizin-kì*, il vostro, e la vostra.

Gen. سزككينك *sizinkinin*, &c.

Plur.Nom. سزككيلر *sizin-kilèr*, i vostri, e le vostre.

Gen. سزككيلرك *sizin-kilerin*, &c.

Sing.Nom. انككى *onun-kì*, il suo, e la sua.

Gen. انككينك *onun-kinin*, &c.

Plur.Nom. انككيلر *onun-kilèr*, i suoi, e le sue.

Gen. انككيلرك *onun-kilerin*, &c.

Sing.Nom. انلرككى *onlaryn-kì*, il loro uomo, la loro donna, la loro cosa.

Gen. انلرككينك *onlaryn-kinin*, &c.

Plur.Nom. انلرككيلر *onlaryn-kilèr*, i loro uomini, le loro donne, le loro cose.

Gen. انلرككيلرك *onlaryn-kilerin*, &c.

Sing.Nom. بونككى *bunun-kì*, l'uomo, la donna, la cosa, che è di costui, o di costei.

Gen. بونككينك *bunun-kinin*, &c.

Plur.Nom. بونككيلر *bunun-kilèr*, gli uomini, le donne,

le

le cose, che sono di costui, o di costei.

Gen. بونككيلرك *bunun-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. بونلركي *bunlaryn-ki*, l'uomo, la donna, la cosa, che è di costoro.

Gen. بونلركينك *bunlaryn-kinin-*, &c.

Plur.Nom. بونلركيلر *bunlaryn-kilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono di costoro.

Gen. بونلركيلرك *bunlaryn-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. شونككى *sunun-ki*, l'uomo, la donna, la cosa, che è di codesto, o di codesta.

Gen. شونككينك *sunun-kinin-*, &c.

Plur.Nom. شونككيلر *sunun-kilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono di codesto, o di codesta.

Gen. شونككيلرك *sunun-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. شونلركي *sunlaryn-ki*, l'uomo, la donna, la cosa, che è di codesti, o di codeste.

Gen. شونلركينك *sunlaryn-kinin-*, &c.

Plur.Nom. شونلركيلر *sunlaryn-kilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono di codesti, o di codeste.

Gen. شونلركيلرك *sunlaryn-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. كندومككى *gendimin-ki*, il mio proprio, e la mia propria.

Gen.

Gen. كندومككينك *ǵendimin-ḱinin-* , &c.

Plur.Nom. كندولريمككى *ǵendilerimin-ḱi* , i miei proprj, e le mie proprie.

Gen. كندولريمككينك *ǵendilerimin-ḱinin-* , &c.

Sing.Nom. كندومزككى *ǵendimizin-ḱi* , il nostro proprio; e la nostra propria.

Gen. كندومزككينك *ǵendimizin-ḱinin-* , &c.

Plur.Nom. كندولريمزككى *ǵendilerimizin-ḱi* , i nostri proprj; e le nostre proprie.

Gen. كندولريمزككينك *ǵendilerimizin-ḱinin-* , &c.

Sing.Nom. كندوكك كى *ǵendin-in-ḱi* , il tuo proprio, e la tua propria.

Gen. كندوكك كينك *ǵendin-in-ḱinin-* , &c.

Plur,Nom. كندولركى *ǵendilerin-ḱi* , i tuoi proprj, e le tue proprie.

Gen. كندولركينك *ǵendilerin-ḱinin-* , &c.

Sing.Nom. كندوكزككى *ǵendin-izin-ḱi* , il vostro proprio, e la vostra propria.

Gen. كندوكزككينك *ǵendin-izin-ḱinin-* , &c.

Plur.Nom. كندولريكزككى *ǵendilerin-izin-ḱi* , i vostri proprj, e le vostre proprie.

Gen. كندولريكزككينك *ğendilerin-izin-kinin*, &c.

Sing.Nom. كندونككى *ğendinin-ki*, il suo proprio, e la sua propria.

Gen. كندونككينك *ğendinin-kinin-*, &c.

Plur.Nom. كندونككيلر *ğendinin-kilèr*, i suoi proprj, e le sue proprie.

Gen. كندونككيلرك *ğendinin-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. كندولركى *ğendilerin-ki*, il loro proprio, e la loro propria.

Gen. كندولركينك *ğendilerin-kinin-*, &c.

Plur.Nom. كندولركيلر *ğendilerin-kilèr*, i loro proprj, e le loro proprie.

Gen. كندولركيلرك *ğendilerin-kilerin-*, &c.

Dei Relativi.

Nella Lingua Turca il Relativo *che*, o *il quale*, e *la quale* ordinariamente si fa Participio in ن *en*, o يان *jen*, e in ن *an*, o يان *jan*; nulladimeno alle volte si usa anche la particola كه *ki* coi Pronomi بن *ben*, سن *sen*, اول *o*, li quali posti dopo di se in altra Clausola riferiscono il suo antecedente, come بنكه سنك اغاك ايم بندن قورقمهلوسن *benki senin-aghàn-ym, bendèn korkmaly syn*. Io che sono il tuo padrone, devi temermi.

Se

Se la detta particola *kki*, scritta però col ك *kkief*, e ى *je*, si aggiunge agli Adverbj di tempo, e alla Preposizione ده *de*, o *da*, come pure ai Genitivi di Possessione, diviene Relativo, e si declina per tutti i Casi, e Numeri; ma se poi cogli Adverbj di tempo, e colla Preposizione ده *de*, o *da* appoggiata si trova a qualche Sostantivo espresso, resta indeclinabile.

Sing.Nom. صباحکی *sabahkkì*, l'uomo, la donna, la cosa, che è stata questa mattina.

Gen. صباحکینك *sabahkkinin-*, &c.

Plur.Nom. صباحکیلر *sabahkkilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono state questa mattina.

Gen. صباحکیلرك *sabahkkilerin-*, &c.

Sing.Nom. اودهکی *evdekkì*, l' uomo, la donna, la cosa, che è, fù, ed è stata in casa.

Gen. اودهکینك *evdekkinin-*, &c.

Plur.Nom. اودهکیلر *evdekkilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono, furono, e sono state in casa.

Gen. اودهکیلرك *evdekkilerin-*, &c.

Sing.Nom. سرایککی *sarajyn-kki*, l'uomo, la donna, la cosa, che è del palazzo.

Gen.

Gen. سرايككينك *sarajyn-kinin-*, &c.

Plur.Nom. سرايككيلر *sarajyn-kilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono del palazzo.

Gen. سرايككيلرك *sarajyn-kilerin-*, &c.

Dell' Interrogativo, e Indefinito di genere comune.

Sing.Nom. كيم *kim*, chi? o chiunque.

Gen. كيمك *kimin-*, di chi? o di chiunque.

Dat. كيمه *kimè*, a chi? o a chiunque.

Acc. كيمى *kimi*, chi? o chiunque.

Abl. كيمدن *kimdèn*, da chi? o da chiunque.

Dell' Interrogativo, e Indefinito di genere neutro.

Sing.Nom. نه *ne*, che, che cosa? o qualunque cosa, quelche.

Gen. نه‌نك *nenin-*, di qual cosa?

Gen. نه *ne*, di che?

Dat. نيه *nejè*, perchè, a che cosa? o a qualunque cosa, a quelche.

Acc. نه‌يى *neji*, che cosa? o quelche.

Acc. نه *ne*, che, che cosa? o quelche, qualunque cosa.

Abl. ندن *nedèn*, da che, da che cosa? o da qualunque cosa, da quelche.

Plur.Nom. نه‌لر *nelèr*, quante cose, che cose?

Gen.

Gen. نەلرك *nelerin-*, di quali cose?

Dat. نەلرە *nelerè*, a quali cose?

Acc. نەلرى *neleri*, quali cose?

Acc. نەلر *nelèr*, quante cose, che cose?

Abl. نەلردن *nelerdèn*, da quali cose?

Dell'Interrogativo, e Indefinito قنغى hànghy.

L'Interrogativo, e Indefinito قنغى *hànghy*, se si mette innanzi al Sostantivo, resta indeclinabile, come قنغى كتابى استرسن *hànghy kitaby istèrsin*? Che libro vuoi? Se poi è posto solo, gli si aggiungono gli Affissi di Possessione, come

Sing.Nom. قنغيمز *hànghymyz*, chiunque di noi, o chi di noi, quale di noi?

Gen. قنغيمزك *hànghymyzyn-*, di quale di noi?

Dat. قنغيمزە *hànghymyza*, a quale di noi?

Acc. قنغيمزى *hànghymyzy*, quale di noi?

Abl. قنغيمزدن *hànghymyzdan*, da quale di noi?

Plur.Nom. قنغيلريمز *hànghylarymyz*, quali di noi?

Gen. قنغيلريمزك *hànghylarymyzyn-*, di quali di noi?

Dat. قنغيلريمزە *hànghylarymyza*, a quali di noi?

Acc. قنغيلريمزى *hànghylarymyzy*, quali di noi?

Abl. قنغيلريمزدن *hànghylarymyzdan*, da quali di noi?

Sing.

Sing.Nom. قنغيكز *hànghyn-yz*, chiunque di voi, o chi di voi, quale di voi?

Gen. قنغيكزك *hànghyn-yzyn-*, di quale di voi?

Dat. قنغيكزه *hànghyn-yza*, a quale di voi?

Acc. قنغيكزى *hànghyn-yzy*, quale di voi?

Abl. قنغيكزدن *hànghyn-yzdan*, da quale di voi?

Plur.Nom. قنغيلريكز *hànghylaryn-yz*, quali di voi?

Gen. قنغيلريكزك *hànghylaryn-yzyn-*, di quali di voi?

Dat. قنغيلريكزه *hànghylaryn-yza*, a quali di voi?

Acc. قنغيلريكزى *hànghylaryn-yzy*, quali di voi?

Abl. قنغيلريكزدن *hànghylaryn-yzdan*, da quali di voi?

Sing.Nom. قنغيسى *hànghysy*, chiunque di loro, o chi di loro, quale di loro?

Gen. قنغيسنك *hànghysynyn-*, di quale di loro?

Dat. قنغيسنه *hànghysyna*, a quale di loro?

Acc. قنغيسنى *hànghysyny*, quale di loro?

Abl. قنغيسندن *hànghysyndan*, da quale di loro?

Plur.Nom. قنغيلرى *hànghylary*, quali di loro?

Gen. قنغيلرينك *hànghylarynyn-*, di quali di loro?

Dat. قنغيلرينه *hànghylaryna*, a quali di loro?

Acc. قنغيلرينى *hànghylaryny*, quali di loro?

Abl.

Abl. قنغيلرندن *hànghylaryndan*, da quali di loro?

Dei Composti dell'Interrogativo, e Indefinito كيم kim.

Sing.Nom. هركيم *hèrkim*, chiunque.

Gen. هركيمك *hèrkimin-*, di chiunque.

Dat. هركيمه *hèrkime*, a chiunque.

Acc. هركيمي *hèrkimi*, chiunque.

Abl. هركيمدن *hèrkimden*, da chiunque.

Sing.Nom. كمسه *kìmse*, alcuno, o nessuno.

Gen. كمسه‌نك *kìmsenin-*, d'alcuno, o di nessuno.

Dat. كمسه‌يه *kìmseje*, a alcuno, o a nessuno.

Acc. كمسه‌يي *kìmseji*, alcuno, o nessuno.

Abl. كمسه‌دن *kìmseden*, da alcuno, o da nessuno.

Del Composto dell' Interrogativo, e Indefinito نه Ne.

Sing.Nom. هرنه *hèrne*, qualunque cosa.

Gen. هرنه‌نك *hèrnenin-*, di qualunque cosa.

Dat. هرنيه *hèrneje*, a qualunque cosa.

Acc. هرنه‌يي *hèrneji*, qualunque cosa.

Acc. هرنه *hèrne*, qualunque cosa.

Abl. هرندن *hèrneden*, da qualunque cosa.

Del Composto dell'Interrogativo, e Indefinito

قنغي Hànghy *indeclinabile*.

Sing.Nom. Gen.Dat.Acc.Abl. هرقنغي *hèrhànghy*, qualunque.

Del Composto dell'Interrogativo, e Indefinito قنغيمز hànghymyz, قنغيكز hànghyn-yz, قنغيسى hànghysy.

Sing.Nom. هرقنغيمز *hèr hànghymyz*, qualunque di noi.

Gen. هرقنغيمزك *hèr hànghymyzyn-*, di qualunque di noi.

Dat. هرقنغيمزه *hèr hànghymyza*, a qualunque di noi,

Acc. هرقنغيمزى *hèr hànghymyzy*, qualunque di noi,

Abl. هرقنغيمزدن *hèr hànghymyzdan*, da qualunque di noi.

Sing.Nom. هرقنغيكز *hèr hànghyn-yz*, qualunque di voi.

Gen. هرقنغيكزك *hèr hànghyn-yzyn-*, di qualunque di voi.

Dat. هرقنغيكزه *hèr hànghyn-yza*, a qualunque di voi.

Acc. هرقنغيكزى *hèr hànghyn-yzy*, qualunque di voi.

Abl. هرقنغيكزدن *hèr hànghyn-yzdan*, da qualunque di voi.

Sing.Nom. هرقنغيسى *hèr hànghysy*, qualunque di loro.

Gen. هرقنغيسنك *hèr hànghysynyn-*, di qualunque di loro.

Dat. هرقنغيسنه *hèr hànghysyna*, a qualunque di loro.

Acc. هرقنغيسنى *hèr hànghysyny*, qualunque di loro.

Abl. هرقنغيسندن *hèr hànghysyndan*, da qualunque di loro.

PRI-

PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA
PARTE SECONDA
Dei Verbi.

CAPITOLO I.
Degli Accidenti del Verbo.

Dei Numeri, e delle Persone.

I Numeri sono due, Singolare, come سورم *sevèrim*, سورسن *sevèrsin*, سور *sevèr*, e Plurale, come سورز *sevèriz*, سورسکز *sevèrsin-iz*, سورلر *severlèr*,

Le Persone sono tre in ambi i Numeri. Nel Singolare بن *ben*, سن *sen*, اول *o*, e nel Plurale بز *biz*, سز *siz*, انلر *onlàr*, come بن سورم *ben sevèrim*, io amo, سن سورسن *sen sevèrsin*, tu ami, اول سور *o sevèr*, quello ama, بزسورز *biz sevèriz*, noi amiamo, سزسورسکز *siz sevèrsin-iz*, voi amate, انلرسورلر *onlàr severlèr*, quelli amano.

Dei Tempi, e Modi.

I Tempi sono diciassette, Presente indefinito, Presente continuo, o determinato, Presente doppio, Preterito

imperfetto indefinito, Preterito imperfetto continuo, o determinato, Preterito imperfetto relativo, Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato, Preterito perfetto determinato, Preterito perfetto relativo, Preterito perfetto doppio, Preterito più che perfetto determinato, Preterito più che perfetto remoto, Preterito più che perfetto relativo, Futuro semplice, Futuro doppio, Futuro misto, Futuro misto relativo.

Il Presente indefinito dimostra una cosa, che si fa, ma non ne specifica il tempo, come سورم *sevèrim*, io amo.

Il Presente continuo, o determinato dimostra, che la cosa in questo punto è, o si sta facendo, come سوەيورم *sevèjorum*, io ora amo, cioè sto amando.

Il Presente doppio corrisponde al Presente del Verbo *venire*, quando sta cogl'Infiniti, e la particola *a*, come سومش اولورم *sevmiš olùrum*, vengo ad amare, cioè amo.

Il Preterito imperfetto indefinito dimostra una cosa, che altre volte si faceva, ma senza determinarne il tempo, come سوردم *sevèrdim*, io amava.

Il Preterito imperfetto continuo, o determinato dimostra una cosa, che tempo fa era presente, o si stava facendo,

cendo, come سوەيوردم *sevèjordum*, io nel tempo passato presentemente amava, cioè stava amando.

Il Preterito imperfetto relativo dimostra per mezzo d'annunzi, e rapporti, che la cosa altre volte si faceva, come سورايمشم *sevèr imišim*, io amava per rapporto altrui, cioè si dice, che io amassi.

Il Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato dimostra per mezzo d'annunzj, e rapporti, che la cosa nel tempo passato presentemente si faceva, come سوەيورايمشم *sevèjor ymyšym*, io per rapporto altrui nel tempo passato presentemente amava, cioè si dice, che io stassi amando in altro tempo.

Il Preterito perfetto determinato dimostra, che la cosa è già passata, e fatta, come سودم *sevdìm*, io amai, ed ho amato, cioè è passato il tempo, in cui io amai, ed ho amato.

Il Preterito perfetto relativo dimostra per mezzo d'indizj, congetture, e rapporti, che la cosa adesso è già passata, e fatta, come سومشم *sèvmiš im*, io ho amato, cioè mi pare, o si dice, che io abbia amato, o io avrò amato.

Il Preterito perfetto doppio corrisponde al Preterito perfetto del Verbo *venire*, quando sta cogl' Infiniti, e la particola *a*, come سومش اولدم *sevmìs oldùm*, io venni, e son venuto ad amare, cioè io amai, ed ho amato.

Il Preterito più che perfetto determinato dimostra, che la cosa nel tempo passato era fatta, e finita, come سودی ایدم *sevdì idim*, io ne'tempi addietro aveva amato.

Il Preterito più che perfetto remoto dimostra, che la cosa nel tempo passato era di già fatta, e finita, come سومش ایدم *sevmìś idim*, io già aveva amato.

Il Preterito più che perfetto relativo dimostra per mezzo d' annunzj, e rapporti, che la cosa nel tempo passato era già fatta, e finita, come سومش ایمشم *sevmìś imiś im*, io per rapporto altrui nel tempo passato aveva amato, cioè si dice, che io ne' tempi addietro avessi amato.

Il Futuro semplice dimostra, che la cosa si ha da fare dopo il tempo presente, come سورم *sevèrim*, io amerò dopo questo tempo.

Il Futuro doppio corrisponde al Futuro del Verbo *venire*, quando sta cogl' Infiniti, e la particola *a*, come سومش اولورم *sevmìś olùrum*, verrò ad amare, cioè amerò.

Il

Il Futuro misto dimostra, che la cosa già è stata per farsi, onde include il tempo passato, e il Futuro, come سوهجك اولدم *sevegèg oldùm*, io fui, e sono stato per amare.

Il Futuro misto relativo dimostra per mezzo d' annunzj, e rapporti, che la cosa già è stata per farsi, come سوهجك اولمشم *sevegèg olmùs um*, si dice, che io sia, e fossi stato per amare.

I Modi sono sei, Indicativo, Imperativo; Ottativo, Subjuntivo semplice, Subjuntivo, che include obbligo, e necessità, e Infinitivo.

L' Indicativo significa indizio, l' Imperativo comando, l'Ottativo desiderio, il Subjuntivo condizione, e l' Infinitivo una cosa senza fine, non essendo come gli altri modi determinatamente ristretto a numeri, e a persone.

Del Significato, Terminazione, e Conjugazione de' Verbi.

Il Significato de' Verbi suol essere di sei sorti, Attivo, Passivo, Neutro, Deponente, Cooperativo, e Impersonale.

Attivo significa azione, che passa non solamente nel-

le

le persone, ma anche nelle cose; come سورم *sevèrim*, io amo.

Passivo significa passione, che viene da cosa esterna, e si forma dall'Attivo coll' aggiungere le lettere ل , يل *il*, *yl*, ل *iil*, *ul*, o ن *n* alla penultima sillaba dell' Infinitivo, come سومك *sevmèlk*, amare, سويلمك *sevilmèlk*, esser amato: دللمك *dillèmèlk*, disfamare, دللنمك *dillènmèlk*, esser disfamato: كورمك *görmèlk*, vedere, كورلمك *görüilmèlk*, esser veduto: اكمق *an-màk*, rammentare, اكلمق *an-ylmàk*, esser rammentato: يارهلمق *jaràlamàk*, ferire, يارهلنمق *jaràlanmàk*, esser ferito: اورمق *vurmàk*, battere, اورلمق *vurùlmàk*, esser battuto.

Neutro significa azione, che non passa ad altri; ma sta permanente in chi la fa, come ياشرم *jasàrym*, io vivo, اولورم *ölürüm*, io muojo.

Deponente rassomiglia nella terminazione al Passivo, ma ha il significato Attivo, o Neutro, come ايدنمك *edinmèlk*, farsi qualche cosa, سونمك *sevinmèlk*, rallegrarsi.

Cooperativo significa mutua, e vicendevole azione, come دوكمك *dögmèlk*, battere, دوكشمك *dögüsmèlk*, combattere, cioè battersi, affrontarsi a corpo a corpo.

Im-

Impersonale si usa solamente nelle terze persone dei Verbi di terminazione attiva, o passiva, come ياغر *jaghàr*, piove, كيديلور *gidilir*, si va, سويلور *sevilir*, si ama.

La terminazione de'Verbi è di otto sorti, in رم *rim*, in رم *riim*, in رم *rym*, in رم *rum*, in ايم *im*, in ايم *iim*, in ايم *ym*, in ايم *um*. In ايم *im*, *iim*, *ym*, *um* termina il Verbo Sostantivo اولمق *olmàk*, e in رم *rim*, *riim*, *rym*, *rum* terminano gli Attivi, Passivi, Neutri, Deponenti, e Cooperativi, come سورم *sevèrim*, io amo, كورورم *görüriim*, io vedo, اكارم *an-àrym*, io rammento, اوقورم *okùrum*, io leggo, سويلورم *sevilirim*, io sono amato, كوريلورم *görülüriim*, io sono veduto, اكيلورم *an-ylyrym*, io sono rammentato, اوقنورم *okunùrum*, io sono letto, كيدرم *gidèrim*, io vado, يوررورم *jüriiriim*, io cammino, يارارم *jaràrym*, io giovo, اويورم *ujùrum*, io dormo, سونورم *sevinirim*, io mi rallegro, قاچنورم *kacynyrym*, io fuggo, كورنورم *göriiniiriim*, io apparisco, صوينورم *sojunùrum*, io mi spoglio, سويلشورم *söjleširim*, io m'abbocco, كورشورم *göriišiiriim*, io converso, چالشورم *ćialyšyrym*, io coopero, بولشورم *bulušùrum*, io visito.

Le Conjugazioni sono dodici, che si distinguono dalla ter-

terza persona singolare del Presente dell' Indicativo, dalla seconda persona singolare dell' Imperativo, e dall' Infinito presente.

La prima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *er*, e nell' Infinito in مك *mek*, come سورم *sevèrim*, سورسن *sevèrsin*, سور *sevèr*, سومك *sevmèk*,

La seconda termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *er*, nell' Imperativo in ه *e*, e nell' Infinito in مك *mek*, come دللرم *dillèrim*, دللرسن *dillèrsin*, دللر *dillèr*, دلله *dillè*, دللمك *dillemèk*.

La terza termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ور *ir*, e nell' Infinito in مك *mek*, come ويرورم *verìrim*, ويرورسن *verìrsin*, ويرور *verìr*, ويرمك *vermèk*.

La quarta termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ير *ir*, nell' Imperativo in ى *i*, e nell' Infinito in مك *mek*, come اريرم *erìrim*, اريرسن *erìrsin*, ارير *erìr*, ارى *erì*, اريمك *erimèk*.

La quinta termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *ür*, e nell'Infinito in مك *mek*, come كوروررم *göriùrüm*, كوروررسن *göriùrsün*, كورر *göriùr*, كورمك *görmèk*.

La

La sesta termina nella terza persona singolare dell'Indicativo in ور *ür*, nell' Imperativo in و *ü*, e nell' Infinito in مك *mek*, come يورورم *jürürüm*, يوروسن *jürürsün*, يورور *jürür*, يورو *jürü*, يورومك *jürümèk*.

La settima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ار *ar*, e nell'Infinito in مق *mak*, come اكارم *an-àrym*, اكارسن *an-àrsyn*, اكار *an-àr*, اكمق *an-màk*.

L' ottava termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *ar*, nell' Imperativo in ه *a*, e nell' Infinito in مق *mak*, come يارەلرم *jaràlàrym*, يارەلرسن *jaràlàrsyn*, يارەلر *jaràlàr*, يارەله *jaràlà*, يارەلمق *jaràlamàk*.

La nona termina nella terza persona singolare dell'Indicativo in ر *yr*, e nell' Infinito in مق *mak*, come قوتارورم *kotàryrym*, قوتارورسن *kotàryrsyn*, قوتارر *kotàryr*, قوتارمق *kotàrmàk*.

La decima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *yr*, nell' Imperativo in ى *y*, e nell' Infinito in مق *mak*, come قازيرم *kazyrym*, قازيرسن *kazyrsyn*, قازير *kazyr*, قازى *kazy*, قازمق *kazymàk*.

L' undecima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ور *ur*, e nell'Infinito in مق *mak*, come اورورم

 vu-

vurùrum , اورورسن *vurùrsun* , اورور *vurùr* , اورمق *vurmàk* .

La duodecima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ور *ur* , nell' Imperativo in و *u* , e nell' Infinito in مق *mak* , come اوقورم *okùrum* , اوقورسن *okùrsun* , اوقور *okùr* , اوقو *okù* , اوقومق *okùmàk* .

CAPITOLO II.

De' Verbi derivati .

I Verbi derivativi , o derivati sono quei Verbi , che nascono da altri Verbi , e questi sono Transitivi determinati , Transitivi indeterminati , Negativi , e Impossibili .

I Verbi Transitivi determinati significano far fare una cosa da qualche persona , o comandare , o permettere ad alcuno di far una tal cosa , e nascono da tutti i Verbi (fuorchè dai Passivi) aggiungendo alla penultima sillaba dell' Infinito , o alla seconda persona singolare dell' Imperativo le sillabe تدیرورم *tdìrirìm* , *tdüriürüm* , *tdyryrym* , *tdurùrum* per i Verbi della seconda , quarta , sesta , ottava , decima , e duodecima Conjugazione , e le sillabe دیردورم *dìrdirim* , *dyrdyrym* , دردورم *dürdürüm* , *durdùrum* per i Verbi della prima , terza , quinta , settima , nona , e undecima Conjugazione , come

دللندیرورم

دللتديرورم *dilletdiririm* , دللتديرورسن *dilletdirirsin* , دللتديرور *dilletdirir* , دللتديرمك *dilletdirmèk* , far disfamare da alcuno, da دللمك *dillemèk* .

اريتديرورم *eritdiririm* , اريتديرورسن *eritdirirsin* , اريتديرور *eritdirir* , اريتديرمك *eritdirmèk* , far liquefare da alcuno, da اريمك *erimèk* .

يوروتديرورم *jüriütdiüriüriim*, يوروتديرورسن *jüriütdiüriürsiin* , يوروتديرور *jüriütdiüriür* , يوروتديرمك *jüriütdiürmèk* , far camminare da alcuno, da يورومك *jüriimèk* .

يارهلتديرورم *jaràlatdyryrym* , يارهلتديرورسن *jaràlatdyryrsyn* , يارهلتديرور *jaràlatdyryr* , يارهلتديرمق *jaràlatdyrmàk* , far ferire da alcuno , da يارهلمق *jaràlamàk* .

قازيتديرورم *kazytdyryrym* , قازيتديرورسن *kazytdyryrsyn* , قازيتديرور *kazytdyryr* , قازيتديرمق *kazytdyrmàk* , far raschiare da alcuno , da قازيمق *kazymàk* .

اوقتديرورم *okutduriurum* , اوقتديرورسن *okutduriursun* , اوقتديرور *okutduriur* , اوقتديرمق *okutdurmàk* , far leggere da alcuno , da اوقومق *okiumàk* .

سوديردورم *sevdirdirim* , سوديردورسن *sevdirdirsin* , سوديردور *sevdirdir* , سوديرتمك *sevdirtmèk* , far amare da alcuno , da سومك *sevmèk* .

ويرديردورم

ويرديردورم *verdirdìrim* , ويرديردورسن *verdirdìrsin* , ويرديردور *verdirdìr* , ويرديرتمك *verdirtmèk* , far fare da alcuno , da ويرمك *vermèk* .

كورديردورم *gördürdürüm* , كورديردورسن *gördürdürsün* , كورديردور *gördürdùr* , كورديرتمك *gördürtmèk* , far vedere da alcuno , da كورمك *görmèk* .

اكديردورم *an-dyrdỳrym* , اكديردورسن *an-dyrdỳrsyn* , اكديردور *an-dyrdỳr* , اكديرتمق *an-dyrtmàk* , far rammentare da alcuno , da اكمق *an-màk* .

الديردورم *aldyrdỳrym* , الديردورسن *aldyrdỳrsyn* , الديردور *aldyrdỳr* , الديرتمق *aldyrtmàk* , far prendere da alcuno , da المق *almàk* .

اورديردورم *vurdurdùrum* , اورديردورسن *vurdurdùrsun* , اورديردور *vurdurdùr* , اوردرتمق *vurdurtmàk* , far battere da alcuno , da اورمق *vurmàk* .

I Verbi Transitivi indeterminati significano far fare una cosa , o comandare , o permettere , che una tal cosa si faccia , e si formano da tutti i Verbi (fuorchè dai Passivi) aggiungendo alla penultima sillaba dell' Infinito , o alla seconda persona singolare dell' Imperativo le sillabe ديرم *dìrim* , ديرم , o درم *dỳrym* , درم *dürüm* , *dùrum* per i Verbi

bi della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima Conjugazione, e le sillabe ديرورم *dirìrim*, *dyrỳrym*, درورم *dürü-rüm*, *durùrum* per i Verbi della prima, terza, quinta, settima, nona, e undecima Conjugazione, come

دللديرم *dilledìrim*, دللديرسن *dilledìrsin*, دللدير *dilledìr*, دللتمك *dilletmèk*, far disfamare, o comandare, o permettere, che si disfami, da دللمك *dillemèk*.

اريديرم *eridìrim*, اريديرسن *eridìrsin*, اريدير *eridìr*, اريتمك *eritmèk*, liquefare, o comandare, o permettere, che si liquefaccia, da اريمك *erimèk*.

يورودرم *jüriüdürüm*, يورودرسن *jüriüdürsün*, يورودر *jüriüdür*, يوروتمك *jüriütmèk*, far camminare, da يورومك *jüriümèk*.

يارهلديرم *jaràladyrym*, يارهلديرسن *jaràladyrsyn*, يارهلدير *jaràladyr*, يارهلتمق *jaràlatmàk*, far ferire, o comandare, o permettere, che si ferisca, da يارهلمق *jaràlamàk*.

قازيدرم *kazydỳrym*, قازيدرسن *kazydyrsyn*, قازيدر *kazydỳr*, قازيتمق *kazytmàk*, far raschiare, o comandare, o permettere, che si raschi, da قازيمق *kazymàk*.

اوقودرم *okudùrum*, اوقودرسن *okudùrsun*, اوقودر *okudùr*, اوقتمق *okutmàk*, far leggere, o ammaestrare, da اوقومق *okùmàk*.

سوديرورم

سوديرورم *sevdiririm*, سوديرورسن *sevdirirsin*, سوديرور *sevdirir*, سوديرمك *sevdirmèk*, far amare, o comandare, o permettere, che si ami, o rendere amabile, da سومك *sevmèk*.

ويرديرورم *verdiririm*, ويرديرورسن *verdirirsin*, ويرديرور *verdirir*, ويردرمك *verdirmèk*, far dare, o comandare, o permettere, che si dia, da ويرمك *vermèk*.

كوردرورم *gördürürüm*, كوردرورسن *gördürürsün*, كوردرور *gördürür*, كوزدرمك *gördürmèk*, far vedere, o operar, che altri vegga, da كورمك *görmèk*.

اكديرورم *an-dyryrym*, اكديرورسن *an-dyrysyn*, اكديرور *an-dyryr*, اكديرمق *an-dyrmàk*, far rammentare, o comandare, o permettere, che si rammenti, da اكمق *an-màk*.

الديرورم *aldyryrym*, الديرورسن *aldyrysyn*, الديرور *aldyryr*, الديرمق *aldyrmàk*, far prendere, o comandare, o permettere, che si prenda, da المق *almàk*.

اوردرورم *vurdururum*, اوردرورسن *vurdurursun*, اوردرور *vurdurur*, اوردرمق *vurdurmàk*, far battere, da اورمق *vurmàk*.

Nulla-

Nulladimeno i seguenti Verbi Attivi, e Neutri formano i detti Transitivi alquanto diversamente, come

Da طشارم *taśàrym*, طشارسن *taśàrsyn*, طشار *taśàr*, طشمق *taśmàk*, sboccare, si forma طاشرورم *taśyrỳrym*, طاشرورسن *taśyrỳrsyn*, طاشرور *taśyrỳr*, طاشرمق *taśyrmàk*, fare sboccare; e طاشردورم *taśyrdỳrym*, طاشردورسن *taśyrdỳrsyn*, طاشردور *taśyrdỳr*, طاشرتمق *taśyrtmàk*, far che sbocchi.

Da شاشارم *śaśàrym*, شاشارسن *śaśàrsyn*, شاشار *śaśàr*, شاشمق *śaśmàk*, confondersi, شاشرورم *śaśyrỳrym*, شاشرورسن *śaśyrỳrsyn*, شاشرور *śaśyrỳr*, شاشرمق *śaśyrmàk*, confondere; e شاشردرم *śaśyrdỳrym*, شاشردرسن *śaśyrdỳrsyn*, شاشردر *śaśyrdỳr*, شاشرتمق *śaśyrtmàk*, far che si confonda.

Da دوشرم *düśèrim*, دوشرسن *düśèrsin*, دوشر *düśèr*, دوشمك *düśmèk*, cascare, دوشرورم *düśürüriim*, دوشرورسن *düśürürsiin*, دوشرور *düśürür*, دوشرمك *düśürmèk*, far cascare; e دوشردرم *düśürdürüm*, دوشردرسن *düśürdürsiin*, دوشردر *düśürdür*, دوشرتمك *düśürtmèk*, far che caschi.

Da قچرم *kaćiàrym*, قچرسن *kaćiàrsyn*, قچر *kaćiàr*, قچمق *kaćmàk*, fuggire, قچوررم *kaćyrỳrym*, قچوررسن *kaćyrỳrsyn*, قچورر *kaćyrỳr*, قچورمق *kaćyrmàk*, mettere in fuga; e قچوردرم

قچوردرم *kačyrdyrym* ، قچوردرسن *kačyrdyrsyn*, قچوردر *kačyrdyr*, قچورتمق *kačyrtmàk*, far che fugga.

Da اوچارم *učiàrym*, اوچارسن *učiàrsyn*, اوچار *učiàr*, اوچمق *učmàk*, volare, اوچوررم *učiurùrum*, اوچوررسن *učiurùrsun*, اوچورر *učiurùr*, اوچورمق *učiurmàk*, far volare; e اوچوردرم *učiurdùrum*, اوچوردرسن *učiurdùrsun*, اوچوردر *učiurdùr*, اوچورتمق *učiurtmàk*, far che voli.

Da ایچرم *ičèrim*, ایچرسن *ičèrsin*, ایچر *ičèr*, ایچمك *ičmèk*, bere, ایچوررم *ičìrirìm*, ایچوررسن *ičìrirsin*, ایچورر *ičìrir*, ایچورمك *ičirmèk*, dar da bere, far bere, e ایچوردرم *ičirdìrim*, ایچوردرسن *ičirdìrsin*, ایچوردر *ičirdìr*, ایچورتمك *ičirtmèk*, far che beva.

Da چقارم *čykàrym*, چقارسن *čykàrsyn*, چقار *čykàr*, چقمق *čykmàk*, sortire, چقاررم *čykaryrym*, چقاررسن *čykaryrsyn*, چقارر *čykaryr*, چقارمق *čykarmàk*, cavare; e چقاردرم *čykardyrym*, چقاردرسن *čykardyrsyn*, چقاردر *čykardyr*, چقارتمق *čykartmàk*, far cavare.

Da بترم *bitèrim*, بترسن *bitèrsin*, بتر *bitèr*, بتمك *bitmèk*, finire Neutr. بتوررم *bitirìrim*, بتوررسن *bitirìrsin*, بتورر *bitirìr*, بتورمك *bitirmèk*, finire Att. e بتوردرم *bitirdìrim*, بتوردرسن *bitirdìrsin*, بتوردر *bitirdìr*, بتورتمك *bitirtmèk*, far finire.

Da

Da باترم *batàrym*, باترسن *batàrsyn*, باتر *batàr*, باتمق *batmàk*, sommergersi, باترورم *batyryrym*, باتروسن *batyryrsyn*, باترور *batyryr*, باترمق *batyrmàk*, immergere, sommergere; e باتردرم *batyrdyrym*, باتردرسن *batyrdyrsyn*, باتردر *batyrdyr*, باترتمق *batyrtmàk*, far immergere, sommergere.

Da بشرم *pišèrim*, بشرسن *pišèrsin*, بشر *pišèr*, بشمك *pišmèk*, cuocersi, بشوررم *piširirim*, بشوررسن *piširirsin*, بشورر *piširir*, بشورمك *piširmèk*, cuocere; e بشوردرم *piširdirim*, بشوردرسن *piširdirsin*, بشوردر *piširdir*, بشورتمك *piširtmèk*, far cuocere.

Da يتارم *jatàrym*, يتارسن *jatàrsyn*, يتار *jatàr*, ياتمق *jatmàk*, coricarsi, ياترورم *jatyryrym*, ياتروسن *jatyryrsyn*, ياترور *jatyryr*, ياترمق *jatyrmàk*, coricare Att. e ياتردرم *jatyrdyrym*, ياتردرسن *jatyrdyrsyn*, ياتردر *jatyrdyr*, ياترتمق *jatyrtmàk*, far coricare.

Da كچرم *ġecèrim*, كچرسن *ġecèrsin*, كچر *ġecèr*, كچمك *ġecmèk*, passare, كچوررم *ġecirirìm*, كچوررسن *ġecirirsin*, كچورر *ġecirir*, كچورمك *ġecirmèk*, far passare; e كچوردرم *ġecirdirim*, كچوردرسن *ġecirdirsin*, كچوردر *ġecirdir*, كچورتمك *ġecirtmèk*, far che passi.

Da اشارم *aśàrym* , اشارسن *aśàrsyn* , اشار *aśàr* , اشمق *aśmàk* , passare , sorpassare , sormontare , اشوررم *aśyrỳrym* , اشوررسن *aśyrỳrsyn* , اشورر *aśyrỳr* , اشورمق *aśyrmàk* , passare , sorpassare , sormontare ; e اشوردرم *aśyrdyrym* , اشوردرسن *aśyrdỳrsyn* , اشوردر *aśyrdỳr* , اشورتمق *aśyrtmàk* , far passare , sormontare .

Da دويارم *dujàrym* , دويارسن *dujàrsyn* , دويار *dujàr* , دويمق *dujmàk* , accorgersi , ديوررم *dujurùrum* , ديوررسن *dujurùrsun* , ديورر *dujurùr* , ديورمق *dujurmàk* , palesare ; e ديوردرم *dujurdùrum*, ديوردرسن *dujurdùrsun* , ديوردر *dujurdùr*, ديورتمق *dujurtmàk* , far che si palesi .

Da طويارم *dojàrym* , طويارسن *dojàrsyn* , طويار *dojàr* , طويمق *dojmàk* , satollarsi , طيوررم *dojurùrum* , طيوررسن *dojurùrsun* , طيورر *dojurùr* , طيورمق *dojurmàk* , satollare ; e طيوردرم *dojurdùrum* , طيوردرسن *dojurdùrsun* , طيوردر *dojurdùr* , طيورتمق *dojurtmàk* , far che si satolli .

Da شيشرم *śiśèrim* , شيشرسن *śiśèrsin* , شيشر *śiśèr* , شيشمك *śiśmèk* , gonfiarsi , شيشررم *śiśirìrim* , شيشررسن *śiśirìrsin* , شيشرر *śiśirìr* , شيشرمك *śiśirmèk* , gonfiare ; e شيشردرم *śiśirdìrim* , شيشردرسن *śiśirdìrsin* , شيشردر *śiśirdìr* , شيشرتمك *śiśirtmèk* , far gonfiare .

Da

Da قالقرم *kalkàrym*, قالقرسن *kalkàrsyn*, قالقر *kalkàr*, *kalkmàk*, levarsi, قالدررم *kaldyrỳrym*, قالدررسن *kaldyrỳrsyn*; قالدرر *kaldyrỳr*, قالدرمق *kaldyrmàk*, levare; e قالدردرم *kaldyrdỳrym*, قالدردرسن *kaldyrdỳrsyn*, قالدردر *kaldyrdỳr*, قالدرتمق *kaldyrtmàk*, far levare.

Da يرم *jèrim*, يرسن *jèrsin*, ير *jèr*, يمك *jemèk*, mangiare, يديررم *jedirìrim*, يديررسن *jedirìrsin*, يديرر *jedirìr*, يديرمك *jedirmèk*, dar da mangiare, far mangiare; e يديردرم *jedirdìrim*, يديردرسن *jedirdìrsin*, يديردر *jedirdìr*, يديرتمك *jedirtmèk*, far che mangi.

Si trovano ancora altri Verbi, che derivano dai Nomi, come

اتشلنورم *ateślenìrim*, اتشلنورسن *ateślenìrsin*, اتشلنور *ateślenìr*, اتشلنمك *ateślenmèk*, infuocarsi, da اتش *atèś*, fuoco.

اتلنورم *etlenìrim*, اتلنورسن *etlenìrsin*, اتلنور *etlenìr*, اتلنمك *etlenmèk*, ingrassarsi, da ات *et*, carne.

اللرم *ellèrim*, اللرسن *ellèrsin*, اللر *ellèr*, الملك *ellemèk*, maneggiare, scacciare, da ال *el*, mano.

توزلرم *tuzlàrym*, توزلرسن *tuzlàrsyn*, توزلر *tuzlàr*, توزلمق *tuzlamàk*, salare, da توز *tuz*, sale.

E mol-

E molti altri, i quali si tralasciano, perchè non si possono ridurre a Regole generali.

Ultimamente si deve avvertire, che tutti i Verbi della terza, quinta, nona, e undecima Conjugazione, quando hanno negl' Infiniti di tre sillabe la penultima terminata in ر *r*, formano i loro Transitivi coll' aggiunta delle sillabe درم *dirim*, *dürüm*, *dyrym*, *durum*, come

Da چويررم *čevirirím*, چويررسن *čevirirsin*, چويرر *čevirir*, چورمك *čevirmèk*, voltare, چويردرم *čevirdirim*, چويردرسن *čevirdirsin*, چويردر *čevirdir*, چويرتمك *čevirtmèk*, far volgere.

Da اوفررم *üfürürüm*, اوفررسن *üfürürsün*, اوفرر *üfürür*, اوفرمك *üfürmèk*, soffiare, اوفردرم *üfürdürüm*, اوفردرسن *üfürdürsün*, اوفردر *üfürdür*, اوفرتمك *üfürtmèk*, far soffiare.

Da قوتاررم *kotaryrym*, قوتاررسن *kotaryrsyn*, قوتارر *kotaryr*, قوتارمق *kotarmàk*, imbandire, قوتاردرم *kotardyrym*, قوتاردرسن *kotardyrsyn*, قوتاردر *kotardyr*, قوتارتمق *kotartmàk*, far imbandire.

Da بيوررم *bujurùrum*, بيوررسن *bujurùrsun*, بيورر *bujurùr*, بيورمق *bujurmàk*, comandare, بيوردرم *bujurdùrum*, بيوردرسن *bujurdùrsun*, بيوردر *bujurdùr*, بيورتمق *bujurtmàk*, far comandare.

I Ver-

I Verbi della prima, e settima Conjugazione, quando hanno nella penultima sillaba dell'Infinito le vocali اوْ, o وْ o, u, ö, ü, formano i Transitivi determinati in دردورم *dürdürüm*, o *durdùrum*, e gl'Indeterminati in دروروم *dürürüm*, o *durùrum*, come da اورمك *örmèk*, intrecciare اوردردورم *ördürdürüm*, e اوردروروم *ördürürüm*; da اورمق *vurmàk*, battere اوردردورم *vurdurdùrum*, e اوردروروم *vurdurùrum*; da بوزمق *bozmàk*, guastare بوزدردورم *bozdurdùrum*, e بوزدروروم *bozdurùrum*; da سورمك *sürmèk*, spignere سوردردورم *sürdürdürüm*, e سوردروروم *sürdürürüm*. Tutti Verbi della quinta, e undecima Conjugazione.

Dei Verbi Negativi, e Impossibili si dirà nel Cap. XVI, dove si tratterà della Conjugazione de' Verbi Negativi.

CAPITOLO III.

Prima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

سورم *sevèrim*, io amo, سورسن *sevèrsin*, tu ami, سور *sevèr*, quello ama. Plur. سورز *sevèriz*, noi amiamo, سورسكز *sevèrsin-iz*, voi amate, سورلر *sevèrlèr*, quelli amano.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

سوەيورم *sevèjorum*, io sto amando, سوەيورسن *sevèjor-sun*, tu stai amando, سوەيور *sevèjor*, quello sta amando. Plur. سوەيورز *sevèjoruz*, noi stiamo amando, سوەيورسكز *sevèjorsun-uz*, voi state amando, سوەيورلر *sevèjorlar*, quelli stanno amando.

Presente doppio.

Sing.

سومش اولورم *sevmìš olùrum*, io vengo ad amare, سومش اولورسن *sevmìš olùrsun*, tu vieni ad amare, سومش اولور *sevmìš olùr*, quello viene ad amare. Plur. سومش اولورز *sevmìš olùruz*, noi veniamo ad amare, سومش اولورسكز *sev-mìš olùrsun-uz*, voi venite ad amare, سومش اولورلر *sevmìš olùrlàr*, quelli vengono ad amare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

سوردم *sevèrdim*, io amava, سوردك *sevèrdin-*, tu amavi, سوردى *sevèrdi*, quello amava. Plur. سوردك *sevèr-dilì*, noi amavamo, سوردكز *sevèrdin-iz*, voi amavate, سورديلر *sevèrdiler*, quelli amavano.

Pre-

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

سوهيوردم *sevèjordym*, io stava amando, سوهيوردك *sevèjordyn-*, tu stavi amando, سوهيوردى *sevèjordy*, quello stava amando. Plur. سوهيوردق *sevèjordyk*, noi stavamo amando, سوهيوردكز *sevèjordyn-yz*, voi stavate amando, سوهيورديلر *sevèjordylar*, quelli stavano amando.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

سورايمشم *sevèr imiśim*, si dice, che io amassi, سورايمشسن *sevèr imiśsin*, che tu amassi, سورايمش *sevèr imiś*, che quello amasse. Plur. سورايمشز *sevèr imiśiz*, che noi amassimo, سورايمشسكز *sevèr imiśsin-iz*, che voi amaste, سورايمشلر *sevèr imiśler*, che quelli amassero.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

سوهيورايمشم *sevèjor ymyśym*, si dice, che io stassi amando, سوهيورايمشسن *sevèjor ymyśsyn*, che tu stassi amando, سوهيورايمش *sevèjor ymyś*, che quello stasse amando. Plur. سوهيورايمشز *sevèjor ymyśyz*, che noi stassimo amando, سوهيورايمشسكز *sevèjor ymyśsyn-yz*, che voi staste amando,

سوهيورايمشلر

سوهیورایمشلر *sevèjor ymyślar*, che quelli stassero amando.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

سودم *sevdìm*, io amai, ed ho amato, سودك *sevdìn-*, tu amasti, ed hai amato, سودى *sevdì*, quello amò, ed ha amato. Plur. سودك *sevdìk*, noi amammo, ed abbiamo amato, سودكز *sevdìn-iz*, voi amaste, ed avete amato, سوديلر *sevdilèr*, quelli amarono, ed hanno amato.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

سومشم *sevmiśìm*, si dice, o mi pare, che io abbia amato, سومشسن *sevmiśsìn*, che tu abbia amato, سومش *sevmìś*, che quello abbia amato. Plur. سومشز *sevmìś iz*, che noi abbiamo amato, سومشسكز *sevmiśsìn-iz*, che voi abbiate amato, سومشلر *sevmiślèr*, che quelli abbiano amato.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

سومش اولدم *sevmìś oldìm*, io venni, e son venuto ad amare, سومش اولدك *sevmìś oldìn-*, tu venisti, e sei venuto ad amare, سومش اولدى *sevmìś oldì*, quello venne, ed è venuto ad amare. Plur. سومش اولدق *sevmìś oldùk*, noi

noi venimmo, e siamo venuti ad amare, سومش اولدکز sevmiś oldun-ùz, voi veniste, e siete venuti ad amare, سومش اولدیلر sevmiś oldulàr, quelli vennero, e sono venuti ad amare.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

سودی ایدم sevdi idim, io avevo amato, سودی ایدك sevdi idin-, tu avevi amato, سودی ایدی sevdi idi, quello aveva amato. Plur. سودی ایدك sevdi idik, noi avevamo amato, سودی ایدکز sevdi idin-iz, voi avevate amato سودی ایدیلر sevdi idiler, quelli avevano amato.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

سومش ایدم sevmiś idim, io già avevo amato, سومش ایدك sevmiś idin-, tu già avevi amato, سومش ایدی sevmiś idi, quello già aveva amato. Plur. سومش ایدك sevmiś idik, noi già avevamo amato, سومش ایدکز sevmiś idin-iz, voi già avevate amato, سومش ایدیلر sevmiś idiler, quelli già avevano amato.

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

سومش ايمشم *sevmiś imiś im*, si dice, che io avessi amato, سومش ايمشسى *sevmiś imiśsin*, che tu avessi amato, سومش ايمش *sevmiś imiś*, che quello avesse amato. Plur. سومش ايمشز *sevmiś imiśiz*, che noi avessimo amato, سومش ايمشسكز *sevmiś imiśsin-iz*, che voi aveste amato, سومش ايمشلر *sevmiś imiśler*, che quelli avessero amato.

Futuro semplice.

Sing.

سورم *sevèrim*, io amerò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

سومش اولورم *sevmiś olùrum*, io verrò ad amare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

سوهجك اولدم *seveğèğ oldùm*, io fui, e sono stato per amare, سوهجك اولدك *seveğèğ oldùn-*, tu fosti, e sei stato per amare, سوهجك اولدى *seveğèğ oldù*, quello fù, ed è stato per amare. Plur. سوهجك اولدق *seveğèğ oldùk*, noi fum-

fummo, e siamo stati per amare, سوەجك اولدكز *sevegèg oldun-ùz*, voi foste, e siete stati per amare, سوەجك اولديلر *sevegèg oldulàr*, quelli furono, e sono stati per amare.

Futuro misto relativo.

Sing.

سوەجك اولمشم *sevegèg olmùsum*, si dice, che io sia, e fossi stato per amare, سوەجك اولمشسن *sevegèg olmùsun*, che tu sia, e fossi stato per amare, سوەجك اولمش *sevegèg olmùs*, che quello sia, e fosse stato per amare. Plur. سوەجك اولمشز *sevegèg olmùsuz*, che noi siamo, e fossimo stati per amare, سوەجك اولمشسكز *sevegèg olmùssun-uz*, che voi siate, e foste stati per amare, سوەجك اولمشلر *sevegèg olmuslàr*, che quelli sieno, e fossero stati per amare.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

سو *sev*, ama tu, سوسون *sevsin*, ami quello. Plur. سوەلم *sevelim*, amiamo noi, سويكز *sèvin-iz*, o سويك *sèvin-*, amate voi, سوسونلر *sevsinlèr*, amino quelli.

Modo

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه سويدم *bolàjlki sevèidim*, Iddio volesse, che io amassi سويدك *sevè idin-*, che tu amassi, سويدى *sevèidi*, che quello amasse. Plur. سويدك *sevèidik*, che noi amassimo, سويدكز *sevèidin-iz*, che voi amaste, سويديلر *sevèidiler*, che quelli amassero.

Preterito Perfetto.

Sing.

بولايكه سومش اولم *bolàjlki sevmiś olàm*, Iddio voglia, che io abbia amato, سومش اولهسن *sevmiś olàsyn*, che tu abbia amato, سومش اوله *sevmiś olà*, che quello abbia amato. Plur. سومش اولهيز *sevmiś olàiz*, che noi abbiamo amato, سومش اولهسز *sevmiś olàsyz*, che voi abbiate amato, سومش اولهلر *sevmiś olalàr*, che quelli abbiano amato.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه سومش اوليدم *bolàjlki sevmiś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi amato, سومش اوليدك *sevmiś olàidyn-*, che tu avessi amato, سومش اوليدى *sevmiś olàidy*, che quello

quello avesse amato. Plur. سومش اوليدق *sevmiš olàidyk*, che noi avessimo amato, سومش اوليدكز *sevmiš olàidyn-yz*, che voi aveste amato, سومش اوليديلر *sevmiš olàidylar*, che quelli avessero amato.

Futuro.

Sing.

بولايكه سوم *bolàjki sevèm*, Iddio voglia, che io ami, سوهسن *sevèsin*, che tu ami, سوه *sevè*, che quello ami. Plur. سوهيز *sevèiz*, che noi amiamo, سوهسز *sevèsiz*; che voi amiate, سوهلر *sevelèr*, che quelli amino.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

سورسم *sevèrsem*, se io amo, سورسك *sevèrsen-*, se tu ami, سورسه *sevèrse*, se quello ama. Plur. سورسك *sevèrsek*, se noi amiamo, سورسكز *sevèrsen-iz*, se voi amate, سورسهلر *sevèrselèr*, o سورلرسه *severlèrse*, se quelli amano.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

سوهيورسم *sevèjorsam*, se io sto amando, سوهيورسك *sevèjorsan-*, se tu stai amando, سوهيورسه *sevèjorsa*, se

quello

quello sta amando. Plur. سوكيورسق *sevèjorsak*, se noi stiamo amando, سوكيورسكز *sevèjorsan-yz*, se voi state amando, سوكيورسهلر *sevèjorsalar*, o سوكيورلرسه *sevejorlàrsa*, se quelli stanno amando.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

سورسيدم *sevèrseidim*, quando io amava, سورسيدك *sevèrseidin-*, quando tu amavi, سورسيدى *sevèrseidi*, quando quello amava. Plur. سورسيدك *sevèrseidik*, quando noi amavamo, سورسيدكز *sevèrseidin-iz*, quando voi amavate, سورسيديلر *sevèrseidiler*, o سورلرسه ايدى *severlèrseidi*, quando quelli amavano.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

سوكيورسه ايدم *sevèjorsaidym*, quando io stava amando, سوكيورسه ايدك *sevèjorsa idyn-*, quando tu stavi amando, سوكيورسه ايدى *sevèjorsa idy*, quando quello stava amando. Plur. سوكيورسه ايدك *sevèjorsaidyk*, quando noi stavamo amando, سوكيورسه ايدكز *sevèjorsa idyn-yz*, quando voi stavate amando, سوكيورسه ايديلر *sevèjorsa idylar*, quando quelli stavano amando.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

سورسه ايمشم *sevèrse imišim*, si dice, che quando io amavo, سورسه ايمشسن *sevèrse imiššin*, che quando tu amavi, سورسه ايمش *sevèrse imiš*, che quando quello amava. Plur. سورسه ايمشز *sevèrse imišiz*, che quando noi amavamo, سورسه ايمشسكز *sevèrse imiššin-iz*, che quando voi amavate, سورسه ايمشلر *sevèrse imišler*, o سورلرسه ايمش *severlèrse imiš*, che quando quelli amavano.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

سوەيورسه ايمشم *sevèjorsa îmyšym*, si dice, che quando io stava amando, سوەيورسه ايمشسن *sevèjorsa imyššyn*, che quando tu stavi amando, سوەيورسه ايمش *sevèjorsa imyš*, che quando quello stava amando. Plur. سوەيورسه ايمشز *sevèjorsa imyšyz*, che quando noi stavamo amando, سوەيورسه ايمشسكز *sevèjorsa imyššyn-yz*, che quando voi stavate amando, سوەيورسه ايمشلر *sevèjorsa imyšlar*, o سوەيورلرسه ايمش *sevejorlàrsa imyš*, che quando quelli stavano amando.

Pri-

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

سوسم *sevsèm*, se io amassi, سوسك *sevsèn-*, se tu amassi, سوسه *sevsè*, se quello amasse. Plur. سوسك *sevsèk*, se noi amassimo, سوسكز *sevsen-iz*, se voi amaste, سوسلر *sevselèr*, se quelli amassero.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

سوردم *sevèrdim*, io amerei, ed avrei amato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

سودى ايسم *sevdì isem*, se, o quando io amai, ed ho amato, سودى ايسك *sevdì isen-*, se, o quando tu amasti, ed hai amato, سودى ايسه *sevdì ise*, se, o quando quello amò, ed ha amato. Plur. سودى ايسك *sevdì isek*, se, o quando noi amammo, ed abbiamo amato, سودى ايسكز *sevdì isen-iz*, se, o quando voi amaste, ed avete amato, سودى ايسهلر *sevdì iseler*, se, o quando quelli amarono, ed hanno amato.

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

سومش ایسم *sevmiš isem*, si dice, che quando io ho amato, o se si dice, che io abbia amato, o se io avrò amato, سومش ایسك *sevmiš isen*, se tu avrai amato, سومش ایسه *sevmiš ise*, se quello avrà amato. Plur. سومش ایسك *sevmiš isek*, se noi avremo amato, سومش ایسکز *sevmiš isen-iz*, se voi avrete amato, سومش ایسه‌لر *sevmiš iseler*, se quelli avran amato.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

سودی ایسه ایدم *sevdi ise idim*, quando io avevo amato, سودی ایسه ایدك *sevdi ise idin*, quando tu avevi amato, سودی ایسه ایدی *sevdi ise idi*, quando quello aveva amato. Plur. سودی ایسه ایدك *sevdi ise idik*, quando noi avevamo amato, سودی ایسه ایدکز *sevdi ise idin-iz*, quando voi avevate amato, سودی ایسه ایدیلر *sevdi ise idiler*, quando quelli avevano amato.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

سومش ایسه ایدم *sevmiš ise idim*, tempo fa quando io

 ave-

avevo amato , سومش ایسه ایدك *sevmiś ise idin-* , quando tu avevi amato , سومش ایسه ایدی *sevmiś ise idi* , quando quello aveva amato . Plur. سومش ایسه ایدك *sevmiś ise idik*, quando noi avevamo amato , سومش ایسه ایدکز *sevmiś ise idin-iz*, quando voi avevate amato , سومش ایسه ایدیلر *sevmiś ise idiler* , quando quelli avevano amato .

Preterito più che perfetto indefinito .

Sing.

سومش اولسم *sevmiś olsàm* , se mai io avessi amato , سومش اولسك *sevmiś olsàn-* , tu avessi amato , سومش اولسه *sevmiś olsà* , quello avesse amato . Plur. سومش اولسق *sevmiś olsàk* , noi avessimo amato , سومش اولسکز *sevmiś olsan-yz* , voi aveste amato , سومش اولسهلر *sevmiś olsalàr* , quelli avessero amato .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

سوسیدیم *sevsèidim* , se io avessi amato , سوسیدك *sevsèidin-* , se tu avessi amato , سوسیدی *sevsèidi* , se quello avesse amato . Plur. سوسیدك *sevsèidik* , se noi avessimo amato , سوسیدکز *sevsèidin-iz* , se voi aveste amato , سوسیدیلر *sevsèidiler* , se quelli avessero amato .

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

سومش اولسيدم *sevmiš olsàidym*, se io per l'avanti avessi amato, سومش اولسيدك *sevmiš olsàidyn-*, se tu avessi amato, سومش اولسيدى *sevmiš olsàidy*, se quello avesse amato. Plur. سومش اولسيدق *sevmiš olsàidyk*, se noi avessimo amato, سومش اولسيدكز *sevmiš olsàidyn-yz*, se voi aveste amato, سومش اولسيديلر *sevmiš olsàidylar*, se quelli avessero amato.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

سومش اولوردم *sevmiš olùrdum*, io avrei già amato, o sarei venuto ad amare, سومش اولوردك *sevmiš olùrdun-*, tu avresti già amato, سومش اولوردى *sevmiš olùrdu*, quello avrebbe già amato. Plur. سومش اولوردق *sevmiš olùrduk*, noi avressimo già amato, سومش اولوردكز *sevmiš olùrdun-uz*, voi avreste già amato, سومش اولورديلر *sevmiš olùrdular*, quelli avrebbero gia amato.

Futuro.

Sing.

سورسم *sevèrsem*, se, o quando io amerò, come il Presente.

Modo Subjuntivo, che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

سوهجك ايسم *sevegèg isem*, se io ho da amare, سوهجك ايسك *sevegèg isen*-, se tu hai da amare, سوهجك ايسه *sevegèg ise*, se quello ha da amare. Plur. سوهجك ايسك *sevegèg isell*, se noi abbiamo da amare, سوهجك ايسكز *sevegèg isen-iz*, se voi avete da amare, سوهجك ايسهلر *sevegèg iseler*, se quelli hanno da amare.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

سوهجك ايسه ايدم *sevegèg iseidim*, se, o quando io aveva da amare, سوهجك ايسه ايدك *sevegèg iseidin*-, se, o quando tu avevi da amare, سوهجك ايسه ايدى *sevegèg iseidi*, se, o quando quello aveva da amare. Plur. سوهجك ايسه ايدك *sevegèg iseidik*, se, o quando noi avevamo da amare, سوهجك ايسه ايدكز *sevegèg iseidin-iz*, se, o quando voi avevate da amare, سوهجك ايسه ايديلر *sevegèg iseidiler*, se, o quando quelli avevano da amare.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

سوهجك ايمش ايسم *seveğèğ imišisem*, si dice, che quando io avevo da amare, سوهجك ايمش ايسك *seveğèğ imišisen-*, che quando tu avevi da amare, سوهجك ايمش ايسه *seveğèğ imišise*, che quando quello aveva da amare. Plur. سوهجك ايمش ايسك *seveğèğ imišisek*, che quando noi avevamo da amare, سوهجك ايمش ايسكز *seveğèğ imišisen-iz*, che quando voi avevate da amare, سوهجك ايمش ايسهلر *seveğèğ imišiseler*, che quando quelli avevano da amare.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

سوهجك اولسم *seveğèğ olsàm*, se io avessi da amare, سوهجك اولسك *seveğèğ olsàn-*, se tu avessi da amare, سوهجك اولسه *seveğèğ olsà*, se quello avesse da amare, Plur. سوهجك اولسق *seveğèğ olsàk*, se noi avessimo da amare, سوهجك اولسكز *seveğèğ olsan-ỳz*, se voi aveste da amare, سوهجك اولسهلر *seveğèğ olsalàr*, se quelli avessero da amare.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

سوهجك اولدم ايسه *seveğèğ oldiùmysa*, se, o quando io sono stato per amare, سوهجك اولدك ايسه *seveğèğ oldiùn-ysa*, se, o quando tu sei stato per amare سوهجك اولدى ايسه *seveğèğ oldiùisa*, se, o quando quello è stato per amare. Plur. سوهجك اولدق ايسه *seveğèğ oldiùghysa*, sè, o quando noi siamo stati per amare, سوهجك اولدكز ايسه *seveğèğ oldiun-iùzysa*, se, o quando voi siete stati per amare, سوهجك اولديلر ايسه *seveğèğ oldulàr ysa*, se, o quando quelli sono stati per amare.

Preterito perfetto relativo.

Sing.

سوهجك اولمش ايسم *seveğèğ olmiùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per amare, سوهجك اولمش ايسك *seveğèğ olmiùś ysan-*, che quando tu sei stato per amare, سوهجك اولمش ايسه *seveğèğ olmiùś ysa*, che quando quello è stato per amare. Plur. سوهجك اولمش ايسك *seveğèğ olmiùś ysak*, che quando noi siamo stati per amare, سوهجك اولمش ايسكز *seveğèğ olmiùś ysan-yz*, che quando voi siete stati per amare, سوهجك اولمش ايسهلر *seveğèğ olmiùś ysalar*, che quando quelli sono stati per amare. Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

سوهجك اولسيدم *seveğèğ olsàidym*, se io fossi stato per amare, سوهجك اولسيدك *seveğèğ olsàidyn-*, se tu fossi stato per amare, سوهجك اولسيدى *seveğèğ olsàidy*, se quello fosse stato per amare. Plur. سوهجك اولسيدق *seveğèğ olsàidyk*, se noi fossimo stati per amare, سوهجك اولسيدكز *seveğèğ olsàidyn-yz*, se voi foste stati per amare, سوهجك اولسيديلر *seveğèğ olsàidylar*, se quelli fossero stati per amare.

Futuro.

Sing.

سوهجك اولورسم *seveğèğ olùrsam*, se, o quando io avrò da amare, سوهجك اولورسك *seveğèğ olùrsan-*, se, o quando tu avrai da amare, سوهجك اولورسه *seveğèğ olùrsa*, se, o quando quello avrà da amare. Plur. سوهجك اولورسق *seveğèğ olùrsak*, se, o quando noi avremo da amare, سوهجك اولورسكز *seveğèğ olùrsan-yz*, se, o quando voi avrete da amare, سوهجك اولورسهلر *seveğèğ olùrsalar*, o سوهجك اولورلرسه *seveğèğ olurlàrsa*, se, o quando quelli avranno da amare.

Mo-

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

سومك *sevmèk*, amare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. سومك *sevmèk*, o سومه *sevmè*, amare, o l'amare.

Gen. سومكك *sevmegìn-*, o سومهنك *sevmenìn-*, d' amare.

Gen. سومك *sevmèk*, d' amare.

Dat. سومكه *sevmegè*, ad amare.

Acc. سومكى *sevmegì*, l' amare.

Acc. سومك *sevmèk*, amare.

Abl. سومكدن *sevmekdèn*, o سومهدن *sevmedèn*, dall' amare, o per amare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومم *sevmèm*, l' amar io.

Gen. سوممك *sevmemìn-*, d' amar io.

Dat. سوممه *sevmemè*, ad amar io.

Acc. سوممى *sevmemì*, l' amar io.

Abl. سوممدن *sevmemdèn*, dall'amar io, o per amar io.

Plur.Nom. سوممز *sevmemìz*, l' amar noi.

Gen.

Gen. سومزك *sevmemizìn-*, d'amar noi.

Dat. سومزه *sevmemizè*, ad amar noi.

Acc. سومزی *sevmemizì*, l'amar noi.

Abl. سومزدن *sevmemizdèn*, dall' amar noi, o per amar noi.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. Nom. سومك *sevmèn-*, l'amar tu.

Gen. سومكك *sevmen-ìn-*, d'amar tu.

Dat. سومكه *sevmen-è*, ad amar tu.

Acc. سومكی *sevmen-ì*, l'amar tu.

Abl. سومكدن *sevmen-dèn*, dall' amar tu, o per amar tu.

Plur. Nom. سومكز *sevmen-ìz*, l'amar voi.

Gen. سومكزك *sevmen-izìn-*, d'amar voi.

Dat. سومكزه *sevmen-izè*, ad amar voi.

Acc. سومكزی *sevmen-izì*, l'amar voi.

Abl. سومكزدن *sevmen-izdèn*, dall' amar voi, o per amar voi.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. Nom. سومسی *sevmesì*, l' amar quello.

Gen. سومسنك *sevmesinìn-*, d'amar quello.

Dat. سومسنه *sevmesinè*, ad amar quello.

Acc. سومسنى *sevmesinì*, l' amar quello.

Abl. سومسندن *sevmesindèn*, dall'amar quello, o per amar quello.

Plur. Nom. سوملرى *sevmelerì*, l'amar quelli.

Gen. سوملرينك *sevmelerinìn*-, d'amar quelli.

Dat. سوملرينه *sevmelerinè*, ad amar quello.

Acc. سوملرينى *sevmelerinì*, l'amar quelli.

Abl. سوملرندن *sevmelerindèn*, dall' amar quelli, o per amar quelli.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

سودك *sevdìk*, aver amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. سودك *sevdìk*, aver amato.

Abl. سودكدن *sevdikdèn*, dall' aver amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. Nom. سوديكم *sevdigìm*, aver io amato.

Gen. سوديكمك *sevdigìmin*-, d'aver io amato.

Dat.

Dat. سودیکمه *sevdiğimè*, ad aver io amato.

Acc. سودیکمی *sevdiğimi*, aver io amato.

Abl. سودیکمدن *sevdiğimdèn*, d' aver, o per aver io amato.

Plur.Nom. سودیکمز *sevdiğimiz*, aver noi amato.

Gen. سودیکمزك *sevdiğimizin-*, d' aver noi amato.

Dat. سودیکمزه *sevdiğimizè*, ad aver noi amato.

Acc. سودیکمزی *sevdiğimizi*, aver noi amato.

Abl. سودیکمزدن *sevdiğimizdèn*, d' aver, o per aver noi amato.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سودیکك *sevdiğin-*, aver tu amato.

Gen. سودیککك *sevdiğin-in-*, d'aver tu amato.

Dat. سودیککه *sevdiğin-è*, ad aver tu amato.

Acc. سودیککی *sevdiğin-i*, aver tu amato.

Abl. سودیککدن *sevdiğin-dèn*, d' aver, o per aver tu amato.

Plur.Nom. سودیککز *sevdiğin-iz*, aver voi amato.

Gen. سودیککزك *sevdiğin-izin-*, d'aver voi amato.

Dat. سودیککزه *sevdiğin-izè*, ad aver voi amato.

Acc. سودیککزی *sevdiğin-izi*, aver voi amato.

Abl. سودیککزدن *sevdigin-izdèn*, d' aver, o per aver voi amato.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سودیکی *sevdigi*, aver quello amato.

Gen. سودیکنک *sevdiginin-*, d'aver quello amato.

Dat. سودیکنه *sevdiginè*, ad aver quello amato.

Acc. سودیکنی *sevdigini*, aver quello amato.

Abl. سودیکندن *sevdigindèn*, d'aver, o per aver quello amato.

Plur.Nom. سودکلری *sevdikleri*, aver quelli amato.

Gen. سودکلرینک *sevdiklerinin-*, d' aver quelli amato.

Dat. سودکلرینه *sevdiklerinè*, ad aver quelli amato.

Acc. سودکلرینی *sevdiklerini*, aver quelli amato.

Abl. سودکلرندن *sevdiklerindèn*, d'aver, o per aver quelli amato.

Futuro semplice.

سوه‌جک *sevegèk*, dover amare.

Declinazione del Futuro semplice cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سوه‌جکیم *sevegegim*, dover io amare.

Gen. سوه‌جکیمک *sevegegimin-*, di dover io amare.

Dat.

Dat. سوهجکیمه *seveğeğimè*, a dover io amare.

Acc. سوهجکیمی *seveğeğimi*, dover io amare.

Abl. سوهجکیمدن *seveğeğimdèn*, da dover, o per dover io amare.

Plur.Nom. سوهجکیمز *seveğeğimiz*, dover noi amare.

Gen. سوهجکیمزك *seveğeğimizin-*, di dover noi amare.

Dat. سوهجکیمزه *seveğeğimizè*, a dover noi amare.

Acc. سوهجکیمزی *seveğeğimizi*, dover noi amare.

Abl. سوهجکیمزدن *seveğeğimizdèn*, da dover, o per dover noi amare.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سوهجکك *seveğeğin-*, dover tu amare.

Gen. سوهجکیکك *seveğeğin-in-*, di dover tu amare.

Dat. سوهجکیکه *seveğeğin-è*, a dover tu amare.

Acc. سوهجکیکی *seveğeğin-i*, dover tu amare.

Abl. سوهجکیکدن *seveğeğin-dèn*, da dover, o per dover tu amare.

Plur.Nom. سوهجکیکز *seveğeğin-iz*, dover voi amare.

Gen. سوهجکیکزك *seveğeğin-izin-*, di dover voi amare.

Dat. سوهجکیکزه *seveğeğin-izè*, a dover voi amare.

Acc. سوهجکیکزی *seveğeğin-izi*, dover voi amare.

Abl.

Abl. سوهجكيكزدن *seveğeğin-izdèn*, da dover, o per dover voi amare.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سوهجكى *seveğeğì*, dover quello amare.

Gen. سوهجكينك *seveğeğinin-*, di dover quello amare.

Dat. سوهجكينه *seveğèğinè*, a dover quello amare.

Acc. سوهجكينى *seveğeğinì*, dover quello amare.

Abl. سوهجكيندن *seveğeğindèn*, da dover, o per dover quello amare.

Plur.Nom. سوهجكلرى *seveğelkleri*, dover quelli amare.

Gen. سوهجكلرينك *seveğelklerinin-*, di dover quelli amare.

Dat. سوهجكلرينه *seveğelklerinè*, a dover quelli amare.

Acc. سوهجكلرينى *seveğelklerinì*, dover quelli amare.

Abl. سوهجكلرندن *seveğelklerindèn*, da dover, o per dover quelli amare.

Futuro misto.

سوهجك اولمق *seveğèğ olmàk*, aver dovuto amare.

Declinazione del Futuro misto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سوهجك اولديغم *seveğèğ oldughùm*, aver dovuto io amare.

Gen.

Gen. سوه‌جك اولدیغمك *seveğèğ oldughumìn-*, d'aver dovuto io amare.

Dat. سوه‌جك اولدیغمه *seveğèğ oldughumà*, ad aver dovuto io amare.

Acc. سوه‌جك اولدیغمی *seveğèğ oldughumù*, aver dovuto io amare.

Abl. سوه‌جك اولدیغمدن *seveğèğ oldughumdàn*, d'aver, o per aver dovuto io amare.

Plur. Nom. سوه‌جك اولدیغمز *seveğèğ oldughumùz*, aver dovuto noi amare.

Gen. سوه‌جك اولدیغمزك *seveğèğ oldughumuzìn-*, d'aver dovuto noi amare.

Dat. سوه‌جك اولدیغمزه *seveğèğ oldughumuzà*, ad aver dovuto noi amare.

Acc. سوه‌جك اولدیغمزی *seveğèğ oldughumuzù*, aver dovuto noi amare.

Abl. سوه‌جك اولدیغمزدن *seveğèğ oldughumuzdàn*, d'aver, o per aver dovuto noi amare.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. Nom. سوه‌جك اولدیغك *seveğèğ oldughùn-*, aver dovuto tu amare.

Gen.

Gen. سوەجك اولديغكك *sevegèg oldughun-ùn-*, d'aver dovuto tu amare.

Dat. سوەجك اولديغكه *sevegèg oldughun-à*, ad aver dovuto tu amare.

Acc. سوەجك اولديغكى *sevegèg oldughun-ù*, aver dovuto tu amare.

Abl. سوەجك اولديغكدن *sevegèg oldughun-dàn-*, d' aver, o per aver dovuto tu amare.

Plur.Nom. سوەجك اولديغكز *sevegèg oldughun-ùz*, aver dovuto voi amare.

Gen. سوەجك اولديغكزك *sevegèg oldughun-uzùn-*, d' aver dovuto voi amare.

Dat. سوەجك اولديغكزه *sevegèg oldughun-uzà*, ad aver dovuto voi amare.

Acc. سوەجك اولديغكزى *sevegèg oldughun-uzù*, aver dovuto voi amare.

Abl. سوەجك اولديغكزدن *sevegèg oldughun-uzdàn*, d'aver, o per aver dovuto voi amare.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سوەجك اولديغى *sevegèg oldughù*, aver dovuto quello amare.

Gen.

Gen. سوەجك اولديغنك *sevegèğ oldughunùn-*, d'aver dovuto quello amare.

Dat. سوەجك اولديغنه *sevegèğ oldughunà*, ad aver dovuto quello amare.

Acc. سوەجك اولديغنی *sevegèğ oldughunù*, aver dovuto quello amare.

Abl. سوەجك اولديغندن *sevegèğ oldughundàn*, d'aver, o per aver dovuto quello amare.

Plur. Nom. سوەجك اولدقلری *sevegèğ olduklary*, aver dovuto quelli amare.

Gen. سوەجك اولدقلرينك *sevegèğ olduklaryñyn-*, d'aver dovuto quelli amare.

Dat. سوەجك اولدقلرينه *sevegèğ olduklarynà*, ad aver dovuto quelli amare.

Acc. سوەجك اولدقلريني *sevegèğ olduklaryny*, aver dovuto quelli amare.

Abl. سوەجك اولدقلرندن *sevegèğ olduklaryndàn*, d' aver, o per aver dovuto quelli amare.

Gerundj.

سورکن *sevèr iken*, mentre io amo, e amavo, tu ami, e amavi, &c.

سوەیورکن *sevèjor ilken*, amando io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi amando, &c.

سومشیکن *sevmiś ilken*, quantunque io abbia, tu abbi amato, &c. o avendo amato.

سوەجك ایکن *sevegèg ilken*, io, tu, quello invece d' amare, &c. o mentre io ero, tu eri per amare, &c.

سومەلو ایکن *sevmeli ilken*, io, tu in vece di dover amare, &c. o dovendo amare.

سودیکم وارایکن *sevdigim var ilken*, سودیکك وارایکك *sevdigin-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi amato, &c.

سودیکم وار ایمشیکن *sevdigim var ymyś ilken*, سودیکك وار ایمشیکن *sevdigin-var ymyś ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi amato, &c.

سوب *sevip*, amando, ed avendo amato.

سوەرك *severèk*, amando, coll' amare.

سونجه *sevinge*, finchè io ami, tu ami, &c. o mentre io amo, tu ami, &c. o se io amo, tu ami, &c. o amando io, tu, &c. o subito che io amai, ed ho amato, tu amasti, ed hai amato, &c.

سولدن برو *seveldèn beri*, da che, o dappoichè io amai, ed

ed ho amato, tu amasti, ed hai amato, &c.

سوهلو *sevelì*, da che io amai, ed ho amato, tu amasti, ed hai amato, &c.

Supino.

سوهسوه *seve seve*, amando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

سور *sevèr* indeclinabile, chi ama, e amava, o ami, e amasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. سون *sevèn*, quello, il quale ama, amava, amò, ha, ed avea amato, e amerà.

Gen. سونك *sevenìn-*, &c.

Plur.Nom. سونلر *sevenlèr*, quelli, i quali amano, amavano, amarono, hanno, ed aveano amato, e ameranno.

Gen. سونلرك *sevenlerìn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

سومش *sevmìś* indeclinabile, chi ha, o abbia amato, e avesse amato.

Par-

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سودیکم *sevdigim*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me amato.

Gen. سودیکمك *sevdigimin-*, &c.

Plur.Nom. سودکلرم *sevdiklerim*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me amati.

Gen. سودکلرمك *sevdiklerimin-*, &c.

Sing.Nom. سودیکمز *sevdigimiz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi amato.

Gen. سودیکمزك *sevdigimizin-*, &c.

Plur.Nom. سودکلرمز *sevdiklerimiz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi amati.

Gen. سودکلرمزك *sevdiklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سودیکك *sevdigin-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te amato.

Gen. سودیککك *sevdigin-in-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. سودکلرک *sevdiklerin-* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da te amati .

Gen. سودکلریکك *sevdiklerin-in-* , &c.

Sing.Nom. سودیککز *sevdiğin-iz* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da voi amato .

Gen. سودیککزك *sevdiğin-izin-* , &c.

Plur.Nom. سودکلریکز *sevdiklerin-iz* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da voi amati .

Gen. سودکلریکزك *sevdiklerin-izin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. سودیکی *sevdiği* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da lui amato .

Gen. سودیکنك *sevdiğinin-* , &c.

Plur.Nom. سودکلری *sevdikleri* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da lui amati .

Gen. سودکلرینك *sevdiklerinin-* , &c.

Sing.Nom. سودکلری *sevdikleri* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da loro amato .

Gen.

Gen. سودكلرينك *sevdiklerinin-*, &c.

Plur.Nom. سودكلرى *sevdikleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro amati.

Gen. سودكلرينك *sevdiklerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

سوهجك *seveğèk* indeclinabile, chi ha, o abbia da amare, per amare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سوهجكيم *seveğeğim*, quello, il quale si deve da me amare.

Gen. سوهجكيمك *seveğeğimin-*, &c.

Plur.Nom. سوهجكلرم *seveğeklerim*, quelli, i quali si devono da me amare.

Gen. سوهجكلريمك *seveğeklerimin-*, &c.

Sing.Nom. سوهجكيمز *seveğeğimiz*, quello, il quale si deve da noi amare.

Gen. سوهجكيمزك *seveğeğimizin-*, &c.

Plur.Nom. سوهجكلريمز *seveğeklerimiz*, quelli, i quali si devono da noi amare.

Gen.

Gen. سوەجكلريمزك *seveğekklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سوەجكك *seveğeğin-*, quello, il quale si deve da te amare.

Gen. سوەجكيكك *seveğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. سوەجكلرك *seveğekklerin-*, quelli, i quali si devono da te amare.

Gen. سوەجكلريكك *seveğekklerin-in-*, &c.

Sing.Nom. سوەجكيكز *seveğeğin-iz*, quello, il quale si deve da voi amare.

Gen. سوەجكيكزك *seveğeğin-izin-*, &c.

Plur.Nom. سوەجكلريكز *seveğekklerin-iz*, quelli, i quali si devono da voi amare.

Gen. سوەجكلريكزك *seveğekklerin-izin*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سوەجكى *seveğeği*, quello, il quale si deve da lui amare.

Gen. سوەجكينك *seveğeğinin-*, &c.

Plur.Nom. سوەجكلرى *seveğekkleri*, quelli, i quali si devono da lui amare.

Gen. سوەجكلرينك *seveğekklerinin-*, &c.

Sing.

Sing.Nom. سوه‌جكلرى *sevegelkleri*, quello, il quale si deve da loro amare.

Gen. سوه‌جكلرينك *sevegelklerinin-*, &c.

Plur.Nom. سوه‌جكلرى *sevegelkleri*, quelli, i quali si devono da loro amare.

Gen. سوه‌جكلرينك *sevegelklerinin-*, &c.

سومه‌لو *sevmeli* indeclinabile, chi deve amare, o bisogna amare.

CAPITOLO IV.

Seconda Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

دللرم *dillèrim*, io disfamo, دللرسن *dillèrsin*, دللر *dillèr*.

Plur. دللرز *dillèriz*, دللرسكز *dillèrsin-iz*, دللرلر *dillerlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

دلله‌يورم, o دلليورم *dillèjorum*, io sto disfamando, دلله‌يورسن, o دلليورسن *dillèjorsun*. دلله‌يور, o دلليور *dillèjor*.

Plur. دلله‌يورز, o دلليورز *dillèjoruz*, دلله‌يورسكز, o دلليورسكز

dillè-

dillèjorsun-uz , دلليورلر o , دللهيورلر *dillèjorlar* .

Presente doppio.

Sing.

دللمش اولورم *dillemiś olùrum* , io vengo a disfamare ; دللمش اولورسن *dillemiś olùrsun* , دللمش اولور *dillemiś olùr* . Plur. دللمش اولورز *dillemiś olùruz* , دللمش اولورسكز *dillemiś olùrsun-uz* , دللمش اولورلر *dillemiś olurlàr* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

دللرايدم *dillèr idim* , io disfamava , دللرايدك *dillèr idin-* , دللرايدى *dillèr idi* . Plur. دللرايدك *dillèr idik* , دللرايدكز *dillèr idin-iz* , دللرايديلر *dillèr idiler* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

دللهيوردم *dillèjordym* , o دلليورايدم *dillèjorydym* , io stava disfamando , دللهيوردك *dillèjordyn-* , o دلليورايدك *dillèjorydyn-* , دللهيوردى *dillèjordy* , o دلليورايدى *dillèjorydy* . Plur. دللهيوردق *dillèjordyk* , o دلليورايدك *dillèjorydyk* , دللهيوردكز *dillèjordyn-yz* , o دلليورايدكز *dillèjorydyn-yz* , دللهيورديلر *dillèjordylar* , o دلليور ايديلر *dillèjorydylar* .

 Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

دللرايمشم *dillèr imiśim*, si dice, che io disfamassi, دللرايمشسن *dillèr imiśsin*, دللرايمش *dillèr imiś*. Plur. دللرايمشز *dillèr imiśiz*, دللرايمشسكز *dillèr imiśsin-iz*, دللرايمشلر *dillèr imiśler*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

دلليورايمشم o, دللهيورايمشم *dillèjorymyśym*, si dice, che io stassi disfamando, دلليورايمشسن o, دللهيورايمشسن *dillèjorymyśsyn*, دللهيورايمش, o دلليورايمش *dillèjorymyś*. Plur. دللهيورايمشز o, دلليورايمشز *dillèjorymyśyz*, دللهيورايمشسكز, o دلليورايمشسكز *dillèjorymyśsyn-yz*, دللهيورايمشلر, o دلليور ايمشلر *dillèjorymyślar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

دللدم *dilledìm*, io disfamai, ed ho disfamato, دللدك *dilledìn*, دللدى *dilledì*. Plur. دللدك *dilledik*, دللدكز *dilledin-ìz*, دللديلر *dilledilèr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

دللمشم *dillemišim*, si dice, o mi pare, che io abbia disfamato, دللمشسن *dillemišsin*, دللمش *dillemiš*. Plur. دللمشز *dillemišiz*, دللمشسكز *dillemišsin-iz*, دللمشلر *dillemišlèr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

دللمش اولدم *dillemišoldùm*, io venni, e son venuto a disfamare, دللمش اولدك *dillemiš oldùn-*, دللمش اولدى *dillemiš oldù*. Plur. دللمش اولدق *dillemiš oldùk*, دللمش اولدكز *dillemiš oldun-ùz*, دللمش اولديلر *dillemiš oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

دللدى ايدم *dilledi idim*, io aveva disfamato, دللدى ايدك *dilledi idin-*, دللدى ايدى *dilledi idi*. Plur. دللدى ايدك *dilledi idik*, دللدى ايدكز *dilledi idin-iz*, دللدى ايديلر *dilledi idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

دللمش ايدم *dillemiš idim*, io gia avevo disfamato, دللمش ايدك *dillemiš idin-*, دللمش ايدى *dillemiš idi*. Plur.

 دللمش ايدك

دللمش ايدك *dillemiš idik* , دللمش ايدكز *dillemiš idin-iz* ; دللمش ايديلر *dillemiš idiler* .

Preterito più che perfetto relativo .

Sing.

دللمش ايمشم *dillemiš imišim* , si dice , che io avessi disfamato , دللمش ايمشسن *dillemiš imiššin* , دللمش ايمش *dillemiš imiš* . Plur. دللمش ايمشز *dillemiš imišiz* , دللمش ايمشسكز *dillemiš imiššin-iz* , دللمش ايمشلر *dillemiš imišler* .

Futuro semplice .

Sing.

دللرم *dillèrim* , io disfamerò , come il Presente .

Futuro doppio .

Sing.

دللمش اولورم *dillemiš olùrum* , io verrò a disfamare , come il Presente .

Futuro misto .

Sing.

دلليمجك اولدم *dillejeğèğ oldùm* , io fui , e sono stato per disfamare , دلليمجك اولدك *dillejeğèğ oldùn-* , دلليمجك اولدى *dillejeğèğ oldù* . Plur. دلليمجك اولدق *dillejeğèğ oldùk* , دلليمجك اولدكز *dillejeğèğ oldun-ùz*, دلليمجك اولديلر *dillejeğèğ oldulàr* .

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

دلليهجك اولمشم *dillejeǧèǧ olmùśum*, si dice; che io sia, e fossi stato per disfamare, دلليهجك اولمشسن *dillejeǧèǧ olmùśsun*, دلليهجك اولمش *dillejeǧèǧ olmùś*. Plur. دلليهجك اولمشز *dillejeǧèǧ olmùśuz*, دلليهجك اولمشسكز *dillejeǧèǧ olmùśsun-uz*, دلليهجك اولمشلر *dillejeǧèǧ olmuślàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

دلله *dillè*, disfama tu, دللسون *dillesin*. Plur. دلليهلم *dillejelim*, دلليكز *dillèin-iz*, o دلليك *dillèin-*, دللسونلر *dillèsinlèr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه دلليه ايدم *bolàjlli dillejè idim*, Iddio volesse, che io disfamassi, دلليه ايدك *dillejè idin-*, دلليه ايدى *dillejè idi*. Plur. دلليه ايدك *dillejè idik*, دلليه ايدكز *dillejè idin-iz*, دلليه ايديلر *dillejè idiler*.

Pre-

Preterito Perfetto.

Sing.

بولايكه دللمش اولم *bolàjlki dillemiš olàm*, Iddio voglia, che io abbia disfamato, دللمش اولمسن *dillemiš olàsyn*, دللمش اوله *dillemiš olà*. Plur. دللمش اولميز *dillemiš olàiz*, دللمش اولمسز *dillemiš olàsyz*, دللمش اولهلر *dillemiš olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه دللمش اوليدم *bolàjlki dillemiš olàidym*, Iddio volesse, che io avessi disfamato, دللمش اوليدك *dillemiš olàidyn-*, دللمش اوليدى *dillemiš olàidy*. Plur. دللمش اوليدق *dillemiš olàidyk*, دللمش اوليدكز *dillemiš olàidyn-yz*, دللمش اوليديلر *dillemiš olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه دلليم *bolàjki dillejèm*, Iddio voglia, che io disfami, دلليهسن *dillejèsin*, دلليه *dillejè*. Plur. دلليهيز *dillejèiz*, دلليهسز *dillejèsiz*, دلليهلر *dillejelèr*,

Modo

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

دللرسم *dillèrsem*, se io disfamo, دللرسك *dillèrsen-*, دللرسه *dillèrse*. Plur. دللرسك *dillèrsek*, دللرسكز *dillèr-sen-iz*, دللرسهلر *dillèrseler*, o دللرلرسه *dillerlèrse*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

دلليورسم, o دللهيورسم, *dillèjorsam*, se io sto disfa-mando, دلليورسك, o دللهيورسك, *dillèjorsan-*, دللهيورسه, o دلليورسه *dillèjorsa*. Plur. دلليورسق, o دللهيورسق, *dillèjorsak*, دلليورسكز, o دللهيورسكز, *dillèjorsan-yz*, دلليورسهلر, o دللهيورسهلر, *dillèjorsalar*, o دللهيورلرسه, o دلليورلرسه *dillejorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

دللرسيدم *dillèrseidim*, quando io disfamava, دللرسيدك *dillèrseidin-*, دللرسيدى *dillèrseidi*. Plur. دللرسيدك *dil-lèrseidik*, دللرسيدكز *dillèrseidin-iz*, دللرسيدلر *dillèrseidi-ler*, o دللرلرسهايدى *dillerlèrseidi*.

Pre-

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

دلليورسه ايدم o , دللهيورسه ايدم *dillèjorsa idym*, quando io stava disfamando, دلليورسه ايدك o , دللهيورسه ايدك *dillèjorsa idyn-* , دلليورسه ايدى o , دللهيورسه ايدى *dillèjorsa idy*. Plur. دلليورسه ايدك o , دللهيورسه ايدك *dillèjorsa idyk*, دلليورسه ايدكز o , دللهيورسه ايدكز *dillèjorsa idyn-yz*, دلليورسه ايديلر o , دللهيورسه ايديلر *dillèjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

دللرسه ايمشم *dillèrse imišim*, si dice, che quando io disfamava, دللرسه ايمشسن *dillèrse imišsin*, دللرسه ايمش *dillèrse imiš*. Plur. دللرسه ايمشز *dillèrse imišiz*, دللرسه ايمشسكز *dillèrséimišsin-iz*, دللرسه ايمشلر *dillèrse imišler*, o دللرلرسه ايمش *dillerlèrseimiš*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

دلليورسه ايمشم o , دللهيورسه ايمشم *dillèjorsa imyšym*, si dice, che quando io stava disfamando, دللهيورسه ايمشسن, o دلليورسه ايمشسن *dillèjorsa imyššyn*, دللهيورسه ايمش, o دلليورسه ايمش *dillèjorsa imyš*. Plur. دللهيورسه ايمشز , o دلليورسه ايمشز

o , دللهيورسه ايمشسكز , *dillèjorsa imyśyz* دلليورسه ايمشز

o , دللهيورسه ايمشلر , *dillèjorsa imyśsyn-yz* دلليورسه ايمشسكز

o , دللهيورلرسه ايمش o , *dillèjorsa imyślar* دلليورسه ايمشلر

دلليورلرسه ايمش *dillèjorlàrsa imyś* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

دللسم *dillesèm*, se io disfamassi , دللسك *dillesèn-*, دللسه *dillesè* . Plur. دللسك *dillesèlk* , دللسكز *dillesen-iz* , دللسهلر *dilleselèr* .

Seconda voce del Preterito imperfetto,

e più che perfetto.

Sing.

دللرايدم *dillèr idim* , io disfamerei , ed avrei disfamato , come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

دلدى ايسم *dilledì isem* , se , o quando io disfamai , ed ho disfamato , دلدى ايسك *dilledì isen-* , دلدى ايسه *dilledì ise* . Plur. دلدى ايسك *dilledì iselk*, دلدى ايسكز *dilledì isen-iz* , دلدى ايسهلر *dilledì iseler* .

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

دللمش ایسم *dillemìš isem*, si dice, che quando io ho disfamato, o se si dice, che io abbia disfamato, o se io avrò disfamato, دللمش ایسك *dillemìš isen-*, دللمش ایسه *dillemìš ise*. Plur. دللمش ایسك *dillemìš iselk*, دللمش ایسكز *dillemìš isen-iz*, دللمش ایسه‌لر *dillemìš iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

دللدی ایسه ایدم *dilledì ise idim*, quando io avevo disfamato, دللدی ایسه ایدك *dilledì ise idin-*, دللدی ایسه ایدی *dilledì ise idi*. Plur. دللدی ایسه ایدك *dilledì ise idilk*, دللدی ایسه ایدكز *dilledì ise idin-iz*, دللدی ایسه ایدیلر *dilledì ise idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

دللمش ایسه ایدم *dillemìš ise idim*, tempo fa quando io avevo disfamato, دللمش ایسه ایدك *dillemìš ise idin-*, دللمش ایسه ایدی *dillemìš ise idi*. Plur. دللمش ایسه ایدك *dillemìš ise idilk*, دللمش ایسه ایدكز *dillemìš ise idin-iz*, دللمش ایسه ایدیلر *dillemìš ise idiler*.

Pre-

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

دللمش اولسم *dillemiś olsàm*, se mai io avessi disfamato, دللمش اولسك *dillemiś olsàn-*, دللمش اولسه *dillemiś olsà*. Plur. دللمش اولسق *dillemiś olsàk*, دللمش اولسكز *dillemiś olsan-yz*, دللمش اولسهلر *dillemiś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

دللسه ايدم *dillesè idim*, se io avessi disfamato, دللسه ايدك *dillesè idin-*, دللسه ايدى *dillesè idi*. Plur. دللسه ايدك *dillesè idik*. دللسه ايدكز *dillesè idin-iz*. دللسه ايديلر *dilleseìdiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

دللمش اولسيدم *dillemiś olsàidym*, se io per l' avanti avessi disfamato, دللمش اولسيدك *dillemiś olsàidyn-*, دللمش اولسيدى *dillemiś olsàidy*. Plur. دللمش اولسيدق *dillemiś olsàidyk*, دللمش اولسيدكز *dillemiś olsàidyn-yz*, دللمش اولسيديلر *dillemiś olsàidylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

دللمش اولوردم *dillemiś olùrdum*, io avrei già disfama-

to,

to , o sarei venuto a disfamare , دللمش اولوردك *dillemìś olùrdun-* , دللمش اولوردى *dillemìś olùrdu* . Plur. دللمش اولوردق *dillemìś olùrduk* . دللمش اولوردكز *dillemìś olùrdun-uz* , دللمش اولورديلر *dillemìś olùrdular* .

Futuro.

Sing.

دللرسم *dillèrsem* , se , o quando io disfamerò , come il Presente .

Modo Subjuntivo ,

che include obbligo , e necessità .

Presente , e Futuro .

Sing.

دلليهجك ايسم *dillejeḡèǵ isem* , se io ho da disfamare , دلليهجك ايسك *dillejeḡèǵ isen-* , دلليهجك ايسه *dillejeḡèǵ ise* . Plur. دلليهجك ايسك *dillejeḡèǵ isek* , دلليهجك ايسكز *dillejeḡèǵ isèn-iz* , دلليهجك ايسهلر *dillejeḡèǵ iseler* .

Preterito imperfetto determinato .

Sing.

دلليهجك ايسه ايدم *dillejeḡèǵ ise idim* , se , o quando io avevo da disfamare, دلليهجك ايسه ايدك *dillejeḡèǵ ise idin-* , دلليهجك ايسه ايدى *dillejeḡèǵ ise idi*. Plur. دلليهجك ايسه ايدك

dille-

dillejeǧèǧ ise idik , دلليمجك ايسه ايدكز *dillejeǧèǧ ise idin-iz* , دلليمجك ايسه ايديلر *dillejeǧèǧ ise idiler* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

دلليمجك ايمش ايسم *dillejeǧèǧ imiš isem* , si dice, che quando io avevo da disfamare, دلليمجك ايمش ايسك *dillejeǧèǧ imiš isen-* , دلليمجك ايمش ايسه *dillejeǧèǧ imiš ise* . Plur. دلليمجك ايمش ايسك *dillejeǧèǧ imiš isek* , دلليمجك ايمش ايسكز *dillejeǧèǧ imiš isen-iz* , دلليمجك ايمش ايسهلر *dillejeǧèǧ imiš iseler* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

دلليمجك اولسم *dillejeǧèǧ olsàm* , se io avessi da disfamare, دلليمجك اولسك *dillejeǧèǧ olsàn-* , دلليمجك اولسه *dillejeǧèǧ olsà* . Plur. دلليمجك اولسق *dillejeǧèǧ olsàk* , دلليمجك اولسكز *dillejeǧèǧ olsan-yz* , دلليمجك اولسهلر *dillejeǧèǧ olsalàr* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

دلليمجك اولدم ايسه *dillejeǧèǧ oldùm ysa* , se, o quando io sono stato per disfamare, دلليمجك اولدك ايسه *dil-*

leje-

lejeğèğ oldùn-ysa, دللیه‌جك اولدیڭ ایسه *dillejeğèğ oldù isa*: Plur. دللیه‌جك اولدق ایسه *dillejeğèğ oldùgh ysa*, دللیه‌جك اولدیڭز ایسه *dillejeğèğ oldun-ùz ysa*, دللیه‌جك اولدیلر ایسه *dillejeğèğ oldulàr ysa*.

Preterito perfetto relativo.

Sing.

دللیه‌جك اولمش ایسم *dillejeğèğ olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per disfamare, دللیه‌جك اولمش ایسك *dillejeğèğ olmùś ysan-*, دللیه‌جك اولمش ایسه *dilleje-ğèğ olmùś ysa*. Plur. دللیه‌جك اولمش ایسك *dillejeğèğ olmùś ysak*, دللیه‌جك اولمش ایسکز *dillejeğèğ olmùś ysan-yz*, دللیه‌جك اولمش ایسه‌لر *dillejeğèğ olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

دللیه‌جك اولسیدم *dillejeğèğ olsàidym*, se io fossi stato per disfamare, دللیه‌جك اولسیدك *dillejeğèğ olsàidyn-*, دللیه‌جك اولسیدی *dillejeğèğ olsàidy*. Plur. دللیه‌جك اولسیدق *dillejeğèğ olsàidyk*, دللیه‌جك اولسیدکز *dillejeğèğ olsàidyn-yz*, دللیه‌جك اولسیدیلر *dillejeğèğ olsàidylar*.

Fu-

Futuro.

Sing.

دلليمجك اولورسم *dillejeg̃èǵ olùrsam*, se, o quando io avrò da disfamare, دلليمجك اولورسك *dillejeg̃èǵ olùrsan-*, دلليمجك اولورسه *dillejeg̃èǵ olùrsa*. Plur. دلليمجك اولورسق *dillejeg̃èǵ olùrsak*, دلليمجك اولورسكز *dillejeg̃èǵ olùrsan-yz*, دلليمجك اولورسه‌لر *dillejeg̃èǵ olùrsalar*, o دلليمجك اولورلرسه *dillejeg̃èǵ olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

دللمك *dillemèk*, disfamare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. دللمك *dillemèk*, o دللمه *dillemè*, disfamare, o il disfamare.

Gen. دللمككك *dillemeg̀in-*, o دللمه‌نك *dillemenin-*, di disfamare.

Gen. دللمك *dillemèk*, di disfamare.

Dat. دللمكه *dillemeg̀è*, a disfamare.

Acc. دللمكى *dillemeg̀i*, il disfamare.

Acc. دللمك *dillemèk*, disfamare.

Abl. دللمكدن *dillemekdèn*, o دللمه‌دن *dillemedèn*, dal disfamare, o per disfamare.

De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. Nom. دللمم *dillemèm*, il disfamare io.

Gen. دللممك *dillememin-*, &c.

Plur. Nom. دللمز *dillememiz*, il disfamar noi.

Gen. دللمزك *dillememizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. Nom. دللمك *dillemèn-*, il disfamar tu.

Gen. دللمكك *dillemen-in-*, &c.

Plur. Nom. دللمكز *dillemen-iz*, il disfamar voi.

Gen. دللمكزك *dillemen-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. Nom. دللمسى *dillemesi*, il disfamar quello.

Gen. دللمسنك *dillemesinin-*, &c.

Plur. Nom. دللملرى *dillemeleri*, il disfamar quelli.

Gen. دللملرينك *dillemelerinin-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

دللدك *dilledìk*, aver disfamato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. دللدك *dilledìk*, aver disfamato.

Abl.

Abl. دللدكدن *dilledikdèn*, dall'aver disfamato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دللديكم *dilledigim*, aver io disfamato.

Gen. دللديكمك *dilledigimin-*, &c.

Plur.Nom. دللديكمز *dilledigimiz*, aver noi disfamato.

Gen. دللديكمزك *dilledigimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دللديكك *dilledigin-*, aver tu disfamato.

Gen. دللديككك *dilledigin-in-*, &c.

Plur.Nom. دللديككز *dilledigin-iz*, aver voi disfamato.

Gen. دللديككزك *dilledigin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. دللديكى *dilledigi*, aver quello disfamato.

Gen. دللديكنك *dilledigînin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرى *dilledikleri*, aver quelli disfamato.

Gen. دللدكلرينك *dilledikllerinin-*, &c.

Futuro semplice.

دلليهجك *dillejegèk*, dover disfamare.

 De-

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دلليهجكيم *dillejeǧeǧim*, dover io disfamare.

Gen. دلليهجكيمك *dillejeǧeǧimin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكيمز *dillejeǧeǧimiz*, dover noi disfamare.

Gen. دلليهجكيمزك *dillejeǧeǧimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دلليهجكك *dillejeǧeǧin-*, dover tu disfamare.

Gen. دلليهجكيكك *dillejeǧeǧin-in-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكيكز *dillejeǧeǧin-iz*, dover voi disfamare.

Gen. دلليهجكيكزك *dillejeǧeǧin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. دلليهجكى *dillejeǧeǧi*, dover quello disfamare.

Gen. دلليهجكينك *dillejeǧeǧinin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلرى *dillejeǧelleri*, dover quelli disfamare.

Gen. دلليهجكلرينك *dillejeǧelklerinin-*, &c.

Futuro misto.

دلليهجك اولمق *dillejeǧèǧ olmùk*, aver dovuto disfamare.

De-

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دلليهجك اولديغم *dillejeg̃èǵ oldughùm*, aver dovuto io disfamare.

Cen. دلليهجك اولديغمك *dillejeg̃èǵ oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجك اولديغمز *dillejeg̃èǵ oldughumùz*, aver dovuto noi disfamare.

Gen. دلليهجك اولديغمزك *dillejeg̃èǵ oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دلليهجك اولديغك *dillejeg̃èǵ oldughùn-*, aver dovuto tu disfamare.

Gen. دلليهجك اولديغكك *dillejeg̃èǵ oldughun-ùn*, &c.

Plur.Nom. دلليهجك اولديغكز *dillejeg̃èǵ oldughun-ùz*, aver dovuto voi disfamare.

Gen. دلليهجك اولديغكزك *dillejeg̃èǵ oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possesione della terza persona.

Sing.Nom. دلليهجك اولديغى *dillejeg̃èǵ oldughù*, aver dovuto quello disfamare.

Gen. دلليهجك اولديغنك *dillejeg̃èǵ oldughunùn-*, &c.

Plur.Nom. دلليه‌جك اولدقلرى *dillejeğèğ olduklary*, aver dovuto quelli disfamare.

Gen. دلليه‌جك اولدقلرينك *dillejeğèğ olduklaryn-yn-*, &c.

Gerundj.

دللر ايكن *dillèr iken*, mentre io disfamo, e disfamavo, tu disfami, e disfamavi, &c.

دلليور ايكن o, دلله‌يور ايكن *dillèjor iken*, disfamando io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi disfamando, &c.

دللمش ايكن *dillemiš iken*, quantunque io abbia, tu abbi disfamato, &c. o avendo disfamato.

دلليه‌جك ايكن *dillejeğèğ iken*, io, tu, quello in vece di disfamare, &c. o mentre io ero, tu eri per disfamare, &c.

دللملو ايكن *dillemeli iken*, io, tu in vece di dover disfamare, &c. o dovendo disfamare.

دللديكم وار ايكن *dilledigim var iken*, دللديكك وار ايكن *dilledigin- var iken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi disfamato, &c.

دللديكم وار ايمشيكن *dilledigim var ymyš iken*, دللديكك وار ايمشيكن *dilledigin-var ymyš iken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi disfamato, &c.

دلليوب

دلليوب *dillejìp*, disfamando, ed avendo disfamato.

دلليهرك *dillejerèk*, disfamando, col disfamare.

دلليجه *dillejìnge*, finchè io disfami, tu disfami, &c. o mentre io disfamo, tu disfami, &c. o se io disfamo, tu disfami, &c. o disfamando io, tu, &c. o subito che io disfamai, ed ho disfamato, tu disfamasti, ed hai disfamato, &c.

دلليلدن برو *dillejeldèn beri*, da che, o dappoichè io disfamai, ed ho disfamato, tu disfamasti, ed hai disfamato, &c.

دلليهلو *dillejelì*, da che io disfamai, ed ho disfamato, tu disfamasti, ed hai disfamato, &c.

Supino.

دلليه دلليه *dilleje dilleje*, disfamando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

دللر *dillèr* indeclinabile, chi disfama, e disfamava, o disfami, e disfamasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. دلليان *dillejèn*, quello, il quale disfama, disfamava, disfamò, ha, ed avea disfamato, e disfamerà.

Gen.

Gen. دللياندك *dillejenin-*, &c.

Plur.Nom. دللينلر *dillejenlèr*, quelli, i quali disfamano, disfamavano, disfamarono, hanno, ed aveano disfamato, e disfameranno.

Gen. دللينلرك *dillejenlerin-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

دللمش *dillemiś* indeclinabile, chi ha, o abbia disfamato, e avesse disfamato.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دللديكم *dillediğim*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me disfamato.

Gen. دللديكمك *dillediğimin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرم *dillediklerim*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me disfamati.

Gen. دللدكلرمك *dillediklerimin-*, &c.

Sing.Nom. دللديكمز *dillediğimiz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi disfamato.

Gen. دللديكمزك *dillediğimizin-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. دللدكلريمز *dilledikklerimiz*, quelli, i quali, sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi disfamati.

Gen. دللدكلريمزك *dilledikklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دللديكك *dilledigin-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te disfamato.

Gen. دللديككك *dilledigin-in-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرك *dilledikklerin-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te disfamati.

Gen. دللدكلريكك *dilledikklerin-in*, &c.

Sing.Nom. دللديككز *dilledigin-iz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi disfamato.

Gen. دللديككزك *dilledigin-izin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلريكز *dilledikklerin-iz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi disfamati.

Gen. دللدكلريكزك *dilledikklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. دللديكى *dilledigi*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui disfamato.

Gen.

Gen. دللديكنك *dilledig̃inin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرى *dilledikleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui disfamati.

Gen. دللدكلرينك *dilledik̀lerinin-*, &c.

Sing.Nom. دللدكلرى *dilledikleri*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro disfamato.

Gen. دللدكلرينك *dilledik̀lerinin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرى *dilledikleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro disfamati.

Gen. دللدكلرينك *dilledik̀lerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

دلليهجك *dillejeg̃èk* indeclinabile, chi ha, o abbia da disfamare, per disfamare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دلليهجكيم *dillejeg̃eg̃im*, quello, il quale si deve da me disfamare.

Gen. دلليهجكيمك *dillejeg̃eg̃imin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلرم *dillejeg̃ek̀lerim*, quelli, i quali si devono da me disfamare.

Gen.

Gen. دلليه‌جكلريمك *dillejeğeklerimin-*, &c.

Sing.Nom. دلليه‌جكيمز *dillejeğeğimiz*, quello, il quale si deve da noi disfamare.

Gen. دلليه‌جكيمزك *dillejeğeğimizin-*, &c.

Plur.Nom. دلليه‌جكلريمز *dillejeğeklerimiz*, quelli, i quali si devono da noi disfamare.

Gen. دلليه‌جكلريمزك *dillejeğeklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دلليه‌جكك *dillejeğeğin-*, quello, il quale si deve da te disfamare.

Gen. دلليه‌جككك *dillejeğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. دلليه‌جكلرك *dillejeğeklerin-*, quelli, i quali si devono da te disfamare.

Gen. دلليه‌جكلريكك *dillejeğeklerin-in-*, &c.

Sing.Nom. دلليه‌جكيكز *dillejeğeğin-iz*, quello, il quale si deve da voi disfamare.

Gen. دلليه‌جكيكزك *dillejeğeğin-izin-*, &c.

Plur.Nom. دلليه‌جكلريكز *dillejeğeklerin-iz*, quelli, i quali si devono da voi disfamare.

Gen. دلليه‌جكلريكزك *dillejeğeklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. دلليهجكى *dillejeǧeǧi*, quello, il quale si deve da lui disfamare.

Gen. دلليهجكينك *dillejeǧeǧinin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلرى *dillejeǧekleri*, quelli, i quali si devono da lui disfamare.

Gen. دلليهجكلرينك *dillejeǧeklerinin-*, &c.

Sing.Nom. دلليهجكلرى *dillejeǧekleri*, quello, il quale si deve da loro disfamare.

Gen. دلليهجكلرينك *dillejeǧeklerinin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلرى *dillejeǧekleri*, quelli, i quali si devono da loro disfamare.

Gen. دلليهجكلرينك *dillejeǧeklerinin-*, &c.

دللملو *dillemeli* indeclinabile, chi deve disfamare, o bisogna disfamare.

CAPITOLO V.

Terza Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

ويرورم *veririm*, io do, ويرورسن *verirsin*, ويرور *verir*.

Plur.

Plur. ويرورز *veririz*, ويرورسكز *verirsin-iz*, ويرورلر *verirlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

ويريورم *verijorum*, io sto dando, ويريورسن *verijorsun*, ويريور *verijor*. Plur. ويريورز *verijoruz*, ويريورسكز *verijorsun-uz*, ويريورلر *verijorlar*.

Presente doppio.

Sing.

ويرمش اولورم *vermiś olùrum*, io vengo a dare ويرمش اولورسن *vermiś olùrsun*, ويرمش اولور *vermiś olùr*. Plur. ويرمش اولورز *vermiś olùruz*, ويرمش اولورسكز *vermiś olùrsun-uz*, ويرمش اولورلر *vermiś olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

ويروردم *verirdim*, io davo, ويروردك *verirdin*-, ويروردى *verirdi*. Plur. ويروردك *verirdik*, ويروردكز *verirdin-iz*, ويروردیلر *verirdiler*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

ويريوردم *verijordym*, io stava dando, ويريوردك *verijordyn*-, ويريوردى *verijordy*. Plur. ويريوردق *verijordyk*,

ويريوردكز

ویریوردکز *verìjordyn-yz* , ویریوردیلر *verìjordylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

ویرور ایمشم *verìr imiśim* , si dice , che io dessi , ویرور ایمشسن *verìr imiśsin* , ویرور ایمش *verìr imiś* . Plur. ویرور ایمشز *verìr imiśiz* , ویرور ایمشسکز *verìr imiśsin-iz* , ویرور ایمشلر *verìr imiśler* .

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

ویریور ایمشم *verìjor ymyśym* , si dice , che io stassi dando , ویریور ایمشسن *verìjor ymyśsyn* , ویریور ایمش *verìjor ymyś* . Plur. ویریور ایمشز *verìjor ymyśyz* , ویریور ایمشسکز *verì-jor ymyśsyn-yz* , ویریور ایمشلر *verìjor ymyślar* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

ویردم *verdìm* , io diedi, ed ho dato , ویردك *verdìn* , ویردی *verdì* . Plur. ویردك *verdik* , ویردکز *verdin-iz* , ویردیلر *verdilèr* .

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

ویرمشم *vermìś im* , si dice , o mi pare, che io abbia dato, ویرمشسن *vermìś sin* , ویرمش *vermìś* . Plur. ویرمشز *vermìś iz* , ویرمشسکز *vermìśsin-iz* , ویرمشلر *vermìślèr* .

Preterito perfetto doppio.

Sing.

ویرمش اولدم *vermìś oldùm* , io venni, e son venuto a dare, ویرمش اولدك *vermìś oldùn-* , ویرمش اولدی *vermìś oldù* . Plur. ویرمش اولدق *vermìś oldùk* , ویرمش اولدکز *vermìś oldun-ùz* , ویرمش اولدیلر *vermìś oldulàr* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

ویردی ایدم *verdì idim* , io avevo dato, ویردی ایدك *verdì idin-* , ویردی ایدی *verdì idi* . Plur. ویردی ایدك *verdì idik* , ویردی ایدکز *verdì idin-iz* , ویردی ایدیلر *verdì idiler* .

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ویرمش ایدم *vermìś idim* , io già avevo dato, ویرمش ایدك *vermìś idin-* , ویرمش ایدی *vermìś idi* . Plur. ویرمش ایدك *vermìś idik* , ویرمش ایدکز *vermìś idin-iz* , ویرمش ایدیلر *vermìś idiler* .

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

ويرمش ايمشم *vermìš imišim*, si dice, che io avessi dato, ويرمش ايمشسن *vermìš imiššin*, ويرمش ايمش *vermìš imiš*. Pur. ويرمش ايمشز *vermìš imišiz*, ويرمش ايمشسكز *vermìš imiššin-iz*, ويرمش ايمشلر *vermìš imišler*.

Futuro semplice.

Sing.

ويرورم *verìrim*, io darò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

ويرمش اولورم *vermìš olùrum*, io verrò a dare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

ويرەجك اولدم *vereǧèǧ oldùm*, io fui, e sono stato per dare, ويرەجك اولدك *vereǧèǧ oldùn-*, ويرەجك اولدى *vereǧèǧ oldù*. Plur. ويرەجك اولدق *vereǧèǧ oldùk*, ويرەجك اولدكز *vereǧèǧ oldun-ùz*, ويرەجك اولديلر *vereǧèǧ oldulàr*.

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

ويره‌جك اولمشم *vereǧèǧ olmùšum*, si dice, che io sia, e fossi stato per dare, ويره‌جك اولمشسن *vereǧèǧ olmùšsun*, ويره‌جك اولمش *vereǧèǧ olmùš*. Plur. ويره‌جك اولمشز *vereǧèǧ olmùšuz*, ويره‌جك اولمشسكز *vereǧèǧ olmùšsun-uz*, ويره‌جك اولمشلر *vereǧèǧ olmušlàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

وير *ver*, dà tu, ويرسون *versìn*. Plur. ويره‌لم *verelìm*, ويريكز *vèrin-iz*, o ويريك *vèrin-*, ويرسونلر *versinlèr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه ويريدم *bolàjki verèidim*, Iddio volesse, che io dessi, ويريدك *verèidin-*, ويريدى *verèidi*. Plur. ويريدك *verèidik*, ويريدكز *verèidin-iz*, ويريديلر *verèidiler*.

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه ويرمش اولم *bolàjki vermiš olàm*, Iddio voglia, che

che io abbia dato, ويرمش اولهسن verrniš olàsyn, ويرمش اوله verrniš olà. Plur. ويرمش اولهيز verrniš olàiz, ويرمش اولهسز verrniš olàsyz, ويرمش اولهلر verrniš olalàr.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه ويرمش اوليدم bolàjlki verrniš olàidym, Iddio volesse, che io avessi dato, ويرمش اوليدك verrniš olàidyn-, ويرمش اوليدى verrniš olàidy. Plur. ويرمش اوليدق verrniš olàidyk, ويرمش اوليدكز verrniš olàidyn-yz, ويرمش اوليديلر verrniš olàidylar.

Futuro.

Sing.

بولايكه ويرم bolàjlki verèm, Iddio voglia, che io dia, ويرهسن verèsin, ويره verè. Plur. ويرهيز verèiz, ويرهسز verèsiz, ويرهلر verelèr.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

ويرورسهم verìrsem, se io do, ويرورسك verìrsen-, ويرورسه verìrse. Plur. ويرورسك verìrsek, ويرورسكز verìrsen-iz, ويرورسهلر verìrseler, ó ويرورلرسه verirlèrse.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

ويريورسم *verìjorsam*, se io sto dando, ويريورسك *verìjorsan-*, ويريورسه *verìjorsa*. Plur. ويريورسق *verìjorsak*, ويريورسكز *verìjorsan-yz*, ويريورسهلر *verìjorsalar*, ويريورلرسه *verijorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

ويرورسيدم *verìrseidim*, quando io dava, ويرورسيدك *verìrseidin-*, ويرورسيدى *verìrseidi*. Plur. ويرورسيدك *verìrseidik*, ويرورسيدكز *verìrseidin-iz*, ويرورسيديلر *verìrseidiler*, ويرورلرسهايدى *verirlèrseidi*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

ويريورسه ايدم *verìjorsa idym*, quando io stava dando, ويريورسه ايدك *verìjorsa idyn-*, ويريورسه ايدى *verìjorsa idy*. Plur. ويريورسه ايدك *verìjorsa idyk*, ويريورسه ايدكز *verìjorsaidyn-yz*, ويريورسه ايديلر *verìjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

ويرورسه ايمشم *verìrse imišim*, si dice che quando io

T davo,

davo , ويرورسه ايمشسن *verirse imiśsin* , ويرورسه ايمش *verirse imiś* . Plur. ويرورسه ايمشز *verirse imiśiz* , ويرورسه ايمشسكز *verirse imiśsin-iz* , ويرورسه ايمشلر *verirse imiśler* , o ويرورلرسه ايمش *verirlèrse imiś* .

Preterito imperfetto relativo continuo , o determinato .

Sing.

ويريورسه ايمشم *verijorsa imyśym* , si dice , che quando io stava dando , ويريورسه ايمشسن *verijorsa imyśsyn* , ويريورسه ايمش *verijorsa imyś* . Plur. ويريورسه ايمشز *verijorsa imyśyz* , ويريورسه ايمشسكز *verijorsa imyśsyn-yz* , ويريورسه ايمشلر *verijorsa imyślar* , o ويريورلرسه ايمش *verijorlàrsa imyś* .

Prima voce del Preterito imperfetto .

Sing.

ويرسم *versèm* , se io dessi , ويرسك *versèn* , ويرسه *versè* . Plur. ويرسك *versèk* , ويرسكز *versen-iz* , ويرسهلر *verselèr* .

Seconda voce del Preterito imperfetto , e più che perfetto .

Sing.

ويروردم *verirdim* , io darei , ed avrei dato , come il Preterito imperfetto dell' Indicativo .

Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

ویردی ایسم *verdì isem*, se, o quando io diedi, ed ho dato, ویردی ایسك *verdì isen-*, ویردی ایسه *verdì ise*. Plur. ویردی ایسك *verdì isek*, ویردی ایسکز *verdì isen-iz*, ویردی ایسه‌لر *verdì iseler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

ویرمش ایسم *vermiś isem*, si dice, che quando io ho dato, o se si dice, che io abbia dato, o se io avrò dato, ویرمش ایسك *vermiś isen-*, ویرمش ایسه *vermiś ise*. Plur. ویرمش ایسك *vermiś isek*, ویرمش ایسکز *vermiś isen-iz*, ویرمش ایسه‌لر *vermiś iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

ویردی ایسه ایدم *verdì ise idim*, quando io avevo dato, ویردی ایسه ایدك *verdì ise idin-*, ویردی ایسه ایدی *verdì ise idi*. Plur. ویردی ایسه ایدك *verdì ise idik*, ویردی ایسه ایدکز *verdì ise idin-iz*, ویردی ایسه ایدیلر *verdì ise idiler*.

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ويرمش ايسه ايدم *vermiš ise idim*, tempo fa quando io avevo dato, ويرمش ايسه ايدك *vermiš ise idin-*, ويرمش ايسه ايدى *vermiš ise idi*. Plur. ويرمش ايسه ايدك *vermiš ise idik*, ويرمش ايسه ايدكز *vermiš ise idin-iz*, ويرمش ايسه ايديلر *vermiš ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

ويرمش اولسم *vermiš olsàm*, se mai io avessi dato, ويرمش اولسك *vermiš olsàn-*, ويرمش اولسه *vermiš olsà*. Plur. ويرمش اولسق *vermiš olsàk*, ويرمش اولسكز *vermiš ol-sàn-yz*, ويرمش اولسهلر *vermiš olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

ويرسيدم *versè idim*, se io avessi dato, ويرسيدك *versè idin-*, ويرسيدى *versè idi*. Plur. ويرسيدك *versè idik*, ويرسيدكز *versè idin-iz*, ويرسيديلر *versè idiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ويرمش اولسيدم *vermiš olsàidym*, se io per l' avanti avessi

avessi dato, ويرمش اولسيدك *vermiš olsàidyn-*, ويرمش اولسيدى *vermiš olsàidy*. Plur. ويرمش اولسيدق *vermiš olsàidyk*, ويرمش اولسيدكز *vermiš olsàidyn-yz*, ويرمش اولسيديلر *vermiš olsàidylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ويرمش اولوردم *vermiš olùrdum*, io avrei già dato, o sarei venuto a dare, ويرمش اولوردك *vermiš olùrdun-*, ويرمش اولوردى *vermiš olùrdu*. Plur. ويرمش اولوردق *vermiš olùrduk*, ويرمش اولوردكز *vermiš olùrdun-uz*, ويرمش اولورديلر *vermiš olùrdular*.

Futuro.

Sing.

ويرورسم *verirsem*, se, o quando io darò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

ويره جك ايسم *veregèg isem*, se io ho da dare, ويره جك ايسك *veregèg isen-*, ويره جك ايسه *veregèg ise*. Plur. ويره جك ايسك

ايسك *vereğèğ isek* , ويره جك ايسكز *vereğèğ isen-iz* , ويره جك ايسه لر *vereğèğ iseler* .

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

ويره جك ايسه ايدم *vereğèğ ise idim* , se , o quando io avevo da dare , ويره جك ايسه ايدك *vereğèğ ise idin-* , ويره جك ايسه ايدى *vereğèğ ise idi* . Plur. ويره جك ايسه ايدك *vereğèğ ise idik* , ويره جك ايسه ايدكز *vereğèğ ise idin-iz* , ويره جك ايسه ايديلر *vereğèğ ise idiler* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

ويره جك ايمش ايسم *vereğèğ imiś isem* , si dice , che quando io avevo da dare , ويره جك ايمش ايسك *vereğèğ imiś isen-* , ويره جك ايمش ايسه *vereğèğ imiś ise* . Plur. ويره جك ايمش ايسك *vereğèğ imiś isek* , ويره جك ايمش ايسكز *vereğèğ imiś isen-iz* , ويره جك ايمش ايسه لر *vereğèğ imiś iseler* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

ويره جك اولسم *vereğèğ olsàm* , se io avessi da dare , ويره جك اولسك *vereğèğ olsàn-* , ويره جك اولسه *vereğèğ olsà* . Plur. ويره جك اولسق *vereğèğ olsàk* , ويره جك اولسكز *vere-ğèğ*

ḡèǵ olsan-yz , ويره‌جك اولسه‌لر *vereḡèǵ olsalàr* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

ويره‌جك اولدم ايسه *vereḡèǵ oldùm ysa* , se , o quando io sono stato per dare , ويره‌جك اولدك ايسه *vereḡèǵ oldùn-ysa* ; ويره‌جك اولدى ايسه *vereḡèǵ oldù isa* . Plur. ويره‌جك اولدق ايسه *vereḡèǵ oldùgh ysa* , ويره‌جك اولدكز ايسه *vere-ḡèǵ oldun-ùz ysa* , ويره‌جك اولديلر ايسه *vereḡèǵ oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo.

Sing.

ويره‌جك اولمش ايسم *vereḡèǵ olmùś ysam* , si dice , che quando io sono stato per dare , ويره‌جك اولمش ايسك *vere-ḡèǵ olmùś ysan-* , ويره‌جك اولمش ايسه *vereḡèǵ olmùś yśa* . Plur. ويره‌جك اولمش ايسك *vereḡèǵ olmùś ysak* , ويره‌جك اولمش ايسكز *vereḡèǵ olmùś ysan-yz* , ويره‌جك اولمش ايسه‌لر *vereḡèǵ olmùś ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

ويره‌جك اولسيدم *vereḡèǵ olsàidym* ; se io fossi stato per dare , ويره‌جك اولسيدك *vereḡèǵ olsàidyn-* , ويره‌جك اولسيدى *vereḡèǵ olsàidy* . Plur. ويره‌جك اولسيدق *vereḡèǵ olsà*

olsà idyk, ويره جك اولسيدكز *vereğèğ olsà idyn-yz*, ويره جك اولسيديلر *vereğèğ olsàidylar*.

Futuro.

Sing.

ويره جك اولورسم *vereğèğ olùrsam*, se, o quando io avrò da dare, ويره جك اولورسك *vereğèğ olùrsan-*, ويره جك اولورسه *vereğèğ olùrsa*. Plur. ويره جك اولورسق *vereğèğ olùr-sak*, ويره جك اولورسكز *vereğèğ olùrsan-yz*, ويره جك لورسه لر *vereğèğ olùrsalar*, o ويره جك اولورلرسه *vereğèğ olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

ويرمك *vermèk*, dare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. ويرمك *vermèk*, o ويرمه *vermè*, dare, o il dare.

Gen. ويرمكك *vermeğin-*, o ويرمه نك *vermenin-*, di dare.

Gen. ويرمك *vermèk*, di dare.

Dat. ويرمكه *vermeğè*, a dare.

Acc. ويرمكى *vermeğì*, il dare.

Acc. ويرمك *vermèk*, dare.

Abl. ويرمكدن *vermekdèn*, o ويرمه دن *vermedèn*, dal dare, o per dare.

De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويرمم *vermèm*, il dar io.

Gen. ويرممك *vermemin-*, &c.

Plur.Nom. ويرممز *vermemìz*, il dar noi.

Gen. ويرممزك *vermemizìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ويرمك *vermèn-*, il dar tu.

Gen.. ويرمكك *vermen-ìn-*, &c.

Plur.Nom. ويرمكز *vermen-iz*, il dar voi.

Gen. ويرمكزك *vermen-izìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويرمسى *vermesì*, il dar quello.

Gen. ويرمسنك *vermesinìn-*, &c.

Plur.Nom. ويرملرى *vermelerì*, il dar quelli.

Gen. ويرملرينك *vermelerinìn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

ويردك *verdilì*, aver dato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. ويردك *verdilì*, aver dato.

Abl. ويردكدن *verdilìdèn*, dall' aver dato.

V De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويرديكم *verdiğìm*, aver io dato.

Gen. ويرديكمك *verdiğìmin-*, &c.

Plur.Nom. ويرديكمز *verdiğimìz*, aver noi dato.

Gen. ويرديكمزك *verdiğimizìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ويرديكك *verdiğìn-*, aver tu dato.

Gen. ويرديككك *verdiğin-ìn-*, &c.

Plur.Nom. ويرديككز *verdiğin-ìz*, aver voi dato.

Gen. ويرديككزك *verdiğin-izìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويرديكی *verdiğì*, aver quello dato.

Gen. ويرديكنك *verdiğinìn-*, &c.

Plur.Nom. ويردكلری *verdikleri*, aver quelli dato.

Gen. ويردكلرينك *verdiklerinìn-*, &c.

Futuro semplice.

ويرهجك *vereğèk*, dover dare.

Declinazione del Futuro semplice cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويرهجكم *vereğeğìm*, dover io dare.

Gen.

Gen. ويرهجكمك *vereǧeǵimin-*, &c.

Plur.Nom. ويرهجكمز *vereǧeǵimiz*, dover noi dare.

Gen. ويرهجكمزك *vereǧeǵimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ويرهجكك *vereǧeǵin-*, dover tu dare.

Gen. ويرهجكيكك *vereǧeǵin-in-*, &c.

Plur.Nom. ويرهجكيكز *vereǧeǵin-iz*, dover voi dare.

Gen. ويرهجكيكزك *vereǧeǵin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويرهجكى *vereǧeǵi*, dover quello dare.

Gen. ويرهجكينك *vereǧeǵinin-*, &c.

Plur.Nom. ويرهجكلرى *vereǧelkleri*, dover quelli dare.

Gen. ويرهجكلرينك *vereǧelklerinin-*, &c.

Futuro misto.

ويرهجك اولمق *vereǧèǵ olmàk*, aver dovuto dare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويرهجك اولديغم *vereǧèǵ oldughùm*, aver dovuto io dare.

Gen. ويرهجك اولديغمك *vereǧèǵ oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. ويرهجك اولديغمز *vereǧèǵ oldughumùz*, aver dovuto noi dare.

Gen. ويره جك اولديغمزك *vereğèğ oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ويره جك اولديغك *vereğèğ oldughùn-*, aver dovuto tu dare.

Gen. ويره جك اولديغكك *vereğèğ oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. ويره جك اولديغكز *vereğèğ oldughun-ùz*, aver dovuto voi dare.

Cen. ويره جك اولديغكزك *vereğèğ oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويره جك اولديغى *vereğèğ oldughù*, aver dovuto quello dare.

Gen. ويره جك اولديغنك *vereğèğ oldughunùn-*, &c.

Plur.Nom. ويره جك اولدقلرى *vereğèğ olduklary*, aver dovuto quelli dare.

Gen. ويره جك اولدقلرينك *vereğèğ olduklarynyn-*, &c.

Gerundj.

ويرروكن *verìr ilken*, mentre io do, e davo, tu dai, e davi, &c.

ويريبوركن *verìjor ilken*, dando io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi dando, &c.

ويرمشيكن *vermìš ilken*, quantunque io abbia, tu abbi dato, &c. o avendo dato. ويره جك

ويره‌جك ايكن *veregĕg ilken*, io, tu, quello in vece di dare, &c. o mentre io ero, tu eri per dare, &c.

ويرمه‌لو ايكن *vermeli ilken*, io, tu in vece di dover dare, &c. o dovendo dare.

ويرديكم وار ايكن *verdigim var ilken*, ويرديكك وار ايكن *verdigin-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi dato, &c.

ويرديكم وار ايمشيكن *verdigim var ymyš ilken*, ويرديكك وار ايمشيكن *verdigin- var ymyš ilken*, quantunque io avessi, tu avessi dato, &c.

ويروب *verip*, dando, ed avendo dato.

ويره‌رك *vererek*, dando, col dare.

ويرنجه *veringe*, finchè io dia, tu dia, &c. o mentre io do, tu dai, &c. o se io do, tu dai, &c. o dando io, tu, &c. o subito che io diedi, ed ho dato, tu desti, ed hai dato, &c.

ويرلدن برو *vereldèn beri*, da che, o dappoichè io diedi, ed ho dato, tu desti, ed hai dato, &c.

ويريلو *vereli*, da che io diedi, ed ho dato, tu desti, ed hai dato, &c.

Su-

Supino.

ويره ويره *vere vere*, dando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

ويرور *verìr* indeclinabile, chi dà, e dava, o dia, e desse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. ويرن *verèn*, quello, il quale dà, dava, diede, ha, ed avea dato, e darà.

Gen. ويرنك *verenìn-*, &c.

Plur.Nom. ويرنلر *vérenlèr*, quelli, i quali danno, davano, diedero, hanno, ed aveano dato, e daranno.

ويرنلرك *verenlerìn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

ويرمش *vermìś* indeclinabile, chi ha, o abbia dato, e avesse dato.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva coglì Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويرديكم *verdìğim*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me dato.

Gen.

Gen. ویردیکمك *verdiǵimin-*, &c.

Plur.Nom. ویردکلرم *verdiklerim*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me dati.

Gen. ویردکلرمك *verdiklerimin-*, &c.

Sing.Nom. ویردیکمز *verdiǵimiz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi dato.

Gen. ویردیکمزك *verdiǵimizin-*, &c.

Plur.Nom. ویردکلرمز *verdiklerimiz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi dati.

Gen. ویردکلرمزك *verdiklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ویردیکك *verdiǵin-*, quello, il quale è, era, fù, e stato, ed era stato da te dato.

Gen. ویردیککك *verdiǵin-in-*, &c.

Plur.Nom. ویردکلرك *verdiklerin-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te dati.

Gen. ویردکلریکك *verdiklerin-in-*, &c.

Sing.Nom. ویردیککز *verdiǵin-iz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi dato.

Gen.

Gen. ويرديككزك *verdiğin-izin-*, &c.

Plur.Nom. ويردكلريكز *verdiklerin-iz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi dati.

Gen. ويردكلريكزك *verdiklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويرديكى *verdiği*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui dato.

Gen. ويرديكنك *verdiğinin-*, &c.

Plur.Nom. ويردكلرى *verdikleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui dati.

Gen. ويردكلرينك *verdiklerinin-*, &c.

Sing.Nom. ويردكلرى *verdikleri*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro dato.

Gen. ويردكلرينك *verdiklerinin-*, &c.

Plur.Nom. ويردكلرى *verdikleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro dati.

Gen. ويردكلرينك *verdiklerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

ويرهجك *vereğek* indeclinabile, chi ha, o abbia da dare, per dare.

Par-

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ویرەجکیم *vereḡeġim*, quello, il quale si deve da me dare.

Gen. ویرەجکیمك *vereḡeġimin-*, &c.

Plur.Nom. ویرەجکلرم *vereḡelḱlerim*, quelli, i quali si devono da me dare.

Gen. ویرەجکلریمك *vereḡelḱlerimin-*, &c.

Sing.Nom. ویرەجکیمز *vereḡeġimiz*, quello, il quale si deve da noi dare.

Gen. ویرەجکیمزك *vereḡeġimizin-*, &c.

Plur.Nom. ویرەجکلریمز *vereḡelḱlerimiz*, quelli, i quali si devono da noi dare.

Gen. ویرەجکلریمزك *vereḡelḱlerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ویرەجکك *vereḡeġin-*, quello, il quale si deve da te dare.

Gen. ویرەجکیکك *vereḡeġin-in*, &c.

Plur.Nom. ویرەجکلرك *vereḡelḱlerin-*, quelli, i quali si devono da te dare..

Gen. ویرەجکلریکك *vereḡelḱlerin-in-*, &c.

Sing.Nom. ويره جكيكز *vereğeğin-ìz*, quello, il quale si deve da voi dare.

Gen. ويره جكيكزك *vereğeğin-ìzin-*, &c.

Plur.Nom. ويره جكلريكز *vereğelklerin-ìz*, quelli, i quali si devono da voi dare.

Gen. ويره جكلريكزك *vereğelklerin-ìzin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويره جكى *vereğeğì*, quello, il quale si deve da lui dare.

Gen. ويره جكينك *vereğeğìnin-*, &c.

Plur.Nom. ويره جكلرى *vereğelklerì*, quelli, i quali si devono da lui dare.

Gen. ويره جكلرينك *vereğelklerìnin-*, &c.

Sing.Nom. ويره جكلرى *vereğelklerì*, quello, il quale si deve da loro dare.

Gen. ويره جكلرينك *vereğelklerìnin-*, &c.

Plur.Nom. ويره جكلرى *vereğelklerì*, quelli, i quali si devono da loro dare.

Gen. ويره جكلرينك *vereğelklerìnin-*, &c.

ويرمه لو *vermelì* indeclinabile, chi deve dare, o bisogna dare.

CA-

CAPITOLO VI.

Quarta Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

اريرم *erìrim*, io mi liquefò, اريرسن *erìrsin*, ارير *erìr*.
Plur. اريرز *erìriz*, اريرسكز *erìrsin-iz*, اريرلر *erirlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

ارييورم *erìjorum*, io mi sto liquefacendo, ارييورسن *erìjorsun*, ارييور *erìjor*. Plur. ارييورز *erìjoruz*, ارييورسكز *erì-jorsun-uz*, ارييورلر *erìjorlar*.

Il Presente doppio manca.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اريردم *erìr idim*, io mi liquefacevo, اريردك *erìr idin*, اريردى *erìr idi*. Plur. اريردك *erìr idik*, اريردكز *erìr idin-iz*, اريرديلر *erìr idiler*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

ارييوردم *erìjor ydym*, io mi stava liquefacendo, ارييوردك *erì-*

erìjor ydyn- , اریيوردی *erìjor ydy* . Plur. اریيوردق *erìjor ydyk* , اریيوردکز *erìjor ydyn-yz* , اریيوردیلر *erìjor ydylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اریرايمشم *erìr imiśim* , si dice, che io mi liquefacessi, اریرايمشسن *erìr imiśsin* , اریرايمش *erìr imiś* . Plur. اریرايمشز *erìr imiśiz* , اریرايمشسکز *erìr imiśsin-iz* . اریرايمشلر *erìr imiśler* .

Preterito imperfetto relativo continuo, ò determinato.

Sing.

اریيورايمشم *erìjor ymyśym* , si dice, che io mi stassi liquefacendo, اریيورايمشسن *erìjor ymyśsyn* , اریيورايمش *erìjor ymyś* . Plur. اریيورايمشز *erìjor ymyśyz* , اریيورايمشسکز *erìjor ymyśsyn-yz* , اریيورايمشلر *erìjor ymyślar* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اریدم *eridìm* , io mi liquefeci, o mi son liquefatto, اریدك *eridìn-* , اریدی *eridì* . Plur. اریدك *eridìk* , اریدکز *eridìn-iz* , اریدیلر *eridilèr* .

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اریمشم *erimiš im*, si dice, o mi pare, che io mi sia liquefatto, اریمشسن *erimiš sin*, اریمش *erimiš*. Plur. اریمشز *erimišiz*, اریمشسکز *erimiššin-iz*, اریمشلر *erimišlèr*.

Il Preterito perfetto doppio manca.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اریدی ایدم *eridi idim*, io mi ero liquefatto, اریدی ایدك *eridi idin-*, اریدی ایدی *eridi idi*. Plur. اریدی ایدك *eridi idik*, اریدی ایدکز *eridi idin-iz*, اریدی ایدیلر *eridi idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اریمش ایدم *erimiš idim*, io già mi ero liquefatto, اریمش ایدك *erimiš idin-*, اریمش ایدی *erimiš idi*. Plur. اریمش ایدك *erimiš idik*, اریمش ایدکز *erimiš idin-iz*, اریمش ایدیلر *erimiš idiler*.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

اریمش ایمشم *erimiš imišim*, si dice, che io mi fossi liquefatto, اریمش ایمشسن *erimiš imišsin*, اریمش ایمش *erimiš imiš*.

imiš . Plur. اريمش ايمشز *erimiš imišiz* , اريمش ايمشكز *erimiš imiššin-iz* , اريمش ايمشلر *erimiš imišler* .

Futuro semplice .

Sing.

اريرم *eririm* , io mi liquefarò , come il Presente .

Mancano gli altri Futuri .

Modo Imperativo .

Presente .

Sing.

ارى *eri* , liquefati tu , اريسون *erisin* . Plur. اريیه‌لم *erijelim* , اريیکز *erijin-iz* , o اريیك *erijin-* , اريسونلر *erisinlèr* .

Modo ottativo .

Presente , e Preterito imperfetto .

Sing.

بولايكه اريیه ايدم *bolàjlli erijè idim* , Iddio volesse , che io mi liquefacessi , اريیه ايدك *erijè idin-* , اريیه ايدى *erijè idi* . Plur. اريیه ايدك *erijè idill* , اريیه ايدكز *erijè idin-iz* , اريیه ايديلر *erijè idiler* .

Preterito perfetto .

Sing.

بولايكه اريمش اولم *bolàjlli erimiš olàm* , Iddio voglia , che

io

io mi sia liquefatto. اریمش اولەسن *erimìš olàsyn*, اریمش اولە *erimìš olà*. Plur. اریمش اولەیز *erimìš olàiz*, اریمش اولەسز *erimìš olàsyz*, اریمش اولەلر *erimìš olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولایکە اریمش اولیدم *bolàjlki erimìš olàidym*, Iddio volesse, che io mi fossi liquefatto, اریمش اولیدك *erimìš olàidyn*, اریمش اولیدی *erimìš olàidy*. Plur. اریمش اولیدق *erimìš olàidyk*, اریمش اولیدکز *erimìš olàidyn-yz*, اریمش اولیدیلر *erimìš olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولایکە اریيم *bolàjlki erijèm*, Iddio voglia, che io mi liquefaccia, اریيەسن *erijèsin*, اریيە *erijè*. Plur. اریيەیز *erijèiz*, اریيرسز *erijèsiz*, ازییەلر *erijelèr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

ازیرسم *erìrsem*, se io mi liquefò, اریرسك *erìrsen*, اریرسە *erìrse*. Plur. اریرسك *erìrselk*, اریرسکز *erìrsen-iz*, اریرسەلر *erìrseler*, o اریرلرسە *erìrlèrse*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اريپورسم *erìjorsam*, se io mi sto liquefacendo, اريپورسك *erìjorsan-*, اريپورسه *erìjorsa*. Plur. اريپورسق *erìjorsak*, اريپورسكز *erìjorsan-yz*, اريپورسهلر *erìjorsalar*, o اريپورلرسه *erijorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اريرسه ايدم *erìrse idim*, quando io mi liquefacevo; اريرسه ايدك *erìrse idin-*, اريرسه ايدى *erìrse idi*. Plur. اريرسه ايدك *erìrse idik*, اريرسه ايدكز *erìrse idin-iz*, اريرسه ايديلر *erìrse idiler*, o اريرلرسه ايدى *erirlèrse idi*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اريپورسه ايدم *erìjorsa idym*, quando io mi stava liquefacendo, اريپورسه ايدك *erìjorsa idyn-*, اريپورسه ايدى *erìjorsa idy*. Plur. اريپورسه ايدك *erìjorsa idyk*, اريپورسه ايدكز *erìjor-sa idyn-yz*, اريپورسه ايديلر *erìjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اريرسه ايمشم *erìrse imišim*, si dice, che quando io mi

lique-

liquefacevo , اريرسه ايمشسن *erìrse imišsin* , اريرسه ايمش *erìrse imiš* . Plur. اريرسه ايمشز *erìrse imišiz* , اريرسه ايمشسكز *erìrse imišsin-iz* , اريرسه ايمشلر *erìrse imišlér* , o اريرلرسه ايمش *erirlèrse imiš* .

Preterito imperfetto relativo continuo , o determinato .

Sing.

اريیورسه ايمشم *erìjorsa imyšym* , si dice , che quando io mi stavo liquefacendo , اريیورسه ايمشسن *erìjorsa imyšsyn*, اريیورسه ايمش *erìjorsa imyš*. Plur. اريیورسه ايمشز *erìjorsa imyšyz*, اريیورسه ايمشسكز *erìjorsa imyšsyn-yz* , اريیورسه ايمشلر *erìjorsa imyšlar* , o اريیورلرسه ايمش *erijorlàrsa imyš* .

Prima voce del Preterito imperfetto .

Sing.

اريسم *erisèm* , se io mi liquefacessi , اريسك *erisèn-* , اريسه *erisè* . Plur. اريسك *erisèk* , اريسكز *erisen-ìz* , اريسهلر *eriselèr* .

Seconda voce del Preterito imperfetto , e più che perfetto .

Sing.

اريردم *erìridim* , io mi liquefarei , e mi sarei liquefatto , come il Preterito imperfetto dell' Indicativo .

 Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اریدی ایسم *eridì isem*, se, o quando io mi liquefeci, o mi son liquefatto, اریدی ایسك *eridì isen-*, اریدی ایسه *eridì ise*. Plur. اریدی ایسك *eridì isel̃*, اریدی ایسكز *eridì isen-iz*, اریدی ایسه‌لر *eridì iseler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اریمش ایسم *erimiš isem*, si dice, che quando io mi son liquefatto, o se si dice, che io mi sia liquefatto, o se io mi sarò liquefatto, اریمش ایسك *erimiš isen-*, اریمش ایسه *erimiš ise*. Plur. اریمش ایسك *erimiš isel̃*, اریمش ایسكز *erimiš isen-iz*, اریمش ایسه‌لر *erimiš iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اریدی ایسه ایدم *eridì ise idim*, quando io mi ero liquefatto, اریدی ایسه ایدك *eridì ise idin-*, اریدی ایسه ایدی *eridì ise idi*. Plur. اریدی ایسه ایدك *eridì ise idil̃*, اریدی ایسه ایدكز *eridì ise idin-iz*, اریدی ایسه ایدیلر *eridì ise idiler*.

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اريمش ايسه ايدم *erimìš ise idim*, tempo fa quando io mi ero liquefatto, اريمش ايسه ايدك *erimìš ise idin-*, اريمش ايسه ايدى *erimìš ise idi*. Plur. اريمش ايسه ايدك *erimìš ise idik*, اريمش ايسه ايدكز *erimìš ise idin-iz*, اريمش ايسه ايديلر *erimìš ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

اريمش اولسم *erimìš olsàm*, se mai io mi fossi liquefatto, اريمش اولسك *erimìš olsàn-*, اريمش اولسه *erimìš olsà*. Plur. اريمش اولسق *erimìš olsàk*, اريمش اولسكز *erimìš olsan-yz*, اريمش اولسه‌لر *erimìš olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اريسه ايدم *erisè idim*, se io mi fossi liquefatto, اريسه ايدك *erisè idin-*, اريسه ايدى *erisè idi*. Plur. اريسه ايدك *erisè idik*, اريسه ايدكز *erisè idin-iz*, اريسه ايديلر *erisè idiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اريمش اولسيدم *erimìš olsàidym*, se io per l' avanti mi

fossi liquefatto , اريمش اولسيدك erimiś olsàidyn- , اريمش اولسيدى erimiś olsàidy . Plur. اريمش اولسيدق erimiś olsài-dyk , اريمش اولسيدكز erimiś olsàidyn-yz , اريمش اولسيديلر erimiś olsà idylar .

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto .

Sing.

اريمش اولوردم erimiś olùrdum , io mi sarei già liquefat-to اريمش اولوردك erimiś olùrdun- , اريمش اولوردى erimiś olùrdu . Plur. اريمش اولوردق erimiś olùrduk , اريمش اولوردكز erimiś olùrdun-uz , اريمش اولورديلر erimiś olùrdular .

Futuro .

Sing.

اريرسم erirsem , se , o quando io mi liquefarò , come il Presente .

Modo Subjuntivo ,

che include obbligo , e necessità .

Presente , e Futuro .

Sing.

اريیەجك ايسم erijeğèğ isem , se io mi ho da liquefa-re , اريیەجك ايسك erijeğèğ isen- , اريیەجك ايسه erijeğèğ ise . Plur. اريیەجك ايسك erijeğèğ isek , اريیەجك ايسكز eri-jeğèğ isen- iz , اريیەجك ايسەلر erijeğèğ iseler .

Pre-

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

اريیهجك ايسه ايدم *erijeǧèǧ ise idim*, se io mi avevo da liquefare, اريیهجك ايسه ايدك *erijeǧèǧ ise idin-*, اريیهجك ايسه ايدی *erijeǧèǧ ise idi*. Plur. اريیهجك ايسه ايدك *erijeǧèǧ ise idik*, اريیهجك ايسه ايدكز *erijeǧèǧ ise idin-iz*, اريیهجك ايسه ايديلر *erijeǧèǧ ise idiler*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اريیهجك ايمش ايسم *erijeǧèǧ imiś isem*, se si dice, che io mi avevo da liquefare, اريیهجك ايمش ايسك *erijeǧèǧ imiś isen-*, اريیهجك ايمش ايسه *erijeǧèǧ imiś ise*. Plur. اريیهجك ايمش ايسك *erijeǧèǧ imiś isek*, اريیهجك ايمش ايسكز *erijeǧèǧ imiś isen-iz*, اريیهجك ايمش ايسهلر *erijeǧèǧ imiś iseler*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اريیهجك اولسم *erijeǧèǧ olsàm*, se io mi avessi da liquefare, اريیهجك اولسك *erijeǧèǧ olsàn-*, اريیهجك اولسه *erijeǧèǧ olsà*. Plur. اريیهجك اولسق *erijeǧèǧ olsàk*, اريیهجك اولسكز *erijeǧèǧ olsan-yz*, اريیهجك اولسهلر *erijeǧèǧ olsalàr*.

Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اريیه‌جك اولدم ایسه *erijeğ̄èğ oldùm ysa*, quando io sono stato per liquefarmi, اریيه‌جك اولدك ایسه *erijeğ̄èğ oldùn-ysa*, اريیه‌جك اولدی ایسه *erijeğ̄èğ oldù isa*. Plur. اريیه‌جك اولدق ایسه *erijeğ̄èğ oldùgh ysa*, اريیه‌جك اولدكز ایسه *erijeğ̄èğ oldun-ùz ysa*, اريیه‌جك اولديلر ایسه *erijeğ̄èğ oldu-làr ysa*.

Preterito perfetto relativo.

Sing.

اريیه‌جك اولمش ایسم *erijeğ̄èğ olmùś ysam-*, si dice, che quando io sono stato per liquefarmi, اريیه‌جك اولمش ایسك *erijeğ̄èğ olmùś ysan-*, اريیه‌جك اولمش ایسه *erijeğ̄èğ olmùś ysa*. Plur. اريیه‌جك اولمش ایسك *erijeğ̄èğ olmùś ysak*, اريیه‌جك اولمش ایسكز *erijeğ̄èğ olmùś ysan-yz*, اريیه‌جك اولمش ایسه‌لر *erijeğ̄èğ olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اريیه‌جك اولسیدم *erijeğ̄èğ olsàidym*, se io fossi stato per liquefarmi, اريیه‌جك اولسیدك *erijeğ̄èğ olsàidyn-*, اريیه‌جك اولسیدی *erijeğ̄èğ olsàidy*. Plur. اريیه‌جك اولسیدق

eri-

erijeğèğ olsàidyk , ارييهجك اولسيدكز *erijeğèğ olsàidyn-yz* , ارييهجك اولسيديلر *erijeğèğ olsà idylar* .

Futuro .

Sing.

ارييهجك اولورسم *erijeğèğ olùrsam* , se , o quando io mi avrò da liquefare , ارييهجك اولورسك *erijeğèğ olùrsan-* , ارييهجك اولورسه *erijeğèğ olùrsa* . Plur. ارييهجك اولورسق *erijeğèğ olùrsak* , ارييهجك اولورسكز *erijeğèğ olùrsan-yz* , ارييهجك اولورسهلر *erijeğèğ olùrsalàr* , ارييهجك اولورلرسه *erijeğèğ olurlàrsa* .

Modo Infinito .

Presente , e Preterito imperfetto .

اريمك *erimèk* , liquefarsi .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto .

Nom. اريمك *erimèk* , o اريمه *erimè* , liquefarsi , o il liquefarsi .

Gen. اريمكك *erimeğin-* , o اريمهنك *erimenin-* , di liquefarsi .

Gen. اريمك *erimèk* , di liquefarsi .

Dat. اريمكه *erimeğè* , a liquefarsi .

Acc. اريمكی *erimeği* , il liquefarsi .

Acc.

Acc. اريمك *erimèk*, liquefarsi.

Abl. اريمكدن *erimekdèn*, ó اريمهدن *erimedèn*, dal liquefarsi, o per liquefarsi.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اريمم *erimèm*, il liquefarmi io.

Gen. اريممك *erimemìn-*, &c.

Plur.Nom. اريممز *erimemìz*, il liquefarci noi.

Gen. اريممزك *erimemizìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اريمك *erimèn-*, il liquefarti tu.

Gen. اريمككك *erimen-ìn-*, &c.

Plur.Nom. اريمكز *erimen-ìz*, il liquefarvi voi.

Gen. اريمكزك *erimen-izìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اريمسى *erimesì*, il liquefarsi quello.

Gen. اريمسنك *erimesinìn-*, &c.

Plur.Nom. اريملرى *erimelerì*, il liquefarsi quelli.

Gen. اريملرينك *erimelerinìn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اريدك *eridìk*, essere liquefatto.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اریدك *eridik*, essere liquefatto.

Abl. اریدكدن *eridikdèn*, dall'essere liquefatto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اریدیكم *eridigim*, essermi io liquefatto.

Gen. اریدیكمك *eridigimin-*, &c.

Plur.Nom. اریدیكمز *eridigimiz*, esserci noi liquefatti.

Gen. اریدیكمزك *eridigimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اریدیكك *eridigin-*, esserti tu liquefatto.

Gen. اریدیككك *eridigin-in-*, &c.

Plur.Nom. اریدیككز *eridigin-iz*, esservi voi liquefatti.

Gen. اریدیككزك *eridigin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اریدیكی *eridigi*, essersi quello liquefatto.

Gen. اریدیكنك *eridiginin-*, &c.

Plur.Nom. اریدكلری *eridikleri*, essersi quelli liquefatti.

Gen. اریدكلرینك *eridiklerinin-*, &c.

Futuro semplice.

اریه‌جك *erijegèk*, dover liquefarsi.

Z De-

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ارييهجكيم *erijeǯeǧim*, dover io liquefarmi.

Gen. ارييهجكيمك *erijeǯeǧimin-*, &c.

Plur.Nom. ارييهجكيمز *erijeǯeǧimiz*, dover noi liquefarci.

Gen. ارييهجكيمزك *erijeǯeǧimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ارييهجكك *erijeǯeǧin-*, dover tu liquefarti.

Gen. ارييهجكيكك *erijeǯeǧin-in-*, &c.

Plur.Nom. ارييهجكيكز *erijeǯeǧin-iz*, dover voi liquefarvi.

Gen. ارييهجكيكزك *erijeǯeǧin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ارييهجكى *erijeǯeǧi*, dover quello liquefarsi.

Gen. ارييهجكينك *erijeǯeǧinin-*, &c.

Plur.Nom. ارييهجكلرى *erijeǯekleri*, dover quelli liquefarsi.

Gen. ارييهجكلرينك *erijeǯeklerinin-*, &c.

Futuro misto.

ارييهجك اولمق *erijeǯèǧ olmàk*, aver dovuto liquefarsi.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ارييهجك اولديغم *erijeǯèǧ oldughìm*, aver dovuto io liquefarmi.

Gen.

Gen. اريبه جك اولديغمك *erijeg̃èǵ oldughumùn-* , &c.

Plur.Nom. اريبه جك اولديغمز *erijeg̃èǵ oldughumùz* , aver dovuto noi liquefarci .

Gen. اريبه جك اولديغمزك *erijeg̃èǵ oldughumuzùn-*,&c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona .

Sing.Nom. اريبه جك الديغك *erijeg̃èǵ oldughùn-* , aver dovuto tu liquefarti .

Gen. اريبه جك اولديغكك *erijeg̃èǵ oldughun-ùn-* , &c.

Plur.Nom. اريبه جك اولديغكز *erijeg̃èǵ oldughun-ùz* , aver dovuto voi liquefarvi .

Gen. اريبه جك اولديغكزك *erijeg̃èǵ oldughun-uzùn-*,&c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. اريبه جك اولديغى *erijeg̃èǵ oldughù* , aver dovuto quello liquefarsi .

Gen. اريبه جك اولديغنك *erijeg̃èǵ oldughunùn-* , &c.

Plur.Nom. اريبه جك اولدقلرى *erijeg̃èǵ oldukları̀* , aver dovuto quelli liquefarsi .

Gen. اريبه جك اولدقلرينك *erijeg̃èǵ olduklarynỳn-* , &c.

Gerundj .

اريرايكن *erìr ilken* , mentre io mi liquefò , e mi liquefacevo , tu ti liquefai , e ti liquefacevi , &c.

اريبور ايكن *erijor ilken*, liquefacendomi, liquefacendoti, &c. o mentre io mi stava liquefacendo, tu ti stavi liquefacendo, &c.

اريمشيكن *erimiš ilken*, quantunque io mi sia, tu ti sia liquefatto, &c. o essendomi, essendoti liquefatto, &c.

اريبمجك ايكن *erijeǯèǵ ilken*, io in vece di liquefarmi, tu in vece di liquefarti, &c. o mentre io ero per liquefarmi, tu eri per liquefarti, &c.

اريملو ايكن *erimeli ilken*, io in vece di dover liquefarmi, tu in vece di dover liquefarti, &c. o dovendo liquefarmi, liquefarti, &c.

اريبوب *erijip*, liquefacendomi, ed essendomi liquefatto, liquefacendoti, ed essendoti liquefatto, &c.

اريبرك *erijerèk*, liquefacendomi, liquefacendoti, col liquefarmi, liquefarti, &c.

اريبنجه *erijinǯe*, finchè io mi liquefaccia, tu ti liquefaccia, &c. o mentre io mi liquefò, tu ti liquefai, &c. o se io mi liquefò, tu ti liquefai, &c. o liquefacendomi io, liquefacendoti tu, &c. o subito che io mi liquefeci, e mi son liquefatto, tu ti liquefacesti, e ti sei liquefatto, &c.

اريلدن

اریيلدن برو *erijeldèn beri* , da che , o dappoichè io mi liquefeci , e mi son liquefatto , tu ti liquefacesti , e ti sei liquefatto , &c.

اریيهلو *erijelì* , da che io mi liquefeci , e mi son liquefatto , tu ti liquefacesti , e ti sei liquefatto , &c.

Supino .

اریيه اریيه *erije erije* , liquefacendomi , liquefacendoti più volte , &c.

Participio del Presente , ed Imperfetto .

اریر *erìr* indeclinabile , chi si liquefa , e si liquefaceva , o si liquefaccia , e si liquefacesse .

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro .

Sing.Nom. اریيان *erijèn* , quello , il quale si liquefa , si liquefaceva , si liquefece , si è , e si era liquefatto , e si liquefarà .

Gen. اریيانك *erijenìn-* , &c.

Plur.Nom. اریينلر *erijenlèr* , quelli , i quali si liquefanno , si liquefacevano , si liquefecero , si sono , e si erano liquefatti , e si liquefaranno .

Gen. اریينلرك *erijenlerìn-* , &c.

Par-

Participio del Preterito perfetto.

ارمش *erimiś* indeclinabile, chi si è, o si sia liquefatto, e si fosse liquefatto.

Il resto manca.

Participio del Futuro.

اريمجك *erijeğèlì* indeclinabile, chi ha, o abbia da liquefarsi, per liquefarmi, liquefarti, &c.

Il resto manca.

ارمهلو *erimeli* indeclinabile, chi deve liquefarsi, o bisogna liquefarsi.

CAPITOLO VII.

Quinta Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

كوروروم *ğöriürüm*, io vedo, كوروروسن *ğöriürsün*, كورر *göriür*. Plur. كوروروز *ğöriüriz*, كوروروسكز *ğöriürsün-iiz*, كورورلر *ğöriürlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

كوريورم *ğöriijorum*, io sto vedendo, كوريورسن *ğöriijorsun*,

sun , كوريور *göriijor* . Plur. كوريورز *göriijoruz* , كوريورسكز *göriijorsun-uz* , كوريورلر *göriijorlar* .

Presente doppio.

Sing.

كورمش اولورم *görmiiś olùrum* , io vengo a vedere , كورمش اولورسن *görmiiś olùrsun* , كورمش اولور *görmiiś olùr* . Plur. كورمش اولورز *görmiiś olùruz* , كورمش اولورسكز *görmiiś olùrsun-uz* , كورمش اولورلر *görmiiś olurlàr* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

كوروردم *göriir iidiim* , io vedeva , كوروردك *göriir iidiin-* , كوروردى *göriir iidii* . Plur. كوروردك *göriir iidiik* , كوروردكز *göriir iidiin-iiz* , كورورديلر *göriir iidiiler* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

كوريوردم *göriijor udum* , io stava vedendo , كوريوردك *göriijor udun-* , كوريوردى *göriijor udu* . Plur. كوريوردق *göriijor uduk* , كوريوردكز *göriijor udun-uz* , كوريورديلر *göriijor udular*.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

كورر ايمشم *görür ümüšüm*, si dice, che io vedessi, كورر ايمشسن *görür ümüšsün*, كورر ايمش *görür ümüš*. Plur. كورر ايمشز *görür ümüšüz*, كورر ايمشسكز *görür ümüšsün-üz*, كورر ايمشلر *görür ümüšler*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

كوريور ايمشم *görüjor ymyšym*, si dice, che io stassi vedendo, كوريور ايمشسن *görüjor ymyšsyn*, كوريور ايمش *görüjor ymyš*. Plur. كوريور ايمشز *görüjor ymyšyz*, كوريور ايمشسكز *görüjor ymyšsyn-yz*, كوريور ايمشلر *görüjor ymyšlar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

كوردم *gördüm*, io viddi, ed ho veduto, كوردك *gördün*, كوردى *gördü*. Plur. كوردك *gördük*, كوردكز *gördün-üz*, كورديلر *gördüler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

كورمشم *görmüšüm*, si dice, o mi pare, che io abbia

bia veduto, كورمشسن *görmiüśsiün*, كورمش *görmiüś*. Plur. كورمشز *görmiüśiiz*, كورمشسكز *görmiüśsiün-üz*, كورمشلر *görmiüślèr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

كورمش اولدم *görmiüś oldùm*, io venni, e son venuto a vedere, كورمش اولدك *görmiüś oldùn-*, كورمش اولدى *görmiüś oldù*. Plur. كورمش اولدق *görmiüś oldùk*, كورمش اولدكز *görmiüś oldun-ùz*, كومش اولديلر *görmiüś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

كوردى ايدم *gördiü iidüm*, io avevo veduto, كوردى ايدك *gördiü iidiün-*, كوردى ايدى *gördiü iidü*. Plur. كوردى ايدك *gördiü iidiük*, كوردى ايدكز *gördiü iidiün-üz*, كوردى ايديلر *gördiü iidiüler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

كورمش ايدم *görmiüś iidüm*, io già avevo veduto, كورمش ايدك *görmiüś iidiün-*, كورمش ايدى *görmiüś iidü*. Plur. كورمش ايدك *görmiüś iidiük*, كورمش ايدكز *görmiüś iidiün-üz*, كورمش ايديلر *görmiüś iidiüler*.

 Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

كورمش ايمشم *görmüš ümüšüm*, si dice, che io avessi veduto, كورمش ايمشسن *görmüš ümüšsün*, كورمش ايمش *görmüš ümüš*. Plur. كورمش ايمشز *görmüš ümüšüz*, كورمش ايمشسكز *görmüš ümüšsün-üz*, كورمش ايمشلر *görmüš ümüšler*.

Futuro semplice.

Sing.

كوزورم *görürüm*, io vedrò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

كورمش اولوروم *görmüš olùrum*, io verrò a vedere, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

كوره جك اولدم *göreğeğ oldùm*, io fui, e sono stato per vedere, كوره جك اولدك *göreğeğ oldùn-*, كوره جك اولدى *göreğeğ oldù*. Plur. كوره جك اولدق *göreğeğ oldùk*, كوره جك اولدكز *göreğeğ oldun-üz*, كوره جك اولديلر *göreğeğ oldulàr*.

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

كورەجك اولمشم *göreg̃èg̃ olmùšum*, si dice, che io sia, e fossi stato per vedere, كورەجك اولمشسن *göreg̃èg̃ olmùš-sun*, كورەجك اولمش *göreg̃èg̃ olmùš*. Plur. كورەجك اولمشز *göreg̃èg̃ olmùšuz*, كورەجك اولمشسكز *göreg̃èg̃ olmùšsun-uz*, كورەجك اولمشلر *göreg̃èg̃ olmušlàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

كور *gör*, vedi tu, كورسون *görsün*. Plur. كورەلم *göre-lim*, كوريكز *görün-üz*, o كوريك *görün-*, كورسونلر *görsünlèr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه كوريدم *bolàjki görèidim*, Iddio volesse, che io vedessi, كوريدك *görèidin-*, كوريدى *görèidi*. Plur. كوريدك *görèidik*, كوريدكز *görèidin-iz*, كوريديلر *görèidiler*.

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه كورمش اولم *bolàjki görmüš olàm*, Iddio voglia, che

che io abbia veduto , كورمش اولەسی *görmüš olàsyn* , كورمش اولە *görmüš olà* . Plur. كورمش اولەيز *görmüš olàiz* , كورمش اولەسز *görmüš olàsyz* , كورمش اولەلر *görmüš olalàr* .

Preterito più che perfetto .

Sing.

بولايكە كورمش اوليدم *bolàjlti görmüš olàidym* , Iddio volesse , che io avessi veduto , كورمش اوليدك *görmüš olàidyn-* , كورمش اوليدی *görmüš olàidy* . Plur. كورمش اوليدق *görmüš olàidyk* , كورمش اوليدكز *görmüš olàidyn-yz* , كورمش اوليديلر *görmüš olàidylar* .

Futuro .

Sing.

بولايكە كورم *bolàjlti görèm* , Iddio voglia , che io veda , كورەسن *görèsin* , كورە *görè* . Plur. كورەيز *görèiz* , كورەسز *görèsiz* , كورەلر *görelèr* .

Modo Subjuntivo semplice .

Presente indefinito .

Sing.

كورورسم *görürsem* , se io vedo , كورورسك *görürsen-* , كورورسە *görürse* . Plur. كورورسك *görürselt* , كورورسكز *görür-sen-iz* , كورورسەلر *görürseler* , كوروولرسە *görürlèrse* .

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

كوريورسم *göriijorsam*, se io sto vedendo, كوريورسك *göriijorsan-*, كوريورسه *göriijorsa*. Plur. كوريورسق *göriijorsak*, كوريورسكز *göriijorsan-yz*, كوريورسه‌لر *göriijorsalar*, o كوريورلرسه *göriijorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

كوروررسيدم *göriirse idim*, quando io vedevo, كوروررسيدك *göriirse idin-*, كوروررسيدى *göriirse idi*. Plur. كوروررسيدك *göriirse idik*, كوروررسيدكز *göriirse idin-iz*, كوروررسيديلر *göriirse idiler*, o كوروررلرسه ايدى *göriirlèrse idi*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

كوريورسه ايدم *göriijorsa idym*, quando io stava vedendo, كوريورسه ايدك *göriijorsa idyn-*, كوريورسه ايدى *göriijorsa idy*. Plur. كوريورسه ايدك *göriijorsa idyk*, كوريورسه ايدكز *göriijorsa idyn-yz*, كوريورسه ايديلر *göriijorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

كوروررسه ايمشم *göriirse imiš im*, si dice, che quando

io

io vedeva , کورورسه ايمشسن *görürse imiš sin* , کورورسه ايمش *görürse imiš* . Plur. کورورسه ايمشز *görürse imiš iz* , کورورسه ايمشسكز *görürse imiš sin-iz* , کورورسه ايمشلر *görürse imišler* , o کوروړلرسه ايمش *görürlèrse imiš* .

Preterito imperfetto relativo continuo,

o determinato .

Sing.

کوريورسه ايمشم *görüjorsa imyš ym* , si dice , che quando io stava vedendo , کوريورسه ايمشسن *görüjorsa imyš syn* , کوريورسه ايمش *görüjorsa imyš* . Plur. کوريورسه ايمشز *görüjorsa imyš yz* , کوريورسه ايمشسكز *görüjorsa imyš syn-yz* , کوريورسه ايمشلر *görüjorsa imyšlar* , o کوريورلرسه ايمش *görüjorlàrsa imyš* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

کورسم *görsèm* , se io vedessi , کورسك *görsèn* , کورسه *görsè* . Plur. کورسك *görsèk* , کورسكز *görsen-iz* , کورسهلر *görselèr* .

Seconda voce del Preterito imperfetto,

e più che perfetto.

Sing.

کوروردم *görür iidüm* , io vedrei , ed avrei veduto, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo . Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

كوردى ايسم *gördü isem*, se, o quando io viddi, ed ho veduto, كوردى ايسك *gördü isen-*, كوردى ايسه *gördü ise*, Plur. كوردى ايسك *gördü isek*, كوردى ايسكز *gördü isen-iz*, كوردى ايسه‌لر *gördü iseler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

كورمش ايسم *görmüš isem*, si dice, che quando io ho veduto, o se si dice, che io abbia veduto, o se io avrò veduto, كورمش ايسك *görmüš isen-*, كورمش ايسه *görmüš ise*. Plur. كورمش ايسك *görmüš isek*, كورمش ايسكز *görmüš isen-iz*, كورمش ايسه‌لر *görmüš iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

كوردى ايسه ايدم *gördü ise idim*, quando io avevo veduto, كوردى ايسه ايدك *gördü ise idin-*, كوردى ايسه ايدى *gördü ise idi*. Plur. كوردى ايسه ايدك *gördü ise idik*, كوردى ايسه ايدكز *gördü ise idin-iz*, كوردى ايسه ايديلر *gördü ise idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

كورمش ايسه ايدم *görmüš ise idim*, tempo fa quando io avevo veduto, كورمش ايسه ايدك *görmüš ise idin-*, كورمش ايسه ايدى *görmüš ise idi*. Plur. كورمش ايسه ايدك *görmüš ise idik*, كورمش ايسه ايدكز *görmüš ise idin-iz*, كورمش ايسه ايديلر *görmüš ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

كورمش اولسم *görmüš olsàm*, se mai io avessi veduto, كورمش اولسك *görmüš olsàn-*, كورمش اولسه *görmüš olsà*. Plur. كورمش اولسق *görmüš olsàk*, كورمش اولسكز *görmüš olsan-yz*, كورمش اولسهلر *görmüš olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

كورسيدم *görsè idim*, se io avessi veduto, كورسيدك *görsè idin-*, كورسيدى *görsè idi*. Plur. كورسيدك *görsè idik*, كورسيدكز *görsè idin-iz*, كورسيديلر *görsè idiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

كورمش اولسيدم *görmüš olsà idym*, se io per l'avanti

avessi

avessi veduto , كورمش اولسيدك *görmüš olsà idyn-* , كورمش اولسيدى *görmüš olsà idy* . Plur. كورمش اولسيدق *görmüš olsà idyk* , كورمش اولسيدكز *görmüš olsà idyn-yz* , كورمش اولسيديلر *görmüš olsà idylar* .

Seconda voce del preterito più che perfetto remoto.

Sing.

كورمش اولوردم *görmüš olùrdum* , io avrei già veduto , o sarei venuto a vedere , كورمش اولوردك *görmüš olùrdun-* , كورمش اولوردى *görmüš olùrdu*. Plur. كورمش اولوردق *görmüš olùrduk* , كورمش اولوردكز *görmüš olùrdun-uz*, كورمش اولورديلر *görmüš olùrdular* .

Futuro .

Sing.

كورورسم *görürsem* , se , o quando io vedrò , come il Presente .

Modo Subjuntivo ,

che include obbligo , e necessità .

Presente , e Futuro .

Sing.

كورەجك ايسم *göreğèğ isem* , se io ho da vedere , كورەجك ايسك *göreğèğ isen-* , كورەجك ايسه *göreğèğ ise* .

 Plur.

Plur. كورەجك ايسك *göreğèğ iselk* , كورەجك ايسكز *göreğèğ isen-iz* , كورەجك ايسەلر *göreğèğ iseler* .

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

كورەجك ايسە ايدم *göreğèğ ise idim* , se , o quando io avevo da vedere , كورەجك ايسە ايدك *göreğèğ ise idin-* , كورەجك ايسە ايدى *göreğèğ ise idi* . Plur. كورەجك ايسە ايدك *göreğèğ ise idik* , كورەجك ايسە ايدكز *göreğèğ ise idin-iz* , كورەجك ايسە ايديلر *göreğèğ ise idiler* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

كورەجك ايمش ايسم *göreğèğ imiś isem* , si dice , che quando io avevo da vedere , كورەجك ايمش ايسك *göreğèğ imiś isen-* , كورەجك ايمش ايسە *göreğèğ imiś ise* . Plur. كورەجك ايمش ايسك *göreğèğ imiś isek* , كورەجك ايمش ايسكز *göreğèğ imiś isen-iz* , كورەجك ايمش ايسەلر *göreğèğ imiś iseler* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

كورەجك اولسم *göreğèğ olsàm* , se io avessi da vedere , كورەجك اولسك *göreğèğ olsàn-* , كورەجك اولسە *göreğèğ olsà* . Plur. كورەجك اولسق *göreğèğ olsàk* , كورەجك اولسكز *göre-*

ğöreğèğ olsan-yz , كورهجك اولسهلر *ğöreğèğ olsalàr* .

Preterito perfetto determinato .

Sing.

كورهجك اولدم ايسه *ğöreğèğ oldùm ysa* , se , o quando io sono stato per vedere , كورهجك اولدك ايسه *ğöreğèğ oldùn-ysa* , كورهجك اولدى ايسه *ğöreğèğ oldù isa* . Plur. كورهجك اولدق ايسه *ğöreğèğ oldùgh ysa* , كورهجك اولدكز ايسه *ğöreğèğ oldun-ùz ysa* , كورهجك اولديلر ايسه *ğöreğèğ oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo .

Sing.

كورهجك اولمش ايسم *ğöreğèğ olmùś ysam* , si dice , che quando io sono stato per vedere , كورهجك اولمش ايسك *ğöreğèğ olmùś ysan-* , كورهجك اولمش ايسه *ğöreğèğ olmùś ysa* . Plur. كورهجك اولمش ايسك *ğöreğèğ olmùś ysak* , كورهجك اولمش ايسكز *ğöreğèğ olmùś ysan-yz* , كورهجك اولمش ايسهلر *ğöreğèğ olmùś ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

كورهجك اولسيدم *ğöreğèğ olsà idym* , se io fossi stato per vedere , كورهجك اولسيدك *ğöreğèğ olsà idyn-* , كورهجك اولسيدى

اولسيدى *göreǧèǧ olsà idy*. Plur. كورەجك اولسيدق *göreǧèǧ olsà idyk*, كورەجك اولسيدكز *göreǧèǧ olsà idyn-yz*, كورەجك اولسيديلر *göreǧèǧ olsà idylar*.

Futuro.

Sing.

كورەجك اولورسم *göreǧèǧ olùrsam*, se, o quando io avrò da vedere, كورەجك اولورسك *göreǧèǧ olùrsan-*, كورەجك اولورسه *göreǧèǧ olùrsa*. Plur. كورەجك اولورسق *göreǧèǧ olùrsak*, كورەجك اولورسكز *göreǧèǧ olùrsan-yz*, كورەجك اولورسەلر *göreǧèǧ olùrsalar*, o كورەجك اولورلرسه *göreǧèǧ olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

كورمك *görmèk*, vedere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. كورمك *görmèk*, o كورمه *görmè*, vedere, o il vedere.

Gen. كورمكك *görmeǧin-*, o كورمەنك *görmenin-*, di vedere.

Gen. كورمك *görmèk*, di vedere.

Dat. كورمكه *görmeǧè*, a vedere.

Acc.

Acc. كورمكى *görmegi*, il vedere.

Acc. كورمك *görmek*, vedere.

Abl. كورمكدن *görmekden*, o كورمهدن *görmeden*,

dal vedere, o per vedere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كورمم *görmem*, il veder io.

Gen. كورمك *görmemin-*, &c.

Plur.Nom. كورمز *görmemiz*, il veder noi.

Gen. كورمزك *görmemizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كورمك *görmen-*, il veder tu.

Gen. كورمكك *görmen-in-*, &c.

Plur.Nom. كورمكز *görmen-iz*, il veder voi.

Gen. كورمكزك *görmen-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كورمسى *görmesi*, il veder quello.

Gen. كورمسنك *görmesinin-*, &c.

Plur.Nom. كورملرى *görmeleri*, il veder quelli.

Gen. كورملرينك *görmelerinin-*, &c.

Pre-

Preterito perfetto, e più che perfetto.

كوردك *gördiük*, aver veduto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. كوردك *gördiük*, aver veduto.

Abl. كوردكدن *gördiükdèn*, dall' aver veduto.

Declinazione del preterito perfetto, e più che perfetto.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كورديكم *gördiùgiùm*, aver io veduto.

Gen. كورديكمك *gördiùgiùmiùn-*, &c.

Plur.Nom. كورديكمز *gördiùgiùmiùz*, aver noi veduto.

Gen. كورديكمزك *gördiùgiùmiùziùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كورديكك *gördiùgiùn-*, aver tu veduto.

Gen. كورديككك *gördiùgiùn-iùn-*, &c.

Plur.Nom. كورديككز *gördiùgiùn-iùz*, aver voi veduto.

Gen. كورديككزك *gördiùgiùn-iùziùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كورديكى *gördiùgiù*, aver quello veduto.

Gen. كورديكنك *gördiùgiùniùn-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلرى *gördiùkleri*, aver quelli veduto.

Gen. كوردكلرينك *gördiùklerinin-*, &c.

Fu-

Futuro semplice.

كوره جك *göreǧèk*, dover vedere.

Declinazione del Futuro semplice cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كوره جكيم *göreǧeǧim*, dover io vedere.

Gen. كوره جكيمك *göreǧeǧimin*, &c.

Plur.Nom. كوره جكيمز *göreǧeǧimiz*, dover noi vedere.

Gen. كوره جكيمزك *göreǧeǧimizin*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كوره جككك *göreǧeǧin*, dover tu vedere.

Gen. كوره جكيككك *göreǧeǧin-in*, &c.

Plur.Nom. كوره جكيكز *göreǧeǧin-iz*, dover voi vedere.

Gen. كوره جكيكزك *göreǧeǧin-izin*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كوره جكى *göreǧeǧi*, dover quello vedere.

Gen. كوره جكينك *göreǧeǧinin*, &c.

Plur.Nom. كوره جكلرى *göreǧelkleri*, dover quelli vedere.

Gen. كوره جكلرينك *göreǧelklerinin*, &c.

Futuro misto.

كوره جك اولمق *göreǧèǧ olmàk*, aver dovuto vedere.

De-

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كورهجك اولديغم *göreğèğ oldughùm*, aver dovuto io vedere.

Gen. كورهجك اولديغمك *göreğèğ oldughumìn-*, &c.

Plur.Nom. كورهجك اولديغمز *göreğèğ oldughumìz*, aver dovuto noi vedere.

Gen. كورهجك اولديغمزك *göreğèğ oldughumuzìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كورهجك اولديغك *göreğèğ oldughìn-*, aver dovuto tu vedere.

Gen. كورهجك اولديغكك *göreğèğ oldughun-ìn-*, &c.

Plur.Nom. كورهجك اولديغكز *göreğèğ oldughun-ìz*, aver dovuto voi vedere.

Gen. كورهجك اولديغكزك *göreğèğ oldughun-uzìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كورهجك اولديغى *göreğèğ oldughù*, aver dovuto quello vedere.

Gen. كورهجك اولديغنك *göreğèğ oldughunìn-*, &c.

Plur.Nom. كورهجك اولدقلرى *göreğèğ olduklary*, aver dovuto quelli vedere.

Gen.

Gen. كوره‌جك اولدقلرينك *göreğèğ olduklarynyn-*, &c.

Gerundj.

كورورکن *görür ilken*, mentre io vedo, e vedevo, tu vedi, e vedevi, &c.

كوريوركن *görüjor ilken*, vedendo io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi vedendo, &c.

كورمشيكن *görmüš ilken*, quantunque io abbia, tu abbi veduto, &c. o avendo veduto.

كوره‌جك ايكن *göreğèğ ilken*, io, tu, quello in vece di vedere, &c. o mentre io ero, tu eri per vedere, &c.

كورمه‌لو ايكن *görmeli ilken*, io, tu in vece di dover vedere, &c. o dovendo vedere.

كورديكم وار ايكن *gördüğüm var ilken*, كورديكك وار ايكن *gördüğün- var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi veduto, &c.

كورديكم وار ايمشيكن *gördüğüm var ymyš ilken*, كورديكك وار ايمشيكن *gördüğün-var ymyš ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi veduto, &c.

كوروب *görüp*, vedendo, ed avendo veduto.

كوره‌رك *görerèk*, vedendo, col vedere.

كورنجه *göriinge*, finchè io veda, tu vedi, &c. o mentre io vedo, tu vedi, &c. o se io vedo, tu vedi, &c. o vedendo io, tu, &c. o subito che io viddi, ed ho veduto, tu vedesti, ed hai veduto, &c.

كورلدن برو *göreldèn beri*, da che, o dappoichè io viddi, ed ho veduto, tu vedesti, ed hai veduto, &c.

كوره‌لو *göreli*, da che io viddi, ed ho veduto, tu vedesti, ed hai veduto, &c.

Supino.

كوره كوره *göre göre*, vedendo più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

كورر *göriir* indeclinabile, chi vede, e vedeva, o veda, e vedesse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. كورن *görèn*, quello, il quale vede, vedeva, vidde, ha, ed avea veduto, e vedrà.

Gen. كورنك *görenin-*, &c.

Plur.Nom. كورنلر *görenlèr*, quelli, i quali vedono, vedevano, viddero, hanno, ed aveano veduto, e vedranno.

Gen.

Gen. كورنلرك *görenlerin-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

كورمش *görmüš* indeclinabile, chi ha, o abbi a veduto, e avesse veduto.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كورديكم *gördügüm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me veduto.

Gen. كورديكمك *gördügümün-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلرم *gördüklerim*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me veduti.

Gen. كوردكلرمك *gördüklerimin-*, &c.

Sing.Nom. كورديكمز *gördügümüz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi veduto.

Gen. كورديكمزك *gördügümüzün-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلرمز *gördüklerimiz*, quelli, i quali sono erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi veduti.

Gen. كوردكلرمزك *gördüklerimizin-*, &c.

Co-

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كوردیکك *görd́üǵün-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te veduto.

Gen. كوردیککك *görd́üǵün-ün-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلرك *görd́üklerin-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te veduti.

Gen. كوردكلريكك *görd́üklerin-in-*, &c.

Sing.Nom. كوردیککز *görd́üǵün-üz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi veduto.

Gen. كوردیککزك *görd́üǵün-üzün-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلريكز *görd́üklerin-iz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi veduti.

Gen. كوردكلريكزك *görd́üklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كوردیکی *görd́üǵü*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui veduto.

Gen. كوردیکنك *görd́üǵünün-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلری *görd́ükleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui veduti.

Gen.

Gen. كوردكلرينك *gördülklerinin-*, &c.

Sing.Nom. كوردكلرى *gördülkleri*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro veduto.

Gen. كوردكلرينك *gördülklerinin-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلرى *gördülkleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro veduti.

Gen. كوردكلرينك *gördülklerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

كوره جك *göreğek* indeclinabile, chi ha, o abbia da vedere, per vedere.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كوره جكيم *göreğègim*, quello, il quale si deve da me vedere.

Gen. كوره جكيمك *göreğègimin-*, &c.

Plur.Nom. كوره جكلرم *göreğelklerim*, quelli, i quali si devono da me vedere.

Gen. كوره جكلريمك *göreğelklerimin-*, &c.

Sing.Nom. كوره جكيمز *göreğeğimiz*, quello, il quale si deve da noi vedere.

Gen. كوره جكيمزك *göreğeğimizin-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. كوره‌جكلريمز *göreğellerimiz* , quelli , i quali si devono da noi vedere.

Gen. كوره‌جكلريمزك *göreğellerimizin* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كوره‌جككك *göreğeğin* , quello , il quale si deve da te vedere.

Gen. كوره‌جككيك *göreğeğin-in* , &c.

Plur.Nom. كوره‌جكلرك *göreğellerin* , quelli , i quali si devono da te vedere.

Gen. كوره‌جكلريكك *göreğellerin-in* , &c.

Sing.Nom. كوره‌جككيكز *göreğeğin-iz* , quello , il quale si deve da voi vedere.

Gen. كوره‌جككيكزك *göreğeğin-izin* , &c.

Plur.Nom. كوره‌جكلريكز *göreğellerin-iz* , quelli , i quali si devono da voi vedere.

Gen. كوره‌جكلريكزك *göreğellerin-izin* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كوره‌جكى *göreğeği* , quello , il quale si deve da lui vedere.

Gen. كوره‌جكينك *göreğeğinin* , &c.

Plur.Nom. كوره‌جكلرى *göreğelleri* , quelli , i quali si devono da lui vedere.

Gen.

Gen. كورەجكلرينك *göreğellerinin-*, &c.

Sing. Nom. كورەجكلرى *göreğelleri*, quello, il quale si deve da loro vedere.

Gen. كورەجكلرينك *göreğellerinin-*, &c.

Plur. Nom. كورەجكلرى *göreğelleri*, quelli, i quali si devono da loro vedere.

Gen. كورەجكلرينك *göreğellerinin-*, &c.

كورمەلو *görmeli* indeclinabile, chi deve vedere, o bisogna vedere.

CAPITOLO VIII.

Sesta Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

يوروروم *jürürüm*, io cammino, يوروروسن *jürürsün*, يورور *jürür*. Plur. يوروروز *jürürüz*, يوروروسكز *jürürsin-üz*, يوروولر *jürürlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

يوريورم *jürüjorum*, io sto camminando, يوريورسن *jürüjorsun*, يوريور *jürüjor*. Plur. يوريورز *jürüjoruz*, يوريورسكز

يوريورسكز *jüriijorsun-üz* , يوريورلر *jüriijorlar* .

Presente doppio.

Sing.

يورومش اولورم *jüriimiiś olürüm* , io vengo a camminare , يورومش اولورسن *jüriimiiś olürsün* , يورومش اولور *jüriimiiś olür* . Plur. يورومش اولورز *jüriimiiś olürüz* , يورومش اولورسكز *jüriimiiś olürsün-üz* , يورومش اولورلر *jüriimiiś olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

يوروردم *jüriir üdiim* , io camminavo , يوروردك *jüriir üdiin-* , يوروردى *jüriir üdii* . Plur. يوروردك *jüriir üdiik* , يوروردكز *jüriir üdiin-üz* , يوروردیلر *jüriir üdiiler* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

يوريورردم *jüriijor ydym*, io stava camminando, يوريوردك *jüriijor ydyn-* , يوريوردى *jüriijor ydy*. Plur. يوريوردق *jüriijor ydyk* , يوريوردكز *jüriijor ydyn-yz* , يوريوردیلر *jüriijor ydylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

يورور ايمشم *jüriir iimüśüm* , si dice, che io camminassi,

يورور

يووراېمشسن *jürür ümüšsün* , يووروراېمش *jürür ümüš* . Plur. يووروراېمشز *jürür ümüšüz* , يووروراېمشسكز *jürür ümüšsün-üz* , يووروراېمشلر *jürür ümüšler* .

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

يوريپوراېمشم *jürüjor ymyšym* , si dice , che io stassi camminando , يوريپوراېمشسن *jürüjor ymyšsyn* , يوريپوراېمش *jürüjor ymyš* . Plur. يوريپوراېمشسكز *jürüjor ymyšsyn-yz* , يوريپوراېمشلر *jürüjor ymyšlar* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يورودم *jürüdüm* , io camminai , ed ho camminato , يورودك *jürüdün-* , يورودى *jürüdü* . Plur. يورودك *jürüdük* , يورودكز *jürüdün-üz* , يورودىلر *jürüdüler* .

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

يورومشم *jürümüš üm* , si dice , o mi pare , che io abbia camminato , يورومشسن *jürümüš sün* , يورومش *jürümüš* . Plur. يورومشز *jürümüš üz* , يورومشسكز *jürümüš sün-üz* , يورومشلر *jürümüšler* .

 Pre-

Preterito perfetto doppio.

Sing.

يورومش اولدم *jüriümiiś oldùm*, io venni, e son venuto a camminare, يورومش اولدك *jüriümiiś oldùn-*, يورومش اولدى *jüriümiiś oldù*. Plur. يورومش اولدق *jüriümiiś oldùk*, يورومش اولدكز *jüriümiiś oldun-ùz*, يورومش اولديلر *jüriümiiś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

يورودى ايدم *jüriidü iidüm*, io avevo camminato, يورودى ايدك *jüriidü iidün-*, يورودى ايدى *jüriidü iidü*. Plur. يورودى ايدك *jüriidü iidük*, يورودى ايدكز *jüriidü iidün-iiz*, يورودى ايديلر *jüriidü iidüler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يورومش ايدم *jürümiiś iidüm*, io già avevo camminato, يورومش ايدك *jüriümiiś iidün-*, يورومش ايدى *jürümiiś iidü*. Plur. يورومش ايدك *jürümiiś üdiik*, يورومش ايدكز *jürümiiś iidün-iiz*, يورومش ايديلر *jüriimiiś iidüler*.

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

يورومش ايمشم *jürümüš ümüšüm*, si dice, che io avessi camminato, يورومش ايمشسن *jürümüš ümüšsün*, يورومش ايمش *jürümüš ümüš*. Plur. يورومش ايمشز *jürümüš ümüšüz*, يورومش ايمشسكز *jürümüš ümüšsün-üz*, يورومش ايمشلر *jürümüš ümüšler*.

Futuro semplice.

Sing.

يورورم *jürürüm*, io camminerò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

يورومش اولورم *jürümüš olùrum*, io verrò a camminare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

يورويجك اولدم *jürüjeǧeǵ oldùm*, io fui, e sono stato per camminare, يورويجك اولدك *jürüjeǧeǵ oldùn*, يورويجك اولدى *jürüjeǧeǵ oldù*. Plur. يورويجك اولدق *jürüjeǧeǵ oldùk*, يورويجك اولدكز *jürüjeǧeǵ oldun-ùz*, يورويجك اولديلر *jürüjeǧeǵ oldulàr*.

 Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

یوروییك اولمشم *jürüjeğèğ olmùšum*, si dice, che io sia, e fossi stato per camminare, یوروییك اولمشسن *jürüjeğèğ olmùššun*, یوروییك اولمش *jürüjeğèğ olmùš*. Plur. یوروییك اولمشز *jürüjeğèğ olmùšuz*, یوروییك اولمشسکز *jürüjeğèğ olmùššun-uz*, یوروییك اولمشلر *jürüjeğèğ olmušlàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

یورو *jürü*, cammina tu, یوروسون *jürüsün*. Plur. یورویەلم *jürüjelim*, یورویکز *jürüjün-üz*, o یورویك *jürüjün-* یوروسونلر, *jürüsünlèr*.

Modo ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولایکه یورویه ایدم *bolàjki jürüjè idim*, Iddio volesse, che io camminassi, یورویه ایدك *jürüjè idin-*, یورویه ایدی *jürüjè idi*. Plur. یورویه ایدك *jürüjè idik*, یورویه ایدکز *jürüjè idin-iz*, یورویه ایدیلر *jürüjè idiler*:

Pre-

Preterito perfetto.

Sing.

بولایکه یورومش اولم *bolàjlli jüriimüš olàm*, Iddio voglia, che io abbia camminato, یورومش اولهسن *jüriimüš olàsyn*, یورومش اوله *jüriimüš olà*. Plur. یورومش اولهیز *jüriimüš olàiz*, یورومش اولهسز *jüriimüš olàsyz*, یورومش اولهلر *jüriimüš olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولایکه یورومش اولیدیم *bolàjlli jüriimüš olàidym*, Iddio volesse, che io avessi camminato, یورومش اولیدك *jüriimüš olàidyn-*, یورومش اولیدی *jürümüš olàidy*. Plur. یورومش اولیدق *jüriimüš olàidyk*, یورومش اولیدکز *jüriimüš olàidy-n-yz*, یورومش اولیدیلر *jüriimüš olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولایکه یورویم *bolàjlli jüriijèm*, Iddio voglia, che io cammini, یورویهسن *jüriijèsin-*, یورویه *jüriijè*. Plur. یورویهیز *jüriijèiz*, یورویهسز *jüriijèsiz*, یورویهلر *jüriijelèr*.

Mo-

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

يورورسم *jürìürsem*, se io cammino, يورورسك *jürìür-sen-*, يوروسه *jürìürse*. Plur. يورورسك *jürìürsek*, يورورسكز *jürìürsen-iz*, يورورسه‌لر *jürìürseler*, o يورورلرسه *jürìürlèrse*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

يوريبورسم *jürìüjorsam*, se io sto camminando, يوريبورسك *jürìüjorsan-*, يوريبورسه *jürìüjorsa*. Plur. يوريبورسق *jürìüjorsak*, يوريبورسكز *jürìüjorsan-yz*, يوريبورسه‌لر *jürìüjorsalar*, o يوريبورلرسه *jürìüjorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

يورورسه ايدم *jürìürse idim*, quando io camminava, يورورسه ايدك *jürìürse idin-*, يورورسه ايدى *jürìürse idi*. Plur. يورورسه ايدك *jürìürse idik*, يورورسه ايدكز *jürìürse idin-iz*, يورورسه ايديلر *jürìürse idiler*, o يورورلرسه ايدى *jürìürlèrse idi*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

يوريبورسه ايدم *jürìüjorsa idym*, quando io stava cammi-nando,

nando , ايدك يوريوريوسه *jürüjorsa idyn-* , يوريوريوسه ايدى *jürüjorsa idy* . Plur. يوريوريوسه ايدك *jürüjorsa idyk* , يوريوريوسه ايدكز *jürüjorsa idyn-yz* , يوريوريوسه ايديلر *jürüjorsa idylar* .

Preterito imperfetto relativo .

Sing.

يوروورسه ايمشم *jürürse imiśim* , si dice , che quando io camminava , يوروورسه ايمشسن *jürürse imiśsin* , يوروورسه ايمش *jürürse imiś* . Plur. يوروورسه ايمشز *jürürse imiśiz* , يوروورسه ايمشسكز *jürürse imiśsin-iz* , يوروورسه ايمشلر *jürürse imiśler* , o يوروورلرسه ايمش *jürürlèrse imiś* .

Preterito imperfetto relativo continuo , o determinato .

Sing.

يوريوريوسه ايمشم *jürüjorsa imyśym* , si dice , che quando io stava camminando , يوريوريوسه ايمشسن *jürüjorsa imyś-syn* , يوريوريوسه ايمش *jürüjorsa imyś* . Plur. يوريوريوسه ايمشز *jürüjorsa imyś yz* , يوريوريوسه ايمشسكز *jürüjorsa imyś syn-yz* , يوريوريوسه ايمشلر *jürüjorsa imyślar* , o يوريوريورلرسه ايمش *jürü-jorlàrsa imyś* .

Prima voce del Preterito imperfetto .

Sing.

يوروسم *jürüsèm* , se io camminassi , يوروسك *jürüsèn-* ,

يوروسه

يوروسه *jürüsè* . Plur. يوروسك *jürüsèk* , يوروسكز *jürüsen-iz* ; يوروسهلر *jürüselèr* .

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

يوروردم *jürür üdüm* , io camminerei , ed avrei camminato , come il Preterito imperfetto dell'Indicativo .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يورودى ايسم *jürüdü isem* , se , o quando io camminai , ed ho camminato , يورودى ايسك *jürüdü isen-* , يورودى ايسه *jürüdü ise* . Plur. يورودى ايسك *jürüdü isek* , يورودى ايسكز *jürüdü isen-iz* , يورودى ايسهلر *jürüdü iseler* .

Preterito perfetto relativo , o indefinito .

Sing.

يورومش ايسم *jürümüš isem* , si dice , che quando io ho camminato , o se si dice , che io abbia camminato , o se io avrò camminato , يورومش ايسك *jürümüš isen-* , يورومش ايسه *jürümüš ise* . Plur. يورومش ايسك *jürümüš isek* , يورومش ايسكز *jürümüš isen-iz* , يورومش ايسهلر *jürümüš iseler* .

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

يورودى ايسه ايدم *jürüdü ise idim*, quando io avevo camminato, يورودى ايسه ايدك *jürüdü ise idin-*, يورودى ايسه ايدى *jürüdü ise idi*. Plur. يورودى ايسه ايدك *jürüdü ise idik*, يورودى ايسه ايدكز *jürüdü ise idin-iz*, يورودى ايسه ايديلر *jürüdü ise idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يورومش ايسه ايدم *jürümüś ise idim*, tempo fa quando io avevo camminato, يورومش ايسه ايدك *jürümüś ise idin-*, يورومش ايسه ايدى *jürümüś ise idi*. Plur. يورومش ايسه ايدك *jürümüś ise idik*, يورومش ايسه ايدكز *jürümüś ise idin-iz*, يورومش ايسه ايديلر *jürümüś ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

يورومش اولسم *jürümüś olsàm*, se mai io avessi camminato, يورومش اولسك *jürümüś olsàn-*, يورومش اولسه *jürümüś olsà*. Plur. يورومش اولسق *jürümüś olsàk*, يورومش اولسكز *jürümüś olsan-yz*, يورومش اولسلر *jürümüś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

يوروسه ايدم *jüriüsè idim*, se io avessi camminato, يوروسه ايدك *jüriüsè idin-*, يوروسه ايدى *jüriüsè idi*. Plur. يوروسه ايدك *jüriüsè idik*, يوروسه ايدكز *jüriüsè idin-iz*, يوروسه ايديلر *jüriüsè idiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يورومش اولسيدم *jüriümiùś olsàidym*, se io per l'avanti avessi camminato, يورومش اولسيدك *jüriümiùś olsàidyn-*, يورومش اولسيدى *jüriümiùś olsàidy*. Plur. يورومش اولسيدق *jüriümiùś olsàidyk*, يورومش اولسيدكز *jüriümiùś olsàidyn-yz*, يورومش اولسيديلر *jüriümiùś olsàidylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يورومش اولوردم *jüriümiùś olùrdum*, io avrei già camminato, o sarei venuto a camminare, يورومش اولوردك *jüriümiùś olùrdun-*, يورومش اولوردى *jüriümiùś olùrdu*. Plur. يورومش اولوردق *jüriümiùś olùrduk*, يورومش اولوردكز *jüriümiùś olùrdun-uz*, يورومش اولورديلر *jüriümiùś olùrdular*.

Fu-

Futuro.

Sing.

يوروسم *jürürsem*, se, o quando io camminerò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

يورويجك ايسم *jürüjegêg isem*, se io ho da camminare, يورويجك ايسك *jürüjegêg isen*, يورويجك ايسه *jürüjegêg ise*. Plur. يورويجك ايسك *jürüjegêg isek*, يورويجك ايسكز *jürüjegêg isen-iz*, يورويجك ايسهلر *jürüjegêg iseler*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

يورويجك ايسه ايدم *jürüjegêg ise idim*, se, o quando io avevo da camminare, يورويجك ايسه ايدك *jürüjegêg ise idin*, يورويجك ايسه ايدى *jürüjegêg ise idi*. Plur. يورويجك ايسه ايدك *jürüjegêg ise idik*, يورويجك ايسه ايدكز *jürüjegêg ise idin-iz*, يورويجك ايسه ايديلر *jürüjegêg ise idiler*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

يورويجك ايمش ايسم *jürüjeǧèǵ imiś isem*, si dice, che quando io avevo da camminare, يورويجك ايمش ايسك *jürüjeǧèǵ imiś isen-*, يورويجك ايمش ايسه *jürüjeǧèǵ imiś ise*. Plur. يورويجك ايمش ايسك *jürüjeǧèǵ imiś isek*, يورويجك امش ايسكز *jürüjeǧèǵ imiś isen-iz*, يورويجك ايمش ايسهلر *jürüjeǧèǵ imiś iseler*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

يورويجك اولسم *jürüjeǧèǵ olsàm*, se io avessi da camminare, يورويجك اولسك *jürüjeǧèǵ olsàn-*, يورويجك اولسه *jürüjeǧèǵ olsà*. Plur. يورويجك اولسق *jürüjeǧèǵ olsàk*, يورويجك اولسكز *jürüjeǧèǵ olsan-yz*, يورويجك اولسهلر *jürüjeǧèǵ olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يورويجك اولدم ايسه *jürüjeǧèǵ oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per camminare, يورويجك اولدك ايسه *jürüjeǧèǵ oldùn- ysa*, يورويجك اولدى ايسه *jürüjeǧèǵ oldù isa*. Plur. يورويجك اولدق ايسه *jürüjeǧèǵ oldùgh ysa*, يورويجك اولدكز ايسه *jürüjeǧèǵ oldun-ùz ysa*, يورويجك اولديلر ايسه *jürüjeǧèǵ oldulàr ysa*.

Pre-

Preterito perfetto relativo.

Sing.

يوروييك اولمش ايسم *jürüjeğèğ olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per camminare, يوروييك اولمش ايسك *jürüjeğèğ olmùś ysan-*, يوروييك اولمش ايسه *jürüjeğèğ olmùś ysa*. Plur. يوروييك اولمش ايسك *jürüjeğèğ olmùś ysak*, يوروييك اولمش ايسكز *jürüjeğèğ olmùś ysan-yz*, يوروييك اولمش ايسهلر *jürüjeğèğ olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

يوروييك اولسيدم *jürüjeğèğ olsàidym*, se io fossi stato per camminare, يوروييك اولسيدك *jürüjeğèğ olsàidyn-*, يوروييك اولسيدى *jürüjeğèğ olsàidy*. Plur. يوروييك اولسيدق *jürüjeğèğ olsàidyk*, يوروييك اولسيدكز *jürüjeğèğ olsàidyn-yz*, يوروييك اولسيديلر *jürüjeğèğ olsàidylar*.

Futuro.

Sing.

يوروييك اولورسم *jürüjeğèğ olùrsam*, se, o quando io avrò da camminare, يوروييك اولورسك *jürüjeğèğ olùrsan-*, يوروييك اولورسه *jürüjeğèğ olùrsa*. Plur. يوروييك اولورسق *jürüjeğèğ olùrsak*, يوروييك اولورسكز *jürüjeğèğ olùrsan-yz*,

يوروييك

يوروييك اولورسەلر *jürüjegèģ olürsalar*, o يورويك اولورلرسة *jürüjegèģ olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

يورومك *jürümèk*, camminare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. يورومك *jürümèk*, o يورومه *jürümè*, camminare, o il camminare.

Gen. يورومكك *jürümeģin-*, o يورومهنك *jürümenin-*, di camminare.

Gen. يورومك *jürümèk*, di camminare.

Dat. يورومكه *jürümeģè*, a camminare.

Acc. يورومكى *jürümeģi*, il camminare.

Acc. يورومك *jürümèk*, camminare.

Abl. يورومكدن *jürümekdèn*, o يورومهدن *jürümedèn*, dal camminare, o per camminare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. Nom. يورومم *jürümèm*, il camminar io.

Gen. يورومهك *jürümemin-*, &c.

Plur. Nom. يورومز *jürümemiz*, il camminar noi.

Gen.

Gen. یورومزك *jüriimemizìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. یورومك *jüriimèn-*, il camminar tu.

Gen. یورومكك *jüriimen-ìn-*, &c.

Plur.Nom. یورومكز *jüriimen-ìz*, il camminar voi.

Gen. یورومكزك *jüriimen-izìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. یورومسی *jüriimesì*, il camminar quello.

Gen. یورومسنك *jüriimesinìn-*, &c.

Plur.Nom. یوروملری *jüriimelerì*, il camminar quelli.

Gen. یورومرینك *jüriimelerinìn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

یورودك *jürüdiìk*, aver camminato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. یورودك *jürüdiìk*, aver camminato.

Abl. یورودكدن *jüriidiikdèn*, dall'aver camminato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. یوروديكم *jüriidiigìim*, aver io camminato.

Gen. یوروديكمك *jürüdiigiimìin-*, &c.

Plur.Nom. یوروديكمز *jüriidiigiimìiz*, aver noi camminato.

Gen.

Gen. یورودیکمزک *jürüdüğümüzün-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. یورودیکک *jürüdüğün-* , aver tu camminato.

Gen. یورودیککک *jürüdüğün-ün-* , &c.

Plur.Nom. یورودیککز *jürüdüğün-üz* , aver voi camminato.

Gen. یورودیککزک *jürüdüğün-üzün-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. یورودیکی *jürüdüğü* , aver quello camminato.

Gen. یورودیکنک *jürüdüğünün-* , &c.

Plur.Nom. یورودکلری *jürüdükleri* , aver quelli camminato.

Gen. یورودکلرینک *jürüdüklerinin-* , &c.

Futuro semplice.

یوریجک *jürüjeğek* , dover camminare.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. یوریجکیم *jürüjeğeğim* , dover io camminare.

Gen. یوریجکمک *jürüjeğeğimin-* , &c.

Plur.Nom. یوریجکمز *jürüjeğeğimiz* , dover noi camminare.

Gen. یوریجکمزک *jürüjeğeğimizin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. یوریجکک *jürüjeğeğin-* , dover tu camminare.

Gen.

Gen. يورويجككك *jürüjeğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. يورويجككز *jürüjeğeğin-iz*, dover voi camminare.

Gen. يورويجككزك *jürüjeğeğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يورويجككى *jürüjeğeği*, dover quello camminare.

Gen. يورويجكينك *jürüjeğeğinin-*, &c.

Plur.Nom. يورويجكلرى *jürüjeğelleri*, dover quelli camminare.

Gen. يورويجكلرينك *jürüjeğellerinin-*, &c.

Futuro misto.

يورويجك اولمق *jürüjeğèğ olmàk*, aver dovuto camminare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يورويجك اولديغم *jürüjeğèğ oldughùm*, aver dovuto io camminare.

Gen. يورويجك اولديغمك *jürüjeğèğ oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. يورويجك اولديغمز *jürüjeğèğ oldughumùz*, aver dovuto noi camminare.

Gen. يورويجك اولديغمزك *jürüjeğèğ oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يورويجك اولديغك *jürüjeğèğ oldughùn-*, aver dovuto tu camminare.

Gen. يوروجك اولديغكك *jürüjeğēğ oldughun-ün-*, &c.

Plur.Nom. يوروجك اولديغكز *jürüjeğēğ oldughun-üz*, aver dovuto voi camminare.

Gen. يوروجك اولديغكزك *jürüjeğēğ oldughun-uzün-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يوروجك اولديغى *jürüjeğēğ oldughü*, aver dovuto quello camminare.

Gen. يوروجك اولديغنك *jürüjeğēğ oldughunün-*, &c.

Plur.Nom. يوروجك اولدقلرى *jürüjeğēğ olduklary*, aver dovuto quelli camminare.

Gen. يوروجك اولدقلرينك *jürüjeğēğ olduklarynyn-*, &c.

Gerundj.

يورورکن *jürür ilken*, mentre io cammino, e camminavo, tu cammini, e camminavi, &c.

يورييورکن *jürijor ilken*, camminando io, tu, &c. o mentre io stava, tu stavi camminando, &c.

يورومشيکن *jürümüš ilken*, quantunque io abbia, tu abbi camminato, &c. o avendo camminato.

يوروجك ايکن *jürüjeğēğ ilken*, io, tu, quello in vece di camminare, &c. o mentre io ero, tu eri per camminare, &c.

يورملو

يورومملو ايكن *jürümeli ilken*, io, tu in vece di dover camminare, &c. o dovendo camminare.

يوروديكم وار ايكن *jürüdügüm var ilken*, يوروديكك وارايكن *jürüdügün-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi camminato, &c.

يوروديكم وار ايمشيكن *jürüdügüm var ymyš ilken*, يوروديكك وار ايمشيكن *jürüdügün-var ymyš ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi camminato, &c.

يورويوب *jürüjüp*, camminando, ed avendo camminato.

يورويرك *jürüjerèk*, camminando, col camminare.

يورويجه *jürüjünge*, finchè io cammini, tu cammini, &c. o mentre io cammino, tu cammini, &c. o se io cammino, tu cammini, &c. o camminando io, tu, &c. o subito che io camminai, ed ho camminato, tu camminasti, ed hai camminato, &c.

يورويلدن برو *jürüjeldèn beri*, da che, o dappoichè io camminai, ed ho camminato, tu camminasti, ed hai camminato, &c.

يورويملو *jürüjeli*, da che io camminai, ed ho camminato, tu camminasti, ed hai camminato, &c.

Supino.

يورويه يورويه *jürüje jürüje*, camminando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

يورر *jürür* indeclinabile, chi cammina, e camminava, o cammini, e camminasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing. Nom. يوروبان *jürüjèn*, quello, il quale cammina, camminava, camminò, ha, ed aveva camminato, e camminerà.

Gen. يوروبانك *jürüjenìn-*, &c.

Plur. Nom. يوروينلر *jürüjenlèr*, quelli, i quali camminano, camminavano, camminarono, hanno, ed aveano camminato, e cammineranno.

Gen. يوروينلرك *jürüjenlerìn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

يورومش *jürümìš* indeclinabile, chi ha, o abbia camminato, e avesse camminato.

Participio indeclinabile del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. يوروديكم *jürüdüğüm*, Plur. يوروديكز *jürüdüğümüz*, come

come یورودیکم یر *jürüdügüm jer*, il luogo, per cui io cammino, camminavo, camminai, ho, ed avevo camminato: یورودیکمز یر *jürüdügümüz jer*, il luogo, per cui noi camminiamo, camminavamo, camminammo, abbiamo, ed avevamo camminato.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. یورودیکك *jürüdügün-*, Plur. یورودیککز *jürüdügün-üz*.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. یورودیکی *jürüdügü*, Plur. یورودکلری *jürüdükleri*.

Participio del Futuro.

یورویجك *jürüjegek* indeclinabile, chi ha, o abbia da camminare, per camminare.

Participio indeclinabile del Futuro.

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. یورویجکیم *jürüjegegim*, Plur. یورویجکمز *jürüjegegimiz*, come یورویجکیم یر *jürüjegegim jer*, il luogo, per cui io ho da camminare: یورویجکمز یر *jürüjegegimiz jer*, il luogo, per cui noi abbiamo da camminare.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. یورویجکك *jürüjegegin-*, Plur. یورویجککز *jürüjegegin-iz*.

Co-

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. يوروييكى *jürüjegegi*, Plur. يوروييكلرى *jürüjegelleri*.

يورومليو *jürümeli* indeclinabile, chi deve camminare, o bisogna camminare.

CAPITOLO IX.

Settima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

اكارم *an-àrym*, io rammento, اكارسن *an-àrsyn*, اكار *an-àr*. Plur. اكارز *an-àryz*, اكارسكز *an-àrsyn-yz*, اكارلر *an-arlàr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اكايورم *an-àjorum*, io sto rammentando, اكايورسن *an-àjorsun*, اكايور *an-àjor*. Plur. اكايورز *an-àjoruz*, اكايورسكز *an-àjorsun-uz*, اكايورلر *an-àjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

اكمش اولورم *an-myš olùrum*, io vengo a rammentare, اكمش اولورسن *an-myš olùrsun*, اكمش اولور *an-myš olùr*.

Plur.

Plur. اکمش اولورز *an-myš olùruz*, اکمش اولورسکز *an-myš olùrsun-uz*, اکمش اولورلر *an-myš olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اکاردم *an-àrydym*, io rammentava, اکاردك *an-àrydyn-*, اکاردی *an-àrydy*. Plur. اکاردق *an-àrydyk*, اکاردکز *an-àry-dyn-yz*, اکاردیلر *an-àr ydylar*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اکایوردم *an-àjor ydym*, io stava rammentando, اکایوردك *an-àjor ydyn-*, اکایوردی *an-àjor ydy*. Plur. اکایوردق *an-àjor ydyk*, اکایوردکز *an-àjor ydyn-yz*, اکایوردیلر *an-àjor ydylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اکارایمشم *an-àr ymyš ym*, si dice, che io rammentassi, اکارایمشسن *an-àr ymyš syn*, اکارایمش *an-àr ymyš*. Plur. اکارایمشز *an-àr ymyš yz*, اکارایمشسکز *an-àr ymyš syn-yz*, اکارایمشلر *an-àr ymyš lar*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اکایورایمشم *an-àjor ymyš ym*, si dice, che io stassi ram-

men-

mentando, اكايوراﻳﻤﺸﺴﻦ *an-àjor ymyś syn*, اكايوراﻳﻤﺶ *an-à-jor ymyś*. Plur. اكايوراﻳﻤﺸﺰ *an-àjor ymyś yz*, اكايوراﻳﻤﺸﺴﻜﺰ *an-àjor ymyś syn-yz*, اكايوراﻳﻤﺸﻠﺮ *an-àjor ymyślar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اكدم *an-dỳm*, io rammentai, ed ho rammentato; اكدك *an-dỳn-*, اكدى *an-dỳ*. Plur. اكدق *an-dỳk*, اكدكز *an-dyn-ỳz*, اكديلر *an-dylàr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اكمشم *an-mỳś ym*, si dice, o mi pare, che io abbia rammentato, اكمشسن *an-mỳś syn*, اكمش *an-mỳś*. Plur. اكمشز *an-mỳś yz*, اكمشسكز *an-mỳś syn-yz*, اكمشلر *an-myślàr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

اكمش اولدم *an-mỳś oldùm*, io venni, e son venuto a rammentare اكمش اولدك *an-mỳś oldùn-*, اكمش اولدى *an-mỳś oldù*. Plur. اكمش اولدق *an-mỳś oldùk*, اكمش اولدكز *an-mỳś oldun-ùz*, اكمش اولديلر *an-mỳś oldulàr*.

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اكدى ايدم *an-dỳ idym*, io aveva rammentato, اكدى ايدك *an-dỳ idyn-*, اكدى ايدى *an-dỳ idy*. Plur. اكدى ايدك *an-dỳ idyk*, اكدى ايدكز *an-dỳ idyn-yz*, اكدى ايديلر *an-dỳ idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اكمش ايدم *an-mỳś ydym*, io già avevo rammentato, اكمش ايدك *an-mỳś ydyn-*, اكمش ايدى *an-mỳś ydy*. Plnr. اكمش ايدك *an-mỳś ydyk*, اكمش ايدكز *an-mỳś ydyn-yz*, اكمش ايديلر *an-mỳś ydylar*.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

اكمش ايمشم *an-mỳś ymyś ym*, si dice, che io avessi rammentato, اكمش ايمشسن *an-mỳś ymyś syn*, اكمش ايمش *an-mỳś ymyś*. Plur. اكمش ايمشز *an-mỳś ymyś yz*, اكمش ايمشسكز *an-mỳś ymyśsyn-yz*, اكمش ايمشلر *an-mỳś ymyślar*.

Futuro semplice.

Sing.

اكارم *an-àrym*, io rammenterò, come il Presente.

Fu-

Futuro doppio.

Sing.

اكمش اولورم *an-mỳś olùrum*, io verrò a rammentare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

اكاجق اولدم *an-aǧyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per rammentare, اكاجق اولدك *an-aǧyàgh oldùn-*, اكاجق اولدى *an-aǧyàgh oldù*. Plur. اكاجق اولدق *an-aǧyàgh oldùk*, اكاجق اولدكز *an-aǧyàgh oldun-ùz*, اكاجق اولديلر *an-aǧyàgh oldulàr*.

Futuro misto relativo.

Sing.

اكاجق اولمشم *an-aǧyàgh olmùś um*, si dice, che io sia, e fossi stato per rammentare, اكاجق اولمشسن *an-aǧyàgh olmùś sun*, اكاجق اولمش *an-aǧyàgh olmùś*. Plur. اكاجق اولمشز *an-aǧyàgh olmùś uz*, اكاجق اولمشسكز *an-aǧyàgh olmùś sun-uz*, اكاجق اولمشلر *an-aǧyàgh olmuś làr*.

Mo-

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

اك *an-* , rammenta tu , اكسون *an-syn* . Plur. اكهلم *an-alym* , اكيكز *àn-yn-yz* , o اكيك *àn-yn-*, اكسونلر *an-synlàr* .

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه اكه ايدم *bolàjlli an-à idym* , Iddio volesse , che io rammentassi , اكه ايدك *an-à idyn-* , اكه ايدى *an-à idy* . Plur. اكه ايدك *an-à idyk* , اكه ايدكز *an-à idyn-yz* , اكه ايديلر *an-à idylar* .

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه اكمش اولم *bolàjlli an-myś olàm* , Iddio voglia , che io abbia rammentato , اكمش اولسن *an-myś olàsyn* , اكمش اوله *an-myś olà* . Plur. اكمش اولميز *an-myś olàiz* , اكمش اولهسز *an-myś olàsyz* , اكمش اولهلر *an-myś olalàr* .

Pre-

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه اكمش اوليدم *bolàjlli an-myś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi rammentato, اكمش اوليدك *an-myś olàidyn-*, اكمش اوليدى *an-myś olàidy*. Plur. اكمش اوليدق *an-myś olàidyk*, اكمش اوليدكز *an-myś olàidyn-yz*, اكمش اوليديلر *an-myś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه اكم *bolàjlli an-àm*, Iddio voglia, che io rammenti, اكه سن *an-à syn*, اكه *an-à*. Plur. اكه يز *an-àiz*, اكه سز *an-àsyz*, اكه لر *an-alàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

اكارسم *an-àrsam*, se io rammento, اكارسك *an-àrsan-*, اكارسه *an-àrsa*. Plur. اكارسق *an-àrsak*, اكارسكز *an-àrsan-yz*, اكارسه لر *an-àrsalar*, o اكارلرسه *an-àrlàrsa*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اكايورسم *an-àjorsam*, se io sto rammentando, اكايورسك *an-à-*

an-àjorsan- , اکایورسه *an-àjorsa* . Plur. اکایورسق *an-àjorsak* , اکایورسکز *an-àjorsan-yz* , اکایورسه‌لر *an-àjorsalar* , o اکایورلرسه *an-àjorlàrsa* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اکارسه ایدم *an-àrsa idym* , quando io rammentava, اکارسه ایدك *an-àrsa idyn-* , اکارسه ایدی *an-àrsa idy* . Plur. اکارسه ایدك *an-àrsa idyk* , اکارسه ایدکز *an-àrsa idyn-yz* , اکارسه ایدیلر *an-àrsa idylar* , o اکارلرسه ایدی *an-àrlàrsa idy* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اکایورسه ایدم *an-àjorsa idym* , quando io stava rammentando , اکایورسه ایدك *an-àjorsa idyn-* , اکایورسه ایدی *an-àjorsa idy* . Plur. اکایورسه ایدك *an-àjorsa idyk* , اکایورسه ایدکز *an-àjorsa idyn-yz* , اکایورسه ایدیلر *an-àjorsa idylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اکارسه ایمشم *an-àrsa imyś ym* , si dice , che quando io rammentava , اکارسه ایمشسن *an-àrsa imyś syn* , اکارسه ایمش *an-àrsa imyś* . Plur. اکارسه ایمشز *an-àrsa imyś yz* , اکارسه ایمشسکز *an-àrsa imyś syn-yz* , اکارسه ایمشلر *an-àrsa imyślar* , o اکارلرسه ایمش *an-àrl àrsa imyś* . Pre-

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اكايورسه ايمشم *an-àjorsa imyś ym*, si dice, che quando io stava rammentando, اكايورسه ايمشسن *an-àjorsa imyś syn*, اكايورسه ايمش *an-àjorsa imyś*. Plur. اكايورسه ايمشز *an-àjorsa imyś yz*, اكايورسه ايمشسكز *an-àjorsa imyś syn-yz*, اكايورسه ايمشلر *an-àjorsa imyślar*, o اكايورلرسه ايمش *an-à jorlàrsa imyś*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اكسم *an-sàm*, se io rammentassi, اكسك *an-sàn-*, اكسه *an-sà*. Plur. اكسق *ansàk*, اكسكز *an-san-ỳz*, اكسهلر *an-salàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

اكاردم *an-àr ydym*, io rammenterei, ed avrei rammentato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اكدى ايسم *an-dỳ isam*, se, o quando io rammentai, ed ho rammentato, اكدى ايسك *an-dỳ isan-*, اكدى ايسه

ايسة *an-dỳ isa* . Plur. اكدى ايسك *an-dỳ isak* , اكدى ايسكز *an-dỳ isan-yz* , اكدى ايسهلر *an-dỳ isalar* .

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اكمش ايسم *an-mỳś ysam* , si dice, che quando io ho rammentato, o se si dice, che io abbia rammentato, o se io avrò rammentato, اكمش ايسك *an-mỳś ysan-* , اكمش ايسه *an-mỳś ysa* . Plur. اكمش ايسك *an-mỳś ysak* , اكمش ايسكز *an-mỳś ysan-yz* , اكمش ايسهلر *an-mỳś ysalar* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اكدى ايسه ايدم *an-dỳ isa idym* , quando io avevo rammentato, اكدى ايسه ايدك *an-dỳ isa idyn-* , اكدى ايسه ايدى *an-dỳ isa idy* . Plur. اكدى ايسه ايدك *an-dỳ isa idyk* , اكدى ايسه ايدكز *an-dỳ isa idyn-yz* , اكدى ايسه ايديلر *an-dỳ isa idylar* .

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اكمش ايسه ايدم *an-mỳś ysa idym* , tempo fa quando io avevo rammentato, اكمش ايسه ايدك *an-mỳś ysa idyn-* , اكمش ايسه ايدى *an-mỳś ysa idy* . Plur. اكمش ايشه ايدك

an-

an-myś ysa idyk , اكمش ايسه ايدكز *an-myś ysa idyn-yz*, اكمش ايسه ايديلر *an-myś ysa idylar* .

Preterito più che perfetto indefinito .

Sing.

اكمش اولسم *an-myś olsàm* , se mai io avessi rammentato , اكمش اولسك *an-myś olsàn-* , اكمش اولسه *an-myś olsà* . Plur. اكمش اولسق *an-myś olsàk* , اكمش اولسكز *an-myś olsan-yz* , اكمش اولسهلر *an-myś olsalàr* .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

اكسيدم *an-sàidym* , se io avessi rammentato , اكسيدك *an-sàidyn-* , اكسيدى *an-sàidy* . Plur. اكسيدق *an-sàidyk* , اكسيدكز *an-sàidyn-yz* , اكسيديلر *an-sàidylar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto .

Sing.

اكمش اولسيدم *an-myś olsà idym* , se io per l'avanti avessi rammentato , اكمش اولسيدك *an-myś olsà idyn-* , اكمش اولسيدى *an-myś olsà idy* . Plur. اكمش اولسيدق *an-myś olsà idyk* , اكمش اولسيدكز *an-myś olsà idyn-yz* , اكمش اولسيديلر *an-myś olsà idylar* ,

Se-

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اکمش اولوردم *an-myš olùrdum*, io avrei già rammentato, o sarei venuto a rammentare, اکمش اولوردك *an-myš olùrdun*, اکمش اولوردی *an-myš olùrdu*. Plur. اکمش اولوردق *an-myš olùrduk*, اکمش اولوردکز *an-myš olùrdun-uz*, اکمش اولوردیلر *an-myš olùrdular*.

Futuro.

Sing.

اکارسم *an-àrsam*, se, o quando io rammenterò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

اکاجق ایسم *an-ağyàgh ysam*, se io ho da rammentare, اکاجق ایسك *an-ağyàgh ysan*, اکاجق ایسه *an-ağyàgh ysa*. Plur. اکاجق ایسك *an-ağyàgh ysak*, اکاجق ایسکز *an-ağyàgh ysan-yz*, اکاجق ایسهلر *an-ağyàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

اکاجق ایسه ایدم *an-ağyàgh ysa idym*, se, ò quando

 io

io avevo da rammentare, اكاجق ايسه ايدك *an-a̅gyàgh ysa idyn-*, اكاجق ايسه ايدى *an-a̅gyàgh ysa idy*. Plur. اكاجق ايسه ايدك *an-a̅gyàgh ysa idyk*, اكاجق ايسه ايدكز *an-a̅gyàgh ysa idyn-yz*, اكاجق ايسه ايديلر *an-a̅gyàgh ysa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اكاجق ايمش ايسم *an-a̅gyàgh ymyś ysam*, si dice, che quando io avevo da rammentare, اكاجق ايمش ايسك *an-a̅gyàgh ymyś ysan-*, اكاجق ايمش ايسه *an-a̅gyàgh ymyś ysa*. Plur. اكاجق ايمش ايسك *an-a̅gyàgh ymyś ysak*, اكاجق ايمش ايسكز *an-a̅gyàgh ymyś ysan-yz*, اكاجق ايمش ايسهلر *an-a̅gyàgh ymyś ysalar*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اكاجق اولسم *an-a̅gyàgh olsàm*, se io avessi da rammentare, اكاجق اولسك *an-agyàgh olsàn-*, اكاجق اولسه *an-a̅gyàgh olsà*. Plur. اكاجق اولسق *an-a̅gyàgh olsàk*, اكاجق اولسكز *an-agyàgh olsan-yz*, اكاجق اولسهلر *an-a̅gyàgh olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اكاجق اولدم ايسه *an-a̅gyàgh oldùm ysa*, se, o quando io

io sono stato per rammentare, اكاجق اولدك ايسه *an-ağyàgh oldùn-ysa* , اكاجق اولدى ايسه *an-ağyàgh oldù isa* . Plur. اكاجق اولدكز ايسه *an-ağyàgh oldùgh ysa* , اكاجق اولدق ايسه *an-ağyàgh oldun-ùz ysa* , اكاجق اولديلر ايسه *an-ağyàgh oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo .

Sing.

اكاجق اولمش ايسم *an-ağyàgh olmùś ysam* , si dice , che quando io sono stato per rammentare , اكاجق اولمش ايسك *an-ağyàgh olmùś ysan-* , اكاجق اولمش ايسه *an-ağyàgh olmùś ysa* . Plur. اكاجق اولمش ايسك *an-ağyàgh olmùś ysak* , اكاجق اولمش ايسكز *an-ağyàgh olmùś ysan-yz* , اكاجق اولمش ايسهلر *an-ağyàgh olmùś ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

اكاجق اولسيدم *an-ağyàgh olsà idym* , se io fossi stato per rammentare , اكاجق اولسيدك *an-ağyàgh olsà idyn-* , اكاجق اولسيدى *an-ağyàgh olsà idy* . Plur. اكاجق اولسيدق *an-ağyàgh olsà idyk*, اكاجق اولسيدكز *an-ağyàgh olsà idyn-yz*, اكاجق اولسيديلر *an-ağyàgh olsà idylar* .

Futuro.

Sing.

اكاجق اولورسم *an-aḡyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da rammentare, اكاجق اولورسك *an-aḡyàgh ólùrsan-*, اكاجق اولورسه *an-aḡyàgh olùrsa*. Plur. اكاجق اولورسق *an-aḡyàgh olùrsak*, اكاجق اولورسكز *an-aḡyàgh olùrsan-yz*, اكاجق اولورسهلر *an-aḡyàgh olùrsalar*, o اكاجق اولورسه *an-aḡyàgh olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اكمق *an-màk*, rammentare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. اكمق *an-màk*, o اكمه *an-mà*, rammentare, o il rammentare.

Gen. اكمغك *an-maghỳn-*, o اكمهنك *an-manỳn-*, di rammentare.

Gen. اكمق *an-màk*, di rammentare.

Dat. اكمغه *an-maghà*, a rammentare.

Acc. اكمغى *an-maghỳ*, il rammentare.

Acc. اكمق *an-màk*, rammentare.

Abl. اكمقدن *an-makdàn*, o اكمهدن *an-madàn*, dal rammentare, o per rammentare.

De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكمم *an-màm*, il rammentar io.

Gen. اكممك *an-mamỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكممز *an-mamỳz*, il rammentar noi.

Gen. اكممزك *an-mamyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكمك *an-màn-*, il rammentar tu.

Gen. اكمكك *an-man-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكمكز *an-man-ỳz*, il rammentar voi.

Gen. اكمكزك *an-man-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكمسى *an-masỳ*, il rammentar quello.

Gen. اكمسنك *an-masynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكملرى *an-malarỳ*, il rammentar quelli.

Gen. اكملرينك *an-malarynỳn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اكدق *an-dỳk*, aver rammentato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اكدق *an-dỳk*, aver rammentato.

Abl. اكدقدن *an-dykdàn*, dall' aver rammentato.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكديغم *an-dyghỳm*, aver io rammentato.

Gen. اكديغمك *an-dyghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكديغمز *an-dyghymỳz*, aver noi rammentato.

Gen. اكديغمزك *an-dyghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكديغك *an-dyghỳn-*, aver tu rammentato.

Gen. اكديغكك *an-dyghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكديغكز *an-dyghyn-ỳz*, aver voi rammentato.

Gen. اكديغكزك *an-dyghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكديغى *an-dyghỳ*, aver quello rammentato.

Gen. اكديغنك *an-dyghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلرى *an-dyklarỳ*, aver quelli rammentato.

Gen. اكدقلرينك *an-dyklarynỳn-*, &c.

Futuro semplice.

اكاجق *an-ag̃yàk*, dover rammentare.

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكاجغيم *an-ag̃yaghỳm*, dover io rammentare.

Gen.

Gen. اكاجغمك *an-ağyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجغمز *an-ağyaghymyz*, dover noi rammentare.

Gen. اكاجغمزك *an-ağyaghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكاجغك *an-ağyaghyn-*, dover tu rammentare.

Gen. اكاجغيكك *an-ağyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجغيكز *an-ağyaghyn-yz*, dover voi rammentare.

Gen. اكاجغيكزك *an-ağyaghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكاجغى *an-ağyaghy*, dover quello rammentare.

Gen. اكاجغينك *an-ağyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلرى *an-ağyaklary*, dover quelli rammentare.

Gen. اكاجقلرينك *an-ağyaklarynyn-*, &c.

Futuro misto.

اكاجق اولمق *an-ağyàgh olmàk*, aver dovuto rammentare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكاجق اولديغم *an-ağyàgh oldughùm*, aver dovuto io rammentare.

Gen. اكاجق اولديغمك *an-ağyàgh oldughumùn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. اكاجق اولديغمز *an-ağyàgh oldughumùz*, aver dovuto noi rammentare.

Gen. اكاجق اولديغمزك *an-ağyàgh oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكاجق اولديغك *an-ağyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu rammentare.

Gen. اكاجق اولديغكك *an-ağyàgh oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجق اولديغكز *an-ağyàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi rammentare.

Gen. اكاجق اولديغكزك *an-ağyàgh oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكاجق اولديغى *an-ağyàgh oldughù*, aver dovuto quello rammentare.

Gen. اكاجق اولديغنك *an-ağyàgh oldughunùn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجق اولدقلرى *an-ağyàgh olduklarỳ*, aver dovuto quelli rammentare.

Gen. اكاجق اولدقلرينك *an-ağyàgh olduklarynỳn-*, &c.

Gerundj.

اكاركن *an-àr illen-*, mentre io rammento, e rammentavo, tu rammenti, e rammentavi, &c.

اكايوركن *an-àjor illen-*, rammentando io, tu, &c. o men-

mentre io stavo, tu stavi rammentando, &c.

اكمشيكن *an-mỳš ilken*, quantunque io abbia, tu abbi rammentato, &c. o avendo rammentato.

اكاجق ايكن *an-ağyàgh ilken*, io, tu, quello in vece di rammentare, &c. o mentre io ero, tu eri per rammentare, &c.

اكملوايكن *an-malỳ ilken*, io, tu in vece di dover rammentare, &c. o dovendo rammentare.

اكديغم وار ايكن *an-dyghỳm var ilken*, اكديغك وار ايكن *an-dyghỳn-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi rammentato, &c.

اكديغم وار ايمش ايكن *an-dyghỳm var ymyš ilken*, اكديغك وار ايمش ايكن *an-dyghỳn-var ymyš ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi rammentato, &c.

اكوب *an-ỳp*, rammentando, ed avendo rammentato.

اكرق *an-aràk*, rammentando, col rammentare.

اكنجه *an-ỳnğya*, finchè io rammenti, tu rammenti, &c. o mentre io rammento, tu rammenti, &c. o se io rammento, tu rammenti, &c. o rammentando io, tu, &c. o subito che io rammentai,

 ed

ed ho rammentato, tu rammentasti, ed hai rammentato, &c.

اكلدن برو *an-aldàn beri*, da che, o dappoichè io rammentai, ed ho rammentato, tu rammentasti, ed hai rammentato, &c.

اكالو *an-alỳ*, da che io rammentai, ed ho rammentato, tu rammentasti, ed hai rammentato, &c.

Supino.

اكه اكه *an-a an-a*, rammentando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

اكار *an-àr* indeclinabile, chi rammenta, e rammentava, o rammenti, e rammentasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اكان *an-àn*, quello, il quale rammenta, rammentava, rammentò, ha, ed avea rammentato, e rammenterà.

Gen. اكانك *an-anỳn-*, &c.

Plur.Nom. *an-anlàr*, quelli, i quali rammentano, rammentavano, rammentarono, hanno, ed aveano rammentato, e rammenteranno.

Gen.

Gen. اكانلرك *an-anlaryǹ-* , &c.

Participio del Preterito perfetto.

اكمش *an-myś* indeclinabile, chi ha, o abbia rammentato, e avesse rammentato.

Participio del Pres.Pret.imp.Perf.e più che Perf.di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكديغم *an-dyghym* , quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me rammentato.

Gen. اكديغمك *an-dyghymyǹ-* , &c.

Plur.Nom. اكدكلرم *an-dyklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me rammentati.

Gen. اكدكلرمك *an-dyklarymyǹ-* , &c.

Sing.Nom. اكديغمز *an-dyghymyz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi rammentato.

Gen. اكديغمزك *an-dyghymyzyǹ-* , &c.

Plur.Nom. اكدكلرمز *an-dyklarymyz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi rammentati.

Gen. اكدكلرمزك *an-dyklarymyzyǹ-* , &c.

 Cogli

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكديغك *an-dyghỳn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te rammentato.

Gen. اكديغكك *an-dyghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلرك *an-dyklarỳn-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te rammentati.

Gen. اكدقلريكك *an-dyklaryn-ỳn-*, &c.

Sing.Nom. اكديغكز *an-dyghyn-ỳz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi rammentato.

Gen. اكديغكزك *an-dyghyn-yzỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلريكز *an-dyklaryn-ỳz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi rammentati.

Gen. اكدقلريكزك *an-dyklaryn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكديغى *an-dyghỳ*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui rammentato.

Gen. اكديغنك *an-dyghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلرى *an-dyklarỳ*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui rammentati.

Gen.

Gen. اكدقلرينك *an-dyklarynỳn-* , &c.

Sing.Nom. اكدقلرى *an-dyklarỳ* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da loro rammentato .

Gen. اكدقلرينك *an-dyklarynỳn-* , &c.

Plur.Nom. اكدقلرى *an-dyklarỳ* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da loro rammentati .

Gen. اكدقلرينك *an-dyklarynỳn-* , &c.

Participio del Futuro .

اكاجق *an-aǧyàk* indeclinabile , chi ha , o abbia da rammentare , per rammentare .

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. اكاجغيم *an-aǧyaghỳm* , quello , il quale si deve da me rammentare .

Gen. اكاجغيمك *an-aǧyaghymỳn-* , &c.

Plur.Nom. اكاجقلرم *an-aǧyaklarỳm* , quelli , i quali si devono da me rammentare .

Gen. اكاجقلريمك *an-aǧyaklarymỳn-* , &c.

Sing.Nom. اكاجغيمز *an-aǧyaghymyz* , quello , il quale si deve da noi rammentare .

Gen.

Gen. اكاجغيمزك *an-ağyaghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلريمز *an-ağyaklarymyz*, quelli, i quali sì devono da noi rammentare.

Gen. اكاجقلريمزك *an-ağyaklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكاجغك *an-ağyaghyn-*, quello, il quale si deve da te rammentare.

Gen. اكاجغيكك *an-ağyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلرك *an-ağyaklaryn-*, quelli, i quali si devono da te rammentare.

Gen. اكاجقلريكك *an-ağyaklaryn-yn-*, &c.

Sing.Nom. اكاجغيكز *an-ağyaghyn-yz*, quello, il quale si deve da voi rammentare.

Gen. اكاجغيكزك *an-ağyaghyn-yzyn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلريكز *an-ağyaklaryn-yz*, quelli, i quali si devono da voi rammentare.

Gen. اكاجقلريكزك *an-ağyaklaryn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكاجغى *an-ağyaghy*, quello, il quale si deve da lui rammentare.

Gen. اكاجغينك *an-ağyaghynyn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. اكاجقلری *an-aǧyaklary*, quelli, i quali si devono da lui rammentare.

Gen. اكاجقلرينك *an-aǧyaklarynyn-*, &c.

Sing.Nom. اكاجقلری *an-aǧyaklary*, quello, il quale si deve da loro rammentare.

Gen. اكاجقلرينك *an-aǧyaklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلری *an-aǧyaklary*, quelli, i quali si devono da loro rammentare.

Gen. اكاجقلرينك *an-aǧyaklarynyn-*, &c.

اكمهلو *an-maly* indeclinabile, chi deve rammentare, o bisogna rammentare.

CAPITOLO X.

Ottava Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

يارهلرم *jaralàrym*, io impiago, يارهلرسن *jaralàrsyn*, يارهلر *jaralàr*. Plur. يارهلرز *jaralàryz*, يارهلرسكز *jaralàrsy-n-yz*, يارهلرلر *jaralarlàr*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

یارەلیورم *jaralàjorum*, io sto impiagando, یارەلیورسن *jaralàjorsun*, یارەلیور *jaralàjor*. Plur. یارەلیورز *jaralàjoruz*, یارەلیورسکز *jaralàjorsun-uz*, یارەلیورلر *jaralàjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

یارەلمش اولورم *jaràlamyś olùrum*, io vengo ad impiagare, یارەلمش اولورسن *jaràlamyś olùrsun*, یارەلمش اولور *jaràlamyś olùr*. Plur. یارەلمش اولورز *jaràlamyś olùruz*, یارەلمش اولورسکز *jaràlamyś olùrsun-uz*, یارەلمش اولورلر *jaràlamyś olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

یارەلر ایدم *jaralàr ydym*, io impiagava, یارەلر ایدک *jaralàr ydyn-*, یارەلر ایدی *jaralàr ydy*. Plur. یارەلر ایدک *jaralàr ydyk*, یارەلر ایدکز *jaralàr ydyn-yz*, یارەلر ایدیلر *jaralàr ydylar*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

یارەلیور ایدم *jaralàjor ydym*, io stava impiagando,

یارەلیور

يارەليورايدك *jaralàjor ydyn-* , يارەليورايدى *jaralàjor ydy*. Plur. يارەليورايدك *jaralàjor ydyk* , يارەليورايدكز *jaralàjor ydyn-yz* , يارەليورايديلر *jaralàjor ydylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

يارەلر ايمشم *jaralàr ymyṡ ym* , si dice , che io impiagassi , يارەلر ايمشسن *jaralàr ymyṡ syn*, يارەلر ايمش *jaralàr ymyṡ*. Plur. يارەلر ايمشز *jaralàr ymyṡ yz*, يارەلر ايمشسكز *jaralàr ymyṡ syn-yz*, يارەلر ايمشلر *jaralàr ymyṡ lar*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

يارەليور ايمشم *jaralàjor ymyṡ ym* , si dice , che io stessi impiagando , يارەليور ايمشسن *jaralàjor ymyṡ syn* , يارەليور ايمش *jaralàjor ymyṡ*. Plur. يارەليور ايمشز *jaralàjor ymyṡ yz* , يارەليور ايمشسكز *jaralàjor ymyṡ syn-yz* , يارەليور ايمشلر *jaralàjor ymyṡ lar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يارەلدم *jaràladym* , io impiagai , ed ho impiagato , يارەلدك *jaràladyn-* , يارەلدى *jaràlady*. Plur. يارەلدق *jaràladyk* , يارەلدكز *jaràladyn-yz* , يارەلديلر *jaràladylàr*.

 Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

يارەلمشم *jaràlamỳś ym*, si dice, o mi pare, che io abbia impiagato, يارەلمشسن *jaràlamỳś syn*, يارەلمش *jaràlamỳś*. Plur. يارەلمشز *jaràlamỳś yz*, يارەلمشسكز *jaràlamỳś syn-yz*, يارەلمشلر *jaràlamỳś làr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

يارەلمش اولدم *jaràlamỳś oldùm*, io venni, e son venuto ad impiagare, يارەلمش اولدك *jaràlamỳś oldùn-*, يارەلمش اولدى *jaràlamỳś oldù*. Plur. يارەلمش اولدق *jaràlamỳś oldùk*, يارەلمش اولدكز *jaràlamỳś oldun-ùz*, يارەلمش اولديلر *jaràlamỳś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

يارەلدى ايدم *jaràladỳ idym*, io avevo impiagato, يارەلدى ايدك *jaràladỳ idyn-*, يارەلدى ايدى *jaràladỳ idy*. Plur. يارەلدى ايدك *jaràladỳ idyk*, يارەلدى ايدكز *jaràladỳ idyn-yz*, يارەلدى ايديلر *jaràladỳ idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يارەلمش ايدم *jaràlamỳś ydym*, io già avevo impiagato, يارەلمش

يارەلمش ايدك *jaràlamyš ydyn-* , يارەلمش ايدى *jaràlamyš ydy* . Plur. يارەلمش ايدك *jaràlamyš ydyk* , يارەلمش ايدكز *jaràlamyš ydyn-yz* , يارەلمش ايديلر *jaràlamyš ydylar* .

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

يارەلمش ايمشم *jaràlamyš ymyšym* , si dice , che io avessi impiagato , يارەلمش ايمشسن *jaràlamyš ymyš syn* , يارەلمش ايمش *jaràlamyš ymyš* . Plur. يارەلمش ايمشز *jaràlamyš ymyš yz* , يارەلمش ايمشسكز *jaràlamyš ymyš syn-yz* , يارەلمش ايمشلر *jaràlamyš ymyš lar* .

Futuro semplice.

Sing.

يارەلرم *jaralàrym* , io impiagherò , come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

يارەلمش اولورم *jaràlamyš olùrum* , io verrò ad impiagare , come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

يارەليەجق اولدم *jaràlajağyàgh oldùm* , io fui , e sono stato per impiagare , يارەليەجق اولدك *jaràlajağyàgh oldùn-* ,

 يارەليەجق

يارەليەجق اولدى *jaràlajağyàgh oldù*. Plur. يارەليەجق اولدق *jaràlajağyàgh oldùk* , يارەليەجق اولدكز *jaràlajağhyàgh ol-dun-ùz* , يارەليەجق اولديلر *jaràlajağyàgh oldulàr* .

Futuro misto relativo.

Sing.

يارەليەجق اولمشم *jaràlajağyàgh olmùš um* , si dice , che io sia , e fossi stato per impiagare , يارەليەجق اولمشسن *jaràlajağyàgh olmùš sun* , يارەليەجق اولمش *jaràlajağyàgh olmùš* . Plur. يارەليەجق اولمشز *jaràlajağyàgh olmùš uz* , يارەليەجق اولمشسكز *jaràlajağyàgh olmùš sun-uz* , يارەليەجق اولمشلر *jaràlajağyàgh olmušlàr* .

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

يارەلە *jaralà* , impiaga tu , يارەلسون *jaràlasỳn* . Plur. يارەليەلم *jaràlajalỳm* , يارەليكز *jaralàjyn-yz* , o يارەليك *jaralàjyn-* , يارەلسونلر *jaràlasynlàr* .

Modo Ottativo.

Presente , e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكە يارەليە ايدم *bolàjki jaràlajà idym* , Iddio volesse , che

che io impiagassi , يارەليه ايدك jaràlajà idyn- , يارەليه ايدى jaràlajà idy . Plur. يارەليه ايدك jaràlajà idÿk , يارەليه ايدكز jaràlajà idyn-yz , يارەليه ايديلر jaràlajà idylar .

Preterito perfetto .

Sing.

بولايكه يارەلمش اولم bolàjlli jaràlamyŝ olàm , Iddio voglia che io abbia impiagato , يارەلمش اولەسن jaràlamyŝ olàsyn , يارەلمش اوله jaràlamyŝ olà . Plur. يارەلمش اولەيز jaràlamyŝ olàiz , يارەلمش اولەسز jaràlamyŝ olàsyz , يارەلمش اولەلر jaràlamyŝ olalàr .

Preterito più che perfetto .

Sing.

بولايكه يارەلمش اوليديم bolàjlli jaràlamyŝ olà idym , Iddio volesse , che io avessi impiagato , يارەلمش اوليدك jaràlamyŝ olàidyn- , يارەلمش اوليدى jaràlamyŝ olàidy . Plur. يارەلمش اوليدق jaràlamyŝ olàidyk , يارەلمش اوليدكز jaràlamyŝ olàidyn-yz , يارەلمش اوليديلر jaràlamyŝ olà idylar .

Futuro .

Sing.

بولايكه يارەليم bolàjlli jaralajàm , Iddio voglia , che io impiaghi , يارەليەسن jaralajàsyn , يارەليه jaralajà . Plur. يارەليەيز

يارەليەيز *jaralajàiz*, يارەليەسز *jaralajàsyz*, يارەليەلر *jaralajalàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

يارەلرسم *jaralàrsam*, se io impiago, يارەلرسك *jàra-làrsan-*, يارەلرسە *jaralàrsa*. Plur. يارەلرسق *jaralàrsak*, يارەلرسكز *jaralàrsan-yz*, يارەلرسەلر *jaralàrsalar*, o يارەلرلرسە *jaralarlàrsa*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

يارەليورسم *jaralàjorsam*, se io sto impiagando, يارەليورسك *jaralàjorsan-*, يارەليورسە *jaralàjorsa*. Plur. يارەليورسق *jaralàjorsak*, يارەليورسكز *jaralàjorsan-yz*, يارەليورسەلر *jaralàjorsalar*, o يارەليورلرسە *jaralàjorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

يارەلرسە ايدم *jaralàrsa idym*, quando io impiagavo, يارەلرسە ايدك *jaralàrsa idyn-*, يارەلرسە ايدى *jaralàrsa idy*. Plur. يارەلرسە ايدك *jaralàrsa idyk*, يارەلرسە ايدكز *jaralàrsa idyn-yz*, يارەلرسە ايديلر *jaralàrsa idylar*, o يارەلرلرسە ايدى *jaràlarlàrsa idy*.

Pre-

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

يارهليورسه ايدم *jaralàjorsa idym*, quando io stava impiagando, يارهليورسه ايدك *jaralàjorsa idyn-*, يارهليورسه ايدى *jaralàjorsa idy*. Plur. يارهليورسه ايدك *jaralàjorsa idyk*, يارهليورسه ايدكز *jaralàjorsa idyn-yz*, يارهليورسه ايديلر *jaralàjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

يارهلرسه ايمشم *jaralàrsa imyš ym*, si dice, che quando io impiagava, يارهلرسه ايمشسن *jaralàrsa imyš syn*, يارهلرسه ايمش *jaralàrsa imyš*. Plur. يارهلرسه ايمشز *jaralàrsa imyš yz*, يارهلرسه ايمشسكز *jaralàrsa imyš syn-yz*, يارهلرسه ايمشلر *jaralàrsa imyšlar*, o يارهلرلرسه ايمش *jaràlarlàrsa imyš*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

يارهليورسه ايمشم *jaralàjorsa imyš ym*, si dice, che quando io stava impiagando, يارهليورسه ايمشسن *jaralàjorsa imyš-syn*, يارهليورسه ايمش *jaralàjorsa imyš*. Plur. يارهليورسه ايمشز *jaralàjorsa imyš yz*, يارهليورسه ايمشسكز *jaralàjorsa imyš-syn-yz*, يارهليورسه ايمشلر *jaralàjorsa imyšlar*, o يارهليورلرسه ايمش *jaràlajorlàrsa imyš*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

يارەلسم *jaràlasàm*, se io impiagassi, يارەلسك *jaràla-sàn-*, يارەلسه *jaràlasà*. Plur. يارەلسق *jaràlasàk*, يارەلسكز *jaràlasan-yz*, يارەلسەلر *jaràlasalàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che Perfetto.

Sing.

يارەلر ايدم *jaralàr ydym*, io impiagherei, ed avrei im-piagato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يارەلدى ايسم *jaràladỳ isam*, se, o quando io impiagai, ed ho impiagato, يارەلدى ايسك *jaràladỳ isan-*, يارەلدى ايسه *jaràladỳ isa*. Plur. يارەلدى ايسك *jaràladỳ isak*, يارەلدى ايسكز *jaràladỳ isan-yz*, يارەلدى ايسەلر *jaràladỳ isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

يارەلمش ايسم *jaràlamỳś ysam*, si dice, che quando io ho impiagato, o se si dice, che io abbia impiagato, o se io avrò inpiagato, يارەلمش ايسك *jaràlamỳś ysan-*, يارەلمش ايسه *jaràlamỳś ysa*. Plur. يارەلمش ايسك *jaràlamỳś ysak*, يارەلمش

يارەلمش ايسكز *jaràlamyš ysan-yz* , يارەلمش ايسەلر *jaràlamyš ysalar* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

يارەلدى ايسە ايدم *jaràlady isa idym* , quando io avevo impiagato , يارەلدى ايسە ايدك *jaràlady isa idyn-* , يارەلدى ايسە ايدى *jaràlady isa idy* . Plur. يارەلدى ايسە ايدك *jaràlady isa idyk* , يارەلدى ايسە ايدكز *jaràlady isa idyn-yz* , يارەلدى ايسە ايديلر *jaràlady isa idylar* .

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يارەلمش ايسە ايدم *jaràlamyš ysa idym* , tempo fa quando io avevo impiagato , يارەلمش ايسە ايدك *jaràlamyš ysa idyn-* , يارەلمش ايسە ايدى *jaràlamyš ysa idy* . Plur. يارەلمش ايسە ايدك *jaràlamyš ysa idyk* , يارەلمش ايسە ايدكز *jaràlamyš ysa idyn-yz* , يارەلمش ايسە ايديلر *jaràlamyš ysa idylar* .

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

يارەلمش اولسم *jaràlamyš olsàm* , se mai io avessi impiagato , يارەلمش اولسك *jaràlamyš olsàn-* , يارەلمش اولسە *jaràlamyš olsà* . Plur. يارەلمش اولسق *jaràlamyš olsàk* , يارەلمش اولسكز

اولسڭز jaràlamyś olsan-yz, يارەلمش اولسەلر jaràlamyś olsalàr.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

يارەلسە ايدم jaràlasà idym, se io avessi impiagato, يارەلسە ايدڭ jaràlasà idyn-, يارەلسە ايدى jaràlasà idy. Plur. يارەلسە ايدك jaràlasà idyk, يارەلسە ايدڭز jaràlasà idyn-yz, يارەلسە ايديلر jaràlasà idylar.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يارەلمش اولسيدم jaràlamyś olsà idym, se io per l'avanti avessi impiagato, يارەلمش اولسيدڭ jaràlamyś olsà idyn-, يارەلمش اولسيدى jaràlamyś olsà idy. Plur. يارەلمش اولسيدق jaràlamyś olsà idyk, يارەلمش اولسيدڭز jaràlamyś olsà idyn-yz, يارەلمش اولسيديلر jaràlamyś olsà idylar.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يارەلمش اولوردم jaràlamyś olùrdum, io avrei già impiagato, o sarei venuto ad impiagare, يارەلمش اولوردڭ jaràlamyś olùrdun-, يارەلمش اولوردى jaràlamyś olùrdu. Plur. يارەلمش اولوردق jaràlamyś olùrduk, يارەلمش اولوردڭز jaràlamyś olùrdun-uz, يارەلمش اولورديلر jaràlamyś olùrdular.

Fu-

Futuro.

Sing.

يارەلرسم *jaralàrsam*, se, o quando io impiagherò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

يارەليەجق ايسم *jaràlajağyàgh ysam*, se io ho da impiagare, يارەليەجق ايسك *jaràlajağyàgh ysan-*, يارەليەجق ايسە *jaràlajağyàgh ysa*. Plur. يارەليەجق ايسك *jaràlajağyàgh ysak*, يارەليەجق ايسكز *jaràlajağyàgh ysan-yz*, يارەليەجق ايسەلر *jaràlajağyàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

يارەليەجق ايسە ايدم *jaràlajağyàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da impiagare, يارەليەجق ايسە ايدك *jaràlajağyàgh ysa idyn-*, يارەليەجق ايسە ايدى *jaràlajağyàgh ysa idy*. Plur. يارەليەجق ايسە ايدك *jaràlajağyàgh ysa idyk*, يارەليەجق ايسە ايدكز *jaràlajağyàgh ysa dyn-yz*, يارەليەجق ايسە ايديلر *jaràlajağyàgh ysa idylàr*.

 Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

يارەليەجق ايمش ايسم *jaràlajağyàgh ymyš ysam*, si dice, che quando io avevo da impiagare, يارەليەجق ايمش ايسك *jaràlajağyàgh ymyš ysan-*, يارەليەجق ايمش ايسه *jarà-lajağyàgh ymyš ysa*. Plur. يارەليەجق ايمش ايسك *jaràlaja-ğyàgh ymyš ysak*, يارەليەجق ايمش ايسكز *jaràlajağyàgh ymyš ysan-yz*, يارەليەجق ايمش ايسەلر *jaràlajağyàgh ymyš ysalar*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

يارەليەجق اولسم *jaràlajağyàgh olsàm*, se io avessi da impiagare, يارەليەجق اولسك *jaràlajağyàgh olsàn-*, يارەليەجق اولسە *jaràlajağyàgh olsà*. Plur. يارەليەجق اولسق *jaràlajağyàgh olsàk*, يارەليەجق اولسكز *jaràlajağyàgh olsan-yz*, يارەليەجق اولسەلر *jaràlajağyàgh olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يارەليەجق اولدم ايسە *jaràlajağyàgh oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per impiagare, يارەليەجق اولدك ايسه *jaràlajağyàgh oldùn-ysa*, يارەليەجق اولدى ايسه *jaràlaja-ğyàgh oldù isa*. Plur. يارەليەجق اولدق ايسه *jaràlajağyàgh ol-*

oldùgh ysa , يارەليەجق اولدكز ايسة *jaràlajağyàgh oldun-ùz ysa* ; يارەليەجق اولديلر ايسه *jaràlajağyàgh oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo .

Sing.

يارەليەجق اولمش ايسم *jaràlajağyàgh olmùś ysam* , si dice, che quando io sono stato per impiagare , يارەليەجق اولمش ايسك *jaràlajağyàgh olmùś ysan-* , يارەليەجق اولمش ايسه *jaràlajağyàgh olmùś ysa* . Plur. يارەليەجق اولمش ايسك *jarà-lajağyàgh olmùś ysak* , يارەليەجق اولمش ايسكز *jaràlajağyàgh olmùś ysan-yz* , يارەليەجق اولمش ايسەلر *jaràlajağyàgh olmùś ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

يارەليەجق اولسيدم *jaràlajağyàgh olsàidym* , se io fossi stato per impiagare , يارەليەجق اولسيدك *jaràlajağyàgh olsà-idyn-* , يارەليەجق اولسيدى *jaràlajağyàgh olsà idy* . Plur. يارەليەجق اولسيدق *jaràlajağyàgh olsà idyk* , يارەليەجق اولسيدكز *jaràlajağyàgh olsà idyn-yz* , يارەليەجق اولسيديلر *jaràlajağyàgh olsà idylar* . .

Fu-

Futuro.

Sing.

يارەليەجق اولورسم *jaràlajağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da impiagare, يارەليەجق اولورسك *jaràlajağyàgh olùrsan-*, يارەليەجق اولورسە *jaràlajağyàgh olùrsa*. Plur. يارەليەجق اولورسق *jaràlajağyàgh olùrsak*, يارەليەجق اولورسكز *jaràlajağyàgh olùrsan-yz*, يارەليەجق اولورسەلر *jaràlajağyàgh olùrsalar*, o يارەليەجق اولورلرسە *jaràlajağyàgh olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

يارەلمق *jaràlamàk*, impiagare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. يارەلمق *jaràlamàk*, o يارەلمە *jaràlamà*, impiagare, o l' impiagare.

Gen. يارەلمغك *jaràlamaghyn-*, o يارەلمەنك *jaràlamanyn-*, d' impiagare.

Gen. يارەلمق *jaràlamàk*, d' impiagare.

Dat. يارەلمغە *jaràlamaghà*, ad impiagare.

Acc. يارەلمغی *jaràlamaghỳ*, l' impiagare.

Acc. يارەلمق *jaràlamàk*, impiagare.

Abl.

Abl. يارەلمقدن *jaràlamakdàn* , o يارەلمەدن *jaràlama-dàn* , dall' impiagare , o per impiagare .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. يارەلمم *jaràlamàm* , l' impiagar io .

Gen. يارەلممك *jaràlamamỳn-* , &c.

Plur.Nom. يارەلممز *jaràlamamỳz* , l' impiagare noi .

Gen. يارەلممزك *jaràlamamyzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona .

Sing.Nom. يارەلمك *jaràlamàn-* , l' impiagare tu .

Gen. يارەلمككك *jaràlaman-ỳn-* , &c.

Plur.Nom. يارەلمكز *jaràlaman-ỳz* , l' impiagare voi .

Gen. يارەلمكزك *jaràlaman-yzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. يارەلمسى *jaràlamasỳ* , l' impiagare quello .

Gen. يارەلمسنك *jaràlamasynỳn-* , &c.

Plur.Nom. يارەلملرى *jaràlamalarỳ* , l' impiagare quelli .

Gen. يارەلملرينك *jaràlamalarynỳn-* , &c.

Preterito perfetto , e più che perfetto .

يارەلدق *jaràladỳk* , aver inpiagato .

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. يارەلدق *jaràladyk*, aver impiagato.

Abl. يارەلدقدن *jaràladykdàn*, dall' aver impiagato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارەلديغم *jaràladyghym*, aver io impiagato.

Gen. يارەلديغمك *jaràladyghymyn-*, &c.

Plur.Nom. يارەلديغمز *jaràladyghymyz*, aver noi impiagato.

Gen. يارەلديغمزك *jaràladyghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارەلديغك *jaràladyghyn-*, aver tu impiagato.

Gen. يارەلديغكك *jaràladyghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. يارەلديغكز *jaràladyghyn-yz*, aver voi impiagato.

Gen. يارەلديغكزك *jaràladyghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يارەلديغى *jaràladyghy*, aver quello impiagato.

Gen. يارەلديغنك *jaràladyghynyn-*, &c.

Plur.Nom. يارەلدقلرى *jaràladyklary*, aver quelli impiagato.

Gen. يارەلدقلرينك *jaràladyklarynyn-*, &c.

Futuro semplice.

يارەليەجق *jaràlajag̃yàk*, dover impiagare.

De-

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارەليەجغيم *jaràlajağyaghym*, dover io impiagare.

Gen. يارەليەجغيمك *jaràlajagyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجغيمز *jaràlajağyaghymyz*, dover noi impiagare.

Gen. يارەليەجغيمزك *jaràlajağyaghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارەليەجغك *jaràlajağyaghyn-*, dover tu impiagare.

Gen. يارەليەجغيكك *jaràlajağyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجغيكز *jaràlajağyaghyn-yz*, dover voi impiagare.

Gen. يارەليەجغيكزك *jaràlajağyaghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يارەليەجغى *jaràlajağyaghy*, dover quello impiagare.

Gen. يارەليەجغينك *jaràlajağyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلرى *jaràlajağyaklary*, dover quelli impiagare.

Gen. يارەليەجقلرينك *jaràlajağyaklarynyn-*, &c.

Futuro misto.

يارهليهجق اولمق *jaràlajağyàgh olmàk*, aver dovuto impiagare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارهليهجق اولديغم *jaràlajağyàgh oldughùm*, aver io dovuto impiagare.

Gen. يارهليهجق اولديغمك *jaràlajağyàgh oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. يارهليهجق اولديغمز *jaràlajağyàgh oldughumùz*, aver dovuto noi impiagare.

Gen. يارهليهجق اولديغمزك *jaràlajağyàgh oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارهليهجق اولديغك *jaràlajağyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu impiagare.

Gen. يارهليهجق اولديغكك *jaràlajağyàgh oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. يارهليهجك اولديغكز *jaràlajağyàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi impiagare.

Gen. يارهليهجق اولديغكزك *jaràlağyàgh oldughun-uzùn-*, &c.

Co-

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. یارەلیەجق اولدیغی *jarälajağyägh oldughü*, aver dovuto quello impiagare.

Gen. یارەلیەجق اولدیغنك *jarälajağyägh oldughu-nün*, &c.

Plur.Nom. یارەلیەجق اولدقلری *jarälajağyägh olduklarỳ*, aver dovuto quelli impiagare.

Gen. یارەلیەجق اولدقلرینك *jarälajağyägh olduklary-nỳn*, &c.

Gerundj.

یارەلر ایكن *jaralär iken*, mentre io impiago, e impiagavo, tu impiaghi, e impiagavi, &c.

یارەلیور ایكن *jaraläjor iken*, impiagando io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi impiagando, &c.

یارەلمش ایكن *jarälamyš iken*, quantunque io abbia, tu abbi impiagato, &c. o avendo impiagato.

یارەلیەجق ایكن *jarälajagyägh iken*, io, tu, quello in vece d' impiagare, &c. o mentre io ero, tu eri per impiagare, &c.

یارەلملو ایكن *jarälamalỳ iken*, io, tu in vece di dover impiagare, &c. o dovendo impiagare.

يارەلديغم وار ايكن *jaràladyghỳm var iken*, يارەلديغك وار ايكن *jaràladyghỳn-var iken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi impiagato, &c.

يارەلديغم وار ايمش ايكن *jaràladyghỳm var ymyš iken*, يارەلديغك وار ايمش ايكن *jaràladyghỳn- var ymyš iken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi impiagato &c.

يارەليوب *jaràlajỳp*, impiagando, ed avendo impiagato.

يارەليەرق *jaràlajaràk*, impiagando, coll' impiagare.

يارەلينجە *jaràlajỳn-ğya*, finchè io impiaghi, tu impiaghi, &c. o mentre io impiago, tu impiaghi, &c. o se io impiago, tu impiaghi, &c. o impiagando io, tu, &c. o subito che io impiagai, ed ho impiagato, tu impiagasti, ed hai impiagato, &c.

يارەليلدن برو *jaràlajaldàn beri*, da che, o dappoichè io impiagai, ed ho impiagato, tu impiagasti, ed hai impiagato, &c.

يارەليەلو *jaràlajalỳ*, da che io impiagai, ed ho impiagato, tu impiagasti, ed hai impiagato, &c.

Supino.

يارەليە يارەليە *jaràlaja jaràlaja*, impiagando più volte.

Par-

Participio del Presente, ed Imperfetto.

يارەلر *jaralàr* indeclinabile, chi impiaga, e impiagava, o impiaghi, e impiagasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. يارەليان *jaràlajàn*, quello, il quale impiaga, impiagava, impiagò, ha, ed avea impiagato, e impiagherà.

Gen. يارەليانك *jaràlajanỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەلينلر, o meglio يارەليانلر *jaràlajanlàr*, quelli, i quali impiagano, impiagavano, impiagarono, hanno, ed aveano impiagato, e impiagheranno.

Gen. يارەلينلرك, o meglio يارەليانلرك *jaràlajanlarỳn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

يارەلمش *jaràlamỳś* indeclinabile, chi ha, o abbia impiagato, e avesse impiagato.

Participio del Pres.Pret.imp.Perf.e più che Perf.di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارەلديغم *jaràladyghỳm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me impiagato.

Gen. يارەلديغمك *jaràladyghymỳn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. يارهلدقلرم *jaràladyklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me impiagati.

Gen. يارهلدقلرمك *jaràladyklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. يارهلديغمز *jaràladyghymyz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi impiagato.

Gen. يارهلديغمزك *jaràladyghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. يارهلدقلرمز *jaràladyklarymyz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi impiagati.

Gen. يارهلدقلرمزك *jaràladyklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارهلديغك *jaràladyghyn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te impiagato.

Gen. يارهلديغكك *jaràladyghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. يارهلدقلرك *jaràladyklaryn-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te impiagati.

Gen. يارهلدقلركك *jaràladyklaryn-yn-*, &c.

Sing.Nom. يارهلديغكز *jaràladyghyn-yz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi impiagato.

Gen.

Gen. یارهلدیغکزك *jaràladyghyn-yzyn-*, &c.

Plur.Nom. یارهلدقلریکز *jaràladyklaryn-yz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi impiagati.

Gen. یارهلدقلریکزك *jaràladyklaryn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. یارهلدیغی *jaràladyghy*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui impiagato.

Gen. یارهلدیغنك *jaràladyghynyn-*, &c.

Plur.Nom. یارهلدقلری *jaràladyklary*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui impiagati.

Gen. یارهلدقلرینك *jaràladyklarynyn-*, &c.

Sing.Nom. یارهلدقلری *jaràladyklary*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro impiagato.

Gen. یارهلدقلرینك *jaràladyklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. یارهلدقلری *jaràladyklary*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro impiagati.

Gen. یارهلدقلرینك *jaràladyklarynyn-*, &c.

Par-

Participio del Futuro.

ياره‌ليه‌جق *jaràlajağyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da impiagare, per impiagare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ياره‌ليه‌جغيم *jaràlajağyaghỳm*, quello, il quale si deve da me impiagare.

Gen. ياره‌ليه‌جغيمك *jaràlajağyaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. ياره‌ليه‌جقلرم *jaràlajağyaklarỳm*, quelli, i quali si devono da me impiagare.

Gen. ياره‌ليه‌جقلرمك *jaràlajağyaklarymỳn-*, &c.

Sing.Nom. ياره‌ليه‌جغمز *jaràlajağyaghymỳz*, quello, il quale si deve da noi impiagare.

Gen. ياره‌ليه‌جغمزك *jaràlajağyaghymyzỳn-*, &c.

Plur.Nom. ياره‌ليه‌جقلرمز *jaràlajağyaklarymỳz*, quelli, i quali si devono da noi impiagare.

Gen. ياره‌ليه‌جقلرمزك *jaràlajağyaklarymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ياره‌ليه‌جغك *jaràlajağyaghỳn-*, quello, il quale si deve da te impiagare.

Gen. ياره‌ليه‌جغيكك *jaràlajağyaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. يارەليەجقلرك *jaràlajağyaklaryn-* , quelli , i quali si devono da te impiagare .

Gen. يارەليەجقلريكك *jaràlajağyaklaryn-ỳn-* , &c.

Sing.Nom. يارەليەجغيكز *jaràlajağyaghyn-ỳz* , quello , il quale si deve da voi impiagare .

Gen. يارەليەجغيكزك *jaràlajağyaghyn-yzỳn-* , &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلريكز *jaràlajağyaklaryn-ỳz* , quelli , i quali si devono da voi impiagare .

Gen. يارەليەجقلريكزك *jaràlajağyaklaryn-yzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. يارەليەجغى *jaràlajağyaghỳ* , quello , il quale si deve da lui impiagare .

Gen. يارەليە جغينك *jaràlajağyaghynỳn-* , &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلرى *jaràlajağyaklarỳ* , quelli , i quali si devono da lui impiagare .

Gen. يارەليەجقلرينك *jaràlajağyaklarynỳn-* , &c.

Sing.Nom. يارەليەجقلرى *jaràlajağyaklarỳ* , quello , il quale si deve da loro impiagare .

Gen. يارەليەجقلرينك *jaràlajağyaklarynỳn-* , &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلرى *jaràlajağyaklarỳ* , quelli , i quali si devono da loro impiagare .

 Gen.

Gen. يارەليەجقلرينك *jaràlajağyaklarynyn-* , &c.

يارەملو *jaràlamaly* indeclinabile, chi deve impiagare, o bisogna impiagare.

CAPITOLO XI.

Nona Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

قوتارورم *kotaryrym*, io imbandisco, قوتاروسن *kotaryrsyn*, قوتارر *kotaryr*. Plur. قوتارورز *kotaryryz*, قوتاروسكز *kotaryrsyn-yz*, قوتاررلر *kotaryrlàr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريورم *kotaryjorum*, io sto imbandendo, قوتاريورسن *kotaryjorsun*, قوتاريور *kotaryjor*. Plur. قوتاريورز *kotaryjoruz*, قوتاريورسكز *kotaryjorsun-uz*, قوتاريورلر *kotaryjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

قوتارمش اولورم *kotàrmyś olùrum*, io vengo ad imbandire, قوتارمش اولورسن *kotàrmyś olùrsun*, قوتارمش اولور *kotàrmyś olùr*. Plur. قوتارمش اولورز *kotàrmyś olùruz*, قوتارمش

قوتارمش اولورسکز *kotàrmyś olùrsun-uz* , قوتارمش اولورلر *kotàrmyś olurlàr* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

قوتاررردم *kotaryr ydym*, io imbandiva, قوتاررردك *kotaryr-ydyn-* , قوتارردی *kotaryr ydy* . Plur. قوتارردق *kotaryr ydyk*, قوتارردکز *kotaryr ydyn-yz* , قوتارردیلر *kotaryr ydylar* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

قوتاریوردم *kotaryjor ydym* , io stava imbandendo , قوتاریوردك *kotaryjor ydyn-* , قوتاریوردی *kotaryjor ydy* . Plur. قوتاریوردق *kotaryjor ydyk* , قوتاریوردکز *kotaryjor ydyn-yz* , قوتاریوردیلر *kotaryjor ydylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قوتارر ایمشم *kotaryr ymyś ym* , si dice , che io imbandissi , قوتارر ایمشسن *kotaryr ymyś syn* , قوتارر ایمش *kotaryr ymyś* . Plur. قوتارر ایمشز *kotaryr ymyś yz* , قوتارر ایمشسکز *kotaryr ymyś syn-yz* , قوتارر ایمشلر *kotaryr ymyś lar* .

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريور ايمشم *kotaryjor ymyś ym*, si dice, che io stessi imbandendo, قوتاريور ايمشسن *kotaryjor ymyś syn*, قوتاريور ايمش *kotaryjor ymyś*. Plur. قوتاريور ايمشز *kotaryjor ymyś yz*, قوتاريور ايمشسكز *kotaryjor ymyś syn-yz*, قوتاريور ايمشلر *kotaryjor ymyślar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قوتاردم *kotàrdym*, io imbandii, ed ho imbandito, قوتاردك *kotàrdyn-*, قوتاردى *kotàrdy*. Plur. قوتاردق *kotàrdyk*, قوتاردكز *kotàrdyn-yz*, قوتارديلر *kotàrdylàr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

قوتارمشم *kotàrmyś ym*, si dice, o mi pare, che io abbia imbandito, قوتارمشسن *kotàrmyś syn*, قوتارمش *kotàrmyś*. Plur. قوتارمشز *kotàrmyś yz*, قوتارمشسكز *kotàrmyś-syn-yz*, قوتارمشلر *kotàrmyślàr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

قوتارمش اولدم *kotàrmyś oldùm*, io venni, e son venuto

nuto ad imbandire , قوتارمش اولدك *kotàrmyś oldùn-* , قوتارمش اولدى *kotàrmyś oldù* . Plur. قوتارمش اولدق *kotàr-myś oldùk* , قوتارمش اولدكز *kotàrmyś oldun-ùz* , قوتارمش اولديلر *kotàrmyś oldulàr* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

قوتاردى ايدم *kotàrdy idym* , io avevo imbandito , قوتاردى ايدك *kotàrdy idyn-* , قوتاردى ايدى *kotàrdy idy* . Plur. قوتاردى ايدك *kotàrdy idyk* , قوتاردى ايدكز *kotàrdy idyn-yz* , قوتاردى ايديلر *kotàrdy idylar* .

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قوتارمشيدم *kotàrmyś ydym* , io già avevo imbandito , قوتارمشيدك *kotàrmyś ydyn-* , قوتارمشيدى *kotàrmyś ydy* . Plur. قوتارمشيدق *kotàrmyś ydyk* , قوتارمشيدكز *kotàrmyś-ydyn-yz* , قوتارمشيديلر *kotàrmyś ydylar* .

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

قوتارمش ايمشم *kotàrmyś ymyś ym* , si dice , che io avessi imbandito , قوتارمش ايمشسن *kotàrmyś ymyś syn* , قوتارمش ايمش *kotàrmyś ymyś* . Plur. قوتارمش ايمشز *kotàrmyś ymyś-yz* ,

yz, قوتارمش ايمشسكز *kotàrmyś ymyś syn-yz*, قوتارمش ايمشلر *kotàrmyś ymyślar*.

Futuro semplice.

Sing.

قوتارورم *kotaryrym* io imbandirò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

قوتارمش اولورم *kotàrmyś olùrum*, io verrò ad imban-bandire, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

قوتارهجق اولدم *kotàrağyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per imbandire, قوتارهجق اولدك *kotàrağyàgh oldùn-*, قوتارهجق اولدی *kotàrağyàgh oldù*. Plur. قوتارهجق اولدق *kotàrağyàgh oldùk*, قوتارهجق اولدكز *kotàrağyàgh oldun-ùz*, قوتارهجق اولديلر *kotàrağyàgh oldulàr*.

Futuro misto relativo.

Sing.

قوتارهجق اولمشم *kotàrağyàgh olmùś um*, si dice, che io sia, e fossi stato per imbandire, قوتارهجق اولمشسن *kotàrağyàgh olmùś sun*, قوتارهجق اولمش *kotàrağyàgh olmùś*,

Plur.

Plur. قوتارەجق اولمشز *kotàragyàgh olmùś uz*, قوتارەجق اولمشسکز *kotàragyàgh olmùś sun-uz*, قوتارەجق اولمشلر *kotàragyàgh olmuś làr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

قوتار *kotàr*, imbandisci tu, قوتارسون *kotàrsyn*. Plur. قوتارەلم *kotàralym*, قوتاریکز *kotàryn-yz*, o قوتاریك *kotà-ryn-*, قوتارسونلر *kotàrsynlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولایکه قوتاریدم *bolàjlli kotarà idym*, Iddio volesse, che io imbandissi, قوتاریدك *kotarà idyn-*, قوتاریدی *kotarà idy*. Plur. قوتاریدق *kotarà idyk*, قوتاریدکز *kotarà idyn-yz*, قوتاریدیلر *kotarà idylar*.

Preterito perfetto.

Sing.

بولایکه قوتارمش اولم *bolàjlli kotàrmyś olàm*, Iddio voglia, che io abbia imbandito, قوتارمش اولەسن *kotàrmyś olàsyn*, قوتارمش اوله *kotàrmyś olà*. Plur. قوتارمش اولەیز *kotàrmyś olàiz*,

olàiz, قوتارمش اولەسز *kotàrmyś olàsyz*, قوتارمش اولەلر *kotàrmyś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولایکە قوتارمش اولیدم *bolàjlli kotàrmyś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi imbandito, قوتارمش اولیدك *kotàrmyś olàidyn*, قوتارمش اولیدی *kotàrmyś olàidy*. Plur. قوتارمش اولیدق *kotàrmyś olàidyk*, قوتارمش اولیدکز *kotàrmyś olài-dyn-yz*, قوتارمش اولیدیلر *kotàrmyś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولایکە قوتارم *bolàjlli kotaràm*, Iddio voglia, che io im-bandisca, قوتارەسن *kotaràsyn*, قوتارە *kotarà*. Plur. قوتارەیز *kotaràiz*, قوتارەسز *kotaràsyz*, قوتارەلر *kotaralàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

قوتاررسم *kotarỳrsam*, se io imbandisco, قوتاررسك *ko-tarỳrsan*, قوتاررسە *kotarỳrsa*. Plur. قوتاررسق *kotarỳrsak*, قوتاررسکز *kotarỳrsan-yz*, قوتاررسەلر *kotarỳrsalar*, o قوتاررلرسە *kotàryrlàrsa*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريورسم *kotarỳjorsam*, se io sto imbandendo, قوتاريورسك *kotarỳjorsan-*, قوتاريورسه *kotarỳjorsa*. Plur. قوتاريورسق *kotarỳjorsak*, قوتاريورسكز *kotarỳjorsan-yz*, قوتاريورسه‌لر *kotarỳjorsalar*, o قوتاريورلرسه *kotàryjorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

قوتاررسه ايدم *kotarỳrsa idym*, quando io imbandivo, قوتاررسه ايدك *kotarỳrsa idyn-*, قوتاررسه ايدى *kotarỳrsa idy*. Plur. قوتاررسه ايدك *kotarỳrsa idyk*, قوتاررسه ايدكز *kotarỳrsa idyn-yz*, قوتاررسه ايديلر *kotarỳrsa idylar*, o قوتاررلرسه ايدى *kotàryrlàrsa idy*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريورسه ايدم *kotarỳjorsa idym*, quando io stava imbandendo, قوتاريورسه ايدك *kotarỳjorsa idyn-*, قوتاريورسه ايدى *kotarỳjorsa idy*. Plur. قوتاريورسه ايدك *kotarỳjorsa idyk*, قوتاريورسه ايدكز *kotarỳjorsa idyn-yz*, قوتاريورسه ايديلر *kotarỳjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قوتاررسه ايمشم *kotarỳrsa imyś ym*, si dice, che quando io imbandiva, قوتاررسه ايمشسن *kotarỳrsa imyś syn*, قوتاررسه ايمش *kotarỳrsa imyś*. Plur. قوتاررسه ايمشز *kotarỳrsa imyś yz*, قوتاررسه ايمشسكز *kotarỳrsa imyś syn-yz*, قوتاررسه ايمشلر *kotarỳrsa imyślar*, o قوتاررلرسه ايمش *kotàryrlàrsa imyś*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريورسه ايمشم *kotarỳjorsa imyś ym*, si dice, che quando io stava imbandendo, قوتاريورسه ايمشسن *kotarỳjorsa imyś syn*, قوتاريورسه ايمش *kotarỳjorsa imyś*. Plur. قوتاريورسه ايمشز *kotarỳjorsa imyś yz*, قوتاريورسه ايمشسكز *kotarỳjorsa imyś syn-yz*, قوتاريورسه ايمشلر *kotarỳjorsa imyślar*, o قوتاريورلرسه ايمش *kotàryjorlàrsa imyś*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

قوتارسم *kotàrsàm*, se io imbandissi, قوتارسك *kotàrsàn-*, قوتارسه *kotàrsà*. Plur. قوتارسق *kotàrsàk*, قوتارسكز *kotàrsan-ỳz*, قوتارسه‌لر *kotàrsalàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che Perfetto.

Sing.

قوتاررديم *kotàryr ydym*, io imbandirei, ed avrei imbandito, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قوتاردى ايسم *kotàrdy isam*, se, o quando io imbandii, ed ho imbandito, قوتاردى ايسك *kotàrdy isan-*, قوتاردى ايسه *kotàrdy isa*. Plur. قوتاردى ايسك *kotàrdy isak*, قوتاردى ايسكز *kotàrdy isan-yz*, قوتاردى ايسه‌لر *kotàrdy isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

قوتارمش ايسم *kotàrmyś ysam*, si dice, che quando io ho imbandito, o se si dice, che io abbia imbandito, o se io avrò imbandito, قوتارمش ايسك *kotàrmyś ysan-*, قوتارمش ايسه *kotàrmyś ysa*. Plur. قوتارمش ايسك *kotàrmyś ysak*, قوتارمش ايسكز *kotàrmyś ysan-yz*, قوتارمش ايسه‌لر *kotàrmyś ysalar*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

قوتاردى ايسه ايدم *kotàrdy isa idym*, quando io avevo im-

imbandito, قوتاردى ايسه ايدك *kotàrdy isa idyn-*, قوتاردى ايسه ايدى *kotàrdy isa idy*. Plur. قوتاردى ايسه ايدك *kotàrdy isa idyk*, قوتاردى ايسه ايدكز *kotàrdy isa idyn-yz*, قوتاردى ايسه ايديلر *kotàrdy isa idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قوتارمش ايسه ايدم *kotàrmyś ysa idym*, tempo fa quando io avevo imbandito, قوتارمش ايسه ايدك *kotàrmyś ysa idyn-*, قوتارمش ايسه ايدى *kotàrmyś ysa idy*. Plur. قوتارمش ايسه ايدك *kotàrmyś ysa idyk*, قوتارمش ايسه ايدكز *kotàrmyś ysa idyn-yz*, قوتارمش ايسه ايديلر *kotàrmyś ysa idylar*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

قوتارمش اولسم *kotàrmyś olsàm*, se mai io avessi imbandito, قوتارمش اولسك *kotàrmyś olsàn-*, قوتارمش اولسه *kotàrmyś olsà*. Plur. قوتارمش اولسق *kotàrmyś olsàk*, قوتارمش اولسكز *kotàrmyś olsan-yz*, قوتارمش اولسلر *kotàrmyś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

قوتارسه ايدم *kotarsà idym*, se io avessi imbandito, قوتارسه

قوتارسه ايدك *kotarsà idyn-* , قوتارسه ايدى *kotarsà idy* . Plur. قوتارسه ايدك *kotarsà idyk* , قوتارسه ايدكز *kotarsà idyn-yz* , قوتارسه ايديلر *kotarsà idylar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قوتارمش اولسيدم *kotàrmyś olsà idym* , se io per l'avanti avessi imbandito , قوتارمش اولسيدك *kotàrmyś olsà idyn-* , قوتارمش اولسيدى *kotàrmyś olsà idy* . Plur. قوتارمش اولسيدق *kotàrmyś olsà idyk* , قوتارمش اولسيدكز *kotàrmyś olsà idyn-yz* , قوتارمش اولسيديلر *kotàrmyś olsà idylar* .

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قوتارمش اولوردم *kotàrmyś olùrdum* , io avrei già imbandito , o sarei venuto ad imbandire , قوتارمش اولوردك *kotàrmyś olùrdun-* , قوتارمش اولوردى *kotàrmyś olùrdu* . Plur. قوتارمش اولوردق *kotàrmyś olùrduk* , قوتارمش اولوردكز *kotàrmyś olùrdun-uz* , قوتارمش اولورديلر *kotàrmyś olùrdular*.

Futuro.

Sing.

قوتاررسم *kotaryrsam* , se , o quando io imbandirò , come il Presente.

Mo-

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

قوتارەجق ایسم *kotàrağyàgh ysam*, se io ho da imbandire, قوتارەجق ایسك *kotàrağyàgh ysan-*, قوتارەجق ایسه *kotàrağyàgh ysa*. Plur. قوتارەجق ایسك *kotàrağyàgh ysak*, قوتارەجق ایسکز *kotàrağyàgh ysan-yz*, قوتارەجق ایسەلر *kotàrağyàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

قوتارەجق ایسه ایدم *kotàrağyàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da imbandire, قوتارەجق ایسه ایدك *kotàrağyàgh ysa idyn-*, قوتارەجق ایسه ایدی *kotàrağyàgh ysa idy*. Plur. قوتارەجق ایسه ایدك *kotàrağyàgh ysa idyk*, قوتارەجق ایسه ایدکز *kotàrağyàgh ysa idyn-yz*, قوتارەجق ایسه ایدیلر *kotàrağyàgh ysa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قوتارەجق ایمش ایسم *kotàrağyàgh ymyś ysam*, si dice, che quando io avevo da imbandire, قوتارەجق ایمش ایسك *ko-*

kotàrağyàgh ymyš ysan- , قوتاره‌جق ايمش ايسه *kotàraǰyàgh ymyš ysa* . Plur. قوتاره‌جق ايمش ايسك *kotàrağyàgh ymyš ysak* , قوتاره‌جق ايمش ايسكز *kotàraǰyàgh ymyš ysan-yz* , قوتاره‌جق ايمش ايسه‌لر *kotàrağyàgh ymyš ysalar* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

قوتاره‌جق اولسم *kotàrağyàgh olsàm* , se io avessi da imbandire , قوتاره‌جق اولسك *kotàrağyàgh olsàn-* , قوتاره‌جق اولسه *kotàrağyàgh olsà* . Plur. قوتاره‌جق اولسق *kotàraǰyàgh olsàk* , قوتاره‌جق اولسكز *kotàrağyàgh olsan-yz* , قوتاره‌جق اولسه‌لر *kotàrağyàgh olsalàr* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قوتاره‌جق اولدم ايسه *kotàrağyàgh oldùm ysa* , se , o quando io sono stato per imbandire , قوتاره‌جق اولدك ايسه *kotàrağyàgh oldùn-ysa* , قوتاره‌جق اولدى ايسه *kotàrağyàgh oldù isa* . Plur. قوتاره‌جق اولدق ايسه *kotàrağyàgh oldùgh ysa* , قوتاره‌جق اولدكز ايسه *kotàrağyàgh oldun-ùz ysa* , قوتاره‌جق اولديلر ايسه *kotàrağyàgh oldulàr ysa* .

Pre-

Preterito perfetto relativo.

Sing.

قوتاره‌جق اولمش ایسم *kotàrağyàgh olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per imbandire, قوتاره‌جق اولمش ایسك *kotàrağyàgh olmùś ysan-*, قوتاره‌جق اولمش ایسه *kotàrağyàgh olmùś ysa*. Plur. قوتاره‌جق اولمش ایسك *kotàrağyàgh olmùś ysak*, قوتاره‌جق اولمش ایسكز *kotàrağyàgh olmùś ysan-yz*, قوتاره‌جق اولمش ایسه‌لر *kotàrağyàgh olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

قوتاره‌جق اولسیدم *kotàrağyàgh olsà idym*, se io fossi stato per imbandire, قوتاره‌جق اولسیدك *kotàrağyàgh olsà-idyn-*, قوتاره‌جق اولسیدی *kotàrağyàgh olsà idy*. Plur. قوتاره‌جق اولسیدق *kotàrağyàgh olsà idyk*, قوتاره‌جق اولسیدكز *kotàrağyàgh olsà idyn-yz*, قوتاره‌جق اولسیدیلر *kotàrağyàgh olsà idylar*.

Futuro.

Sing.

قوتاره‌جق اولورسم *kotàrağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da imbandire قوتاره‌جق اولورسك *kotàrağyàgh olùr-*

san-,

san- , قوتاره‌جق اولورسه *kotàrağyàgh olùrsa* . Plur. قوتاره‌جق اولورسق *kotàrağyàgh olùrsak* , قوتاره‌جق اولورسکز *kotàrağyàgh olùrsan-yz* , قوتاره‌جق اولورسه‌لر *kotàrağyàgh olùrsalar*, o قوتاره‌جق اولورلرسه *kotàrağyàgh olurlàrsa* .

Modo Infinito .

Presente , e Preterito imperfetto .

قوتارمق *kotàrmàk* , imbandire .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto .

Nom. قوتارمق *kotàrmàk* , o قوتارمه *kotàrmà* , imbandire , o l' imbandire .

Gen. قوتارمغك *kotàrmaghỳn-* , o قوتارمه‌نك *kotàrmanỳn-* , d' imbandire .

Gen. قوتارمق *kotàrmàk* , d' imbandire .

Dat. قوتارمغه *kotàrmaghà* , ad imbandire .

Acc. قوتارمغی *kotàrmaghỳ* , l' imbandire .

Acc. قوتارمق *kotàrmàk* , imbandire .

Abl. قوتارمقدن *kotàrmakdàn* , o قوتارمه‌دن *kotàrmadàn* , dall' imbandire , o per imbandire .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. قوتارمم *kotàrmàm* , l' imbandir io .

Gen.

Gen. قوتارمزك *kotàrmamỳn-* , &c.

Plur.Nom. قوتارمزز *kotàrmamỳz* , l' imbandir noi.

Gen. قوتارمزك *kotàrmamyzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارمك *kotàrmàn-* , l' imbandir tu.

Gen. قوتارمكك *kotàrman-ỳn-* , &c.

Plur.Nom. قوتارمكز *kotàrman-ỳz* , l' imbandir voi.

Gen. قوتارمكزك *kotàrman-yzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارمسی *kotàrmasỳ* , l' imbandir quello.

Gen. قوتارمسنك *kotàrmasynỳn-* , &c.

Plur.Nom. قوتارملری *kotàrmalarỳ* , l' imbandir quelli.

Gen. قوتارملرينك *kotàrmalarynỳn-* , &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

قوتاردق *kotàrdỳk* , aver imbandito.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. قوتاردق *kotàrdỳk* , aver imbandito.

Abl. قوتاردقدن *kotàrdykdàn* , dall' aver imbandito.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتارديغم *kotàrdyghỳm* , aver io imbandito.

Gen.

Gen. قوتارديغمك *kotàrdyghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارديغمز *kotàrdyghymyz*, aver noi imbandito.

Gen. قوتارديغمزك *kotàrdyghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارديغك *kotàrdyghỳn-*, aver tu imbandito.

Gen. قوتارديغكك *kotàrdyghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارديغكز *kotàrdyghyn-ỳz*, aver voi imbandito.

Gen. قوتارديغكزك *kotàrdyghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارديغى *kotàrdyghỳ*, aver quello imbandito.

Gen. قوتارديغنك *kotàrdyghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرى *kotàrdyklarỳ*, aver quelli imbandito.

Gen. قوتاردقلرينك *kotàrdyklarynỳn-*, &c.

Futuro semplice.

قوتارهجق *kotàrağ̃yàk*, dover imbandire.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتارهجغيم *kotàrağ̃yaghỳm*, dover io imbandire.

Gen. قوتارهجغيمك *kotàrağ̃yaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارهجغيمز *kotàrağ̃yaghymỳz*, dover noi imbandire.

Gen. قوتارەجغيمزك *kotàrağyaghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارەجغك *kotàrağyaghỳn-*, dover tu imbandire.

Gen. قوتارەجغيكك *kotàrağyaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارەجغيكز *kotàrağyaghyn-ỳz*, dover voi imbandire.

Gen. قوتارەجغيكزك *kotàrağyaghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارەجغى *kotàrağyaghỳ*, dover quello imbandire.

Gen. قوتارەجغينك *kotàrağyaghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارەجقلرى *kotàrağyaklarỳ*, dover quelli imbandire.

Gen. قوتارەجقلرينك *kotàrağyaklarynỳn-*, &c.

Futuro misto.

قوتارەجق اولمق *kotàrağyàgh olmàk*, aver dovuto imbandire.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتارەجق اولديغم *kotàrağyàgh oldughùm*, aver dovuto io imbandire.

Gen.

Gen. قوتارەجق اولدیغمك *kotàrağyàgh oldughumùn-*,&c.

Plur.Nom. قوتارەجق اولدیغمز *kotàrağyàgh oldughumùz* , aver dovuto noi imbandire.

Gen. قوتارەجق اولدیغمزك *kotàrağyàgh oldughumu-zùn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارەجق اولدیغك *kotàrağyàgh oldughùn-* , aver dovuto tu imbandire.

Gen. قوتارەجق اولدیغكك *kotàrağyàgh oldughun-ùn-*,&c.

Plur.Nom. قوتارەجق اولدیغكز *kotàrağyàgh oldughun-ùz* , aver dovuto voi imbandire.

Gen. قوتارەجق اولدیغكزك *kotàrağyàgh oldughun-u-zùn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارەجق اولدیغی *kotàrağyàgh oldughù* , aver dovuto quello imbandire.

Gen. قوتارەجق اولدیغنك *kotàrağyàgh oldughunùn-*,&c.

Plur.Nom. قوتارەجق اولدقلری *kotàrağyàgh olduklarỳ* , aver dovuto quelli imbandire.

Gen. قوتارەجق اولدقلرینك *kotàrağyàgh olduklary-nỳn-* , &c.

Ge-

Gerundj.

قوتاررکن *kotarỳr ilken*, mentre io imbandisco, e imbandivo, tu imbandisci, e imbandivi, &c.

قوتاریورکن *kotarỳjor ilken*, imbandendo io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi imbandendo, &c.

قوتارمشیکن *kotàrmyś ilken*, quantunque io abbia, tu abbi imbandito, &c. o avendo imbandito.

قوتاره‌جق ایکن *kotàraǧyàgh ilken*, io, tu, quello in vece d' imbandire, &c. o mentre io ero, tu eri per imbandire, &c.

قوتارمه‌لو ایکن *kotàrmalỳ ilken*, io, tu in vece di dover imbandire, &c. o dovendo imbandire.

قوتاردیغم وار ایکن *kotàrdyghỳm var ilken*, قوتاردیغك وار ایکن *kotàrdyghỳn- var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi imbandito, &c.

قوتاردیغم وار ایمشیکن *kotàrdyghỳm var ymyś ilken*, قوتاردیغك وار ایمشیکن *kotàrdyghỳn- var ymyś ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi imbandito, &c.

قوتاروب *kotarỳp*, imbandendo, ed avendo imbandito.

قوتاره‌رق *kotàraràk*, imbandendo, coll' imbandire.

قوتارنجه *kotarỳnǧya*, finchè io imbandisca, tu imban-

di-

disca, &c. o mentre io imbandisco, tu imbandisci, &c. o se io imbandisco, tu imbandisci, &c. o imbandendo io, tu, &c. o subito che io imbandii, ed ho imbandito, tu imbandisti, ed hai imbandito, &c.

قوتارلدن برو *kotàraldàn beri*, da che, o dappoichè io imbandii, ed ho imbandito, tu imbandisti, ed hai imbandito, &c.

قوتارەلو *kotàraly*, da che io imbandii, ed ho imbandito, tu imbandisti, ed hai imbandito, &c.

Supino.

قوتارە قوتارە *kotara kotara*, imbandendo più volte.

Participio del Presente, ed imperfetto.

قوتارر *kotaryr* indeclinabile, chi imbandisce, e imbandiva, o imbandisca, e imbandisse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. قوتاران *kotaràn*, quello, il quale imbandisce, imbandiva, imbandì, ha, ed avea imbandito, e imbandirà.

Gen. قوتارانك *kotàranyn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. قوتارانلر *kotàranlàr*, quelli, i quali imbandiscono, imbandivano, imbandirono, hanno, ed aveano imbandito, e imbandiranno.

Gen. قوتارانلرك *kotàranlaryǹ-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

قوتارمش *kotarmyś* indeclinabile, chi ha, o abbia imbandito, e avesse imbandito.

Participio del Pres.Pret.imp.Perf.e più chè Perf.di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتارديغم *kotàrdyghyǹm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me imbandito.

Gen. قوتارديغمك *kotàrdyghymyǹn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرم *kotàrdyklaryǹm*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me imbanditi.

Gen. قوتاردقلرمك *kotàrdyklarymyǹn-*, &c.

Sing.Nom. قوتارديغمز *kotàrdyghymyǹz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi imbandito.

Gen. قوتارديغمزك *kotàrdyghymyzyǹn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرمز *kotàrdyklarymyǹz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi imbanditi.

Gen.

Gen. قوتاردقلريمزك *kotardyklarymyzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارديغك *kotàrdyghyn-* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da te imbandito.

Gen. قوتارديغكك *kotàrdyghyn-yn-* , &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرك *kotàrdyklaryn-* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da te imbanditi.

Gen. قوتاردقلريكك *kotàrdyklaryn-yn* , &c.

Sing.Nom. قوتارديغكز *kotàrdyghyn-yz* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da voi imbandito.

Gen. قوتارديغكزك *kotàrdyghyn-yzyn-* , &c.

Plur.Nom. قوتاردقلريكز *kotàrdyklaryn-yz* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da voi imbanditi.

Gen. قوتاردقلريكزك *kotàrdyklaryn-yzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارديغى *kotàrdyghy* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da lui imbandito.

Gen. قوتارديغنك *kotàrdyghynyn-* , &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرى *kotàrdyklary* , quelli , i quali sono , era-

erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui imbanditi.

Gen. قوتاردقلرينك *kotàrdyklarynyn-*, &c.

Sing.Nom. قوتاردقلری *kotàrdyklary*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro imbandito.

Gen. قوتاردقلرينك *kotàrdyklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلری *kotàrdyklary*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro imbanditi.

Gen. قوتاردقلرينك *kotàrdyklarynyn-*, &c.

Participio del Futuro.

قوتارهجق *kotàrağyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da imbandire, per imbandire.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتارهجغيم *kotàrağyaghym*, quello, il quale si deve da me imbandire.

Gen. قوتارهجغيمك *kotàrağyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارهجقلرم *kotàrağyaklarym*, quelli, i quali si devono da me imbandire.

Gen. قوتارهجقلريمك *kotàrağyaklarymyn-*, &c.

Sing.

Sing.Nom. قوتارهجغمز *kotàraǧyaghymỳz*, quello, il quale si deve da noi imbandire.

Gen. قوتارهجغمزك *kotàraǧyaghymỳzyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارهجقلرمز *kotàraǧyaklarymỳz*, quelli, i quali si devono da noi imbandire.

Gen. قوتارهجقلرمزك *kotàraǧyaklarymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارهجغك *kotàraǧyaghỳn-*, quello, il quale si deve da te imbandire.

Gen. قوتارهجغيكك *kotàraǧyaghyǹ-yn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارهجقلرك *kotàraǧyaklarỳn-*, quelli, i quali si devono da te imbandire.

Gen. قوتارهجقلريكك *kotàraǧyaklaryǹ-yn-*, &c.

Sing.Nom. قوتارهجغيكز *kotàraǧyaghyǹ-yz*, quello, il quale si deve da voi imbandire.

Gen. قوتارهجغيكزك *kotàraǧyaghyn-yzỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارهجقلريكز *kotàraǧyaklaryǹ-yz*, quelli, i quali si devono da voi imbandire.

Gen. قوتارهجقلريكزك *kotàraǧyaklaryn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارهجغى *kotàraǧyaghỳ*, quello, il quale si deve da lui imbandire.

Gen.

Gen. قوتارەجغينك *kotàrağyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارەجقلرى *kotàrağyaklary*, quelli, i quali si devono da lui imbandire.

Gen. قوتارەجقلرينك *kotàrağyaklarynyn-*, &c.

Sing.Nom. قوتارەجقلرى *kotàrağyaklary*, quello, il quale si deve da loro imbandire.

Gen. قوتارەجقلرينك *kotàrağyaklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارەجقلرى *kotàrağyaklary*, quelli, i quali si devono da loro imbandire.

Gen. قوتارەجقلرينك *kotàrağyaklarynyn-*, &c.

قوتارمەلو *kotàrmaly* indeclinabile, chi deve imbandire, ó bisogna imbandire.

CAPITOLO XII.

Decima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

قازيرم *kazyrym*, io raschio, قازيرسن *kazyrsyn*, قازير *kazyr*. Plur. قازيرز *kazyryz*, قازيرسكز *kazyrsyn-yz*, قازيرلر *kazyrlàr*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

قازییورم *kazỳjorum*, io sto raschiando, قازییورسن *kazỳjorsun*, قازییور *kazỳjor*. Plur. قازییورز *kazỳjoruz*, قازییورسکز *kazỳjorsun-uz*, قازییورلر *kazỳjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

قازیمش اولورم *kazymỳś olùrum*, io vengo a raschiare, قازیمش اولورسن *kazymỳś olùrsun*, قازیمش اولور *kazymỳś olùr*. Plur. قازیمش اولورز *kazymỳś olùruz*, قازیمش اولورسکز *kazymỳś olùrsun-uz*, قازیمش اولورلر *kazymỳś olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

قازیرایدم *kazỳr ydym*, io raschiava, قازیرایدك *kazỳr ydyn-*, قازیرایدی *kazỳr ydy*. Plur. قازیر ایدك *kazỳr ydyk*, قازیرایدکز *kazỳr ydyn-yz*, قازیرایدیلر *kazỳr ydylar*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

قازییورایدم *kazỳjor ydym*, io stava raschiando, قازییور ایدك *kazỳjor ydyn-*, قازییورایدی *kazỳjor ydy*. Plur. قازییور ایدك *kazỳjor ydyk*, قازییورایدکز *kazỳjor ydyn-yz*, قازییور ایدیلر *kazỳjor ydylar*.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قازيرايمشم *kazỳr ymyś ym*, si dice, che io raschiassi, قازيرايمشسن *kazỳr ymyś syn*, قازيرايمش *kazỳr ymyś*. Plur. قازيرايمشز *kazỳr ymyś yz*, قازيرايمشسكز *kazỳr ymyś syn-yz*, قازيرايمشلر *kazỳr ymyślar*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

قازييورايمشم *kazỳjor ymyś ym*, si dice, che io stassi raschiando, قازييورايمشسن *kazỳjor ymyś syn*, قازييورايمش *kazỳjor ymyś*, Plur. قازييورايمشز *kazỳjor ymyś yz*, قازييور ايمشسكز *kazỳjor ymyś syn-yz*, قازييورايمشلر *kazỳjor ymyślar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قازيدم *kazydỳm*, io raschiai, ed ho raschiato, قازيدك *kazydỳn-*, قازيدى *kazydỳ*. Plur. قازيدق *kazydỳk*, قازيدكز *kazydỳn-yz*, قازيديلر *kazydylàr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

قازيمشم *kazymỳś ym*, si dice, o mi pare, che io abbia raschiato, قازيمشسن *kazymỳś syn*, قازيمش *kazymỳś*.

Plur.

Plur. قازيمشز *kazymỳś yz*, قازيمشسكز *kazymỳś syn-yz*, قازيمشلر *kazymỳślàr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

قازيمش اولدم *hazymỳś oldùm*, io venni, e son venuto a raschiare, قازيمش اولدك *kazymỳś oldùn-*, قازيمش اولدى *kazymỳś oldù*. Plur. قازيمش اولدق *kazymỳś oldùk*, قازيمش اولدكز *kazymỳś oldun-ùz*, قازيمش اولديلر *kazymỳś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

قازيدى ايدم *kazydỳ idym*, io aveva raschiato, قازيدى ايدك *kazydỳ idyn-*, قازيدى ايدى *kazydỳ idy*. Plur. قازيدى ايدك *kazydỳ idyk*, قازيدى ايدكز *kazydỳ idyn-yz*, قازيدى ايديلر *kazydỳ idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قازيمش ايدم *kazymỳś ydym*, io già avevo raschiato, قازيمش ايدك *kazymỳś ydyn-*, قازيمش ايدى *kazymỳś ydy*. Plur. قازيمش ايدك *kazymỳś ydyk*, قازيمش ايدكز *kazymỳś ydyn-yz*, قازيمش ايديلر *kazymỳś ydylar*.

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

قازيمش ايمشم *kazymyś ymyś ym*, si dice, che io avessi raschiato, قازيمش ايمشسن *kazymyś ymyś syn*, قازيمش ايمش *kazymyś ymyś*. . Plur. قازيمش ايمشز *kazymyś ymyś yz*, قازيمش ايمشسكز *kazymyś ymyś syn-yz*, قازيمش ايمشلر *kazymyś ymyślar*.

Futuro semplice.

Sing.

قازيرم *kazyrym*, io raschierò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

قازيمش اولورم *kazymyś olùrum*, io verrò a raschiare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

قازييهجق اولدم *kazyjağyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per raschiare, قازييهجق اولدك *kazyjağyàgh oldùn-*, قازييهجق اولدى *kazyjağyàgh oldù*. Plur. قازييهجق اولدق *kazyjağyàgh oldùk*, قازييهجق اولدكز *kazyjağyàgh oldun-ùz*, قازييهجق اولديلر *kazyjağyàgh oldulàr*.

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

قازییه‌جق اولمشم *kazyjağyàgh olmùś um*, si dice, che io sia, e fossi stato per raschiare, قازییه‌جق اولمشسن *kazyjağyàgh olmùśsun*, قازییه‌جق اولمش *kazyjağyàgh olmùś*. Plur. قازییه‌جق اولمشز *kazyjağyàgh olmùśuz*, قازییه‌جق اولمشسکز *kazyjağyàgh olmùśsun-uz*, قازییه‌جق اولمشلر *kazyjağyàgh olmuślàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

قازی *kazy*, raschia tu, قازیسون *kazysyn*. Plur. قازییه‌لم *kazyjalym*, قازییکز *kazyjyn-yz*, o قازییك *kazyjyn-*, قازیسونلر *kazysynlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولایکه قازییه ایدم *bolàjki kazyjà idym*, Iddio volesse, che io raschiassi, قازییه ایدك *kazyjà idyn-*, قازییه ایدی *kazyjà idy*. Plur. قازییه ایدك *kazyjà idyk*, قازییه ایدکز *kazyjà idyn-yz*, قازییه ایدیلر *kazyjà idylar*.

Pre-

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه قازيمش اولم *bolàjlìi kazymỳś olàm* , Iddio voglia, che io abbia raschiato, قازيمش اولسن *kazymỳś olàsyn* , قازيمش اوله *kazymỳś olà* . Plur. قازيمش اولهيز *kazymỳś olàiz* , قازيمش اولهسز *kazymỳś olàsyz* , قازيمش اولهلر *kazymỳś olalàr* .

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه قازيمش اوليدم *bolàjlìi kazymỳś olàidym* , Iddio volesse, che io avessi raschiato, قازيمش اوليدك *kazymỳś olàidyn-* , قازيمش اوليدى *kazymỳś olàidy* . Plur. قازيمش اوليدق *kazymỳś olàidyk*, قازيمش اوليدكز *kazymỳś olàidyn-yz*, قازيمش اوليديلر *kazymỳś olàidylar* .

Futuro.

Sing.

بولايكه قازييم *bolàjlìi kazyjàm* , Iddio voglia, che io raschi, قازييهسن *kazyjàsyn-* , قازييه *kazyjà* . Plur. قازييهيز *kazyjàiz* , قازييهسز *kazyjàsyz* , قازييهلر *kazyjalàr* .

Mo-

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

قازيرسم *kazỳrsam*, se io raschio, قازيرسك *kazỳrsan-*, قازيرسه *kazỳrsa*. Plur. قازيرسق *kazỳrsak*, قازيرسكز *kazỳr-san-yz*, قازيرسه‌لر *kazỳrsalar*, o قازيرلرسه *kazỳrlàrsa*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

قازييورسم *kazỳjorsam*, se io sto raschiando, قازييورسك *kazỳjorsan-*, قازييورسه *kazỳjorsa*. Plur. قازييورسق *kazỳjorsak*, قازييورسكز *kazỳjorsan-yz*, قازييورسه‌لر *kazỳjorsalar*, o قازييورلرسه *kazỳjorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

قازيرسه ايدم *kazỳrsa idym*, quando io raschiava, قازيرسه ايدك *kazỳrsa idyn-*, قازيرسه ايدى *kazỳrsa idy*. Plur. قازيرسه ايدك *kazỳrsa idyk*, قازيرسه ايدكز *kazỳrsa idyn-yz*, قازيرسه ايديلر *kazỳrsa idylar*, o قازيرلرسه ايدى *kazyrlàrsa idy*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

قازييورسه ايدم *kazỳjorsa idym*, quando io stava raschiando قازييورسه ايدك *kazỳjorsa idyn*, قازييورسه ايدى *kazỳjorsa idy*. Plur. قازييورسه ايدك *kazỳjorsa idyk*, قازييورسه ايدكز *kazỳjorsa idyn-yz*, قازييورسه ايديلر *kazỳjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قازيرسه ايمشم *kazỳrsa imyśym*, si dice, che quando io raschiava, قازيرسه ايمشسن *kazỳrsa imyśsyn*, قازيرسه ايمش *kazỳrsa imyś*. Plur. قازيرسه ايمشز *kazỳrsa imyśyz*, قازيرسه ايمشسكز *kazỳrsa imyśsyn-yz*, قازيرسه ايمشلر *kazỳrsa imyślar*, o قازيرلرسه ايمش *kazỳrlàrsa imyś*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

قازييورسه ايمشم *kazỳjorsa imyśym*, si dice, che quando io stava raschiando, قازييورسه ايمشسن *kazỳjorsa imyśsyn*, قازييورسه ايمش *kazỳjorsa imyś*. Plur. قازييورسه ايمشز *kazỳjorsa imyśyz*, قازييورسه ايمشسكز *kazỳjorsa imyśsyn-yz*, قازييورسه ايمشلر *kazỳjorsa imyślar*, o قازييورلرسه ايمش *kazỳjorlàrsa imyś*.

Pri-

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

قازیسم *kazysàm*, se io raschiassi, قازیسك *kazysàn-*, قازیسه *kazysà*. Plur. قازیسق *kazysàk*, قازیسكز *kazysan-ỳz*, قازیسهلر *kazysalàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che Perfetto.

Sing.

قازیرایدم *kazỳr ydym*, io raschiarei, ed avrei raschiato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قازیدی ایسم *kazydỳ isam*, se, o quando io raschiai, ed ho raschiato, قازیدی ایسك *kazydỳ isan-*, قازیدی ایسه *kazydỳ isa*. Plur. قازیدی ایسك *kazydỳ isak*, قازیدی ایسكز *kazydỳ isan-yz*, قازیدی ایسهلر *kazydỳ isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

قازمش ایسم *kazymỳś ysam*, si dice, che quando io ho raschiato, o se si dice, che io abbia raschiato, o se io avrò raschiato, قازمش ایسك *kazymỳś ysan-*, قازمش ایسه *kazymỳś ysa*. Plur. قازمش ایسك *kazymỳś ysak*, قازمش ایسكز *kazymỳś ysan-yz*, قازمش ایسهلر *kazymỳś ysalar*. Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

قازيدى ايسه ايدم *kazydỳ isa idym*, quando io avevo raschiato, قازيدى ايسه ايدك *kazydỳ isa idyn-*, قازيدى ايسه ايدى *kazydỳ isa idy*. Plur. قازيدى ايسه ايدك *kazydỳ isa idyk*, قازيدى ايسه ايدكز *kazydỳ isa idyn-yz*, قازيدى ايسه ايديلر *kazydỳ isa idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قازيمش ايسه ايدم *kazymỳś ysa idym*, tempo fa quando io avevo ráschiato, قازيمش ايسه ايدك *kazymỳś ysa idyn-*, قازيمش ايسه ايدى *kazymỳś ysa idy*. Plur. قازيمش ايسه ايدك *kazymỳś ysa idyk*, قازيمش ايسه ايدكز *kazymỳś ysa idyn-yz*, قازيمش ايسه ايديلر *kazymỳś ysa idylar*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

قازيمش اولسم *kazymỳś olsàm*, se mai io avessi raschiato, قازيمش اولسك *kazymỳś olsàn-*, قازيمش اولسه *kazymỳś olsà*. Plur. قازيمش اولسق *kazymỳś olsàk*, قازيمش اولسكز *kazymỳś olsan-ỳz*, قازيمش اولسهلر *kazymỳś olsalàr*.

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

قازيسه ايدم *kazysà idym*, se io avessi raschiato, قازيسه ايدك *kazysà idyn-*, قازيسه ايدى *kazysà idy*. Plur. قازيسه ايدك *kazysà idyk*, قازيسه ايدكز *kazysà idyn-yz*, قازيسه ايديلر *kazysà idylar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قازمش اولسيدم *kazymyś olsàidym*, se io per l'avanti avessi raschiato, قازمش اولسيدك *kazymyś olsàidyn-*, قازمش اولسيدى *kazymyś olsàidy*. Plur. قازمش اولسيدق *kazymyś olsàidyk*, قازمش اولسيدكز *kazymyś olsàidyn-yz*, قازمش اولسيديلر *kazymyś olsàidylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قازمش اولوردم *kazymyś olùrdum*, io avrei già raschiato, قازمش اولوردك *kazymyś olùrdun-*, قازمش اولوردى *kazymyś olùrdu*. Plur. قازمش اولوردق *kazymyś olùrduk*, قازمش اولوردكز *kazymyś olùrdun-uz*, قازمش اولورديلر *kazymyś olùrdular*.

Mo-

Futuro.

Sing.

قازيرسم *kazỳrsam*, se, o quando io raschierò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

قازييهجق ايسم *kazỳjağyàgh ysam*, se io ho da raschiare, قازييهجق ايسك *kazỳjağyàgh ysan-*, قازييهجق ايسه *kazỳ-jağyàgh ysa*. Plur. قازييهجق ايسك *kazỳjağyàgh ysak*, قازييهجق ايسكز *kazỳjağyàgh ysan-yz*, قازييهجق ايسهلر *kazỳjağyàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

قازييهجق ايسه ايدم *kazỳjağyàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da raschiare, قازييهجق ايسه ايدك *kazỳjağyàgh isa idyn-*, قازييهجق ايسه ايدى *kazỳjağyàgh ysa idy*. Plur. قازييهجق ايسه ايدك *kazỳjağyàgh ysa idyk*, قازييهجق ايسه ايدكز *kazỳjağyàgh ysa idyn-yz*, قازييهجق ايسه ايديلر *kazỳ-jağyàgh ysa idylar*.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قازییه‌جق ایمش ایسم *kazỳjağyàgh ymyš ysam*, si dice, che quando io avevo da raschiare, قازییه‌جق ایمش ایسك *kazỳjağyàgh ymyš ysan-*, قازییه‌جق ایمش ایسه *kazỳjağyàgh ymyš ysa*. Plur. قازییه‌جق ایمش ایسك *kazỳjağyàgh ymyš ysak*, قازییه‌جق ایمش ایسکز *kazỳjağyàgh ymyš ysan-yz*, قازییه‌جق ایمش ایسه‌لر *kazỳjağyàgh ymyš ysalar*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

قازییه‌جق اولسم *kazỳjağyàgh olsàm*, se io avessi da raschiare, قازییه‌جق اولسك *kazỳjağyàgh olsàn-*, قازییه‌جق اولسه *kazỳjağyàgh olsà*. Plur. قازییه‌جق اولسق *kazỳjağyàgh olsàk*, قازییه‌جق اولسکز *kazỳjağyàgh olsan-ỳz*, قازییه‌جق اولسه‌لر *kazỳjağyàgh olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قازییه‌جق اولدم ایسه *kazỳjağyàgh oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per raschiare, قازییه‌جق اولدك ایسه *kazỳjağyàgh oldùn-ysa*, قازییه‌جق اولدی ایسه *kazỳjağyàgh oldù isa*. Plur. قازییه‌جق اولدق ایسه *kazỳjağyàgh oldùgh ysa*,

 قازییه‌جق

قارييەجق اولدكز ايسه *kazyjağyàgh oldun-ùz ysa* , قارييەجق اولديلر ايسه *kazyjağyàgh oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo .

Sing.

قارييەجق اولمش ايسم *kazyjağyàgh olmùś ysam* , si dice , che quando io sono stato per raschiare , قارييەجق اولمش ايسك *kazyjağyàgh olmùś ysan-* , قارييەجق اولمش ايسه *kazyjağyàgh olmùś ysa* . Plur. قارييەجق اولمش ايسك *kazyjağyàgh olmùś ysak* , قارييەجق اولمش ايسكز *kazyjağyàgh olmùś ysan-yz* , قارييەجق اولمش ايسەلر *kazyjağyàgh olmùś ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

قارييەجق اولسيدم *kazyjağyàgh olsà idym* , se io fossi stato per raschiare , قارييەجق اولسيدك *kazyjağyàgh olsà-idyn-* , قارييەجق اولسيدى *kazyjağyàgh olsà idy* . Plur. قارييەجق اولسيدق *kazyjağyàgh olsà idyk*. قارييەجق اولسيدكز *kazyjağyàgh olsà idyn-yz* , قارييەجق اولسيديلر *kazyjağyàgh olsà idylar* .

Fu-

Futuro.

Sing.

قازييەجق اولورسم *kazỳjağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da raschiare, قازييەجق اولورسك *kazỳjağyàgh olùr-san-*, قازييەجق اولورسه *kazỳjağyàgh olùrsa*. Plur. قازييەجق اولورسق *kazỳjağyàgh olùrsak*, قازييەجق اولورسكز *kazỳja-ğyàgh olùrsan-yz*. قازييەجق اولورسەلر *kazỳjağyàgh olùrsalar*, o قازييەجق اولورلرسه *kazỳjağyàgh olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

قازيمق *kazỳmàk*, raschiare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. قازيمق *kazỳmàk*, o قازيمه *kazỳmà*, raschiare, o il raschiare.

Gen. قازيمغك *kazỳmaghỳn-*, o قازيمنك *kazỳmanỳn-*, di raschiare.

Gen. قازيمق *kazỳmàk*, di raschiare.

Dat. قازيمغه *kazỳmaghà*, a raschiare.

Acc. قازيمغى *kazỳmaghỳ*, il raschiare.

Acc. قازيمق *kazỳmàk*, raschiare.

Abl. قازيمقدن *kazỳmakdàn*, o قازيمەدن *kazỳmadàn*,

 dal

dal raschiare, o per raschiare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازیمم *kazymàm*, il raschiar io.

Gen. قازیممك *kazymamyn-*, &c.

Plur.Nom. قازیممز *kazymamyz*, il raschiar noi.

Gen. قازیممزك *kazymamyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازیمك *kazymàn-*, il raschiar tu.

Gen. قازیمكك *kazyman-yn-*, &c.

Plur.Nom. قازیمكز *kazyman-yz*, il raschiar voi.

Gen. قازیمكزك *kazyman-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازیمسی *kazymasy*, il raschiar quelli.

Gen. قازیمسنك *kazymasynyn-*, &c.

Plur.Nom. قازیملری *kazymalary*, il raschiar quelli.

Gen. قازیملرینك *kazymalarynyn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

قازیدق *kazydyk*, aver raschiato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. قازیدق *kazydyk*, aver raschiato.

Abl.

Abl. قازيدقدن *kazydykdàn*, dall'aver raschiato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازيديغم *kazỳdyghỳm*, aver io raschiato.

Gen. قازيديغمك *kazỳdyghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيديغمز *kazỳdyghymỳz*, aver noi raschiato.

Gen. قازيديغمزك *kazỳdyghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازيديغك *kazỳdyghỳn-*, aver tu raschiato.

Gen. قازيديغكك *kazỳdyghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيديغكز *kazỳdyghyn-ỳz*, aver voi raschiato.

Gen. قازيديغكزك *kazỳdyghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازيديغى *kazỳdyghỳ*, aver quello raschiato.

Gen. قازيديغنك *kazỳdyghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرى *kazỳdyklarỳ*, aver quelli raschiato.

Gen. قازيدقلرينك *kazỳdyklarynỳn-*, &c.

Futuro semplice.

قازيه‌جق *kazỳjaḡyàk*, dover raschiare.

De-

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازييهجغيم *kazỳjağyaghỳm*, dover io raschiare.

Gen. قازييهجغيمك *kazỳjağyaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجغيمز *kazỳjağyaghymỳz*, dover noi raschiare.

Gen. قازييهجغيمزك *kazỳjağyaghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازييهجغك *kazỳjağyaghỳn-*, dover tu raschiare.

Gen. قازييهجغيكك *kazỳjağyaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجغيكز *kazỳjağyaghyn-ỳz*, dover voi raschiare.

Gen. قازييهجغيكزك *kazỳjağyaghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازييهجغى *kazỳjağyaghỳ*, dover quello raschiare.

Gen. قازييهجغينك *kazỳjağyaghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجقلرى *kazỳjağyaklarỳ*, dover quelli raschiare.

Gen. قازييهجقلرينك *kazỳjağyaklarynỳn-*, &c.

Futuro misto.

قازييهجق اولمق *kazỳjağyàgh olmàk*, aver dovuto raschiare.

De-

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازييەجق اولديغم *kazỳjağyàgh oldughùm*, aver dovuto io raschiare.

Gen. قازييەجق اولديغمك *kazỳjağyàgh oldughu-mùn-*, &c.

Plur.Nom. قازييەجق اولديغمز *kazỳjağyàgh oldughumùz*, aver dovuto noi raschiare.

Gen. قازييەجق اولديغمزك *kazỳjağyàgh oldughumu-zùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازييەجق اولديغك *kazỳjağyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu raschiare.

Gen. قازييەجق اولديغكك *kazỳjağyàgh oldughu-n-ùn-*,

Plur.Nom. قازييەجق اولديغكز *kazỳjağyàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi raschiare.

Gen. قازييەجق اولديغكزك *kazỳjağyàgh oldughun-u-zùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازييەجق اولديغى *kazỳjağyàgh oldughù*, aver dovuto quello raschiare.

Gen.

Gen. قازيه‌جق اولديغنك *kazỳjag̃yàgh oldughunùn*-, &c.

Plur. Nom. قازيه‌جق اولدقلری *kazỳjag̃yàgh olduklarỳ*, aver dovuto quelli raschiare.

Gen. قازيه‌جق اولدقلرينك *kazỳjag̃yàgh olduklary-nỳn*-, &c.

Gerundj.

قازير ايكن *kazỳr ilken*, mentre io raschio, o raschiavo, tu raschi, e raschiavi, &c.

قازيور ايكن *kazỳjor ilken*, raschiando io, tu &c. o mentre io raschiavo, tu raschiavi, &c.

قازمش ايكن *kazỳmỳś ilken*, quantunque io abbia, tu abbi raschiato, &c. o avendo raschiato.

قازيه‌جق ايكن *kazỳjag̃yàgh ilken*, io, tu, quello in vece di raschiare, &c. o mentre io èro, tu eri per raschiare, &c.

قازملو ايكن *kazỳmalỳ ilken*, io, tu in vece di dover raschiare, &c. o dovendo raschiare.

قازديغم وار ايكن *kazỳdyghỳm var ilken*, قازديغك وار ايكن *kazỳdyghỳn-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi raschiato, &c.

قازديغم وار ايمشيكن *kazỳdyghỳm var ymyś iken*, قازديغك وار ايمشيكن *kazỳdyghỳn-var ymyś iken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi raschiato, &c.

قازيوب

قازييوب *kazyjyp*, raschiando, ed avendo raschiato.

قازييەرق *kazyjaràk*, raschiando, col raschiare.

قازيينجه *kazyjyngya*, finchè io raschia, tu raschia, &c. o mentre io raschio, tu raschi, &c. o se io io raschio, tu raschi, &c. o raschiando io, tu, &c. o subito che io raschiai; ed ho raschiato, tu raschiasti, ed hai raschiato, &c.

قازييلدن برو *kazyjaldàn beri*, da che, o dappoichè io raschiai, ed ho raschiato, tu raschiasti, ed hai raschiato, &c.

قازييالو *kazyjaly*, da che io raschiai, ed ho saschiato, tu raschiasti, ed hai raschiato, &c.

Supino.

قازييهقازييه *kazyja kazyja*, raschiando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

قازير *kazyr* indeclinabile, chi raschia, e raschiava, o raschia, e raschiasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. قازييان *kazyjàn*, quello, il quale raschia, raschiava, raschiò, ha, ed avea raschiato, e raschierà.

Gen. قازييانك *kazyjänyn-*, &c.

Plur.Nom. قازييانلر *kazyjanlàr*, quelli, i quali raschiano, raschiavano, raschiarono, hanno, ed aveano raschiato, e raschieranno.

Gen. قازييانلرك *kazyjanlaryn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

قازمش *kazymyš* indeclinabile, chi ha, o abbia raschiato, e avesse raschiato.

Participio del Pres.Pret.imp.Perf.e più che Perf.di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازيديغم *kazydyghym*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me raschiato.

Gen. قازيديغمك *kazydyghymyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرم *kazydyklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me raschiati.

Gen. قازيدقلرمك *kazydyklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. قازيديغمز *kazydyghymyz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi raschiato.

Gen. قازيديغمزك *kazydyghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرمز *kazydyklarymyz*, quelli, quali sono,

era-

erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi raschiati.

Gen. قازيدقلريمزك *kazỳdyklarymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازيديغك *kazỳdyghỳn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te raschiato.

Gen. قازيديغكك *kazỳdyghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرك *kazỳdyklarỳn-*, quelli, i quali sono erano, furono, sono stati, ed erano stati da te raschiati.

Gen. قازيدقلريكك *kazỳdyklaryn-ỳn-*, &c.

Sing.Nom. قازيديغكز *kazỳdyghyn-ỳz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi raschiato.

Gen. قازيديغكزك *kazỳdyghyn-yzỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلريكز *kazỳdyklaryn-ỳz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi raschiati.

Gen. قازيدقلريكزك *kazỳdyklaryn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازيديغى *kazỳdyghỳ*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui raschiato.

Gen. قازيديغنك *kazỳdyghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرى *kazỳdyklarỳ*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui raschiati.

Gen. قازيدقلرينك *kazỳdyklarynỳn-*, &c.

Sing.Nom. قازيدقلرى *kazỳdyklarỳ*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro raschiato.

Gen. قازيدقلرينك *kazỳdyklarynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرى *kazỳdyklarỳ*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro raschiati.

Gen. قازيدقلرينك *kazỳdyklarynỳn-*, &c.

Participio del Futuro.

قازييهجق *kazỳjaġyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da raschiare, per raschiare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازييهجغيم *kazỳjaġyaghỳm*, quello, il quale si deve da me raschiare.

Gen. قازييهجغمك *kazỳjaġyaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجقلرم *kazỳjaġyaklàrym*, quelli, i quali si devono da me raschiare.

Gen.

Gen. قازهجقلريمك *kazỳjaḡyaklarymỳn-* , &c.

Sing.Nom. قازييهجغيمز *kazỳjaḡyaghymỳz* , quello , il quale si deve da noi raschiare .

Gen. قازييهجغيمزك *kazỳjaḡyaghymỳzyn-* , &c.

Plur.Nom. قازييهجقلريمز *kazỳjaḡyaklarymỳz* , quelli , i quali si devono da noi raschiare .

Gen. قازييهجقلريمزك *kazỳjaḡyaklarymyzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona .

Sing.Nom. قازييهجغك *kazỳjaḡyaghỳn-* , quello , il quale si deve da te raschiare .

Gen. قازييهجغيكك *kazỳjaḡyaghyn-ỳn-* , &c.

Plur.Nom. قازييهجقلرك *kazỳjaḡyaklarỳn-* , quelli , i quali si devono da te raschiare .

Gen. قازييهجقلريكك *kazỳjaḡyaklaryn-ỳn-* , &c.

Sing.Nom. قازييهجغيكز *kazỳjaḡyaghyn-yz* , quello , il quale si deve da voi raschiare .

Gen. قازييهجغيكزك *kazỳjaḡyaghy-ỳzyn-* , &c.

Plur.Nom. قازييهجقلريكز *kazỳjaḡyaklaryn-ỳz* , quelli , i quali si devono da voi raschiare .

Gen. قازييهجقلريكزك *kazỳjaḡyaklaryn-yzỳn-* , &c.

Co-

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازييهجغى *kazyjağyaghy*, quello, il quale si deve da lui raschiare.

Gen. قازييهجغينك *kazyjağyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجقلرى *kazyjağyaklary*, quelli, i quali si devono da lui raschiare.

Gen. قازييهجقلرينك *kazyjağyaklarynyn-*, &c.

Sing.Nom. قازييهجقلرى *kazyjağyaklary*, quello, il quale si deve da loro raschiare.

Gen. قازييهجقلرينك *kazyjağyaklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجقلرى *kazyjağyaklary*, quelli, i quali si devono da loro raschiare.

Gen. قازييهجقلرينك *kazyjağyaklarynyn-*, &c.

قازيملو *kazymaly* indeclinabile, chi deve raschiare, o bisogna raschiare.

CAPITOLO XIII.

Undecima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

اوروروم *vurùrum*, io percuoto, اورورسن *vurùrsun*, اورور *vurùr*.

vurùr . Plur. اوروز *vurùruz*, اوروسکز *vurùrsun-uz*, اورورلر *vururlàr* .

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اوریورم *vurùjorum*, io sto percuotendo, اوریورسن *vu-rùjorsun*, اوریور *vurùjor* . Plur. اوریورز *vurùjoruz*, اوریورسکز *vurùjorsun-uz*, اوریورلر *vurùjorlar* .

Presente doppio.

Sing.

اورمش اولورم *vurmùś olùrum*, io vengo a percuotere, اورمش اولورسن *vurmùś olùrsun*, اورمش اولور *vurmùś olùr* . Plur. اورمش اولورز *vurmùś olùruz*, اورمش اولورسکز *vurmùś olùrsun-uz*, اورمش اولورلر *vurmùś olurlàr* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اوروردم *vurùr udum*, io percuoteva, اوروردك *vurùr-udun-*, اوروردی *vurùr udu* . Plur. اوروردق *vurùr uduk*, اوروردکز *vurùr udun-uz*, اوروردیلر *vurùr udular* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اوریوردم *vurùjor udum*, io stava percuotendo, اوریوردك *vurù-*

vurùjor udun- , اوريوردى *vurùjor udu* . Plur. اوريوردق *vurùjor uduk* , اوريوردكز *vurùjor udun-uz* , اوريورديلر *vurùjor-udular* .

Preterito imperfetto relativo .

Sing.

اوروراميشم *vurùr umuś um* , si dice , che io percuotéssi , اوروراميشسن *vurùr umuś sun* , اوروراميش *vurùr umuś* . Plur. اوروراميشز *vurùr umuś uz* , اوروراميشسكز *vurùr umuś-sun-uz* , اوروراميشلر *vurùr umuś lar* .

Preterito imperfetto relativo continuo , o determinato .

Sing.

اوريوراميشم *vurùjor umuś um* , si dice , che io stessi percuotendo , اوريوراميشسن *vurùjor umuś sun* , اوريور اميش *vurùjor umuś* . Plur. اوريوراميشز *vurùjor umuś uz* , اوريور اميشسكز *vurùjor umuś sun-uz* , اوريوراميشلر *vurùjor umuś lar* .

Preterito perfetto determinato .

Sing.

اوردم *vurdùm* , io percossi , ed ho percosso , اوردك *vurdùn-* , اوردى *vurdù* . Plur. اوردق *vurdùk* , اوردكز *vurdun-ùz* , اورديلر *vurdulàr* .

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اورمشم *vurmùś um*, si dice, o mi pare, che io abbia percosso, اورمشسن *vurmùś sun*, اورمش *vurmùś*. Plur. اورمشز *vurmùś uz*, اورمشسکز *vurmùś sun-uz*, اورمشلر *vurmùś làr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

اورمش اولدم *vurmùś oldùm*, io venni, e son tenuto a percuotere, اورمش اولدك *vurmùś oldùn-*, اورمش اولدی *vurmùś oldù*. Plur. اورمش اولدق *vurmùś oldùk*, اورمش اولدکز *vurmùś oldun-ùz*, اورمش اولدیلر *vurmùś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اوردی ایدم *vurdù idym*, io avevo percosso, اوردی ایدك *vurdù idyn-*, اوردی ایدی *vurdù idy*. Plur. اوردی ایدك *vurdù idyk*, اوردی ایدکز *vurdù idyn-yz*, اوردی ایدیلر *vurdù idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اورمشیدم *vurmùś udum*, io già avevo percosso, اورمشیدك *vurmùś udun-*, اورمشیدی *vurmùś udu*. Plur. اورمشیدق

 vur-

vurmùś uduk , اورمشيديكز *vurmùś udun-uz* , اورمشيديلر *vurmùś udular* .

Preterito più che perfetto relativo .

Sing.

اورمش ايمشم *vurmùś umuś um* , si dice , che io avessi percosso , اورمش ايمشسن *vurmùś umuś sun* , اورمش ايمش *vurmùś umuś* . Plur. اورمش ايمشز *vurmùś umuś uz* , اورمش ايمشسكز *vurmùś umuś sun-uz* , اورمش ايمشلر *vurmùś umuślar* .

Futuro semplice .

Sing.

اورورم *vurùrum* , io percuoterò , come il Presente .

Futuro doppio .

Sing.

اورمش اولورم *vurmùś olùrum* , io verrò a percuotere , come il Presente .

Futuro misto .

Sing.

اورهجق اولدم *vurağyàgh oldùm* , io fui , e sono stato per percuotere , اورهجق اولدك *vurağyàgh oldùn-* , اورهجق اولدى *vurağyàgh oldù* . Plur. اورهجق اولدق *vurağyàgh oldùk* , اورهجق اولدكز *vurağyàgh oldun-ùz* , اورهجق اولديلر *vurağyàgh oldulàr* .

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

اوره‌جق اولمشم — *vuraḡyàgh olmùś um*, si dice, che io sia, o fossi stato per percuotere, اوره‌جق اولمشسن *vuraḡyàgh olmùś sun*, اوره‌جق اولمش *vuraḡyàgh olmùś*. Plur. اوره‌جق اولمسز *vuraḡyàgh olmùś uz*, اوره‌جق اولمشسکز *vuraḡyàgh olmùś sun-uz*, اوره‌جق اولمشلر *vuraḡyàgh olmuślàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

اور *vur*, percuoti tu, اورسون *vursùn*. Plur. اوره‌لم *vuralym*, اوریکز *vùrun-uz*, o اوریك *vùrun-*, اورسونلر *vursunlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولایکه اوره ایدم *bolajlli vurà idym*, Iddio volesse, che io percuotessi, اوره ایدنك *vurà idyn-*, اوره ایدی *vurà idy*. Plur. اوره ایدك *vurà idyk*, اوره ایدکز *vurà idyn-yz*, اوره ایدیلر *vurà idylar*.

Sing.

بولايكه اورمش اولم *bolàjlli vurmùś olàm*, Iddio voglia, che io abbia percosso, اورمش اولهسن *vurmùś olàsyn*, اورمش اوله *vurmùś olà*. Plur. اورمش اولهيز *vurmùś olàiz*, اورمش اولهسكز *vurmùś olàsyn-yz*, اورمش اولهلر *vurmùś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه اورمش اوليدم *bolàjlli vurmùś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi percosso, اورمش اوليدك *vurmùś olàidyn-*, اورمش اوليدى *vurmùś olàidy*. Plur. اورمش اوليدق *vurmùś olàidyk*, اورمش اوليدكز *vurmùś olàidyn-yz*, اورمش اوليديلر *vurmùś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه اورم *bolàjlli vuràm*, Iddio voglia, che io percuota, اورهسن *vuràsyn-*, اوره *vurà*. Plur. اورهيز *vuràiz*, اورهسز *vuràsyz*, اورهلر *vuralàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

اورورسم *vurùrsam*, se io percuoto, اورورسك *vurùrsan-*,

san- , اورورسه *vurùrsa* . Plur. اورورسق *vurùrsak* , اورورسكز *vurùrsan-yz* , اورورسه‌لر *vurùrsalar* , o اورورلرسه *vururlàrsa* .

Presente continuo , o determinato .

Sing.

اوريورسم *vurùjorsam* , se io sto percuotendo , اوريورسك *vurùjorsan-* , اوريورسه *vurùjorsa* . Plur. اوريورسق *vurùjorsak* , اوريورسكز *vurùjorsan-yz* , اوريورسه‌لر *vurùjorsalar* , o اوريورلرسه *vurujorlàrsa* .

Preterito imperfetto indefinito .

Sing.

اورورسيدم *vurùrsa idym* , quando io percuoteva , اورورسيدك *vurùrsa idyn-* , اورورسيدى *vurùrsa idy* . Plur. اورورسيدق *vurùrsa idyk* , اورورسيدكز *vurùrsa idyn-yz* , اورورسيديلر *vurùrsa idylar* , o اورورلرسه ايدى *vururlàrsa idy* .

Preterito imperfetto continuo , o determinato .

Sing.

اوريورسيدم *vurùjorsa idym* , quando io stava percuotendo . اوريورسيدك *vurùjorsa idyn-* , اوريورسيدى *vurùjorsa idy* . Plur. اوريورسيدق *vurùjorsa idyk* , اوريورسيدكز *vurùjorsa idyn-yz* , اوريورسيديلر *vurùjorsa idylar* .

Pre-

Sing.

اورورسه ايمشم *vurùrsa imyš ym*, si dice, che quando io percuoteva, اورورسه ايمشسن *vurùrsa imyš syn*, اورورسه ايمش *vurùrsa imyš*. Plur. اورورسه ايمشز *vurùrsa imyš yz*, اورورسه ايمشسكز *vurùrsa imyš syn-yz*, اورورسه ايمشلر *vurùrsa imyš lar*, o اورورلرسه ايمش *vururlàrsa imyš*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اوريورسه ايمشم *vurùjorsa imyš ym*, si dice, che quando io percuoteva, اوريورسه ايمشسن *vurùjorsa imyš syn*, اوريورسه ايمش *vurùjorsa imyš*. Plur. اوريورسه ايمشز *vurùjorsa imyš yz*, اوريورسه ايمشسكز *vurùjorsa imyš syn-yz*, اوريورسه ايمشلر *vurù-jorsa imyšlar*, o اوريورلرسه ايمش *vurujorlàrsa imyš*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اورسم *vursàm*, se io percuotessi, اورسك *vursàn-*, اورسه *vursà*. Plur. اورسق *vursàk*, اورسكز *vursan-ỳz*, اورسلر *vursalàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

اورردم *vurùr udum*, io percuoterei, ed avrei percosso, come il Preterito imperfetto dell'Indicativo. Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اوردى ايسم *vurdù isam*, se, o quando io percossi, ed ho percosso, اوردى ايسك *vurdù isan-*, اوردى ايسه *vurdù isa*. Plur. اوردى ايسك *vurdù isak*, اوردى ايسكز *vurdù isan-yz*, اوردى ايسهلر *vurdù isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اورمش ايسم *vurmùś ysam*, si dice, che quando io ho percosso, o se si dice, che io abbia percosso, o se io avrò percosso, اورمش ايسك *vurmùś ysan-*, اورمش ايسه *vurmùś ysa*. Plur. اورمش ايسك *vurmùś ysak*, اورمش ايسكز *vurmùś ysan-yz*, اورمش ايسهلر *vurmùś ysalar*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اوردى ايسه ايدم *vurdù isa idym*, quando io avevo percosso, اوردى ايسه ايدك *vurdù isa idyn-*, اوردى ايسه ايدى *vurdù isa idy*. Plur. اوردى ايسه ايدك *vurdù isa idyk*, اوردى ايسه ايدكز *vurdù isa idyn-yz*, اوردى ايسه ايديلر *vurdù isa idylar*.

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اورمش ايسه ايدم *vurmùś ysa idym*, tempo fa qnando io avevo percosso, اورمش ايسه ايدك *vurmùś ysa idyn-*, اورمش ايسه ايدى *vurmùś ysa idy*. Plur. اورمش ايسه ايدك *vurmùś ysa idyk*, اورمش ايسه ايدكز *vurmùś isa idyn-yz*, اورمش ايسه ايديلر *vurmùś ysa idylar*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

اورمش اولسم *vurmùś olsàm*, se mai io avessi percosso, اورمش اولسك *vurmùś olsàn-*, اورمش اولسه *vurmùś olsà*. Plur. اورمش اولسق *vurmùś olsàk*, اورمش اولسكز *vurmùś olsan-yz*, اورمش اولسهلر *vurmùś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اورسه ايدم *vursà idym*, se io avessi percosso, اورسه ايدك *vursà idyn-*, اورسه ايدى *vursà idy*. Plur. اورسه ايدك *vursà idyk*, اورسه ايدكز *vursà idyn-yz*, اورسه ايديلر *vursà idylar*.

prima voce del preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اورمش اولسيدم *vurmùś olsà idym*, se io per l' avanti

aves-

avessi percosso , اورمش اولسيدك *vurmùś olsà idyn-* , اورمش اولسيدى *vurmùś olsà idy* . Plur. اورمش اولسيدق *vurmùś olsà idyk* , اورمش اولسيدكز *vurmùś olsà idyn-yz* , اورمش اولسيديلر *vurmùś olsà idylar* .

Seconda voce del preterito più che perfetto remoto .

Sing.

اورمش اولوردم *vurmùś olùrdum* , io avrei già percosso , o sarei venuto a percuotere , اورمش اولوردك *vurmùś olùrdun-* , اورمش اولوردى *vurmùś olùrdu* . Plur. اورمش اولوردق *vurmùś olùrduk* , اورمش اولوردكز *vurmùś olùrdun-uz* , اورمش اولورديلر *vurmùś olùrdular* .

Futuro .

Sing.

اورورسم *vurùrsam* , se , o quando io percuoterò , come il Presente .

Modo Subjuntivo ,

che include obbligo , e necessità .

Presente , e Futuro .

Sing.

اورهجق ايسم *vuraḡyàgh ysam* , se io ho da percuotere , اورهجق ايسك *vuraḡyàgh ysan-* , اورهجق ايسه *vura-*

ḡyàgh

ğyàgh ysa . Plur. اورهجق ایسك *vurağyàgh ysak* , اورهجق ایسکز *vurağyàgh ysan-yz* , اورهجق ایسهلر *vurağyàgh ysalar* .

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

اورهجق ایسه ایدم *vurağyàgh ysa idym* , se , o quando io avevo da percuotere , اورهجق ایسه ایدك *vurağyàgh ysa idyn-* , اورهجق ایسه ایدی *vurağyàgh ysa idy* . Plur. اورهجق ایسه ایدك *vurağyàgh ysa idyk* , اورهجق ایسه ایدکز *vurağyàgh ysa idyn-yz* , اورهجق ایسه ایدیلر *vurağyàgh ysa idylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اورهجق ایمش ایسم *vurağyàgh ymyś ysam* , si dice , che quando io avevo da percuotere , اورهجق ایمش ایسك *vurağyàgh ymyś ysan-* , اورهجق ایمش ایسه *vurağyàgh ymyś ysa* . Plur. اورهجق ایمش ایسك *vurağyàgh ymyś ysak* , اورهجق ایمش ایسکز *vurağyàgh ymyś ysan-yz* , اورهجق ایمش ایسهلر *vurağyàgh ymyś ysalar* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اورهجق اولسم *vurağyàgh olsàm* , se io avessi da percuotere , اورهجق اولسك *vurağyàgh olsàn-* , اورهجق اولسه *vura-*

vuraḡyàgh olsà. Plur. اورەجق اولسق *vuraḡyàgh olsàk*, اورەجق اولسكز *vuraḡyàgh olsan-ỳz*, اورەجق اولسەلر *vuraḡyàgh olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اورەجق اولدم ايسه *vuraḡyàgh oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per percuotere, اورەجق اولدك ايسه *vuraḡyàgh oldùn-ysa*, اورەجق اولدى ايسه *vuraḡyàgh oldù isa*. Plur. اورەجق اولدق ايسه *vuraḡyàgh oldùgh ysa*, اورەجق اولدكز ايسه *vuraḡyàgh oldun-ùz-ysa*, اورەجق اولديلر ايسه *vuraḡyàgh oldulàr ysa*.

Preterito perfetto relativo.

Sing.

اورەجق اولمش ايسم *vuraḡyàgh olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per percuotere, اورەجق اولمش ايسك *vuraḡyàgh olmùś ysan-*, اورەجق اولمش ايسه *vuraḡyàgh olmùś ysa*. Plur. اورەجق اولمش ايسك *vuraḡyàgh olmùś ysak*, اورەجق اولمش ايسكز *vuraḡyàgh olmùś ysan-yz*, اورەجق اولمش ايسەلر *vuraḡyàgh olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اورەجق اولسيدم *vuraḡyàgh olsà idym*, se io fossi stato

 per

per percuotere , اورهجق اولسيدك *vurağyàgh olsà idyn-* , اورهجق اولسيدى *vurağyàgh olsà idy* . Plur. اورهجق اولسيدق *vurağyàgh olsà idyk* , اورهجق اولسيدكز *vurağyàgh olsà idy-n-yz* , اورهجق اولسيديلر *vurağyàgh olsà idylar* .

Futuro .

Sing.

اورهجق اولورسم *vurağyàgh olùrsam* , se , o quando io avrò da percuotere , اورهجق اولورسك *vurağyàgh olùrsan-* , اورهجق اولورسه *vurağyàgh olùrsa* . Plur. اورهجق اولورسق *vurağyàgh olùrsak* , اورهجق اولورسكز *vurağyàgh olùrsan-yz* , اورهجق اولورسهلر *vurağyàgh olùrsalar* , o اورهجق اولورلرسه *vurağyàgh olurlàrsa* .

Modo Infinito .

Presente , e Preterito imperfetto .

اورمق *vurmàk* , percuotere .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto .

Nom. اورمق *vurmàk* , o اورمه *vurmà* , percuotere , o il percuotere .

Gen. اورمغك *vurmaghỳn-* , o اورمهنك *vurmanỳn-* , di percuotere .

Gen. اورمق *vurmàk* , di percuotere .

Dat.

Dat. اورمغه *vurmaghà*, a percuotere.

Acc. اورمغى *vurmaghỳ*, il percuotere.

Acc. اورمق *vurmàk*, percuotere.

Abl. اورمقدن *vurmakdàn*, o اورمەدن *vurmadàn*, dal percuotere, o per percuotere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورمم *vurmàm*, il percuotere io.

Gen. اورمك *vurmamỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورمز *vurmamỳz*, il percuotere noi.

Gen. اورمزك *vurmamyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورمك *vurmàn-*, il percuotere tu.

Gen. اورمكك *vurman-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورمكز *vurman-ỳz*, il percuotere voi.

Gen. اورمكزك *vurman-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورمسى *vurmasỳ*, il percuotere quello.

Gen. اورمسنك *vurmasynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورملرى *vurmalarỳ*, il percuotere quelli.

Gen. اورملرينك *vurmalarynỳn-*, &c.

Pre-

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اوردق *vurdùk*, aver percosso.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اوردق *vurdùk*, aver percosso.

Abl. اوردقدن *vurdukdàn*, dall' aver percosso.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورديغم *vurdughùm*, aver io percosso.

Gen. اورديغمك *vurdughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اورديغمز *vurdughumùz*, aver noi percosso.

Gen. اورديغمزك *vurdughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورديغك *vurdughùn-*, aver tu percosso.

Gen. اورديغكك *vurdughun-ùn*, &c.

Plur.Nom. اورديغكز *vurdughun-ùz*, aver voi percosso.

Gen. اورديغكزك *vurdughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورديغى *vurdughù*, aver quello percosso.

Gen. اورديغنك *vurdughunùn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلرى *vurduklary*, aver quello percosso.

Gen. اوردقلرينك *vurduklarynyn-*, &c.

Fu-

Futuro semplice.

اورهجق *vurağyàk*, dover percuotere.

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورهجغيم *vurağyaghỳm*, dover io percuotere.

Gen. اورهجغيمك *vurağyaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورهجغيمز *vurağyaghymỳz*, dover noi percuotere.

Gen. اورهجغيمزك *vurağyaghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورهجغك *vurağyaghỳn-*, dover tu percuotere.

Gen. اورهجغيكك *vurağyaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورهجغيكز *vurağyaghyn-ỳz*, dover voi percuotere.

Gen. اورهجغيكزك *vurağyaghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورهجغى *vurağyaghỳ*, dover quello percuotere.

Gen. اورهجغنك *vurağyaghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورهجقلرى *vuragyaklarỳ*, dover quelli percuotere.

Gen. اورهجقلرينك *vurağyaklarynỳn-*, &c.

Futuro misto.

اورهجق اولمق *vurağyàgh olmàk*, aver dovuto percuotere.

De-

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورەجق اولديغم *vuraǧyàgh oldughùm*, aver dovuto iò percuotere.

Gen. اورەجق اولديغمك *vuraǧyàgh oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اورەجق اولديغمز *vuraǧyàgh oldughumùz*, aver dovuto noi percuotere.

Gen. اورەجق اولديغمزك *vuraǧyàgh oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورەجق اولديغك *vuraǧyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu percuotere.

Gen. اورەجق اولديغكك *vuraǧyàgh oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. اورەجق اولديغكز *vuraǧyàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi percuotere.

Gen. اورەجق اولديغكزك *vuraǧyàgh oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورەجق اولديغى *vuraǧyàgh oldughù*, aver dovuto quello percuotere.

Gen. اورەجق اولديغنك *vuraǧyàgh oldughunùn-*, &c.

Plur.Nom. اورەجق اولدقلرى *vuragyàgh olduklarỳ*, aver dovuto quelli percuotere.

Gen.

Gen. اوره‌جق اولدقلرينك *vuraḡyàgh olduklarynyn-*, &c.

Gerundj.

اورورکن *vurùr ilken*, mentre io percuoto, e percuotevo, tu percuoti, e percuotevi, &c.

اوريورکن *vurìjor ilken*, percuotendo io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi percuotendo, &c.

اورمشيکن *vurmùś ilken*, quantunque io abbia, tu abbi percosso, &c. o avendo percosso.

اوره‌جق ايکن *vuraḡyàgh ilken*, io, tu, quello in vece di percuotere, &c. o mentre io ero, tu eri per percuotere, &c.

اورملو ايکن *vurmalỳ ilken*, io, tu in vece di dover percuotere, &c. o dovendo percuotere.

اورديغم وار ايکن *vurdughùm var ilken*, اورديغك وار ايکن *vurdughùn- var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi percosso.

اورديغم وار ايمشيکن *vurdughùm vàr ymyś ilken*, اورديغك وار ايمشيکن *vurdughùn- var ymyś ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi percosso, &c.

اوروب *vurùp*, percuotendo, ed avendo percosso.

اوره‌رق *vuraràk*, percuotendo, col percuotere.

 اورنجه

اورجه *vurìngya*, finchè io percuota, tu percuota, &c. o mentre io percuoto, tu percuoti, &c. o se io percuoto, tu percuoti, &c. o percuotendo io, tu, &c. o subito che io percossi, ed ho percosso, tu percotesti, ed hai percosso, &c.

اورلدن برو *vuraldàn beri*, da che, o dappoichè io percossi, ed ho percosso, tu percotesti, ed hai percosso, &c.

اورهلو *vuralỳ*, da che io percossi, ed ho percosso, tu percotesti, ed hai percosso, &c.

Supino.

اوره اوره *vura vura*, percuotendo più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

اورور *vurùr* indeclinabile, chi percuote, e percuoteva, o percuota, e percuotesse.

Participio del tempo Pres.Pret.imp.Perf.più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اوران *vuràn*, quello, il quale percuote, percuoteva, percosse, ha, ed avea percosso, e percuoterà.

Gen. اورانك *vuranỳn*, &c.

Plur.Nom. اورانلر *vuranlàr*, quelli, i quali percuotono,

per-

percuotevano, percossero, hanno, ed aveano percosso, e percuoteranno.

Gen. اورانلرك *vuranlaryn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

اورمش *vurmùś* indeclinabile, chi ha, o abbia percosso, e avesse percosso.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. Nom. اورديغم *vurdughùm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me percosso.

Gen. اورديغمك *vurdughumùn-*, &c.

Plur. Nom. اوردقلرم *vurduklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me percossi.

Gen. اوردقلريمك *vurduklarymyn-*, &c.

Sing. Nom. اورديغمز *vurdughumùz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi percosso.

Gen. اورديغمزك *vurdughumuzùn-*, &c.

Plur. Nom. اوردقلريمز *vurduklarymyz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi percossi.

Gen. اوردقلريمزك *vurduklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورديغك *vurdughùn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te percosso.

Gen. اورديغكك *vurdughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلرك *vurduklaryn-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te percossi.

Gen. اوردقلريكك *vurduklaryn-yn-*, &c.

Sing.Nom. اورديغكز *vurdughun-ùz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi percosso.

Gen. اورديغكزك *vurdughun-uzùn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلريكز *vurduklaryn-yz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi percossi.

Gen. اوردقلريكزك *vurduklaryn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورديغى *vurdughù*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui percosso.

Gen. اورديغنك *vurdughunùn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلرى *vurduklary*, quelli, i quali sono, erano,

no, furono, sono stati, ed erano stati da lui percossi.

Gen. اوردقلرينك *vurduklarynyn-*, &c.

Sing.Nom. اوردقلری *vurduklary*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro percosso.

Gen. اوردقلرينك *vurduklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلری *vurduklary*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro percossi.

Gen. اوردقلرينك *vurduklarynyn-*, &c.

Participio del Futuro.

اوره‌جق *vuragyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da percuotere, per percuotere.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوره‌جغيم *vuragyaghym*, quello, il quale si deve da me percuotere.

Gen. اوره‌جغيمك *vuragyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اوره‌جقلرم *vuragyaklarym*, quelli, i quali, si devono da me percuotere.

Gen. اوره‌جقلرمك *vuragyaklarymyn-*, &c.

Sing.

Sing.Nom. اورهجغيمز *vurağyaghymyz* , quello , il quale si deve da noi percuotere.

Gen. اورهجغيمزك *vurağyaghymyzyn-* , &c.

Plur.Nom. اورهجقلريمز *vurağyaklarymyz* , quelli , i quali si devono da noi percuotere.

Gen. اورهجقلريمزك *vurağyaklarymyzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورهجغك *vurağyaghyn-* , quello , il quale si deve da te percuotere.

Gen. اورهجغيكك *vurağyaghyn-yn-* , &c.

Plur.Nom. اورهجقلرك *vurağyaklaryn-* , quelli , i quali si devono da te percuotere.

Gen. اورهجقلريكك *vurağyaklaryn-yn-* , &c.

Sing.Nom. اورهجغيكز *vurağyaghyn-yz* , quello , il quale si deve da voi percuotere.

Gen. اورهجغيكزك *vurağyaghyn-yzyn-* , &c.

Plur.Nom. اورهجقلريكز *vurağyaklaryn-yz* , quelli , i quali si devono da voi percuotere.

Gen. اورهجقلريكزك *vurağyaklaryn-yzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورهجغى *vurağyaghy* , quello , il quale si deve da lui percuotere.

Gen.

Gen. اورهجغينك *vuraḡyaghynyǹ-* , &c.

Plur.Nom. اورهجقلرى *vuraḡyaklarỳ* , quelli , i quali si devono da lui percuotere .

Gen. اورهجقلرينك *vuraḡyaklarynyǹ-* , &c.

Sing.Nom. اورهجقلرى *vuraḡyaklarỳ* , quello , il quale si deve da loro percuotere .

Gen. اورهجقلرينك *vuraḡyaklarynyǹ-* , &c.

Plur.Nom. اورهجقلرى *vuraḡyaklarỳ* , quelli , i quali si devono da loro percuotere .

Gen. اورهجقلرينك *vuraḡyaklarynyǹ-* , &c.

اورمهلو *vurmalỳ* indeclinabile , chi deve percuotere , o bisogna percuotere .

CAPITOLO XIV.

Duodecima Conjugazione .

Modo Indicativo .

Presente indefinito .

Sing.

اوقورم *okùrum* , io leggo , اوقورسن *okùrsun* , اوقور *okùr* . Plur. اوقورز *okùruz* , اوقورسكز *okùrsun-uz* , اوقورلر *okurlàr* ,

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اوقويورم *okùjorum*, io sto leggendo, اوقويورسن *okù-jorsun*, اوقويور *okùjor*. Plur. اوقويورز *okùjoruz*, اوقويورسكز *okùjorsun-uz*, اوقويورلر *okùjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

اوقومش اولورم *okùmùś olùrum*, io vengo a leggere, اوقومش اولورسن *okùmùś olùrsun*, اوقومش اولور *okùmùś olùr*. Plur. اوقومش اولورز *okùmùś olùruz*, اوقومش اولورسكز *okù-mùś olùrsun-uz*, اوقومش اولورلر *okùmùś olùrlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اوقوردم *okùrudum*, io leggeva, اوقوردك *okùrudun-*, اوقوردی *okùrudu*. Plur. اوقوردق *okùruduk*, اوقوردكز *okùr-udun-uz*, اوقورديلر *okùrudular*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اوقويور ايدم *okùjor udum*, io stava leggendo, اوقويور ايدك *okùjor udun-*, اوقويور ايدی *okùjor udu*. Plur. اوقويور ايدك *okùjor uduk*, اوقويور ايدكز *okùjor udun-uz*, اوقويور ايديلر *okùjor udular*.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اوقورايمشم *okùr umuśum*, si dice, che io leggessi, اوقورايمشسن *okùr umuśsun*, اوقورايمش *okùr umuś*. Plur. اوقورايمشز *okùr unuśuz*, اوقورايمشسكز *okùr umuśsun-uz*, اوقورايمشلر *okùr umuślar*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اوقويورايمشم *okùjor umuśum*, si dice, che io stessi leggendo, اوقويورايمشسن *okùjor umuśsun*, اوقويورايمش *okùjor umuś*. Plur. اوقويورايمشز *okùjor umuśuz*, اوقويور ايمشسكز *okùjor umuśsun-uz*, اوقويورايمشلر *okùjor umuślar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اوقودم *okùdùm*, io lèssi, ed ho letto, اوقودك *okùdùn*, اوقودی *okùdù*. Plur. اوقودق *okùdùk*, اوقودكز *okùdun-ùz*, اوقوديلر *okùdulàr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اوقومشم *okùmùśum*, si dice, o mi pare, che io abbia letto, اوقومشسن *okùmùśsun*, اوقومش *okùmùś*. Plur. اوقومشز

 okù-

okùmùśuz , اوقومشسکز *okùmùśsun-uz* , اوقومشلر *okù-muślàr* .

Preterito perfetto doppio .

Sing.

اوقومش اولدم *okùmùś oldùm* , io venni , e son venuto a leggere , اوقومش اولدك *okùmùś oldùn-* , اوقومش اولدی *okùmùś oldù* . Plur. اوقومش اولدق *okùmùś oldùk* , اوقومش اولدکز *okùmùś oldun-ùz* , اوقومش اولدیلر *ukùmùś oldulàr* .

Preterito più che perfetto determinato .

Sing.

اوقودی ایدم *okùdù idym* , io avevo letto , اوقودی ایدك *okùdù idyn-* , اوقودی ایدی *okùdù idy* . Plur. اوقودی ایدك *okùdù idyk* , اوقودی ایدکز *okùdù idyn-yz* , اوقودی ایدیلر *okùdù idylar* .

Preterito più che perfetto remoto .

Sing.

اوقومش ایدم *okùmùś udum* , io già avevo letto , اوقومش ایدك *okùmùś udun-* , اوقومش ایدی *okùmùś udu* . Plur. اوقومش ایدك *okùmùś uduk* , اوقومش ایدکز *okùmùś udun-uz* , اوقومش ایدیلر *okùmùś udular* .

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

اوقومش ايمشم *okùmùś umuśum*, si dice, che io avessi letto, اوقومش ايمشسن *okùmùś umuśsun*, اوقومش ايمش *okù-mùś umuś*. Plur. اوقومش ايمشز *okùmùś umuśuz*, اوقومش ايمشسكز *okùmùś umuśsun-uz*, اوقومش ايمشلر *okùmùś umuślar*.

Futuro semplice.

Sing.

اوقورم *okùrum*, io leggerò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

اوقومش اولورم *okùmùś olùrum*, io verrò a leggere, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

اوقويەجق اولدم *okùjağyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per leggere, اوقويەجق اولدك *okùjağyàgh oldùn*, اوقويەجق اولدى *okùjağyàgh oldù*. Plur. اوقويەجق اولدق *okùjağyàgh oldùk*, اوقويەجق اولدكز *okùjağyàgh oldun-ùz*, اوقويەجق اولديلر *okùjağyàgh oldulàr*.

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

اوقويەجق اولمشم *okùjağyàgh olmùśum*, si dice, che io sia, e fossi stato per leggere, اوقويەجق اولمشسن *okùjağyàgh olmùśsun*, اوقويەجق اولمش *okùjağyàgh olmùś*. Plur. اوقويەجق اولمشز *okùjağyàgh olmùśuz*, اوقويەجق اولمشسكز *okùjağyàgh olmùśsun-uz*, اوقويەجق اولمشلر *okùjağyàgh olmuślàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

اوقو *okù*, leggi tu, اوقوسون *okùsùn*. Plur. اوقويەلم *okùjalỳm*, اوقويكز *okùjun-uz*, o اوقويك *okùjun-*, اوقوسونلر *okùsunlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه اوقويه ايدم *bolàjki okùjà idym*, Iddio volesse, che io leggessi, اوقويه ايدك *okùjà idyn-*, اوقويه ايدى *okùjà idy*. Plur. اوقويه ايدك *okùjà idyk*, اوقويه ايدكز *okùjà idyn-yz*, اوقويه ايديلر *okùjà idylar*.

Pre-

Sing.

بولايكه اوقومش اولم *bolàjlii okùmùś olàm*, Iddio voglia, che io abbia letto, اوقومش اولهسن *okùmùś olàsyn*, اوقومش اوله *okùmùś olà*. Plur. اوقومش اولهيز *okùmùś olàiz*, اوقومش اولهسز *okùmùś olàsyz*, اوقومش اولهلر *okùmùś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه اوقومش اوليدم *bolàjlii okùmùś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi letto, اوقومش اوليدك *okùmùś olàidyn*, اوقومش اوليدى *okùmùś olàidy*. Plur. اوقومش اوليدق *okùmùś olàidyk*, اوقومش اوليدكز *okùmùś olàidyn-yz*, اوقومش اوليديلر *okùmùś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه اوقويم *bolàjlii okùjàm*, Iddio voglia, che io legga, اوقويهسن *okùjàsyn*, اوقويه *okùjà*. Plur. اوقويهيز *okùjàiz*, اوقويهسز *okùjàsyz*, اوقويهلر *okùjalàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

اوقورسم *okùrsam*, se io leggo, اوقورسك *okùrsan*,

اوقورسه

اوقورسه *okùrsa*. Plur. اوقورسق *okùrsak*, اوقورسكز *okùr-san-yz*, اوقورسهلر *okùrsalar*, o اوقورلرسه *okurlàrsa*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اوقويورسم *okùjorsam*, se io sto leggendo, اوقويورسك *okùjorsan-*, اوقويورسه *okùjorsa*. Plur. اوقويورسق *okùjorsak*, اوقويورسكز *okùjorsan-yz*, اوقويورسهلر *okùjorsalar*, o اوقويورلرسه *okujorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اوقورسيدم *okùrsaidym*, quando io leggeva, اوقورسيدك *okùrsaidyn-*, اوقورسيدى *okùrsaidy*. Plur. اوقورسيدق *okùrsaidyk*, اوقورسيدكز *okùrsaidyn-yz*, اوقورسيديلر *okùrsa-idylar*, o اوقورلرسه ايدى *okurlàrsaidy*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اوقويورسه ايدم *okùjorsa idym*, quando io stava leggen-do, اوقويورسه ايدك *okùjorsa idyn-*, اوقويورسه ايدى *okùjorsa idy*. Plur. اوقويورسه ايدك *okùjorsa idyk*, اوقويورسه ايدكز *okùjorsa idyn-yz*, اوقويورسه ايديلر *okùjorsa idylar*.

Pre-

Sing.

اوقورسه ايمشم *okùrsa imyšym*, si dice, che quando io leggeva, اوقورسه ايمشسن *okùrsa imyšsyn*, اوقورسه ايمش *okùrsa imyš*. Plur. اوقورسه ايمشز *okùrsa imyšyz*, اوقورسه ايمشسكز *okùrsa imyšsyn-yz*, اوقورسه ايمشلر *okùrsa imyšlar*, o اوقورلرسه ايمش *okurlàrsa imyš*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اوقويورسه ايمشم *okùjorsa imyšym*, si dice, che quando io stava leggendo, اوقويورسه ايمشسن *okùjorsa imyšsyn-*, اوقويورسه ايمش *okùjorsa imyš*. Plur. اوقويورسه ايمشز *okùjorsa imyšyz*, اوقويورسه ايمشسكز *okùjorsa imyšsyn-yz*, اوقويورسه ايمشلر *okùjorsa imyšlar*, o اوقويورلرسه ايمش *okùjorlàrsa imyš*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اوقوسم *okùsàm*, se io leggessi, اوقوسك *okùsàn-*, اوقوسه *okùsà*. Plur. اوقوسق *okùsàk*, اوقوسكز *okùsan-yz*, اوقوسهلر *okùsalàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

اوقوردم *okùrudum*, io leggerei, ed avrei letto, come il Preterito imperfetto dell'Indicativo.

Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اوقودی ایسم *okùdù isam*, se, o quando io lessi, ed ho letto, اوقودی ایسك *okùdù isan-*, اوقودی ایسه *okùdù isa*. Plur. اوقودی ایسك *okùdù isak*, اوقودی ایسكز *okùdù isan-yz*, اوقودی ایسه‌لر *okùdù isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اوقومش ایسم *okùmùś ysam*, si dice, che quando io ho letto, o se si dice, che io abbia letto, o se io avrò letto, اوقومش ایسك *okùmùś ysan-*, اوقومش ایسه *okùmùś ysa*. Plur. اوقومش ایسك *okùmùś ysak*, اوقومش ایسكز *okùmùś ysan-yz*, اوقومش ایسه‌لر *okùmùś ysalar*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اوقودی ایسه ایدم *okùdù isa idym*, quando io avevo letto, اوقودی ایسه ایدك *okùdù isa idyn-*, اوقودی ایسه ایدی *okùdù isa idy*. Plur. اوقودی ایسه ایدك *okùdù isa idyk*, اوقودی ایسه ایدكز *okùdù isa idyn-yz*, اوقودی ایسه ایدیلر *okùdù isa idylar*.

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اوقومش ايسه ايدم *okùmùś ysa idym*, tempo fa quando io avevo letto, اوقومش ايسه ايدك *okùmùś ysa idyn-*, اوقومش ايسه ايدى *okùmùś ysa idy*. Plur. اوقومش ايسه ايدك *okùmùś ysa idyk*, اوقومش ايسه ايدكز *okùmùś ysa idyn-yz*, اوقومش ايسه ايديلر *okùmùś ysa idylar*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

اوقومش اولسم *okùmùś olsàm*, se mai io avessi letto, اوقومش اولسك *okùmùś olsàn-*, اوقومش اولسه *okùmùś olsà*. Plur. اوقومش اولسق *okùmùś olsàk*, اوقومش اولسكز *okùmùś olsan-yz*, اوقومش اولسهلر *okùmùś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اوقوسه ايدم *ukùsà idym*, se io avessi letto, اوقوسه ايدك *okùsà idyn-*, اوقوسه ايدى *okùsà idy*. Plur. اوقوسه ايدك *okùsà idyk*, اوقوسه ايدكز *okùsà idyn-yz*, اوقوسه ايديلر *okùsà idylar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اوقومش اولسيدم *okùmùś olsàidym*, se io per l' avanti

avessi letto , اوقومش اولسيدك *okùmùś olsàidyn-* , اوقومش اولسيدى *okùmùś olsàidy* . Plur. اوقومش اولسيدق *okùmùś olsàidyk* , اوقومش اولسيدكز *okùmùś olsàidyn-yz* , اوقومش اولسيديلر *okùmùś olsàidylar* .

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اوقومش اولوردم *okùmùs olùrdun* , io avrei già letto , o sarei venuto a leggere , اوقومش اولوردك *okùmùś olùrdun-* , اوقومش اولوردى *okùmùś olùrdu* . Plur. اوقومش اولوردق *okùmùś olùrduk*, اوقومش اولوردكز *okùmùś olùrdun-uz* , اوقومش اولورديلر *okùmùś olùrdular* .

Futuro.

Sing.

اوقورسم *okùrsam* , se , o quando io leggerò , come il Presente .

Modo Subjuntivo ,

che include obbligo , e necessità .

Presente , e Futuro .

Sing.

اوقويهجق ايسم *okùjagyàgh ysam* , se io ho da leggere , اوقويهجق ايسك *okùjağyàgh ysan-* , اوقويهجق ايسه *okùja-ğyàgh*

ğyàgh ysa. Plur. اوقويەجق ايسك *okùjağyàgh ysak*, اوقويەجق ايسكز *okùjağyàgh ysan-yz* اوقويەجق ايسەلر *okùjağyàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

اوقويەجق ايسە ايدم *okùjağyàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da leggere, اوقويەجق ايسە ايدك *okùjağyàgh ysa idyn-*, اوقويەجق ايسە ايدى *okùjağyàgh ysa idy*. Plur. اوقويەجق ايسە ايدك *okùjağyàgh ysa idyk*, اوقويەجق ايسە ايدكز *okùjağyàgh ysa idyn-yz*, اوقويەجق ايسە ايديلر *okùjağyàgh ysa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اوقويەجق ايمش ايسم *okùjağyàgh ymyś ysam*, si dice, che quando io avevo da leggere, اوقويەجق ايمش ايسك *okùjağyàgh ymyś ysan-*, اوقويەجق ايمش ايسە *okùjağyàgh ymyś ysa*. Plur. اوقويەجق ايمش ايسك *okùjağyàgh ymyś ysak*, اوقويەجق ايمش ايسكز *okùjağyàgh ymyś ysan-yz*, اوقويەجق ايمش ايسەلر *okùjağyàgh ymyś ysalar*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اوقويەجق اولسم *okùjağyàgh olsàm*, se io avessi da leg-

leggere , اوقويه‌جق اولسك *okùjaḡyàgh olsàn-* , اوقويه‌جق اولسه *okùjaḡyàgh olsà* . Plur. اوقويه‌جق اولسق *okùjaḡyàgh olsàk* , اوقويه‌جق اولسكز *okùjaḡyàgh olsan-yz* , اوقويه‌جق اولسه‌لر *okùjaḡyàgh olsalàr* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اوقويه‌جق اولدم ايسه *okùjaḡyàgh oldùm ysa* , se, o quando io sono stato per leggere , اوقويه‌جق اولدك ايسه *okùjaḡyàgh oldùn-ysa* , اوقويه‌جق اولدى ايسه *okùjaḡyàgh oldù isa*. Plur. اوقويه‌جق اولدق ايسه *okùjaḡyàgh oldùgh ysa* , اوقويه‌جق اولدكز ايسه *okùjaḡyàgh oldun-ùz ysa* , اوقويه‌جق اولديلر ايسه *okùjaḡyàgh oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo.

Sing.

اوقويه‌جق اولمش ايسم *okùjaḡyàgh olmùś ysam* , si dice , che quando io sono stato per leggere , اوقويه‌جق اولمش ايسك *okùjaḡyàgh olmùś ysan-* , اوقويه‌جق اولمش ايسه *okùjaḡyàgh olmùś ysa*. Plur. اوقويه‌جق اولمش ايسك *okùjaḡyàgh olmùś ysak*, اوقويه‌جق اولمش ايسكز *okùjaḡyàgh olmùś ysan-yz* , اوقويه‌جق اولمش ايسه‌لر *okùjaḡyàgh olmùś ysalar* .

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اوقویه‌جق اولسیدیم *okùjağyàgh olsàidym*, se io fossi stato per leggere, اوقویه‌جق اولسیدیك *okùjağyàgh olsàidyn-*, اوقویه‌جق اولسیدی *okùjağyàgh olsàidy*. Plur, اوقویه‌جق اولسیدیق *okùjağyàgh olsàidyk*, اوقویه‌جق اولسیدیکز *okùja-ğyàgh olsàidyn-yz*, اوقویه‌جق اولسیدیلر *okùjağyàgh olsà-idylar*.

Futuro.

Sing.

اوقویه‌جق اولورسم *okùjağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da leggere, اوقویه‌جق اولورسك *okùjağyàgh olùrsan-*, اوقویه‌جق اولورسه *okùjağyàgh olùrsa*. Plur, اوقویه‌جق اولورسق *okùjağyàgh olùrsak*, اوقویه‌جق اولورسکز *okùjağyàgh olùrsa-n-yz*, اوقویه‌جق اولورسه‌لر *okùjağyàgh olùrsalar*, o اوقویه‌جق اولورلرسه *okùjağyàgh olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اوقومق *okùmàk*, leggere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. اوقومق *okùmàk*, o اوقومه *okùmà*, leggere, o il leggere.

Gen.

Gen. اوقومغنك *okùmaghyn-*, o اوقومهنك *okùmanyn-*, di leggere.

Gen. اوقومق *okùmàk*, di leggere.

Dat. اوقومغه *okùmaghà*, a leggere.

Acc. اوقومغى *okùmaghy*, il leggere.

Acc. اوقومق *okùmàk*, leggere.

Abl. اوقومقدن *okùmakdàn*, o اوقومهدن *okùmadàn*, dal leggere, o per leggere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقومم *okùmàm*, il leggere io.

Gen. اوقوممك *okùmamyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقوممز *okùmàmyz*, il leggere noi.

Gen. اوقوممزك *okùmàmyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقومك *okùmàn-*, il leggere tu.

Gen. اوقومكك *okùman-yn-*, &c.

Plur.Nom. اوقومكز *okùman-yz*, il leggere voi.

Gen. اوقومكزك *okùman-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقومسى *okùmasy*, il leggere quello.

Gen.

Gen. اوقومسنك *okùmasynyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقوملری *okùmalary*, il leggere quelli.

Gen. اوقوملرینك *okùmalarynyn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto,

اوقودق *okùdùk*, aver letto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اوقودق *okùdùk*, aver letto.

Abl. اوقودقدن *okùdukdàn*, dall' aver letto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقودیغم *okùdughùm*, aver io letto.

Gen. اوقودیغمك *okùdughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودیغمز *okùdughumùz*, aver noi letto.

Gen. اوقودیغمزك *okùdughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقودیغك *okùdughùn-*, aver tu letto.

Gen. اوقودیغكك *okùdughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودیغكز *okùdughun-ùz*, aver voi letto.

Gen. اوقودیغكزك *okùdughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقودیغی *okùdughù*, aver quello letto.

Gen.

Gen. اوقوديغنك *okùdughunùn-* , &c.

Plur.Nom. اوقودقلرى *okùduklary* , aver quelli letto.

Gen. اوقودقلرينك *okùduklarynyn-* , &c.

Futuro semplice.

اوقويه‌جق *okùjağyàk* , dover leggere.

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقويه‌جغيم *okùjağyaghym* , dover io leggère.

Gen. اوقويه‌جغيمك *okùjağyaghymyn-* , &c.

Plur.Nom. اوقويه‌جغيمز *okùjağyaghymyz* , dover noi leggere.

Gen. اوقويه‌جغيمزك *okùjağyaghymyzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقويه‌جغك *okùjağyaghyn-* , dover tu leggere.

Gen. اوقويه‌جغيكك *okùjağyaghyn-yn-* , &c.

Plur.Nom. اوقويه‌جغيكز *okùjağyaghyn-yz*, dover voi leggere.

Gen. اوقويه‌جغيكزك *okùjağyaghyn-yzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقويه‌جغى *okùjağyaghy* , dover quello leggere.

Gen. اوقويه‌جغينك *okùjağyaghynyn-* , &c.

Plur.Nom. اوقويه‌جقلرى *okùjağyàklary*, dover quelli lèggere.

Gen. اوقويه‌جقلرينك *ùkùjağyaklarynyn-* , &c.

Fu-

Futuro misto.

اوقویه‌جق اولمق *okùjağyàgh olmàk*, aver dovuto leggere.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقویه‌جق اولدیغم *okùjağyàgh oldughùm*, aver dovuto io leggere.

Gen. اوقویه‌جق اولدیغمك *okùjağyàgh oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقویه‌جق اولدیغمز *okùjağyàgh oldughumùz*, aver dovuto noi leggere.

Gen. اوقویه‌جق اولدیغمزك *okùjağyàgh oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقویه‌جق اولدیغك *okùjağyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu leggere.

Gen. اوقویه‌جق اولدیغكك *okùjağyàgh oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقویه‌جق اولدیغكز *okùjağyàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi leggere.

Gen. اوقویه‌جق اولدیغكزك *okùjağyàgh oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقویه‌جق اولدیغی *okùjağyàgh oldughù*, aver dovuto quello leggere.

Gen.

Gen. اوقویه‌جق اولدیغنك *okùjağyàgh oldughunùn-*, &c.

Plur. Nom. اوقویه‌جق اولدقلری *okùjağyàgh oldùklary*, aver dovuto quelli leggere.

Gen. اوقویه‌جق اولدقلرینك *okùjağyàgh oldùklarymỳn-*, &c.

Gerundj.

اوقورکن *okùr ilken*, mentre io leggo, e leggevo, tu leggi, e leggevi, &c.

اوقویورایکن *okùjor ilken*, leggendo io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi leggendo, &c.

اوقومش ایکن *okùmùś ilken*, quantunque io abbia, tu abbi letto, &c. o avendo letto.

اوقویه‌جق ایکن *okùjağyàgh ilken*, io, tu, quello in vece di leggere, &c. o mentre io ero, tu eri per leggere, &c.

اوقومملو ایکن *okùmaly ilken*, io, tu in vece di dover leggere, &c. o dovendo leggere.

اوقودیغم وار ایکن اوقودیغك وار ایکن *okùdughùm var ilken*, *okùdughùn- var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi letto, &c.

اوقودیغم وار ایمش ایکن *okùdughùm var ymyś ilken*, اوقودیغك

اوقوديغك وار ايمشيكن *okùdughùn var ymyš ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi letto, &c.

اوقويوب *okùjùp*, leggendo, ed avendo letto.

اوقويه‌رق *okùjaràk*, leggendo, col leggere.

اوقويبجه *okùjùnğya*, finchè io legga, tu legga, &c. o mentre io leggo, tu leggi, &c. o leggendo io, tu, &c. o subito che io lessi, ed ho letto, tu leggesti, ed hai letto, &c.

اوقويلدن برو *okùjaldàn beri*, da che, o dappoichè io lessi, ed ho letto, tu leggesti, ed hai letto, &c.

اوقويه‌لو *okùjaly*, da che io lessi, ed ho letto, tu leggesti, ed hai letto, &c.

Supino.

اوقويه اوقويه *okùjà okùjà*, leggendo più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

اوقور *okùr* indeclinabile, chi legge, e leggeva, o legga, e leggesse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing. Nom. اوقويان *okùjàn*, quello, il quale legge, leggeva, lesse, ha, ed avea letto, e leggerà.

 Gen.

Gen. اوقويانك *okùjanyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويانلر *okùjanlàr*, quelli, i quali leggono, leggevano, lessero, hanno, ed aveano letto, e leggeranno.

Gen. اوقويانلرك *okùjanlaryn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

اوقومش *okùmùś* indeclinabile, chi ha, o abbia letto, e avesse letto.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقوديغم *okùdùghùm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me letto.

Gen. اوقوديغمك *okùdughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودقلرم *okùduklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me letti.

Gen. اوقودقلريمك *okùduklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. اوقوديغمز *okùdughumùz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi letto.

Gen. اوقوديغمزك *okùdughumuzùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودقلريمز *okùduklarymyz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi letti.

Gen.

Gen. اوقودقلريمزك *okùduklarymyzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقوديغك *okùdughìn-* , quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te letto.

Gen. اوقوديغكك *okùdughun-ùn-* , &c.

Plur.Nom. اوقودقلرك *okùduklaryn-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te letti.

Gen. اوقودقلريكك *okùduklaryn-yn-* , &c.

Sing.Nom. اوقوديغكز *okùdughun-ùz* , quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi letto.

Gen. اوقوديغكزك *okùdughun-uzùn-* , &c.

Plur.Nom. اوقودقلريكز *okùduklaryn-yz* , quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi letti.

Gen. اوقودقلريكزك *okùduklaryn-yzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقوديغى *okùdughù* , quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui letto.

Gen. اوقوديغنك *okùdughunùn-* , &c.

Plur.Nom. اوقودقلرى *okùduklary* , quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui letti.

Gen. اوقودقلرينك *okùduklarynyn-* , &c.

Sing.

Sing.Nom. اوقودقلرى *okùduklary*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro letto.

Gen. اوقودقلرينك *okùduklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودقلرى *okùduklary*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro letti.

Gen. اوقودقلرينك *okùduklarynyn-*, &c.

Participio del Futuro.

اوقويه‌جق *okùjağyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da leggere, per leggere.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقويه‌جغيم *okùjağyaghym*, quello, il quale si deve da me leggere.

Gen. اوقويه‌جغيمك *okùjağyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويه‌جقلرم *okùjağyaklarym*, quelli, i quali si devono da me leggere.

Gen. اوقويه‌جقلريمك *okùjağyaklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. اوقويه‌جغيمز *okùjağyaghymyz*, quello, il quale si deve da noi leggere.

Gen. اوقويه‌جغيمزك *okùjağyaghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويه‌جقلريمز *okùjağyaklarymyz*, quelli, i quali si devono da noi leggere.

Gen.

Gen. اوقويهجقلريمزك *okùjağyaklarymyzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقويهجغك *okùjağyaghyn-* , quello , il quale si deve da te leggere.

Gen. اوقويهجغيكك *okùjağyaghyn-yn-* , &c.

Plur.Nom. اوقويهجقلرك *okùjağyaklaryn-* , quelli , i quali si devono da te leggere.

Gen. اوقويهجقلريكك *okùjağyaklaryn-yn-* , &c.

Sing.Nom. اوقويهجغيكز *okùjağyaghyn-yz* , quello , il quale si deve da voi leggere.

Gen. اوقويهجغيكزك *okùjağyaghyn-yzyn-* , &c.

Plur.Nom. اوقويهجقلريكز *okùjağyaklaryn-yz* , quelli , i quali si devono da voi leggere.

Gen. اوقويهجقلريكزك *okùjağyaklaryn-yzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقويهجغى *okùjağyaghy* , quello , il quale si deve da lui leggere.

Gen. اوقويهجغينك *okùjağyaghynyn-* , &c.

Plur.Nom. اوقويهجقلرى *okùjağyaklary* , quelli , i quali si devono da lui leggere.

Gen. اوقويهجقلرينك *okùjağyaklarynyn-* , &c.

Sing.

Sing.Nom. اوقويهجقلرى *okùjag̃yaklary*, quello, il quale si deve da loro leggere.

Gen. اوقويهجقلرينك *okùjag̃yaklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويهجقلرى *okùjag̃yaklary*, quelli, i quali si devono da loro leggere.

Gen. اوقويهجقلرينك *okùjag̃yaklarynyn-*, &c.

اوقومهلو *okùmaly* indeclinabile, chi deve leggere, o bisogna leggere.

CAPITOLO XV.

Delle Conjugazioni de' Verbi Passivi.

PRIMA CONJUGAZIONE.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. سويلورم *sevilirim*, io sono amato, سويلورسن *sevilirsin*, tu sei amato سويلور *sevilir*, quello è amato, o si può amare. Plur. سويلورز *seviliriz*, noi siamo amati, سويلورسكز *sevilirsin-iz*, voi sieté amati, سويلورلر *sevilirlèr*, quelli sono amati.

Presente continuo, o determinato.

Sing. سويليورم *sevilijorum*, io sono amato, سويليورسن *sevilijorsun*, tu sei amato, سويليور *sevilijor*, quello è amato,

to, e si può amare, o si va amando. Plur. سويليورز *sevilijoruz*, noi siamo amati, سويليورسكز *sevilijorsun-uz*, voi siete amati, سويليورلر *sevilijorlar*, quelli sono amati.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. سويلورايدم *sevilir idim*, io ero amato, سويلور ايدك *sevilir idin-*, tu eri amato, سويلور ايدى *sevilir idi*, quello era amato, o si poteva amare. Plur. سويلور ايدك *sevilir idik*, noi eravamo amati, سويلورايدكز *sevilir idin-iz*, voi eravate amati, سويلور ايديلر *sevilir idiler*, quelli erano amati.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. سويليور ايدم *sevilijor ydym*, io ero amato, سويليور ايدك *sevilijor ydyn-*, tu eri amato, سويلنور ايدى *sevilijor ydy*, quello era amato, o si poteva amare, o si stava amando. Plur. سويليور ايدك *sevilijor ydyk*, noi eravamo amati, سويليورايدكز *sevilijor ydyn-yz*, voi eravate amati, سويليور ايديلر *sevilijor ydylar*, quelli erano amati.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سويلورايمشم *sevilir imišim*, si dice, che io fossi amato, سويلور ايمشسن *sevilir imišsin*, che tu fossi amato, سويلور ايمش *sevilir imiš*, che quello fosse amato, o si potes-

 se

se amare . Plur. سويلور ايمشز *sevilir imišiz* , che noi fossimo amati , سويلور ايمشسكز *sevilir imiššin-iz* , che voi foste amati , سويلور ايمشلر *sevilir imišler* , che quelli fossero amati .

Preterito imperfetto relativo continuo , o determinato .

Sing. سويليور ايمشم *sevilijor ymyšym* , si dice , che io fossi amato , سويليور ايمشسن *sevilijor ymyššyn* , che tu fossi amato , سويليور ايمش *sevilijor ymyš* , che quello fosse amato , o si potesse amare , o si stesse amando . Plur. سويليور ايمشز *sevilijor ymyšyz* , che noi fossimo amati , سويليور ايمشسكز *sevilijor ymyš syn-yz* , che voi foste amati , سويليور ايمشلر *sevilijor ymyšlar* , che quelli fossero amati .

Preterito perfetto determinato .

Sing. سويلدم *sevildim* , io fui , e sono stato amato , سويلدك *sevildin* , tu fosti , e sei stato amato , سويلدى *sevildi* , quello fù , ed è stato amato , o si è potuto amare . Plur. سويلدك *sevildik* , noi fummo , e siamo stati amati , سويلدكز *sevildin-iz* , voi foste , e siete stati amati , سويلديلر *sevildilèr* , quelli furono , e sono stati amati .

Preterito perfetto relativo , o indefinito .

Sing. سويلمشم *sevilmišim* , si dice , o mi pare , che io sia stato amato , سويلمشسن *sevilmišsin* , che tu sii stato

amato ,

amato, سويلمش *sevilmiš*, che quello sia stato amato, o si sia potuto amare. Plur. سويلمشز *sevilmišiz*, che noi siamo stati amati, سويلمشسكز *sevilmišsin-iz*, che voi siate stati amati, سويلمشلر *sevilmišlèr*, che quelli sieno stati amati.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. سويلدى ايدم *sevildi idim*, io ero stato amato, سويلدى ايدك *sevildi idin-*, tu eri stato amato, سويلدى ايدى *sevildi idi*, quello era stato amato. Plur. سويلدى ايدك *sevildi idik*, noi eravamo stati amati, سويلدى ايدكز *sevildi idin-iz*, voi eravate stati amati, سويلدى ايديلر *sevildi idiler*, quelli erano stati amati.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سويلمشيدم *sevilmišidim*, io già ero stato amato, سويلمشيدك *sevilmišidin-*, tu già eri stato amato, سويلمشيدى *sevilmišidi*, quello già era stato amato. Plur. سويلمشيدك *sevilmišidik*, noi già eravamo stati amati, سويلمشيدكز *sevilmišidin-iz*, voi già eravate stati amati, سويلمشيديلر *sevilmišidiler*, quelli già erano stati amati.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing. سويلمش ايمشم *sevilmiš imišim*, si dice, che io fossi stato amato, سويلمش ايمشسن *sevilmiš imišsin*, che tu

fossi stato amato, سویلمش ایمش *sevilmiś imiś*, che quello fosse stato amato. Plur. سویلمش ایمشز *sevilmiś imiśiz*, che noi fossimo stati amati, سویلمش ایمشسکز *sevilmiś imiśsin-iz*, che voi foste stati amati, سویلمش ایمشلر *sevilmiś imiśler*, che quelli fossero stati amati.

Futuro semplice.

Sing. سویلورم *sevilirim*, io sarò amato, سویلورسن *sevilirsin*, tu sarai amato, سویلور *sevilir*, quello sarà amato, o si potrà amare. Il restante come il Presente.

Futuro misto.

سویلجك اولدم *sevileğèğ oldùm*, io ho dovuto esser amato, سویلجك اولدك *sevileğèğ oldùn-*, tu hai dovuto esser amato, سویلجك اولدی *sevileğèğ oldù*, quello ha dovuto esser amato. Plur. سویلجك اولدق *sevileğèğ oldùk*, noi abbiamo dovuto esser amati, سویلجك اولدکز *sevileğèğ oldun-ùz*, voi avete dovuto esser amati, سویلجك اولدیلر *sevileğèğ oldulàr*, quelli hanno dovuto esser amati.

Futuro misto relativo.

Sing. سویلجك اولمشم *sevileğèğ olmùśum*, si dice, che io abbia dovuto esser amato, سویلجك اولمشسن *sevileğèğ olmùśsun*, che tu abbia dovuto esser amato, سویلجك اولمش *sevi-*

sevileğèğ olmùš , che quello abbia dovuto esser amato . Plur. سويجك اولمشز *sevileğèğ olmùšuz* , che noi abbiamo dovuto esser amati , سويجك اولمشسكز *sevileğèğ olmùšsun-uz*, che voi abbiate dovuto esser amati , سويجك اولمشلر *sevileğèğ olmušlàr* , che quelli abbiano dovuto esser amati .

Modo Imperativo .

Presente .

Sing. سويل *sevìl* , sii amato tu , سويلسون *sevilsìn* , sia amato quello . Plur. سويلهلم *sevilelìm* , siamo amati noi , سويليكز *sevìlin-iz* , o سويليك *sevìlin-* , siate amati voi , سويلسونلر *sevilsinlèr* , sieno amati quelli .

Modo Ottativo .

Presente , e Preterito imperfetto .

Sing. بولايكه سويليدم *bolàjlli sevilèidim* . , Iddio volesse , che io fossi amato , سويليدك *sevilèidin-* , che tu fossi amato , سويليدى *sevilèidi* , che quello fosse amato , o si potesse amare . Plur. سويليدك *sevilèidill* , che noi fossimo amati , سويليدكز *sevilèidin-iz* , che voi foste amati , سويليديلر *sevilèidiler* , che quelli fossero amati .

Preterito perfetto .

Sing. بولايكه سويلمش اولم *bolàjlli sevilmìš olàm* , Iddio voglia ,

voglia, che io sia stato amato, سویلمش اولەسن *sevilmiś olàsyn*, che tu sia stato amato, سویلمش اولە *sevilmiś olà*, che quello sia stato amato. Plur. سویلمش اولەیز *sevilmiś olàiz*, che noi siamo stati amati, سویلمش اولەسز *sevilmiś olàsyz*, che voi siate stati amati, سویلمش اولەلر *sevilmiś olalàr*, che quelli sieno stati amati.

Preterito più che perfetto.

Sing. بولایکە سویلمش اولەیدم *bolàjlli sevilmiś olàidym*, Iddio volesse, che io fossi stato amato, سویلمش اولیدك *sevilmiś olàidyn*, che tu fossi stato amato, سویلمش اولیدی *sevilmiś olàidy*, che quello fosse stato amato. Plur. سویلمش اولیدق *sevilmiś olàidyk*, che noi fossimo stati amati, سویلمش اولیدکز *sevilmiś olàidyn-yz*, che voi foste stati amati, سویلمش اولیدیلر *sevilmiś olàidylar*, che quelli fossero stati amati.

Futuro.

Sing. بولایکە سویلم *bolàjlli sevilèm*, Iddio voglia, che io sia amato, سویلەسن *sevilèsin*, che tu sia amato, سویلە *sevilè*, che quello sia amato, o si possa amare. Plur. سویلەیز *sevilèiz*, che noi siamo amati, سویلەسز *sevilèsiz*, che voi siate amati, سویلەلر *sevilelèr*, che quelli sieno amati.

Mo-

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. سويلورسم *sevilirsem*, se io sono amato, سويلورسك *sevilirsen-*, se tu sei amato, سويلورسه *sevilirse*, se quello è amato, o si può amare. Plur. سويلورسك *sevilirsek*, se noi siamo amati, سويلورسكز *sevilirsen-iz*, se voi siete amati, سويلورسهلر *sevilirseler*, o سويلورلرسه *sevilirlerse*, se quelli sono amati.

Presente continuo, o determinato.

Sing. سويليورسم *sevilijorsam*, se io sono amato, سويليورسك *sevilijorsan-*, se tu sei amato, سويليورسه *sevilijorsa*, se quello è amato, o si può amare, o si va amando. Plur. سويليورسق *sevilijorsak*, se noi siamo amati, سويليورسكز *sevilijorsan-yz*, se voi siete amati, سويليورسهلر *sevilijorsalar*, o سويليورلرسه *sevilijorlarsa*, se quelli sono amati.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. سويلورسه ايدم *sevilirse idim*, quando io ero amato, سويلورسه ايدك *sevilirse idin-*, quando tu eri amato, سويلورسه ايدى *sevilirse idi*, quando quello era amato, o si poteva amare. Plur. سويلورسه ايدك *sevilirse idik*, quando

noi

noi eravamo amati, سويلورسه ايدكز *sevilirse idin-iz*, quando voi eravate amati, سويلورسه ايديلر *sevilirse idiler*, o سويلورلرسه ايدى *sevilirlèrse idi*, quando quelli erano amati.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. سويليورسه ايدم *sevilijorsa idym*, quando io ero amato, سويليورسه ايدك *sevilijorsa idyn-*, quando tu eri amato, سويليورسه ايدى *sevilijorsa idy*, quando quello era amato, o si poteva amare, o si stava amando. Plur. سويليورسه ايدك *sevilijorsa idyk*, quando noi eravamo amati, سويليورسه ايدكز *sevilijorsa idyn-yz*, quando voi eravate amati, سويليورسه ايديلر *sevilijorsa idylar*, quando quelli erano amati.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سويلورسه ايمشم *sevilirse imišim*, si dice, che quando io ero amato, سويلورسه ايمشسن *sevilirse imišsin*, che quando tu eri amato, سويلورسه ايمش *sevilirse imiš*, che quando quello era amato, o si poteva amare. Plur. سويلورسه ايمشز *sevilirse imišiz*, che quando noi eravamo amati, سويلورسه ايمشسكز *sevilirse imišsin-iz*, che quando voi eravate amati, سويلورسه ايمشلر *sevilirse imišler*, o سويلورلرسه ايمش *sevilirlèrse imiš*, che quando quelli erano amati.

Pre-

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. سويليورسه ايمشم *sevilijorsa imyśym*, si dice, che quando io ero amato, سويليورسه ايمشسن *sevilijorsa imyśsyn*, che quando tu eri amato, سويليورسه ايمش *sevilijorsa imyś*, che quando quello era amato, o si poteva amare, o si stava amando. Plur. سويليورسه ايمشز *sevilijorsa imyśyz*, che quando noi eravamo amati, سويليورسه ايمشسكز *sevilijorsa imyśsyn-yz*, che quando voi eravate amati, سويليورسه ايمشلر *sevilijorsa imyślar*, o سويليورلرسه ايمش *sevilijorlàrsa imyś*, che quando quelli erano amati.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. سويلسم *sevilsèm*, se io fossi amato, سويلسك *sevilsèn-*, se tu fossi amato, سويلسه *sevilsè*, se quello fosse amato, o si potesse amare. Plur. سويلسك *sevilsèk*, se noi fossimo amati, سويلسكز *sevilsen-iz*, se voi foste amati, سويلسهلر *sevilselèr*, se quelli fossero amati.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. سويلورايدم *sevilir idim*, io sarei amato, e sarei stato amato, سويلورايدك *sevilir idin-*, tu saresti amato, e saresti stato amato, سويلورايدى *sevilir idi*, quello sarebbe amato, e sarebbe stato amato, o si potrebbe, o si av-

rebbe potuto amare. Il restante come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سويلدى ايسم *sevildì isem*, se, o quando io fui, e sono stato amato, سويلدى ايسك *sevildì isen-*, se, o quando tu fosti, e sei stato amato, سويلدى ايسه *sevildì ise*, se, o quando quello fù, ed è stato amato, o si è potuto amare. Plur. سويلدى ايسك *sevildì isek*, se, o quando noi fummo, e siamo stati amati, سويلدى ايسكز *sevildì isen-iz*, se, o quando voi foste, e siete stati amati, سويلدى ايسه‌لر *sevildì iseler*, se, o quando quelli furono, e sono stati amati.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. سويلمش ايسم *sevilmìš isem*, se si dice, che io sia stato amato, o se io sarò stato amato, o si dice, che quando io sono stato amato, سويلمش ايسك *sevilmìš isen-*, che tu sia stato amato, سويلمش ايسه *sevilmìš ise*, che quello sia stato amato, o si sia potuto amare. Plur. سويلمش ايسك *sevilmìš isek*, che noi siamo stati amati, سويلمش ايسكز *sevilmìš isen-iz*, che voi siate stati amati, سويلمش ايسه‌لر *sevilmìš iseler*, che quelli sieno stati amati.

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. سويلدى ايسه ايدم *sevildì ise idim*, quando io ero stato amato, سويلدى ايسه ايدك *sevildì ise idin-*, quando tu eri stato amato, سويلدى ايسه ايدى *sevildì ise idì*, quando quello era stato amato. Plur. سويلدى ايسه ايدك *sevildì ise idilk*, quando noi eravamo stati amati, سويلدى ايسه ايدكز *sevildì ise idin-iz*, quando voi eravate stati amati, سويلدى ايسه ايديلر *sevildì ise idiler*, quando quelli erano stati amati.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سويلمش ايسه ايدم *sevilmìś ise idim*, tempo fa quando io ero stato amato, سويلمش ايشه ايدك *sevilmìś ise idin-*, quando tu eri stato amato, سويلمش ايسه ايدى *sevilmìś ise idi*, quando quello era stato amato. Plur. سويلمش ايسه ايدك *sevilmìś ise idilk*, quando noi eravamo stati amati, سويلمش ايسه ايدكز *sevilmìś ise idin-iz*, quando voi eravate stati amati, سويلمش ايسه ايديلر *sevilmìś ise idiler*, quando quelli erano stati amati.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing. سويلمش اولسم *sevilmìś olsàm*, se mai io fossi stato amato, سويلمش اولسك *sevilmìś olsàn-*, tu fossi stato amato, سويلمش اولسه *sevilmìś olsà*, quello fosse stato amato.

Plur. سويلمش اولسق *sevilmiś olsàk*, noi fossimo stati amati, سويلمش اولسكز *sevilmiś olsan-yz*, voi foste stati amati, سويلمش اولسهلر *sevilmiś olsalàr*, quelli fossero stati amati.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. سويلسيدم *sevilsèidim*, se io fossi stato amato, سويلسيدك *sevilsèidin-*, se tu fossi stato amato, سويلسيدى *sevilsèidi*, se quello fosse stato amato, o si avesse potuto amare. Plur. سويلسيدك *sevilsèidik*, se noi fossimo stati amati, سويلسيدكز *sevilsèidin-iz*, se voi foste stati amati, سويلسيديلر *sevilsèidiler*, se quelli fossero stati amati.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سويلمش اولسيدم *sevilmiś olsàidym*, se io per l'avanti fossi stato amato, سويلمش اولسيدك *sevilmiś olsà-idyn-*, tu fossi stato amato, سويلمش اولسيدى *sevilmiś olsà-idy*, quello fosse stato amato. Plur. سويلمش اولسيدق *sevilmiś olsàidyk*, noi fossimo stati amati, سويلمش اولسيدكز *sevilmiś olsàidyn-yz*, voi foste stati amati, سويلمش اولسيديلر *sevilmiś olsàidylar*, quelli fossero stati amati.

Futuro.

سويلورسم *sevilirsem*, se, o quando io sarò amato, سويلورسك *sevilirsen-*, se, o quando tu sarai amato,

سويلورسه

سويلورسه *sevilirse*, se, o quando quello sarà amato, o si potrà amare. Il restante come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. سويلجك ايسم *sevileğèğ isem*, se io ho da esser amato, سويلجك ايسك *sevileğèğ isen-*, se tu hai da esser amato, سويلجك ايسه *sevileğèğ ise*, se quello ha da esser amato. Plur. سويلجك ايسك *sevileğèğ isek*, se noi abbiamo da esser amati, سويلجك ايسكز *sevileğèğ isen-iz*, se voi avete da esser amati, سويلجك ايسهلر *sevileğèğ iseler*, se quelli hanno da esser amati.

Preterito imperfetto determinato.

Sing. سويلجك ايسه ايدم *sevileğèğ ise idim*, se, o quando io avevo da esser amato, سويلجك ايسه ايدك *sevileğèğ ise idin-*, se, o quando tu avevi da esser amato, سويلجك ايسه ايدى *sevileğèğ ise idi*, se, o quando quello aveva da esser amato. Plur. سويلجك ايسه ايدك *sevileğèğ ise idik*, se, o quando noi avevamo da esser amati, سويلجك ايسه ايدكز *sevileğèğ ise idin-iz*, se, o quando voi avevate da esser amati, سويلجك ايسه ايديلر *sevileğèğ ise idiler*, se, o quando quelli avevano da esser amati.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سويلجك ايمش ايسم *sevileğèğ imiš isem*, si dice, che quando io ero per esser amato, سويلجك ايمش ايسك *sevileğèğ imiš isen-*, che quando tu eri per esser amato, سويلجك ايمش ايسه *sevileğèğ imiš ise*, che quando quello era per esser amato. Plur. سويلجك ايمش ايسك *sevileğèğ imiš isek*, che quando noi eravamo per esser amati, سويلجك ايمش ايسكز *sevileğèğ imiš isen-iz*, che quando voi eravate per esser amati, سويلجك ايمش ايسهلر *sevileğèğ imiš iseler*, che quando quelli erano per esser amati.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. سويلجك اولسم *sevileğèğ olsàm*, se io avessi da esser amato, سويلجك اولسك *sevileğèğ olsàn-*, se tu avessi da esser amato, سويلجك اولسه *sevileğèğ olsà*, se quello avesse da esser amato. Plur. سويلجك اولسق *sevileğèğ olsàk*, se noi avessimo da esser amati, سويلجك اولسكز *sevileğèğ olsan-ỳz*, se voi aveste da esser amati, سويلجك اولسهلر *sevileğèğ olsalàr*, se quelli avessero da esser amati.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سويلجك اولدم ايسه *sevileğèğ oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per esser amato, سويلجك اولدك ايسه

se-

sevileǵèǵ oldùn- ysa, se, o quando tu sei stato per esser amato, سويجك اولدى ايسه *sevileǵèǵ oldù isa*, se, o quando quello è stato per esser amato. Plur. سويجك اولدق ايسه *sevileǵèǵ oldùgh ysa*, se, o quando noi siamo stati per esser amati, سويجك اولدكز ايسه *sevileǵèǵ oldun-ìz ysa*, se, o quando voi siete stati per esser amati, سويجك اولديلر ايسه *sevileǵèǵ oldulàr ysa*, se, o quando quelli sono stati per esser amati.

Preterito perfetto relativo.

Sing. سويجك اولمش ايسم *sevileǵèǵ olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per esser amato, سويجك اولمش ايسك *sevileǵèǵ olmùś ysan-*, che quando tu sei stato per esser amato, سويجك اولمش ايسه *sevileǵèǵ olmùś ysa*, che quando quello è stato per esser amato. Plur. سويجك اولمش ايسك *sevileǵèǵ olmùś ysak*, che quando noi siamo stati per esser amati, سويجك اولمش ايسكز *sevileǵèǵ olmùś ysan-yz*, che quando voi siete stati per esser amati, سويجك اولمش ايسهلر *sevileǵèǵ olmùś ysalar*, che quando quelli sono stati per esser amati.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. سويجك اولسيدم *sevileǵèǵ olsàidym*, se io avessi da esser amato, سويجك اولسيدك *sevileǵèǵ olsàidyn-*, se tu avessi da esser amato, سويجك اولسيدى *sevileǵèǵ olsà-*

olsàidy , se quello avesse da esser amato ; o se si avesse potuto amare . Plur. سويلجك اولسيدق *sevileǧèǧ olsàidyk* , se noi avessimo da esser amati , سويلجك اولسيدكز *sevileǧèǧ olsàidyn-yz* , se voi aveste da esser amati , سويلجك اولسيديلر *sevileǧèǧ olsàidylar* , se quelli avessero da esser amati .

Futuro .

Sing. سويلجك اولورسم *sevileǧèǧ olùrsam* , se , o quando io avrò da esser amato , سويلجك اولورسك *sevileǧèǧ olùrsan-* , se , o quando tu avrai da esser amato , سويلجك اولورسه *sevileǧèǧ olùrsa* , se , o quando quello avrà da esser amato , o sarà per esser amato , o se si potrà amare . Plur. سويلجك اولورسق *sevileǧèǧ olùrsak* , se , o quando noi avremo da esser amati , سويلجك اولورسكز *sevileǧèǧ olùrsan-yz* , se , o quando voi avrete da esser amati , سويلجك اولورسهلر *sevileǧèǧ olùrsalar* , o سويلجك اولورلرسه *sevileǧèǧ olurlàrsa* , se , o quando quelli avranno da esser amati .

Modo Infinito .

Presente , e Preterito imperfetto .

سويلمك *sevilmèk* , esser amato .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto .

Nom. سويلمك *sevilmèk* , o سويلمه *sevilmè* , esser amato , o l' esser amato . Gen.

Gen. سويلمكك *sevilnegìn-*, o سويلمه‌نك *sevilmenìn-*,
d' esser amato.

Gen. سويلمك *sevilmèk*, d' esser amato.

Dat. سويلمكه *sevilmegè*, ad esser amato.

Acc. سويلمكى *sevilmegì*, l' esser amato.

Acc. سويلمك *sevilmèk*, esser amato.

Abl. سويلمكدن *sevilmekdèn*, o سويلمه‌دن *sevilmedèn*,
dall' esser amato, o per esser amato.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto
cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سويلمم *sevilmèm*, l' esser io amato.

Gen. سويلممك *sevilmemìn-*, &c.

Plur.Nom. سويلممز *sevilmemìz*, l' esser noi amati.

Gen. سويلممزك *sevilmemizìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سويلمك *sevilmèn-*, l' esser tu amato.

Gen. سويلمكك *sevilmen-ìn-*, &c.

Plur.Nom. سويلمكز *sevilmen-ìz*, l' esser voi amati.

Gen. سويلمكزك *sevilmen-izìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سويلمسى *sevilmesì*, l' esser quello amato.

Gen.

Gen. سويلمسنك *sevilmesinìn-* , &c.

Plur.Nom. سويلملرى *sevilmelerì* , l' esser quelli amati .

Gen. سويلملرينك *sevilmelerinìn-* , &c.

Preterito perfetto , e più che perfetto .

سويلدك *sevildìk* , essere stato amato .

Declinazione del Preterito perfetto , e più che perfetto .

Nom. سويلدك *sevildìk* , essere stato amato .

Abl. سويلدكدن *sevildikdèn* , dall' essese stato amato .

Declinazione del Preterito perfetto , e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. سويلديكم *sevildiğìm* , essere stato io amato .

Gen. سويلديكمك *sevildiğimìn-* , &c.

Plur.Nom. سويلديكمز *sevildiğimìz* , essere stati noi amati .

Gen. سويلديكمزك *sevildiğimizìn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona .

Sing.Nom. سويلديكك *sevildiğìn-* , essere stato tu amato .

Gen. سويلديككك *sevildiğin-ìn-* , &c.

Plur.Nom. سويلديككز *sevildiğin-ìz* , essere stati voi amati .

Gen. سويلديككزك *sevildiğin-izìn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. سويلديكى *sevildiğì* , essere stato quello amato .

Gen.

Gen. سویلدیکنك *sevildiğinin-*, &c.

Plur.Nom. سویلدکلری *sevildikleri*, essere stati quelli amati.

Gen. سویلدکلرینك *sevildiklerinin-*, &c.

Futuro semplice.

سویلجك *sevileğek*, dover esser amato.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سویلجکیم *sevileğeğim*, dover essere io amato.

Gen. سویلجکمك *sevileğeğimin-*, &c.

Plur.Nom. سویلجکمز *sevileğeğimiz*, dover essere noi amati.

Gen. سویلجکمزك *sevileğeğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سویلجکك *sevileğeğin-*, dover essere tu amato.

Gen. سویلجکیکك *sevileğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. سویلجکیکز *sevileğeğin-iz*, dover essere voi amati.

Gen. سویلجکیکزك *sevileğeğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سویلجکی *sevileğeği*, dover essere quello amato.

Gen. سویلجکینك *sevileğeğinin-*, &c.

Plur.Nom. سویلجکلری *sevileğekleri*, dover essere quelli amati.

Gen. سویلجکلرینك *sevileğeklerinin-*, &c.

 Fu-

Futuro misto.

سويلجك اولمق *sevileğèğ olmàk*, aver dovuto essere amato.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. Nom. سويلجك اولديغم *sevileğèğ oldughùm*, aver dovuto io essere amato.

Gen. سويلجك اولديغمك *sevileğèğ oldughumùn-*, &c.

Plur. Nom. سويلجك اولديغمز *sevileğèğ oldughumùz*, aver dovuto noi essere amati.

Gen. سويلجك اولديغمزك *sevileğèğ oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. Nom. سويلجك اولديغك *sevileğèğ oldughùn-*, aver dovuto tu essere amato.

Gen. سويلجك اولديغكك *sevileğèğ oldughun-ùn-*, &c.

Plur. Nom. سويلجك اولديغكز *sevileğèğ oldughun-ùz*, aver dovuto voi essere amati.

Gen. سويلجك اولديغكزك *sevileğèğ oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. Nom. سويلجك اولديغى *sevileğèğ oldughù*, aver dovuto quello essere amato.

Gen. سويلجك اولديغنك *sevileğèğ oldughunùn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. سويلجك اولدقلرى *sevileǧèǧ olduklary* , aver dovuto quelli essere amati.

Gen. سويلجك اولدقلرينك *sevileǧèǧ olduklarynyn-* , &c.

Gerundj.

سويلوركن *seviliriken* , mentre io sono, ed ero amato, tu sei, ed eri amato, &c.

سويليوركن *sevilijoriken* , mentro io sono, ed ero amato, tu sei, ed eri amato, &c.

سويلمشيكن *sevilmišiken* , quantunque io sia stato, tu sia stato amato, &c. o essendo stato amato.

سويلجك ايكن *sevileǧèǧ iken* , io, tu, quello invece d'esser amato, &c. o mentre io sono, ed ero, tu sei, ed eri per esser amato, &c. o quando io sarò, tu sarai per esser amato, &c. o dovendo io, tu essere amato, &c.

سويلمهلو ايكن *sevilmeli iken* , dovendo io, tu essere amato, &c.

سويلديكم وار ايكن *sevildiǧim var iken* , سويلديكك وار ايكن *sevildiǧin- var iken* , &c. quantunque io sia stato, tu sia stato amato, &c.

سويلديكم وار ايمشيكن *sevildiǧim var ymyšiken* , سويلديكك وار ايمشيكن *sevildiǧin- var ymyšiken* , &c. quantunque io fossi stato, tu fossi stato amato, &c. سويلوب

سويلوب *sevilip*, amato che fui, e sono stato, amato che fosti, e sei stato, &c. o dopo che sono, o sono stato amato, sei, o sei stato amato, &c. o io, tu dopo d'essere, o d' essere stato amato, &c. o essendo, ed essendo stato amato.

سويلەرك *sevilerèk*, essendo amato, o coll' essere amato.

سويلنجه *sevilìnge*, finchè, o subito che io sono, o sono stato, o sarò amato, tu sei, o sei stato, o sarai amato, &c. o essendo io, tu, quello amato, &c.

سويللدن برو *sevileldèn beri*, da che io sono, o fui, o sono stato amato, tu sei, o fosti, o sei stato amato, &c.

سويلەلو *sevilelì*, da che io fui, e sono stato amato, tu fosti, e sei stato amato, &c.

Supino.

سويله سويله *sevile sevile*, essendo io, tu, quello amato più volte, o spesso spesso.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

سويلور *sevilìr* indeclinabile, chi è, ed era amato, o sia, e fosse amato.

Par-

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. سويلان *sevilèn*, quello, il quale è, era, fù, è stato, era stato, e sarà amato.

Gen. سويلانك *sevilenin-*, &c.

Plur.Nom. سويلنلر *sevilenlèr*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, erano stati, e saranno amati.

Gen. سويلنلرك *sevilenlerin-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

سويلمش *sevilmiś* indeclinabile, amato, o chi è stato, o sia stato, o fosse stato amato.

Declinazione del Participio del Preterito perfetto.

Nom. سويلمش *sevilmiś*, o سويلمش اولان *sevilmiś olàn*, l' amato, o quello, il quale fù, ed è stato amato.

Gen. سويلمشك *sevilmiśin*, o سويلمش اولانك *sevilmiś olanyn-*, dell' amato, o di quello, il quale fù, ed è stato amato.

Dat. سويلمشه *sevilmiśè*, &c.

Participio del Futuro.

سويلجك *sevileǧèk* indeclinabile, amabile, da esser amato, degno di essere amato, e da amarsi.

سويلمهلو

سويلمهلو *sevilmeli* indeclinabile, si dee amare.

La seconda Conjugazione termina in نورم *nirim*, e imita la terza Conjugazione de' Verbi Attivi, come دللنورم *dillenirim*, دللنورسن *dillenirsin*, دللنور *dillenir*, دللندم *dillendim*, دللنمك *dillenmèk*, esser disfamato.

La terza termina in يلورم *ilirim*, e segue la terza Conjugazione, come ويريلورم *verilirim*, ويريلورسن *verilirsin*, ويريلور *verilir*, ويرلدم *verildim*, ويرلمك *verilmèk*, esser dato.

La quarta termina in يلورم *üliirüm*, e corrisponde alla quinta Conjugazione, come كوريلورم *göriiliirüm*, كوريلورسن *göriilürsiin*, كوريلور *göliirür*, كوريلدم *göriildüm*, كورلمك *göriilmèk*, esser veduto.

La quinta termina in يلورم *ylyrym*, e segue la nona Conjugazione, come اكيلورم *an-ylyrym*, اكيلورسن *an-ylyrsyn*, اكيلور *an-ylyr*, اكلدم *an-yldym*, اكلمق *an-ylmàk*, esser rammentato.

La sesta termina in نورم *nyrym*, e imita la nona Conjugazione, come يارهلنورم *jaràlanyrym*, يارهلنورسن *jaràlanyrsyn*, يارهلنور *jaràlanyr*, يارهلندم *jaràlandym*, يارهلنمق *jaràlanmàk*, esser impiagato.

La

La settima termina in يلورم *ylyrym* , e corrisponde alla nona Conjugazione , come قوتاريلورم *kotàrylyrym* , قوتاريلورسن *kotàrylyrsyn* , قوتاريلور *kotàrylyr* , قوتارلدم *kotàryldym* , قوتارلمق *kotàrylmàk* , esser imbandito .

L' ottava termina in نورم *nyrym* , e segue la nona Conjugazione , come قازينورم *kazynyrym* , قازينورسن *kazynyrsyn* , قازينور *kazynyr* , قازندم *kazyndym* , قازنمق *kazynmàk* , esser raschiato .

La nona termina in ولورم *ulurum* , e imita l'undecima Conjugazione , come اورولورم *vurulùrum* , اورولورسن *vurulùrsun* , اورولور *vurulùr* , اورلدم *vuruldùm* , اورلمق *vurulmàk* , esser percosso .

La decima termina in نورم *nurum* , e corrisponde all' undecima Conjugazione , come اوقنورم *okunùrum* , اوقنورسن *okunùrsun* , اوقنور *okunùr* , اوقندم *okundùm* , اوقنمق *okunmàk* , esser letto .

Nulladimeno i Verbi , che hanno la penultima sillaba del Presente dell' Infinito in ل *l* , formano i Passivi come i Verbi della seconda , ottava , decima , e duodecima Conjugazione , come da دلمك *delmèk* , forare , دلنمك *dèlinmèk* , esser forato , da بلمك *bilmèk* , sapere , بلنمك *bilinmèk* , esser conosciuto , &c.

Si debbe però avvertire, che i Verbi سورمك *sürmèk*, spignere, كومك *gömmèk*, seppellire, قورمق *kurmàk*, mettere in assetto, بوزمق *boznàk*, guastare, e simili avendo nella penultima sillaba dell' Infinito le vocali و *o*, و *u*, و *ö*, و *ü*, formano i Participj Attivi Preteriti in مش *miüś*, o مش *muś*, e i Passivi in لورم *lürüm*, o لورم *lurum*, come سورمش *sürmiüś*, كومش *gömmiüś*, قورمش *kurmùś*, بوزمش *bozmùś*: سوريلورم *sürülürüm*, كوملورم *gömmiülürüm*, قوريلورم *kurulùrum*, بوزلورم *bozulùrum*.

CAPITOLO XVI.

Delle Conjugazioni de' Verbi Negativi.

I Verbi Negativi significano non fare una cosa, e si formano da tutti i Verbi aggiungendo مم *mem* alla penultima sillaba dell' Infinito, o alla seconda persona singolare dell' Imperativo, come سومم *sevmèm*, io non amo. Si deve però osservare, che quelli della settima, ottava, nona, decima, undecima, e duodecima Conjugazione mutano l' *e* innanzi alla *m* in *a*, come اكمم *an-màm*, io non rammento, يارەلمم *jaràlamàm*, io non impiago, قوتارمم *kotàrmàm*, io non imbandisco, قازيمم *kazymàm*, io non raschio, اورمم *vurmàm*, io non percuoto, اوقومم *okumàm*, io non leggo. Da

Da questi Verbi Negativi nascono altri verbi mutando مم *mem* in ەمم *emem*, e مم *mam* in امم *amam*, o ەمم *amam*, e questi si chiamano *Verbi Impossibili*, perchè significano impossibilità di fare una tal cosa, come سوەمم *sevèmem*, io non posso amare, اکامم *an-àmam*, io non posso rammentare, قوتارەمم *kotarìmam*, io non posso imbandire.

CONJUGAZIONE

Del Verbo Negativo سومم *sevmèm*.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. سومم *sevmèm*, io non amo, سومزسن *sevmèzsin*, سومز *sevmèz*. Plur. سومیز *sevmèiz*, سومزسکز *sevmezsin-iz*, سومزلر *sevmezlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing. سومیورم *sèvmejorum*, io non sto amando; سومیورسن *sèvmejorsun*, سومیور *sèvmejor*, Plur. سومیورز *sèvmejoruz*, سومیورسکز *sèvmejorsun-uz*, سومیورلر *sèvmejorlar*.

Presente doppio.

Sing. سومامش اولورم *sèvmemis olurum*, o سومش اولم *sevmis*

sèvmiś olmàm, io non vengo ad amare, سومامش اولورسن *sèvmemiś olùrsun*, سومامش اولور *sèvmemiś olùr*. Plur. سومامش اولورز *sèvmemiś olùruz*, سومامش اولورسكز *sèvmemiś olùr-sun-uz*, سومامش اولورلر *sèvmemiś olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. سومز ايدم *sevmèz idim*, io non amava, سومز ايدك *sevmèz idin-*, سومز ايدى *sevmèz idi*. Plur. سومز ايدك *sevmèz idik*, سومز ايدكز *sevmèz idin-iz*, سومز ايديلر *sevmèz idiler*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. سوميوردم *sèvmejorydym*, io non stava amando, سوميوردك *sèvmejorydyn-*, سوميوردى *sèvmejorydy*. Plur. سوميوردق *sèvmejorydyk*, سوميوردكز *sèvmejorydyn-yz*, سوميورديلر *sèvmejorydylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سومز ايمشم *sevmèz imiśim*, si dice, che io non amassi, سومز ايمشسن *sevmèz imiśsin*, سومز ايمش *sevmèz imiś*. Plur. سومز ايمشز *sevmèz imiśiz*, سومز ايمشسكز *sevmèz imiśsin-iz*, سومز ايمشلر *sevmèz imiśler*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. سوميور ايمشم *sèvmejor ymyśym*, si dice, che io

non

non stessi amando ; سومیور ایمشسن . *sèvmejor ymysśsyn* , سومیور ایمش *sèvmejor ymyś* . Plur. سومیور ایمشز *sèvmejor ymyśyz* , سومیور ایمشسکز *sèvmejor ymyśsyn-yz* , سومیور ایمشلر *sèvmejor ymyślar* .

Preterito perfetto determinato.

Sing. سومدم *sèvmedim* , io non amai , e non ho amato , سومدك *sèvmedin-* , سومدی *sèvmedi* . Plur. سومدك *sèvmedilk* , سومدکز *sèvmedin-iz* , سومدیلر *sèvmediler* .

Preterito perfetto relativo , o indefinito.

Sing. سومامشم *sèvmemiśim* , o سومش دکلم *sevmiś degil im* , si dice , o mi pare , che io non abbia amato , سومامشسن *sèvmemiśsin* , سومامش *sèvmemiś* . Plur. سومامشز *sèvmemiśiz* , سومامشسکز *sèvmemiśsin-iz* , سومامشلر *sèvmemiśler* .

Preterito perfetto doppio.

Sing. سومامش اولدم *sèvmemiś oldùm* , o سومش اولمدم *sevmiś olmadym* , io non venni , e non son venuto ad amare , سومامش اولدك *sèvmemiś oldùn-* , سومامش اولدی *sèvmemiś oldù* . Plur. سومامش اولدق *sèvmemiś oldùk* , سومامش اولدکز *sèvmemiś oldun-ùz* , سومامش اولدیلر *sèvmemiś oldulàr* .

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. سومدى ايدم *sèvmedi idim*, io non avevo amato, سومدى ايدك *sèvmedi idin-*, سومدى ايدى *sèvmedi idi*. Plur. سومدى ايدك *sèvmedi idik*, سومدى ايدكز *sèvmedi idin-iz*, سومدى ايديلر *sèvmedi idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سومامشيدم *sèvmemiś idim*, o سومش دكل ايدم *sevmiś deǧil idim*, io non avevo ancora amato, سومامشيدك *sèvmemiś idin-*, سومامشيدى *sèvmemiś idi*. Plur. سومامشيدك *sèvmemiś idik*, سومامشيدكز *sèvmemiś idin-iz*, سومامشيديلر *sèvmemiś idiler*.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing. سومامش ايمشم *sèvmemiś imiśim*, si dice, che io non avessi amato, سومامش ايمشسن *sèvmemiś imiśsin*, سومامش ايمش *sèvmemiś imiś*. Plur. سومامش ايمشز *sèvmemiś imiśiz*, سومامش ايمشسكز *sèvmemiś imiśsin-iz*, سومامش ايمشلر *sèvmemiś imiśler*.

Futuro semplice.

Sing. سومم *sèvmèm*, io non amerò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing. سومامش اولورم *sèvmemiś olùrum*, o سومش اولمم *sev-*

sevmiš olmàm, io non verrò ad amare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing. سومیەجك اولدم *sèvmejeğeğ oldùm*, o سوەجك اولمدم *seveğèğ olmadym*, io non ho più voluto amare, سومیەجك اولدك *sèvmejeğeğ oldùn-*, سومیەجك اولدی *sèvmejeğeğ oldù*. Plur. سومیەجك اولدق *sèvmejeğeğ oldùk*, سومیەجك اولدکز *sèvmejeğeğ oldùn-ùz*, سومیەجك اولدیلر *sèvmejeğeğ oldulàr*.

Futuro misto relativo.

Sing. سومیەجك اولمشم *sèvmejeğeğ olmùšum*, o سوەجك اولمامشم *seveğèğ olmamyšym*, si dice, che io non abbia più voluto amare, سومیەجك اولمشسن *sèvmejeğeğ olmùšsun-*, سومیەجك اولمش *sèvmejeğeğ olmùš*. Plur. سومیەجك اولمشز *sèvmejeğeğ olmùšuz*, سومیەجك اولمشسکز *sèvmejeğeğ olmùšsun-uz*, سومیەجك اولمشلر *sèvmejeğeğ olmušlàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing. سومە *sèvme*, non amare tu, سومەسون *sèvmesin*. Plur. سومیەلم *sèvmejelim*, سومیکز *sèvmein-iz*, o سومیك *sèvmein-*, o سومك *sèvmen-*, سومەسونلر *sèvmesinler*.

Mo-

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing. بولایکه سومیه ایدم *bolàjlli sèvmeje idim*, Iddio volesse, che io non amassi, سومیه ایدک *sèvmeje idin-*, سومیه ایدی *sèvmeje idi*. Plur. سومیه ایدک *sèvmeje idilt*, سومیه ایدکز *sèvmeje idin-iz*, سومیه ایدیلر *sèvmeje idiler*.

Preterito perfetto.

Sing. بولایکه سومامش اولم *bolàjlli sèvmemiś olàm*, o سومش اولمیم *sevmiś olmajam*, Iddio voglia, che io non abbia amato, سومامش اولهسن *sèvmemiś olàsyn*, سومامش اوله *sèvmemiś olà*. Plur. سومامش اولهیز *sèvmemiś olàiz*, سومامش اولهسز *sèvmemiś olàsyz*, سومامش اولهلر *sèvmemiś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing. بولایکه سومامش اولیدم *bolàjlli sèvmemiś olàidym*, o سومش اولمیه ایدم *sevmiś olmaja idym*, Iddio volesse, che io non avessi amato, سومامش اولیدک *sèvmemiś olàidyn-*, سومامش اولیدی *sèvmemiś olàidy*. Plur. سومامش اولیدق *sèvmemiś olàidyk*, سومامش اولیدکز *sèvmemiś olàidyn-yz*, سومامش اولیدیلر *sèvmemiś olàidylar*.

Futuro.

بولایکه سومیم *bolàjlli sèvmejem*, Iddio voglia, che io

non

non ami, سومیه‌سن sèvmejesin, سومیه sèvmeje. Plur. سومیه‌یز sèvmejeiz, سومیه‌سز sèvmejesiz, سومیه‌لر sèvmejeler.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. سومزسم sevmèzsem, se io non amo, سومزسك sevmèzsen-, سومزسه sevmèzse. Plur. سومزسك sevmèzsek, سومزسكز sevmèzsen-iz, سومزسه‌لر sevmèzseler, o سومزلرسه sevmezlèrse.

Presente continuo, o determinato.

Sing. سومیورسم sèvmejorsam, se io non sto amando, سومیورسك sèvmejorsan-, سومیورسه sèvmejorsa. Plur. سومیورسق sèvmejorsak, سومیورسكز sèvmejorsan-yz, سومیورسه‌لر sèvmejorsalar, o سومیورلرسه sevmejorlàrsa.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. سومزسه ایدم sevmèzse idim, se io non amava, سومزسه ایدك sevmèzse idin-, سومزسه ایدی sevmèzse idi. Plur. سومزسه ایدك sevmèzse idik, سومزسه ایدكز sevmèzse idin-iz, سومزسه ایدیلر sevmèzse idiler.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. سومیورسه ایدم sèvmejorsa idym, se io non stava amando, سومیورسه ایدك sèvmejorsa idyn-, سومیورسه ایدی

 sèv-

sèvmejorsa idy . Plur. سومیورسه ایدك *sèvmejorsa idyk* , سومیورسه ایدکز *sèvmejorsa idyn-yz* , سومیورسه ایدیلر *sèvmejorsa idylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سومزسه ایمشم *sevmèzse imišim* , si dice, che se io non amava , سومزسه ایمشسن *sevmèzse imišsin* , سومزسه ایمش *sevmèzse imiš* . Plur. سومزسه ایمشز *sevmèzse imišiz* , سومزسه ایمشسکز *sevmèzse imišsin-iz* , سومزسه ایمشلر *sevmèzse imišler* , o سومزلرسه ایمش *sevmezlèrse imiš* .

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. سومیورسه ایمشم *sèvmejorsa imyšym* , si dice, che quando io non stava amando, سومیورسه ایمشسن *sèvmejorsa imyšsyn* , سومیورسه ایمش *sèvmejorsa imyš* . Plur. سومیورسه ایمشز *sèvmejorsa imyšyz* , سومیورسه ایمشسکز *sèvmejorsa imyšsyn-yz* , سومیورسه ایمشلر *sèvmejorsa imyšlar* , o سومیورلرسه ایمش *sevmejorlàrsa imyš* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. سومسم *sèvmesem* , se io non amassi , سومسك *sèvmesen-* , سومسه *sèvmese* . Plur. سومسك *sèvmesek* , سومسکز *sèvmesen-iz* , سومسلر *sèvmeseler* .

Se-

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. سومز ايدم *sevmez idim*, io non amerei, e non avrei amato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سومدى ايسم *sèvmedi isem*, se io non amai, e non ho amato, سومدى ايسك *sèvmedi isen-*, سومدى ايسه *sèvmedi ise*. Plur. سومدى ايسك *sèvmedi isek*, سومدى ايسكز *sèvmedi isen-iz*, سومدى ايسهلر *sèvmedi iseler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. سومامش ايسم *sèvmemiš isem*, o سومش دكل ايسم *sevmiš digil isem*, se si dice, che io non abbia amato, o se io non avrò amato, سومامش ايسك *sèvmemiš isen-*, سومامش ايسه *sèvmemiš ise*. Plur. سومامش ايسك *sèvmemiš isek*, سومامش ايسكز *sèvmemiš isen-iz*, سومامش ايسهلر *sèvmemiš iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. سومدى ايسه ايدم *sèvmedi ise idim*, se io non avevo amato, سومدى ايسه ايدك *sèvmedi ise idin-*, سومدى ايسه ايدى *sèvmedi ise idi*. Plur. سومدى ايسه ايدك *sèvmedi ise idik*, سومدى ايسه ايدكز *sèvmedi ise idin-iz*, سومدى ايسه ايديلر *sèvmedi ise idiler*.

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سومامش ايسه ايدم *sèvmemiš ise idim*, o سومش دكل ايسه ايدم *sevmiš digil ise idim*, se io non avessi tuttavia amato, سومامش ايسه ايدك *sèvmemiš ise idin-*, سومامش ايسه ايدى *sèvmemiš ise idi*. Plur. سومامش ايسه ايدك *sèvmemiš ise idik*, سومامش ايسه ايدكز *sèvmemiš ise idin-iz*, سومامش ايسه ايديلر *sèvmemiš ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing. سومامش اولسم *sèvmemiš olsàm*, o سومش اولمسم *sevmiš òlmasam*, se io non avessi mai amato, سومامش اولسك *sèvmemiš olsàn-*, سومامش اولسه *sèvmemiš olsà*. Plur. سومامش اولسق *sèvmemiš olsàk*, سومامش اولسكز *sèvmemiš olsan-yz*, سومامش اولسهلر *sèvmemiš olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. سومسيدم *sèvmeseidim*, se io non avessi amato, سومسيدك *sèvmeseidin-*, سومسيدى *sèvmeseidi*. Plur. سومسيدك *sèvmeseidik*, سومسيدكز *sèvmese idin-iz*, سومسيديلر *sèvmeseidiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سومامش اولسيدم *sèvmemiš olsàidym*, o سومش اولمسيدم *sevmiš òlmasaidym*, se io per l' avanti non avessi ama-

amato , سومامش اولسيدك sèvmemiš olsàidyn- , سومامش اولسيدى sèvmemiš olsàidy . Plur. سومامش اولسيدق sèvmemiš olsàidyk , سومامش اولسيدكز sèvmemiš olsà idyn-yz , سومامش اولسيديلر sèvmemiš olsàidylar .

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سومامش اولوردم sèvmemiš olùrdum , o سومش اولمازدم sevmiš olmàzdym , io fin adesso non avrei amato , سومامش اولوردك sèvmemiš olùrdun- , سومامش اولوردى sèvmemiš olùrdu . Plur. سومامش اولوردق sèvmemiš olùrduk , سومامش اولوردكز sèvmemiš olùrdun-uz , سومامش اولورديلر sèvmemiš olurdular .

Futuro.

Sing. سومزسم sevmèzsem , se io non amerò , come il Presente .

Modo Subjuntivo ,

che include obbligo , e necessità .

Presente , e Futuro .

Sing. سوميمجك ايسم sèvmejeğeğ isem , o سوهجك دكل ايسم seveğèlt degil isem , se io non ho da amare , سوميمجك ايسك sèvmejeğeğ isen- , سوميمجك ايسه sèvmejeğeğ ise . Plur. سوميمجك ايسك sèvmejeğeğ iselt , سوميمجك ايسكز sèv-

sèvmejeǧeǵ isen-iz , سومیه‌جك ایسه‌لر *sèvmejeǧeǵ iseler* .

Preterito imperfetto determinato.

Sing. سومیه‌جك ایسه ایدم *sèvmejeǧeǵ ise idim* , o سوه‌جك دكل ایسه ایدم *seveǧèlk deǵil ise idim* , se io non avevo da amare , سومیه‌جك ایسه ایدك *sèvmejeǧeǵ ise idin-* , سومیه‌جك ایسه ایدی *sèvmejeǧeǵ ise idi* . Plur. سومیه‌جك ایسه ایدك *sèvmejeǧeǵ ise idik* , سومیه‌جك ایسه ایدكز *sèvmejeǧeǵ ise idin-iz* , سومیه‌جك ایسه ایدیلر *sèvmejeǧeǵ ise idiler* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سومیه‌جك ایمش ایسم *sèvmejeǧeǵ imiś isem* , o سوه‌جك دكل ایمش ایسم *seveǧèlk deǵil imiś isem* , se si dice , che io non avessi da amare , سومیه‌جك ایمش ایسك *sèvmejeǧeǵ imiś isen-* , سومیه‌جك ایمش ایسه *sèvmejeǧeǵ imiś ise* . Plur. سومیه‌جك ایمش ایسك *sèvmejeǧeǵ imiś isek* , سومیه‌جك ایمش ایسكز *sèvmejeǧeǵ imiś isen-iz* , سومیه‌جك ایمش ایسه‌لر *sèvmejeǧeǵ imiś iseler* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. سومیه‌جك اولسم *sèvmejeǧeǵ olsàm* , o سوه‌جك اولمسم *seveǧèǵ òlmasam* , se io non avessi da amare , سومیه‌جك اولسك *sèvmejeǧeǵ olsàn-* , سومیه‌جك اولسه *sèv-*

sèvmejeğeğ olsà . Plur. سومیه‌جك اولسق *sèvmejeğeğ olsàk*, سومیه‌جك اولسڭز *sèvmejeğeğ olsan-yz*, سومیه‌جك اولسلر *sèvmejeğeğ olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سومیه‌جك اولدم ایسه *sèvmejeğeğ oldùm ysa*, o سوه‌جك اولمدم ایسه *seveğèğ òlmadym ysa*, se, o quando io non ho più voluto amare, سومیه‌جك اولدڭ ایسه *sèvmejeğeğ oldùn-ysa*, سومیه‌جك اولدی ایسه *sèvmejeğeğ oldù isa*. Plur. سومیه‌جك اولدق ایسه *sèvmejeğeğ oldùgh ysa*, سومیه‌جك اولدڭز ایسه *sèvmejeğeğ oldun-ùz ysa*, سومیه‌جك اولدیلر ایسه *sèvmejeğeğ oldulàr ysa*.

Preterito perfetto relativo.

Sing. سومیه‌جك اولمش ایسم *sèvmejeğeğ olmùš ysam*, o سوه‌جك اولمامش ایسم *seveğèğ olmamyš ysam*, si dice, che quando io non ho più voluto amare, o se si dice, che io non abbia più voluto amare, سومیه‌جك اولمش ایسك *sèvmejeğeğ olmùš ysan-*, سومیه‌جك اولمش ایسه *sèvmejeğeğ olmùš ysa*. Plur. سومیه‌جك اولمش ایسك *sèvmejeğeğ olmùš ysak*, سومیه‌جك اولمش ایسڭز *sèvmejeğeğ olmùš ysan-yz*, سومیه‌جك اولمش ایسلر *sèvmejeğeğ olmùš ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. سومیەجك اولسیدم *sèvmejeğeğ olsàidym*, o سوەجك اولمسیدم *seveğèğ òlmasaidym*, se io non avessi dovuto amare, سومیەجك اولسیدك *sèvmejeğeğ olsàidyn-*, سومیەجك اولسیدی *sèvmejeğeğ olsàidy*. Plur. سومیەجك اولسیدق *sèvmejeğeğ olsàidyk*, سومیەجك اولسیدكز *sèv-mejeğeğ olsàidyn-yz*, سومیەجك اولسیدیلر *sèvmejeğeğ olsàidylar*.

Futuro.

Sing. سومیەجك اولورسم *sèvmejeğeğ olùrsam*, o سوەجك اولمازسم *seveğèğ olmàzsam*, se io non vorrò amare, سومیەجك اولورسك *sèvmejeğeğ olùrsan-*, سومیەجك اولورسە *sèvmejeğeğ olùrsa*. Plur. سومیەجك اولورسق *sèvmejeğeğ olùrsak*, سومیەجك اولوسكز *sèvmejeğeğ olùrsan-yz*, سومیەجك اولورسەلر *sèvmejeğeğ olùrsalar*, o سومیەجك اولورلرسە *sèvmejeğeğ olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

سومامك *sèvmemek*, non amare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. سومامك *sèvmemek*, o سومامە *sevmeme*, non amare, o il non amare.

Gen.

Gen. سومامكك *sèvmemegin-*, o سومامدنك *sèvmemenin-*, di non amare.

Gen. سومامك *sèvmemek*, di non amare.

Dat. سومامكه *sèvmemege*, a non amare.

Acc. سومامكى *sèvmemegi*, il non amare.

Acc. سومامك *sèvmemek*, non amare.

Abl. سومامكدن *sèvmemekden*, o سومامدن *sèvmemeden*, dal non amare, o per non amare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومامم *sèvmemem*, il non amar io.

Gen. سومامك *sèvmememin-*, &c.

Plur.Nom. سومامز *sèvmememiz*, il non amar noi.

Gen. سومامزك *sèvmemizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومامك *sèvmemen-*, il non amar tu.

Gen. سومامكك *sèvmemen-in-*, &c.

Plur.Nom. سومامكز *sèvmemen-iz*, il non amar voi.

Gen. سومامكزك *sèvmemen-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سوماممسى *sèvmemesi*, il non amar quello.

Gen. سومامسنك *sèvmemesinin-*, &c.

Plur.Nom. سومامارى *sèvmemeleri*, il non amar quelli.

Gen. سومامارينك *sèvmemelerinin-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

سومدك *sèvmedik*, non aver amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. سومدك *sèvmedik*, non aver amato.

Abl. سومدكدن *sèvmedikden*, dal non aver amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومديكم *sèvmediğim*, non aver io amato.

Gen. سومديكمك *sèvmediğimin-*, &c.

Plur.Nom. سومديكمز *sèvmediğimiz*, non aver noi amato.

Gen. سومديكمزك *sèvmediğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومديكك *sèvmediğin-*, non aver tu amato.

Gen. سومديككك *sèvmediğin-in-*, &c.

Plur.Nom. سومديككز *sèvmediğin-iz*, non aver voi amato.

Gen. سومديككزك *sèvmediğiniz-in-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومديكى *sèvmediği*, non aver quello amato.

Gen.

Gen. سومدیکنك *sèvmediğinin-*, &c.

Plur.Nom. سومدکلری *sèvmedilkleri*, non aver quelli amato.

Gen. سومدکلرینك *sèvmedilklerinin-*, &c.

Futuro semplice.

سومیهجك *sèvmejeğelk*, non dover amare.

Deelinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومیهجکیم *sèvmejeğeğim*, non dover io amare.

Gen. سومیهجکیمك *sèvmejeğeğimin-*, &c.

Plur.Nom. سومیهجکیمز *sèvmejeğeğimiz*, non dover noi amare.

Gen. سومیهجکیمزك *sèvmejeğeğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومیهجکك *sèvmejeğeğin-*, non dover tu amare.

Gen. سومیهجکیکك *sèvmejeğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. سومیهجکیکز *sèvmejeğeğin-iz*, non dover voi amare.

Gen. سومیهجکیکزك *sèvmejeğeğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومیهجکی *sèvmejeğeği*, non dover quello amare.

Gen. سومیهجکینك *sèvmejeğeğinin-*, &c.

Plur.Nom. سومیهجکلری *sèvmejeğelkleri*, non dover quelli amare.

Gen. سومیه‌جکلرینك *sèvmejeğellerinin-*, &c.

Futuro misto.

سوه‌جك اولمامق o سومیه‌جك اولمق *sèvmejeğeğ olmàk*, o *seveğèğ òlmamak*, non aver voluto amare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومیه‌جك اولدیغم *sèvmejeğeğ oldughùm*, o سوه‌جك اولمدیغم *seveğèğ òlmadyghym*, non aver voluto io amare.

Gen. سومیه‌جك اولدیغمك *sèvmejeğeğ oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. سومیه‌جك اولدیغمز *sèvmejeğeğ oldughumùz*, non aver voluto noi amare.

Gen. سومیه‌جك اولدیغمزك *sèvmejeğeğ oldughumm-zùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومیه‌جك اولدیغك *sèvmejeğeğ oldughùn-*, non aver voluto tu amare.

Gen. سومیه‌جك اولدیغكك *sèvmejeğeğ oldughu-n-ùn-*, &c.

Plur.Nom. سومیه‌جك اولدیغكز *sèvmejeğeğ oldughun-ùz*, non aver voluto voi amare.

Gen.

Gen. سوميه‌جك اولديغكزك *sèvmejeğeğ oldughun-u-zùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سوميه‌جك اولديغى *sèvmejeğeğ oldughù*, non aver voluto quello amare.

Gen. سوميه‌جك اولديغنك *sèvmejeğeğ oldughu-nùn-*, &c.

Plur.Nom. سوميه‌جك اولدقلرى *sèvmejeğeğ oldùklarỳ*, non aver voluto quelli amare.

Gen. سوميه‌جك اولدقلرينك *sèvmejeğeğ olduklary-nỳn-*, &c.

Gerundj.

سومز ايكن *sevmèz illen*, quando io non amo, tu non ami, &c. o mentre io non amavo, tu non amavi, &c.

سوميوركن *sèvmejorillen*, quando io non sto amando, tu non stai amando, &c. o mentre io non stava amando, tu non stavi amando, &c.

سوماميشيكن *sèvmemiš illen*, o سومش دكل ايكن *sevmiš degìl illen*, quantunque io non abbia, tu non abbia amato, &c. o non avendo amato.

سوميه‌جك

سوميهجك ايكن *sèvmejeǧeǧ ilken*, o سوهجك دكل ايكن *seveǧek deǧil ilken*, non dovendo io, tu, quello amare, &c. o io, tu, quello in vece di non amare, &c.

سوممهلو ايكن *sèvmemeli ilken*, o سومهلو دكل ايكن *sevmeli deǧil ilken*, non dovendo io, tu, quello amare, &c.

سوديكم يوغ ايكن *sevdiǧim jogh ilken*, o سوديكك يوغ ايكن *sevdiǧin-jogh ilken*, &c. quantunque io non abbia, tu non abbi amato, &c.

سوديكم يوغ ايمشيكن *sevdiǧim jogh ymyś ilken*, سوديكك يوغ ايمشيكن *sevdiǧin-jogh ymyś ilken*, &c. quantunque io non avessi, tu non avessi amato, &c.

سومييوب *sèvmejip*, non amando, e non avendo amato.

سوميهرك *sèvmejerek*, non amando, col non amare.

سوميجه *sèvmejinǧe*, finchè io non amo, non amai, non ho amato, e non amerò; tu non ami, non amasti, non hai amato, e non amerai, &c. o io, tu, quello non amando, &c. o se io non amo, tu non ami, &c.

سومدن *sèvmeden*, senza amare, o prima che io ami, amassi,

amassi, e avessi amato; tu ami, amassi, e avessi amato, &c. o prima d'amare, o d'aver amato.

سومیلدن برو *sèvmejelden beri*, da che io non amai, e non ho amato, tu non amasti, e non hai amato, &c.

سومیهلو *sèvmejeli*, da che io non amai, e non ho amato, tu non amasti, e non hai amato, &c.

سومزدن اول *sevmezdèn èvvel*, prima che io ami, amassi, e avessi amato; tu ami, amassi, e avessi amato, &c. o prima d' amare, o d' aver amato.

Supino.

سومیه سومیه *sèvmeje sèvmeje*, non amando continuamente, spesso spesso.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

سومز *sevmèz* indeclinabile, chi non ama, e non amava, o non ami, e non amasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. سومیان *sèvmejen*, quello, il quale non ama, non amava, non amò, non ha, e non avea amato, e non amerà.

Gen.

Gen. سومیانك *sèvmejenin-*, &c.

Plur.Nom. سومینلر *sèvmejenler*, quelli, i quali non amano, non amavano, non amarono, non hanno, e non avevano amato, e non ameranno.

Gen. سومینلرك *sèvmejenlerin-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

سومامش *sèvmemiš* indeclinabile, chi non ha, o non abbia, o non avesse amato.

Participio del Preterito perfetto di significazione passiva.

سومدك *sèvmedük* indeclinabile, chi non è stato, o non sia stato amato, ovvero chi non ha, o non abbia amato, o non avesse amato, o non ama.

Questo Participio in دك *dik*, o *dük*, o دق *dyk*, o *duk* si usa alle volte anche coi Verbi Affermativi in questi, e simili modi di dire, come یازدیغم یازدق *jazdyghỳm jazdỳk*, quelche io ho scritto, già è scritto: بغلدیغم بغلدق چوزدیکم چوزدك *baghladyghỳm baghladỳk čiözdüğüm čiözdük*, quelche io ho legato, già è legato, quelche io ho slegato, già è slegato.

Par-

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومدیکم *sèvmediğim*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da me amato.

Gen. سومدیکمک *sèvmediğimin-*, &c.

Plur.Nom. سومدکلرم *sèvmedilklerim*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da me amati.

Gen. سومدکلرمک *sèvmedilklerimin-*, &c.

Sing.Nom. سومدیکمز *sèvmediğimiz*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da noi amato.

Gen. سومدیکمزک *sèvmediğimizin-*, &c.

Plur.Nom. سومدکلرمز *sèvmedilklerimiz*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da noi amati.

Gen. سومدکلرمزک *sèvmedilklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومدیکک *sèvmediğin-*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da te amato.

Gen. سومدیککک *sèvmedigin-in-*, &c.

Plur.Nom. سومدکلرك *sèvmedilklerin-*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da te amati.

Gen. سومدکلریکك *sèvmedilklerinin-*, &c.

Sing.Nom. سومدیککز *sèvmedigin-iz*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è ststo, e non era stato da voi amato.

Gen. سومدیککزك *sèvmedigin-izin-*, &c.

Plur.Nom. سومدکلریکز *sèvmedilklerin-iz*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da voi amati.

Gen. سومدکلریکزك *sèvmedilklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومدیکی *sèvmedigi*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da lui amato.

Gen. سومدیکنك *sèvmediginin-*, &c.

Plur.Nom. سومدکلری *sèvmedilkleri*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da lui amati.

Gen.

Gen. سومدیکلرینك *sèvmedilkllerinin-*, &c.

Sing.Nom. سومدکلری *sèvmedilkleri*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da loro amato.

Gen. سومدکلرینك *sèvmedilklerinin-*, &c.

Plur.Nom. سومدکلری *sèvmedilkleri*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da loro amati.

Gen. سومدکلرینك *sèvmedilklerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

سومیه‌جك *sèvmejeğelk* indeclinabile, chi non ha, o non abbia da amare, per non amare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومیه‌جکیم *sèvmejeğegim*, quello, il quale non si deve da me amare.

Gen. سومیه‌جکیمك *sèvmejeğegimin-*, &c.

Plur.Nom. سومیه‌جکلرم *sèvmejeğelklerim*, quelli, i quali non si devono da me amare.

Gen. سومیه‌جکلرمك *sèvmejeğelklerimin-*, &c.

Sing.Nom. سومیه‌جکمز *sèvmejeğegimiz*, quello, il quale non si deve da noi amare.

Gen.

Gen. سومیهجکیمزک *sèvmejeğeğimizin-* , &c.

Plur.Nom. سومیهجکلریمز *sèvmejeğelklerimiz* , quelli , i quali non si devono da noi amare.

Gen. سومیهجکلریمزک *sèvmejeğelklerimizin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومیهجکک *sèvmejeğeğin-* , quello , il quale non si deve da te amare.

Gen. سومیهجکیکک *sèvmejeğeğin-in-* , &c.

Plur.Nom. سومیهجکلرک *sèvmejeğelklerin-* , quelli , i quali non si devono da te amare.

Gen. سومیهجکلریکک *sèvmejeğelklerin-in-* , &c.

Sing.Nom. سومیهجکیکز *sèvmejeğeğin-iz* , quello , il quale non si deve da voi amare.

Gen. سومیهجکیکزک *sèvmejeğeğin-izin-* , &c.

Plur.Nom. سومیهجکلریکز *sèvmejeğelklerin-iz* , quelli , i quali non si devono da voi amare.

Gen. سومیهجکلریکزک *sèvmejeğelklerin-izin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومیهجکی *sèvmejeğeği* , quello , il quale non si deve da lui amare.

Gen. سومیهجکینک *sèvmejeğeğinin-* , &c.

Plur.

Plur.Nom. سومیەجکلری *sèvmejeğelkleri*, quelli, i quali non si devono da lui amare.

Gen. سومیەجکلرینك *sèvmejeğelklerinin-*, &c.

Sing.Nom. سومیەجکلری *sèvmejeğelkleri*, quello, il quale non si deve da loro amare.

Gen. سومیەجکلرینك *sèvmejeğelklerinin-*, &c.

Plur.Nom. سومیەجکلری *sèvmejeğelkleri*, quelli, i quali non si devono da loro amare.

Gen. سومیەجکلرینك *sèvmejeğelklerinin-*, &c.

سومامەلو *sèvmemeli*, o سومەلو دکل *sevmelì degil* indeclinabile, chi non deve amare, o non bisogna amare.

CAPITOLO XVII.

CONJUGAZIONE

Del Verbo Ausiliare, e Reciproco اولورم *olùrum*, come اورورم *vurùrum*.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. اولورم *olùrum*, io divento, o mi fo, &c.

Presente continuo, o determinato.

Sing. اولیورم *olùjorum*, io vado diventando, o mi sto facendo, &c.

Pre-

Presente doppio.

Sing. اولمش اولورم *olmùş olùrum*, io vengo a diventare, o a farmi, &c.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولورايدم *olùr udum*, io diventavo, o mi facevo, &c.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اوليورايدم *olùjor udum*, io andava diventando, o mi stavo facendo, &c.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولورايمشم *olùr umuşum*, si dice, che io diventassi, o mi facessi, &c.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اوليورايمشم *olùjor umuşum*, si dice, che io andassi diventando, o mi stessi facendo, &c.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولدم *oldùm*, io diventai, e son diventato, o mi feci, e mi son fatto, &c.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمشم *olmùşum*, si dice, o mi pare, che io sia diventato, o mi sia fatto, &c.

Pre-

Preterito perfetto doppio.

Sing. اولمش اولدم *olmuš oldùm*, io venni, e son venuto a diventare, o a farmi, &c.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. اولدی ایدم *öldù idym*, io era diventato, o mi era fatto, &c.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش ایدم *olmuš idùm*, io già era diventato, o mi era fatto, &c.

Futuro semplice.

Sing. اولورم *olùrum*, io diventerò, o mi farò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing. اولمش اولورم *olmuš olùrum*, io verrò a diventare, o a farmi, come il Presente.

Futuro misto.

Sing. اولهجق اولدم *olağyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per diventare, o per farmi, &c.

Futuro misto relativo.

Sing. اولهجق اولمشم *olağyàgh olmušum*, si dice, che io sia, e fossi stato per diventare, o per farmi, &c.

Mo-

Modo Imperativo.

Presente.

Sing. اول *ol*, diventati, o fatti, &c.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing. بولايكه اوليدم *bolàjlli olàidym*, Iddio volesse, che io diventassi, o mi facessi, &c.

Preterito perfetto.

Sing. بولايكه اولمش اولم *bolàjlli olmùś olàm*, Iddio voglia, che io sia diventato, o mi sia fatto, &c.

Preterito più che perfetto.

Sing. بولايكه اولمش اوليدم *bolàjlli olmùś olàidym*, Iddio volesse, che io fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

Futuro.

Sing. بولايكه اولم *bolàjlli olàm*, Iddio voglia, che io diventi, o mi faccia, &c.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. اولورسم *olùrsam*, se io divento, o mi fo, &c.

Presente continuo, o determinato.

Sing. اوليورسم *olùjorsam*, se io vado diventando, o mi sto facendo, &c.

Pre-

Preterito imperfetto indefinito:

Sing. اولورسه ایدم *olùrsa idym*, quando io diventavo, o mi facevo, &c.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اولیورسه ایدم *olùjorsa idym*, quando io andava diventando, o mi stavo facendo, &c.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولورسه ایمشم *olùrsa imyšym*, si dice, che quando io diventavo, o mi facevo, &c.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اولیورسه ایمشم *olùjorsa imyšym*, si dice, che quando io andava diventando, o mi stavo facendo, &c.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولسم *olsàm*, se io diventassi, o mi facessi, &c.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. اولور ایدم *olùr udum*, io diventerei, e sarei diventato, o mi farei, e mi sarei fatto, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولدی ایسم *oldù isam*, se, o quando io diventai, e son diventato, o mi feci, e mi son fatto, &c.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمش ایسم *olmùś ysam*, si dice, che quando io son diventato, o mi son fatto; o se si dice, che io sia diventato, o mi sia fatto; o se io sarò diventato, o mi sarò fatto, &c.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. اولدی ایسه ایدم *oldù isa idym*, quando io ero diventato, o mi ero fatto, &c.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش ایسه ایدم *olmùś ysa idym*, tempo fa quando io ero diventato, o mi ero fatto, &c.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing. اولمش اولسم *olmùś olsàm*, se mai io fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولسیدم *olsàidym*, se io fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش اولسیدم *olmùś olsàidym*, se io per l'avanti fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

Se-

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش اولوردم *olmùś alùrdum*, io sarei già diventato, o mi sarei già fatto, o sarei venuto a diventare, o a farmi, &c.

Futuro.

Sing. اولورسم *olùrsam*, se, o quando io diventerò, o mi farò, &c.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. اولهجق ايسم *olağyàgh ysam*, se io ho da diventare, o da farmi, &c.

Preterito imperfetto determinato.

Sing. اولهجق ايسه ايدم *olağyàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da diventare, o da farmi, &c.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولهجق ايمش ايسم *olağyàgh ymyś ysam*, si dice, che quando io avevo da diventare, o da farmi, &c.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولهجق اولسم *olağyàgh olsàm.*, se io avessi da diventare, o da farmi, &c.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولەجق اولدم ایسه *olağyàgh oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per diventare, o per farmi, &c.

Preterito perfetto relativo.

Sing. اولەجق اولمش ایسم *olağyàgh olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per diventare, o per farmi, &c.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولەجق اولسیدم *olağyàgh olsàidym*, se io fossi stato per diventare, o per farmi, &c.

Futuro.

Sing. اولەجق اولورسم *olağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da diventare, o da farmi, &c.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اولمق *olmàk*, diventare, o farsi.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. اولمق *olmàk*, o اولمه *olmà*, diventare, o farsi; o il diventare, o il farsi.

Gen. اولمغك *olmaghỳn-*, o اولمەنك *olmanỳn-*, di diventare, o farsi.

Gen. اولمق *olmàk*, &c.

De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولمم *olmàm*, il diventare, o farmi io.

Gen. اولمامك *olmamỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمك *olmàn-*, il diventar, o farti tu.

Gen. اولماكك *olman-ỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماسى *olmasỳ*, il diventar, o farsi quello.

Gen. اولماسنك *olmasynỳn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولدق *oldùk*, esser diventato, o essersi fatto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولدق *oldùk*, esser diventato, o essersi fatto.

Abl. اولدقدن *oldukdàn*, dall' esser diventato, o dall' essersi fatto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولديغم *oldughùm*, esser io diventato, o essermi io fatto.

Gen. اولديغمك *oldughumùn-*, &c.

Co-

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولديغك *oldughùn-*, esser tu diventato, o esserti tu fatto.

Gen. اولديغكك *oldughun-ùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولديغى *oldughù*, esser quello diventato, o essersi quello fatto.

Gen. اولديغنك *oldughunùn-*, &c.

Futuro semplice.

اولهجق *olağyàk*, dover diventare, o dover farsi.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولهجغيم *olağyaghỳm*, dover io diventare, o dover io farmi.

Gen. اولهجغيمك *olağyaghymỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولهجغك *olağyaghỳn-*, dover tu diventare, o dover tu farti.

Gen. اولهجغيكك *olağyaghyn-ỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولهجغى *olağyaghỳ*, dover quello diventare, o dover quello farsi.

Gen.

Gen. اولهجغنك *olağyaghynyn-* , &c.

Futuro misto.

اولهجق اولمق *olağyàgh olmàk* , aver dovuto diventare, o farsi.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولهجق اولديغم *olağyàgh oldughùm* , aver dovuto io diventare, o farmi.

Gen. اولهجق اولديغمك *olağyàgh oldughumùn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولهجق اولديغك *olağyàgh oldughùn-* , aver dovuto tu diventare, o farti.

Gen. اولهجق اولديغكك *olağyàgh oldughun-ùn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولهجق اولديغى *olağyàgh oldughù* , aver dovuto quello diventare, o farsi.

Gen. اولهجق اولديغنك *olağyàgh oldughunùn-* , &c.

Gerundj.

اولوركن *olùrilken* , mentre io divento, e diventavo, o mi fo, e mi facevo, &c.

اوليوركن *olùjorilken* , diventando, o facendomi io,

tu,

tu, &c. o mentre io andavo diventando, o mi stavo facendo, &c.

اولمشیکن *olmùšillèn*, quantunque io sia diventato, o mi sia fatto, &c. o essendo diventato, o essendomi fatto, &c.

اولهجق ایکن *olağyàgh illen*, io invece di diventare, o farmi, &c. o mentre io ero per diventare, o per farmi, &c.

اولمالو ایکن *olmalỳ illen*, io in vece di dover diventare, o farmi, &c. o dovendo diventare, o farmi, &c.

اولدیغم وار ایکن *oldughùm var illen*, quantunque io sia diventato, o mi sia fatto, &c.

اولدیغم وار ایمشیکن *oldughùm var ymyš illen*, &c. quantunque io fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

اولوب *olùp*, diventando, o facendomi, ed essendo diventato, o essendomi fatto, &c.

اولهرق *olaràk*, diventando, o facendomi, col diventare, o col farmi, &c.

اولنجه *olùnğya*, finchè io diventi, o mi faccia, &c. o mentre io divento, o mi faccio, &c. o se io divento, o mi faccio, &c. o diventando io, o facen-

cendomi io, &c. o subito che io diventai, e son diventato, o mi feci, e mi son fatto, &c.

اوللدن برو *olaldàn beri*, da che, o dappoichè io diventai, e son diventato; o mi feci, e mi son fatto, &c.

اولهلو *olaly*, da che io diventai, e son diventato; o mi feci, e mi son fatto, &c.

Supino.

اوله اوله *olà olà*, diventando, o facendomi continuamente, più volte, o spesso spesso.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

اولور *olùr* indeclinabile, chi diventa, e diventava, o diventi, e diventasse; o si fa, e si faceva, o si faccia, e si facesse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اولان *olàn*, quello, il quale diventa, diventava, diventò, è, ed era diventato, e diventerà; o quello, il quale si fa, si faceva, si fece, si è, e si era fatto, e si farà.

Gen. اولانك *olanyn-*, &c.

 Par-

Participio del Preterito perfetto.

اولمش *olmùš* indeclinabile, chi è, o sia diventato, e fosse diventato; o chi si è fatto, o si sia fatto, e si fosse fatto.

Participio indeclinabile del Pres. Pret.imp. Perf.e più che Perf. cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولديغم *oldughùm*, Plur. اولديغمز *oldughumùz*, come اولديغم يير *oldughùm jer*, il luogo, in cui divento, diventavo, diventai, sono, ed ero diventato; o il luogo, in cui mi faccio, mi facevo, mi feci, mi sono, e mi ero fatto: اولديغمز يير *oldughumùz jer*, il luogo, in cui diventiamo, diventavamo, diventammo, siamo, ed eravamo diventati, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولديغك *oldughùn-*, Plur. اولديغكز *oldughun-ùz*.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولديغى *oldughù*, Plur. اولدقلرى *olduklarỳ*.

Participio del Futuro.

اولهجق *olağyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da diventare, per diventare; o chi ha, o abbia da farsi, per farsi.

Par-

Participio indeclinabile del Futuro

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. اولمجغيم *olağyaghỳm* , Plur. اولمجغيمز *olağyaghy-myz*.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. اولمجغك *olağyaghỳn-*, Plur. اولمجغيكز *olağyaghy-n-yz*.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. اولمجغى *olağyaghỳ*, Plur. اولمجقلرى *olağyaldarỳ*.

اولملو *olmalỳ* indeclinabile, chi deve diventare, o farsi, o bisogna diventare, o farsi.

Il Verbo اولنورم *olunùrum*, io son fatto, Passivo di ايتمك *etmèk*, fare, si conjuga come i Verbi dell' undecima Conjugazione.

CAPITOLO XVIII.

Delle Conjugazioni de' Verbi Difettivi.

CONJUGAZIONE

Del Verbo Sostantivo ايم im, *o* ym, üm, um, *io sono*, *e sto*.

Modo Indicativo.

Presente.

Sing. بن ايم *ben im*, *yın*, *üm*, *um*, io sono, سن سين

 sen

sen sin, o *syn*, *sün*, *sun*, tu sei, اولدر *o dyr*, o *dir*, *dür*, *dur*, quello è. Plur. بز ایز *biz iz*, o *yz*, *üz*, *uz*, noi siamo, سز سکز *siz sin-iz*, o *syn-yz*, *sün-üz*, *sun-uz*, voi siete, انلر درلر *onlàr dyrlar*, o *dirler*, *dürler*, *durlar*, quelli sono.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto.

Sing. ایدم *idim*, o *ydym*, *üdüm*, *udum*, io ero, fui, sono stato, ed ero stato, ایدك *idin-*, o *ydyn-*, *üdün-*, *udun-*, tu eri, fosti, sei stato, ed eri stato, ایدی *idi*, o *ydy*, *üdü*, *udu*, quello era, fù, è stato, ed era stato. Plur. ایدك *idik*, o *ydyk*, *üdük*, *uduk*, noi eravamo, fummo, siamo stati, ed eravamo stati, ایدکز *idin-iz*, o *ydyn-yz*, *üdün-üz*, *udun-uz*, voi eravate, foste, siete stati, ed eravate stati, ایدیلر *idiler*, o *ydylar*, *üdüler*, *udular*, quelli erano, furono, sono stati, ed erano stati.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto relativo.

ایمشم *imišim*, o *ymyšym*, *ümüšüm*, *umušum*, si dice, che io fossi, sia stato, e fossi stato, ایمشسن *imišsin*, o *ymyšsyn*, *ümüšsün*, *umušsun*, che tu fossi, sii stato, e fossi stato, ایمش *imiš*, o *ymyš*, *ümüš*, *umuš*, che quello fosse, sia stato, e fosse stato. Plur. ایمشز *imišiz*, o *ymyšyz*, *ümüšüz*, *umušuz*, che noi fossimo, siamo stati, e fos-

e fossimo stati, ايمشسكز imiśsin-iz, o ymyśsyn-yz, ümiiś-siin-iiz, umuśsun-uz, che voi foste, siate stati, e foste stati, ايمشلر imiśler, o ymyślar, ümiiśler, umuślar, che quelli fossero, sieno stati, e fossero stati.

Futuro.

بن ايم benim, o ym, üm, um, io sarò, come il Presente.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing. اول ol, sii tu, اولسون olsùn, sia quello. Plur. اولام olalỳm, siamo noi, اولكز òlun-uz, o اولك òlun-, siate voi, اولسونلر olsunlàr, sieno quelli.

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولايكه اوليدم bolàjlci olàidym, Iddio volesse, che io fossi, sia stato, e fossi stato, اوليدك olàidyn-, che tu fossi, sii stato, e fossi stato, اوليدى olàidy, che quello fosse, sia stato, e fosse stato. Plur. اوليدق olàidyk, che noi fossimo, siamo stati, e fossimo stati, اوليدكز olà-idyn-yz, che voi foste, siate stati, e foste stati, اوليديلر olàidylar, che quelli fossero, sieno stati, e fossero stati.

Fu-

Futuro.

Sing. بولايكه اولم *bolàjlki olàm*, Iddio voglia, che io sia, اولهسن *olàsyn*, che tu sii, اوله *olà*, che quello sia. Plur. اولهيز *olàiz*, che noi siamo, اولهسز *olàsyz*, che voi siate, اولهلر *olalàr*, che quelli sieno.

Modo Subjuntivo.

Presente.

Sing. ايسم *isem*, o *ysam*, se io sono, ايسك *isen-*, o *ysan-*, se tu sei, ايسه *ise*, o *ysa*, se quello è. Plur. ايسك *isell*, o *ysak*, se noi siamo, ايسكز *isen-iz*, o *ysa-n-yz*, se voi siete, ايسهلر *iseler*, o *ysalar*, se quelli sono.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto indefinito.

Sing. ايسه ايدم *ise idim*, o *ysa idym*, se, o quando io ero, fui, sono stato, ed ero stato, ايسه ايدك *ise idin-*, o *ysa idyn-*, se, o quando tu eri, fosti, sei stato, ed eri stato, ايسه ايدى *ise idi*, o *ysa idy*, se, o quando quello era, fù, è stato, ed era stato. Plur. ايسه ايدك *ise idill*, o *ysa idyk*, se, o quando noi eravamo, fummo, siamo stati, ed eravamo stati, ايسه ايدكز *ise idin-iz*, o *ysa idyn-yz*, se, o quando voi eravate, foste, siete stati, ed eravate stati, ايسه ايديلر *ise idiler*, o *ysa idylar*, se, o quando quelli erano, furono, sono stati, ed erano stati.

Pre-

Preterito imperfetto.

Sing. اولسم *olsàm*, se io fossi, اولسك *olsàn-*, se tu fossi, اولسه *olsà*, se quello fosse. Plur. اولسق *olsàk*, se noi fossimo, اولسكز *olsan-yz*, se voi foste, اولسهلر *olsa-làr*, se quelli fossero.

Preterito perfetto relativo.

Sing. ايمش ايسم *imiś isem*, o *ymyś ysam*, *ümüś isem*, *umuś ysam*, si dice, che quando io sono stato, o se si dice, che io sia stato, o se io sarò stato, ايمش ايسك *imiś isen-*, o *ymyś ysan-*, *ümüś isen-*, *umuś ysan-*, se tu sarai stato, ايمش ايسه *imiś ise*, o *ymyś ysa*, *ümüś ise*, *umuś ysa*, se quello sarà stato. Plur. ايمش ايسك *imiś isek*, o *ymyś ysak*, *ümüś isek*, *umuś ysak*, se noi saremo stati, ايمش ايسكز *imiś isen-iz*, *o ymyś ysan-yz*, *ümüś isen-iz*, *umuś ysan-yz*, se voi sarete stati, ايمش ايسهلر *imiś iseler*, o *ymyś ysalar*, *ümüś iseler*, *umuś ysalar*, se quelli saranno stati.

Preterito più che perfetto.

Sing. اولسيدم *olsàidym*, se io fossi stato, اولسيدك *olsàidyn-*, se tu fossi stato, اولسيدى *olsàidy*, se quello fosse stato. Plur. اولسيدق *olsàidyk*, se noi fossimo stati, اولسيدكز *olsàidyn-yz*, se voi foste stati, اولسيديلر *olsà-idylar*, se quelli fossero stati.

Fu-

Futuro.

Sing. ايسم *isem*, o *ysam*, se, o quando io sarò, come il Presente.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اولمق *olmàk*, essere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولمم *olmàm*, l' essere io.

Gen. اولمامك *olmamỳn-*, &c.

Plur.Nom. اولمامز *olmamỳz*, l' essere noi.

Gen. اولمامزك *olmamyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمك *olmàn-*, l' essere tu.

Gen. اولماكك *olman-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اولماكز *olman-ỳz*, l' essere voi.

Gen. اولماكزك *olman-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماسى *olmasỳ*, l' esser quello.

Gen. اولماسنك *olmasynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اولمالرى *olmalarỳ*, l' esser quelli.

Gen.

Gen. اولمالرينك *olmalarynyn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولدق *oldùk*, essere stato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولدق *oldùk*, essere stato.

Abl. اولدقدن *oldukdàn*, dall' essere stato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولديغم *oldughùm*, o ايدوكم *idigim*, essere io stato.

Gen. اولديغمك *oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اولديغمز *oldughumùz*, essere noi stati.

Gen. اولديغمزك *oldughumuzìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولديغك *oldughùn-*, o ايدوكك *idigin-*, essere tu stato.

Gen. اولديغكك *oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. اولديغكز *oldughun-ùz*, essere voi stati.

Gen. اولديغكزك *oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولديغى *oldughù*, o ايدوكى *idigi*, essere quello stato.

Gen. اولدیغنك *oldughunun-*, &c.

Plur.Nom. اولدقلری *olduklary*, essere quelli stati.

Gen. اولدقلرینك *olduklarynyn-*, &c.

Futuro.

اولهجق *olağyak*, dover essere.

Declinazione del Futuro

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولهجغیم *olağyaghym*, dover io essere.

Gen. اولهجغیمك *olağyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اولهجغیمز *olağyaghymyz*, dover noi essere.

Gen. اولهجغیمزك *olağyaghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولهجغك *olağyaghyn-*, dover tu essere.

Gen. اولهجغیكك *olağyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اولهجغیكز *olağyaghyn-yz*, dover voi essere.

Gen. اولهجغیكزك *olağyaghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولهجغی *olağyaghy*, dover quello essere.

Gen. اولهجغینك *olağyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. اولهجقلری *olağyaklary*, dover quello essere.

Gen. اولهجقلرینك *olağyaklarynyn-*, &c.

Ge-

Gerundj.

ايكن *illen*, mentre io sono, ed ero, tu sei, ed eri, &c.

ايمشيكن *imišiken*, si dice, che quando io ero, o ero stato, tu eri, o eri stato, &c. o essendo, o essendo stato.

اولمالو ايكن *olmaly illen*, io, tu in vece di dover essere, &c. o dovendo essere.

اولوب *olùp*, essendo, o essendo stato.

اولنجه *olùngya*, finche io sia, tu sii, &c. o fin a tanto che io fui, e sono stato, tu fosti, e sei stato, &c. o mentre io sono, e sarò, tu sei, e sarai, &c. o essendo io, tu, quello, &c.

اولدن برو *olaldàn beri*, da chè io sono, fui, e sono stato, tu sei, fosti, e sei stato, &c.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing. Nom. اولان *olàn*, quello, il quale è, era, fù, è stato, era stato, e sarà.

Gen. اولانك *olanyn*, &c.

Plur. Nom. اولنلر *olanlàr*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, erano stati, e saranno.

Gen. اولنلرك *olanlaryǹ*, &c.

اولمالو *olmaly̆* indeclinabile, bisogna, che sia, o sieno.

CONJUGAZIONE

del Verbo دكلم *değilim*, *negativo di* ايم *im*.

Modo Indicativo.

Presente.

Sing. دكلم *değilim*, io non sono, دكلسن *değilsin*, دكل *değil*, o دكلدر *değildir*. Plur. دكلز *değiliz*, دكلسكز *değilsin-iz*, دكللر *değiller*.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto.

Sing. دكل ايدم *değil idim*, io non ero, non fui, non sono stato, e non ero stato, دكل ايدك *değil idin*, دكل ايدى *değil idi*. Plur. دكل ايدك *değil idik*, دكل ايدكز *değil idin-iz*, دكل ايديلر *değil idiler*.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto relativo.

Sing. دكل ايمشم *değil imišim*, si dice, che io non fossi, non sia stato, e non fossi stato, دكل ايمشسن *değil imišsin*, دكل ايمش *değil imiš*. Plur. دكل ايمشز *değil imišiz*, دكل ايمشسكز *değil imišsin-iz*, دكل ايمشلر *değil imišler*.

Futuro.

Sing. دكلم *değilim*, io non sarò, come il Presente.

Modo

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولايكه اولميه ايدم *bolàjlli òlmaja idym*, Iddio volesse, che io non fossi, non sia stato, e non fossi stato; اولميه ايدك *òlmaja idyn-*, اولميه ايدى *òlmaja idy*. Plur. اولميه ايدك *òlmaja idyk*, اولميه ايدكز *òlmaja idyn-yz*, اولميه ايديلر *òlmaja idylar*.

Futuro.

Sing. بولايكه اولميم *bolàjlli òlmajam*, Iddio voglia, che io non sia, اولميهسن *òlmajàsyn*, اولميه *òlmaja*. Plur. اولميهيز *òlmajaiz*, اولميهسز *òlmajasyz*, اولميهلر *òlmajalar*.

Modo Subjuntivo.

Presente.

Sing. دكل ايسم *degil isem*, se io non sono, دكل ايسك *degil isen-*, دكل ايسه *degil ise*. Plur. دكل ايسك *degil isek*, دكل ايسكز *degil isen-iz*, دكل ايسهلر *degil iseler*.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto indefinito.

Sing. دكل ايسه ايدم *degil ise idim*, se, o quando io non ero, non fui, non sono stato, e non ero stato, دكل ايسه ايدك *degil ise idin-*, دكل ايسه ايدى *degil ise idi*. Plur. دكل ايسه ايدك *degil ise idik*, دكل ايسه ايدكز *degil ise idin-iz*, دكل ايسه ايديلر *degil ise idiler*.

Pre-

Preterito imperfetto.

Sing. اولمسم *òlmasam*, se io non fossi, اولمسك *òlmasan-*, اولمسه *òlmasa*. Plur. اولمسق *òlmasak*, اولمسكز *òlmasan-yz*, اولمسلر *òlmasalar*.

Preterito perfetto relativo.

Sing. دكل ايمش ايسم *değil imiš isem*, si dice, che quando io non sono stato, o se si dice, che io non sia stato, o se io non sarò stato, دكل ايمش ايسك *değil imiš isen-*, دكل ايمش ايسه *değil imiš ise*. Plur. دكل ايمش ايسك *değil imiš isek*, دكل ايمش ايسكز *değil imiš isen-iz*, دكل ايمش ايسلر *değil imiš iseler*.

Preterito più che perfetto.

Sing. اولمسيدم *òlmasaidym*, se io non fossi stato, اولمسيدك *òlmasaidyn-*, اولمسيدى *òlmasaidy*. Plur. اولمسيدق *òlmasaidyk*, اولمسيدكز *òlmasaidyn-yz*, اولمسيديلر *òlmasaidylar*.

Futuro.

Sing. دكل ايسم *değil isem*, se, o quando io non sarò, come il Presente.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اولمامق *òlmamak*, non essere.

De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto
cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولمامم *òlmamam*, il non essere io.

Gen. اولمامك *òlmamamyn-*, &c.

Plur.Nom. اولمامز *òlmamamyz*, il non essere noi.

Gen. اولمامزك *òlmamamyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمامك *òlmaman-*, il non essere tu.

Gen. اولماكك *òlmaman-yn-*, &c.

Plur.Nom. اولماكز *òlmaman-yz*, il non essere voi.

Gen. اولماكزك *òlmaman-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماسی *òlmamasy*, il non essere quello.

Gen. اولماسنك *òlmamasynyn-*, &c.

Plur.Nom. اولمالری *òlmamalary*, il non essere quelli.

Gen. اولمالرينك *òlmamalarynyn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولمدق *òlmadyk*, non essere stato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولمدق *òlmadyk*, non essere stato.

Abl. اولمدقدن *òlmadykdan*, dal non essere stato.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto
cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولمديغم *òlmadyghym*, o دكل ايدوكم *değil idiğim*,
non essere io stato.

Gen. اولمديغمك *òlmadyghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اولمديغمز *òlmadyghymyz*, non essere noi stati.

Gen. اولمديغمزك *òlmadyghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمديغك *òlmadyghyn-*, ó ايدوكك دكل *değil*
idiğin-, non essere tu stato.

Gen. اولمديغكك *òlmadyghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اولمديغكز *òlmadyghyn-yz*, non essere voi stati.

Gen. اولمديغكزك *òlmadyghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمديغى *òlmadyghy*, o دكل ايدوكى *değil idiği*,
non essere quello stato.

Gen. اولمديغنك *òlmadyghynyn-*, &c.

Plur.Nom. اولمدقلرى *òlmadyklary*, non essere quelli stati.

Gen. اولمدقلرينك *òlmadyklarynyn-*, &c.

Futuro.

اولميهجق *òlmajağyak*, non dover essere.

De-

Declinazione del Futuro

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولميه‌جغيم *òlmajağyaghym*, non dover io essere.

Gen. اولميه‌جغيمك *òlmajağyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اولميه‌جغيمز *òlmajağyaghymyz*, non dover noi essere.

Gen. اولميه‌جغيمزك *òlmajağyaghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولميه‌جغك *òlmajağyaghyn-*, non dover tu essere.

Gen. اولميه‌جغيكك *òlmajağyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اولميه‌جغيكز *òlmajağyaghyn-yz*, non dover voi essere.

Gen. اولميه‌جغيكزك *òlmajağyaghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولميه‌جغى *òlmajağyaghy*, non dover quello essere.

Gen. اولميه‌جغينك *òlmajağyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. اولميه‌جقلرى *òlmajağyaklary*, non dover quelli essere.

Gen. اولميه‌جقلرينك *òlmajağyaklarynyn-*, &c.

Gerundj.

دكل ايكن *değil iken*, mentre io non sono, e non ero, &c.

دكل ايمشيكن *değil imiš iken*, si dice, che quando io non ero, o non ero stato, &c. o non essendo, o non essendo stato.

اولمامليو ايكن *òlmamaly iken*, io, tu in vece di non essere, &c. o non dovendo essere.

اولميوب *òlmajyp*, non essendo, o non essendo stato.

اولميبجه *òlmajynğya*, finchè io non sia, &c. o fin a tanto che io non fui, e non sono stato, &c. o mentre io non sono, e non sarò, &c. o non essendo io, tu, &c.

اولميلدن برو *òlmajaldan beri*, da che io non sono, non fui, e non sono stato, &c.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اولميان *òlmajan*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, non era stato, e non sarà.

Gen. اولميانك *òlmajanyn-*, &c.

Plur.Nom. اولميانلر *òlmajanlar*, quelli, i quali non sono,

non

non erano, non furono, non sono stati, non erano stati, e non saranno.

Gen. اولمیانلرک *òlmajanlaryn-*, &c.

اولماملو *òlmamaly* indeclinabile, non bisogna, che sia, o sieno.

CONJUGAZIONE

Del Verbo impersonale وار var.

Modo Indicativo.

Presente.

Sing. وار *var*, o واردر *vardyr*, ci è, vi è, o io ho, tu hai, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto.

Sing. وارایدی *var ydy*, ci era, vi era, ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, ci era stato, e vi era stato, o io avevo, ebbi, ho avuto, e avevo avuto, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto relativo.

Sing. وارایمش *var ymyś*, si dice, che ci fosse, vi fosse, ci sia stato, vi sia stato, ci fosse stato, e vi fosse stato, o si dice, che io avessi, abbia avuto, e avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. وار *var*, o واردر *vardyr*, ci sarà, e vi sarà, (اولور *olùr*, io avrò, tu avrai, &c.)

 Mo-

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولايكه اوليدى *bolàjlli olàidy*, Iddio volessè, che ci fosse, vi fosse, ci sia stato, vi sia stato, ci fosse stato, e vi fosse stato, o Iddio volesse, che io avessi, abbia avuto, e avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. بولايكه اوله *bolàjlli olà*, Iddio voglia, che ci sia, vi sia, o io abbia, tu abbi, &c.

Modo Subjuntivo.

Presente.

Sing. وارايسه *var ysa*, se ci è, vi è, o se io ho, tu hai, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto indefinito.

Sing. وارايسه ايدى *var ysa idy*, se, o quando ci era, vi era, ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, ci era stato, e vi era stato, o se, o quando io avevo, ebbi, ho avuto, e avevo avuto, &c.

Preterito imperfetto.

Sing. اولسه *olsà*, se ci fosse, vi fosse, o se io avessi, tu avessi, &c.

Pre-

Preterito perfetto relativo.

Sing. وارايمش ايسه *var ymyś ysa*, si dice, che quando ci è stato, vi è stato, o se si dice, che ci sia stato, vi sia stato, o se ci sarà stato, vi sarà stato, ovvero si dice, che quando io ho avuto, o se si dice, che io abbia avuto, o se io avrò avuto, &c.

Preterito più che perfetto.

Sing. اولسيدى *olsàidy*, se ci fosse stato, vi fosse stato, o se io avessi avuto, tu avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. وارايسه *var ysa*, se, o quando ci sarà, vi sarà, (اولورسه *olùrsa*, se, o quando io avrò, tu avrai, &c.)

Modo Infinito.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولدق *oldùk*, esserci stato, esservi stato, o aver avuto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولدق *oldùk*, esserci stato, esservi stato, o aver avuto.

Abl. اولدقدن *oldukdàn*, dall' esserci stato, dall'esservi stato, o dall' aver avuto.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. Nom. اولديغى *oldughù*, esserci stato, esservi stato, o aver avuto.

Gen. اولديغنك *oldughunùn-*, d' esserci stato, d' esservi stato, o d' aver avuto.

Dat. اولديغنه *oldughunà*, &c.

Gerundj.

وارايكن *var ilken*, essendoci, essendovi, o avendo io, tu, &c.

وارايمشيكن *var ymyś ilken*, quantunque ci sia stato, vi sia stato, o essendoci stato, essendovi stato, o quantunque io abbia avuto, o avendo avuto, &c.

اولمالوايكن *olmaly ilken*, in vece di dover esserci, in vece di dover esservi, o dovendoci essere, dovendovi essere, o in vece di dover avere, o dovendo avere.

اولوب *olùp*, essendoci, essendovi, o essendoci stato, essendovi stato, o avendo, e avendo avuto.

اولنجه *olùngia*, finchè ci sia, vi sia, o fin a tanto che ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, o mentre

tre che ci è, vi è, ci sarà, vi sarà, o essendoci, essendovi, o finchè io abbia, ebbi, ho avuto, o mentre che io ho, e avrò, &c. o avendo.

اوللدن برو *olaldàn beri*, da che ci è, vi è, ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, o da che io ho, ebbi, ed ho avuto, &c.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اولان *olàn*, quello, il quale ci è, vi è, ci era, vi era, ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, ci era stato, vi era stato, ci sarà, vi sarà, o quello, il quale ha, avea, ebbe, ha avuto, avea avuto, e avrà.

Gen. اولانك *olanyn-*, &c.

Plur.Nom. اولنلر *olanlàr*, quelli, i quali ci sono, vi sono, ci erano, vi erano, ci furono, vi furono, ci sono stati, vi sono stati, ci erano stati, vi erano stati, ci saranno, vi saranno, o quelli, i quali hanno, aveano, ebbero, hanno avuto, aveano avuto, e avranno.

Gen. اولنلرك *olanlaryn-*, &c.

اولمالو

اولملو *olmaly* indeclinabile, bisogna, che ci sia, che vi sia, o che abbia.

CONJUGAZIONE

del Verbo يوق Jok, *negativo di* وار var.

Modo Indicativo.

Presente.

Sing. يوق *jok*, o يوقدر *jòkdur*, non ci è, non vi è, o io non ho, tu non hai, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto.

Sing. يوغيدى *joghudu*, non ci era, non vi era, non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è stato, non ci era stato, e non vi era stato, o io non avevo, non ebbi, non ho avuto, e non avevo avuto, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto relativo.

Sing. يوغيمش *joghumuś*, si dice, che non ci fosse, non vi fosse, non ci sia stato, non vi sia stato, non ci fosse stato, e non vi fosse stato, o si dice, che io non avessi, non abbia avuto, e non avessi avuto.

Futuro.

يوق *jok*, o يوقدر *jòkdur*, non ci sarà, e non vi sarà, (اولماز *olmàz*, io non avrò, tu non avrai, &c.)

Mo-

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولايكه اولميه ايدى *bolàjlki òlmaja idy*, Iddio volesse, che non ci fosse, non vi fosse, non ci sia stato, non vi sia stato, non ci fosse stato, e non vi fosse stato, o Iddio volesse, che io non avessi, non abbia avuto, e non avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. بولايكه اولميه *bolàjlki òlmaja*, Iddio voglia, che non ci sia, non vi sia, o io non abbia, tu non abbi, &c.

Modo Subjuntivo.

Presente.

Sing. يوغيسه *joghysa*, se non ci è, non vi è, o se io non ho, tu non hai, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto indefinito.

Sing. يوغيسه ايدى *joghysa idy*, se, o quando non ci era, non vi era, non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è stato, non ci era stato, e non vi era stato, o se, o quando io non avevo, non ebbi, non ho avuto, e non avevo avuto, &c.

Preterito imperfetto.

Sing. اولمسه *òlmasa*, se non ci fosse, non vi fosse, o se io non avessi, tu non avessi, &c.

Preterito perfetto relativo.

Sing. يوغيمش ايسه *joghymyś ysa*, si dice, che quando non ci è stato, non vi è stato, o se si dice, che non ci sia stato, non vi sia stato, o se non ci sarà stato, non vi sarà stato, ovvero si dice, che quando io non ho avuto; o se si dice, che io non abbia avuto, o se io non avrò avuto, &c.

Preterito più che perfetto.

Sing. اولمسيدى *òlmasaidy*, se non ci fosse stato, non vi fosse stato, o se io non avessi avuto, tu non avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. يوغيسه *joghysa*, se, o quando non ci sarà, non vi sarà, (اولمازسه *olmàzsa*, se, o quando io non avrò, tu non avrai, &c.)

Modo Infinito.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولمدق *òlmadyk*, non esserci stato, non esservi stato, o non aver avuto.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولمدق *òlmadyk*, non esserci stato, non esservi stato, o non aver avuto.

Abl. اولمدقدن *òlmadykdan*, dal non esserci stato, dal non esservi stato, o dal non aver avuto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. Nom. اولمديغى *òlmadyghy*, non esserci stato, non esservi stato, o non aver avuto.

Gen. اولمديغنك *òlmadyghynyn*, di non esserci stato, di non esservi stato, o di non aver avuto.

Dat. اولمديغنه *òlmadyghyna*, &c.

Gerundj.

يوغ ايكن *jogh illen*, non essendoci, non essendovi, o non avendo io, tu, &c.

يوغيمشيكن *joghymyś illen*, quantunque non ci sia stato, non vi sia stato, o non essendoci stato, non essendovi stato, o quantunque io non abbia avuto, o non avendo avuto.

اولملوايكن *òlmamaly illen*, in vece di non dover esserci, in vece di non dover esservi, o non do-

 ven-

vendoci essere, non dovendovi essere, o in vece di non dover avere, o non dovendo avere.

اولميوب *òlmajup*, non essendoci, non essendovi, o non essendoci stato, non essendovi stato, o non avendo, e non avendo avuto.

اولميغيه *òlmajyngya*, finchè non ci sia, non vi sia, o fin a tanto che non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è stato, o mentre che non ci è, non vi è, non ci sarà, non vi sarà, o non essendoci, non essendovi, o finchè io non abbia, non ebbi, non ho avuto, o mentre che io non ho, e non avrò, &c. o non avendo.

اولميلدن برو *òlmajaldan beri*, da che non ci è, non vi è, non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è staso, o da che io non ho, non ebbi, e non ho avuto, &c.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اولميان *òlmajan*, quello, il quale non ci è, non vi è, non ci era, non vi era, non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è stato, non ci era

era stato, non vi era stato, non ci sarà, non vi sarà, o quello, il quale non ha, non avea, non ebbe, non ha avuto, non avea avuto, e non avrà.

Gen. اولمیانك *òlmajanyn-*, &c.

Plur.Nom. اولمیانلر *òlmajanlar*, quelli, i quali non ci sono non vi sono, non ci erano, non vi erano, non ci furono, non vi furono, non ci sono stati, non vi sono stati, non ci erano stati, non vi erano stati, non ci saranno, non vi saranno, o quelli, i quali non hanno, non aveano, non ebbero, non hanno avuto, non aveano avuto, e non avranno.

Gen. اولمیانلرك *òlmajanlaryn-*, &c.

اولماملو *òlmamaly* indeclinabile, bisogna, che non ci sia, che non vi sia, o che non abbia.

CONJUGAZIONE

del Verbo impersonale اولمق *olmàk*.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. اولور *olùr*, succede, si fa, può essere, o si può fare.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing. اوليور *olùjor*, si fa, si va facendo, o si può fare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولوردى *olùrudu*, succedeva, si faceva, poteva essere, o si poteva fare.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اوليوردى *olùjorudu*, si faceva, si stava facendo, o si poteva fare.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولورايمش *olùr umuś*, si dice, che succedeva, si faceva, poteva essere, o si poteva fare.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اوليورايمش *olùjor umuś*, si dice, che si faceva, si stava facendo, o si poteva fare.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولدى *oldù*, successe, ed è successo, si fece, e si è fatto, o si è potuto fare.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمش *olmùś*, si dice, che è successo, si è fatto, o si è potuto fare.

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. اولدی ایدی *oldù idy*, era successo, o si era fatto.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش ایدی *olmùś udu*, già era successo, o si era fatto.

Futuro.

Sing. اولور *olür*, succederà, sarà, si farà, potrà essere, o si potrà fare.

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولایکه اولیدی *bolàjlä olàidy*, Iddio volesse, che succedesse, sia, e fosse successo, si facesse, sia, e fosse, fatto, potesse essere, o si potesse fare.

Futuro.

Sing. بولایکه اوله *bolàjlä olà*, Iddio voglia, che succeda, si faccia, possa essere, o si possa fare.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. اولورسه *olürsa*, se succede, si fa, può essere, o si può fare.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing. اوليورسه *olùjorsa*, se si fa, si va facendo, o si può fare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولورسه ايدى *olùrsa idy*, quando succedeva, si faceva, poteva essere, o si poteva fare.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اوليورسه ايدى *olùjorsa idy*, quando si faceva, si stava facendo, o si poteva fare.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولورسه ايمش *olùrsa imyś*, si dice, che quando succedeva, o si faceva.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اوليورسه ايمش *olùjorsa imyś*, si dice, che quando si faceva, o si stava facendo.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولسه *olsà*, se succedesse, si facesse, potesse essere, o si potesse fare.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. اولوردى *olùrudu*, succederebbe, sarebbe successo, si farebbe, si avrebbe fatto, potrebbe essere, avrebbe

potu-

potuto essere, si potrebbe fare, o si avrebbe potuto fare.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولدى ايسه *oldù isa*, se, o quando successe, ed è successo, si fece, e si è fatto, o si è potuto fare.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمش ايسه *olmùśysa*, si dice, che quando è successo, si è fatto, e si è potuto fare, o se si dice, che si è fatto, e si è potuto fare, o se sarà successo, o fatto.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولسيدى *olsàidy*, se fosse successo, o fatto.

Futuro.

Sing. اولورسه *olùrsa*, se, o quando succederà, sarà, si farà, potrà essese, o si potrà fare.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. اولهجق ايسه *olag̃yàgh ysa*, se ha da succedere, se si ha da fare, o se si può fare.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولهجق اولسه *olag̃yàgh olsà*, se avesse da succedere, o si potesse fare.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولمجق اولسيدى *olağyàgh olsàidy*, se avesse dovuto succedere, o si avesse potuto fare.

Futuro.

اولمجق اولورسه *olağyàgh olùrsa*, se dovrà succeder e, o se si potrà fare.

Modo Infinito.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماسى *olmasỳ*, il succedere, o poter essere.

Gen. اولماسنك *olmasynỳn-*, &c.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della terza persona.

Plur.Nom. اولديغى *oldughù*, esser successo, o fatto.

Gen. اولديغنك *oldughunùn-*, &c.

Declinazione del Futuro

cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولمجغى *olağyaghỳ*, dover succedere.

Gen. اولمجغينك *olağyaghynỳn-*, &c.

Gerundj.

اولوركن *olùriken*, potendosi fare, o mentre si fa, e si faceva.

اوليوركن

اوليوركن *olùjoriken*, potendosi fare, o mentre si faceva, o si stava facendo.

اولمشيكن *olmùšiken*, quantunque sia successo, o fatto, ed essendo successo.

اولمجق ايكن *olağyàgh iken*, in vece di succedere.

اولمالو ايكن *olmalỳ iken*, in vece di dover succedere, o dovendo succedere.

اولوب *olùp*, succedendo, ed essendo successo.

اولنجه *olùnğya*, finchè si faccia, o succeda, se si fa, o succede, succedendo, o facendosi, o subito che è successo, o si è fatto.

اولدن برو *olaldàn beri*, da che successe, ed è successo, si fece, o si è fatto.

اولدلو *olalỳ*, da che successe, ed è successo, si fece, o si è fatto.

Participio indecl. del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. e Futuro.

اولان *olàn*, quello, il quale succede, succedeva, successe, è, ed era successo, e succederà, o quello, il quale si fa, si faceva, si fece, si è, e si era fatto, e si farà, come بو كون اولان يارن اولماز *bu ğün olàn jaryn olmàz*, quelche succede oggi, non succederà dimani: جنك اولان ير بومس *ğenk olàn*

 jer-

jer bu my? questo è il luogo, in cui seguì la battaglia?

Participio indeclinabile del Futuro.

اولەجق *olağyàk*, ha da succedere, si ha da fare, da farsi, da succedere, come بو شئ اولەجق *bu śej olağyàk*, questa cosa ha da succedere: اولەجق وار *olağyàk var*, vi è da succedere: بوكليسا اولەجق يردر *bu kilise olağyàk jer dir*, questo è luogo da farsi Chiesa.

اولمالو *olmaly* indeclinabile, bisogna, che succeda, o che si faccia.

CONJUGAZIONE

del Verbo اولمامق òlmamak, *negativo di* اولمق olmàk.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. اولماز *olmàz*, non succede, non si fa, non può essere, o non si può fare.

Presente continuo, o determinato.

Sing. اولميور *òlmajor*, non si fa, o non si può fare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولماز ايدى *olmàz ydy*, non succedeva, non si faceva, non poteva essere, o non si poteva fare.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اولميور ايدى *òlmajor udu*, non si faceva, o non si poteva fare.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولماز ايمش *olmàz ymyś*, si dice, che non succedeva, non si faceva, non poteva essere, o non si poteva fare.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اولميور ايمش *òlmajor umuś*, si dice, che non si faceva, o non si poteva fare.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولمدى *òlmady*, non successe, e non è successo, non si fece, e non si è fatto, o non si è potuto fare.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمامش *òlmamyś*, si dice, che non è successo, non si è fatto, o non si è potuto fare.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. اولمدى ايدى *òlmady idy*, non era successo, o non si era fatto.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمامشيدى *òlmamyśydy*, già non era successo, o non si era fatto.

Futuro.

Sing. اولماز *olmàz*, non succederà, non sarà, non si farà, non potrà essere, o non si potrà fare.

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولايكه اولميه ايدى *bolàjlli òlmaja idy*, Iddio volesse, che non succedesse, non sia, e non fosse successo, non si facesse, non sia, e non fosse fatto, non potesse essere, o non si potesse fare.

Futuro.

Sing. بولايكه اولميه *bolàjlli òlmaja*, Iddio voglia, che non succeda, non si faccia, non possa essere, o non si possa fare.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. اولمازسه *olmàzsa*, se non succede, non si fa, non può essere, o non si può fare.

Presente continuo, o determinato.

Sing. اولميورسه *òlmajorsa*, se non si fa, o non si può fare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولمازسه ايدى *olmàzsa idy*, se non succedeva, non si faceva, non poteva essere, o non si poteva fare.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اولميورسه ايدى *òlmajorsa idy*, se non si faceva, o non si poteva fare.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولمازسه ایمش *olmàzsa imyś*, si dice, che se non succedeva, o se non si faceva.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اولمیورسه ایمش *òlmajorsa imyś*, si dice, che se non si faceva.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولمسه *òlmasa*, se non succedesse, non si facesse, non potesse essere, o non si potesse fare.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. اولمازایدی *olmàzydy*, non succederebbe, non sarebbe successo, non si farebbe, non si avrebbe fatto, non potrebbe essere, non avrebbe potuto essere, non si potrebbe fare, o non si avrebbe potuto fare.

Preterito perfetto determinato.

اولمدی ایسه *òlmadyisa*, se non successe, e non è successo, se non si fece, e non si è fatto, o se non si è potuto fare.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمامش ایسه *òlmamyś ysa*, se si dice, che non si è fatto, o non si è potuto fare, o se non sarà successo, o fatto.

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولمسیدی *òlmasaidy*, se non fosse successo, o fatto.

Futuro.

Sing. اولمازسه *olmàzsa*, se non succederà, non sarà, non si farà, non potrà essere, o non si potrà fare.

Modo Subjuntivo.

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. اولمیهجق ایسه *òlmajağyagh ysa*, se non ha da succedere, se non si ha da fare, o se non si può fare.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولمیهجق اولسه *òlmajağyagh olsà*, se non avesse da succedere, o non si potesse fare.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولمیهجق اولسیدی *òlmajağyagh olsàidy*, se non avesse dovuto succedere, o non si avesse potuto fare.

Futuro.

Sing. اولمیهجق اولورسه *òlmajağyagh olùrsa*, se non dovrà succedere, o se non si potrà fare.

Mo-

Modo Infinito.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماسی *òlmamasy*, il non succedere, o non poter essere.

Gen. اولماسنك *òlmamasynyn-*, &c.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولمديغی *òlmadyghy*, non essere successo, o fatto.

Gen. اولمديغنك *òlmadyghynyn-*, &c.

Declinazione del Futuro cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوليهجغی *òlmajag̃yaghy*, non dover succedere.

Gen. اوليهجغينك *òlmajag̃yaghynyn-*, &c.

Gerundj.

اولمازايكن *olmàz ilken*, non potendosi fare, o quando non si fa, o mentre non si faceva.

اوليورايكن *òlmajor ilken*, non potendosi fare, o mentre non si faceva.

اولمامشيكن *òlmamyś ilken*, quantunque non sia successo, o fatto, o non essendo successo.

اوليهجق

اولميه‌جق ايكن *òlmajağyagh iken*, non dovendo succedere.

اولمامليو ايكن *òlmamaly iken*, non dovendo succedere.

اولميوب *òlmajyp*, non succedendo, e non essendo successo, o non potendosi fare.

اولميخجه. *òlmajynğya*, finchè non si faccia, o non succeda, se non si fa, o non succede, non succedendo, o non facendosi.

اولميلدن برو *òlmajaldan beri*, da che non successe, e non è successo, non si fece, e non si è fatto.

اولميالو *òlmajaly*, da che non successe, e non è successo, non si fece, e non si è fatto.

Participio indec. del Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

اولميان *òlmajan*, quello, il quale non succede, non succedeva, non successe, non è, e non era successo, e non succederà, o quello, il quale non si fa, non si faceva, non si fece, non si è, e non si era fatto, e non si farà.

Participio indeclinabile del Futuro.

اولميه‌جق *òlmajağyak*, non ha da succedere, non si ha da fare, da non farsi, da non succedere.

اولماملو *òlmamaly* indeclinabile, bisogna, che non succeda, o che non si faccia.

CA-

CAPITOLO XIX.

Osservazioni sopra le voci del Modo Ottativo, e Subjuntivo semplice.

Le voci del Modo Ottativo non essendo molto diverse da quelle del Subjuntivo semplice, spesse volte nel discorso familiare si mettono, e usano l'una per l'altra, onde

La prima voce del Preterito più che perfetto del Subjuntivo si usa spesso per il Presente, e Preterito imperfetto dell' Ottativo, come بولایکه سوسیدم *bolàjlli sevsèidim*, Iddio volesse, che io amassi.

Il Preterito più che perfetto indefinito del Subjuntivo alle volte si mette in luogo del Preterito perfetto dell'Ottativo, come بولایکه سومش اولسم *bolàjlli sevmiš olsàm*, Iddio voglia, che io abbia amato.

Il Presente, o il Preterito imperfetto dell' Ottativo si piglia alle volte per la prima voce del Preterito più che perfetto del Subjuntivo, come سویدم *sevèidim*, se io avessi amato.

Il Preterito più che perfetto dell' Ottativo si mette molte volte in luogo della prima voce del Preterito più che perfetto remoto del Subjuntivo, come سومش اولیدم *sevmiš olàidym*, se io per l'avanti avessi amato.

Il

Il Futuro dell' Ottativo alle volte si mette in luogo dell'Imperativo, come شويله بلمسز *söjlè bilèsiz*, così sappiatelo.

Il Futuro dell' Ottativo ha ancora altre voci proprie, che nella terza persona del Singolare, e nella prima, e terza del Plurale corrispondono alle voci dell' Imperativo, come سوهيم *seveìm*, che io ami, سوهسن *sevèsin*, che tu ami, سوسون *sevsìn*, che quello ami, سوهلم *sevelìm*, che noi amiamo, سوهسكز *sevèsin-iz*, che voi amiate, سوسونلر *sevsinlèr*: che quelli amino, e molte volte si usano per il Futuro dell' Indicativo, come si può vedere in questo esempio: اوقونيچون اوقوميورسن پك ايو اوقويهيم *okù niciùn okùmajorsun? Pèlk ejì okujaìm*: Leggi, perchè non vuoi leggere? E bene leggerò.

Finalmente queste medesime voci del Futuro dell' Ottativo, come pure quelle del Presente, o Preterito imperfetto dell' istesso Modo si pigliano talora per Potenziale, come in questi esempj: سن سوكه بنده سوهيم *sen sev kki bènde seveìm*, ama tu, affinchè io ancora possa amare: سن سومهلو ايدك كه بنده سويدم *sen sevmelì idin- kki bènde sevèidim*, bisognava, che tu amassi, affinchè io ancora potessi amare.

PRI-

PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA
PARTE TERZA

Degli Adverbj, Preposizioni, Congiunzioni, e Interjezioni.

CAPITOLO I.

Degli Adverbj.

La Lingua Turca ha due sorta d' Adverbj, cioè naturali, e fatti. I primi sono voci indeclinabili, che non derivano da altre parti dell'Orazione, e i secondi sono Nomi, che si usano per Adverbj colle Preposizioni ايله o له *ile*, o *yla*, جه *ǧe*, o *gia*, ده *de*, o *da*, دن *den*, o *dan*, دك *dek*, o *dak*, صكره *son-ra*, طوغرو *doghrù*, e senza, come

كيجه ايله *ǧeǧè ile*, di notte.

دقت ايله *dykkàt yla*, diligentemente.

سردلكله *sertliǧ ile*, bruscamente.

ظرافت ايله *zerafèt ile*, sottilmente,

طتلودل ايله *tatlỳ dil ile*, affabilmente.

غيرت ايله *ghajrèt ile*, animosamente.

مناسبت ايله *münasibèt ile*, a proposito.

 كزلوجه

كزلوجه *gizligè*, secretamente.

خرستيانجه *Cristiàngia*, Cristianamente, da Cristiano.

قاطولكجه *Catolikge*, Cattolicamente, da Cattolico.

رومجه *Rùmgia*, Grecamente, alla Greca, in Greco.

نرەدە *nèrede*, dove, in qual luogo?

اندە *ondà*, là, in quel luogo.

هريردن *hèr jerdèn*, da ogni luogo.

بوندن *bundàn*, di quà.

نه زمانەدك *ne zamanàdak*, sino a quando?

شمدييەدك *simdijèdek*, sino a questo tempo.

شمدنصكرە *simdèn son-ra*, da ora innanzi.

طشرى طوغرو *dysary doghrù*, verso fuora.

ايو *eji*, bene.

فنا *fenà*, male.

پك ايو *pek eji*, ottimamente.

چوق ايو *ciok eji*, molto bene.

ايوجه *ejigè*, un po meglio.

وقتسز *vaktsyz*, intempestivamente.

اخشام *aksàm*, la sera.

Adverbj dello stato in luogo.

نرەدە *nèrede*, dove, in qual luogo?

قانى

قانى *hàni* }
قانيه *hània*, } dove? dove mai?

بعضى يرده *bà'zy jerdè*, in qualche luogo.

هيچ بريرده *hič bir jerdè*, in nessun luogo.

تابريرده *ta bir jerdè*, che in nessun luogo.

هريرده *hèr jerdè*, per tutto, in ogni luogo.

بونده *bundà* }
بوراده *bùrada* }
بوراجقده *bùraǧykda* } quì, in questo luogo.
بورالقده *bùralykda* }

شونده *šundà* }
شوراده *šùrada* }
شوراجقده *šùraǧykda* } costì, in codesto luogo.
شورالقده *šùralykda* }

انده *ondà* }
اوراده *òrada* }
اوراجقده *òraǧykda* } ivi, là, lì, in quel luogo.
اورالقده *òralykda* }

اوتەدە *ötedè*, là, in quella parte.

بروده *beridè*, quì, in questa parte.

هر نرەدە *hèr nèrede* }
هرقنغى يرده *hèr hànghy jerdè* } dovunque.

غیری یرده *ghàjry jerdè*, altrove in altro luogo.

ایچروده *ičerdè*, dentro in un luogo.

طشرده *dyšardà*, fuora in un luogo.

یوقروده *jokardà*, sopra.

اشغده *ašaghdà*, sotto, nella parte inferiore, abbasso.

اوکده *ön-dè*
ایلروده *ilerdè* } avanti, innanzi.

اردده *artdà*
کیروده *ǧeridè* } in dietro.

صاغده *saghdà*, nella parte destra.

صولده *soldà*, nella parte sinistra.

Adverbj del moto da luogo.

نره‌دن *nèreden*, donde, da qual luogo?

هر یردن *hèr jerdèn*
هر طرفدن *hèr tarafdàn* } dappertutto, da ogni luogo.

عیری یردن *ghàjry jerdèn*, altronde, da altro luogo.

بر یردن *bir jerdèn*, da qualche luogo.

هیچ بر بردن *hič bir jerdèn*, da nessun luogo.

بوندن *bundàn*
بورادن *bùradan*
بوراجقدن *bùraǧykdan*
بورالقدن *bùralykdan* } di quà, da questo luogo.

شوندن

شوندن *šundàn*
شورادن *šùradan*
شوراجقدن *šùrağykdan*
شورالقدن *šùralykdan*
} da costì, da codesto luogo.

اندن *ondàn*
اورادن *òradan*
اوراجقدن *òrağykdan*
اورالقدن *òralykdan*
} di là, da quel luogo.

اوتەدن *ötedèn*, di là, da quella parte.

برودن *beridèn*, di quà, da questa parte.

ایکی طرفدندە *iki tarafdandà*, dall' uno, e l' altro luogo.

طشرەدن *dyšardàn*, dalla parte di fuora.

ایچرودن *icerdèn*, dalla parte di dentro.

یقیندن *jakyndàn*, da vicino.

اراقدن *irakdàn*
اوزاقدن *uzakdàn*
} da lontano.

تملدن *temeldèn*
دیبدن *diptèn*
} da' fondamenti.

هر نرەدن *hèr nèreden*
هر قنغی یردن *hèr hànghy jerdèn*
} da qualunque luogo.

یوقرودن *jokardàn*, da sopra.

اشغەدن

اشغەدن *aśaghdàn*, da sotto.

اوکدن *ön-dèn*
ايلرودن *ilerdèn* } da avanti, dalla parte d'avanti.

اردن *artdàn*
كيرودن *ǵeridèn* } da dietro, dalla parte di dietro.

صاغدن *saghdàn*, dalla parte destra.

صولدن *soldàn*, dalla parte sinistra.

Adverbj del moto per luogo.

نرەدن *nèreden*, per dove, per qual luogo?

هرطرفدن *hèr tarafdàn*, per dovunque.

هيچ بريردن *hić bir jerdèn*, per nessun luogo.

بعضی يردن *bàazy jerdèn*, per qualche luogo.

بوندن *bundàn*
بورادن *bùradan*
بوراجقدن *bùraǵykdan*
بورالقدن *bùralykdan* } per quà, per questo luogo.

شوندن *śundàn*
شورادن *śùradan*
شوراجقدن *śùraǵykdan*
شورالقدن *śùralykdan* } per costà, per codesto luogo.

اندن *ondàn*
اورادن *òradan*
اوراجقدن *òraǯykdan*
اورالقدن *òralykdan*
} per là, per quel luogo.

اوتەدن *ötedèn*, per là, per quella parte.

بردن *beridèn*, per quà, per questa parte.

طوغرو يولدن *doghrù joldàn*, per la via diritta.

هر نرەدن *hèr nèreden*
هر قنغى يردن *hèr hànghy jerdèn*
} per qualunque luogo.

ايچردن *icerdèn*, per dentro.

طشرەدن *dyśardàn*, per fuora.

يوقردن *jokardàn*, per sopra.

اشغەدن *aśaghdàn*, per sotto.

صاغ طرفدن *sagh tarafdàn*, per la parte destra.

صول طرفدن *sol tarafdàn*, per la parte sinistra.

Adverbj del moto a luogo.

نرەيه *nèreje*, dove, a qual luogo.

بعضى يرە *bà*zy jerè*, a qualche luogo.

بورايه *bùraja*
بوراجغه *bùraǯygha*
بورالغه *bùralygha*
} quà, in questo luogo.

شورايه

شورايه *šuraja* شوراجغه *šurağygha* شورالغه *šuralygha*	costà, in codesto luogo.
اورايه *òraja* اوراجغه *òrağygha* اورالغه *òralygha*	là, in quel luogo.
برو *berì* بروِيه *berijè*	quà, in quèsta parte.
اوته *ötè* اوتهيه *ötejè*	là, in quella parte.

اوته برو *ötè berì*, innanzi, e dietro, quà, e là.

بريره *bìr jerè* هيچ بريره *hìč bìr jerè*	in nessun luogo.
هر نرهيه *hèr nèreje* هر قنغى يره *hèr hànghy jerè*	dovunque, a qualunque luogo.

غيرى يره *ghàjry jerè*, altrove.

ايچرو *ičerì* ايچرويه *ičerijè*	dentro, alla parte di dentro.
طشرى *dyšarỳ* طشرهيه *dyšaryjà*	fuora, alla parte di fuora.

يوقرو *jokary* يوقرويه *jokaryjà*	sopra, alla parte di sopra.
اشغه *aśaghà* اشغيه *aśaghajà*	abbasso, alla parte d'abbasso.
ايلرو *ileri* اوكه *önè*	avanti.
كيرو *ģeri* ارده *ardà*	addietro.
صاغ طرفه *sagh tarafà* صاغه *saghà*	alla parte destra.
صول طرفه *sol tarafà* صوله *solà*	alla parte sinistra.

Adverbj del moto verso a un luogo.

نره‌يه *nèreje* نره‌يه طوغرو *nèreje doghrù* نه سمته *ne semtè* نه طرفه *ne tarafà* قنغى سمته *hànghy semtè* قنغى طرفه *hànghy tarafà*.	verso dove?
هر طرفه *hèr tarafà* هر سمته *hèr semtè*	verso qualunque luogo,

 يورايه

بورايه طوغرو *bùraja doghrù*
بو يانه طوغرو *bu janà doghrù* — verso quà, verso questo luogo.
بوسمته طوغرو *bu semtè doghrù*

شورايه *šùraja*
شورايه طوغرو *šùraja doghrù* — verso costà, verso codesto luogo.
شو يانه طوغرو *šu janà doghrù*
شوسمته طوغرو *šu semtè dogrù*

اورايه طوغرو *òraja doghrù*
اول يانه طوغرو *o janà doghrù* — verso là, verso quel luogo.
اول سمته طوغرو *o semtè doghrù*

برو *berì*
برويه *berijè* — verso quà, verso questa parte.

اوته *ötè*
اوتهيه *ötejè* — verso là, verso quella parte.

صاغه *saghà*
صاغ يكا *sàgh jan-à* — verso la parte destra.
صاغه طوغرو *saghà doghrù*

صوله *solà*
صول يكا *sòl jan-à* — verso la parte sinistra.
صوله طوغرو *solà doghrù*

يوقرو *jokarỳ*
يوقرو طوغرو *jokarỳ doghrù* — verso sopra.

اشغه *aśaghà* }
اشغه طوغرو *aśaghà dogrù* } verso sotto, verso abbasso.

ايلرو *ileri* }
اوكه *ön-è* } verso innanzi.

كيرو *geri* }
ارده *ardà* } verso dietro.

ايچرو *iceri*, verso dentro.

طشرى *dyśary* }
طشرى طوغرو *dyśary doghrù* } verso fuora, verso la parte di fuora.

نره‌يه‌دك *nèrejedek*, sin dove, sin a qual luogo?

بورايه‌دك *bùrajadak*, sin quà, sino a questo luogo.

Adverbj del numero Cardinale.

بركره *bir kerrè*, una volta.

ايكى كره *iki kerrè*, due volte.

اوچ كره *üc kerrè*, tre volte.

دورت كره *dört kerrè*, quattro volte.

بش كره *beś kerrè*, cinque volte.

التى كره *alty kerrè*, sei volte.

يدى كره *jedi kerrè*, sette volte.

سكزكره *sekiz kerrè*, otto volte.

طقوزكره *dokùz kerrè*, nove volte.

اون

اون كره *on llerrè*, dieci volte.

اونبر كره *onbir llerrè*, undici volte.

يكرمى كره *jirmi llerrè*, venti volte.

اوتوز كره *otùz llerrè*, trenta volte.

Adverbj del Numero Ordinale.

الك دفعه *ilk def-a*, la prima volta.

ايكنجى دفعه *illingi def-a*, la seconda volta.

اوچنجى دفعه *ücüngiü def-a*, la terza volta.

دوردنجى دفعه *dördüngiü def-a*, la quarta volta.

بشنجى دفعه *beśingi def-a*, la quinta volta.

التنجى دفعه *altyngy def-a*, la sesta volta.

يدنجى دفعه *jedingi def-a*, la settima volta.

سكزنجى دفعه *sellizingi def-a*, l' ottava volta.

طقوزنجى دفعه *dolkuzungiü def-a*, la nona volta.

اوننجى دفعه *onungiü def-a*, la decima volta.

اونبرنجى دفعه *onbiringi def-a*, l' undecima volta.

يكرمنجى دفعه *jirmingi def-a*, la vigesima volta.

اوتوزنجى دفعه *otuzungiü def-a*, la trentesima volta.

Adverbj del Numero Distributivo.

برر برر *birèr birèr*, a uno a uno, a uno per volta.

ايكيشر ايكيشر *illisèr illisèr*, a due a due, a due per volta.

اوچر

اوچر اوچر *üċèr üċèr*, a tre a trè, a tre per volta, e così del resto.

Adverbj di Numero Indeterminato.

قاچ كره *kàċ kerrè*, quante volte?

قاچ كره *kàċ kerrè* }
هر نقدر *hèr nekadar* } ogni volta che, quante volte.

اولقدر كره *òlkadar kerrè* }
اولقدر *òkadar* } tante volte.

بعضى كره *bàazy kerrè*, alcune volte.

برقاچ كره *bir kaċ kerrè*, parecchie volte.

صقجه *sykğià* }
صقجه صقجه *sykğià sykğià* }
صق صق *syk syk* } spesse volte.
چوق كره *ċiok kerrè* }

سيرك *sejrèk*, raramente.

بردخى *bir daha* }
ينه *ğène* } un' altra volta, di nuovo.
تكرار *tekràr* }

اوّل *èvvel* }
مقدم *mukaddem* } innanzi ad un altra cosa.

اوّلا *èvvela*, innanzi di molte cose.

صكره *son-ra*, dopo un' altra cosa.

اك صكره *en-son-ra*, ultimamente, l' ultima volta.

Adverbj di Tempo.

نه زمان *ne zamàn*)
قچان *hačiàn*) quando, in qual tempo?

قچان *hačiàn*)
قچانكه *hačiànki*) quando, allora che.

بوكون *bu ǵün*, oggi.

دون *dün*, jeri.

دون كيجه *dün ǵeǧè*, jeri notte.

بوكيجه *bu ǵeǧè*, questa notte.

يارن *jàryn*, domani.

يارن دكل اولبركون *jàryn deǧil o bir ǵün*, posdomani.

صباحين *sabàhlain*)
اركن *erkèn*) a buon ora, per tempo.
اركنجه *erkenǧè*)

كوندز *ǵündüz*)
كوندزين *ǵündüzün*) di giorno.

اخشام *akšàm*)
اخشامين *akšàmlain*) la sera, al tardi.

کیجه *geǧè*
کیجه ایله *geǧèilein* } di notte.
geǧè ile

یازین *jàzyn*, in tempo di state.

قشین *kyšyn*, in tempo d'Inverno.

اویلین *öjlèin*, a mezzo giorno.

کچ *geć*, tardi.

کچجه *gećǧè*, più tardi.

کیجه کوندز *geǧè gündüz*, di notte, e di giorno.

یلدن یله *jyldàn jylà*, di anno in anno.

کوندن کونه *günden günè*, di giorno in giorno.

هرکون *hèr gün*, ogni giorno.

هرییل *hèr jyl*, ogni anno.

هرای *hèr aj*, ogni mese.

هرای باشی *hèr aj bašy*, ogni prima del mese.

اوته کون *ötè gün*
دون دکل اولبرکون *dün degil o bir gün* } l'altro jeri.

دورت بش کون اولیور *dört beš gün olùjor*, quattro, cinque giorni fa.

اوته کونلرده *ötè günlerdè*
کچنلرده *gećenlerdè* } ne' giorni passati.
کچنده *gećendè*

شمدى *śindi*, adesso.

حالا *hàla*, attualmente, presentemente.

هنوز *hènüz*, appena, non è guari.

دمين *dèmin*, poco fa.

فى الحال *fil hal*, in un istante, issofatto.

شمديچك *śimdiǧilk* }
همان شمدى *hèmen śindi* } or ora.

شمديلك *śindililk*, per adesso.

برزمان *bir zamàn* }
بركون *bir ǵün* } un tempo, una volta.

اولزمان *o zamàn* }
اولوقت *o vakt* } allora.

تيز *tez* }
تيزجه *tezǧè* } subito.

يقينده *jakyndà* }
يقينلرده *jakynlardà* } ultimamente, poco fa.

چوقدن *ćiokdàn*, da molto tempo.

كچن ييل *ǵećèn jyl* }
بولدر *byldyr* } l' anno passato.

اولبرييل *o bìr jyl*, l' anno antepassato.

هيچ *hić* }
اصلا *àsla* } mai.

هر زمان *hèr zaman* } sempre.
دائما *dàima*

برزدن *bìr azdan* } da qui a poco.
برزدنصکره *bìr azdan son-ra*

کاه *ğah*, ora.

کاهده بر *ğahda bìr*, di quando in quando, di tanto in tanto.

اپ اکسز *àp an-syz*, improvisamente.

نقدر *nè kadar*, quanto, per quanto tempo?

اولقدر *òkadar*, tanto, per tanto tempo.

چوق *ćiok* } lungo tempo.
چوق زمان *ćiòk zaman*

برسهل *bìr sehel* } per poco tempo.
جزیجه *ğizviğe*

شمدیه دك *śimdijèdek* } fin a questo tempo.
بو انه دك *bu anèdek*

نه زمانه دك *ne zamanàdak* } fin a quando?
نیچه بر *nićè bir*

تا *ta*, finchè.

شمدنصکره *śindèn son-ra* } da qui innanzi.
بوندنصکره *bundàn son-ra*

بو اثناده *bù esnade*) fra tanto, fra questo mezzo.
بو ارادە *bù arada*)

ايلرودن *ilerdèn*)
اوّلا *èvvela*)
ابتدا *ìptida*) innanzi.
اوّل *èvvel*)

صكره *son-ra*)
اندنصكره *andàn son-ra*) dopo.
اندن ثانيا *andàn sanija*)

اك صكره *en-son-ra*, ultimamente.

Adverbj di Modo.

نيجه *niğe*, come? in che modo?

نيجه‌كه *niğelìi*, come.

هرنه طرز *hèr ne tarz*, in qualunque modo.

همان بويله *hèmen böjlè*, in questo modo appunto.

بويله *böjlè*)
بويلجه *böjleğè*) così, in questo modo.
بويلجنه *böjleğenè*)

شويله *šöjlè*)
شويلجه *šöjleğè*) così, in tal modo.
شويلجنه *šöjleğenè*)

اويله *öjlè*)
اويلجه *öjleḡè*) così, in quella maniera.
اويلجنه *öjleḡenè*)

اوصلوجه *usluḡia*, prudentemente, giudiziosamente.

جهد ايله *ḡèhd ile*, con istudio.

دقّت ايله *dykkàt yla*, diligentemente.

اهماللغله *ihmallygh yla*, negligentemente.

Adverbj di quantità.

از *az*, poco.

چوق *ćiok*, molto.

بول بول *bol bol*, abbondantemente.

يتشهجك قدر *jetišeḡèk kadar*, abbastanza.

چوقجه *ćiokḡià*, troppo.

Oltre gli accennati Adverbj si trovano anche degli altri, che servono per interrogare, come نيچون *nićiün*, perchè? Per affermare, اوّت *èvvet*, بلى *bèli*, بويله‌در *böjlè-dir*, sì, così è: Per negare, يوق *jok*, خير *hajr*, دكل *deḡil*, حاشا *hàša*, دكمه‌ده *deḡmedè*, no, non, oibò: Per dubitare, بلكه *bèlki*, مكر *mèḡer*, forse, forse chè: Per esortare, دى *de*, دى ايمدى *dè imdi*, orsù: Per proibire, صاقن *sakyn*, ايتمه‌ها *etmehà*, guardati, non fare: Per di-

 mo-

mostrare, اوشته *iśtè*, ecco: Per giurare, والله *vàllaha*; per Dio: Per chiamare, ياهو *jàhu*, هى *hej*, بهى *bèhej*, بره *brè*, o, olà: Per desiderare, كاشكه *lièślie*, بولايكه *bolàjki*, الله ويرسون *allàh versin*, الله ويرسونكه *allàh versinlki*, الله ويره *allàh verè*, الله ويرسه *allàh versè*, الله ويريدى *allàh verèidi*, الله ويرسيدى *allàh versèidi*, Iddio voglia, o Iddio volesse, e altri molti, che si possono vedere nel famoso Dizionario del *Meninski*.

CAPITOLO II.

Delle Preposizioni.

Le Preposizioni sono alcune voci indeclinabili, che o divise, o congiunte sempre si pospongono ai loro Casi, i quali ordinariamente sono il Nominativo, il Dativo, e l' Ablativo.

Preposizioni, che hanno il Nominativo.

ده *de*, *da*, in, nel si usa con tutti i Nomi, e نده *nde*, *nda* coi Pronomi Demonstrativi, e cogli Affissi di possessione della terza porsona, come اودهدر *evdèdir*, è in casa: اوندهدر *evindèdir*, è in sua casa.

دن *den*, *dan*, da, dal, per, a cagione, come باشدن اياغندك *baśdàn ajaghàdak*, da capo a piedi, صوقدن اولدم *soukdàn*

soukdàn öldüm, son morto pel freddo, a cagion del freddo.

جه *ğe*, *ğia*, secondo, conforme si trova con tutti i Nomi, e نجه *nğe*, *nğia* cogli Affissi di possessione della terza persona, come مرتبه‌سنجه *mertebesinğe*, secondo il suo grado.

اوزره *üzrè*, conforme, come عادت اوزره *adèt üzrè*, conforme all' uso.

جلين *ğilein*, come si usa co' Pronomi Personali, e نجلين *nğylain* coi Demostrativi, come بونجلين *bünğy-lain*, come questo.

سز *siz*, *syz*, *süz*, *suz*, senza si congiunge co' Nomi d' ogni sorte, e نسز *nsuz* coi Pronomi Demostrativi, come بونسز *bunsùz*, senza questo.

ايله o له *ile*, *ila*, *yla*, con, in compagnia co' Pronomi بن *ben*, بز *biz*, سن *sen*, سز *siz*, اول *o*, بو *bu*, شو *šu*, كيم *kim* ha il Genitivo, come بنمله *benim ile*, meco.

ايچون *ičün*, per co' Pronomi بن *ben*, بز *biz*, سن *sen*, سز *siz*, اول *o*, بو *bu*, شو *šu*, كيم *kim*, قنغيسى *hànghysy* regge il Genitivo, come بنم ايچون *benim ičün*, per me.

كبى *ğibì*, come co' Pronomi بن *ben*, بز *biz*, سن *sen*,

sen , سز *siz* , اول *o* , بو *bu* , شو *šu* , نه *ne* , كيم *kim* , قنغيسى *hànghysy* ha il Genitivo , come بنم كبى *benim ğibi* , come me .

Preposizioni , che vogliono il Dativo .

دك *dek* , *dak* , insino , come بو زماندك *bu zamanàdak* , sino a questo tempo .

كوره *ğörè* , secondo , conforme , come بكا كوره *ban-à ğörè* , secondo me .

طوغرو *doghrù* , verso un luogo , come غلطيه طوغرو *ghalatajà doghrù* , verso Galata .

قرشو *karšy* , contro , dirimpetto , come كونشه قرشو *ğünešè karšy* , dirimpetto al sole .

يقين *jakyn* , presso , vicino , come شهره يقين *šehirè jakyn* , presso la Città .

نسبت *nisbèt* , in comparazione , a dispetto , come قرنداشكه نسبت بن زنكينم *kardasyn-à nisbèt ben zenğin im* , io sono più ricco del tuo fratello .

Preposizioni , che si mettono all' Ablativo .

اوترى *ötürü* , per , a cagione , come جاهللكندن اوترى *ğiahilliğinden ötürü* , a cagione della sua insufficienza .

يكا *jan-a* , verso un luogo , o persona , in quanto , in

in favore, come دوستلردن يكا *dostlardàn jan-a*, in favore degli amici.

صكره *son-ra*, dopo, come بندنصكره *bendèn son-ra*, dopo di me.

اوّل *èvvel*, prima, come بندن اوّل *bendèn èvvel*, prima di me.

ايلرو *ilerì*, più avanti, come سندن ايلرو *sendèn ilerì*, più avanti di te.

يوقرو *jokarỳ*, più sopra, come بندن يوقارو *bendèn jokarỳ*, più sopra di me.

اشغه *aśaghà*, più sotto, come سندن اشغه *sendèn aśaghà*, più sotto di te.

اوته *ötè*, di là da una parte, come بوغازدن اوته *boghazdàn ötè*, di là dal Canale.

برو *berì*, di quà da una parte, come بوغازدن برو *boghazdàn berì*, di quà dal Canale.

غيرى *ghàjry*, eccetto, come باباكدن غيرى *baban-dàn ghàjry*, eccetto il tuo padre.

ماعدا *maada*, oltre, eccetto, come بوندن ماعدا *bundàn maada*, oltr' a ciò.

طشره *dyśarỳ*, al di fuori, come شهردن طشره *śehirdèn dyśarỳ*, al di fuori della Città.

ايجرو

ايچرو *iĉerì*, al di dentro, come شهردن ايچرو *śehirdèn iĉerì*, al di dentro della Città.

Le altre Preposizioni Italiane poi, come *in presenza*, *intorno*, &c. sono in Lingua Turca veri Nomi Sostantivi, che si costruiscono cogli Affissi di possessione giusta la Regola del Genitivo Possessivo, e si pongono in quel caso, che lo stato, o il moto richiede, come

da دب *dib*, دبنده *dibindè* } sotto.
da الت *alt*, التنده *altyndà* } sotto.

da اوست *üst*, اوستنده *üstündè* } sopra.
da اوزر *üzer*, اوزرنده *uzerindè* } sopra.

da اوك *ön-*, اوكنده *ön-ündè*, innanzi.

da ارد *ard*, اردنده *ardyndà*, dietro.

da ايچ *iĉ*, ايچنده *iĉindè* } dentro.
da ايچرو *iĉerì*, ايچروسنده *iĉerisindè* } dentro.

da طشری *dyśarỳ*, طشريسنده *dyśarysyndà*, fuori.

da قرشو *karśỳ*, قوشوسنده *karśysyndà*, dirimpetto.

da يان *jan*, ياننده *janyndà*, vicino, presso.

da اورته *ortà*, اورتهسنده *ortasyndà*, nel mezzo.

da ارا *arà*, ارا سنده *arasyndà*, tra.

da اوته يقه *ötè jaka*, اوته يقه سنده *ötè jakasynda*, di là.

da

da برويقه *beri jaka*, برو يقه سنده *beri jakasynda*, di quà.

da اطراف *etràf*, اطرافنده *etrafyndà*, all' intorno, &c.

CAPITOLO III.

Delle Congiunzioni.

Le Congiunzioni, che vagliono per unire insieme le parole a continuare il senso del discorso, in lingua Turca si dividono in Copulative, Disgiuntive, Condizionali, Adversative; Illative, Finali, Causali, e Espletive.

Le Copulative sono l' Enclitica ده *de*, *da*, il Nominativo colla Preposizione ايله *ile*, o *yla*, il Gerundio in وب *ip*, *üp*, *yp*, *up*, e le Particole و *ve*, هم *hèm*, وهم *ve hèm*, بله *bilè*, come بنده سنده *bènde sènde*, e io, e tu: كلديده كوردى *ģeldide ģördü*, venne, e vidde: اناكله باباك *anàn-yla babàn-*, il tuo padre, e la tua madre: اوقويوب يازمق *okujùp jazmàk*, leggere, e scrivere: بن وسن واو *ben ve sen ve o*, io, e tu, e quello: هم بن هم سن *hèm ben hèm sen*, e io, e tu: هم او وهم بو *hèm o ve hèm bu*, e quello, e questo: بو صانكه بربيوك ايشمى بن بله ايده بلورم *bu sanki*

 bir

bir böjük ismi ? ben bilè edebilirim , questo forse è un grand' affare ? io anche posso farlo .

Le Disgiuntive sono يا *ja* , ياخود *jàchod* , كرك *gerèk* , اكر *èger* , اسعر *istèr* , e يوخسه *joksa* , che significa cose dubie , come بن يا سن ياخود او *ben ja sen jàchod o* , io , o tu , o quello : كرك بن كرك او *gerèk ben gerèk o* , o io , o quello : اكر بن اكر او *èger ben èger o*, sia io, sia quello: اسعر بن اسعر سن *istèr ben istèr sen* , o io , o tu : بلمم عقللوميسن يوخسه دلى *bilmèm akyllymysyn jòksa deli* , non so , se sei savio , o matto .

Le Condizionali sono اكر *èger* , اكركه *ègerki* , يوق اكر *jok èger* , come اكركه بن كلمزسم *o* اكر *èger* , o *ègerki ben gelmèzsem* , se io non vengo : بزم اوه وار باق قرنداشم اقويورسه برشى ديمه يوق اكر بوش دوريورسه ديكه بورايه كلسون *bizim evè var* , *bak* , *kardašym okùjorsa* , *bir šej deme* ; *jok èger boš durùjorsa* , *de ki bùraja gelsin* , va in casa nostra , e vedi , se il mio fratello studia , non dirgli niente ; ma se poi è disoccupato , digli , che venga quì .

Le Adversative sono هرنقدر *hèr nekadar* , بله *bilè* , دخى

انجق , *velàkin* , ولكن *làkin* , لكن *gène* , ينه *dachi* , دخى
àngiak , اما *àmma* , come قرندشك هر نقدر عقللو اولسه
ينه باباسنك سوزينى دكلمه لودر *kardašyn- hèr ne kadar akylly*
olsà , *gène babasynyn- sözünü din-lemelidir* , il tuo fratello per
quanto sia sensato , pure è obbligato ad ubbidire al suo padre :
باباك بورايه كلسه بله ينه سنى المدن قورتارهمز *babàn- bùraja*
gelsè bilè , *gène seni elimdèn kurtaràmaz* , quantunque il tuo
padre quì venisse , pure non potrebbe liberarti dalle mie
mani : باباك بله بورايه كلسه سنى المدن قورتارهمز *babàn- bilè*
bùraja gelsè , *seni elimdèn kurtaràmaz* , quand' anche quì
venisse il tuo padre , non potrebbe liberarti dalle mie mani :
بن اويله ادمه يولده راست كلسم دخى سلام ويرمم *ben öilè adamà*
joldà rast gelsèm dachi , *selàm vermèm* , io non saluto simili
persone , ancorchè le incontrassi per la strada : بوچوقه ايو در
انجق رنكنى بكنمدم *bu ćiohà ejidir*, *àngiak renğini beğènmedim*,
questo panno è buono , però il suo colore non mi è piaciuto :
بن بونى ايتميه جك ايدم لكن پدرك ايت ديو زور ايلدى *ben*
bunù etmejeğèğ idim , *làkin pederin- et dijü zor èjledi* , io non
volevo far questo , ma il tuo padre mi ha obbligato di farlo :
بن تركجه يى سكا اوكردرم ولكن سنده جهد ايله *ben türkğeji*

san-à

san-à ögredirim, *velàkin sènde ǧèhd ejlè*, io t'insegnerò la lingua Turca, ma ancora tu sforzati d'impararla: بن ديديككى ايدرم امّا صكره پشيمان اولورسن *ben dediǧin-ì edèrim*, *àmma sòn-ra püšmàn olùrsun*, io farò quel che tu mi dici, ma dopo te ne pentirai: بو ايشى سن دكلا باباك بله ايدهمز *bu iši sen deǧil a*, *babàn- bilè edèmez*, quest' affare non solamente tu non puoi farlo, ma nè pure il tuo padre: بن قرنداشكى دكلا باباكى بله o دخى دوكرم *ben kardašyn-ỳ deǧìl a*, *baban-ỳ bilè*, o *dachì dögèrim*, io non solamente porgo le mani addosso al tuo fratello, ma anche al tuo padre.

Le Illative sono امدى *ìmdi*, اندن اوترى *andàn ötürü*, بوندن اوترى *bundàn ötürü*, اول اجلدن *ol èǧilden*, اول سببدن *ol sebebdèn*, dunque, laonde, sicchè, per la qual cosa.

Le Causali sono زيرا *zìra*, زيراكه *zìralki*, نيچون *nìčiün*, نيچونكه *nìčiünki*, چونكه *čiünlki*, come *o* سن سويله نيچون نيچونكه *o* زيرا بن سويليجه ايش باشقه اولور *sen söjlè*, *nìčiün*, *o nìčiünlki*, *o zìra ben söjlejìnǧe iš baškà olùr*, parlà tu, perchè, se parlo io, la cosa anderà diversamente: چونكه سن بو اوى صاتون المجقسن بكا نيچون خبر ويرميورسن *čiünlki*

sen

sen bu evì satyn alağyàksyn, ban-à niċiün habèr vèrmejorsun? giacchè tu vuoi comprare questa casa, perchè non me ne dai avviso? چونكه اويله ايسه بن كيدرم *ċiünki öjlè ise, ben ğidèrim*, giacchè l' affare va così, io me ne vado.

Le Espletive sono همان *hèmen*, تا *ta*, تك *tek*, همان تك *hèmen tek*, come سويله كه همان كتسون *söjlè ki hèmen ğitsìn*, digli, che se ne vada: تا قرنداشم كلنجه o كلنجيه‌دك سن برز بونده بكله *ta kardašym ğelinğe*, o *ğelinğejedek sen bìraz bundà beklè*, aspetta quì alcun poco, finchè venga il il mio fratello: دون تا قره دكزه‌دك كتدك *dün ta karà den-izèdek ğitdìk*, jeri siamo andati fin al Mar Negro: بن سكا بو قدر اقچه‌يى تك سنى بر دخى بو حالده كورميم ديو ويردم *ben san-à bù kadar ahċejì tek senì bir dahà bu haldà ğörmeim dijü verdim*, io ti ho dato tanto denaro, affinchè più non ti veda in questo stato.

CA-

CAPITOLO IV.

Delle Interjezioni.

Le Interjezioni, che si usano in Lingua Turca per esprimere gli affetti dell' animo sono di varie sorti, cioè

اوخ *ùch*, وای *vaj*, وای بکا *vaj ban-à*, های مدد های *haj meded haj* dimostrano dolor d' animo, e di corpo, oimè, ahi, ahimè.

های های *haj haj* serve per affermare, sì certo.

اخ *ach*, اه *ah* servono al sospiro, e al pianto.

اوخ *och* al diletto, oh.

واه *vah*, واه سکا *vah san-à*, زواللو *zàvally*, یازق *jazyk*, یازقلر اولسون *jazyklàr olsùn* alla compassione, o povero, o misero.

وای *vaj*, وای باشکه *vaj baśyn-à*, وای سکا *vaj san-à* si usano per minacciare, guai a te.

الله الله *allàh allàh*, په نه کوزل *peh ne ğüzèl*, e وای *vaj* quattro volte replicata significano maraviglia, e con اواو *ò ò* ironia.

امان

امان *amàn*, مدد *meded*, ها *ha* servono per esclamare, e per pregare, ah, oh, deh.

وای *vaj* replicata quattro volte, e امان *amàn* tre volte dimostrano timore, come ah, ha.

صول *savùl*, صوله *savùla*, صاقن *sakỳn* si usano per far luogo.

اف *üf*, *uf* significa noja, sdegno.

پف *pùf* indica, che qualche cosa ha cattivo odore.

سوس *sus* dimostra silenzio.

ما *na*, اوشته *iśtè*, الا *àla* servono per dimostrare qualche cosa, ecco, eccoti.

آفرين *àferim*, آفرين سكا *àferim san-à*, ما شاء الله *màśallah*, چوق يشا *ćiok jaśà*, برخوردار اول *berchudar ol*, پيراول *pir ol*, يوزك اق اولسون *jüzün- ak olsùn* si usano per lodare, o bene, o bene, viva, viva. Però di tutte queste Interjezioni il solo ما شاء الله *màśallah* compete ai Superiori.

هايده *hàjde*, واركيت *var ĝit*, يقل *jykỳl*, وار يقل *var jykỳl* servono per scacciare, via di quì, هايده *hàjde* si usa anche per esortare, orsù, or via.

يا

يا *ja*, اى *ej*, هى *hej*, بهى *behej*, بره *brè*, ياهو *jàhu* chiamano, o, olà. Però يا *ja* alcune volte dimostra anche ammirazione, capperi, sì eh?

ها *ha* dimostra soddisfazione, e bene; e posposta agl' Imperativi de' Verbi Negativi significa minaccia, guardati bene.

PRI-

PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA
PARTE QUARTA
Della Costruzione, o sia Sintassi.

CAPITOLO I.
Delle Concordanze.

La Lingua Turca non ha altra concordanza, che quella del Nome col Verbo, e dell' Relativo coll' Antecedente; poichè il Nome Adjettivo, il Pronome, e il Participio, quando si aggiungono al Sostantivo, restano indeclinabili, come Sing. طوغرو ادم *doghrù adàm*, l'uomo retto, طوغرو ادمك *doghrù adamyn-*, dell' uomo retto, &c. Plur. طوغرو ادملر *doghrù adamlàr*, gli uomini retti, طوغرو ادملرك *dogrù adamlaryn-*, degli uomini retti, &c. Sing. بوقری *bu kary*, questa donna, بوقرینك *bu karynyn-*, di questa donna, &c. Plur. بو قریلر *bu karylàr*, queste donne, بوقریلرك *bu karylaryn-*, di queste donne, &c. Sing. سون ادم *sevèn adàm*, l' uomo, che ama, سون ادمك

 sevèn

sevèn adamyn, dell'uomo, che ama, &c. سون آدملر *sevèn adamlàr*, gli uomini, che amano, سون آدملرك *sevèn adamlaryn*, degli uomini, che amano, &c.

Della Concordanza del Nome col Verbo.

Il Verbo dee accordare col Nome in persona, e numero, come بن سورم *ben sevèrim*, io amo, سن سورسن *sen sevèrsin*, tu ami, او سور *o sevèr*, quello ama. Nulladimeno la terza persona singolare concorda anche col plurale, quando nel parlare tra il Verbo, e il suo supposto non vi è altra Clausola, come انلر كيدر *onlàr gidèr*, quelli vanno; e per l'opposto انلر يارن ليتوريه يى اشتكدنصكره كيدرلر *onlàr jàryn liturjàjy išitdildèn son-ra giderlèr*, quelli domani dopo d' aver sentita la Messa partiranno.

Alle volte il supposto del Verbo per eleganza si suol lasciare, ma si conosce dal senso qual sia, come سورم *sevèrim*, cioè بن *ben*: سورز *sevèriz*, cioè بز *biz*, e simili.

Della Concordanza del Relativo coll' Antecedente.

I Pronomi Demostrativi, quando si riferiscono a qualche Sostantivo posto innanzi a loro in un altra Clausola, si chiamano Relativi, e con esso concordano in numero, e persona, come se quello fosse il loro Antecedente, come قرنداشك.

قرنداشك كه بنم اغامدرانى سومهلو ايم *kardaşyn- lki benim aghàmdyr, onù sevmeli im*, il tuo fratello, che è il mio padrone, io debbo amarlo. Il Pronome انى *onù* posto come Relativo dell' Antecedente قرنداشك *kardaşyn-* è persona terza, e numero singolare, قرنداشك *kardaşyn* è anche persona terza, e numero singolare, dunque va bene la concordanza.

CAPITOLO II.

Della Costruzione de' Verbi Attivi.

Prima Regola degli Attivi.

Tutti i Verbi Attivi hanno innanzi di se un Nominativo agente, ed un Accusativo paziente di persona, o di cosa, come كديلر اتمك يمز *kedilèr elkmèk jemèz*, i Gatti non mangiano pane, اتمك *elkmèk* qui è Accusativo indeterminato. E coll' Accusativo determinato, شو قپويى اچ *şu kapujù aĉ*, apri questa porta: بن قرنداشكى يكدم *ben kardaşyn-y jen-dim*, io ho vinto il tuo fratello.

سورم *sevèrim*, سورسن *sevèrsin*, سور *sevèr*, سو *sev*, سومك *sevmèk*, amare.

چاغرورم *ĉiaghyryrym*, چاغرورسن *ĉiaghyryrsyn*, چاغرور *ĉiaghyryr*, چاغر *ĉiaghyr*, چاغرمق *ĉiaghyrmàk*, chiamare.

 اوكرم

اوکرم *ögèrim* , اوکرسن *ögèrsin* , اوکر *ögèr* , اوك *ög* , اوکمك *ögmèk* , lodare .

اوقورم *okùrum* , اوقورسن *okùrsun* , اوقور *okùr* , اوقو *okù* , اوقومق *okumàk* , leggere .

یازرم *jazàrym* , یازرسن *jazàrsyn* , یازر *jazàr* , یاز *jaz* , یازمق *jazmàk* , scrivere .

ایدرم *edèrim* , ایدرسن *edèrsin* , ایدر *edèr* , ایت *et* , ایتمك *etmèk* , fare .

اشدورم *iśidìrim* , اشدورسن *iśidìrsin* , اشدور *iśidìr* , ایشت *iśìt* , اشتمك *iśitmèk* , sentire .

اچرم *aćiàrym* , اچرسن *aćiàrsyn* , اچر *aćiàr* , اچ *ać* , اچمق *aćmàk* , aprire .

اکارم *an-àrym* , اکارسن *an-àrsyn* , اکار *an-àr* , اك *an-* , اکمق *an-màk* , rammentare .

یکرم *jen-èrim* , یکرسن *jen-èrsin* , یکر *jen-èr* , یك *jen-* , یکمك *jen-mèk* , vincere .

اورورم *vurùrum* , اورورسن *vurùrsun* , اورور *vurùr* , اور *vur* , اورمق *vurmàk* , ferire .

الچقلرم *alćiaklàrym* , الچقلرسن *alćiaklàrsyn* , الچقلر *alćiaklàr* , الچقله *alćiaklà* , الچقلمق *alćiaklamàk* , disprezzare .

دللرم

دللرم *dillèrim* , دللرسن *dillèrsin* , دللر *dillèr* , دلله *dillè* , دللمك *dillemèk* , disfamare .

ايدرم *edèrim* quando significa creare , eleggere , convertire , trasmutare , trasformare , cioè condurre d' uno stato , d' una forma in un altro , vuole innanzi di se due Accusativi , il primo determinato , e il secondo indeterminato , come كومشى التون ايتمك كمك الندن كلور *gümüšü altyn etmèk kimin- elindèn gelir* ? E chi mai può convertire l' argento in oro ?

Seconda Regola degli Attivi .

Alcuni pochi Verbi oltre il Nominativo agente , e l'Accusativo paziente vogliono innanzi di se un Dativo di prezzo , come باباك شو اوى قاچه صاتر *babàn- su evi kaćià satàr* , il tuo padre per quanto vende questa cosa? بن سنى بر اقچه‌يه صايمم *ben seni bir ahćejè sajmàm* , io non ti stimo un aspro .

صاترم *satàrym* , صاترسن *satàrsyn* , صاتر *satàr* , صات *sat* , صاتمق *satmàk* , vendere .

ويرورم *veririm* , ويرورسن *verirsin* , ويرز *verir* , وير *ver* , ويرمك *vermèk* , vendere .

صاتون الورم *satyn alyrym* , صاتون الورسن *satyn alyrsyn* , صاتون الور *satyn alyr* , صاتون ال *satyn al* , صاتون المق *satyn almàk* , comprare .

المق , *al* ال , *alỳr* الور , *alỳrsyn* الورسن , *alỳrym* الورم
almàk , comprare.

Terza Regola degli Attivi.

I Verbi della terza Regola degli Attivi oltre l' Accusativo paziente hanno innanzi di se un Dativo di persona, o cosa, a cui si riferisce l' azione, come بكا بو كرمى ايله *ban-à bu keremì ejlè*, fami questo favore: قرنداشكه اون التون ويردم *kardaśyn-à on altyn verdìm*, ho dato dieci zecchini al tuo fratello.

ايتمك , *et* ايت , *edèr* ايدر , *edèrsin* ايدرسن , *edèrim* ايدرم
etmèk, fare.

وير , *ver* وير , *verìr* ويرر , *verìrsin* ويرورسن , *verìrim* ويرورم
ويرمك *vermèk*, dare.

سويلر , *söjlèr*, *söjlèrsin* سويلرسن , *söjlèrim* سويلرم
سويله *söjlè*, سويلمك *söjlemèk*, dire.

ديمك , *de* دى , *der* دير , *dèrsin* ديرسن , *dèrim* ديرم
demèk, dire.

صات , *satàr* صاتر , *satàrsyn* صاترسن , *satàrym* صاترم
sat, صاتمق *satmàk*, vendere.

ögredìr, اوكردر *ögredìrsin*, اوكردرسن *ögredìrim* اوكردرم
اوكرت *ögrèt*, اوكرتمك *ögretmèk*, insegnare.

كوندرورم

کوندرورم gönderirim , کوندرورسن gönderirsin , کوندرور gönderir ; کوندر gönder ; کوندرمك göndermèk , mandare.

اورورم vurùrum , اورورسن vurùrsun , اورور vurùr , اور vur , اورمق vurmàk , dare , percuotere.

صوررم soràrym , صوررسن soràrsyn , صورر soràr , صور sor , صورمق sormàk , dimandare.

طولدرورم doldurùrum , طولدرورسن doldurùrsun , طولدرور doldurùr , طولدر doldùr , طولدرمق doldurmàk , versare , mettere.

Quarta Regola degli Attivi.

Certi Verbi oltre il Nominativo agente , e l' Accusativo paziente vogliono innanzi di se un' altro Nominativo di materia colla preposizione يله o له *ile* , *ila* , o *yla* , come بابام بنى انجق اتمك ايله بسلدى *babàm beni àngiak ekmèg ile besledi* , il mio padre mi ha nudrito soltanto col pane.

بسلرم beslèrim , بسلرسن beslèrsin , بسلر beslèr , بسله beslè , بسلمك beslemèk , nudrire.

لكهلرم lekelèrim , لكهلرسن lekelèrsin , لكهلر lekelèr , لكهله lekelè , لكهلمك lekelemèk , macchiare.

طولدرورم doldurùrum , طولدرورسن doldurùrsun , طولدرور doldurùr , طولدر doldùr , طولدرمق doldurmàk , empire.

اورترم *örtèrim* , اورترسن *örtèrsin* , اورتر *örtèr* , اورت *ört* , اورتمك *örtmèk* , cuoprire .

Quinta Regola degli Attivi .

I Verbi della quinta Regola degli Attivi oltre l' Accusativo paziente hanno innanzi di se l' Ablativo di quella persona , o cosa , donde proviene , o si separa qualche cosa, come سن بوكتابي بندن الدك *sen bu kitaby bendèn aldyn* , tu hai ricevuto questo libro da me : بني قرنداشمدن ايرمه *beni kardaşymdàn ajyrma* , non mi separare dal mio fratello .

اشدورم *işidirim* , اشدورسن *işidirsin* , اشدور *işidir* , ايشت *işit* , اشتمك *işitmèk* , udire .

اوكرنورم *ögrenirim*, اوكرنورسن *ögrenirsin* , اوكرنور *ögrenir* , اوكرن *ögrèn* , اوكرنمك *ögrenmèk* , imparare .

الورم *alyrym* , الورسن *alyrsyn* , الور *alyr* , ال *al* , المق *almàk* , comprare , ricevere .

اومارم *umàrym* , اومارسن *umàrsyn* , اومار *umàr* , اوم *um* , اوممق *ummàk* , sperare .

ديلرم *dilèrim* , ديلرسن *dilèrsin* , ديلر *dilèr* , ديله *dilè* , ديلمك *dilemèk* , domandare in grazia .

استرم *istèrim* , استرسن *istèrsin* , استر *istèr* , استه *istè* , استمك *istemèk* , domandare .

قاپرم

قاپرم *kapàrym* , قاپرسن *kapàrsyn* , قاپر *kapàr* , قاپ *kap* , قاپمق *kapmàk* , rapire .

قالدرورم *kaldyryrym* , قالدرورسن *kaldyryrsyn* , قالدرور *kaldyryr* , قالدر *kaldyr* , قالدرمق *kaldyrmàk* , levare .

قورتارورم *kurtaryrym* , قورتارورسن *kurtaryrsyn* , قورتارر *kurtàryr* , قورتار *kurtàr* , قورتارمق *kurtarmàk* , liberare .

ايرورم *ajyryrym* , ايرورسن *ajyryrsyn* , ايرور *ajyryr* , اير *ajyr* , ايرمق *ajyrmàk* , separare .

ارارم *aràrym* , ارارسن *aràrsyn* , ارار *aràr* , ارا *arà* , ارامق *aramàk* , cercare .

چقرورم *ćykaryrym* , چقرورسن *ćykaryrsyn* , چقرور *ćykaryr* , چقر *ćykàr* , چقرمق *ćykarmàk* , cavar fuori .

A queste Regole appartengono ancor quei Verbi Attivi , che si compongono dagl' Infiniti Arabi , e dai Verbi ايتمك *etmèk* , ايلمك *ejlemèk* , e بيورمق *bujurmàk* , come da' seguenti esempj si può vedere : بن سنى مدح ايدرم *ben seni medh edèrim* , io ti lodo : بو باغچهيى قاچه بيع ايتدك *bu baghčeji kačià bej-etdin* ? per quanto hai venduto questo giardino ? بو كتابي باباكه تسليم ايله *bu kitaby baban-à teslim ejlè* , consegna questo libro al tuo padre : شو اثوابي مركب ايله كيم تلويث ايتدى *šu esvaby mürekkèb ile kim telvis etdi?*

 chi

chi ha macchiato quest' abito coll' inchiostro? يا ربّ بزى كناهدن خلاص ايله *ja rebb bizi günahdàn chelàs ejlè*, o Signore liberaci dal peccato.

CAPITOLO III.

Della Costruzione de' Verbi Passivi.

Tutti i Verbi Passivi regolarmente si usano nella terza persona del numero singolare, e vogliono innanzi di se un Nominativo della persona, o cosa, che patisce l'azione, e tutti gli altri casi, che hanno i Verbi Attivi, come si è detto nelle suddette Regole. V.g. دون بورادة براَدم اورلدى *diün bùrada bir adàm vuruldù*, quì jeri è stato ferito un' uomo: اكر شو اوبيك غروشه صاتلورسه بكا خبر وير *èger šu ev bin-ghrušà satylyrsa, ban-à habèr ver*, se questa casa si vende a mille Piastre, damene avviso: يكيچريلرة علوفه نه زمان ويريلور *jen-icerilerè olefè ne zaman verilir*? quando si dà la paga ai Gianizzeri? انسانك تنى اثواب ايله اورتلمه لودر *insanyn- teni esvàb yla örtülmelidir*, il corpo umano si deve cuoprire con panni: بو شئ سندن اوملماز ايدى *bu šej sendèn umulmàz ydy*, questa cosa non si aspettava da te.

Alle volte ne' Verbi Passivi si esprime anche la persona, da cui si fa l' azione, mutando il Nominativo del Ver-

Verbo Attivo in Dativo , o in Genitivo di possessione, retto dagli Ablativi طرفمدن *tarafymdàn* , طرفکدن *tara-fyn-dàn* , طرفندن *tarafyndàn* , طرفمزدن *tarafymyzdàn* , طرفکزدن *tarafyn-yzdàn* , طرفندن *tarafyndàn* , o dai Nominativi الملە *elim ile* , الکلە *elin- ile* , اليلە *eli ile* , المزايلە *elimiz ile* , الکزايلە *elin-iz ile* , اليلە *eli ile* , come سکا الدندم *san-à aldandym*, sono stato ingannato da te: قرنداشك بکا يکلدى *kardašyn- ban-à jen-ildi* , il tuo fratello è stato vinto da me: بو ايلچى بزە فرانچە پادشاهى طرفندن کوندريلدى *bu elči bizè frànčia padišahy tarafyndàn gönderildi* , quest' Ambasciatore ci è stato inviato dal Re di Francia : جنتك قپوسى کيمك اليلە اچلدى *ǧennetin- kapusù kimin- eli ile ačyldy* ? da chi è stata aperta la porta del Paradiso?

Passivi, che si formano dai Verbi della prima degli Attivi.

يازيلور *jazylyr* , يازلسون *jazylsyn* , يازلمق *jazylmàk*, essere scritto.

اولور *olùr* , اولسون *olsùn* , اولمق *olmàk* , esser fatto.

اشديلور *išidilir*, اشدلسون *išidilsin*, اشدلمك *išidilmèk*, esser sentito.

اچلور *ačylyr* , اچلسون *ačylsyn* , اچلمق *ačylmàk* , esser aperto.

Passi-

Passivi, che si formano dai Verbi della seconda degli Attivi.

النور *alynyr*, النسون *alynsyn*, النمق *alynmàk*, esser comprato.

صاتون النور *satyn alynyr*, صاتون النسون *satyn alynsyn*, صاتون النمق *satyn alynmàk*, esser comprato.

ويريلور *verilir*, ويرلسون *verilsin*, ويرلمك *verilmèk*, esser venduto.

Passivi, che si formano dai Verbi della terza degli Attivi.

سويلنور *söjlenir*, سويلنسون *söjlensin*, سويلنمك *söjlenmèk*, esser detto.

دينور *denir*, دينسون *densin*, دينمك *dènmèk*, esser detto.

كوندريلور *gönderilir*, كوندريلسون *gönderilsin*, كوندريلمك *gönderilmèk*, esser mandato.

صوريلور *sorulùr*, صوريلسون *sorulsùn*, صورلمق *sorulmàk*, esser dimandato.

Passivi, che si formano dai Verbi della quarta degli Attivi.

بسلنور *beslenir*, بسلنسون *beslensin*, بسلنمك *beslenmèk*, esser nudrito.

لكهلنور *lekelenir*, لكهلنسون *lekelensin*, لكهلنمك *lekelenmèk*, esser macchiato.

اورتلور *örtülür*, اورتلسون *örtülsün*, اورتلمك *örtülmèk*, esser coperto.

Pas-

Passivi, che si formano dai Verbi della quinta degli Attivi.

اشيديلور *iśidilìr*, اشيديلسون *iśidilsìn*, اشدلمك *iśidilmèk*, esser udito.

اوكرنلور *öġrenilìr*; اوكرنلسون *öġrenilsìn*, اوكرنلمك *öġrenilmèk*, esser imparato.

النور *alynỳr*, النسون *alynsỳn*, النمق *alynmàk*, esser ricevuto.

استنور *istenìr*, استنسون *istensìn*, استنمك *istenmèk*, esser domandato.

قورتاريلور *kurtarylỳr*, قورتاريلسون *kurtarylsỳn*, قورتارلمق *kurtarylmàk*, esser liberato.

I Verbi Attivi, che si compongono dagl'Infiniti Arabi, e dai Verbi ايتمك *etmèk*, ايلمك *ejlemèk*, e بيورمق *bujurmàk*, formano i Passivi con l' aggiungere o ai detti Infiniti i Verbi Passivi اولنمق *olunmàk*, e بيورلمق *bujurùlmàk*, o ai Participj Passivi di quella medesima lingua il Verbo اولمق *olmàk*, come

مدح اولنمق *medh olunmàk*, o ممدوح اولمق *memdùh olmàk*, esser lodato.

تسليم اولنمق *teslìm olunmàk*, o متسلم اولمق *mütesellèm olmàk*, esser consegnato.

CA-

CAPITOLO IV.

Della Costruzione de' Verbi Neutri.

Prima Regola de' Neutri.

I Verbi della prima Regola de' Neutri o si pongono assolutamente, o pure si costruiscono con due Nominativi: l' uno si accorda col Verbo, e l' altro si riferisce al primo, e con esso si concorda in numero, come سن عليمسن *sen âlimsin*, tu sei dotto: قرنداشك اوليور *kardaśyn-ölüjor*, il tuo fratello muore: نه زمان زنكين اولهجقسن *ne zaman zengin olağiàksyn*? tu quando hai da diventar ricco.

أيم *im*, سين *sin*, در *dir*, اول *ol*, اولمق *olmàk*, essere.

اولورم *olùrum*, اولورسن *olùrsun*, اولور *olùr*, اول *ol*, اولمق *olmàk*, diventare.

اولورم *ölüriim*, اولورسن *ölürsün*, اولور *ölür*, اول *öl*, اولمك *ölmèk*, morire.

يشارم *jaśàrym*, يشارسن *jaśàrsyn*, يشار *jaśàr*, يشا *jaśà*, يشامق *jaśamàk*, vivere.

اويورم *ujùrum*, اويورسن *ujùrsun*, اويور *ujùr*, اويو *ujù*, اويومق *ujumàk*, dormire.

كزرم *ğezèrim*, كزرسن *ğezèrsin*, كزر *ğezèr*, كز *ğez*, كزمك *ğezmèk*, camminare.

كيدرم

كيدرم *gidèrim* , كيدرسن *gidèrsin* , كيدر *gidèr* , كيت *git* , كتمك *gitmèk* , andare ·

Seconda Regola de' Neutri .

Gl' infrascritti Verbi solamente vogliono innanzi di se un Genitivo di possessione , come بو او قرنداشككدر *bu ev kardašyn-yn-dyr* , questa casa è del tuo fratello : شمدى بو سراى فرانسز ايلچيسنك اولدى *šindi bu saraj fransyz elči-sinin- oldù* , ora questo palazzo si è fatto dell' Ambasciatore di Francia .

ايم *im* , سين *sin* , در *dir* , اول *ol* , اولمق *olmàk* , essere .

اولورم *olùrum* , اولورسن *olùrsun* , اولور *olùr* , اول *ol* , اولمق *olmàk* , diventare , farsi .

I Verbi وار *var* , e يوق *jok* sono di questa Regola , quando significano *avere* , e *non avere* : quelche *si hà* , o *non si ha* si mette in Nominativo cogli Affissi di Possessione ; e chi *possiede* , o *non possiede* in Genitivo , come بنم اقچم يوق *benim ahčèm jok* , io non ho denaro: قرنداشكك اوچ اوى وار *kardašyn-yn-' ùč evì var* , il tuò fratello ha tre case .

Terza

Terza Regola de' Neutri.

Molti Verbi Neutri si costruiscono con un Dativo di persona, o cosa, alla quale ha riguardo il significato del Verbo, come دكزه باقدكمى *den-izè baktyn-my* ? hai guardato il mare ? شوكتابه ياپشمه *šu kitabà japyšma*, non toccare quel libro.

قيارم *kyjàrym*, قيارسن *kyjàrsyn*, قيار *kyjàr*, قى *kyj*, قيمق *kyjmàk*, non aver compassione, immolare, sacrificare.

بكزرم *ben-zèrim*, بكزرسن *ben-zèrsin*, بكزر *ben-zèr*, بكزه *ben-zè*, بكزه‌مك *ben-zemèk*, rassomigliare.

دكرم *değèrim*, دكرسن *değèrsin*, دكر *değèr*, دك *değ*, دكمك *değmèk*, toccare.

ياپشورم *japyšyrym*, ياپشورسن *japyšyrsyn*, ياپشور *japyšyr*, ياپش *japyš*, ياپشمق *japyšmàk*, toccare.

اولاشورم *ulašyrym*, اولاسورسن *ulašyrsyn*, اولاشور *ulašyr*, اولاش *ulàš*, اولاشمق *ulašmàk*, incontrarsi, arrivare, toccare, attaccarsi.

اورورم *vurùrum*, اوررسن *vurùrsun*, اورور *vurùr*, اور *vur*, اورمق *vurmàk*, battere, percuotere.

يرارم *jaràrym*, يرارسن *jaràrsyn*, يرار *jaràr*, يرا *jarà*, يرامق *jaramàk*, giovare.

صانشورم

صاتشورم *satašyrym* , صاتشورسن *satašyrsyn* , صاتشور *satašyr* , صاتش *satàš* , صاتشمق *satášmàk* , attaccare , inquietare .

چالشورم *ćialyšyrym* , چالشورسن *ćialyšyrsyn* , چالشور *ćialyšyr* , چالش *ćialyš* , چالشمق *ćialyšmàk* , affaticarsi .

قارشورم *karyšyrym* , قارشورسن *karyšyrsyn* , قارشور *karyšyr* , قارش *karyš* , قارشمق *karyšmàk* , ingerirsi .

كوسرم *küsèrim* , كوسرسن *küsèrsin* , كوسر *küsèr* , كوس *küs* , كوسمك *küsmèk* , aver del rancore .

اورورم *vurùrum* , quando significa picchiare l' uscio per farsi aprire , ha l'Accusativo , come si è detto nella Prima degli Attivi : قپويى كيم اوريور *kapujù kim vurùjor* ? chi picchia la porta ?

Alla Terza Regola de' Neutri possono anche appartenere tutti quei Verbi , che sono composti dai Participj Attivi Arabi , e dal Verbo ايم *im* , e اولورم *olùrum* , come قرنداشك نيه طالبدر *kardašyn- nejè talibdir* ? il tuo fratello a che cosa è dedito ? يويله ايشه هركس مشغول اولور *böjlè isè her keš mešghùl olùr* , ognuno s' impiega in simili affari .

Quarta Regola de' Neutri .

Gl' infrascritti pochi Verbi hanno il significato Attivo ,

 e vo-

e vogliono innanzi di se l' Accusativo paziente, come i Verbi degli Attivi: قرنداشك كناهلريني اغليور *kardašyn-günahlaryny aghlàjor*, il tuo fratello piange i suoi peccati: سزاني اجيمك *siz onù aḡyman-*, voi non abbiate compassione di lui.

كزرم *ġezèrim*, كزرسن *ġezèrsin*, كزر *ġezèr*, كز *ġez*, كزمك *ġezmèk*, passeggiare, girare.

بكلرم *beklèrim*, بكلرسن *beklèrsin*, بكلر *beklèr*, بكله *beklè*, بكلمك *beklemèk*, custodire, tener in guardia, aspettare.

اجيرم *aḡyrym*, اجيرسن *aḡyrsyn*, اجير *aḡyr*, اجي *aḡy*, اجيمق *aḡymàk*, aver compassione.

اغلرم *aghlàrym*, اغلرسن *aghlàrsyn*, اغلر *aghlàr*, اغله *aghlà*, اغلمق *aghlamàk*, piangere.

Quinta Regola de' Neutri.

I Verbi della quinta Regola de' Neutri hanno innanzi di se un Ablativo di quella persona, o cosa, dalla quale procede, o si separa chi fa l' azione del Verbo, come بن سندن كچمم لكن باباكدن قورقرم *ben sendèn ġecmèm, lèkin baban-dàn korkàrym*, io non ti abbandono, però temo il tuo padre.

قورقرم *korkàrym*, قورقرسن *korkàrsyn*, قورقر *korkàr*, قورق *kork*, قورقمق *korkmàk*, temere.

قاچرم

قاچرم *kaćiàrym* , قاچرسن *kaćiàrsyn* , قاچر *kaćiàr* , قاچ *kać* , قاچمق *kaćmàk* , fuggire .

کچرم *ġećèrim* , کچرسن *ġećersin* , کچر *ġećèr* , کچ *ġeć* , کچمك *ġećmèk* , abbandonare , lasciare .

CAPITOLO V.

Della Costruzione de' Verbi Deponenti .

Prima Regola de' Deponenti .

I Verbi della prima Regola de' Deponenti si costruiscono assolutamente , come باباك كزنيور *babàn- ġezinijor* , il tuo padre passeggia .

كزنورم *ġezinìrim* , كزنورسن *ġezinìrsin* , كزنور *ġezinìr* , كزن *ġezìn* , كزنمك *ġezinmèk* , passeggiare .

كينورم *ġijinìrim* , كينورسن *ġijinìrsin* , كينور *ġijinìr* , كين *ġijìn* , كينمك *ġijinmèk* , vestirsi .

صوينورم *sojunùrum* , صوينورسن *sojunùrsun* , صوينور *sojunùr* , صوين *sojùn* , صوينمق *sojunmàk* , spogliarsi .

اچلورم *aćylỳrym* , اچلورسن *aćylỳrsyn* , اچلور *aćylỳr* , اچل *aćỳl* , اچلمق *aćylmàk* , far progresso .

مغرورلنورم *maghrùrlanỳrym* , مغرورلنورسن *maghrùrlanỳrsyn* , مغرورلنور *maghrùrlanỳr* , مغرورلن *maghrurlàn* , مغرورلنمق *maghrùrlanmàk* , insuperbirsi .

Sc-

Seconda Regola de' Deponenti.

Molti Verbi Deponenti vogliono innanzi di se un Dativo, come la terza de' Neutri: بن سزه دكل اللهه كونورم *ben sizè degil, allahà ğüvenìrim*, io confido in Dio, e non in voi.

كونورم *ğüvenìrim*, كونورسن *ğüvenìrsin*, كونور *ğüvenìr*, كون *ğüvèn*, كونمك *ğüvenmèk*, confidarsi.

ويريلورم *verilìrim*, ويريلورسن *verilìrsin*, ويريلور *verilìr*, ويريل *verìl*, ويرلمك *verilmèk*, darsi.

سونورم *sevinìrim*, سونورسن *sevinìrsin*, سونور *sevinìr*, سون *sevìn*, سونمك *sevinmèk*, rallegrarsi.

صغنورم *syghynỳrym*, صغنورسن *syghynỳrsyn*, صغنور *syghynỳr*, صغن *syghỳn*, صغنمق *syghynmàk*, rifuggire.

كورنورم *görünǜrüm*, كورنورسن *görünǜrsün*, كورنور *görünǜr*, كورن *görǜn*, كورنمك *görünmèk*, comparire, farsi vedere.

سورنورم *sürünǜrüm*, سورنورسن *sürünǜrsün*, سورنور *sürünǜr*, سورن *sürǜn*, سورنمك *sürünmèk*, fregarsi.

اچلورم *aćylỳrym*, اچلورسن *aćylỳrsyn*, اچلور *aćylỳr*, اچل *aćỳl*, اچلمق *aćylmàk*, scoprirsi.

اوكنورم *öğünǜrüm*, اوكنورسن *öğünǜrsün*, اوكنور *öğünǜr*, اوكن *öğǜn*, اوكنمك *öğünmèk*, gloriarsi, vantarsi.

طارلورم

طارلورم *darylyrym*, طارلورسن *darylyrsyn*, طارلور *darylyr*, طارل *daryl*, طارلمق *darylmàk*, adirarsi.

اوکەلنورم *örklelenirim*, اوکەلنورسن *örklelenirsin*, اوکەلنور *örklelenir*, اوکەلن *örklelèn*, اوکەلنمك *örkleleunmèk*, arrabbiare.

کوجەنورم *gügenirim*, کوجەنورسن *gügenirsin*, کوجەنور *gügenir*, کوجن *gügèn*, کوجنمك *gügenmèk*, sdegnarsi.

Terza Regola de' Deponenti.

Certi Verbi Deponenti vogliono innanzi di se un Accusativo, come la quarta de' Neutri: ال شونی قوللن *al šunü kullàn*, prendi questo, e fane uso.

قوللنورم *kullanyrym*, قوللنورسن *kullanyrsyn*, قللنور *kullanyr*, قوللن *kullàn*, قوللنمق *kullanmàk*, servirsi, far uso.

سورنورم *sürünürüm*, سورنورسن *sürünürsün*, سورنور *sürünür*, سورن *sürün*, سورنمك *sürünmèk*, ungersi, fregarsi.

دوشنورم *düšünürüm*, دوشنورسن *düšünürsün*, دوشنور *düšünür*, دوشن *düšün*, دوشنمك *düšünmèk*, pensare.

بکنورم *beğenirim*, بکنورسن *beğenirsin*, بکنور *beğenir*, بکن *beğèn*, بکنمك *beğenmèk*, piacere. Quelche piace, va in Accusativo, e la persona, a cui piace, in Nominativo, come بن بويله ادملری بکنورم *ben böjlè adamlary beğenirim*, simili persone a me piacciono.

ایننورم

ايدنورم *edinirim* , ايدنورسن *edinirsin* , ايدنور *edinir* , ايدن *edin* , ايدنمك *edinmèk* è di questa Regola, ma oltre il proprio Accusativo vuole innanzi di se un altro Accusativo indeterminato, che si riferisca al primo, e con esso accordi in numero, come سن اول ادمی دوست ايدن *sen o adamy dost edin*, tu fati amico quell' uomo.

Quarta Regola de' Deponenti.

Alcuni Verbi Deponenti oltre il Nominativo agente vogliono innanzi di se un altro Nominativo di materia colla preposizione ايله o له *ile*, *ila*, o *yla*, come صلط اتمك ايله كيم كچنه بلور *salt ekmèg ile kim geċinèbilir?* chi può campare col solo pane?

كچنورم *geċinirim*, كچنورسن *geċinirsin*, كچنور *geċinir*, كچن *geċin*, كچنمك *geċinmèk*, vivere, campare.

دوكنورم *dögünürüm*, دوكنورسن *dögünürsün*, دوكنور *dögünür*, دوكن *dögün*, دوكنمك *dögünmèk*, battersi.

برولورم *bürülürüm*, برولورسن *bürülürsün*, برولور *bürülür*, برول *bürül*, برولمك *bürülmèk*, involgersi.

اورتلورم *örtülürüm*, اورتلورسن *örtülürsün*, اورتلور *örtülür*, اورتل *örtül*, اورتلمك *örtülmèk*, coprirsi.

اكلنورم *eglenirim*, اكلنورسن *eglenirsin*, اكلنور *eglenir*, اكلن *eglèn*, اكلنمك *eglenmèk*, trattenersi. Quin-

Quinta Regola de' Deponenti.

I Verbi della quinta Regola de' Deponenti hanno innanzi di se un Ablativo, come la quinta de' Neutri: بن سندن اكرنورم *ben sendèn igrenirim*, io ti ho a nausea.

اكرنورم *igrenìrim*, اكرنورسن *igrenìrsin*, اكرنور *igrenìr*, اكرن *igrèn*, اكرنمك *igrenmèk*, aver a nausea.

اوصانورم *usanỳrym*, اوصانورسن *usanỳrsyn*, اوصانر *usanỳr*, اوصان *usàn*, اوصانمق *usanmàk*, annojarsi.

قاچنورم *kačynỳrym*, قاچنورسن *kačynỳrsyn*, قاچنور *kačynỳr*, قاچن *kačỳn*, قاچنمق *kačynmàk*, fuggire.

چكنورم *čekinìrim*, چكنورسن *čekinìrsin*, چكنور *čekinìr*, چكن *čekìn*, چكنمك *čekinmèk*, ritirarsi.

صاقنورم *sakynỳrym*, صاقنورسن *sakynỳrsyn*, صاقنور *sakynỳr*, صاقن *sakỳn*, صاقنمق *sakynmàk*, guardarsi.

چكلورم *čekilìrim*, چكلورسن *čekilìrsin*, چكلور *čekilìr*, چكل *čekìl*, چكلمك *čekilmèk*, ritirarsi in disparte.

CAPITOLO VI.

Della Costruzione de' Verbi Cooperativi, e Transitivi.

I Verbi Cooperativi, quando non cambiano il significato de' loro primitivi, oltre il Nominativo agente hanno innanzi di se un altro Nominativo colla preposizione ايله o له *ile*,

ila,

ila, o *yla* di quella persona, in compagnia della quale si fa l' azione del Verbo, come باباملە سويلشدكمى *babàm yla söjleśdin-mi*? ti sei abboccato col mio padre?

I Transitivi indeterminati vogliono innanzi di se un Accusativo, conforme la costruzione della prima degli Attivi: V. g. بن سنى دوكديرورم *ben seni dögdiirüriüm*, io ti farò bastonare.

I Transitivi determinati oltre l' Accusativo paziente hanno innanzi di se il Dativo di quella persona, alla quale viene indirizzata l' azione del Verbo, come بن سنى قرنداشكە دوكديردورم *ben seni kardaśin-à dögdiirdiiriim*, io ti farò bastonare dal tuo fratello, cioè io dirò, comanderò, permetterò al tuo fratello, che ti bastoni.

CAPITOLO VII.

Della Costruzione de' Verbi Impersonali.

I Verbi Impersonali hanno la terminazione o Attiva, o Passiva. Quei, che hanno la terminazione Attiva, si usano col Nominativo di cosa inanimata, e si mettono in persona terza del numero singolare, come يغمور ياغر *jaghmùr jaghàr*, piove, كوك كورلر *gök gürlèr*, tuona, شمشك شاقر *śimśèk ćiakàr*, lampeggia, قار ياغر *kar jaghàr*, neviga, &c.

Quei

Quei poi, che hanno la terminazione Passiva, e sono formati dai Verbi Attivi, o dalla quarta de' Neutri, o dalla terza de' Deponenti, si costruiscono con ogni sorte di Nominativo nelle persone terze tanto del numero singolare, quanto del plurale, come si è detto nella Costruzione de' Verbi Passivi.

Ma se gl' Impersonali di terminazione Passiva derivano dalla prima, terza, e quinta de' Neutri, si proferiscono senz' alcun Nominativo espresso, e si mettono solamente in in terza persona del numero singolare, come كيدلور *gidilir*, si va, o si può andare, اكا اورولور *on-à vurulùr*, quello si bastona, o si può bastonare, اندن قاچلور *ondàn kaćylyr*, da quello si fugge, o si può fuggire.

Si stimano anche Impersonali i Verbi Attivi, Neutrí, e Deponenti, quando si esprimono nelle terze persone del numero plurale senza Nominativo certo, e determinato, come باباك دليدر دييورلر *babàn- delidir dèjorlar*, si dice, che il tuo padre è matto: بونى يرلرمى *bunù jerlèrmi*? si mangia questo? قشين كويه كيدرلرمى و باغچەلردە كزنورلرمى *kyśyn köjè giderlèrmi, ve baghćelerdè gezinirlèrmi*? nell' inverno si va alla villeggiatura, e si passeggia ne' giardini?

CAPITOLO VIII.

Delle Regole Comuni del luogo.

Dello stato, o moto in luogo.

Il luogo, nel quale una persona, o cosa *è*, *cammina*, o *si fa*, va in Nominativo colla preposizione ده *de*, o *da*, come بن استانبولده طوغدم *ben Ystamboldà doghdù m*, io son nato in Costantinopoli: قرنداشك طاغلرده كزهيور *kardaśyn-daghlardà ğezèjor*, il tuo fratello va vagando per le montagne.

Del moto da luogo, e del moto per luogo.

Il luogo, pel quale *si passa*, o dal quale una persona, o cosa *si parte*, *viene*, o *si separa*, va in Ablativo, come باباك اناطوليدن كلدى ايدى *babàn- Anadoludàn ğeldì idi*, il tuo padre era venuto dall' Asia: دون غلطهدن كچمك استدم *dün Ghalatadàn ğećmèğ istedim*, jeri ho voluto passare per Galata.

Del moto a luogo.

Il luogo, al quale una persona, o cosa *va*, *arriva*, o *entra*, si mette in Dativo, come انشاء الله بنده قزل المايه كيدرم *inśallah bènde Kyzyl elmajà ğidèrim*, a Dio piacendo io ancora anderò in Roma.

Quan-

Quando nello stato, o moto si trova co' Nomi Proprj di *Regni*, *Provincie*, *Isole*, *Città*, *Terre*, *Castelli*, *Fiumi*, e *Mari* qualche Nome Sostantivo Appellativo, come مملکت *memlekèt*, ولایت *vilajèt*, اطه *adà*, شهر *śehr*, کوی *köj*, حصار *hisàr*, ارماق *yrmàk*, دکز *den-iz*, &c. si mette prima il Nome Proprio in Genitivo Possessivo indeterminato, e poi l'Appellativo col corrispondente Affisso di possessione nel caso, che richiede lo stato, o il moto, come بن استانبول شهرنده طوغدم *ben Ystambòl śehrindè doghdùm*, io son nato nella Città di Costantinopoli: قرنداشك کریت اطەسندن کلدیمی *kardaśyn- ģirit adasyndàn ģeldimi?* il tuo fratello è venuto dall' Isola di Candia? هیچ ازاق دکزینه کتدیکك وارمی *hiċ Azak den-izinè ģitdiģin- vàrmy?* sei andato mai al Mar delle Zabacche? o sei stato mai nel Mare delle Zabacche.

CAPITOLO IX.

Delle Regole Comuni del tempo.

Del tempo Quando.

Il tempo, nel quale una cosa si fa, o accade, si mette in Nominativo colla preposizione ده *de*, o *da*, come یارن ساعت اونده کل بکا اوغرا *jàryn saat ondà ģel ban-à oghrà*,

 do-

domani alle dieci ore vieni a trovarmi : بو مثللو صحبتلر اورج وقتنده اولماملو *bu misillì söhbetlèr oruğ vaktinde òlmamaly*, simili discorsi non si devono fare in tempo di digiuno : بو ييل روملر پاسقليه‌يى مارتك اوتوزنده ايده‌جكلر *bu jyl Rumlàr Paskalijajỳ Mardyn- otuzundà edeğeklèr*, i Greci hanno da fare la Pasqua quest' anno ai trenta di Marzo.

Nulladimeno si usano senza preposizione i Nomi dei giorni della settimana, e le voci بو وقت *bu vakt*, اولوقت *ol vakt* : بو زمان *bu zamàn*, اولزمان *ol zamàn* : بو ساعت *bu saàt*, اول ساعت *ol saàt* : بو كيجه *bu ğeğè*, اول كيجه *o ğeğè*, اولبر كيجه *ol bir ğeğè* : بو كون *bu ğün*, اول كون *o ğün*, اولبر كون *ol bir ğün* : بو هفته *bu haftà*, اول هفته *o haftà*, اولبر هفته *ol bir haftà*, كچن هفته *ğeċèn haftà*, كلجك هفته *ğeleğèk haftà* : بو اى *bu aj*, اول اى *o aj*, اولبر اى *o bir aj*, كچن اى *ğeċèn aj*, كلجك اى *ğeleğèğ aj* : بو ياز *bu jaz*, اوياز *o jaz*, اولبرياز *ol bir jaz*, كچن ياز *ğeċèn jaz* : بو قيش *bu kyś*, اوقيش *o kyś*, اولبرقيش *ol bir kyś*, كچن قيش *ğeċèn kyś* : بو ييل *bu jyl*, اوييل *o jyl*, اولبرييل *ol bir jyl*, كچن ييل *ğeċèn jyl*, كلجك ييل *ğeleğèk jyl*, come pure i Nomi ساعت *saàt*, وقت *vakt*, زمان *zamàn*, كيجه *ğeğè*, كون *ğün*, هفته *haftà*, اى *aj*, ييل *jyl*, quando si trova-

no

no coi Genitivi Possessivi, e coi Participj passati congiunti cogli Affissi di possessione della terza persona, come جمعه وجمعه ايرتهسى كونلرى ات يمه *giiuma ve giiuma ertesi giinleri et jème*, non mangiar carne ne' giorni di Venerdì, e Sabbato: بو ييل چوق بلدرجين طوتدق *bu jyl ciok byldyrgyn tutdùk*, quest' anno abbiamo preso molte quaglie: سن پاسقليه كونى كليسايه كتدكمى *sen Paskalijà giinii kiliseje gitdin-mi?* tu sei andato in Chiesa nel giorno di Pasqua? قرنداشك اسطانبوله كلديكى ييل قره دكزده چوق كمى پارهلندى *kardasyn-Ystambolà geldigi jyl, Karà den-izdè ciok gemi paralandy*, nell' anno, in cui è venuto il tuo fratello in Costantinopoli, molti legni hanno fatto naufragio nel Mar Negro.

Del tempo quanto.

Il tempo, che esprime la durata d' una cosa, si mette in Nominativo colla voce قدر *kadar*, o senza, come باباك اوچ سعت o اوچ سعت قدر اويودى *babàn- iic saat*, o *iic saat kadar ujudù*, il tuo padre ha dormito per tre ore.

Si avverta però, che quando si dice *in un giorno*, *in un mese*, *in un anno*, cioè in termine di un giorno, di un mese, di un anno, si aggiunge al Nominativo la preposizione ده *de*, o la voce ايچنده *icindè*, come مسلمانلر اسطانبولى

اسلامبول بركون ايچنده الديلر *Müsülmanlàr Ystambolù bir giün içindè aldylàr*, i Maomettani hanno preso Costantinopoli in un giorno: اون يلده اوكرنديككى بن بريلده اوكرندم *on jyldà öğrendiğin-i ben bir jyldà oğrendim*, io ho imparato in un' anno quel, che tu avevi imparato in dieci anni.

CAPITOLO X.

Regole Comuni.

Della Misura.

La Misura, cioè la lunghezza, larghezza, altezza, profondità, e grossezza d' una cosa si mette in Nominativo, come بوچوقه‌نك اينلولكى ايكى ارشوندر *bu çiohanyn- enliliği iki arşyndyr*, la larghezza di questo panno è di due braccia, cioè questo panno ha due braccia di larghezza: سزك قويونك دريكلكى اون قولاج وار ايدى *sizin- kujunùn- derin-liği on kulàç var ydy*, il vostro pozzo avea dieci canne di profondità.

Della Distanza.

La Distanza, cioè quanto una cosa è lontana, si mette in Nominativo, come اسلامبول اسكداردن اوچ ميل اوزاقدر *Ystambòl Üsküdardàn üç mil uzàkdyr*, Costantinopoli è lontana da Scutari tre miglia.

Della

Della Causa.

La Causa, cioè quello, a cagion del quale si fa una cosa, va in Ablativo colla preposizione اوترى *ötürü*, o senza, se è cosa inanimata, e alle volte in Nominativo colla preposizione ايچون *içün*, o in Genitivo colla voce سببندن *sebebindèn*, o سببيله *sebebi ile*, come بن بوقدر ازارى سندن اوترى اشتدم *ben bu kadar azary sendèn ötürü išitdim*, io per causa tua ho sentito tanti rimproveri: قرنداشك قورقودن اولدى *kardašyn- korkudàn öldü*, il tuo fratello è morto per causa del timore: بوسبب ايچون *bu sebèb içün*, per questa cagione: انك سببندن *onùn- sebebindèn*, per sua causa: قباحتلرى سببيله *kabahatlary sebebi ile*, per causa de' loro delitti.

Della Materia.

La Materia, di che una cosa è fatta, si mette in Nominativo; e col solo Sostantivo, o col verbo ايم *im* anche in Ablativo, come بكا بر كومش قاشق كتور *ban-à bir gümüš kašyk getir*, portami un cucchiajo d' argento: التون ساعت *altyn saat*, o التوندن ساعت *altyndàn saat*, orologio d' oro: شو شمعدان التوندر *šu šamdàn altyndyr*, o التونندر *altyndàndyr*, quel candelliere è d'oro.

La

La Materia poi, che si leva, o mette, e che significa accrescimento, o mancamento, va in Nominativo colla preposizione ايله *o* له *ile*, *ila*, o *yla*, o senza, come بر قدح صو *bir kadèh su*, un bicchier d'acqua: بر کوفه طولو اوزم *bir küfè dolù üzüm*, un corbello pieno d'uva: شو قدحی شراب ایله طولدریك *šu kadehi šaràb yla doldùrun*; empite questo bicchiere di vino.

Dell' Istromento.

L' Istromento, col quale una cosa si fa, si mette in Nominativo colla preposizione ايله *o* له *ile*, *ila*, o *yla*, come اتی الکله یمه *eti elin- ile jème*, non mangiar la carne colla mano.

Del Modo.

Il Modo, o la maniera, nella quale si fa qualche cosa, va in Nominativo colla preposizione ايله *o* له *ile*, *ila*, o *yla*, come جهد ايله بو ایشی دقت ايله کور *ǧehd ejlè*, *bu iši dykkàt yla ğör*, procura di far quest' affare con diligenza.

Della Compagnia.

Quello, in compagnia del quale una cosa si fa, si mette in Nominativo colla preposizione ايله *o* له *ile*, *ila*, o *yla*, come عالم ايله دوست اولمق ايو شيدر *alèm ile dost olmàk eji šejdir*, è buona cosa far amicizia con tutti.

Del

Del Prezzo.

Il Prezzo, e la valuta d'una cosa, cioè quello, con che, o pel quale si compra, si vende, e si contratta, va in Dativo, come بو استانبولده بر اقچه‌یه‌دربونده قاچه دکر *bu Ystamboldà bir ahčejèdir, bundà kačià degèr?* questo in Costantinopoli costa un Aspro, e quì quanto vale?

Del Dativo Comune.

Quello, in riguardo, utile, o danno del quale una cosa è, o si fa, si mette in Dativo, come بو سکا فایده‌لودر *bu san-à faidelidir*, questo è utile a te: بن عالمه دوستم *ben alemè dostum*, io son amico a tutti: قرنداشك بکا بر اویاپدی *kardašyn- ban-à bir ev japdy*, il tuo fratello ha fabbricato una casa per me.

Del Genitivo Possessivo.

Quello, del quale una cosa è, si mette in Genitivo determinato, o indeterminato, e il Sostantivo, che lo regge, si esprime coi Reciprochi, o Affissi di possessione, che riguardano, o si riferiscono al detto Genitivo, come قرنداشكك بورجی *kardašyn-yn- borğiù*, il debito del tuo fratello: انطونك اوغلی *Antonùn- oghlù*, il figlio d' Antonio: کلیسای شریفك تنبیه‌لری *kilisei šerifin- tembihleri*, li Comandamenti

 della

della S. Chiesa: ديوان ترجمانى *Divàn tergimany*, il Dragomanno della Corte: قره دكز بوغازى *Karà den-iz boghazy*, l' imboccatura del Mar Nero.

Ma se il Genitivo Possessivo regge un altro Genitivo, allora si dee usare cogli Affissi di possessione, ancorchè nel Sostantivo, da cui esso dipende, si replichino i medesimi Affissi, come si può vedere da questo esempio: بوغاز حصارلرى o بوغاز حصارلرينك دزدارلرى *Boghàz hissarlary*, o *Boghàz hissarlarynyn-dizdarlary*, li Castellani delle Fortezze del Canale, cioè li Castellani dei Dardanelli.

Del Genitivo, e Accusativo indeterminato.

Quando nei Nomi Proprj di Provincie, Isole, Città, Terre, Castelli, Casali, e Chiese vi si aggiungono i loro Appellativi, allora il Nome Proprio si mette in Genitivo indeterminato, come بلغار ولايتى *Bulgàr vilajeti*, la Provincia della Bulgaria, o il Paese dei Bulgari: مالطه اطاسى *Màlta adasy*, l' Isola di Malta: غلطه شهرى *Ghàlata šehiri*, la Città di Galata: مريم انا كليساسى *Merjèm anà kilisesi*, la Chiesa della Madonna.

Così si fanno ancora Genitivi indeterminati gli Adjettivi Possessivi, quando nell' Italiana favella si trovano aggiunti

giunti agli Appellativi, come دکز جنکی *den-iz ǧenǧi*, guer-ra marittima: پادشاه سرایی *padišàh sarajy*, palazzo Imperiale: استانبول اقچەسی *Ystambòl ahčesi*, moneta Costantinopolitana, o di Costantinopoli: خرستیان دینی *Kristiàn dini*, Religione Cristiana: روم ملتی *Rùm milleti*, Nazione, o Setta Greca.

Gli Accusativi indeterminati poi non solamente si usano coi Nomi del Numero Cardinale, e Distributivo, e con quelli, che significano numero indeterminato, ed incerto, ma ancora ogni volta che in lingua Italiana gli Accusativi pazienti si esprimono coll' articolo *del*, o senza. Il tutto si può raccorre dai seguenti esempj: بن بو کون بر کوزل ات کوردم *ben bu ǧün bir ǧüzèl at ǧördüm*, io oggi ho veduto un bel cavallo: بن هر برینکزه بشر پاره ویره جکم *ben hèr birin-izè bešèr parà vereǧèǧ im*, io ho da dare ad ognuno di voi cinque Parà: دون استانبولده برقاچ ادم دوکدیلر *dün Ystamboldà bir kač adàm döǧdülèr*, jeri in Costantinopoli frustarono parecchie persone: اتمک استرمیسن *elmèǧ istèrmisin?* vuoi del pane? ارمنیلر و روملر چارشنبه وجمعه کونلری ات یمزلر *Ermenilèr, ve Rumlàr čiaršambà, ve ǧiuma ǧiunleri et jemezlèr*, gli Armeni, e i Greci non mangiano carne ne' giorni di Mercoledì, e Venerdì.

 Nul-

Nulladimeno alcune volte coi Nomi del Numero Cardinale in luogo dell' Accusativo indeterminato si trova usato l' Accusativo determinato ; ma allora vi si deve subintendere il Pronome Demonstrativo اول *ol*, o شو *šu*, come خدمتكارمدن اون غروش الدكمى *chyzmetkarymdàn on ghirušù aldynmy* ? hai ricevuto dal mio servo le dieci piastre .

CAPITOLO XI.

Della Costruzione del Verbo Infinito .

Dell' Infinito, quando non è posto cogli Affissi di possesione .

Il Verbo Infinito , quando non si congiunge cogli Affissi di possessione , si usa o coll'istesso agente del Verbo Finito , da cui dipende , o colle voci , e preposizioni ده *de* , ايله *ile* , كبى *ğibì* , ايچون *içiün* , سزين *sizin* , جه *ğe* , اوترى *ötürü* , برو *berì* , صكره *son-ra* , ماعدا *maada* , لين *lein* , سببيله *sebebì ile* , زمانى *zamanỳ* , come اللهى سومك بزه فرضدر *Allahỳ sevmèk bizè farzdyr* , l' amàr Iddio è precetto per noi : ليتورجيهيه خدمت ايتمهده اوتهيه برويه باقمه *liturjajà chyzmèt etmedè ötejè berijè bàkma* , nel servire la Messa non guardare quà , e là : اللهى سومكله جنته نايل اولورسكز *Allahỳ sevmèğ ile gennetè najyl olùrsun-uz* , coll' amar Iddio verrete ad acquistare il Paradiso : دنيادة اوقومق كبى هيچ برشئ وارمى *dünjadà okumàk ğibì hič bir šej vàrmy* ? nel

mondo vi è alcuna cosa da paragonarsi collo studio ? بن قرنداشمى قورتارمق ايچون بورايه كلدم *ben kardašymy kurtarmàgh ičiün bùraja ğeldim*, io sono venuto quà per liberare il mio fratello : جنك ايتمكسزين ولايت النورمى *genk etmeksizin vilajèt alynyrmy* ? si può conquistar paese senza combattere ? شمدى اوقومق زمانيدر *šindi okumàk zamanydyr*, adesso è tempo di studiare : كزمكه كتمكك وقتى كلدى *ğezmeğè ğitmeğin- vakty ğeldi*, è venuto il tempo d' andar a spasso : سن بزى كورمك سببيله هديه لرى كورمكه كلدك *sen bizi görmèk sebebi ile hedijeleri görmeğè ğeldin-*, tu con pretesto di vederci sei venuto a veder li regali : باباكى قورتارمغه كل *baban-y kurtarmaghà ğel*, vieni a liberar il tuo padre : دون اوقومغه باشلدق *dün okumaghà bašladyk*, jeri abbiam incominciato a studiare : بر دخى مكتبدن قاچمغى سكا اوكردرم *bir daha mektebdèn kačmaghy san-à öğredirim*, t' insegnerò a fuggire un' altra volta dalla scuola : قرنداشك ايو مكتوب يازمق بلور *kardašyn- eji mektüb jazmàk bilir*, il tuo fratello sa scrivere bene le lettere : دون سكا بر مكتوب يازمق استر ايدم *dün san-à bir mektüb jazmàgh istèr idim*, jeri volevo scriverti una lettera : بلورميسن چوق كزمه دن نه حاصل اولور *bilirmisin čiok ğezmedèn ne hasyl olùr* ? sai

cosa

cosa nasce dal troppo camminare ? سز بوكتابى اوقومه‌دن
ماعدا غيرى كتابلر دخى اوقوسكز چوق ايو ايدرسكز *siz bu*
kitaby okumadàn maada ghàjry kitablàr dachi okusan-yz ćiok
eji edèrsin-iz, se voi oltre questo libro leggeste anche de-
gli altri libri fareste molto bene : قرنداشك قره دكزه صق صق
كيتمه‌دن اوترى كيفنى بوزدى *kardaśyn- Karà den-izè syk syk*
ģitmedèn ötürü kejfini bozdù , il tuo fratello andando spesso
al Mar Negro si è ammalato : سز بوكون كليسايه كيتدكده باش
پاپاسه سويليك كه بكا كلسون *siz bu ģün kilisejè ģitdikdè baś*
papazà söjlèin- ki ban-à ģelsin , voi oggi nell' andar in Chie-
sa dite al Superiore , che venga da me : قرنداشك اودن
طشره چقدقجه كيفنى بوزه‌يور *kardaśyn- evdèn dyśary cykdyk-*
ģia kejfini bozàjor , il tuo fratello ogni volta che va fuori
di casa si ammala : باباك شراب ايچدكجه سمريور *babàn-*
śaràb icdikģe semrijor , il tuo padre quanto più beve vino ,
tanto più s' ingrassa : سن بو سرايه كلدكدن برو بزم هيچ يوزمز
كولمدى *sen bu sarajà ģeldikdèn beri bizim hić jüzümüz ģül-*
medi , noi non abbiam avuto un momento di contentezza
da che tu sei venuto in questo palazzo : بن دون استانبولده
ايا صوفيه‌يى سير ايتدكدن ماعدا سلطان احمد جامعنى دخى
سير ايتدم *ben dün Ystamboldà Ajà Sofijajy sejr etdikdèn maada*
sultàn

Sultàn Ahmèd ǵiamisini dachi sejr etdim , io jeri in Costantinopoli oltre d' aver veduto la Moschea di Santa Sofia viddi anche quella del Sultan Acmetto : سن شو آدمی طوتدقلین حبسه کوتر *sen ŝu adamy tutdùklain habsà ǵötiir* , tu subito che avrai preso quell' uomo , portalo in prigione : باباکز بویله ایتدکدن صکره سز نه ایتملوسکز *baban-yz böjlè etdilldèn son-ra siz ne etmelisin-iz* ? se il vostro padre fa così , voi cosa dovrete fare? بن دون لتوریه اشتدکدن صکره غلطیه کتدم *ben-diin luturjà iŝitdilldèn son-ra Ghalatajà ǵitdim* , io jeri dopo d' aver sentito la Messa sono andato in Galata : قرنداشك بزه بو قدر کملك ایتدکدن صکره بزی بو ولایتدن دخی سوردرمکه چالشدی *kardaŝyn- bizè bu kadar kemlik etdilldèn son-ra* , *bizi bu vilajetdèn dachi siirdiirmeǵè ćialyŝdy* , il tuo fratello oltre d' averci fatto tanto male , hà procurato ancora di farci esiliare da questo paese .

Dell' Infinito, quando si usa cogli Affissi di possessione .

Il Verbo Infinito , quando si trova cogli Affissi di possessione , vuole innanzi di se il Nominativo del Verbo Finito , un Genitivo determinato , o indeterminato , o tacito, o espresso per supposto , e il Caso de Verbo , donde nasce : e dopo di se ha il Verbo Finito , che lo regge come suo Caso .

V.g.

V. g. یارن سنك بورایه کلمك اقتضا ایدر *jàryn senìn- bùraja gelmèn- iktizà edèr*, bisogna, che tu venga quì domani : سنك *senìn-* si mette in Genitivo, perchè è il supposto dell' Infinito کلمك *gelmèn-*, e sarebbe Nominativo, se non vi fosse il detto Infinito ; e کلمك *gelmèn-* si mette in Nominativo, perchè il Verbo اقتضا ایدر *iktizà edèr*, che lo regge, vuole innanzi di se il Nominativo. قرنداشك ترکجه اوقومه کوجنمیور *kardaśỳn- Türkğe okumamà ğügènmejor*, al tuo fratello non rincresce, che io leggo in Turco : قرنداشك *kardaśỳn-* è l' agente del Verbo Finito کوجنمیور *ğügènmejor*, e اوقومه *okumamà* è l' Infinito, in cui il supposto è soppresso, e *s'* intende dall' Affisso della prima persona مه *ma*. بن سنك قزقرنداشمله اولنمکی استرم *ben senìn- kyz kardaśỳm yla evlenmen-ì istèrim*, io voglio, che tu ti accasi colla mia sorella: سنك *senìn-* è il supposto dell' Infinito اولنمکی *evlenmen-ì*, e قزقرنداشمله *kyz kardaśym yla* è il Caso, che vuole innanzi di se il Verbo اولنمك *evlenmèk*. بن سنك شو مکتوبی یازمکدن چوق حظ ایتدم *ben senìn- śu mektübü jazman-dàn ćiok hazz etdìm*, io molto mi son rallegrato, che tu hai scritto quella lettera.

Con tutto ciò si deve osservare, che quando l'Infinito

va

va in Accusativo, e il Verbo, donde nasce, vuol l' Accusativo determinato, allora non si può fare Infinito, ma si risolve per la particola که *kki*, come بن بلورمکه سن قرنداشکی دوکدک *ben bilirim kki sen kardaşyn-y dögdün-*, io so, che tu hai battuto il tuo fratello, e alle volte senza که *kki*, come سن قرنداشکی دوکدک بن بلورم *sen kardaşyn-y dögdün-ben bilirim*.

Del Presente, e Preterito imperfetto dell' Infinito.

La voce del Presente dell' Infinito è l' istessa, che quella del Preterito imperfetto; onde quando è retta dal Tempo Presente, si piglia per Presente, e quando è retta dall' Imperfetto, si piglia per Preterito imperfetto, come si può vedere dai seguenti due esempj: بن قرنداشکك اسعانبوله کلمسنی استرم *ben kardaşyn-yn- Ystambolà gelmesini istèrim*, io voglio, che il tuo fratello venga in Costantinopoli: بن سنك اسعانبوله کلمکی استر ایدم *ben senin- Ystambolà gelmen-i istèr idim*, io volevo, che tu venissi in Costantinopoli.

Alle volte però il Presente dell' Infinito si esplica pel Preterito perfetto dell' Indicativo, quando dipende dal medesimo Preterito perfetto, come بن سنك شو مکتوبی یازمکدن چوق حظ ایتدم *ben senin- şu mektübü jazman-dàn ćiok hazz etdim*

etdim, io molto mi son rallegrato, che tu hai scritto questa lettera.

Del Preterito perfetto, e più che perfetto dell' Infinito.

La voce del Preterito perfetto dell' Infinito è l'istessa, che quella del Preterito più che perfetto; onde quando è retta dal Tempo Presente, o dal Preterito perfetto, si piglia per Preterito perfetto, e quando è retta dall' imperfetto, o dal Preterito più che perfetto, si piglia per Preterito più che perfetto, come بن سنك بزه كلديككى بلورم *o* بلدم *ben senin- bizè ǵeldiǵin-i bilirim*, o *bildim*, io so, o ho saputo, che tu sei venuto da noi: بن سنك دون اويمزه كلديككى بلور ايدم *o* بلدى ايدم *ben senin- düin evimizè ǵeldiǵin-i bilir idim*, o *bildi idim*, io sapevo, o avevo saputo, che tu jeri eri venuto in nostra casa.

Del Futuro semplice, e del Futuro misto dell' Infinito.

Il Futuro semplice dell' Infinito si costruisce nel medesimo modo, che gli altri Tempi; ma oltre la propria significazione ha anche quella di *voler amare*, *leggere*, &c. come بن سنك بزم اوه كلجككى دويدم *ben senin- bizim evè ǵeleǵeǵin-i dujdüm*, io mi son accorto, che tu volevi venire in nostra casa.

Il Futuro misto poi spesse volte si trova usato col Pre-

Preterito perfetto; e non solamente significa *aver dovuto amare*, *leggere*, &c. ma anche *aver voluto amare*, *leggere*, &c. come بن سزك قره دكزه كيده‌جك اولديغكزى چوقدن دويدم *ben sizin- Karà den-izè gideğèğ oldughun-uzù ciokdàn dujdùm*, io da molto tempo ho compreso, che voi avreste voluto andar al Mar Negro.

Dell' Infinito presente, quando si usa senza Genitivo.

Quando la terza persona singolare del Presente dell' Infinito ha per il Caso del Verbo, donde nasce, un Accusativo indeterminato, e viene retta dai Verbi اوكرنمك *öğrenmèlt*, اوكرتمك *öğretmèlt*, e بلمك *bilmèlt*, si usa senza Genitivo, non avendo altro Agente, o Supposto, che quello del medesimo Verbo Finito, come بونده ايو كتاب باغلمسنى بلورلرمى *bundà eji kitàb baghlamasyny bilirlèrmi*? qui sanno legare bene i libri? سن بو طرز يازو يازمسنى كيمدن اوكرندك *sen bu tarz jazy jazmasyny kimdèn öğrendin-*? tu da chi hai imparato a scrivere in questa maniera?

Dell' Infinito presente unito agli Affissi di possessione della terza persona, e retto dal Verbo Impersonale وار var.

L' Infinito presente unito agli Affissi di possessione della terza persona si trova alle volte usato col Verbo Im-

 per-

personale وار *var* per spiegare qualche gran fatto, o Eroica azione, che faccia maraviglia a chi l'ascolta, come سن بنم بابامى طانرميسن انك بر وقت اون بش حيدودى بر صوپه ايله اولدرمسى وار *sen benim babamy tanyrmysyn? onùn- bir vakt on beś hajdudù bir sopà ila öldiùrmesi var*, tu conosci il mio padre? Egli una volta ha ucciso con una mazza quindici Assassini.

Del Preterito perfetto dell' Infinito, quando è retto dal Verbo استمك *istemèlk*.

Il Preterito perfetto dell' Infinito, quando dipende dal Presente del Verbo استمك *istemèlk*, si usa come Presente. V. g. بن سزك بورايه كلديككزى استرم *ben sizin bùraja ģeldi-ģin-izi istèrim*, io voglio, che voi veniate quì.

Se poi la voce del detto Verbo استمك *istemèlk* è d' Imperfetto, si esplica il Preterito perfetto dell' Infinito per Imperfetto, come بن سنك بورايه كلديككى استرايدم *ben senin-bùraja ģeldiģin-i istèr idim*, io volevo, che tu venissi quì.

Del Preterito perfetto dell' Infinito, quando significa tempo, modo, o maniera.

Quando il Preterito perfetto dell' Infinito è retto dal Verbo كورمك *görmèlk*, significa tempo, modo, o maniera,

co-

come بن سنك اوده مه كلديككى كوردم *ben senin- odamà ǵeldiǵin-i ǵördüm* , io ho veduto , quando tu sei venuto in mia camera : سن بنم يازو يازديغمى كوردكمى *sen benim jazy jazdyghymy ǵördün-mii* ? tu hai veduto, come , o in che maniera io scrivo ?

Del Preterito perfetto dell' Infinito , quando è retto dal Verbo Impersonale وار var , *e* يوق jok .

Il Preterito perfetto dell' Infinito si usa alle volte col Verbo Impersonale وار *var* , e يوق *jok* ; e conforme alle voci del Verbo Sostantivo ايم *im* , colle quali si trova congiunto , porta il fignificato di tutti i Tempi passati dei Modi Finiti , come

Modo Indicativo .	*Modo Indicativo .*
بنم سوديكم وار *benim sevdiǵim var* , io qualche volta ho amato .	بنم سوديكم يوق *benim sevdiǵim jok* , io non ho mai amato .
سوديكم وارايدى *sevdiǵim var ydy* , io qualche volta avevo amato .	سوديكم يوغيدى *sevdiǵim jogh ydy* ; io non avevo mai amato .
سوديكم وارايمش *sevdiǵim var ymyś* , si dice , che io qualche volta avessi amato .	سوديكم يوغيمش *sevdiǵim jogh ymyś* , si dice , che io non avessi mai amato .

Modo Sunbjuntivo.

سودیکم وار ایسه *sevdiğim var ysa*, se mai io ho amato.

سودیکم وار ایسه ایدی *sevdiğim var ysa idy*, se io avevo qualche volta amato.

سودیکم وار ایسه ایمش *sevdiğim var ysa imyś*, o سودیکم وار ایمش ایسه *sevdiğim var ymyś ysa*, se si dice, che io qualche volta avessi amato.

سودیکم اولسه *sevdiğim olsà*, se mai io avessi amato.

سودیکم اولسیدی *sevdiğim olsà idy*, se io per l'avanti qualche volta avessi amato.

Modo Subjuntivo.

سودیکم یوغیسه *sevdiğim jogh ysa*, se io non ho mai amato.

سودیکم یوغیسه ایدی *sevdiğim jogh ysa idy*, se io non avevo mai amato.

سودیکم یوغیسه ایمش *sevdiğim jogh ysa imyś*, o سودیکم یوغیمش ایسه *sevdiğim jogh ymyś ysa*, se si dice, che io non avessi mai amato.

سودیکم اولمسه *sevdiğim òlmasa*, se io non avessi mai amato.

سودیکم اولمسیدی *sevdiğim òlmasa idy*, se io per l'avanti non avessi mai amato.

Mo-

Modo Indicativo.

سنك سودیکك وار *senìn-sevdiǧìn-var*, tu qualche volta hai amato, &c.

Modo Indicativo.

سنك سودیکك یوق *senìn-sevdiǧìn-jok*, tu non hai mai amato, &c.

Vedi il resto nelle Conjugazioni.

Del Futuro semplice dell' Infinito, quando è retto dal Verbo استمك *istemèk.*

Il Futuro semplice dell' Infinito, quando sta innanzi al Verbo استمك *istemèk*, ha forza di Presente, e di Preterito imperfetto, come سنك كلجككى استرم *senìn-ǧeleǧeǧin-ì istèrim*, voglio, che tu venga: سنك كلجككى استرايدم *senìn-ǧeleǧeǧin-ì istèr idim*, volevo, che tu venissi.

Del Dativo del Futuro semplice dell' Infinito.

Il Dativo del Futuro semplice dell' Infinito molte volte si usa in cambio del Gerundio in مجك ايكن *eǧeǧ iken* col Nominativo innanzi, e col Caso del Verbo, donde nasce, come قرنداشم اسپانيايه كيدهجكينه اناطولييه كتدى *kardaşym Yspanijajà ǧideǧeǧinè Anadolujà ǧitdì*, il mio fratello in vece d' andar in Ispagna è andato a Napoli.

Del

Del Futuro semplice dell' Infinito, quando è retto dal Verbo كلمك *ǵelmèk.*

Il Verbo كلمك *ǵelmèk* usato impersonalmente col Futuro semplice dell' Infinito significa l' istesso, che *aver voglia*, come سنی دوكهجكيم كليور *seni döǵeǵeǵim ǵelijor*, mi viene la voglia di bastonarti.

Dell' Infinito unito agli Affissi di possessione, e retto dai Nomi, e Preposizioni.

L' Infinito, quando non dipende dal Verbo Finito, non si può usare, se non coi Nomi, e Preposizioni ده *de*, ایله *ile*, كبی *ǵibi*, ایچون *ičiün*, برو *beri*, كوره *ǵörè*, اوزره *üzrè*, سببیله *sebebi ile*, سببندن *sebebindèn*, قدر *kadar*, وقت *vakt*, زمان *zamàn*, e simili, come si può vedere dai seguenti esempj.

سز كليسايه وارمكزده نيچون قزلريكزی برابر كوترمزسكز *siz kilisejè vàrman-yzda ničiün kyzlaryn-yzy beraber ǵötür-mèzsin-iz?* quando voi andate in Chiesa, perchè non portate insieme le vostre figlie? سز اله غدر ايتمكزله جنته نايل اولمزسكز *siz elè ghadr etmen-iz ile gennetè nail olàmazsyn-yz,* voi col far torto al prossimo non potrete acquistar il Paradiso: بن سنی سومهدن اوتری سكا بو قدر نصحت ايدهيورم *ben seni*

seni sevmemdèn ötürü san-à bù kadar nasihat edèjorum, io ti ammonisco tanto, perchè ti amo: قرنداشكك استانبوله كلمسى سببيله o سببندن بنده برقاچ پاره قازندم *kardaşyn-yn- Ystambolà ĝelmesi sebebi ile*, o *sebebindèn bènde bir kaĉ parà kazandym*, per la venuta, o a cagion della venuta del tuo fratello in Costantinopoli io ancora ho guadagnato qualche quattrino: سن قره دكزه كتديككده چوق فورطنه چكدكمى *sen Karà den-izè ĝitdiĝin-dè ĉiok furtunà ĉekdin-mi?* tu nell' andar al Mar Negro hai sofferto molte burrasche? بن سنى كورديكمله o كورديكم كبى طانيدم *ben seni ĝördüĝüm ile*, o *ĝördüĝüm ĝibi tanydym*, io tostoche, o subito che ti viddi, ti conobbi: بن سنى سوديكمدن اوترى o سوديكم ايچون سكا بوقدر نصيحت ايده يورم *ben seni sevdiĝimdèn ötürü*, o *sevdiĝim iĉiün sän-à bù kadar nasihat edèjorum*, io ti ammonisco tanto, perchè ti amo: قرنداشك قره دكزه كتديكندن برو كيفنى دوزده مدى *kardaşyn- Karà den-izè ĝitdiĝindèn beri kejfini düzedèmedi*, il tuo fratello da che è stato nel Mar Negro non ha potuto ancora ricuperare la salute: بن تركجه يى المدن كلديكى قدر سكا اوكردرم *ben Türkĉeji elimdèn ĝeldiĝi kadar san-à öĝredirim*, io per quanto mi sarà possibile t'insegnerò la lingua Turca: قرنداشك اولنديكى وقت ايو دوكن

 ايده يى

ايتديمى *kardaşyn- evlendiği vakt eji düğün etdimi* ? il tuo fratello, quando si è accasato, ha fatto delle belle nozze ? سن كليسايه كتديكك زمان بنم ايچونده دعا ايدرميسن *sen Kilisejè ğitdiğin- zamàn benim ićinde dua edèrmisin* ? tu, quando vai in Chiesa, preghi anche per me ? سن تركجه يى بو قدر بلديككه كوره چوقدن باش ترجمان اولمالو ايدك *sen Türkćeji bù kadar bildiğin-è görè ćiokdàn baś terğimàn olmaly idyn-*, tu sapendo così bene la lingua Turca dovevi esser fatto Primo Dragomanno da molto tempo : بز بو شيلرى سزه كورديكمز اوزره نقل ايدرز *biz bu śejleri sizè gördüğümüz üzrè nakl edèriz*, noi vi racconteremo queste cose conforme le abbiamo vedute : اوق يلانى اويله بر زهرلو يلاندركه انسانى صوقديغى برله هلاك ايدر *ok jylany öjlè bir zehirli jylàndyrki insany sòkdughù birlè helak edèr*, il saettone è un serpente sì velenoso, che appena morso l' uomo l' uccide : بن سزه كلديكم كون بونده بر بيوك يانغين اولدى *ben sizè geldiğim ğün bundà bir böjük janghyn oldù*, qui successe un grand' incendio nell'istesso giorno, in cui io venni da voi : اسبانبوله كيده جككك وقت بكا خبر ايله *Ystambolà ğideğeğin-vakt ban-à chabèr ejlè*, fami sapere, quando hai d' andar in Costantinopoli.

CA-

CAPITOLO XII.

Della Costruzione del Verbo Impersonale كرك *gerèk* .

Il Verbo Impersonale كرك *gerèk* unito alle terze persone Singolari del Verbo Sostantivo ايم *im* si usa personalmente colla seconda Voce dell' Imperfetto del Subjuntivo, e impersonalmente col Presente dell' Infinito, e significa debito, obbligo, e necessità di far una cosa, come

Presente.

Sing. بن سنى سوسم كرك *o* كركدر *ben seni sevsèm gerèk*, o *gerèkdir*, bisogna, che io ti ami.

سن بنى سوسك كرك *sen beni sevsèn- gerèk*, bisogna, che tu mi ami.

او بنى سوسه كرك *o beni sevsè gerèk*, bisogna, che quello mi ami.

Plur. بز سنى سوسك كرك *biz seni sevsèk gerèk*, bisogna, che noi ti amiamo.

سز بنى سوسكز كرك *siz beni sevsen-iz gerèk*, bisogna, che voi mi amiate.

انلر بنى سوسه لر كرك *onlàr beni sevselèr gerèk*, bisogna, che quelli mi amino.

Im-

Imperfetto.

Sing. بن سنى سوسم كرك ايدى *ben senì sevsèm ğerèğ idi*, bisognava, che io ti amassi.

سن بنى سوسك كرك ايدى *sen benì sevsèn- ğerèğ idi*, bisognava, che tu mi amassi.

او بنى سوسه كرك ايدى *o benì sevsè ğerèğ idi*, bisognava, che quello mi amasse.

Plur. بز سنى سوسك كرك ايدى *biz senì sevsèk ğerèğ idi*, bisognava, che noi ti amassimo.

سز بنى سوسكز كرك ايدى *siz benì sevsen-iz ğerèğ idi*, bisognava, che voi mi amaste.

انلر بنى سوسهلر كرك ايدى *onlàr benì sevselèr ğerèğ idi*, bisognava, che quelli mi amassero.

Infinito.

انى سومك كرك o كركدر *onù semèk ğerèk*, o *ğerèkdir*, bisogna amar quello.

انى سومك كرك ايدى *onù sevmèk ğerèğ idi*, bisognava amar quello.

CA-

CAPITOLO XIII.

Della Costruzione di alcuni Nomi Sostantivi.

Dei due Sostantivi posti insieme.

Quando nella Clausola s' incontrano due Nomi Sostantivi, che appartengano l' uno all' altro, è necessario, che si accordino in numero, o pure si faccia la risoluzione per il Participio اولان *olàn*, come استانبول تكورى اونبرنجى قسطنطيندن برو *Ystambòl telküri on biringi Kostantindèn berì*, fin dal tempo di Costantino undecimo Imperatore di Costantinopoli; o colla risoluzione استانبول تكورى اولان اونبرنجى قسطنطيندن برو *Ystambòl telküri olàn on biringi Kostantindèn berì*, fin dal tempo di Costantino undecimo, che fù Imperatore di Costantinopoli.

Del Sostantivo col Dativo.

I Nomi Sostantivi, quando si riferiscono l'uno all'altro, ancorchè non vi sia il Verbo ايم *im*, possono alle volte avere il Dativo in luogo del Genitivo, come اول آدم بابامه دوست قرنداشمه دوشمن *o adàm babamà dost, kardaşymà duşmàn*, quell' uomo è amico a mio padre, e nemico a mio fratello.

CA-

CAPITOLO XIV.

Della Costruzione di varj Nomi Adjettivi.

Del Nome Adjettivo col Dativo.

Alcuni Nomi Adjettivi hanno il Dativo di quella cosa, o persona, a cui si riferisce il lor significato; e questi sono فايدهلو *faidalỳ*, لايق *lajỳk*, e simili, come خرسعيانلره فايدهلو *Kristianlarà faidalỳ*, utile ai Christiani: بونلر پادشاهه لايق برهديهدر *bunlàr padišahà lajỳk bir hedijèdir*, questi sono regali degni per un Imperatore.

Del Nome Adjettivo, che ha l' Ablativo.

Il Nome Adjettivo, quando significa *allontanato*, o *separato* da una cosa, o persona, come pure *sicuro*, *libero*, *immune*, *scevero* da qualche male, vuole innanzi di se l' Ablativo, come كوزدن اوزاق كوكلدنده اوزاقدر *gözdèn uzàk gön-iildènde uzàkdyr*, chi è lontano dagli occhi, è lontano anche dal cuore: الله سزى قورقودن و بلادن امين ايليه *Allàh sizi korkudàn, ve beladàn emin ejlejè*, Iddio vi renda severi, e immuni dai timori, e malanni.

Del Nome Partitivo.

Quando si estrae una parte d' un numero, o quantità maggiore, il Nome del numero, e della quantità si mette

in

in Genitivo, il quale alle volte si lascia, e tacitamente s'intende dagli Affissi di possessione, co' quali il Nome Partitivo si trova congiunto, come خرستیانلرك ازی *Kristianlaryn-azy*, pochi dei Cristiani: دوردمزك بری *dördümüzün- biri*, alcuno di noi quattro: ایکنجیسی *ikingisi*, il secondo di loro, vi s' intende انلرك *onlaryn-*: عقللوسی *akyllysy*, degli uomini il prudente, vi s' intende ادملرك *adamlaryn-*.

Alle volte il Caso del Partitivo si mette anche in Ablativo, e allora il Nome Partitivo non si esprime cogli Affissi di possessione, come بو بزدندر *bu bizdèndir*, questo è del nostro corpo, paese, patria, o setta: شو اتمکدن بکا برلقمه ویر *šu ekmekdèn ban-à bir lokmà ver*, dami un boccone di quel pane.

Dei Nomi del Numero Cardinale, Distributivo, e di quelli, che significano numero indeterminato.

I Nomi del Numero Cardinale, e Distributivo, come pure quelli, che significano numero indeterminato, quando si aggiungono ai Nomi Sostantivi, non solamente restano indeclinabili, come tutti gli altri Adjettivi, ma anche tolgono dai Sostantivi Plurali la finale sillaba لر *ler*, o *lar*, come دون استانبولده ایکی ادم دوکشلر *dün Ystamboldà iki*

adàm

adàm dögmüšlèr, si dice, che jeri in Costantinopoli abbiano bastonato due persone : هر بريكزه اوچر غروش ويرهيم مي *hèr birin-izè üčèr ghrùš vereimmi* ? volete, che io dia tre Piastre a ognuno di voi ? بوكون بزه چوق پاپاس كلدى *bu ğün bizè čiòk papàs ğeldi*, oggi son venuti da noi molti Sacerdoti.

Il Nome Distributivo si usa, quando si vuol dividere un numero in parti uguali, come شو كتابلرى برر برر تميزلملو *šu kitablary birèr birèr temizlemeli*, bisogna nettare questi libri a uno a uno : اوچ درهم كومش الدم درهمى اونبرر پارهيه *üč drem ğümüš aldym, dremi on birèr parajà*, ho comprato tre dramme d' argento a undici Parà la dramma : بو اوك دوردر پنجرهلو ايكى اودهسى وار *bu evin- dördèr penğereli ikki odasy var*, questa casa ha due camere di quattro finestre : هر بربمزه قرقر غروش ويرديلر *hèr birimizè kyrkàr ghrùš verdilèr*, hanno dato ad ognuno di noi quaranta Piastre.

Del Nome Comparativo, e Superlativo.

Il Nome Comparativo, e Superlativo vogliono innanzi di se l' Ablativo di quella persona, o cosa, colla quale si fa la comparazione, come علم شكردن طاتلودر *ilm šekerdèn tatlydyr*, la scienza è più dolce del zucchero, o che il zuc-

zucchero : اوغلی باباسندن عقللو *oghlù babasyndàn akylly*, il figlio è più savio, che il padre, o del padre: قزی اناسندن چوق بلور *kyzy anasyndàn ciok bilir*, la figlia sa più della madre, o che la madre.

Ma quando in lingua Italiana si esprime il Superlativo coll' articolo *il*, o *la*, in Turco si mette il Positivo cogli Affissi di possessione della terza persona, e colla particola اك *en-*, o senza, il Nome della cosa superata va in Genitivo, come استانبوللولرك عالمی o اك عالمی بودر *Ystambollu-laryn- alimi*, o *en- alimi bu dur*, questo è il più erudito dei Costantinopolitani.

Quando poi ne' gradi di comparazione si trovano due Infiniti, il secondo Infinito, che esprime la cosa superata, va in Ablativo colla particola ایسه *ise*, o senza, come یازمق اوقومقدن ایودر *jazmàk okumakdàn ejidir*, è meglio scrivere, che leggere: بونی بویله ایتمه‌دن ایسه ایتمامسی o ایتمامك اولی در *bunù böjlè etmedèn ise, ètmemesi*, o *ètmemek evlàdyr*, è meglio di non fare questa cosa, che di farla in questa maniera.

Della Costruzione de' Pronomi Possessivi.

I Nomi Possessivi quantunque si adoperino coi loro

 Affis-

Affissi, o Reciprochi, come sufficientemente si è dimostrato nella Prima Parte di questa Grammatica, pure quelli della prima, e seconda persona del Numero Plurale alle volte si trovano usati anche senza quelle aggiunte, come بزم او *bizìm ev* la nostra casa: بزم قویو *bizìm kujù*: il nostro pozzo: بزم خدمتکار *bizìm chyzmetkàr*, il nostro servo: بزم اوده *bizìm odà*, la nostra camera, e molti altri simili Sostantivi, che ti saranno insegnati più dall' uso, che dalla Regola.

Della Costruzione de' Nomi Relativi indefiniti.

I seguenti Nomi Relativi, quando non si mettono coll' interrogazione, vogliono il Subjuntivo.

کیم *kim*, chi, نه *ne*, quelche, قنغیمز *hànghymyz*, chiunque di noi, کمسه *kìmse*, se alcuno, con i composti هرکیم *hèr kim*, هرکیمکه *hèr kimki*, chiunque: هرنه *hèr ne*, هرنهکه *hèr nelki*, qualunque cosa: بر کمسه *bir kimse*, se alcuno: هیچ برکمسه *hič bir kimse*, se mai alcuno: هر قنغیمز *hèr hànghymyz*, chiunque di noi altri. کیم کلورسه کلسون *kìm gelìrse gelsin*, chi vuol venire che venga: نه ایدهجك ایسك ایله *ne edegèg isen- ejlè*, fà quel, che hai da fare, o vuoi fare: قنغیسی کلورسه کلسون *hànghysy* *ge-*

ģelirse ģelsin, chiunque di loro vuol venire che venga: کمسه o برکمسه o هیچ برکمسه کلورسه اچمه قپویی *kimse*, o *bir kimse*, o *hić bir kimse ģelirse àćma kapujù*, se alcuno viene, non aprirgli la porta: هرکیم o هرکیمکه کلورسه دیکه اوده دکلم *hèr kim*, o *hèr kimlki ģelirse delki evdè deģilim*, chiunque viene, digli, che non sono in casa, هرقنغیکز کلورسکز کلیك *hèr hànghyn-yz ģelirsen-iz ģèlin-*, chiunque di voi altri vuol venire che venga, هرنه ایدهیورسك کوریورم *hèr ne edèjorsan ģöriijorum*, io sto osservando tutto quel, che fai: هرنه یازلدی ایسه دویدق *hèr ne jazyldy isa dujdùk*, abbiamo saputo tutto quel, che è stato scritto.

CAPITOLO XV.

Della Costruzione di alcuni Adverbj.

Degli Adverbj di numero indeterminato, di tempo, e di modo.

I seguenti Adverbj, che significano numero indeterminato, tempo, e modo, quando si usano senza interrogazione, vogliono sempre il Subjuntivo.

Adverbj di numero indeterminato. نقدر *nèkadar*, tanto: هرنقدر *hèr nekadar*, ogni volta che: قاچ کره *kać kerrè*, قاچ دفعه *kać def-a*, ogni volta che.

بن

بن كندومى نقدر سورسم سنيده اولقدر سورم *ben ğendl-mi nèkadar sevèrsem , senide òkadar sevèrim* , tanto ti amo , quanto me stesso : سن هر نقدر بورايه كليورسك قرنداشمله غوغا ايده يورسن *sen hèr nèkadar bùraja ğelijor-san- , kardaşyǹ yla kavghà edèjorsun* , tu ogni volta che quì vieni , contrasti con mio fratello : بن قاچ كره *o* قاچ دفعه سزى ارادم ايسه بولمدم *ben kać kerrè , o kać defa sizì aradym ysa bulàmadym* , io ogni volta che vi ho cercato , non ho potuto mai ritrovarvi.

Adverbj di tempo . قچان *hacian* , قچانكه *haciànki* , نه زمان *ne zamàn* , نه زمانكه *ne zamànki* , نه وقت *ne vakt* , quando , coi composti هر نه زمان *hèr ne zamàn* , هر نه وقت *hèr ne vakt* , ogni volta che : قچان استانبوله كيدرسك خدمتكاريمده برابر كوتر *haciàn Ystambolà ğidèrsen- chyzmet-kiarymyda barabàr ğötür* , quando vai in Costantinopoli , prendi insieme anche il mio servo : قچانكه بر دخى بزم اوه كلورسك اوغلكيده برابر كتور *haciànki bir daha bizim evè ğelirsen- , oghlun-ùda barabàr ğetir* , quando verrai un altra volta in casa nostra,porti insieme anche il tuo figlio: نه زمان قرنداشك بورادن كچجك اولورسه ديكه بكا كلسون *ne zamàn kardaşyǹ- bùradan ğećeğèğ olùrsa, delli ban-à ğelsin* , quan-do

do vedrai il tuo fratello passare di quà , digli , che venga da me : سن نه وقت طعام ایدرسك شراب ایچرمیسن *sen ne vakt ta-am edèrsen- šaràb ičèrmisin* ? tu quando pranzi bevi del vino ? هر نه وقت بن سنی كوریورسم پدرك خاطریمه كلیور *hèr ne vakt ben seni g̀örüjorsam, pederin- hatrymà g̀elijor*, ogni qual volta che io ti vedo , mi viene in mente il tuo padre : هر نه زمان پدریكی كوررسك بندن سلام ایله *hèr ne zamàn pederin-i g̀örürsen-* , *bendèn selàm ejlè* , qualora vedrai il tuo padre , salutalo da mia parte .

Advebj di modo . نیجه *nig̀e* , نه اصل *nasyl* , نه شكل *ne šekil* , come : نیجه‌كه *nig̀elki* , siccome : هرنه اصل *hèr nasyl* , هرنه شكل *hèr ne šekil* , comunque .

بن نه شكل o نه اصل o نیجه ایدرسم سزده اویله ایدك *ben ne šekil* , o *nasyl*, o *nig̀e edèrsem* , *sizde öjlè edin-* , come fo io , fate così ancora voi : نیجه اولورسه اولسون *nig̀e olùrsa olsùn* , sia come si voglia : سز نیجه‌كه بزی صایمزسكز بزده سزی اویله‌جنه آدم یرینه قومیز *siz nig̀elki bizi sajmàzsan-yz bizde sizi öjleg̀enè adàm jerinè komàiz* , siccome voi non ci stimate , così noi ancora non vi teniamo in verun conto : هرنه اصل o هرنه شكل ایدرسك ایله *hèr nasyl* , o *hèr ne šekil edèrsen- ejlè* , fa comunque vuoi .

Si

Si noti, che نه شکل *ne sekil*, نه‌اصل *nasyl*, e نیجه‌که *nigeki* significano anche *subito che*, o *tostoche*, come قرنداشك نیجه‌که وزیرك قرشوسنه چقدی ایسه قورقوسندن بایلدی *kardašyn nigeki Vezirin karšysynà čykdy isa, korkusundàn bajyldy*, il tuo fratello tostoche comparve avanti il Vesìr, svenne per la paura.

Degli Adverbj, o particole dinotanti desiderio.

Gli Adverbj, o le particole, che significano volontà, e desiderio, si usano non solamente coll' Ottativo, ma anche col Subjuntivo. Tali sono بولایکه *bolàjki*, کاشکه *keške*, الله ویرسون *allàh versin*, الله ویرسونکه *allàh versinki*, الله ویره *allàh verè*, الله ویرسه *allàh versè*, الله ویریدی *allàh verèidi*, الله ویریدیکه *allàh verèidiki*.

بولایکه *bolàjki* si mette con tutti i Tempi dell' Ottativo, colla prima Voce del Preterito imperfetto del Subjuntivo, e con tre penultimi Più che perfetti dell' istesso Modo, come بولایکه سویدم o سوسیدم *bolàjki sevèidim*, o *sevsèidim*, Iddio volesse, che io amassi: بولایکه سومش اولم o سومش اولسم *bolàjki sevmiš olàm*, o *sevmiš olsàm*, Iddio voglia, che io abbia amato: بولایکه سومش اولیدم o سومش اولسیدم *bolàjki sevmiš olàidym*, o *sevmiš olsàidym*, Iddio

vo-

volesse, che io avessi amato: بولایکه سوم o سوسم *bolàjlki sevèm*, o *sevsèm*, Iddio voglia, che io ami.

کاشکه *keškè* ha il Preterito imperfetto, e più che perfetto dell' Ottativo, la prima Voce del Preterito imperfetto del Subjuntivo, e i tre penultimi Più che perfetti del medesimo Modo, come pure la prima Voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto del Subjuntivo di dovere, ed obbligo, come کاشکه سویدم o سوسیدم *keškè sevèidim*, o *sevsèidim*, Iddio volesse, che io amassi: کاشکه سومش اولسم *keške sevmiš olsàm*, Iddio voglia, che io abbia amato: کاشکه سومش اولیدم o سومش اولسیدم *keške sevmiš olài-dym*, o *sevmiš olsàidym*, Iddio volesse, che io avessi amato: کاشکه سوسم *keške sevsèm*, Iddio voglia, che io ami: کاشکه سوهجك اولسم *keške sevegèg olsàm*, Iddio voglia, che io abbia da amare: کاشکه سوهجك اولسیدم *keške se-vegèg olsà idym*, Iddio volesse, che io avessi da amare.

الله ویرسون *allàh versin* si usa con certe Voci del Preterito perfetto, e del Futuro dell' Ottativo, che in alcune persone hanno qualche rassomiglianza con quelle dell' Imperativo, come الله ویرسون سومش اولهیم *allàh versin sevmiš olaim*, Iddio voglia, che io abbia amato, سومش اولهسن

sev-

sevmiš olàsyn, سومش اولسون *sevmiš olsùn*. Plur. سومش اولهلم *sevmiš olalym*, سومش اولهسکز *sevmiš olàsyn-yz*, سومش اولسونلر *sevmiš olsunlàr*, الله ويرسون سوهيم *allàh versin seveim*, Iddio voglia, che io ami, سوهسن *sevèsin*, سوسون *sevsin*. Plur. سوهلم *sevelim*, سوهسکز *sevèsin-iz*, سوسونلر *sevsinlèr*.

الله ويرسونکه *allàh versinki* si mette solamente coll' accennata Voce del Preterito perfetto, come الله ويرسونکه سومش اولهيم *allàh versinki sevmiš olaim*, Iddio voglia, che io abbia amato.

الله ويره *allàh verè* non solamente vuole il Preterito imperfetto, Perfetto, e Futuro dell' Ottativo, ma ancora il Preterito più che perfetto indefinito del Subjuntivo, come الله ويره سويدم *allàh verè sevèidim*, Iddio volesse, che io amassi: الله ويره سومش اولم *o* سومش اولسم *allàh verè sevmiš olàm*, o *sevmiš olsàm*, Iddio voglia, che io abbia amato: الله ويره سوم *allàh verè sevèm*, Iddio voglia, che io ami.

الله ويرسه *allàh versè* si mette colla prima Voce del Preterito imperfetto del Subjuntivo, come الله ويرسه سوسم *allàh versè sevsèm*, Iddio voglia, che io ami.

الله

الله ويريدى *allàh verèidi*, e الله ويريديكه *allàh verèidilki* si usano tanto col Preterito imperfetto, e più che perfetto dell' Ottativo, quanto coi due penultimi Più che perfetti del Subjuntivo, come الله ويريدى *o* ويريديكه سويدم *o* سوسيدم *allàh verèidi*, o *verèidilki sevèidim*, o *sevsèidim*, Iddio volesse, che io amassi: الله ويريدى *o* ويريديكه سومش اوليدم *o* سومش اولسيدم *allàh verèidi*, o *verèidilki sevmiś olàidym*, o *sevmiś olsàidym*, Iddio volesse, che io avessi amato.

CAPITOLO XVI.

Del Gerundio, e Supino.

Il Gerundio in رايكن *o* ركن *er ilken*, quando è congiunto col Presente, si esplica pel Presente, e quando è congiunto col Preterito perfetto, si esplica pel Preterito imperfetto, come انسان اويور ايكن سميرر *insàn ujùr ilken semirir*, l' uomo mentre dorme s' ingrassa: دون استانبوله كيدركن قرنداشكه راست كلدم *dün Ystambolà ģidèr ilken kardaśyn-à rast ģeldim*, jeri mentre andavo in Costantinopoli incontrai il tuo fratello.

Il Gerundio in ەرك *erèk* si usa per dire un' azione continua, e non interotta, e alle volte si ripete ancora

per maggior energia, come قرنداشك كيده‌رك كيده‌رك باشدن چقه‌يور *kardaśyn- ǵiderèk ǵiderèk baśdàn ćykàjor*, il tuo fratello a poco a poco va perdendo la testa, cioè comincia a impervertirsi.

Il Gerundio in نجه *inge*, quando è congiunto col Presente, e Futuro, si esplica pel Presente, e quando è congiunto coll' Imperfetto, e Perfetto, si esplica pel Preterito imperfetto, e Perfetto; come بن كلنجه سن صبر ايله *ben ǵelinǵe sen sabr ejlè*, abbi pazienza, finchè io venga: بن سويلينجه سن دكله *ben söjlejinǵe sen din-lè*, ascolta, mentre io parlo: سن سويله زيرا بن سويلينجه ايش باشقه اولور *sen söjlè, zira ben söjlejinǵe iś baśkà olùr*, parla tu, perchè se parlo io l' affare anderà diversamente: بزم اوده ايكى قناريه قوشمز وار ايدى برى اوتنجه اولبريده اوتر ايدى *bizim evdè iki kanàrja kuśumùz var ydy, biri ötünǵe ol biride ötèr idi*, noi avevamo in casa due Canarini, quando cantava uno, cantava anche l'altro: قرنداشك بنى كورنجه قاچدى *kardaśyn- beni ǵörünǵe kaćdy*, il tuo fratello subito che mi ha veduto, è fuggito.

Il Supino è la Voce raddoppiata del Futuro dell' Ottativo, la quale, quando non si raddoppia, molte volte si ritro-

trova usata coi Verbi بلمك *bilmèk*, يازمق *jazmàk*, كلمك *ğelmèk* nei seguenti, e somiglianti modi di dire: سن بوكتابى اوقويه بلورميسن *sen bu kitaby okujàbilirmisin*? tu sai leggere questo libro: دون از قالدى قرنداشم اوله يازدى *dün az kaldy kardaşym ölèjazdy*, jeri poco mancò, che il mio fratello non morisse: دنيادە بويلە شيلر اولە كلمشدر *dünjadà böjlè şejlèr olà ğelmişdir*, tali cose sogliono essere nel Mondo.

CAPITOLO XVII.

Del Participio.

Il Participio partecipa del Nome, e del Verbo: partecipa del Nome, perchè si declina come i Nomi Adjettivi: partecipa del Verbo, perchè si costruisce, e significa tempo come i Verbi.

Il Participio ha la significazione Attiva, o Passiva secondo il Verbo, donde nasce; però il Participio passato in ديكم *diğim*, o *düğüm*, ديغم *dyghym*, o *dughum*, e il Futuro in هجكيم *eğeğim*, يجكيم *jeğeğim*, هجغيم *ağiaghym*, o يجغيم *jağiaghym* hanno sempre il significato Passivo, benchè vengano da' Verbi Attivi; onde tutti quei Verbi, che non hanno l' Accusativo paziente, o non significano

 stato

stato, o moto, sono privi di questi Participj, come si può vedere nelle Conjugazioni.

Del Participio presente in ن, ان en, يان jen, ان an, *o* يان jan.

Il Participio in ن, ان *en*, يان *jen*, ان *an*, o يان *jan*, se si congiunge al Presente, e Futuro, si esplica pel Presente, e Futuro; e se si congiunge all' Imperfetto, Perfetto, e Più che perfetto, si esplica pel Preterito imperfetto, Perfetto, e Più che perfetto, come اللّهى سون كناهدن احتراز ايدر *Allahỳ sevèn ğünahdàn ihtiràz edèr*, chi ama Iddio, si astiene dal peccato: يارن استانبوله كيدن بزم الايى سير ايدر *jàryn Ystambolà ğidèn bizim alajỳ sejr edèr*, domani chi anderà in Costantinopoli, vedrà la nostra marcia: اسكى زمانلرده اولنمك استميان ادملر پاپاس اولورلر ايدى *eskì zamanlardà evlenmèk istèmejen adamlàr papàs olurlàr ydy*, nei tempi trasandati gli uomini, che non volevano accasarsi, si facevano Religiosi: مالطهدن كلان اسيرلرى كوردكمى *Maltadàn ğelèn esirlerì ğördün-mü?* hai veduto gli schiavi, che sono venuti da Malta? كچنلرده اسپانيادن كلان انفيهيى قاچه صاتدى ايدك *ğečenlerdè Yspànijadan ğelèn enfijejì kačià satdỳ idyn-?* per quanto avevi ven-

venduto il tabacco, che ne' giorni passati era venuto da Spagna? ايو حكيملر اجلدن عبارت اولان مرضلرى طنورلر *eji hekîmlèr egeldèn ibarèt olàn marazlary tanyrlàr*, i buoni medici conoscono le infermità, quando sono mortali, cioè i buoni medici conoscono quelle infermità, che sono mortali.

Del Participio indeclinabile presente in ر er, ور, ر ir, ر ür, ار ar, ر yr, ور ur.

Il Participio indeclinabile in ر *er*, ور, ر *ir*, ر *ür*, ار, ر *ar*, ر *yr*, ور, ر *ur*, quando si congiunge col Presente, e Futuro, si esplica pel Presente dell'Indicativo, e Futuro dell' Ottativo; e quando si congiunge coll' Imperfetto, Perfetto, e più che Perfetto, si esplica pel Preterito Imperfetto dell' Indicativo, e dell' Ottativo, come شنديكى عصرلرده اللهك امرى اوزره حركت ايدر ادم از بولنور *sindikì asirlerdè Allahyn- emrì üzrè harekèt edèr adàm az bulunùr*, nei tempi presenti pochi si trovano, che operino secondo la legge di Dio: استانبولده طاليجيجيى ايو بلور ادم بولەمزسن *Ystamboldà Talijàngiajy eji bilir adàm bulàmazsyn*, non potrai trovare in Costantinopoli persona, che sappia bene l'Italiano: سنك باباك سوزينى سازينى بلوربر ترجمان ايدى *senìn-*

babàn-

babàn- sözünü sàzyny bilir bir tergimàn ydy, il tuo padre era un Dragomanno, che avea dell'intendimento: استانبولده ترکجه اوقوريازار ادم چوق *Ystamboldà Türkce okür jazàr adàm ciok*, in Costantinopoli vi sono molte persone, che sanno leggere, e scrivere in Turco.

L'istesso Participio in ر *er*, ور, ر *ir*, ر *ür*, ار, ر *ar*, ر *yr*, ور, ر *ur* si usa anche alle volte col Preterito perfetto dell'Indicativo del Verbo Reciproco اولمق *olmàk*, come سور اولدم *sevèr oldùm*, ho dovuto amare.

Del Participio passato in ديكم *digim*, *dügüm*, ديغم *dyghym*, *dughum*.

Il Participio in ديكم *digim*, *dügüm*, ديغم *dyghym*, *dughum* nella Voce non è niente differente dal Preterito perfetto dell'Infinito, ma nella costruzione è diverso; poichè il Preterito perfetto dell'Infinito vuole innanzi di se il Caso del Verbo, donde nasce, e il Participio richiede dopo di se come i Nomi Adjettivi un Sostantivo o espresso, o tacito, dal quale dipenda, come *o* سنك اوقوديغك كتابى اوقوديغك كتابى كوردم *senin- okudughùn- kitaby*, o *okudughùn- kitaby gördüm*, ho veduto il libro, che è stato letto da te: قرنداشك صاتون الديغى كتابى بكا كوستردى

kar-

kardaśyn- satyn aldyghy kitaby ban-à gösterdi, il tuo fratello mi ha dimostrato il libro, che ha comprato: سچان يديكى اتمكى كتور بورايه *syćiàn jediği ekmeji getir bùraja*, porta quì il pane, che è stato roso dai sorci: ويرديككك كتابى اوقومغه باشلدم *verdiğin- kitaby okumaghà baśladym*, ho incominciato a leggere il libro, che mi hai imprestato.

Del Participio indeclinabile passato in مش *miś*, *müś*, *myś*, o *muś*.

Il Participio indeclinabile in مش *miś*, *müś*, *myś*, o *mus*, quando si congiunge al Presente, e Futuro, si esplica pel Preterito perfetto dell' Indicativo, e Ottativo; e quando si congiunge alla prima Voce del Preterito più che perfetto del Subjuntivo, si esplica per la medesima voce, come مابينكزده تركجەيى اوقومش وارمى *mabejnin-izdè Turkćeji okumuś vàrmy*? vi è alcuno tra di voi, che abbia studiato la lingua Turca? كوه يمش روبالرى نه كتوردك بورايه *güvè jemiś rubalary ne getirdin- bùraja*? perchè hai portato quì gli abiti, che hanno roso le tarle? بو ولايتده قريسى ايله غوغا ايتمامش ادم بولەمزسن *bu vilajetdè karysy ila kavghà ètmemiś adàm bulàmazsyn*, in questo paese non potrai trovare persona, che non abbia contrastato colla sua

mo-

moglie : استانبولده لاطينجه‌يى اوقومش آدم بوليدم بو ولايته كلمزايدم *Ystamboldà Latinġeji okumuš adàm bulàidym*, *bu vilajetè ġelmèz idim*, se in Costantinopoli avessi trovato persona, che avesse studiato la lingua Latina, io non sarei venuto in questo paese.

Del Participio indeclinabile in دك *dik*, o دق *dyk*.

Il Participio indeclinabile in دك *dik*, o دق *dyk* nasce regolarmente dai Verbi Negativi; nella costruzione è simile al Participio indeclinabile passato in مش *miš*, ma nel significato è diverso, perchè secondo i Tempi, coi quali si trova congiunto, si può esplicare non solamente pel Preterito perfetto, ma anche pel Presente, come بو ولايتده كوزلر كورمدك شيلر كوريورز *bu vilajetdè ġözlèr ġörmedik šejlèr ġörüjoruz*, in questo paese vediamo cose, che l' occhio umano non ha veduto ancora : بو ولايتده بلمدك صناعت قالمدى *bu vilajetdè bilmedik sana-àt kàlmady*, non è rimasta arte, che in questo paese non sia stata conosciuta : بزى بو ولايتده سومدك آدم چوق *bizi bu vilajetdè sèvmedik adàm ciok*, in questo paese sono molti di quelli, che non ci amano.

Del

Del Participio Futuro in ەجكيم *eǧeǧim* , يجكيم *jeǧeǧim* , ەجغيم *aǧiaghym* , يغيم o يەجغيم *jaǧiaghym* .

Il Participio in ەجكيم *eǧeǧim* , يجكيم *jeǧeǧim* , ەجغيم *aǧiaghym* , يغيم o يەجغيم *jaǧiaghym* si costruisce come il Participio passato in ديكم *diǧim* , *düǧiim* , ديغم *dyghym* , *dughum* . V. g. اوقويەجغك كتابى پدريكه كوستر *okuja-ǧiaghyǹ- kitabỳ pederin-è göstèr* , dimostra al tuo padre il libro, che si deve da te leggere, o che tu hai da leggere: اوترەجغك او نه كوزل *oturaǧiaghyǹ- ev ne güzèl* ! o come è bella la casa, in cui hai da abitare!

Del Participio indeclinabile futuro in ەجك *eǧek* , يجك *jeǧek* , ەجق *aǧiak* , يجق o يەجق *jaǧiak* .

Il Participio indeclinabile in ەجك *eǧek* , يجك *jeǧek* , ەجق *aǧiak* , يجق o يەجق *jaǧiak* si costruisce come i Participj indeclinabili in ر *er* , e in مش *mis* . V. g. قرە دكزە كيدەجك كمى بومى *Karà den-izè gideǧèk gemì bumu* ? questa è la nave, che ha da andare al Mar Nero? باق اق دكزە كيدەجك كمى وارمى *bak Ak den-izè gideǧèk gemì varmy* , vedi, se vi è alcuna nave, che abbia da andare al Mediterraneo.

 Mol-

Molte volte questo Participio in ‌ءجك *egĕlk* , ييك *jegĕlk* , ءجق *aĝiak* , يق o يهجق *jaĝiak* si usa col Verbo ايم *im* , e significa tempo Futuro , ma congiunto con obbligo , e necessità di fare qualche cosa , come بن اويويهجغم *ben ujujaĝiàghym* , io ho da dormire : بن كيدهجك ايدم *ben ĝideĝèĝ idim* , io ero per andare , &c.

Del Participio indeclinabile in ملو , مهلو meli ,
o ملو , مهلو , مالو maly .

Il Participio in ملو , مهلو *meli* , o ملو , مهلو , مالو *maly* significa obbligo , dovere , e necessità , e si usa col Verbo ايم *im* , e senza , come سنى يسومهلوايم *senì sevmelì im* , io ti devo amare : بونى ايتهملو *bunù etmelì* , bisogna far questo .

I Nomi finiti in يجى , وجى *iĝì* , *jiĝì* , *üĝiù* , *jüĝiù* , *yĝỳ* , *jyĝỳ* , *uĝiù* , *juĝiù* , benchè non sieno Participj , nulladimeno si costruiscono coi Casi dei loro Verbi , come علم سويجى *ilm seviĝì* , o علمى سويجى *ilmi seviĝì* , amante della scienza .

CA-

CAPITOLO XVIII.

Delle Preposizioni , Congiunzioni , e Interjezioni .

Le Preposizioni ده *de* , جه *ğe* , دك *dek* , ايله *ile* si usano coi Nomi, che hanno per vocale una ا ـَ *e* : ـِ *i* : و *ö* : و ـُ *ü* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in ه *e* , ى *i* , و *ü* , come اتده *etdè* , كونشده *ğüneśdè* , شهرده *śehirdè* , زنجيرده *zinğirdè* , كولده *ğöldè* , بلبلده *bülbüldè* , كونده *ğündè* , دوەده *devedè* , كديده *kedidè* , بوكوده *büğüdè* : بلبلجه *bülbülğe* , دوەجه *devège* , كديجه *kedige* : اتەدك *etèdek* , كونشەدك *ğüneśèdek* , شهرەدك *śehirèdek* , زنجيرەدك *zinğirèdek* , كولەدك *ğölèdek* , بلبلەدك *bülbülèdek* , كونەدك *ğünèdek*, دوەيەدك *devejèdek*, كدييەدك *kedijèdek* , بوكويەدك *büğüjèdek* : ات ايله *et ile* , كونش ايله *ğünèś ile* , شهر ايله *śehir ile* , زنجيرايله *zinğir ile* , كول ايله *göl ile* , بلبل ايله *bülbül ile* , كون ايله *ğün ile* , دوه ايله *devè ile* , كدى ايله *kedi ile* , بوكوايله *büğü ile* , &c.

ده *da* , جه *ğia* , دك *dak* si pospongono ai Nomi, che hanno per vocale una ا ـَ *a* : ى ـِ *y* : و *o* : و ـُ *u* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare , o che terminano nel Nominativo Singolare in ا ه *a* , ى *y* , و *u* ,

come اوغلانده *oghlandà*, پرمقده *parmakdà*, قايقده *kajykdà*, قولده *koldà*, اودونده *odundà*, قويندہ *kojundà*, اناده *ana-dà*, اريەدە *arpadà*, قريده *karydà*, قويوده *kujudà*, اوعلانجه *oghlàngia*, قوينجه *kojùngia*, اناجه *anàgia*, قريجه *karygia*: اوغلانەدك *oghlanàdak*, پرمغەدك *parmaghàdak*, قايغەدك *kajyghàdak*, قولەدك *kolàdak*, اودونەدك *odunàdak*, قوينەدك *kojunàdak*, انايەدك *anajàdak*, اريەيەدك *arpajàdak*, قرييەدك *karyjàdak*, قويويەدك *kujujàdak*.

La Preposizione ايله *ila* si usa coi Nomi della seconda Declinazione, che terminano nel Nominativo Singolare in ا ه *a*, ى *y*, و *u*, come انا ايله *anà ila*, اريه ايله *arpà ila*, قرى ايله *karỳ ila*, قويو ايله *kujù ila*.

ايله *yla* regge i Nomi della prima Declinazione, che hanno per vocale una ا ـَ *a*: ى ـِ *y*: و *o*: و ـُ *u* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, come اوعلان ايله *oghlàn yla*, پرمغله *parmàgh yla*, قايغله *kajygh yla*, قول ايله *kol yla*, اودون ايله *odùn yla*.

La Preposizione سز *siz* si mette coi Nomi, che hanno per vocale una ا ـَ *e*, o ـِ ى *i* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in ه *e*, o ى *i*, come اتسز *etsiz*, كونشسز *güneśsiz*, شهرسز *śehirsiz*, زنجيرسز *zingirsiz*, دوەسز *devesiz*, كديسز *kedisiz*.

سز

سز *syz* si usa coi Nomi, che hanno per vocale una ا ـَ *a*, o ى ـِ *y* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in ا ه *a*, o ى *y*, come اوغلانسز *oghlansỳz*, پرمقسز *parmaksyz*, قايقسز *kajỳksyz*, اناسز *anasỳz*, قريسز *karysỳz*.

سز *süz* si mette coi Nomi, che hanno per vocale una و *ö*, o ـُ و *ü* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in و *ü*, come كولسز *gölsǜz* بلبلسز *bülbülsǜz*, كونسز *günsǜz*, بوكوسز *bügüsǜz*.

سز *suz* si usa coi Nomi, che hanno per vocale una و *o*, o و ـُ *u* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in و *u*, come قولسز *kolsùz*, اودونسز *odunsùz*, قوينسز *kojunsùz*, قويوسز *kujusùz*.

La Preposizione كبى *gibì*, quando si pospone alla terza persona singolare del Presente, e Preterito dell' Indicativo, e al Futuro in هجك *egelt*, &c. significa *parere*, e *come se*, V.g. ياغيور كبى *jaghàjor gibì*, mi pare, che piove: ياغمش كبى *jaghmỳś gibì*, mi pare, che ha piovuto: ياغجق كبى *jaghagiàk gibì*, mi pare, che pioverà: ايدر كبى *edèr*

gi-

gibì, come se facesse: ايتمش كبى *etmiś gibì*, come se avesse fatto: قيش كلمش كبى صوق اوليور o ايدهيور *kyś gelmiś gibì soùk olìjor*, o *edèjor*, fa freddo come se fosse venuto l'Inverno.

La Congiunzione dubitativa يوخسه *jòksa* si usa, quando gli sta innanzi la particola d' interrogazione مى *mi* in significato di dubbio, o di domanda, come بلەيم سن بو اودە خدمتكارميسن يوخسه اغا *bilèim sen bu evdè chyzmetlàr-mysyn, jòksa aghà*, vorrei sapere, se in questa casa tu sei servo, o padrone.

Alle volte significa anche *altrimenti*, come اكرسن ديديكمى ايدرسك يك ايو يوخسه پشيمان اولورسن *èger dedigimì edèr-sen- pek ejì*, *jòksa piiśmàn olùrsun*, se tu farai quel, che ti dico, bene; altrimenti te ne pentirai.

La Congiunzione اكر *èger*, quand' è condizionale, vuole solamente quelle Voci del Subjuntivo, che significano condizione; e queste sono nel Subjuntivo semplice سورسم *sevèrsem*, سوەيورسم *sevèjorsam*, سوسم *sevsèm*, سودى ايسم *sevdì isem*, سومش ايسم *sevmiś isem*, سومش اولسم *sevmiś olsàm*, سوسيدم *sevsèidim*, سومش اولسيدم *sevmiś olsàidym*; e nel Subjuntivo di dovere سوەجك ايسم *seveğèg isem*,

سوەجك

سوكجك اولسم *sevegèg olsàm*, سوكجك اولسيدم *sevegèg olsàidym*, سوكجك اولورسم *sevegèg olùrsam*, e la seconda e la terza persona di سوكجك ايسه ايدم *sevegèg ise idim*, in ambi i Numeri.

Le Congiunzioni Adversative هر نقدر *hèr nèkadar*, بله *bilè*, e دخی *dachì* hanno sempre dopo di loro il Subjuntivo, come قرنداشك تركجه يی هر نقدر اوقوسه ينه اوكرنه مز *kardašỳn- Türkceji hèr nèkadar okusà ǵene öǵrenèmez*, il tuo fratello per quanto studii la lingua Turca, pure non la potrà imparare: سن بويله برفنا آدمسن كه سنی خدمتكارك دوكسه بله o دخی حقی وار ديرايدم *sen böjlè bir fenà adàmsynlli senì chyzmetllarỳn- döǵsè bilè, o dachì, haklkỳ var dèridim*, tu sei un uomo sì iniquo, che quand' anche ti bastonasse il tuo servo, direi, che ne ha ragione.

La Congiunzione finale كه *lli*, quando dipende dal tempo Presente, ha il Futuro dell' Ottativo; e quando dipende dal Preterito imperfetto, ne ha il Presente, come استرمكه اوميه كلهسن *istèrimlli evimè ǵelèsin*, voglio, che tu venga in mia casa: استردمكه اوميه كليدك *istèridimlli evimè ǵelèidin-*, volevo, che tu venissi in mia casa.

La Congiunzione finale poi ديو *dijù* nell' uno, e nell'

altro

altro senso si mette o col Presente dell' Imperativo , o col Futuro dell' Ottativo , come قرنداشك بكا شو مكتوبى اوقو ديو رجا ايده‌يور *kardašyn- ban-à šu mektübü okù dijü regià edèjor* ; o قرنداشك بكا شو مكتوبى اوقويه‌يم ديو رجا ايده‌يور *kardašyn- ban-à šu mektübü okujaim dijü regià edèjor* , il tuo fratello mi prega , che io legga questa lettera : دون خدمتكاريمه استانبوله وار ديو امر ايتدم *dün chyzmetkarymà Ystambolà var dijü emr etdim*; o دون خدمتكاريمه استانبوله وارسون ديو امر ايتدم *dün chyzmetkarymà Ystambolà varsyn dijü emr etdim* , jeri ho comandato al mio servo , che andasse in Costantinopoli .

Qualche volta la Congiunzione ديو *dijü* è causale ; e allora vuole l'Indicativo , e si usa coi Presenti. سورم *sevèrim* , سوه‌يورم *sevèjorum*, cogl'Imperfetti سوردم *sevèridim* , سوه‌يوردم *sevèjor ydym* , سور ايمشم *sevèr imišim* , سوه‌يور ايمشم *sevèjor imišim* , e coi Perfetti سودم *sevdim* , سومشم *sevmišim* , come بن سنى سورم ديو عالم بكا دوشمن اولدى *ben seni sevèrim dijü alèm ban-à düšmàn oldù* , tutti son divenuti miei nemici , perchè io ti amo .

La Congiunzione چونكه *čünki* vuole il Subjuntivo , che alle volte può mutare anche nell' Indicativo , come

چونكه

چونکه اویله ایسه بن کیدرم *čiünkü öjlè ise ben ğidèrim*, giacchè è così, io me ne vado: چونکه بو اوی صاتون الهجقسن نیچون بکا خبر ویرمیورسن *čiünki bu evì satyǹ ala-ğiàksyn, ničiün ban-à habèr vèrmejorsun?* giacchè vuoi comprare questa casa, perchè non me ne dai avviso?

L'Interjezione آه *ah*, che serve al sospiro, si trova qualche volta congiunto col Modo Ottativo per significare volontà, e desiderio; e alle volte per energia si usa anche colla particola کاشکه *keške*, come آه باباك سنی سویدی *ah babàn-senì sevèidi*, Iddio volesse, che il tuo padre ti amasse: آه کاشکه قرنداشك کلیدی *ah keške kardašyǹ-ğelèidi*, Iddio volesse, che il tuo fratello venisse.

Le Interjezioni وای *vaj*, واه *vah*, آفرین *àferim*, اوشته *ìštè*, الا *ala*, ما *na* vogliono il Dativo di quello, di cui si ha compassione, o si dice bene, o a cui si minaccia, o si dimostra una cosa, come وای سزه *vaj sizè*, guai a voi altri: اوشته سکا *ìštè san-à*, eccoti: واه قرنداشکه *vàh kardašyn-à*, povero tuo fratello: آفرین بکا *àferim ban-à*, viva io.

CAPITOLO XIX.

Varj Esempj per facilitar l' uso ai principianti di alcuni Tempi straordinarj, che si trovano in questa Gramatica.

Nel Modo Indicativo.

Per il Presente indefinito.

طوغروسنى سويله باباك تركجه بلورمى *doghrusunù söjlè babàn-Türkće bilirmi* ? dimmi il vero, il tuo padre sa parlar in Turco?

Per il Presente continuo, o determinato.

سويلديكم مكتوبى يازەيورميسن *söjlediğim mektübü jazàjormusun* ? scrivi la lettera, di cui ti ho parlato?

Per l' Imperfetto indefinito.

بر وقت سز بزه چوق كلور ايدكز شمدى نيچون اوغرەميورسكز *bir vakt siz bizè ćiok gelir idin-iz, šindi nićiün oghràmajorsun-uz* ? voi una volta frequentavate la nostra casa, ora perchè non vi fate più vedere?

Per l' Imperfetto continuo, o determinato.

دون اويلين باغچەدە نە ياپيور ايدك *dün öjlein baghćedè ne japàjor ydyn-* ? jeri a mezzo giorno cosa facevi nel giardino?

Per

Per l' Imperfetto relativo.

قرنداشك اون ياشنده ايكن نحو اوقور ايمش *kardaśyǹ- on jaśyndà ilken nahv okùr umuś*, si dice, che il tuo fratello avendo l' età di dieci anni studiasse la Gramatica.

Per l' Imperfetto relativo continuo, o determinato.

دون اناك اوليور ايمش *diün anàǹ- ölüjor umuś*, ho sentito dire, che la tua madre jeri stesse per morire.

Per il Preterito relativo, o indefinito.

اوته كون قرنداشك كويه كتمش *ötejè ģiün kardaśyǹ- köjè ģitmiś*, ho sentito dire, che il tuo fratello jeri l' altro sia stato in villa: شو كتابى اوقومشميسن *śu kitabỳ okumùśmusun*? hai letto mai questo libro?

Per il Preterito doppio.

انلر بو دنياده اللهه كركى كبى عبادت ايتملريله اللهك امرينى اجرا ايتمش اولديلر *onlàr bu diünjadà Allahà ģereģì ģibì ibadèt etmèlerì ile Allahỳn- emrinì iģra etmìś oldulàr*, quelli col servire fedelmente Iddio in questo mondo, vennero ad eseguire li suoi precetti.

Per lo Più che perfetto remoto.

پدرك كلدی ایسه سفره‌دن قالقمش ایدم *pederìn- ġeldì ise, sufradàn kalkmyś ydym*, quando è venuto il tuo padre, già mi ero levato da tavola.

Per lo Più che perfetto relativo.

بز اوته کون کویدن کلور ایکن قرنداشك بزی کورمش ایمش

biz ötejè ġün köjdèn ġelìr ilken kardaśỳn- bizì ġörmüś ümüś, noi l' altro jeri venivamo dalla villa; e il tuo fratello dice d' averci veduti.

Per il Futuro misto.

بن کویه کیتمیه‌جك ایدم لکن پدرم کتدیکندن بنده کیده‌جك اولدم *ben köjè ġìtmejeġeġ idim, làkin pederìm ġitdiġindèn bènde ġideġèġ oldùm*, io non volevo andar in villa, ma, perchè il mio padre è andato, ho dovuto andar anch' io.

Per il Futuro misto relativo..

قرنداشك کویه کیتمیه‌جك ایمش لکن پدرك کتدیکندن قرنداشکده کیده‌جك اولمش *kardaśỳn- köjè ġìtmejeġeġ imiś, làkin pederìn- ġitdiġindèn kardaśỳnda ġideġèġ olmùś*, mi è stato detto, che il tuo fratello non voleva andar in villa; ma

ma, perchè il tuo padre era andato, era stato obbligato di andare anche il tuo fratello.

Nel Modo Subjuntivo semplice.

Per il Presente indefinito.

بن سنكله بر دخى سويلشورسم الله بنم بلامى ويرسون *ben senin- ile bir daha söjleširsem, Allàh benim belamy versin*, Iddio mi dia il malanno, se io parlo con te un'altra volta.

Per il Presente continuo, o determinato.

باباك نره‌ده‌در باق اويويورسه ديكه قالقسون *babàn- nère-dedir? bak, ujùjorsa delli kalksyn*, dov' è il tuo padre? vedi, se dorme, digli, che si levi.

Per l' Imperfetto indefinito.

قرنداشك بورايه كلورسه ايدى هيچ الى بوش كلمزدى *kar-dašyn- bùraja ģelirse idi, hiċ eli boš ģelmèzdi*, quando veniva quì il tuo fratello, non veniva mai colle mani vote.

Per l' Inperfetto continuo, o determinato.

بن صرف اوقويورسه ايدم سن دخى چوجق ايدك *ben sarf okùjorsa idym sen dahà ċioģiùgh udun-*, quando io studiava la Gramatica, tu eri ancora fanciullo.

Per

Per l' Imperfetto relativo.

بابك كليسايه كيدرسه ايمش فقرايه چوق پاره داغدر ايمش

babàn- kiliseje ǵidèrse imiš fukarajà ćiok parà daghydyr ymyš, mi è stato detto, che il tuo padre quando andava in Chiesa, dispensava molto danaro ai poveri.

Per l'Imperfetto relativo continuo, o determinato.

قرنداشم اوته كون استانبوله كيده يورسه ايمش سزه راست كلمش

kardašym öteje ǵiün Ystambolà ǵidèjorsa imyš, *sizè rast ǵelmiš*, il mio fratello dice, che l' altro giorno andando in Costantinopoli vi abbia incontrato.

Questi Imperfetti relativi non si vedono praticati, se non alcune volte nelle terze persone.

Per la prima voce dell' Imperfetto.

شو او صاتلسه بن بيك غروشه الور ايدم *šu ev satylsà, ben bin- ghrušà alyr ydym*, se questa casa si vendesse, io la comprerei per mille Piastre.

Quando si piglia per il Presente.

اسكى دوست دوشمن اولماز اولسه ده يراشمز *eskì dost düšmàn olmàz, olsàda jarašmàz*, un amico vecchio non può esser nemico, e se lo è, non istà bene.

Per

Per il Perfetto determinato.

بن بو ولایته کلدی ایسم اون یاشنده ایدم *ben bu vilajetè ğeldi isem, on jaśyndà idym*, quando io son venuto in questo paese, avevo l' età di dieci anni.

Per il Perfetto relativo, o indefinito.

باباك اولنمش ایسه یکرمی یاشنده ایمش *babàn- evlenmiś ise jiğirmi jaśyndà imyś*, si dice, che quando il tuo padre si è ammogliato avesse l'età di venti anni: خواجم قرنداشمی دوکمش ایسه سکا نه *hoğiàm kardaśymy dögmiiś iise, san-à ne?* cosa t' importa, se hai sentito, che il mio maestro abbia bastonato il mio fratello? نه قساوت چکهیورسن قرنداشم شو دیدیکك مکتوبی یازمش ایسه بن یازرم *ne kasavèt ćekèjorsun? kardaśym śu dediğin- mektiibii jàzmamyś ysa, ben jazàrym*, perchè ti affliggi? se il mio fratello non avrà scritto quella lettera, di cui m' hai parlato, te la scriverò io.

Per lo Più che perfetto determinato.

پدرك بو ولایته کلدی ایسه ایدی برابر بر خدمتکار کتوردی ایدی نه اولدی *pederin- bu vilajetè ğeldi ise idi, beràbèr bir chyzmetkàr ğetirdi idi; ne oldù?* quando era ve-

nuto il tuo padre in questo paese, avea portato insieme un servitore; cosa si è fatto di lui?

Per lo Più che perfetto remoto.

قرنداشك بو ولايته كلمش ايسه ايدى اولو دكل ايدى

kardaśyn- bu vilajetè ǵelmiś ise idi evli deǵil idi, quando era venuto il tuo fratello in questo paese, non era ancora ammogliato.

Questi due Tempi alle volte non solo si pigliano l'uno per l' altro, ma anche in lor luogo si mettono spessissimo i Preteriti سودى ايسم *seydi isem*, e سومش ايسم *sevmiś isem*.

Per lo Più che perfetto indefinito.

پدرك ديديكمى ايتمش اولسه بو قدر خسته اولماز ايدى

pederin- dediǵimi etmiś olsà, *bù kadar hastà olmàz ydy*, se il tuo padre avesse fatto ciocchè io gli avevo detto, non si sarebbe così ammalato.

Per la prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

بن قزل المه يه كتمش اولسيدم پاپايى كوردم *ben Kyzyl elmajà ǵitmiś olsàidym Pàpajy ǵörür üdüm*, se io fossi an-

andato in Roma, avrei veduto il Sommo Pontefice:

اكر ديديكك بويله اولسيدى بن بونى چوقدن ايتمش اولوردم

èger dedigin- böjlè olsàidy, *ben bunù ciokdàn etmiś olùr udun*, se tu mi avessi detto così, io già avrei fatto questo da molto tempo.

Nel Modo Subjuntivo di dovere.

Per il Presente.

شو مكتوبى يازه جق ايسك يازيوخسه قويوير بن يازه يم

śu mektùbù jazağiàgh ysan-, *jaz*, *joksa kòjver ben jazaim*, se tu vuoi scrivere questa lettera, scrivila, altrimenti lascia, che io la scriva.

Per l' Imperfetto determinato.

پدرم سزه كلجك ايسه ايدى اويله اوقنمش ايدى *pederim sizè ğeleğèğ ise idi öjlè okunmùś udu*, era già mezzo giorno, quando il mio padre voleva venire da voi: قرنداشك اولنهجك ايسه ايدى نيچون اولمدى *kardaśyn- evleneğèğ ise idi*, *niciùn evlènmedi*? se il tuo fratello voleva ammogliarsi, perchè non si è ammogliato?

Per l' Imperfetto relativo.

پدرك اناطوليه يه كيده جك ايمش ايسه اسطانبولده برعظيم زلزله

زلزله قوپمش *pederin- Anadolujà gideğèğ imiš ise , Ystamboldà bir azytn zelzelè kopmùš* , mi è stato detto , che, quando il tuo padre voleva andare in Asia minore , era successo in Costantinopoli un gran terremoto .

Per la prima voce dell' Imperfetto .

پدرك سنی دوكجك اولسه جانكی چقارر ایدی *pederin- senì döğeğèğ olsà , ğianyn-y čykaryr ydy* , se il tuo padre volesse bastonarti , ti bastonerebbe tanto , che ti lasciarebbe morto .

Per il Perfetto determinato .

شو اوی المجق اولدك ایسه بزه بلدر *šu evì alağiàgh oldùn- ysa , bizè bildìr* , faci sapere , se hai risoluto di comprare questa casa : بن سزه كلجك اولدم ایسه بنی استمدكز شمدی كل دیو نیچون یالواریورسكز *ben sizè ğeleğèğ oldùm ysa , siz benì istèmedin-iz ; šindi ğel dijù ničiùn jalvaryjorsun-uz* ? quando io ho voluto venire da voi , non m' avete accettato ; ora per qual motivo mi pregate , che io mi porti in vostra casa ?

Per il Perfetto relativo .

كچنده قرنداشك كویه كیده جك اولمش ایسه پدرك قایل اولمامش

اولمامش اصلی نه *ğeĉendè kardasyn- köjè ğideğèğ olmùš ysa, pederin- kail òlmamyš; asly ne?* mi è stato detto, che il tuo fratello ne' giorni passati avea voluto andare in villa; e che il tuo padre non gli avea permesso; quale n' è il motivo?

Per la prima voce del più che perfetto.

بن کویه کیدەجك اولسیدم شمدیه‌دك چوقدن کتمش ایدم *ben köjè ğideğèğ olsà idym, šindijèdek ĉiokdàn ğitmiš idim*, se io avessi voluto andar in villa, già sarei partito da gràn tempo.

Per il Futuro.

بن اسطانبوله کیدەجك اولورسم سنی برابر کوتوروم *ben Ystambolà ğideğèğ olùrsam sèni beràbèr ğötürürüm*, se io avrò da andare in Costantinopoli, ti condurrò meco.

CAPITOLO ULTIMO.

Delle Figure Gramaticali, e della Particola Interrogativa می mi.

Le Figure Gramaticali, che formano il parlar figurato di questa Lingua, sono l' Enallage, l' Ellissse, e il Pleonasmo.

 L'Enal-

L' Enallage si usa, quando si prende un Numero, o un Tempo, o un Modo per un altro, l' Infinito per il Nome Sostantivo, l'Adjettivo per l'Adverbio, il Senso Negativo per l'Affermativo, e l' Affermativo per il Negativo, come بزم اوده‌یی کوردکمی *bizim odajy gördün-mü* ? per بنم اوده‌می کوردکمی *benim odamy gördün-mü* ? hai veduto la mia stanza : سن بو کون استانبوله واررسن *sen bu gün Ystambolà varyrsyn* per سن بو کون استانبوله وار *sen bu gün Ystambolà var*, va tu oggi in Costantinopoli : بن سنك عالم اولدیغکی بلدم *ben senin- âlim oldughun-ù bildim* per بن سنك عالم اولدیغکی بلورم *ben senin- âlim oldughun-ù bilirim*, io so, che tu sei dotto : دنیاده انسانك یاشامسی بر بیوك دردر *dünjadà insanyn- jaśamasy bir böjük derddir*, la vita dell' uomo in questo Mondo è un gran travaglio : قرنداشك بو قدر عزته کندونی لایق کورمیور *kardaśyn- bù kadar izzetè gendinü lajyk görmejor*, il tuo fratello non si reputa degno di tanto onore, cioè si reputa indegno di tanto onore : بو بر بیوك قباحتدر *bu bir böjük kabahàtdyr*, questa è una gran colpa, cioè non è picciola.

L'El-

L' Ellisse consiste nel tacere qualche parte dell' orazione, che già per il senso tacitamente s'intende, come ايولر جنتك وفنالر جهنمك *ejilèr ǧennetìn-, ve fenalàr ǧehennemìn-*, vi s'intende در *dir*: قرنداشك سومش *kardaśyn-sevmìś*, o قرنداشك اوده دكل *kardaśyn- evdè degìl*, cioè قرنداشك سومشدر *kardaśyn- sevmìśdir*, o قرنداشك اوده دكلدر *kardaśyn- evdè degìldir*: بزه دعا ايله *bizè du-à ejlè*, vi s' intende اللهه *Allahà*.

Il Pleonasmo si fa, quando nel discorso si accompagna con il Verbo qualche Nome senza alcuna necessità, o pure quando si aggiunge all' ultima vocale dei Gerundj in وب *ip*, *iip*, *yp*, *up* il Verbo ويرمك *vermèk*, come يازو يازمق *jazỳ jazmàk*, cioè يازمق *jazmàk*, scrivere: يازيوير *jazỳver*, cioè ياز *jaz*, scrivi.

La Particola مى *mi* si adopera nelle interrogazioni, che non sono accompagnate coi Nomi Relativi, e cogli Adverbj interrogativi di luogo, di tempo, di numero, e di modo, e si pospone sempre fuorchè col Verbo Sostantivo, è Ausiliare اولمق *olmàk*, e perciò si dice سن اودهميسن *sen evdèmisin*? tu sei in casa? سن بنى سورميسن *sen*

be-

benì sevèrmisin ? tu mi ami ? سن بو ولايته بر دخی كلورمی ايدك *sen bu vilajetè bir daha ġelìrmi idin-* ? tu verresti un altra volta in questo paese ? Ma si noti, che la Particola Interrogativa می *mi* si proferisce in quattro maniere, cioè *mi*, *mü*, *my*, e *mu*. La prima si usa coi Verbi della prima, seconda, terza, e quarta Conjugazione, e coi Nomi, che hanno nell' ultima sillaba la vocale *e*, o *i*. La seconda si adopera coi Verbi della quinta, e sesta Conjugazione, e con quei Nomi, che rilevano la finale sillaba colla vocale *ü*. La terza si trova coi Verbi della settima, ottava, nona, e decima Conjugazione, e coi Nomi, che nell' ultima sillaba hanno la vocale *a*, o *y*. La quarta serve ai Verbi dell' undecima, o duodecima Conjugazione, e a quei Nomi, ne' quali l' ultima sillaba si forma colla vocale *u*. Eccone gli Esempj.

سويله مرادك نه اومی *söjlè muradỳn- ne* ? *evmi* ? dimmi cosa desideri ? forse qualche casa ? بو بالق ديريمی *bu balỳk dirìmi* ? questo pesce è vivo ? بنی سورميسن *benì sevèrmisin* ? tu mi ami ? بر دخی بنی دللرميسن *bir daha benì dillèrmisin* ? tu mi difamerai un altra volta ? قرنداشكه اقچه

اقچه ویردکمی *kardašyn-à ahčè verdin-mi?* tu hai dato del denaro al tuo fratello? قارلر اریدیمی *karlàr eridimi?* le nevi si sono liquefatte? شو اوتن بلبلمی *šu ötèn bülbülmü?* è rosignuolo quel, che canta? دون سن بزی استانبولده کوردکمی *dün sen bizi Ystamboldà ğördün-mü?* jeri ci hai veduto in Costantinopoli? چوق یوروددکمی *čiok jürüdün-mü?* hai camminato molto? شو کلان قریمی یوخسه ادممی *šu ğelèn karymy, joksa adàmmy?* quel, che viene, è un uomo, o una donna? هیچ بنی عمرکده اکدکمی *hič beni ümrüindè an-dyn-my?* ti sei mai rammentato di me in vita tua? هیچ اویله آدم بزی ارارمی *hič öjlè adàm bizi aràrmy?* può mai essere, che un uomo simile ci cerchi? شو اوی الورمیسن *šu evi alyrmysyn?* vuoi comprare questa casa? شونی ایو قازیدکمی *šunù eji kazydyn-my?* l' hai ben raschiato? استدیکك نه صومی *istediğin- ne? sumu?* cosa vuoi? acqua? سن بوکون بزم قپویی اوردکمی *sen bu ğün bizim kapujù vurdùn-mu?* tu oggi hai picchiato la nostra porta? ترکجه اوقورمیسن *Türkče okùrmusun?* sai leggere in Turco?

Questa Regola della Particola می *mi* si addatta anche

al

al Verbo Sostantivo ايم *im* , come بو ارمنى ايدى لكن شمدى فرنكدر *bu Ermenì idi , làkin šindi Frenkdir* , questo era Armeno , però adesso è Latino : شو اتمك ايكى كونلكدر *šu elkmèk ikì ğiunliukdür* , quel pane è di due giorni : قارنم اجدر *karnỳm ağdyr* , ho fame : الله هر شيه قادردر *Allàh hèr šejè kadỳrdyr* , Iddio è onnipotente : سنك قريك قاطولك دكل انجق رومدر *senìn- karỳn-Katolìk degìl , anğiak Rumdur*, la tua moglie non è Cattolica , ma è Greca .

AG-

AGGIUNTA

di Regole, e Osservazioni dell' Autore intorno all' Ortografia, e Prosodia Turca.

§. I.

Osservazioni sopra l' Ortografia.

Nella Lingua Turca i sensi del discorso sono talmente ben connessi, e concatenati insieme per mezzo di Periodi formati cogl' Infiniti, Gerundj, e Participj, che i Turchi stimando con ragione cosa superflua nei loro libri, e Scritture l' uso del punteggiare, fanno consistere tutta l' Ortografia della propria lingua soltanto nello scrivere le voci senz' alcun errore, e secondo l' uso praticato dai loro accreditati Autori. Noi però volendo mettere in qualche sistema questa difficil parte della Gramatica Turca, giacchè fin' al presente nessuno ha osato di trattarne *ex professo*, parleremo in primo luogo delle Lettere, che i Turchi adoperano per iscrivere le voci della propria lingua; indi procedendo coll' istesso metodo, che ci abbiam prefisso nella presente Gramatica, ridurremo questa nostra Ortografia in tante Osservazioni, quante sono le parti dell' Orazione, o sia del parlare Turco.

Delle Lettere.

I Turchi per iscrivere le voci della propria lingua non usano altri caratteri, che quelli della Lingua Araba, ai quali aggiungendo le quattro lettere, che prendono in prestanza dai Persiani, con un' altra, che è a loro peculiare, viene ad essere l'Alfabeto Turco di trentaquattro lettere, le quali sono:

ا *elif* *e*, *i*, *ü*, *a*, *y*, *u*.

ب *be* *b*.

ت *te* *t*.

ث *se* *s*.

ج *ǧim* *ǧ* come *già*, *giè*, *gi*, *giò*, *giù*.

ح *ha* *h* di suono veemente.

خ *chy* *ch* come il χ dei Greci, ma di suono aspro.

د *dal* *d*.

ذ *zel* z pronunziata alla Francese.

ر *ry* *r*.

ز *ze* z alla Francese.

س *sin* *s*.

ش *śin* *ś* come il ch dei Francesi.

ص *sad* *s* di suono gagliardo.

ض *zad* z alla Francèse, ma di suono aspro.

ط *ty*

ط ty t di suono duro.

ظ zy z alla Francese, ma di suono gagliardo.

ع ajn a, y, u di suono gutturale.

غ ghain gh come la γ dei Greci.

ف fe f.

ق kaf k di suono aspro.

ك kief k come *chià*, *chiè*, *chi*, *chiò*, *chiù*.

ل lam l.

م mim m.

ن nun n.

و vav v.

ه he h.

لا lam elif la, lettera composta di ل lam, e ا elif.

ى je j.

پ pe p.

چ čim č come *cià*, *ce*, *ci*, *ciò*, *ciù*.

ژ je j alla Francese.

گ ghief ğ come *ghià*, *ghiè*, *ghi*, *ghiò*, *ghiù*.

ڭ saghyr-kief n- nazale dei Francesi.

Tutte queste lettere sono consonanti, e per vocali si adoperano tre segni, chiamati ـَ *üstün*, ـِ *esrè*, ـُ *ütrü*,

sopra

sopra li quali gettano la loro vibrazione le dette lettere; e perciò se i mentovati segni nell' accoppiatura si ritrovano con lettere di molle, e rimessa pronunzia, prendono il suono di *e*, *i*, *ü*; altrimenti si proferiscono come *a*, *y*, *u*; onde si dice per esempio بَ *be üstün be*, بِ *be esrè bi*, بُ *be ütrü bü*; قَ *kaf üstün ka*, قِ *kaf esrè ky*, قُ *kaf ütrü ku*. Però in alcune parole la vocale *ütrü* si trova pronunziata anche come *o*, e *ö*; e tali sono le seguenti حقه *hokkà*, vasetto, خروس *choròs*, gallo, خشنود *choŝnüd*, contento, soddisfatto, بغدان *Boghdàn*, Moldavia, بغدای *boghdàj*, frumento, تحفه *töhfè*, cosa bella, e rara, دختر *dochtèr*, figlia, صفه *suffà*, sala, صكره *sòn-ra*, dopo, طپراق *topràk*, terra, طرق *torty*, tartaro, طقوز *dokùz*, nove, عثمانلو *Ôsmānly*, Ottomano, غنچه *ghoncè*, boccia di fiori, قوالاق *kovalàk*, millantatore, قوان *kovàn*, alveare, قومق *kovmàk*, cacciare, mandar via, قيون *kojùn*, castrato, كوده *gövdè*, corpo, membra, كهنه *köhnè*, vecchio, usato, خوارده *chovardà*, vagabondo, لقمه *lokmà*, boccone, لدوس *lodòs*, Libeccio, مغل *Moghòl*, Mogòl, تخم *tochm*, semenza.

Li surriferiti segni di *üstün*, *esrè*, *ütrü* tal volta ancora si raddoppiano, e si proferiscono come *en*, *in*, *ün*,

o *an*,

ó *an*, *yn*, *un*; ma ciò avviene solamente nelle parole Arabe, e sopratutto in quelle, che i Turchi adoperano come Adverbj; ed eccone alcuni esempj: عموما *umūmen*, generalmente, جبرا *ǧebren*, violentemente, تبركا *teberruken*, graziosamente.

Oltre le suddette vocali vi sono nell' Abici Turco cinque altri segni da notarsi, cioè ْ *gezm*, ّ *teśdid*, ~ *medd*, ء *hemzè elif*, e ا *uzùn elif*.

Gezm posto sopra le lettere è un contrassegno di mancamento di vocale, come اولمق *olmàk*, diventare.

Teśdid ha la proprietà di raddoppiare quelle lettere, alle quali è soprapposto, come جنت *ǧennèt*, Paradiso.

Medd si mette sopra l' ا *elif*, e serve per allungarlo, come آدم *ādèm*, Adamo, o Uomo.

Hemzè elif è una specie di ا *elif*, il quale non solamente ha il suono di *é*, *í*, *ǘ*, ma anche la proprietà di comprimere le sillabe, cioè a dire di togliere la vibrazione da qualunque lettera, che gli stia innanzi; e nel principio della dizione si scrive sempre come ا *elif*, e nel fine alle volte come ى *je*. E.g. دائما *dā-imā*, sempre, مؤدب *müeddeb*, modesto, شئ *śej*, cosa, مسئله *mes-elè*, quesito, proposizio-

ne,

ne, سؤال *süāl*, dimanda, اكرام *ikrām*, accoglienza, دونمای همایون *donanmài- hümājūn*, Armata Imperiale.

Uzùn elif ha molta convenienza col *medd*, perchè l' ufficio suo è parimente di allungare l' ا *elif*, quando è nel mezzo, e nel fine della dizione, come a cagion d' esempio in اكرام *ikrām*, accoglienza, in سلطان *Sultān*, Sultano, in كتاب *kitāb*, libro, &c.

Tutti questi segni sono stati ammessi, e posti nell'Ortografia Turca puramente per i principianti, onde toltone il *Teśdid*, e il *Hemze*, essi in oggi non si adoperano, se non in pochi libri, come pure in alcune parole per isfugirne l' equivoco.

Dalle lettere del suddetto Alfabeto la prima, che è l'*elif*, quando si trova accompagnata nel principio della parola da qualche lettera di suono gagliardo, si proferisce come *a*, *y*, *u*, e colle lettere di dimessa, e moderata pronuncia si legge come *e*, *i*, *ü*; però nel mezzo, e nel fine della parola sempre prende il suono di *a*, e di *e*; e qualche volta ancora nulla opera come se non fosse nella dizione. E. g. اصلا *aslā*, mai, اصطلاح *ystylāh*, frase, اصول *usūl*, maniera; بابا *babà*, padre, كلن *gelèn*, vegnente; خواجه *chògia*, Maestro.

Le

Le lettere ث *se* , ظ *zy* , ض *zad* , e ع *ajn* presso i Turchi ad altro non servono , se non per iscrivere le parole Arabe ; e la lettera ذ *zel* non solamente si adopera per le Arabe , ma anche per le Persiane .

Il و *vav* nel principio della parola , quando segue alla lettera ا *elif* , si legge come *ü* , *ö* , *u* , *o* , e ritiene l'istesso suono anche nel mezzo , e nel fine della parola, quando non ha vibrazione . E. g. اوست *üst* , sopra , اوكت *ögüt*, consiglio , ammonizione , اوزاق *uzàk*, lontano , اوق *ok*, freccia ; كورك *kürèk*, pala , remo , كول *göl*, lago , قول *kul*, schiavo , servo , قول *kol* , braccio , pattuglia ; اولو *ölü* , morto , cadavere , قپو *kapù* , porta .

Il ه *he* nel mezzo , e nel fine della parola, quando non vibra , si proferisce come *a* , ed *e* . E. g. موره *Mòra*, Morea , مورهده *Mòrada* , in Morea ; پنجره *pèngere* , finestra , پنجرهده *pèngerede* , nella finestra .

Il ى *je* nel principio della dizione , quando succede a ا *elif* , si pronuncia come *i* , e *y* , e conserva il medesimo suono anche nel mezzo , e nel fine della parola , come appunto accade al *vav* . Eccone alcuni esempj . ايكى *iki*, due , ايغرب *yghryb* , rete ; شيشه *šišè*, vetro , تحقيق *tahkyk*, vero, in vero ; كمى *gemi*, nave , قرى *kary*, donna . Dei

Dei Nomi.

In tutti quei Nomi Sostantivi, o Adjettivi, ne' quali l' ultima sillaba del Nominativo termina in consonante, si scrivono i Genitivi col ك *saghyr-kief*, i Dativi col ه *he*, gli Accusativi col ى *je*, e gli Ablativi colle lettere د *dal*, e ن *nun*; e di questa Regola sono anche tutti li Plurali, giacchè essi ancora nell' ultima sillaba del Caso retto terminano come i detti Nomi in consonante, cioè in لر *ler*, o *lar*. Però è da notarsi, che i Nomi terminati in ق *kaf* ancorchè sieno da annoverarsi tra i detti Nomi, ciò non ostante, quando non sono monosillabi, cambiano nel Genitivo, nel Dativo, e nell' Accusativo la detta lettera in غ *ghain*, come اياغك *ajàghyn-*, del piede, اياغه *ajàghà*, al piede, اياغى *ajàghy*, il piede. Gli altri Nomi poi, che terminano nel Nominativo in vocale, vogliono nel Genitivo un ن *nun* innanzi al ك *saghyr-kief*, e nel Dativo, e Accusativo un ى *je* innanzi al ه *he*, e al ى *je*, come انانك *anànyn-*, della madre, انايه *anàjà*, alla madre, انايى *anàjy*, la madre; دوهنك *devènin-*, del cammello, دوهيه *devèjè*, al cammello, دوهيى *devèji*, il cammello; قويونك *kujùmùn-*, del pozzo, قويويه *kujùjà*, al pozzo, قويويى *kujùjù*, il pozzo;

بوكوذك

بوكونك *büğünün-*, della magia , بوكويه *büğüjè*, alla magia , بوكويى *büğüjü*, la magia ; كمينك *ğeminin-*, della nave , كمى يه *ğemijè*, alla nave , كمى يى *ğemiji*, la nave. Però il صو *su*, che parimente termina in vocale , sorte da questa Regola , poichè nel Genitivo in vece del ن *nun* riceve il ى *je*, come صو *su*, l'acqua , صويك *sujùn-*, dell' acqua ; صويه *sujà*, all' acqua .

Dagli Adjettivi li numerali ايكى يوز *iki jüz* , اوچ يوز *üć jüz*, دورت يوز *dört jüz*, بش يوز *bèś jüz*, التى يوز *alty jüz*, يدى يوز *jedi jüz* in oggi si scrivono congiuntamente, però in tal caso da ايكى يوز *iki jüz*, التى يوز *alty jüz*, e يدى يوز *jedi jüz* si toglie il primo ى *je*, come ايكيوز *ikijüz*, dugento, اوچيوز *üćjüz*, trecento, دورتيوز *dörtjüz*, quattrocento, بشيوز *bèśjüz*, cinquecento, التيوز *altyjüz*, seicento, يديوز *jedijüz*, settecento.

Tutti i Nomi, che hanno per vocale nell'ultima sillaba del Caso retto un *a*, *y*, *o*, *u*, aggiungendo le lettere ج *ğim*, e ق *kaf* al Nominativo, diventano Nomi Diminutivi, come اوغلان *oghlàn*, garzone, اوغلانجق *oghlànğyk*, garzoncello, بابا *babà*, padre, باباجق *babàğyk*, padrino; قيون *kojùn*, castrato, قيونجق *kojùnğiùk*, castroncino, قويو *ku-*

kujù, pozzo, قويوجق *kujùǧiùk*, picciolo pozzo. Si fa parimente diminutivo ogni Nome, che ha nell' ultima sillaba la vecale *e* o *i*, o pure *ü*, se nel Caso retto gli si aggiungono le lettere ج *ǧim*, e ك *kief*, come دوه *devè*, cammello, دوهجك *deveǧiìk*, cammelluccio, بلبل *bùlbùl*, rosignuolo, بلبلجك *bùlbùlǧiùk*, picciolo Rosignuolo. Se in questi Nomi, e negli antecedenti l' ultima sillaba finisce in ق *kaf*, o ك *kief*, l' Ortografia esigge, che nel fargli diminutivi si tronchino, come اياق *ajàk*; piede, اياجق *ajàǧyk*, pedino; كوپك *köpèk*, cane, كوپجك *köpèǧik*, cagnolino.

Ogni qual volta un Diminutivo, che termina in ق *kaf*, volesse ricevere la lettera ز *ze* per rendersi più vezzeggiativo, si deve cambiare il ق *kaf* in غ *ghain*, come اوغلانجق *oghlànǧyk*, اوغلانجغز *oghlanǧyghàz*, garzoncello, باباجق *babàǧyk*, باباجغز *babaǧyghàz*, padrino, قيونجق *kojùnǧiùk*, قيونجغز *kojunǧiùghàz*, castroncino, قويوجق *kujùǧiùk*, قويوجغز *kujuǧiùghàz*, picciolo pozzo.

Nella formazione dei Sostantivi locali si aggiunge il ل *lam*, e il ق *kaf*, ai Casi retti di tutti quei Nomi, che hanno per vocale nell' ultima sillaba del Nominativo un *a*, *y*, *o*, *u*, e il ل *lam*, col ك *kief*, si usa per li rimanenti,

co-

come مزار *mezàr*, sepolcro, مزارلق *mezàrlyk*, cimiterio, تاوق *tavùk*, gallina, تاوقلق *tavùklùk*, gallinajo; سروی *selvì*, سرویلك *selvìlìk*, bosco di cipressi, سوپرندی *süprüundü*, immondezza, سوپرندیلك *süprüundülük*, luogo d' immondezze.

L' Ortografia dei Nomi Verbali terminati in لك *lik*, o لق *lyk* è parimente di questa Regola, ma chi volesse un metodo più agevole, unisca il ل *lam*, e il ك *kief* agl'Infiniti della prima, seconda, terza, quarta, quinta, e sesta Conjugazione, e il ل *lam*, e il ق *kaf* a quelli della settima, ottava, nona, decima, undecima, e duodecima.

La sillaba جی *ği* serve per formazione dei Nomi d'Artisti, e Professori, e secondo i Sostantivi, a' quali si aggiunge, si pronuncia *ği*, *ğy*, *ğiü*, *ğiu*. Tal' è anche la sillaba لو *lu*, o لی *li* nella formazione dei Nomi Possessivi, Patrj, e Gentili; come pure il جه *ğe* nei Comparativi Diminutivi, e però si scrive اكمكجی *ekmekği*, panattiere, پابوچجی *pabùčğiu*, scarpajo, اشجی *aşğy*, cuoco, بوكوجی *büğüğiü*, mago, یولجی *jolğiu*, viandante, یاردمجی *jardymğy*, ajutante; یوركلو *jurèkli*, coraggioso, اتلو *atly*, cavaliere, جانلو *giànly*, animato, كومشلو *ğiümüşlü*, inargentato,

to, صاچلو *saclỳ*, capelluto, کوزلو *gözlǜ*, occhiuto, صولی *sulù*, acquoso, استانبوللو *Ystambòllù*, Costantinopolitano, روماللو *Ròmaly*, Romano, پارسلو *Parìslì*, Parigino, ارضروملو *Èrzürümlü*, d'Arzerom, مسقولو *Moskòvlù*, Moscovito, لهلو *Lehlì*, Polacco, اسپانیالو *Yspànijalỳ*, Spagnuolo; کوزلجه *güzelġè*, un pò bello, o bella, عقللوجه *âkyllyġià*, un pò giudicioso, o giudiciosa.

Quando si adopera il ش, e il یش per formare dagl' Imperativi li Nomi Verbali, che terminano in *iś*, *jiś*, *üś*, *jüś*, *yś*, *jyś*, *uś*, *juś*; bisogna aggiungere giusta le Regole dell' Ortografia il ش agl' Imperativi della prima, terza, quinta, settima, nona, e undecima Conjugazione, e il یش a quelli della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima, come سو *sev*, سوش *sevìś*, l' innamoramento, کور *gör*, کورش *görüś*, il vedere, ال *al*, الش *alỳś*, il prendere, اور *vur*, اورش *vurùś*, il battere; یه *je*, یهیش *jejìś*, il mangiare, یورو *jürǜ*, یورویش *jürüjǜś*, la camminata, ارا *arà*, ارایش *aràjyś*, il cercare, اوقو *okù*, اوقویش *okùjùś*, il leggere, &c.

Dei

Dei Pronomi.

Nel Pronome Personale بن *ben*, io, e nel suo Plurale بز *biz*, noi, gl' incrementi dei Casi obliqui non hanno diversa Ortografia da quella, che si suole praticare per i Nomi della prima Declinazione; si eccettuano però i Genitivi, e il Dativo Singolare, ne' quali si deve scrivere il م *mim*, in vece del ك *sàghyr-kief*, e l' ا *elif* in vece del ه *he*, e si deve trasmutare anche il ن *nun* del Caso retto in ك *saghyr-kief* innanzi all' accennato *elif*, come بنم *benìm*, di me, بزم *bizim*, di noi, بكا *ban-à*, a me.

L' Ortografia del Pronome سن *sen*, Tu, e del suo Plurale سز *siz*, Voi parimente è la medesima, che si usa nei Nomi della prima Declinazione, ma non ha altra eccezione fuorchè quella del Dativo Singolare, il quale quantunque voglia per incremento il ك *saghyr-kief*, e l' ا *elif* come il precedente, pure alle volte si trova scritto anche coll' ا *elif*, ك *saghyr-kief*, e ه *he*, come ساكه *san-à*, a te.

Il Reciproco كندو *gendi*, esso, o essa ritiene in tutti i Casi del Numero Singolare la stessa Ortografia dei Nomi della seconda Declinazione, dovendosi scrivere كندو *gendi*, esso, o essa, كندونك *gendinin-*, di se, di esso, o di essa, كندويه

كندويه *gendinè*, a se, a esso, o a essa, كندويى *gendini*, se, esso, o essa, كندودن *gendindèn*, da se, da esso, o da essa: però dai Nominativi, e Ablativi dei Reciprochi Personali il و *vav* si toglie, e negli altri Casi si trasmuta in ى *je*, come كندم *gendim*, io medesimo, o medesima, كنديمك *gendimin-*, di me medesimo, o medesima, كنديمه *gendimè*, a me medesimo, o medesima, كنديمى *gendimi*, me medesimo, o medesima, كندمدن *gendimdèn*, da me medesimo, o medesima.

I Pronomi Demostrativi بو *bu*, questo, o questa, e شو *šu*, codesto, o codesta ancorchè terminino nel Caso retto in vocale, pure la loro Ortografia è alquanto simile a quella dei Nomi della prima Declinazione; non avendo essi veruna variazione nelle penultime lettere dei Casi obliqui, come li Nomi della seconda Declinazione, se non nel solo Dativo, in cui il ن *nun* si cambia in ك *saghyr-kief*, e il ه *he* in ا *elif*, come بوكا *bun-à*, a questo, o a questa, شوكا *šun-à*, a codesto, o a codesta. Però il Pronome Demostrativo اول *o*, quello, o quella non è di questa Regola, dovendosi scrivere nel Gen. انك *onùn-*, di quello, o di quella; nel Dat. اكا *on-à*, a quello, o a quella; nell'Acc. انى *onu*, quello

quello, o quella, nell' Abl. اندن *ondàn*, da quello, o da quella; e nel Plurale انلر *onlàr*, quelli, o quelle; انلرك *onlaryǹ-*, di quelli, o di quelle, &c.

Nei Pronomi Possessivi gli Affissi della prima persona sono il م *mim*, e il مز *mim*, e *ze*; della seconda il ك *saghỳr-kief*, e il كز *saghỳr-kief*, e *ze*; e della terza il ى *je*; e il سى *sin*, e *je*. Il م, il ك, e il سى appartengono al Numero Singolare; il مز, e كز al Plurale; e il ى è comune ad ambedue i Numeri. Con tutto ciò il ك *saghỳr-kief*, quando si trova negl' incrementi del Genitivo, giusta la moderna Ortografia si cambia in ن *nun*, come si vedrà in appresso dagli addotti esempj.

Dagli accennati Affissi il م, il ك, il مز, e il كز si usano con tutti i Nomi; ma il ى si aggiunge solamente ai Nomi della prima Declinazione, e il سى a quelli della seconda, come اوغلانم *oghlànỳm*, il mio garzone, انام *anàm*, la mia madre; اوغلانك *oghlànyǹ-*, il tuo garzone, اناك *anàn-*, la tua madre; اوغلانمز *oghlànymyz*, il nostro garzone, انامز *anàmyz*, la nostra madre; اوغلانكز *oghlà-nyǹ-yz*, il vostro garzone, اناكز *anàǹ-yz*, la vostra madre; اوغلانى *oghlàǹy*, il suo garzone, اناسى *anâsy*, la sua madre.

Quando

Quando gli Affissi della prima, seconda, e terza persona del Numero Singolare si trovano coi Nomi della prima Declinazione, che terminino nel Nominativo Singolare in د *dal*, ر *ry*, ز *ze*, و *vav*, vogliono avanti di se nel Genitivo, nel Dativo, e nell' Accusativo il ى *je*, come اويمك *evimìn-*, della mia casa, اويمه *evimè*, alla mia casa, اويمى *evimì*, la mia casa; اوينك *evin-in-*, della tua casa, اوينه *evin-è*, alla tua casa, اوينى *evin-i*, la tua casa; اوينك *evinìn-* della sua casa, اوينه *evinè*, alla sua casa, اوينى *evinì*, la sua casa. Per ragione di questa Regola anche tutti i Plurali esigono nei Genitivi, Dativi, e Accusativi il ى *je*, quando stanno coi detti Affissi, come اولريمك *evleri-mìn-*, delle mie case, اولريمه *evlerimè*, alle mie case, اولريمى *evlerimì*, le mie case; اولرينك *evlerin-in-*, delle tue case, اولرينه *evlerin-è*, alle tue case, اولرينى *evlerin-ì*, le tue case; اولرينك *evlerinìn-*, delle sue case, اولرينه *evlerinè*, alle sue case, اولرينى *evlerinì*, le sue case.

Oltre agli accennati Affissi vi sono anche quelli della prima, e seconda persona del Numero Plurale, che coi Nomi terminati in د, ر, ز, e و esigono il ى je in tutti i Casi, e Numeri, come اويمز *evìmìz*, la nostra casa اويمزك *evimìzìn-*,

della

della nostra casa, اويمزه *evimizè*, alla nostra casa, اويمزى *evimizi*, la nostra casa, اويمزدن *evimizdèn*, dalla nostra casa; اويكز *evin-iz*, la vostra casa, اويكزك *evin-izin-*, della vostra casa, اويكزه *evin-izè*, alla vostra casa, اويكزى *evin-izi*, la vostra casa, اويكزدن *evin-izdèn*, dalla vostra casa; اولريمز *evlerimiz*, le nostre case, اولريمزك *evlerimizin-*, delle nostre case, اولريمزه *evlerimizè*, alle nostre case, اولريمزى *evlerimizi*, le nostre case, اولريمزدن *evlerimizdèn*, dalle nostre case; اولريكز *evlerin-iz*, le vostre case, اولريكزك *evlerin-izin-*, delle vostre case, اولريكزه *evlerin-izè*, alle vostre case, اولريكزى *evlerin-izi*, le vostre case, اولريكزدن *evlerin-izdèn*, dalle vostre case.

Li Nomi terminati in ع *ajn* quando si accoppiano cogli Affissi di possessione, hanno il privilegio di ricevere nel Genitivo, nel Dativo, e nell' Accutativo il ى *je*, scrivendosi per esempio توابعيمك *tevabi-ymin-*, de' miei dipendenti, توابعيمه *tevabi-ymè*, a' miei dipendenti, توابعيمى *tevabi-ymi*, i miei dipendenti; توابعيكك *tevabi-yn-in-*, de' tuoi dipendenti, توابعيكه *tevabi-yn-è*, a' tuoi dipendenti, توابعيكى *tevabi-yn-i*, i tuoi dipendenti; توابعينك *tevabi-ynin-*, de' suoi dipendenti, توابعينه *tevabi-ynè*, a' suoi di-

pendenti, توابعينى *tevabi-yni*, i suoi dipendenti.

Dagli Affissi della terza persona il سى *sin*, e *je* quando si aggiungono ai Nomi della Seconda Declinazione, il ى *je* si toglie da tutti i Casi obliqui: e tale è anche l'Affisso della stessa persona nel Reciproco, كندو *gendi*, onde si scrive, اناسنك *anàsynyn-*, della sua madre, اناسنه *anàsynà*, alla sua madre, اناسنى *anàsyny*, la sua madre, اناسندن *anàsyndàn*, dalla sua madre; كندوسنك *gendisinin-*, di esso medesimo, o di essa medesima, كندوسنه *gendisinè*, a esso medesimo, o a essa medesima, كندوسنى *gendisini*, esso medesimo, o essa medesima, كندوسندن *gendisindèn*, da esso medesimo, o da essa medesima.

Tal volta però il ى *je* finale negli Accusativi si sopprime, e si scrive per cagion d' esempio اناسين *anasyn*, in luogo di اناسنى *anàsyny*, e كندوسين *gendisin* in luogo di كندوسنى *gendisini*, &c.

La voce صو *su* monosillaba quando nel Numero Singolare si accoppia coi Possessivi, esige innanzi agli Affissi un ى *je* per rilevarli, come صويم *sujùm*, la mia acqua, صويك *sujùn-*, la tua acqua, صويى *sujù*, la sua acqua, صويمز *sujumùz*, la nostra acqua, صويكز *sujun-ùz*, la vostra acqua.

Quan-

Quando gli Affissi si trovano coi Nomi della prima Declinazione, che terminano nel Caso retto in ق *kaf*, e non sieno monosillabi, allora per raddolcire la pronunzia bisogna mutare la detta lettera in غ *ghain*, dicendo, e scrivendo per modo di esempio اياغم *ajaghỳm*, il mio piede, اياغك *ajaghỳn-*, il tuo piede, اياغى *ajaghỳ*, il suo piede, اياغمز *ajaghymỳz*, il nostro piede, اياغكز *ajaghyn-ỳz*, il vostro piede.

La particola *kli* quando si usa in vece del Relativo, si scrive così كه, cioè col *kief*, e *he*; ma se poi si aggiunge agli Adverbj di tempo, alla preposizione *de*, o *da*, e ai Genitivi di possessione, allora il ه *he* si cambia in ى *je*; e a questa Regola si riferiscono anche i Genitivi del Pronome Pèrsonale, e Demostrativo, quando si trovano colla detta particola, come بنمكى *benimklì*, il mio, e la mia, بنمكينك *benimklinìn-*, del mio, e della mia, بنمكيه *benimklinè*, al mio, e alla mia, بنمكيى *benimklinì*, il mio, e la mia, بنمكيدن *benimklindèn*, dal mio, e dalla mia.

Il Nome interrogativo, e indefinito di genere comune si scrive così كيم, cioè col ك *kief*, ى *je*, e م *mim*; e nell' interrogativo, e indefinito di genere neutro, si toglie il ه

 he

he dal Dativo, e Ablativo; e da tutti i Casi del numero Plurale, e si scrive ننه nejè, perchè, a che cosa? o a qualunque cosa, a quelche, ندن nedèn, da che, da che cosa? o da qualunque cosa, da quelche, نلر nelèr, quante cose, che cose?

Dei Verbi.

Tutti li Verbi Affermativi o sieno Primitivi, o Derivativi ritengono sempre nelle ultime sillabe d' ogni persona la medesima ortografia; di maniera che col ر ry, e م mim si scrive سورم sevèrim, io amo; دللرم dillèrim, io disfamo; ويرورم verìrim, io do; اريرم erìrim, io mi liquefo; كورورم gördürüm, io vedo; يورورم jürürüm, io cammino; اكارم an-àrym, io rammento; يارهلرم jaralàrym, io impiago; قوتاررم kotàryrym, io imbandisco; قازيرم kazỳrym, io raschio; اورورم vurùrum, io percuoto; اوقورم okùrum, io leggo; سويلورم sevilìrim, io son amato; دللنورم dellenìrim, io son disfamato; ويريلورم verilìrim, io son dato; كوريلورم görülürüm, io son veduto; اكيلورم an-ylyrym, io son rammentato; يارهلنورم jaralànyrym, io son impiagato; قوتاريلورم kotarylỳrym, io son imbandito; قازينورم kazỳnyrym, io son raschiato; اورولورم vurulùrum, io son percos-

cosso; اقنورم *okunìrum*, io son letto; سونورم *sevinirim*, io mi rallegro; كورنورم *görünürüm*, io apparisco; كورشورم *görüšürüm*, io tratto; سوديرورم *sevdiririm*, سوديردورم *sevdirdirim*, io fo amare; ذللديرم *dilledirim*, دللتديرورم *dilletdiririm*, io fo disfamare; ويرديرورم *verdiririm*, ويرديردورم *verdirdirim*, io fo dare; اريديرم *eridirim*, io liquefo, اريتديرورم *eritdiririm*, io fo liquefare; يورودرم *jürüdürüm*, يوروتديرورم *jürütdürürüm*, io fo camminare; اكديرورم *an-dyryrym*, اكديردورم *an-dyrdyrym*, io fo rammentare; يارهلديرم *jaraladyrym*, يارهلتديرورم *jaralatdyryrym*, io fo impiagare; قازيدرم *kazydyrym*, قازيتديرورم *kazytdyryrym*, io fo raschiare; اوردرورم *vurdurùrum*, اورددورم *vurdurdùrum*, io fo percuotere; اوقودرم *okudùrum*, اوقتديرورم *okutdurùrum*, io fo leggere; e così delle altre Persone, e Tempi. Però nei Verbi della settima, ottava, nona, decima, undecima, e duodecima Conjugazione l' ultima sillaba del Presente, e del Preterito dell' Infinito si scrive col ق *kaf*, e non col ك *kief*, come si usa nei Verbi della prima, seconda, terza, quarta, quinta, e sesta Conjugazione; e quando gli accennati Tempi dell' Infinito si declinano cogli Affissi di possessione, allora la detta lettera ق *kaf* si trasmuta

in

in غ *ghain*, come si è detto nei Nomi, e Pronomi; ed eccone gli esempj: اكمق *an-màk*, rammentare, يارهلمق *jaralamàk*, impiagare, قوتارمق *kotarmàk*, imbandire, قازيمق *kazymàk*, raschiare, اورمق *vurmàk*, percuotere, اوقومق *okumàk*, leggere; اكدق *an-dyk*, aver rammentato, يارهلدق *jaraladyk*, aver impiagato, قوتاردق *kotardyk*, aver imbandito, قازيدق *kazydyk*, aver raschiato, اوردق *vurdùk*, aver percosso, اوقودق *okudùk*, aver letto; اكمغك *an-maghyn-*, di rammentare, يارهلمغك *jaralamaghyn-*, d' impiagare, قوتارمغك *kotarmaghyn-*, d' imbandire, قازيمغك *kazymaghyn-*, di raschiare, اورمغك *vurmaghyn-*, di percuotere, اوقومغك *okumaghyn-*, di leggere; اكديغم *an-dyghym*, aver io rammentato, يارهلديغم *jaraladyghym*, aver io impiagato, قوتارديغم *kotardyghym*, aver io imbandito, قازيديغم *kazydyghym*, aver io raschiato, اورديغم *vurdughùm*, aver io percosso, اوقوديغم *okudughùm*, aver io letto. Di questa regola sono anche li Gerundj in رق *rak*, li Futuri dell' Infinito, e le prime persone Plurali del Preterito perfetto determinato dell' Indicativo in tutti quei Verbi, che terminano nell' Infinito in مق *mak*, come اكهرق *an-aràk*, يارهليهرق *jaralajaràk*, قوتارهرق *kotararàk*, قازييهرق.

قازییه‌رق *kazyjaràk* , اوره‌رق *vuraràk* , اوقویه‌رق *okujaràk* ;
اکاجق *an-ağyàk* , یاره‌لیه‌جق *jaralajağyàk* , قوتاره‌جق *ko-*
tarağyàk , قازییه‌جق *kazyjağyàk* , اوره‌جق *vurağyàk* ,
اوقویه‌جق *okujağyàk* ; اکاجغیم *an-ağyaghỳm* , یاره‌لیه‌جغیم
jaralajağyaghỳm , قوتاره‌جغیم *kotarağyaghỳm* , قازییه‌جغیم
kazyjağyaghỳm , اوره‌جغیم *vurağyaghỳm* , اوقویه‌جغیم *oku-*
jağyaghỳm ; اکدق *an-dyk* , یاره‌لدق *jaraladyk* , قوتاردق
kotardyk , قازیدق *kazydyk* , اوردق *vurdùk* , اوقودق *okudùk* .

In tutte le Conjugazioni li Preteriti dell' Infinito esig-
gono un ی *je* avanti il ك *kief* , o غ *ghain* , quando si
accoppiano cogli Affissi di Possessione , eccetto però la ter-
za persona del Plurale , che ne rimane senza , come per
esempio : سودیکم *sevdiğim* , سودیکمز *sevdiğimiz* , سودیکك
sevdiğin- , سودیککز *sevdiğin-iz* , سودیکی *sevdiği* ; دللدیکم
dillediğim , دللدیکمز *dillediğimiz* , دللدیکك *dillediğin-* ,
دللدیککز *dillediğin-iz* , دللدیکی *dillediği* ; ویردیکم *verdiğim* ,
ویردیکمز *verdiğimiz* , ویردیکك *verdiğin-* , ویردیککز *verdiğin-iz*,
ویردیکی *verdiği* ; اریدیکم *eridiğim* , اریدیکمز *eridiğimiz* ,
اریدیکك *eridiğin-* , اریدیککز *eridiğin-iz* , اریدیکی *eridiği* ;
کوردیکم *gördüğüm* , کوردیکمز *gördüğümüz* , کوردیکك
gördüğün- , کوردیککز *gördüğün-üz* , کوردیکی *gördüği* :
یورودیکم

يوروديكم *jüriüdiiğüm* , يوروديكمز *jüriidüğümüz* , يوروديكك *jüriüdüğün-* , يوروديككز *jüriüdiiğün-iiz* , يوروديكى *jüriidiiğii* ; اكديغم *an-dyghym* , اكديغمز *an-dyghymyz* , اكديغك *an-dyghyn-* , اكديغكز *an-dyghyn-yz* , اكديغى *an-dyghy* ; يارهلديغم *jaraladyghym* , يارهلديغمز *jaraladyghymyz* , يارهلديغك *jaraladyghyn-* , يارهلديغكز *jaraladyghyn-yz* , يارهلديغى *jaraladyghy* ; قوتارديغم *kotardyghym* , قوتارديغمز *kotardyghymyz* , قوتارديغك *kotardyghyn-* , قوتارديغكز *ko-tardyghyn-yz*, قوتارديغى *kotardyghy* , قازيديغم *kazydyghym* , قازيديغمز *kazydyghymyz* , قازيديغك *kazydyghyn-* , قازيديغكز *kazydyghyn-yz* , قازيديغى *kazydyghy* ; اورديغم *vurdughüm* , اورديغمز *vurdughumüz* , اورديغك *vurdughün-* , اورديغكز *vurdughun-üz* , اورديغى *vurdughü* ; اوقوديغم *okudughüm* , اوقوديغمز *okudughumüz* , اوقوديغك *okudughün-* , اوقوديغكز *okudughun-üz* , اوقوديغى *okudughü* . Similmente si aggiunge anche un ى *je* dopo il ك *kief* , o غ *ghain* al Futuro dell' Infinito , quando stà coi detti Affissi , ma non già nel Nominativo della seconda persona , e nel Plurale della terza , perchè questi sono privilegiati ; onde si scrive سوهجكيم *seveğeğim*, سوهجكيمز *seveğeğimiz* , سوهجكيك *seveğeğin-*, سوهجكيكز *seveğeğin-iz* , سوهجكى *seveğeği* ; دلليهجكيم *dil-*

dillejeğeğim , دلليه‌جكيمز *dillejeğeğimiz* , دلليه‌جكيك *dille-jeğeğ-in-* , دلليه‌جكيكز *dillejeğeğin-iz* , دلليه‌جكى *dilleje-ğeği* ; ويره‌جكيم *vereğeğim* , ويره‌جكيمز *vereğeğimiz* , ويره‌جكك *vereğeğin-* , ويره‌جكيكز *vereğeğin-iz* , ويره‌جكى *vereğeği* ; اريه‌جكيم *erijeğeğim* , اريه‌جكيمز *erijeğeğimiz* , اريه‌جكك *erijeğeğin-* , اريه‌جكيكز *erijeğeğin-iz* , اريه‌جكى *erijeğeği* ; كوره‌جكيم *göreğeğim* , كوره‌جكيمز *gö-reğeğimiz* , كوره‌جكك *göreğeğin-* , كوره‌جكيكز *göre-ğeğin-iz* , كوره‌جكى *göreğeği* ; يورويه‌جكيم *jürüjeğeğim* , يورويه‌جكيمز *jürüjeğeğimiz* , يورويه‌جكك *jürüjeğeğin-* , يورويه‌جكيكز *jürüjeğeğin-iz* , يورويه‌جكى *jürüjeğeği* ; اكاجغيم *an-agyaghym* , اكاجغيمز *an-ağyaghymyz* , اكاجغك *an-a-ğyaghyn-* , اكاجغيكز *an-ağyaghyn-yz* , اكاجغى *an-a-ğyaghy* ; ياره‌ليه‌جغيم *jaralajağyaghym* , ياره‌ليه‌جغيمز *jara-lajağyaghymyz* , ياره‌ليه‌جغك *jaralajağyaghyn-* , ياره‌ليه‌جغيكز *jaralajağyaghyn-yz* , ياره‌ليه‌جغى *jaralajağyaghy* ; قوتاره‌جغيم *kotaragyaghym* , قوتاره‌جغيمز *kotarağyaghymyz* , قوتاره‌جغك *kotarağyaghyn-* , قوتاره‌جغيكز *kotarağya-ghyn-yz* , قوتاره‌جغى *kotarağyaghy* ; قاريه‌جغيم *kazyja-ğyaghym* , قاريه‌جغيمز *kazyjağyaghymyz* , قاريه‌جغك *kazyjağyaghyn-* , قاريه‌جغيكز *kazyjağyaghyn-yz* ,

Mmmm قاريه‌جغى

قازيه جغى *kazyjaǧyaghy:* اوره جغيم *vuraǧyaghym,* اوره جغيمز *vuraǧyaghymyz* , اوره جغك *vuraǧyaghyn-* , اوره جغيكز *vuraǧyaghyn-yz* , اوره جغى *vuraǧyaghy* ; اوقويه جغيمز *oku-jaǧyaghym* , اوقويه جغيمز *okujaǧyaghymyz* , اوقويه جغك *okujaǧyaghyn-* , اوقويه جغيكز *okujaǧyaghyn-yz* , اوقويه جغى *okujaǧyaghy* .

Le voci del Verbo Ausiliare اولمق *olmàk*, che si prendono in prestanza per la formazione dei Tempi composti, secondo la moderna Ortografia si troncano nei Preteriti imperfetti indefiniti, e determinati dell'Indicativo, e nelle prime persone singolari degli stessi Tempi, e dei Preteriti perfetti, e più che perfetti, e del Futuro misto quando accennano l'azione per mezzo di rapporti, e congetture; e tali accorciamenti si fanno anche nel Presente, e nel Preterito più che perfetto dell' Ottativo; nei Presenti, e Preteriti imperfetti del Subjuntivo, e nelle prime, e seconde voci del Preterito più che perfetto dell' istesso modo; come pure in alcuni Gerundj terminati in ايكن *ilken* ; e così si scrive سوردم *sevèrdim* , سوه يوردم *sevèjordum* , سور ايمشم *sevèr imišim* , سوه يور ايمشم *sevèjor ymnyšym* , سومشم *sevmišim* , سومش ايمشم *sevmiš imišim* , سوه جك اولمشم *sevegèg ol-muš-*

mušum ; سويدم *sevèidim* , سومش اوليدم *sevmiš olàidym* ; سورسم *sevèrsem* , سوهيورسم *sevèjorsam* , سورسيدم *sevèrsei-dim* , سوهيورسيدم *sevèjorsaidym* , سورسه ايمشم *sevèrse imi-šim* , سوهيورسه ايمشم *sevèjorsa imyšym* , سوسيدم *sevsèidim* , سومش اولسيدم *sevmiš olsàidym* , سومش اولوردم *sevmiš olùrdum* ; سورکن *sevèrlien* , سوهيورکن *sevèjorlien* , سومشيکن *sevmišilien* in vece di سور ايدم *sevèr idim* , سوهيور ايدم *sevèjor ydym* , سور ايمش ايم *sevèr imiš im* , سوهيور ايمش ايم *sevèjor ymyš ym* , سومش ايم *sevmiš im* , سومش ايمش ايم *sevmiš imiš im*, سوهجك اولمش ايم *seveǧèǧ olmùš um*; سوه ايدم *sevè idim* , سومش اوله ايدم *sevmiš olà idym* ; سور ايسم *se-vèr isem* , سوهيور ايسم *sevèjor ysam* , سورسه ايدم *sevèrse idim* , سوهيورسه ايدم *sevèjorsa idym* , سورسه ايمش ايم *se-vèrse imiš im* , سوهيورسه ايمش ايم *sevèjorsa imyš ym* , سوسه ايدم *sevsè idim* , سومش اولسه ايدم *sevmiš olsà idym* , سومش اولور ايدم *sevmiš olùr udum*; سور ايکن *sevèr illen* , سوهيور ايکن *sevèjor illen* , سومش ايکن *sevmiš illen* .

La voce del Presente , e Preterito Imperfetto dell' Infinito quando si ritrova cogli Affissi di possessione , nella moderna Ortografia perde l' ultima lettera, scrivendosi per esempio سومم *sevmèm* , سومك *sevmèn-* , سومسى *sevmesi* ,

 سومز

سومز *sevmemìz* , سومكز *sevmen-ìz* , سوملرى *sevmelerì* .

Quando i Verbi della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima Conjugazione non hanno nella penultima sillaba dell' Infinito alcuna lettera, che faccia le veci di vocale, non possono rilevarsi nella seconda persona singolare dell' Imperativo, se non ci si aggiunge qualche lettera, a cui si appoggi la consonante. Onde dalli Verbi دللمك *dillemèk* , e يارەلمق *jaralamàk* dovendosi formare l' Imperativo, si scrive دلله *dillè* , يارەلە *jaralà* .

I Verbi Transitivi determinati vogliono nei Presenti indefiniti un و *vav* innanzi all' ultima sillaba; onde si scrive سوديردورم *sevdirdìrim* , e non سوديرديرم *sevdirdìrim* , دللتديرورم *dilletdirìrim* , e non دللتديريرم *dilletdirìrim* , &c.

Il Verbo Ausiliare, e Reciproco اولمق *olmàk* , e il suo Negativo اولممق *òlmamak* benchè sia diverso dal Verbo Neutro اولمك *ölmèk* , e dal suo Negativo, اولممك *ölmemèk* , pure per togliere da alcune voci ogni equivoco, bisogna seguire l'Ortografia da noi adoperata in quella Conjugazione, scrivendosi per esempio اولان *olàn* , اولمالو *olmalỳ* , اولمامز *olmamỳz* , اولماكز *olman-ỳz* , اولمالرى *olmalarỳ* , اولماز *olmàz* , &c. e non اولمز اولملرى اولمكز اولممز اولملو اولن

Sie-

Siccome i Verbi Negativi si riducono a due classi, cioè in مق *malk*, e مك *melk*; quelli, che terminano in مك *melk* nell' Infinito, seguono l' Ortografia dei Verbi della prima, seconda, terza, quarta, quinta, e sesta Conjugazione, e quelli, che terminano in مق *mak*, ritengono quella della settima, ottava, nona, decima, undecima, e duodecima Conjugazione; onde si scrive سومهمك *sèvmemelk*, سومدك *sèvmedilk*, سوميهرك *sèvmejerelk*, سوميجك *sèvmejeğelk*, سومديكم *sèvmediğim*, سوميجكيم *sèvmejeğegim*; اكمق *àn-mamak*, اكمدق *àn-madyk*, اكميهرق *àn-majarak*, اكميجق *àn-majağyalk*, اكمديغم *àn-madyghym*, اكميجغيم *àn-majağyaghym*. Però è da notarsi, che quando i Negativi nell' Infinito presente, o imperfetto si ritrovano accoppiati cogli Affissi di possessione, essiggono allora un ا *elif* innanzi all' ultima sillaba, come سومامم *sèvmemem*, سومامك *sèvmemen-*, سوماسي *sèvmemesi*; اكمامم *àn-mamam*, اكمامك *àn-maman-*, اكماسي *àn-mamasy*.

Dei Participj.

Li Participj, che terminano in ن *nun* quando nascono dai Negativi, dai Passivi, e dai Verbi della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima Conju-

gazione, esiggono sempre un ا *elif* avanti il ن *nun*, come سويلان *sevilèn*, chi è, era, fù, è stato, era stato, e sarà amato; سومیان *sèvmejen*, chi non ama, non amava, non amò, non ha, e non avea amato, e non amerà; دلليان *dillejèn*, chi disfama, disfamava, disfamò, ha, ed avea disfamato, e disfamerà; اريیان *erijèn*, chi si liquefa, si liquefaceva, si liquefece, si è, e si era liquefatto, e si liquefarà; يوروييان *jüriijèn*, chi cammina, camminava, camminò, ha, ed avea camminato, e camminerà; يارهليان *jaralajàn*, chi impiaga, impiagava, impiagò, ha, ed avea impiagato, e impiagherà; قازييان *kazyjàn*, chi raschia, raschiava, raschiò, ha, ed avea raschiato, e raschierà; اوقويان *okujàn*, chi legge, leggeva, lesse, ha, ed avea letto, e leggerà.

Il Participio indeclinabile in ملو, o مەلو *melì*, *malỳ*, e in مش *miś*, *müś*, *myś*, o *muś* quando nasce dai Verbi Negativi, esigge secondo la moderna Ortografia un ا *elif* avanti il ملو, e il مش, come سومامِلو *sèvmemeli*, chi non deve amare, o non bisogna amare; سومامش *sèvmemiś*, chi non ha, o non abbia, o non avesse amato.

Li Participj passati, e futuri usati cogli Affissi di possessione avendo la stessa voce dei Preteriti, e Futuri dell'

In-

Infinito, hanno per conseguenza anche la stessa Ortografia; ond' è superfluo di parlarne quì davantaggio.

Degli Adverbj, Preposizioni, Congiunzioni, e Interjezioni.

Nei Nomi, che si adoperano come Adverbj coll' aggiunta della Preposizione ايله *ile*, *ila*, *yla*, spesse volte la detta Preposizione non si scrive intiera, come دقتله *dykkàtyla*, diligentemente, سرتلكله *sertlikle*, bruscamente, غيرتله *ghajrètile*, animosamente.

La Preposizione ايچون *ićiün* quando si trova cogli Affissi di possessione della terza persona dell' uno, e dell' altro numero, troncansi dalla prima sillaba l' ا *elif*, e il ى *je*, come اناسيچون *anasy ićiün*, per la sua madre; انالريچون *anàlary ićiün*, per la loro madre; سومسيچون *sevmesi ićiün*, perchè egli ama; سوملريچون *sevmeleri ićiün*, perchè quelli amano; ايتديكيچون *etdigi ićiün*, per aver egli fatto; ايتدكلريچون *etdikleri ićiün*, per aver quelli fatto; ايدهجكيچون *edeǧeği ićiün*, per dover egli fare, &c.

La Preposizione ايله *ile*, *ila*, *yla* accoppiandosi coll' Infinito, o cogli Affissi di possessione della prima, seconda, e terza persona di ambi i numeri, ammette troncamento come la precedente nelle due prime lettere; onde

scri-

scrivesi سومكله *sevmèk ile*, coll' amare, انكمغله *an-mâgh yla*, con rammentare; بابامله *babàm yla*, col mio padre, باباكله *babàn-yla*, col tuo padre, باباسيله *babasỳ ila*, col suo padre, بابامزله *babamỳz yla*, col nostro padre, باباكزله *baban-ỳz yla*, col vostro padre, بابالريله *babalarỳ ila*, col loro padre; سومهله *sevmèm ile*, con amar io, سومكله *sev-mèn-ile*, con amar tu, سومسيله *sevmesì ile*, con amar quello, سومزله *sevmemìz ile*, con amar noi, سومكزله *sevmen-ìz ile*, con amar voi, سوملريله *sevmelerì ile*, con amar quelli; الديغمله *aldyghỳm yla*, subito che io ho preso, الديغكله *aldyghỳn-yla*, subito che tu hai preso, الديغيله *aldyghỳ ila*, subito che quello ha preso, الديغمزله *aldyghymỳz yla*, subito che noi abbiamo prêso, الديغكزله *aldyghyn-ỳz yla*, subito che voi avete preso, الدقلريله *aldyklarỳ ila*, subito che quelli hanno preso. E coi Participj:. الديغمله *aldyghỳm yla*, con quel che ho preso, الديغكله *aldyghỳn-yla*, con quel che hai preso, الديغيله *aldyghỳ ila*, con quel che ha preso, الديغمزله *aldyghymỳz yla*, con quel che abbiamo preso, الديغكزله *aldyghyn-ỳz yla*, con quel che avete preso, الدقلريله *aldyklarỳ ila*, con quel che hanno preso.

La

La Preposizione صكره *son-ra* alcune volte si scrive congiuntamente col Nome, come بندنصره *bendèn son-ra*, dopo di me.

Le Preposizioni ده *de*, *da*; دن *den*, *dan*; جه *ge*, *gia*; جلين *gilein*; e سز *siz*, *siiz*, *syz*, *suz* quando sono precedute dai Nomi, che terminano in ب ت ث ج ح خ س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن ى si scrivono unitamente ai detti Nomi, come كتابده *kitabdà*, nel libro, كونشدن *güneśdèn*, per il sole, ادمجه *adàmgia*, da uomo, بونجلين *bungylain*, come questo, اتسز *etsiz*, senza carne, &c.

La Congiunzione دخى *dachi* alle volte non si separa dal Nome, ma l' enclitica ده *de*, *da* è sempre inseparabile, basta, che i Nomi, coi quali si accoppia, non terminino in ز ر ذ د و ا come بندخى *ben dachi*, io ancora, اولدخى *ol dachi*, quello ancora, اخرتده جنتدن ماعدا جهنمده وار *achretdè gennetdèn maada gehennèmde var*, nell' altro Mondo non solamente vi è un Paradiso, ma anche vi è un Inferno.

L'Interjezione ايشته *istè* si scrive meglio col و *vav*, che col ى *je*.

Delle Abbreviature.

I Turchi non ammettono veruna abbreviatura nei loro libri se non quella di ع م in luogo di عليه السلام; di

ا ه

ا خ in luogo di الى اخره; e di خ م in luogo di مقدم, e موخر;
ciò non ostante nelle loro lettere, e in alcune pubbliche scritture scrivono con abbreviatura i Nomi dei loro Mesi Lunari nella maniera, che segue, cioè م per محرم *muharrem*; ص per صفر *safer*; را per ربيع الاول *rebi-ul-evvel*; ر per ربيع الاخر *rebi-ul-achyr*; جا per جماذى الاولى *ğemaziel ūlā*; ج per جماذى الاخرى *ğemaziel uchra*; ب per رجب *reğeb*; ش per شعبان *ša-bān*; ن per رمضان *remazān*; ل per شوال *ševvāl*; ذا per ذي القعده *zil- ka-de*; ذ per ذي الحجه *zil- hyğğe*.

§. II.

Osservazioni sopra la Prosodia.

La Prosodia Turca è una parte della Gramatica, che insegna a proferire le parole con quelle lunghezze, e brevità, che sono in uso nella medesima lingua; ma siccome da alcuni si prende anche per una retta notizia della quantità delle sillabe, affin di poter formare con esse dei piedi, e comporre Versi, così noi ancorchè non avessimo in idea d' insegnare la Poesia ai nostri studenti, pure prima d'incominciare a dar loro qualche precetto sopra questa parte della Gramatica, vogliamo leggiermente dimostrare anche a essi cosa sia la Versificazione Turchesca. I Turchi hanno an-

alcuni metri presi dagli Arabi, su i quali misurano i piedi dei loro Versi, situando le lettere in tale maniera, che nella vibrazione vengano a corrispondere con quelle del metro, come per cagion d' esempio.

مُفاعلن مُفاعلن فعولن
بنام خا لق وحيى و توانا

cioè
بنام خالق و حيى و توانا
benāmi chālykū hajjū tüvānā
In nome del Creatore vivo e potente.

Nella Lingua Turca tutte le voci si pronunziano coll' accento nell' ultima sillaba a riserva di alcuni Nomi, come پنجره *pèngere*, finestra طنجره *tèngere*, caldaja, ed altri, che si proferiscono colla penultima breve. Ma nell' accoppiatura delle parole per isfuggire l' asprezza degli accenti, si proferisce accentata solamente la prima parola, e nelle altre si fa una leggiera posa, come ايو ادم *ejì adam*, پادشاه اوغلی *padišàh oghlu*; بابام ايله *babàm ile*, صاتون الدم *satỳn aldym*, سورم *sevèrim*, سومش اولورم *sevmiš olurum*, سورايدم *sevèr idim*, بن سنى چوقدن كورمدم *ben senì ciokdan görmedim*, &c.

L' accennato accento tal volta si proferisce più sonan-

te

te, e caricato: e allora significa repetizione, come سن بو كرمى بكا ايله *sen bu lteremi ban-a ejle*, fa a me questo piacere, sì a me, e non agli altri: بن سنى سورم *ben seni severim*, io amo te, sì amo te, e non gli altri.

Il Preterito dell' Infinito quando è posto cogli Affissi di possessione, e colla Preposizione ايله *ile*, *ila*, *yla*, si pronunzia colla penultima breve بن سنى كورديكم ايله طاندم *ben seni ğördüğüm ile tanydym*. Lo stesso però non dee dirsi del Participio passato in ديكم *diğim*, *düğüm*, ديغم *dyghym*, o *dughum*, ancorche nella voce non sia affatto differente dal Preterito dell' Infinito.

Quando le voci Arabe terminano in consonante raddoppiata, e si accoppiano col verbo ايتمك *etmelt*, allora per rilevarle si ascrive nella pronunzia una di quelle consonanti alla prima sillaba del Verbo ايتمك *etmelt*, come ظنّ ايتدم *zan-netdim*, mi son immaginato; ردّ ايتدم *red-detdim*, ho reso. Così ancora quando succede all' Infinito, o ai Nomi terminati in ق, o ك una parola, che cominci per vocale, si cambia per miglior suono il ق in *gh*, e il ك in *j*, come *sevmèj istèrim*, *aćmàgh istèrim*, *kajygh ićiün*, *lüirèj ićiün*; eccetto però le monosillabe.

DIA-

DIALOGHI

familiari in Turco, e in Italiano composti dall' Autore per uso degli studenti della Lingua Turca.

اوّلکی مکالمه	*Evvelḱi müḱaleme*	DIALOGO I.
قری ایله قوجه	*karỳ ila koǧià*	Tra il marito,
اراسنده‌در	*arasyǹdadyr.*	e la moglie.
بو کون اوه کمسه	*bu ǧün evè ḱìmse*	Oggi è venuto nes-
کلوب بنی ارادیمی	*ǧelip benì aradỳ-*	suno in casa per
	my?	cercarmi?
بلی سنی دایمك	*bèli senì dajymỳn-*	Si Signore, il
اوغلی ارادی	*oghlù arady.*	mio nipote vi ha
		cercato.
دخی بر غیری	*dahà bir ghàjry*	Non è venuto
کمسه کلمدیمی	*ḱìmse ǧèlmedimi?*	nessun altro?
خیر بن غیری	*chair, ben ghàjry*	Non Sig., io non
کمسه کورمدم	*ḱìmse ǧòrmedim.*	ho veduto altro.
طوغروسنی	*doghrusunù söj-*	Volete, che vi dica
سویلیمی ادملر	*lejìmmi? adamlàr*	la verità? Gli uomini
شمدی باشقه	*śìndi baśkà olmuś-*	presentemente si
اولمشلر سوز	*lar: söz*	sono scambiati: pro-

met-

ویریورلر و	*verijorlar, ve sözle-*	mettono, e non man-
سوزلرنده دورمیورلر	*rindè dùrmajorlar.*	tengono la parola.
نیچون نه اولدی	*ničiün, ne oldù*	E perchè, cosa
سکا	*san-a?*	vi è accaduto?
بوکون قرنداشم	*bu ǵiün kardašym*	Oggi voleva ve-
بورایه کلوب بکا اقچه	*bùraja ǵelip ban-à*	nire quì il mio fra-
کتوره جك ایدی	*ahcè ǵetireǵèǵ idi.*	tello per portarmi
		del denaro.
سکا بر شی	*san-à bir šej*	Volete, che io vi
سویلیمی	*sojlejimmi?*	dica qualche cosa?
اما کوجکه	*amma ǵiüǵiun-è*	ma che non vi dis-
کلمسون	*ǵèlmesin.*	piaccia.
سویله	*söjlè.*	Ditela pure.
سنك قرنداشکده	*senin-kardašyn-dà*	Il vostro fratello
ایش یوق	*iš jok.*	non val niente.
نیچون	*ničiün?*	E perchè?
یا بزه اوته کون	*ja bizè öte ǵiün*	Come! Vi siete
ایتدیکی رنکی	*etdiǵi renǵi unut-*	dimenticato del
اونتدکمی	*dùn-mu?*	giuoco, che ci ha
		fatto l'altro giorno?
اولطیفه ایدی	*o latifè idi.*	Quello era una burla.

Come

هيچ اويله لطيفه اولورمى ازقالدى چوجغك كوزينى چقاره يازدى	*hič öjlè latifè olùrmu? az kaldy čioğiughùn- gözünü čykarà jazdy.*	Come! si burla mai in quella maniera? Poco ha mancato, che non avesse cavato l' occhio al figliuolo.
بن چوق قرى كوردم امّا سنك كبى بر قورقاق قرى كورمدم	*ben čiok kary gördüm, amma senin-ğibi bir korkàk kary görmedim.*	Io ho veduto molte donne, ma non ne ho veduto nessuna timida come voi.
آفرين سن قرنداشكه صاحبتلك ايله بقايم صوكك نره يه واره جق	*āferim! sen kardašyn-à sahabetlik ejlè, bakajym son-ùn- nèreje varağiak.*	Bravo! Prendete voi le parti del vostro fratello, e vedrò dove anderà a finire il vostro affare.
بن قرنداشمه صاحبتلك ايتمم لكن طوغروسنى سويلرم	*ben kardašymà sahabetlik etmèm, làkin doghrusunù söjlèrim.*	Io non prendo le parti del mio fratello, ma dico quel che è vero.
اكر هپيسى سنك	*eğer hèpisi senin-*	Se tutti dicessero

كبنى طوغرو سويليجك اولسه ايشمز تمام اولور ايدى	*ǵibi doghrù söjleje-ǵèǵ olsa, išimiz tamàn olur udu.*	la verità come voi, staressimo freschi.
نيجه بكنمدكمى	*niǰe, beǵènmedin-mi? (a)*	Come! non vi piace.
باق قوجه سكا برشى سويليم بزه صاچى اوزون عقلى قصه ديرلر لكن بلمم سزكمى عقلكز قصه يوخسه بزمى	*bak koǰià san-à bir šej söjleǰim: bizè saćy uzùn, akly kyssà derler, lakin bilmèm sizin-mi aklyn-yz kyssà, jòksa bizimmi?*	Sentite, marito mio; una cosa vi voglio dire. Si dice, che noi abbiamo capelli abbondanti, e cervello scarso; non so, se siamo noi, che abbiamo il cervello scarso, oppure voi altri uomini.
اللهى سورسك قويوبر بنى راحت زيرا ايشم چوق	*Allahỳ sevèrsen kòjver benì rahàt, zira išim ćiok.*	Lasciatemi in pace per l' amor di Dio, perchè ho molti affari: E be-

(*a*) Il Pret. perf. determ. dell'Indic. alle volte si usa per Presente.

اى شو ديديكك	*ej šu dediǧin-*	E bene, ditemi
كوپەلرى نە زمان	*küpeleri nè zaman*	quando volete com-
صاتون الەجقسن	*satyn alaǧiaksyn?*	prare gli orecchini
		che mi avete pro-
		messo.
سكا طوغروسنى	*san-à doghrusu-*	Volete che vi di-
سويليمى سزك	*nù söjleimmi? si-*	ca la verità? voi al-
عقلكز فكريكز	*zin-aklyn-yz fikri-*	tre donne non pen-
همان بويله شيلرده	*n-iz hèmen böjlè šej-*	sate che a simili co-
برز صبر ايتسك	*lerdè. biraz sabr et-*	se. Non potete ave-
اولمازمى	*sen-olmàzmy?*	re un poco di pa-
		zienza?
نه اصل صبر	*nasyl sabr ede-*	Come volete che
ايدەيم الك قريسنه	*jim; elin-karysynà*	io abbia pazienza:
باقسنه انلر نيجه	*baksàna; onlar niǧe*	guardate alle don-
ايسه بنده اويله	*ise, bènde öjlè*	ne altrui; io non
اولمالوايم	*olmaly im.*	devo essere diversa
		da quelle.
	—	
يا الك قريسى	*ja elin-karysy*	E se le donne al-
قويويه دوشمك	*kujujà düšmèk is-*	trui volessero pre-
استرسه سنده	*tèrse, sènde*	cipitarsi in un poz-

قويويه دوشرميسن	*kujujà düšèrmisin?*	zo, vi precipitareste ancora voi?
بن قويو مويو (a) بلمم كويه لرى سندن استرم	*ben kujù mujù bilmèm: küpelerì sendèn istèrim.*	Io non intendo queste parole: voglio gli orecchini da voi.
اولقدر اوكه لنمه البتده يارن كيجه كويه لرده كلور بورايه	*òlkadar orkelènme èlbetde jàryn ǵeǵe küpelèrde ǵelir bùraja.*	Non vi riscaldate tanto: domani sera senz' altro verranno quì anche gli orecchini.
اه اويله سويله اوشته شمدى سندن ايو ادم يوق دنيادة	*ah öjlè söjle. ištè šindi sendèn ejì adam jok dünjada.*	E bene parlate così. Ecco che voi siete il miglior uomo del mondo.
البتده طبيعتجه كيدنجه ايو ايز	*èlbetde tabi-atǵe ǵidinge ejì iz.*	Sicuro! quando andiamo a seconda dei vostri desiderj, allora non siamo più cattivi.

(a) مويو *mujù* non significa niente, ma si aggiunge alla voce قويو *kujù* come un ripieno per darle dell'energia, e grazia.

ایکنجی مکالمه	*Ikingi mükaleme*	DIALOGO II.
بابا ایله اوغل اراسنده‌در	*babà ila òghul arasyndadyr.*	Tra il padre, e il figlio.
ای اوغل اوشته بن اختیارلندم بقایم سن نه یپاجقسن	*ej òghul, istè ben ichtijarlandỳm, bakajỳm sen ne japağyaksyn?*	Ecco che io son giunto alla mia vecchiaja, o figlio, ditemi che io sappia, cosa pensate di fare?
بن سنك سوزندن چقمم سن بنم باباممسن و بن سکا اطاعت ایتملو ایم	*ben senin-sözündèn cykmàm: sen benim babàmsyn, ve ben san-à yta-at etmelì im.*	Io farò tutto quel che voi mi dite: voi siete il mio padre, ed io devo ubbidirvi.
باق اوغل اکر سن دنیاده راحت کچمك استرسك بنم نصیحتلریمی برایوجه طوتملو سن	*bak òghul, eğer sen dünjadà rahàt ğecinmèli istèrsen-benim nasyhatlary-mỳ bir ejiğè tutmalỳ syn.*	Vedete figlio, se nel mondo volete fare una vita tranquilla, dovete seguire appuntino li miei consigli.
بنمده اویله	*benimde öjlè et-*	Così penso di fare

اینمکدر مرادم	*mèlldir muradym.*	re anche io.
برخوردار اول	*berchordàr ol ò-*	Siate benedetto,
اوغل الله سنك	*ghul; Allàh senìn-*	e il Signore faccia
هر ایشکی	*her iśin-ì*	sortire un buon fi-
راست کتورسن	*rast ģetirsin.*	ne a tutti i vostri
		affari.
الله سکاده چوق	*Allàh san-àda ćiok*	E conceda parimen-
عمر ویرسونکه	*ûmr versìnlli*	te a voi lunga vita,
سنده بنی	*sènde benì*	affinchè voi ancora
استدیکك کبی	*istediğin- ģibi*	vedendo in me re-
کوروب حظ ایدهسن	*ģörüp haz-zedèsin.*	cato a effetto il vos-
		tro desiderio, vi em-
		piate d' allegrezza.
باق اوغل هرشی	*bak òghul her śej*	Vedete figlio, ogni
اللهه باغلودر	*Allahà baghlỳdyr :*	cosa dipende da Dio:
سن اللهی سوو	*sen Allahỳ sev, ve*	voi amate Iddio, e
الله قورقوسنی	*Allàh kòrkusunu*	non allontanate dal
یورکدن بوش	*jureğin-dèn boś*	vostro cuore il suo
براقلمه و هرایشك	*bràkma;ve her iśìn-*	timore; e tutti i vo-
اللهك کرمیله	*Allahỳn-keremì ile*	stri affari avranno
		buon

راست كلەجكدر	*rast ğeleğekdir .*	buon esito coll'aju-
		to di Dio.
اويلەدر زيرا بندە	*öjlèdir , zìra bènde*	Così è, perchè io
بو ديديككى بر	*bu dediğin-ì bir*	stesso varie volte
قاچ كرّە تجربە	*kač kerrè teğribè*	l'ho sperimentato.
ايتمشم	*etmiš im .*	
انجق سكا بر	*àngiąk san-à bir*	Però ho qual che
سوز سويليەجكيم	*söz söjleje ğeğim*	cosa ancora da dir-
وار دخى	*var dahà :*	vi : tenetevi forte
قاطولكلكندە قوى	*katolikligindè kavì*	nella Religione Cat-
دور الك سوزينە	*dur : elin- süzünè*	tolica : non date
قولاق ويرمە و	*kulàk vèrme ; ve*	orecchio alle parole
پاپاسلرمز بو	*papaslarymỳz bu*	del terzo,e del quar-
خصوصدە سكا	*chùsusda san-à*	to;e mettete in ese-
هرنە اوكرتديلر ايسە	*herne öğretdilèr ise*	cuzione tutto ciò,
اجرا ايلە زيرا	*iğrā ejlè ; zìra*	che vi avran inse-
پاپاسلر بابا	*papaslàr babà*	gnato i nostri Sacer-
يرندەدر و	*jerindèdir , ve*	doti su questo par-
بابا اوغلنە	*babà oghlunà*	ticolare ; perchè i
كملك استمز	*kemlik istemez .*	Sacerdoti stanno in
		luogo di padre;e un

 pa-

		padre non vuol male al suo figlio.
بلی بنده اویله بلورم و اول سببدن پاپاسلره اعتبارم چوق	*bèli bènde öjlè bilirim, ve ol sebebdèn papaslarà iʿtibärym ċiok.*	Sì Signore, anch' io sono di questo sentimento, e perciò fo molta stima dei Sacerdoti.
باق بزم قاطولك پاپاسلرندن هیچ بر پاپاس کوردیککك وارمیدرکه کناه ایشلیانه و کملك ایدنه افرین دیسون	*bak bizim katolik papaslaryndàn hiċ bir papàs ġördüġün varmydyrki ġünàh iŝlejenè ve kemlik edenè äferim desin?*	Ditemi avete veduto mai alcun nostro Sacerdote Cattolico, che abbia approvato il male, ed esaltato il peccato?
خیر بنم اویله شی کوردیکم و اشتدیکم یوق	*chair benim öjle ŝej ġördüġüm ve iŝitdiġim jok.*	Non Signore, io non ho veduto, nè ho sentito una cosa simile.
ای چونکه اویله ایسه بل امدی پاپاس نه اولدیغنی	*ej ċünki öjlè ise bil imdi papàs ne oldughunù;*	È bene giacchè è così, sappiate dunque cosa voglia dire Sacer-

واندرك سوزندن	*ve onlaryn- sözün-*	Sacerdote ; e fate
دیشاری چقمه	*dèn dyšary čykma,*	tutto ciò ch'essi vi
و کوتو ادملر ایله	*ve kötü adamlàr yla*	dicono, e non trat-
کورشمه زیرا انلر	*ǧörüšme, zira onlàr*	tate coi cattivi, per-
انسانی کناهه	*insany ǧünahà*	chè essi fin'a tanto
چکمینجه راحت	*čèkmejinǧe rahàt*	che non tirano l'uo-
دکللر باق سنك	*deǧiller. bak senin-*	mo al peccato non
اتالرك ادلو سانلو	*atalaryn- adly sanly*	sono tranquilli. Sap-
ادملر ایدیلر هیچ	*adamlàr ydylar; hič*	piate, che i vostri
لایق و سزامیدر	*lājyk u sezàmydyr*	Antenati erano
ال انلری مدح	*el onlary medh*	persone di gran fa-
ایتسون و سنی	*etsin ve seni*	ma, e riputazione;
ذمّ ایتسون	*zem-m etsin.*	Onde ditemi, se è
		ben fatto, che gli
		uomini lodino quel-
		li e biasimino voi?
بلی اویله در	*bèli ojlèdir.*	Sì Signore, così è.
انجق اولوب	*ànǧiak olup*	Però non è que-
اولانجسی بو دکل	*olanǧiasy bu deǧil,*	sto il tutto; vi è an-
سکا سوز وار دخی	*san-à söz var dahà*	cora da dirvi qual-
سویلیجك	*söjlejeǧek.*	che cosa.

سویله اغا بابا	*söjlè aghà baba.*	**Ditela pure Sig. Padre.**
شمدیکی ادملرك	*śindiḱi adamlaryn-*	Non date il vo-
چوغی کبی یورککی	*ćioghù ǵibi jure-*	stro cuore ai beni,
اقچه یه و مالـه	*ǵin-i ahćejè ve malà*	e alle richezze come
ویرمه زیرا زنکین	*vèrme, zira zenǵin*	lo fanno molti nei
و مالدار اولمق	*ve maldàr olmak*	nostri tempi; poi-
بنم عندمده	*benim yndimdè*	chè il divenir ricco
هنر دکل انجق	*hünèr deǵil; àngiak*	e dovizioso secondo
سن علم تحصیل	*sen ylm (a) tahsil*	il mio parere non è
ایتمسنه چالش که	*ètmesine ćialyś ḱi*	virtù: ma affatica-
باری دنیاده ایشه	*bàre dünjadà iśè*	tevi ad acquistare
یرایه سن بن چوق	*jarajàsyn. ben ciok*	le scienze, affinchè
زنکین ادملر	*zenǵin adamlàr*	possiate almeno es-
کوردمکه ماللرینه	*ǵördümḱi mallary-*	sere utile a qualche
کوندکلرندن	*nà ǵüvendiḱlerin-*	cosa in questo mon-
فقرا اولدیلر	*dèn fukarè oldylàr,*	do. Io ho veduto
و حالا اودن اوه	*ve hàla evdèn eve*	molti ricchi, i quali
کیدوب اتمك	*ǵidip ekmek*	per esser affidati al-
		le

(*a*) Alle volte il Plurale si mette in Singolare, massime quando si parla in astratto, o genericamente.

دلنیورلر	*dilenijorlar.*	le loro ricchezze sono divenuti poveri, e tuttavia vanno accattando il pane da porta in porta.
اوچنجی مکالمه	*üčiünǧiü müïla-leme*	DIALOGO III.
شاکرد ایله خواجه اراسنده‌در	*šaǧird ile chòǧia arusyndadyr.*	tra lo Scolaro, e il Maestro.
ای خواجه افندی اوشته سز بزه صرفدن (b) نحودن معانیدن منطقدن ادابدن (c) حکمتدن	*ej chòǧia efendi ištè siz bizè (d) sarfdàn nahvdàn, me-anidèn, mantykdàn, adabdàn, hikmetdèn,*	E bene Sig. Maestro ecco che mi avete insegnato la Gramatica, la Rettorica, la Logica, la

[b] صرفا è il Trattato delle Conjugazioni, e نحو quello della Sintassi, onde صرف ونحو vuol dire Gramatica.

[c] اداب è il Trattato delle Argumentazioni, e s'insegna dopo il منطق

[d] Nella lingua Turca quando si esprime in plurale la persona, che parla, è segno di sommissione; e quando si dà il plurale alla persona, con cui si parla, è segno di rispetto.

هندسه‌دن جبر	*hendesedèn, ǧebri*	la Fisica, la Geo-
مقابله‌دن درس	*mukabeledèn ders*	metria, e l'Alge-
ويرديكز شمدى	*verdin-iz, šindi*	bra, non potreste
برازكرهٔ سواريدنده	*biraz kürèi süvari-*	adesso insegnarmi
درس ويرسكز	*dènde ders verse-*	anche un poco la
اولمازمى	*n-iz, olmàzmy?*	Sfera Armillare?
اولور لكن كره‌كز	*olùr, lakin küren-iz*	Sì posso; ma
وارمى	*vàrmy?*	avete la Sfera?
واردر	*vàrdyr.*	L'ho.
كتور بقايم	*ǧetir bakajym.*	Portatela, che la veda.
اوشته	*ištè.*	Eccola.
كرهٔ سواريده اون	*kürèi süvaridè on*	La Sfera ha dieci
دايرهٔ واردر التيسى	*dāirè vardyr altysy*	Circoli, sei grandi,
بيوك و دوردى	*böjük, ve dördü*	e quattro piccoli;
كچوك و ادلرينه	*küčük, ve adlarynà*	e si chiamano
دايرهٔ افق و	*dāirèi ufuk, ve*	l'Orizzonte; il Me-
دايرهٔ نصف النهار	*dāirèi nysfyn-nehār,*	ridiano; l' Equato-
و دايرهٔ معدله	*ve dāirèi muaddilè,*	re; il Zodiaco; il
و منطقه	*ve mintakatül-*	Tropico di Cancro;
البروج و مدار	*burūǧ, ve medāri*	il Tropico di Capri-

cor-

سرطان و مدار	*seratān, ve medāri*	corno; il Coluro dei
جدی و دایرهٔ	*ǧedā, ve dāirèi*	Solstizj; il Coluro
روز یلدا و شب	*ruzi jeldā ve šebi*	degli Equinozj; il
یلدا و دایرهٔ	*jeldā, ve dāirèi*	Circolo Polare Arti-
نوروز و مهرجان	*nevrùzu mihriǧiān,*	co, e il Circolo Po-
و مدار قطب	*ve medārü kutbyl-*	lare Antartico.
البروج شمالی و	*burùǧi šimali, ve*	
مدار قطب البروج	*medārü kutbyl-bu-*	
جنوبی دیرلر	*rùǧı ǧenubi derler.*	
ای بو دایرهلرك	*ej bu dāirelerin-*	E il Globo, che
اورتهسندە اولان	*ortasyndà olan*	sta in mezzo a que-
کره نه اولهجق	*kürè ne olaǧyak?*	sti Circoli, cosa si-
		gnifica?
اول کره کرهٔ زمینه	*ol kürè kürèi zeminè*	Quel Globo rappre-
تقلیددر و اکا اول	*takliddir, ve on-à ol*	senta la Terra, e
سببدن کرهٔ	*sebebdèn kürèi*	perciò vien detto
ارض و ما دیرلر	*arz u ma derler.*	Globo terracqueo.
ای اول کرهنك	*ej ol kürenin-*	E quel fil di ferro,
اورتهسندن کچن	*ortasyndàn ǧecèn*	che passa da questo
تله نه دیرلر	*telè ne derler.*	Globo, come si chia-
		ma?

Si

اكا محور عالم	*on-à mihvèri alèm*	Si chiama Asse
ديرلر و اول محورك	*derlèr, ve ol mihverin-*	del Mondo, e nelle
بر باشی قطب	*bir bašy kùtbu*	sue estremità sono
شماليده و اول بر	*šimalidè, ve ol bir*	i due Poli, cioè il
باشی قطب	*bašy kùtbu*	Polo Artico, e il
جنوبيده در	*ğenubidèdir.*	Polo Antartico.
ای افندی شمديلك	*ej efendi šindilik*	E bene Sig. Mae-
بو قدر يتشور	*bu kadar jetišir,*	stro basta tanto per
قصوريني يارنه	*kusurunù jarynà*	adesso, il rimanen-
براقهلم	*brakalym.*	te lasciamolo per domani.

دوردنجی مكالمه	*dördünğiü mukaleme*	DIALOGO IV.
سياح ايله سياح	*sejjàh ile sejjàh*	tra due Viag-
اراسنده در	*arasyndadyr.*	giatori.
نره دن كليورسن	*neredèn ğelijorsun?*	Da dove venite?
ادرنه دن	*Edirneden.*	Da Adrianopoli.
نه زمان كلدك	*nèzaman ğeldin?*	Quando siete arrivato?
دون	*dün.*	Jeri.

E be-

ای چوق ولايت سير	*ej ćiok vilajèt sejr*	E bene avete vedu-
ايتدکمی	*etdìn-mi ?*	to molti paesi ?
هيچ صورمه روم	*hić sòrma . Rum*	Immaginatevi . Ho
ايليده [a] کلبولی‌يی	*elide ğelìboluju ,*	veduto nella Tur-
سلانيکی اتينه‌يی	*Selanikì , Atìneji ,*	chia Europea le Cit-
اينه‌بختی‌يی	*Inebachtijì ,*	tà di Gallipoli , Sa-
نارده‌يی اولونيه‌يی	*Nàrdajy, Ulùnjajy,*	loniceo , Atene ,
دراجی فليبه‌يی	*Dirağỳ , Filìbeji ,*	Lepanto , Larta ,
صوفيه‌يی نيشی	*Sòfiajy , Nišì ,*	Valona , Durazzo ,
اوزی‌يی و بندری	*Ozujù , ve Benderì*	Filippopoli , Sofia ,
کوردم	*ğördüm .*	Nissa , Oczakow ,
		e Bender .
ماجارده	*Mağiaràda*	Siete stato anche
واردکمی	*vardỳn-my .*	nell'Ungheria ?
واردم	*vardỳm .*	Sì Signore .
ای ماجارك	*ej mağiarỳn-*	E in quai luoghi d'

 Un-

[a] روم ايلی *Rūm eli* vuol dire Paese dei Romani ; e si dà questa denominazione alle terre , che il Gran Signore possiede in Europa , forse perchè le medesime altre volte erano sottoposte all' Impero di Costantinopoli , o sia di nuova Roma .

نرەسنه واردك	*Nerèsine vardyn-?*	Ungheria siete stato?
بلغرادە بودينه واراديـنه و طمشوارە واردم	*Beligradà, Bùdine, Varadinè, ve Temisvarà vardym*	Sono stato in Belgrado, in Buda, in Varadino, e in Temeswar.
بانالوقەيەدە وارسيدك ايو ايدرايدك	*Banalùkajada varsàidyn- eji eder idin-.*	Se foste andato anche a Banialuca avreste fatto bene.
بانالوقەدە ايشم نه بانالوقه بوسنه طپراغيدر	*Banalùktada isim ne: Banalùka Bosna topraghydyr.*	Cosa volete, che io vada a fare in Banialuca, se sta in Bosnia.
اى دخى غيرى يرە كتديكك وارمى	*ej dahà ghajry jerè gitdigin- varmy?*	E bene, siete stato in qualche altra parte ancora?
بورەدن بوغاز حصارلرينه واردم و بوغاز حصارلردن لميميه و	*Bùradan boghaz hisarlarynà vardym, ve boghaz hisarlaryndàn Limjaja, ve*	Da qui sono andato ai Dardanelli, e dai Dardanelli sono passato a Lemnos; da Lemnos a Me-

selli-

لیمیه‌دن مدللی‌یه	*Limjadan,Midillijè,*	tellino; da Metel-
و مدللیدن	*ve Midillidèn*	lino a Negroponte;
اغریبوزه و	*Eghriboza , ve*	da Negroponte a
اغریبوزدن	*Eghribozdan*	Nascia; da Nascia
نقشه‌یه و	*Nàkśaja , ve*	a Milo; da Milo a
نقشه‌دن	*Nàkśadan*	Candia; da Candia
دکرمنلکه و	*Değirmenliğè , ve*	a Rodi; da Rodi
دکرمنلکدن	*Değirmenlikdèn*	a Cipro; da Cipro
کریته و کریتدن	*ğiritè, ve ğiritdèn*	alla Morea, dalla
رودسه و رودسدن	*Rodosà,ve Rodosdàn*	Morea a Corfù;
قبریسه و	*Kybrysa , ve*	da Corfù alla Sici-
قبریسدن	*Kybrysdan*	lia; dalla Sicilia a
موره‌یه و	*Mòraja , ve*	Malta; da Malta a
موره‌دن قورفویه	*Mòradan Kòrfoja,*	Corsica; da Corsi-
و قورفودن	*ve Kòrfodan*	ca alla Sardegna;
چچلیایه و	*ćićilijaja ve*	dalla Sardegna a
چچلیادن مالطه‌یه	*ćićilijadan Màltaja,*	Minorca; da Mi-
و مالطه‌دن	*ve Màltadan*	norca a Majorica,
قورسقایه و	*Korsikaja , ve*	e da Majorica a
قورسقادن ساردنیایه	*Korsikadan Sardin-*	Ivica.
و ساردنیادن	*jaja,ve Sardinjadan*	

مینورقه‌یه و	*Minòrkaja , ve*	
مینورقه‌دن	*Minòrkadan*	
مایورقه‌یه و	*Majòrkaja , vè*	
مایورقه‌دن	*Majòrkadan*	
ایویقه‌یه کچدم	*Ivìkaja ġeċdim ?*	
کریتده و موره‌ده	*ġiritdè, ve Mòrada,*	Cosa avete veduto
و چچلیاده نه	*ve ċìciljada ne*	in Candia , nella
کوردك	*ġördün-?*	Morea , e nella Si-
		cilia ?
کریتده قندیه‌یی	*ġiritdè kàndijajy ,*	Ho veduto in Can-
و موره‌ده	*ve Mòrada*	dia la Città di Can-
انابولی‌یی و	*Anàboluju , ve*	dia ; nella Morea
چچلیاده مسنه‌یی	*ċìciljada Misìnaji*	la Città di Napoli ;
کوردم	*ġördüm.*	e nella Sicilia la
		Città di Messina .
اسپانیایه‌ده	*Ispanijajàda*	Siete stato anche in
واردکمی	*vardỳn-my ?*	Ispagna ?
بلی اورایه‌ده	*Beli oràjada*	Sì Signore sono sta-
واردم	*vardym .*	to anche là .
ای اسپانیا	*Ej Ispànija*	E'grande la Spa-
بیوکمی	*böjǜkmü ?*	gna ?

Sì,

بلی بیوکدر	*bèli böjükdür*	Sì, è grande.
سن اسپانیانك	*sen Ispànijanyn-*	Voi siete passato per
بتون شهرلرینه	*bütün šehirlerinè*	tutte le Città di
اوغرادکمی	*oghradyn-my ?*	Spagna ?
خیر بن انجق	*chajr ben àngiak*	Non Signore, io
غرانادهیه	*Granàdaja,*	non son passato,
مالاغهیه	*Malàghaja,*	che per Granada,
موچیایه سیویلایه	*Mùrčiaja, Sivìlaja,*	Malaga, Murcia,
مادریده جیرونایه	*Madridè, ǧirùnaja,*	Siviglia, Madrid,
بلباوه سانتلانایه	*Bilbavà, Santèlanaja,*	Girona, Bilbao,
اویهدهیه قورونایه	*Ovjèdeje, Kurùnaja,*	Santillana, Oviedo,
استورغهیه	*Astùrghaja,*	Corogna, Astorga,
داروقهیه	*Darùkaja*	e Tarraga; e da
اوغرادم و	*oghradym; ve*	Tarraga son andato
وداروقهدن	*Darùkadan*	a Navarra.
ناوارایه کتدم	*Navàraja ǧitdim.*	
بنم بر دوستم	*benim bir dostùm*	Un mio amico, che
پورتوقاله وارمش	*Portukalà varmyš:*	è stato in Portogal-
دییورکه لزبونا	*dèjorki Lizbòna,*	lo dice, che tanto
طوماردن نقدر	*Tomardàn nekadar*	è lontana Lisbona
اوزاق ایسه	*uzàgh ysa*	da Tomar, quanto
		è lon-

طومار دخی	*Tomàr dachi*	è lontano Tomar da
ويزاودن اولقدر	*Vizavdàn olkadar*	Viseu . Voi cosa ne
اوزاقدرسن نه	*uzakdyr . Sen nè*	dite ?
ديرسن	*dersin ?*	
بنم پورتوقاله	*benim Portukalà*	Io non sono stato
كتديكم يوق انجق	*ǵitdiǵim jok ,*	in Portogallo , però
استرسك .	*anǵiak istersen-*	se volete , vi parle-
سكا فرانچه‌يى	*san-a Franćiajy*	rò della Francia .
سويليم	*söjlejim .*	
سويله	*söjle .*	Parlate .
فرانچه‌ده شهرلر	*Frànćiada śehirler*	Francia ha molte
و مملكتلر	*ve memleketlèr*	Città, e Provincie ,
چوق لكن اك	*ćiok , lakin en-*	ma le Città le più
معتبرى ناربونه	*mü'teberì Narbòna*	ragguardevoli sono
مونپليه تولون	*Monpelijè , Tolòn ,*	Narbona, Montpel-
مارسيليه	*Marsilija ,*	lier , Tolone , Mar-
قلرمونته ليون	*Klermùnta , Lijòn ,*	siglia , Clermont ,
پاريس قسقونا	*Paris ; Kaskòna ,*	Lione, e Parigi; e le
انقوما لورنا	*Ankùma, Lorrèna ,*	Provincie : la Gua-
پواتو بورقونيا	*Puètu, Burkònija ,*	scogna, l'Angomese,
شامپانيا	*śampànija ,*	la Lorena, il Poitù, la

Bor-

پيقارديا	*Pikardija* ,	Borgogna, la Sciam-
نورماندیا و	*Normandija* , *ve*	pagna , la Picardia,
بریتانیادر	*Britànijadyr* .	la Normandia , e la
		Brettagna .
يا سويچری	*ja Siviĉeri*	E il Paese degli
ديدكلری ولايت	*dediḱleri vilajet*	Svizzeri che sorte
نه اصل ولايتدر	*nasyl vilajetdir* ?	di Paese è ?
سويچری ديدكلری	*Siviĉeri dediḱleri*	Il Paese degli Sviz-
ولايت بر قاچ	*vilajèt bir kaĉ*	zeri è un gran pae-
جمهوردن عبارت	*ǵiumhurdan ibaret*	se situato vicino all'
اتاليه يه يقين بر	*Itàlijaja jakyn bir*	Italia , e contiene
بيوجك ولايتدر	*böjüǵeḱ vilajetdir* .	varie Repubbliche .
اكر المدن كلسه	*eǵer elimdèn ǵelsè*	Se potessi andare
اتاليه يه واروب	*Itàlijaja varyp*	in Italia a vedere le
ميلانويی	*Milànoju* ,	Città di Milano ,
مانتوايی	*Màntovajy* ,	Mantova , Genova,
جنوايی	*ǵènovajy* ,	Fiorenza , Roma ,
فيورنچه يی	*Fijorènĉiajy* ,	Napoli , Tortona ,
رومايی (a)	*Ròmajy* ,	e Venezia .

Io

(a) Roma si chiama anche قزل الما *Kyzyl elma* per antonomasia dal Pomo della Basilica di S. Pietro .

نابولی یی تورتونایی	*Nàboliji, Tortònajy,*	
و وندیکی سیر	*ve Vènediği sejr*	
ایدر ایدم	*eder idim.*	
بن اتالیدنک هر	*ben Itàlijanyn her*	Io non ho cammi-
طرفنی کزمدم	*tàrafyny ğèzmedim*	nato tutte le parti
لکن طوسقانادە	*lakin Toskànada*	d'Italia, però sono
چوق اوتردم	*ćiok oturdum.*	stato molto tempo
		in Toscana.
بنم بر قرنداشم	*benim bir kardašym*	Io avevo un fratel-
وارایدیکه بچده	*varydy ki Becdè*	lo, il quale era stato
چوق اوترمش ایدی	*ćiok oturmuš udu,*	molto tempo in
و دیر ایدیکه	*ve dèr idiki*	Vienna, e diceva,
نمچەدە التی بیوك	*Nèmćede alty böjük*	che in Germania vi
مملکت وار درکه	*memlekèt var dyrki*	sono sei gran paesi
ادلرینه طرول	*adlarynà Tirol,*	chiamati Tirolo,
قرنتیا استریا	*Karìntija, Ìstrija,*	Carintia, Istria,
موراویا چه و	*Moràvija, ćeh, ve*	Moravia, Boemia,
سقصونیا دیرلر	*Saksònija derler.*	e Sassonia. E vero?
کرچکمیدر	*ğerćèkmidir.*	
بلی کرچکدر	*beli ğerćèkdir,*	Sì Signore, è vero,
لکن استریانك	*lakin Ìstrijanyn-*	però la maggior par-

te

چوغی ونـدیکـه تابعدر	*čioghìu venèdiğe tabi‘dir .*	te della Istria appartiene ai Veneziani .
فلمنك نـه اصـلك ولايتدر	*Filemènk nasyl vilajetdir ?*	L'Olanda che sorte di paese è ?
فـلمـنك بر ايو ولايتدر	*Filemènk bir eji vilajetdir .*	L' Olanda è un buon paese .
مـصـردام ايـلـه روتـردام فلمنكدهميدر	*Mysyrdàm yla Ròterdam Filemenkdèmidir ?*	Le Città di Amsterdam , e di Roterdam dove sono , in Olanda ?
بلی فلمنكدهدر	*beli Filemenkdèdir.*	Sì Signore , esse sono in Olanda .
ای برابان دیدكلری یر نه اصل یردر	*ej Brabàn dedikleri jer nasyl jerdir ?*	E il paese detto il Brabante che sorte di paese è ?
برابان فلمـنكـه يقين بر ولايتدر	*Brabàn Filemenğè jakyn bir vilajetdir.*	Il Brabante è una Provincia nelle vicinanze d'Olanda .
بـنـم بـابـام انكلترهيـه كـتمـش ايدى ولـونـدرهيى	*benim babàm Inğiltèraja ğitmiš idi , ve Lòndrajy ,*	Il mio Padre era stato in Inghilterra, e lodava molto le Cit-

وغلوچستری چوق	*ve Ghluĉesteri ĉiok*	Città di Londra ,
مدح ایدرایدی .	*medh edèr idi .*	e di Glocester .
انكلتره بيوك	*Inĝiltèra böjük*	L'Inghilterra è un
مملكتدر سن	*memleketdir sen*	gran paese . Se voi
اسقوچیه‌یه واروب	*yskòĉijaja varyp*	andaste in Iscozia ,
ادنبورغی	*Edinburghù*	e vedeste le Città di
دونكلدی كورسك	*Donkeldi görsèn-*	Edimburgo , e di
شاشردك	*ŝaŝàr ydyn- .*	Dunkeld , rimarre-
		ste attonito .

سن انكلتره‌یه	*sen Inĝiltèraja*	Quando voi siete
كتدك ایسه	*ĝitdin- ise*	andato in Inghilter-
دانمارقه‌یه	*Danimarkaja*	ra , siete passato da
اوغرادكمی	*oghradyn-my ?*	Danimarca ?

بلی اوغرادم	*beli oghradym ,*	Si Signore sono
و بركنده و	*ve Berĝendè , ve*	passato da Dani-
غوبرناجیوده	*Ghobernàĝijoda*	marca , e mi son
اوذركون اوتردم	*onàr ĝiün oturdum.*	trattenuto dieci
		giorni in Bergen ,
		e dieci in Copenha-
		ghen .

سنك لهده	*senin- Lehède*	Siete stato voi an-
		che

كتديكك وارمى ،	*ǧitdiǧin- varmy ?*	che in Polonia ?
بلى كتمشم	*bèli ǧitmiš im .*	Si Signore sono stato .
اى نه ديرسن قراقوى قمنيچ رادوم لوكا و كيوو كوزل شهرلر دكلمى	*ej ne dèrsin Krakòj, Kamenìč , Ràdom , Lùka , ve Kiòv ǧüzel šehirlèr deǧilmi?*	E bene cosa ne dite, non sono belle Città Cracovia , Kaminieck , Radom , Lucko , e Kiovia ?
كوزلدر لكن قورلانديانك شهرلرى دخى كوزلدر	*ǧüzeldir , lakin Kurlandijanyn- šehirlerì daha ǧüzeldir .*	Sono belle , però sono più belle le Città della Curlandia .
لهدن قريمه قولاى كچلورمى	*Lehdèn Kyryma Kolàj ǧecilìrmi ?*	Dalla Polonia si passa facilmente alla Crimea ?
كچلور	*ǧecilìr ..*	Si passa .
بن قره دكزدن قورقرم يوخسه قريمه چوقدن كتمشدم	*ben Karà den-izden Korkàrym , jòksa Kyrymà čiokdàn ǧitmìš idim .*	Io temo dal Mar Negro , altrimenti sarei andato da molto tempo alla Crimea .

بنم قريمده	*benim Kyrymdà*	Però io non ho
ايشم يوق لكن اور	*iśim jok làkin Or*	affari in Crimea,
ايله ازاغى	*yla Azaghỳ*	con tutto ciò vorrei
كورمك استرايدم	*ǵormèǵ ister idim.*	vedere le Città di Precop, e di Azof.
هيچ سنك دالقاره	*hič senin- Dalkarà*	Voi siete stato
و هوسيهيه	*ve Hòsijaja*	mai in Dalecarlia,
واردیغك	*vardyghỳn-*	e in Gozia?
وارمی	*varmy?*	
بن هم دالقاره	*ben hem Dalkarà,*	Io sono stato, e
هم هوسيهيه	*hem Hòsijaja,*	in Dalecarlia, e in
هم نوروجيهيه	*hem Norvèǵjaja,*	Gozia, e in Nor-
و هم لاپونيايه	*ve hem Lapònijaja*	vegia, e in Lappo-
كتمشم	*ǵitmiś im.*	nia.
بركنى	*Bèrǵeni*	Vi piace la Città
بكندكمى	*beǵendin-mi?*	di Bergen?
هاى هاى	*haj haj.*	Anzi.
اى استخولمى	*ej Ystoholmù?*	E la Città di Sto- kolm?
استخولمه سوز	*Ystoholmà söz*	Per Stokolm non
اولماز زيرا اسوچك	*olmàz,zira Isvečin-*	c'è che dire; per-
		chè

تختیدر	*tachtydyr .*	chè è la Capitale della Svezia .
الله علم سن مسقوهده کتمشسن	*Allahü alèm sen Moskovàda ǧitmišsin ?*	Credo, che voi siete stato anche in Russia ?
بلی انجق خسته اولدیغمدن هر یرینی کزهمدم لکن ینه اویله ایکن نوغورودہ قرغاپولیایه قزانه پتوزریایه دیوینانه و روستوه واردم	*beli, anǧiak chastà oldughumdan her jerini gezèmedim, lakin jene öjle ikken Novghorodà, Karghapùlijaja, Kazanà, Petozòrijaja, Divinaja, ve Rostovà vardym .*	Sì Signore, ma siccome ero ammalato, non ho potuto viaggiare da per tutto; ciò non ostante sono stato in Novogorod, in Kargapolia, in Casan, in Petozoria, in Dwina, e in Rostovia .
ای شمدی نرهیه کیدهجکسن	*ej šindi nereje ǧidegeksin ?*	E adesso dove pensate di andare ?
شمدی اناطولییه کیدهجکم (a)	*šindi Anàdoluja ǧideǧegim .*	Adesso penso di andare nella Turchia

(a) اناطولی *Anàdolu* è voce corrotta dalla parola greca

chia Asiatica.

بن اناطوليده	*ben Anadoludà*	Io ho viaggiato
چوق كزدم حتى	*ciok gezdim; hàtta*	molto nella Turchia
كورجستانا و	*gürgistanà , ve*	Asiatica ; anzi so-
عربستانه و	*Ârabistanà , ve*	no stato anche in
عجمستانه و	*Âgemistanà , ve*	Giorgia , nell' Ara-
سبيريايه و	*Sibirijajà , ve*	bia , in Persia , in
ماوراء النهره و	*Maveràin-nehrè,ve*	Siberia , nella Sog-
هنده و چينه و	*Hindè , ve Cinè ve*	diana , nelle Indie,
قوكينكينهيه و	*Kokinkinaja , ve*	in China , in Co-
مغربه [b] دخى	*Màghribe dachi*	chinchina , e nell'
واردم	*vardym .*	Africa .
اى اويله ايسه سن	*ej öjlè ise , sen*	Dunque se è così
بو ولايتلرده	*bu vilajetlerdè*	voi dovete sapere

tutte

ανατολι , che vuol dire Oriente ; e i Greci diedero questa denominazione a tutti i Paesi , che possedeva l' Impero Orientale in Asia : e i Turchi la ritengono per il medesimo fine.

[b] مغرب *Màghrib* in Arabo significa Occidente , e gli Arabi posero questo nome all'Africa per essere nella parte Occidentale dell' Arabia.

واقع اولان	*vaky olan*	tutte le Città rag-
شهرلرك اك	*šehrlerin- en mü-*	guardevoli, che so-
معتبرينى بلمه‌لوسن	*teberini bilmelisin.*	no in quei Paesi.
بلى بلورم	*beli bilirim.*	Sì Signore le so.
سويله امدى	*söjlè indi*	Ditele dunque,
اشده‌يم	*išidèjim.*	che io le senta.
اناطوليه‌ده واقع	*Anadoludà vaky*	Le Città le più
اولان شهرلرك اك	*olan šehirlerin- en-*	ragguardevoli della
معتبرى ازمير	*müteberi Izmir,*	Turchia Asiatica
بروسه بولى	*Brùsa, Bòli,*	sono Smirne, Prusa,
كوتاهيه قسطمونى	*Kötàhija, Kastàmu-*	Bolli, Cutaige, Ca-
انكورى	*ni, Engürü,*	stromena, Ancira,
قيصريه اقشهر	*Kàjserije, Akšehr,*	Cesarea, Acsehir,
اماسيه سيواس	*Amasija, Syvàs,*	Amasia, Sebaste,
اسكندرون	*Iskenderùn,*	Alessandretta, Ma-
ملطيه كليس	*Malatja, Kilis,*	latia, Kelis, To-
توقات دياربكر	*Tokat, Dijarbekir,*	kat, Diarbecker,
ارضروم طرابزون	*Erzürüm, Trabu-*	Erzerom, Trabi-
قارس حلب	*zàn, Kars, Halèp,*	sonda, Kars, Alep-
انطاكيه شام	*Entakijè, šam,*	po, Antiochia, Da-
قدس شريف	*Kudsušerif;*	masco, Gerusalem-
		me

بغداد كورجستانده	*Baghdad ; ǧürǧi-*	me , Bagdad ; della
قبارطاى	*standà Kabàrtay ,*	Giorgia Cabarda ,
اژدرهان تفليس	*Aǯderhàn , Tiflis,*	Astracan , Tiflis ,
اخسقه	*Achyska ;*	Akacike ; dell'Ara-
عربستانده	*Ârabistandà*	bia Haura , Basora ,
حورا بصره	*Hàvra , Bàsra ,*	Rabba , Calajate ,
رحبه قلهات	*Rahbè , Kalahàt ,*	Tsur , Fartach ,
صور فرتك عدن	*Sur, Fertek, Âdèn ,*	Aden , Mocha,Cu-
مخا بويت شريف	*Mùcha,Bujùtu šerif,*	bitsarif , Gidda ,
جدّه مدينه	*Gidde, Medìne ,*	Medina , Mecca ;
مكّه عجمستانده	*Mèkke;Âǧemistan-*	della Persia Erivan,
روان وان	*dà Revàn , Van ,*	Van , Gilan , Mo-
كيلان موصل	*ǧilàn , Musūl ,*	sul , Ispahan , Es-
اصفهان	*Ysfahàn ,*	karmocra , Goure-
عسكرمكرم	*Âskerümükrèm ,*	jan , Sistan Kanda-
جرجان سيستان	*ǧiurǧiàn , Sistàn ,*	har , Langor,Alun-
قندهار لنكور	*Kandahàr,Lengùr ,*	kan, Mastich , Ma-
اروكه مستيج	*Erükè , Mastỳh ,*	keram ; della Si-
مكران سبيريادة	*Mekràn;Sibirijadà,*	beria Jakud , Sa-
ياقود سموى	*Jakud , Samoj ,*	moj ; della Sog-
ماوراء النّهرده	*Maveràin-nehrede*	diana Munkis-

chlak a

منغشلاق	*Manghyšlàk ,*	chlak , Samarkand,
سمرقند	*Semerkànd ,*	Buchara ; della In-
بخارا هندده	*Buchàra ; Hinddè*	dia Surate , Delli ,
صورت دلى	*Surèt , Deli ,*	Cambaja , Aman-
كمپايد	*Kempajèd ,*	dabat , Mangaloor
احمدآباد	*Ahmèdabad ,*	Masulipatan , Pat-
مانقالور	*Mankalùr ,*	tena , Sirinagar ,
ماسولپاتنان	*Masulipatàn ,*	Bisnagar, Dultabat,
پتنه سرنكر	*Pètene , Serengèr ,*	Taxapoer , Cache-
پسناغار	*Pisnaghàr ,*	mire , Tata , Atok,
دولتاباد	*Devlètabad ,*	Becaner; della Chi-
شاپور كشمير	*šapùr , Kešmìr ,*	na Pekin , Nankin,
تته اتوخ	*Tàta , Atùch ,*	Canton ; della Co-
بيكانر چينده	*Biganèr ; činde*	chinchina Aracan ,
پكين نانكى	*Pekìn , Nankì ,*	Malacca , Campo-
قنطون قوكينكينه‌ده	*Kantòn ; Kokìnkì-*	dia , Siam , Pegu ,
ارقان	*nada Arakàn ,*	Ava ; e della Afri-
ملاقه قمپوديا	*Màlaka Kampòdija,*	ca Cairo , Suez ,
سيام پغو اوا	*Sijàm, Peghù, Àva,*	Alessandria, Roset-
و مغربده	*ve Maghrybde*	to , Barca , Bonan-
مصر سويس	*Mysr , Süvejis ,*	drea , Tripoli , Tu-

nesi,

اسكندريه رشيد	*Iskendèrije, Rašid,*	nesi, Tebessa, Fez,
برقه بندريه	*Bàrka Bendèrije,*	Melilla, Algeri,
طرابلوس تونس	*Tàràbulus, Tùnus*	Orano, Tremecen,
تبسا فاس	*Tebèssa, Fes,*	e Costantina.
مليلا جزاير	*Melila, ğezàir,*	
اوران تلمسان	*Oràn, Telmesàn,*	
و قسطنطنيه در	*ve Kostantanijè dir.*	
افرين بن سندن	*àferim, ben sendèn*	Bravo, voi mi
چوق حظ ايتدم	*ćiok hàzzetdim,*	avete dato gran
لكن سويله بكا	*lakin söjlè ban-à*	piacere; ma ditemi
سنك ستّه	*senin- sitte*	siete stato mai in
بوغازينه هيچ	*boghazynà hić*	Gibilterra?
كتديكك وارمى	*ğitdiğin- vàrmy?*	
بلى كتديكم	*bèli, ğitdiğim*	Sì Signore, ci so-
وار	*var.*	no stato:
يا قناريه	*Ja Kànarija*	E nelle Isole Ca-
اطه لرينه	*adalarynà?*	narie?
اورايه ده كتديكم	*oràjada ğitdiğim*	Là ancora sono
وار	*var.*	stato.
اويله ايسه سن	*öjle ise sen*	Se è così voi sare-
مراكسه ده و	*Merakesedè, ve*	te stato anche in

Ma-

يشيل بورونده‌ده كتمشسن	*Jeŝil burunadà gitmiŝsin.*	Marocco, e anche in Capo Verde.
هاى هاى	*haj haj.*	Anzi.
ممالك سودان يشيل بورونده‌ن اوزاقميدر	*Memalìkli Sevdàn Jeŝil burundan uzakmydyr?*	La Negrizia è lontana dal Capo Verde?
خير يشيل بورونده يقيندر	*Chajr, Jeŝil burunà jakyndyr.*	Non Signore, è vicina al Capo Verde.
يا نيل سودان	*ja Nìli Sevdàn?*	E il Fiume Senegal?
نيل سودانده اورالقده‌در	*Nìli Sevdànda oralykdàdyr.*	Il Fiume Senegal ancora è in quei contorni.
سودانك معمور شهرلرى وارميدر	*Sevdanyǹ-mamùr ŝehrlerì varmydyr?*	La Negrizia ha Città popolate?
واردر و اك معتبرى غوبر بيافره بورنوى غاغو و	*vàrdyr, ve enmùteberì Ghùber, Bijafàra, Burnòj, Ghàgho, ve*	Le ha, e le più ragguardevoli sono Guber, Biafara, Borno, Gago, Gao-

کوغه‌در	*köghadyr.*	Gaoga.
مغربده دخی سودانده‌ن ماعدا غیری ولایتلر وارمیدر	*Màghribde dachi Sevdandàn ma-ada ghàjry vilajetlèr varmydyr?*	In Africa oltre la Negrizia vi sono altri paesi ancora?
واردر لکن الك معتبری حبش نوبه عدل غینه بلاد الجرید و بلاد البربردر	*vardyr, lakin en-mü-teberi Habès, Nübe, Àdèl, Ghinè, Biladül-gerid, ve Biladül- berberdir.*	Vi sono, ma le rinomate si riducono in sei paesi, che sono l' Etiopia, la Nubia, l' Adel, la Guinea, il Biledul-gerid, e la Barbaria.
دنکاله نوبه‌ده‌میدر	*Dengialè Nübedè-midir?*	La Città di Dongola sta in Nubia?
بلی نوبه‌ده در	*beli Nübedèdir?*	Sì Signore, sta in Nubia.
ای بنین	*ej Benin?*	E Benin?
بنین غینه‌یه یقیندر	*Benin Ghinejè jakyndyr.*	Benin sta nelle vicinanze della Guinea.

E lo

أی باب مندب	*ej Babu mündib*	E lo stretto detto
دیدکلری بوغاز	*dedikleri boghàz*	Babel-Mandel che
نرەنك	*nèrenin-*	stretto è ?
بوغازیدر	*boghazydyr ?*	
سویس دکزینك	*Süvejis den-izinin-*	È lo stretto del
بوغازیدر	*boghazydyr .*	Mar Rosso .
سویس دکزی	*Süvejis den-izi*	Il Mar Rosso è un
چوق فورطنەلو	*ćiok furtunaly*	Mare molto tempe-
دکزمیدر	*den-izmidir ?*	stoso ?
خیر قرە دکزك	*chajr. Karà den-izin-*	Non Signore . Le
و بحر خزرك	*ve Bàhri hazazyn-*	tempeste di questo
و ونديكك	*ve Vènedikk*	Mare sono un nien-
كورفزينك و	*körfezinin- , ve*	te riguardo a quelle,
بحر بالطقك	*Bàhri baltykyn- ,*	che accadono nel
و هرمز	*ve Hürmuz*	Mar Negro , nel
كورفزينك و	*körfezinin- , ve*	Mar Caspio , nel
بنكالە كورفزينك	*Benğalè körfezinin-,*	Mar Adriatico , nel
و قورە كورفزينك	*ve Kurra körfezinin-*	Mar Baltico , e nel
فورطنەلرينە	*furtunalarynà*	Golfo di Persia , di
باقنجە بونك	*bakynğia bunùn-*	Bengala, e di Corea.
فورطنەسی بر شی	*furtunasy bir šej*	

E il

دکل	*degil.*	
ای قورّه کورفزی	*ej Kurra körfezì*	E il Golfo di Corea
نره‌ده‌در	*nerededir?*	dov' è?
قورّه کورفزی	*Kurra körfezì*	Il Golfo di Corea è
یاپونه یقیندر	*Japunà jakyndyr.*	vicino al Giappone.
ای بر ادم یاپوندن	*ej bir adam Japun-*	E bene una perso-
فورموزه	*dàn Formozà,*	na quando volesse,
فورموزدن	*Formozdàn*	potrebbe andare da
فلیپنه فلیپندن	*Filipinè, Filipindèn*	Giappone a Formo-
مندناوه مندناودن	*Mindanavà, Min-*	sa, da Formosa al-
ملوکه	*danavdàn Mülükè,*	le Filippine, dalle
ملوکدن	*Mülükdèn*	Filippine a Minda-
پاراغوا	*Paraghuvà,*	na, da Mindana
پاراغوادن	*Paraghuvadàn*	alle Molucche,
بورنویه بورنودن	*Burnojà, Burnodàn*	dalle Molucche a
سماتره‌یه	*Sumàtraja,*	Paragoja, da Para-
سماتره‌دن	*Sumàtradan*	goja a Borneo, da
سیلانه سیلاندن	*Sejlanà, Sejlandàn,*	Borneo a Sumatra,
و قمر	*ve Kamèr*	da Sumatra a Cei-
بورنندن مالدیو	*bùrnundan Maldiv*	lan, da Ceilan, e
اطه‌لرینه کتمک	*adalarynà gitmek*	Capo Comorin alle

Iso-

استسه اولورمى	*istesè olùrmu?*	Isole Maldive?
اولور	*olur.*	Potrebbe.
بشنجى مكالمه	*Beśingì mükaleme*	DIALOGO V.
دوست ايله دوست	*dost yla dost*	tra due amici.
اراسندهدر	*arasyndadyr.*	
صباحكز خير	*Sabahỳn-yz chajr*	Buon giorno Si-
اولسون	*olsùn*	gnore.
عاقبتكز خير	*âkybetin-ìz chajr*	Buon giorno.
اولسون	*olsùn.*	
نه يپايورسن	*ne japàjorsyn,*	Come state, cosa
ايوميسن	*ejìmisin, chòśmu-*	fate?
خوشميسن	*sun?*	
نه يپايم دردم	*ne japajỳm derdìm*	Cosa volete che io
چوق	*ćiok.*	faccia, se ho dei
		gran guai.
هيچ قساوت	*hić kasavèt*	Non vi attristate
ايتمه الله كريم	*ètme, Allàh kerìm:*	affatto, Iddio è
ايشكى اللهه حواله	*iśin-ì Allahà havale*	grande; mettete il
ايله وان شاءالله	*ejlè, ve ìn śallah*	vostro affare nelle
بر كون سنكده	*bir ğiün senìn-de*	mani di Dio; e
يوزك كولمجكدر	*jüzǜn ğiüleğekdir.*	non dubitate, che

un

		un giorno coll' aju-
		to di Dio voi anco-
		ra sarete consolato.
بنده اویله اومارم	*bènde öjlè umàrym,*	Io anche ho questa
لكن بقایورمكه	*lakin bakàjorumki*	speranza, ma vedo
كوندن كونه	*ğiindèn ğiine*	che i miei guai van-
ارتیور دردم	*artàjor derdim.*	no aumentandosi
		di giorno in giorno
هیچ یكیدن بر	*hiċ jen-idèn bir śej*	C' è qualche cosa
شی وارمی	*vàrmy?*	di nuovo?
خیر یكیدن بر	*chajr, jen-idèn bir*	Non Signore, non
شی یوق انجق بو	*śej jok, anğiak bu*	c'è niente di nuo-
انه كلنجه دایما	*ane ğelinğe dàima*	vo, ma siccome fin'
جان ازلتیسی	*ğian eziltisi*	adesso sempre ho
چكدیكمدن بنده	*ċekdiğimdèn bendè*	sofferto degli ama-
طاقت قالمدی	*takat kàlmady.*	reggiamenti di cuo-
سن بنم و	*Sen benim, ve*	re, così non ho più
بابامك و	*babamyn-, ve*	lena. Voi cono-
سلسلهمك نه	*sinsilemin- ne*	scete molto bene
اولدیغنی پك ایو	*oldughunu pek eji*	me, il mio padre, e
بلورسن بزی هیچ	*bilirsin, bizi hiċ*	la mia prosapia;
		con-

بو قدر خور باقمق	*bù kadar chor bàk-*	conviene vilipen-
جايزميدر	*mak ğiāizmydyr ?*	dermi tanto ?
يوق جايز دكلدر	*jok ğiāiz değildir;*	No, non convie-
لكن شمديلك	*làkin śimdilik*	ne; ma in oggi non
علمه وسلسله يه	*ilmè , ve sinsilejè*	si conta più la na-
اعتبار ايتميورلر	*i'tibàr ètmejorlar,*	scita, e il sapere, ma
امّا اقچه يه	*amma ahčejè*	piuttosto il denaro.
اعتبار ايده يورلر	*i'tibàr edèjorlar ;*	E così se voi aveste
و سنك اقچه ك	*ve senin- ahčèn-*	del denaro, voi an-
اولسه سكا ده اعتبار	*olsà san-àda i'tibar*	cora sareste tenuto
ايدرلر ايدى لكن	*ederler idi , làkin*	per qualche cosa,
اقچه ك	*ahčèn-*	ma siccome non
اولمديغندن	*olmadyghyndàn*	l'avete, così non
اوشته سنى بويلجه	*iśtè seni böjleğene*	siete stimato un
خور بقه يورلر	*chor bakàjorlar .*	punto .
اى بو دليلك	*ej bu delilik*	E questo non è
دكلمى .	*değilmi ?*	una pazzia ?
البته دليلكدر	*èlbetde delilikdir ,*	Certamente è una
امّا نه يپاجقسن	*àmma ne japağya-*	pazzia, ma cosa
الكدن بر	*ksyn , elin-dèn bir*	potete fare. Se voi
شىٔ كلورمى اكر	*śej ğelirmi . èğer*	aveste un appoggio

per

سنك بر ارقەك	*senin- bir arkàn-*	per certo non pati-
اولیدی البتده	*olàidy èlbetde*	reste tanto ; ma il
بو قدر زحمت	*bù kadar zahmèt*	male è , che questo
چکمز ایدك لکن	*čekmèz idin- làkin*	ancora vi manca .
باق بلایه که اوده	*bak belajàki òda*	
یوق	*jok .*	
چوغی بنی	*čioghu beni*	La mia capacità è
ایشکزار اولدیغم	*iškiüzar oldughum*	incorsa in odio a
ایچون سومیور	*ičiün sèvmejor ,*	molti , ma io non
لکن بنم کمسەیه	*lakin benim kimseje*	fo male a nessuno ,
ضررم یوق	*zararym jok .*	onde abbia da me-
		ritare l' odio altrui.
عجایب سنك	*aĝiaib senin-*	O bello ! E che
بونده قباحتك	*bundà kabahatyn-*	colpa avete voi in
نه سکا علمی	*ne . San-à ilmi*	questo . Iddio vi
الله ویرمشدر قو	*Allàh vermišdir; ko*	ha dato il sapere .
وارسونلر اللهه	*varsynlàr Allahà*	Dunque essi cosa
شکایت ایتسونلر	*šikajet etsinler ;*	pretendono da voi;
سندن نه استرلر	*sendèn ne isterler .*	che vadano a con-
		tendere col Dona-
		tore .

Si

بلى اويلهدر لكن	*bèli öjledir , làkin*	Sì Signore così è,
هر هابلك بر	*her Habilìn- bir*	ma ogni Abele de-
قابلى اولمالودر	*kabilì olmalydyr .*	ve avere il suo Cai-
		no, che è à dire che
		la virtù è sempre
		perseguitata .

FAVOLE LATINE

raccolte da Marquardo Gudio , e tradotte in Turco dall' Autore per uso degli Studenti di questa Lingua .

اوّلكى مثل	*Evvellkì mesel*	FAB. I.
بيمارى زغن	*Bimàrii zaghàn .*	Milvus ægrotans .
بر زغن زياده	*bir zaghàn ziādè*	Multos quum men-
خسته و صاحب	*chastà ve sàhibi*	ses ægrotasset
فراش الوب	*firāś olùp*	Milvus ,
صاغلغندن	*saghlyghyndàn*	Nec jam videret es-
مأيوس اولدقده	*meejūs oldukda*	se vitæ spem
والدهسندن استدعا	*vālidesinden istid-â*	suæ ;
ايتديكه جوامع و	*etdikki gevami-ü*	Matrem rogabat ,
معابده واروب	*me-âbidè varyp*	sancta circumi-
صاغلغى ايچون	*saghlyghỳ ićiin*	ret loca ,
نيچه نذرلر ايده	*nićè nezirlèr ede .*	Et pro salute vota

fa-

والدهسی دخی	*Vălidesi dachi*	faceret maxima .
ردّ جواب ایدون	*rèddi ğevàb edip*	Faciam inquit fili ,
دیدیکه خاطرك	*dedilki chatryn-*	sed opem ne non
ایچون بن بو	*içiün ben bu*	impetrem ,
خدمتی ادا	*chyzmeti edă*	Vehementer ve-
ایدرم لکن	*edèrim làkin*	reor ; tu qui de-
قورقرمکه	*korkàrymki*	lubra omnia
زحمتم بوشه	*zahmetim boša*	Vastando , cuncta
کیده زیرا سن حال	*ğide ; zira sen hàli*	polluisti altaria ,
حیاتکده دائما	*hajatyn-dà dăimă*	Sacrificiis nullis
هر سجده کاهی	*her seğdegiahy*	parcens , nunc
برباد و جمیع	*berbad , ve ğemi-i*	quid vis rogem ?
محرابلری الوده	*mihrăblary ălŭdè*	
و تلویث ایدر	*vu telvis edèr*	
ایدك شمدی نه	*idin- , šindi ne*	
یوز ایله	*jüz ile*	
استرسنکه بن سنك	*istèrsinki ben senin-*	
ایچون شفا رجاسنه	*içiün šifă reğiăsynà*	
کیدم و بو رجا	*ğidèm , ve bu reğiă*	
دخی عند الله	*dachi indàllahi*	
مقبول و مستجاب	*makbŭlu müsteğiăb*	
اوله	*ola*	

FAB.

ایکنجی مثل	*Ikinǵi Mesel*	**FAB. II.**
بیزاری ٔ خرکوشان	*Bizārii charǵüšàn*	Lepores vitæ
از زندکی	*oz zendeǵi.*	pertæsi.
اول کمسنه‌که کندو	*ol kimèsnekki ǵendi*	Qui sustinere non
بلاسنی چکه‌مز	*belāsyny čekemez*	potest suum ma-
ایسه غیریلره	*ise, ghajrylarà*	lum,
نظر ایدوب انلردن	*nazàr edip onlardàn*	Alios inspiciat, &
صبر ایتمکلکی	*sabr etmekliǵi*	discat toleran-
اوکرنمک ایچون	*öǵrenmek ičiün*	tiam.
تمثیلدر بر	*temsildir. Bir*	Aliquando in silvis
وقتده خرکوشلردن	*vaktdè charǵüšler-*	strepitu magno
بر طایفه بر	*dèn bir taifà bir*	conciti
اورمان ایچنده	*orman ičinde*	Lepores clamant,
کشت وکذار ایدرلرکن	*ǵeštü ǵüzar ederler-*	se propter assi-
بر عظیم کورلدی	*ken bir azim ǵürül-*	duos metus
ظهور ایدوب	*tü zuhūr edip*	Finire velle vitam.
اول سببله زیاده	*ol sebèble ziadè*	Sic quemdam ad
مشوّش الحال	*muševvesül-hal*	lacum
اولدقلرنده خوف و	*oldukdaryndà chàv-*	Venerunt, miseri
خشیتلرندن	*fü chašjetlerindèn*	quo se præcipi-
		tes

موت مرتبه‌سنه	*mevt mèrtebesine*	tes darent.
واروب تك بو	*varỳp tek bu*	Adventu quorum
پروالردن بعيد	*pervalardan ba-id*	postquam ranæ
اولهلم ديو	*olalỳm dijü*	territæ
چاغرشرق	*ćiaghyryśaràk*	Virides in algas mi-
كريزان اوزره ايكن	*ġirīzān üzre iken*	serae fugientes
رهكذارلرنده	*rehġüzārlaryndà*	ruunt:
بر ابكير واقع اولوب	*bir abġīr vakỳ olup*	Heu, inquit unus,
كندولرينى ايچنه	*ġendilerinì ićinè*	sunt & alii, quos
القا ايتمك استيجك	*ilkà etmek istejiġek*	timor
بونلرك ورودندن	*bunlarìn- vurudin-*	Vexat malorum,
ابكيرده اولان	*dèn abġīrdè olàn*	ferte vitam ut
غوكان اكاه	*ghulkān aġāh*	cæteri.
اولدقلرنده	*olduklaryndà*	
حيران وهراسان	*hajrànü hirāsān*	
اولوب قچرق صو	*olup kaćiaràk su*	
اوزرنده اولان يشيل	*üzerinde olàn jeśil*	
اوتلر ارالرينه	*otlar aralarynà*	
كيرمكه باشلديلر	*ġirmeġe baśladylar;*	
پس اولزمان مزبور	*pes òlzaman mezbur*	

خرکوشلردن بریسی	*charğüšlerdènbirisi*
دیدیکه بوراده	*dedilki bùrada*
دخی متمکّن	*dachi mütemekkìn*
اولنلر بلی	*olanlar belà*
قورقوسندن راحت	*korkusyndan rahàt*
دکللر ایمش امدی	*değiller imiš. Imdi*
بویله ایسه ای	*böjlè ise ej*
یولداشلر سز دخی	*jòldašlar siz dachi*
سایرلر کبی کندی	*sàirlar ğibi ğendi*
محللرینکزده	*mahallerin-izdè*
بلیلره صبر ایدوب	*belalarà sabr edip*
تعیّش ایدیکز	*te-ajjüš edin-iz* ,
زیرا دنیا دار راحت	*zira dünjà dàri ra-*
و دار امن	*hàt ve dàri emn*
دکلدر بلکه دار	*değildir bèlki dàri*
آفت و دار	*āfèt ve dàri*
بلیدر	*belàdyr* .

اوچنجی مثل	*üčüngiü mesel*	**FAB. III.**
یوپاتر ایله دیشی	*Jüpater ile diši*	Vulpis & Jupiter
دلکو مثلیدر	*tilki meselidir.*	
و بو مثل	*ve bu mesèl*	Naturam turpem
بد طبیعتی	*bet tabi-ati*	nulla fortuna ob-
هیچ بر منصب ستر	*hič bir mansup setr*	regit,
ایده مدیکن بیاندر	*edemediğin bejān-*	Humanam in spe-
یوپاتر دیشی	*dyr. Jupater diši*	ciem quum ver-
دلکونك بریسنی	*tilkinin- birisini*	tisset Jupiter
انسان شکلنه	*insàn šekline*	Vulpem, regali pel-
تشکیل ایدوب	*teškil edip*	lex ut sedit thro-
تخت عالیشاننه	*tachti ālīšanynà*	no,
وضع و تسکین	*vaz-u teskin*	Scarabeum vidit
ایتدکده بر کون	*etdikde bir ğün*	prorepentem ex
بر قره جعل	*bir karà ğiu-al*	angulo;
اودەنك بر	*odanyn bir*	Notamque ad præ-
کوشه سندن خروج	*kösesinden churūğ*	dam celeri prosi-
ایدوب دیوارلره	*edip duvarlarà*	luit gradu,
سورتنورکن اول	*sürtünürken ol*	Superi risere, ma-
وقت ملکه	*vakt melikèi*	gnus erubuit Pa-
		ter,

Re-

مذكوره يرندن	*mezkiürè jerindèn*	Repudiatam, tur-
صچرايوب عادت	*syćrajyp adèti*	pemque pellicem
مألوفهسى اوزره	*meelūfesi üzre*	expulit,
انى اولمغه	*any avlamaghà*	His prosequutus:
واردقده جميع	*vardykdà ğemi-i*	Vive quo digna
درگاهنده اولان	*derğahyndà olan*	es modo,
اوليالر كولوب	*evlialàr ğiülüp*	Quæ nostris uti
تمسخر ايتدكلرى	*temaschar etdikleri*	meritis digne
سببيله يوپاتر	*sebebile Jùpater*	non potes.
دخى اوتانوب	*dachi utanyp*	
عورت مزبورهيى	*avrèti mezbureji*	
سن بنم ايولكلريمه	*sen benim ejlilkleri-*	
تنزل	*mè tenezzül*	
ايتميورسن وار	*ètmejorsun var*	
امدى سن سكا	*imdi sen san-a*	
لايق كورديكك	*lajyk ğördüğün-*	
وجه اوزره	*veğh üzre*	
كچين ديو قودى	*ğecin dijü Kovdu.*	

دوردنجی مثل	*Dördüngiù mesel.*	**FAB. IV.**
ارسلان ایله موش	*Aslan yla mūš*	Leo, & Mus.
مثلیدر	*meselidir.*	
بو مثل کندیدن	*bu mesel ǧendinden*	Nequis minores
کهتر و اصغر	*kihtèrü asghàr*	lædat, fabula
اولنلره رعایت	*olanlarà ri-ājet*	hæc monet.
ایدوب رنجیده	*edip renǧidè*	Leone in Silva dor-
و دلگیر ایتمامك	*vü dilǧìr etmemek*	miente, rustici
ایچون نصح و	*ićiün nàshu*	Luxuriabant mu-
موعظه در	*mer-izà dyr.*	res, & unus ex
ارسلانك بریسی	*aslanỳn- birisì*	iis
بر اورمان ایچنده	*bir orman ićinde*	Super cubantem
نایم ایکن موش	*nāìm iken muši*	casu quodam
دشتیلر شهوات	*deštiler šehvàti*	transiit.
نفسانیّه‌یه تابع	*nefsanijjejè tabi*	Expergefactus mi-
اولوب ایچلرندن	*olup ićlerindèn*	serum Leo cele-
بری انسزین اول	*birì ànsyzyn ol*	ri impetu
خسپیده اولان	*chuspidè olan*	Arripuit; ille ve-
شیرك اوزرینه	*širìn- üzerine*	niam sibi dari
صچرادی اولوقت	*syćrady. ol vakt*	rogat,
اسد دخی اویانوب	*esed dachi ujanỳp*	Crimen fatetur

pec-

بطش طبعیسنه	*bàtši tabisinè*	peccatum impu-
بناءً انی	*binàen onù*	dentiæ.
محکم قاورادی	*mühkèm kavrady*;	Hoc Rex ulcisci
امّا اول موش	*àmma ol muš*	gloriosum non
دخی اول صوچ	*dachi ol suć*	putans,
کندودن	*ğendindèn*	Ignovit, & dimisit.
عقلسزلقدن و	*akylsyzlykdan ve*	Post paucos dies
بلا رویه ظاهر	*bilà rujetin zahir*	Leo dum vagatur
اولدیغنی اعتراف و	*oldughunù i'tiràfit*	noctu, in fo-
اقرار ایدوب عفوو	*ikrar edip àfvu*	veam decidit.
مغفرت طلب	*maghfirèt taleb*	Captum ut se agno-
ایتدکده شیر	*etdikde širi*	vit laqueis, voce
نخجیرگیر بوندن	*nachğirğir bundàn*	maxima
انتقام المسنی	*intikam almasyny*	Rugire cæpit; cu-
اولو شئ صایمیوب	*ulù šej sàjmajyp*	jus immanem ad
موشك صوچنی	*mušùn- sućiunù*	sonum
بغشلدی و	*baghyšlady*, *ve*	Mus subito occur-
ازادو اطلاق ایلدی	*azàdü itlàk ejledi*.	rens: non est
پس کونلرده بر	*Pes ğiünlerdè bir*	quod timeas, ait,
کون ارسلان کیجه	*ğiün aslàn ğeğe*	Beneficio magno
ایله کزر ایکن بر	*ile ğezer iken bir*	gratiam reddam

pa-

حفرهیه دوشدی	*hufrejè düšdü ,*	parem .
و دامه	*ve damà*	Mox omnes artus ,
طوتلدیغنی	*tutuldughunù*	artuum , & liga-
فهم ایدوب قتی	*fehm edip , katỳ*	mina
اوازایله	*avaz yla*	Lustrare cæpit, co-
چاغرمغه	*ċiaghyrmagha*	gnitosque den-
باشلدی موش	*bašlady ; muš*	tibus
دخی انك بویله	*dachi anün- böjle*	Nervos rodendo la-
مفرد سسنی	*müfrid sesinì*	xat ingenia ar-
ایشتدکده سکردوب	*išitdikde , seģirdip*	tuum .
قورقمه سن بکا	*kòrkma sen ban-à*	Sic captum mus
فلان وقتده بر	*filan vaktde bir*	Leonem Silvis
عظیم ایلك	*àzim ejlik*	reddidit .
ایتدیکك ایچون	*etdiģin- iċiün*	
شمدی بن دخی	*šindi ben dachi*	
سکا اویله مکافات	*san-à öjle mükafãt*	
اتسم کرك دیوب	*etsem ģerek dejip*	
فی الحال دامك	*filhãl damyn-*	
جمله دوکنم و	*ģiümle düģünnü*	
باغلرینی یوقلمغه	*baghlerinì joklama-*	
باشلدی و	*gha bašlady ; ve*	

كومكه قولاى اولان	*ǵevmeǵe kolaj olan*	
باغلرى بولدقده	*baghlarỳ buldukda*	
ديشلريله كمروب	*dišlerì ile ǵemirìp*	
دوكملرى كسدى	*düǵümleri kesdi ;*	
و بو طرز ايله اول	*ve bu tarz yla ol*	
سچان ارسلانى	*syćian Aslanỳ*	
قورتروب اورمانه	*kurtarỳp ormanà*	
تسليم ايلدى	*teslim ejledi .*	
بشنجى مثل	*Bešingì mesel*	**Fab. V.**
بالته ايله ادم	*Balta ila adam*	Homo, & Ar-
مثليدر	*meselidir .*	bores.
بو مثل كندى	*bu mesel ǵendi*	Pereunt, suis au-
دشمنلرينه	*düšmanlarynà*	xilium qui dant
عنايت و نصرت	*inajètü nusrèt*	hostibus.
ايدنلرك بى شبهه	*edenlerin- bi šübhe*	Facta bipenni qui-
هلاك و زايل	*helàkü zail*	dam ab arboribus
اولملرينى افاده	*olmalaryny ifade*	petit ;
ايچون نصحو	*ićiün nàshu*	Manubrium ut da-
پنددر	*penddir .*	rent e ligno
بر ادم بر بالته	*bir adàm bir baltà*	quod foret
پيدا ايدوب	*pejda edip*	Firmum: jusserunt
		om-

اغاجلره رجا	*aghağlarà reğia*	omnes oleastrum
ایتدیکه اك قوی	*ètdilki en- kavì*	dari.
اغاجدن بر صاب	*aghağdàn bir sap*	Accepit munus,
الیویره لر پس اول	*alyvereler. Pes ol*	aptans & manu-
درختلرك جملسی	*dirachtlaryǹ- ğiüm-*	brium
بینلرنده	*lesi bejnlerindè*	Cæpit securi magna
اتّفاقله یبان	*ittifak ile jabàn*	excidere robora.
زیتوننده ویرلسون	*zejtininden verilsin*	Dumque eligebat
دیو امر و فرمان	*dijü èmrü fermàn*	quæ vellet, sic
ایتدیلر بعده	*etdiler; ba*delu*	Fraxino
بالته نك صاحبی	*baltanyǹ- sāhibì*	Dixisse fertur Quer-
دخی اول برکذاری	*dachì ol bergüzarỳ*	cus: merito cæ-
قبول ایدوب	*kabūl edip*	dimur.
بالته سنه اویدردقده	*baltasynà ujdur-*	
میشه لری و	*dukdà mešelerì ve*	
سایر درختلری	*sair dirachtlerì*	
بالته سی ایله قطع	*baltasy ila kat**	
ایتمکه باشلدی	*etmeğe bašlady.*	
اولوقت بلوط	*Olvakt pelit*	
اغاجی دیش بوداق	*aghağy diš budàk*	
اغاجنه دیدیکه	*aghağyna dedilki*	

اوشـعـه على	*iŝtè âlel-*
الاستحقاق كندو	*istihkàk ĝendì*
نادانلغمز	*nadanlyghymyz*
سببیله قتل	*sebebìle katl*
اولیورز	*olùjoruz.*

LE MEDESIME TRADOTTE IN TURCO VOLGARE.

اولكى مثل	*Evvelkì mesel*
خسته چیلاق مثلیدر	*Chastà ćiajlàk meselidir.*
بر چیلاق چوق خسته اولوب	*Bir ćiajlàk ćiok chastà olup*
صاغلغندن امیدنی	*saghlyghyndàn umudunù*
کسدکده اناسنه رجا ایتدیکه	*kesdikdè anasynà reĝia etdikki*
عبادتکاهلره واروب صاغلغی	*îbadetĝahlarà varyp saghly-*
ایچون چوق خیرلو نیتلر	*ghy ićiùn ćiok chairlỳ nijetler*
ایلیه واناسی دخی جواب	*ejleje, ve anasỳ dachi ĝevàb*
ویروب دیدیکه خاطرك ایچون	*verìp dedikki chatryn- ićiùn*
بن بو خذمتی کورورم لکن	*ben bu hyzmetì ĝörùrùm, lakin*
قورقرمکه زحمتم بوشه	*korkàrymki zahmetìm boŝà*
کیده زیرا سن صاغلغنده	*ĝide, zira sen saghlyghyndà*
دایما عبادتکاهلری محرابلریله	*dàima îbadetĝahlary mihrabla-*
مردارلر ایدك شمدی	*ry ila murdarlar ydyn-, ŝindi*

ne

نه يوز ايله استرسن كه بن سنك
ايچون شفا رجاسنه واره‌يم
وبو رجا دخى اللهك عندنده
مقبوله كچه

*ne jüz ile istèrsin ki ben senin-
içiün šifà reǧiasyna varajym,
ve bu reǧia dachi Allahyn- in-
dinde makbulà ǧeçe.*

ايكنجى مثل

Ikinǧi mesel

طوشانلر عمرلرندن بزوب
اولمى ارتكاب ايلدكلرينك
مثليدر

*Tavšanlàr ömrlerindèn bezip
ölümü irtikiab ejlediklerinin-
meselidir.*

هر كيمكه كندو دردينى
چكه‌مز ايسه اله نظر ايدوب
الدن صبر ايتمسنى اوكرنمك
ايچون تمثيلدر

*Her kimki ǧendi derdini
çekèmez ise elè nazar edip,
eldèn sabr etmesini öǧrenmek
içiün temsildir.*

بر وقت بر سورى طوشان بر
اورمان ايچنده كزر ايكن بر
بيوك كورلدى قوپوب اول
سببله غايت حركته كلدكلرنده
قورقولرندن
اولم مرتبه‌سنه واروب تك
بو قورقولردن امين اوله‌لم
ديو چاغرشرق قچر
ايكن يول اوستنده بر كوله

*bir vakt bir sürü tavšàn bir
orman içinde ǧezer iken bir
böjük ǧürültü kopup ol
sebeb ile ghàjet harekketè ǧel-
diklerinde korkularyndàn
ölüm mertebesine varyp tek
bu korkulardàn emin olalym
diju çiaghyryšaràk kaçiar
iken jol üstünde bir ǧölè
rast*

راست كلوب كندولرينى ايچنه
اتمق استديلر و اول كولده
اولان قربغه‌لر بونلرك
كوله اتلدقلرينى كوروب
قورقولرندن قچديلر و
صو اوزرنده اولان يشيل اوتلر
ارالرينه كيرمكه باشلديلر
و اول زمان اول طوشانلردن
بريسى ديديكه بوراده بونلر
دخى قورقودن امين دكللر
ايمش امدى بويله ايسه اى
يولداشلر سز دخى اله باقوب
ال نيجه كچنورسه سزده اويله
كچينكز

rast ğelip ğendilerini ićinè atmak istediler. Ve ol ğöldè olàn kurbaghylàr bunlaryn-ğölè atyldyklaryny ğörüp korkularyndan kaćdylar; ve su üzerinde olàn jeŝil otlar aralarynà ğirmeğe baŝladylar: ve ol zaman ol tavŝanlardàn birisi dediki bùrada bunlar dachi korkudàn emin değiller imis; imdi böjlè ise ej joldaŝlar siz dachi ele bakyp, el niğe ğećinirse sizde öjlè ğećinin-iz.

اوچنجى مثل

üćüngüi mesel

يوپاتر ايله ديشى دلكو مثليدر
و بو مثل بد طبيعتك
دكشلمسنه هيچ بر منصب
كفايت ايتمديكنى بيان ايدر
يوپاتر بر ديشى دلكويى انسان
شكلنه قويوب تختنه

Jùpater ile diŝi tilki meselidir ve bu mesel bet tabi-atyn-değiŝilmesinè hić bir mansup kifajèt etmèdiğini bejan eder. Jùpater bir diŝi tilkiji insàn ŝeklinè kojup tachtynà

اوترتدقده برکون بر سیاه	oturtdukdà bir ğün bir sijàh
حمّام بوجکی اوده‌نك بر	hammam böǰeği odanyn- bir
کوشه‌سندن چقوب دیوارلره	kösesinden čykyp duvarlara
سورتنورکن اول انسان شکلنه	sürtünür iken ol insan sekline
کیرن دیشی دلکو یرندن	ğirèn diši tilki jerindèn
صچرایوب انی عادتی اوزره	sučrajyp onu ȃdeti üzre
اولمغه واردی و اطرافنده	avlamaghà vardy; ve etrafyn-
اولان اولیالرك جملەسی	da olàn evlialaryn- ğümlesi
کولوب مسخره ایتدکلری	ğülüp maskarà etdikleri
سببیله یوپاتر دخی اوتانوب	sebebile Jùpater dachi utanyp
اول عورتی سن بنم ایولکلریمه	ol ȃvreti sen benim ejiliklerimè
تنزل ایتمیورسن وار امدی	tenezzül ètmejorsun var imdi
سن سکا لایق کوردیکك اوزره	sen san-a lajyk gördüğün- üz-
کچن دیو قودی	re ğečin dijü kovdu .
دوردنجی مثل	**Dördünğü mesel**
ارسلان ایله سچان مثلیدر	Aslàn yla syčiàn meselidir .
بو مثل کندیدن ادنا	bu mesèl ğendinden ednà
اولانلره رعایت ایدوب	olanlarà ri-ȃjèt edip
خاطرلرینه طوقنمق	chatyrlarynà dokunmamak
ایچون تنبیهدر	ičün tenbihdir .
ارسلانك بریسی براورمان	Aslanyn- birisi bir orman

ičinde

ایچنده اویور ایکن یبان	ićinde ujur iken jaban
سچانلری چفتلشوب	syćianlarỳ ćiftleśip
ایچلرندن بری انسزین اول	ićlerìndèn birì ànsyzyn ol
یتان ارسلانک اوزرینه	jatan aslanyn- üzerinè
صچرادی اولوقت ارسلان دخی	syćradỳ . Ol vakt aslan dachì
اویانوب انی محکم قاورادی	ujanyp any mühkèm kavradỳ;
امّا اول سچان دخی اول صوچ	àmma ol syćian dachì ol suć
کندو عقلسزلغندن ظهور	ǧendi akylsyzlyghyndàn zuhùr
ایلدیکنی اقرار ایدوب امان	ejlediǧinì ikrar edip amàn
دیدی و ارسلان اندن انتقام	dedi ; ve aslàn andàn intykam
المسنی کندو شاننه لایق	àlmasyny ǧendi śanyna lajyk
کورمیوب سچانک صوچنی	ǧòrmejip syćianỳn- sućunu
بغشلدی لکن کونلرده	baghyślady . Làkin ǧünlerde ,
برکون ارسلان کیجه ایله	bir ǧün aslàn ǧeǧe ile
کزر ایکن برچقوره دوشدی	ǧezer iken bir ćiukurà düśdü ,
و دوزاغه طوتلدیغنی	ve tuzaghà tutuldughunù
دویوب قتی اواز ایله چاغرمغه	dujùp katy avaz yla ćiaghyr-
باشلدی سچان دخی	magha baślady : Syćian dachì
انك بویله مفرد سسنی	anyn- böjlè mufrit sesinì
الدقده سکردوب قورقمه	aldykda seǧirdip kòrkma
سن بکا فلان وقتده بر بیوك	sen ban-à filan vaktde bir böjük

 ejlik

ایلك ایتدیکك ایچون بن	*ejlik etdiġin- iċiün ben*
دخی سکا اویله ایلك ایتسم	*dachi san-à öjle ejlik etsem*
کرك دیو فی الحال دوزاغك	*ġerek dijü fil hal tuzaghyn-*
جمله باغلرینی یوقلمغه	*ġiümle baghlaryny joklama-*
باشلدی و کومکه قولای	*gha baśladу; ve ġevmeġe kolaj*
اولان باغلری بولدقده دیشلری	*olan baghlary buldukdà diśleri*
ایله کمروب دوکملری کسدی	*ile ġemirip düġiümleri kesdi,*
و بویلجنه اول سچان ارسلانی	*ve böjleġenè ol syċian aslany*
قورتروب اورمانه تسلیم ایلدی	*kurtaryp ormanà teslim ejledi.*
بشنجی مثل	*Beśinġi mesel*
بالته ایله ادم مثلیدر	*Baltà ila Adàm meselidir.*
بو مثل کندو دشمنلرینه	*bu mesel ġendi duśmanlaryna*
امداد ویرن ادملرك	*imdad veren adamlaryn-*
شبهه‌سز هلاك اولملرینی	*śübhesiz helak olmalaryny*
بیان ایتمك ایچون تمثیلدر	*bejān etmek iċiün temsildir.*
بر ادم بر بالته پیدا ایدوب	*bir adàm bir baltà pejda edip*
اغاجلره رجا ایتدیکه اکا اك	*aghaċlarà reġia etdiki an-à en-*
قوی اغاجدن بر صاب الیویره‌لر	*kavi aghaċdàn bir sap alyve-*
و اول اغاجلرك جملسی	*reler; ve ol aghaċlaryn- ġiüm-*
یبان زیتونندن ویرلسون	*lesi jaban zejtininden verilsin*
دیو امر ایتدیلر و بویلجنه	*dijü emr etdiler; ve böjleġenè*

ol

اول بالتهنك صاحبى اول	*ol baltanyn- sahaby ol*
بركذارى قبول ايدوب بالطهسنه	*berğüzary kabul edip baltasynà*
اويدردقده ميشهلرى و اول بر	*ujdurdukdà meśeleri ve ol bir*
اغاجلرى بالطهسى ايله كسمكه	*aghağlary baltasy ila kesmeğe*
باشلدى اول اثناده بلوط	*baślady. Ol esnade pelit*
اغاجى ديش بوداق اغاجنه	*aghağy diś budak aghağyna*
ديديكه اوشته بز تحقيق كندو	*dedikli iśte biz tahkik ğendi*
نادانلغمز سببيله قتل	*nadanlyghymyz sebebi ile katl*
اوليورز	*olujoruz.*

IL FINE.

INDICE

DELLE MATERIE, PARTI, E CAPI DELLA GRAMATICA TURCA.

NOTA

ALFABETO

PARTE I.

PAR-

PARTE II.

DIA-

DIALOGHI

FAVOLE LATINE

IL FINE

ER-

			ERRORI	CORREZIONI
pag.	11	l. 9	Alb.	Abl.
	12	l. 1	انحهلر	الجهلر
	18	l. 6	*altišàr*	*altyšàr*
	18	l. 6	*sel*	*sei*
	27	l. 8	تاز تمام	تاس تمام
	68	l. 2	far fare	far dare
	152	l. 8	لورسهلر	اولورسهلر
	185	l. 9	كومش	كورمش
	209	l. 1	يوور	يورور

250 l. 17 dopo la parola Nom. si aggiunga اكانلر

384 l. 8 dopo la parola leggere si aggiunga Tutti i Verbi della prima e sesta Conjugazione che hanno nella penultima sillaba dell'Infinito le vocali او o و *o*, *u*, *ö*, *ü*, si tengono per Anomali, essendo i loro Preteriti perfetti, più che perfetti in tutti i modi, fuorchè nel Subjuntivo di dovere, simili a quelli della quinta, e undecima Conjugazione, come da كومرم *ǵömèrim*, كومدم *ǵömdüm*; da سوررم *sürèrim*, سوردم *sürdüm*; da صويارم *sojàrim*, صويدم *sojdùm*; da دويارم *dujàrym* دويدم *dujdùm* &c.

ERRORI			CORREZIONI
459	l. 8	dopo la parola stato si aggiunga اولهرق *olaràk* essendo, coll'essere, per essere.	
463	l. 4	اولمامك	اولامك
	l. 5	اولمامز	اولامز
	l. 6	اولمامزك	اولامزك
	l. 9	اولماكك	اولامكك
	l. 10	اولماكز	اولامكز
	l. 11	اولماكزك	اولامكزك
	l. 13	اولمالری	اولاملری
	l. 14	اولمالرینك	اولاملرینك
	l. 15	اولماسی	اولامسی
	l. 16	اولماسنك	اولامسنك
464	l. 14	seconda	terza
466	l. 9	dopo la parola stato si aggiunga اولمیهرق *olmajaràk* non essendo, col non essere, per non essere.	
470	l. 19	dopo la parola avuto si aggiunga اولهرق *olaràk* essendoci, essendovi, o coll'esserci, esservi, o avendo coll'avere.	
476	l. 5	dopo la parola avuto si aggiunga اولمیهرق	

ERRORI — CORREZIONI

olmajaràk non essendoci, non essendovi, o col non esserci, col non esservi, o non avendo, col non avere.

480 l. 8 dopo la parola successo si aggiunga اولهرق *olaràk* succedendo, col succedere

		ERRORI	CORREZIONI
489	l. 4	اولماسی	اولامسی
	l. 6	اولماسنك	اولامسنك

490 l. 4 dopo la parola fare si aggiunga اولميهرق *olmajaràk* non succedendo, col non succedere, o non potendosi fare, col non potersi fare

		ERRORI	CORREZIONI
494	l. 2	*Cristiàngia*	*Kristiàngia*
	l. 3	*Catolìkge*	*Katolìkge*
516	l. 11	*uzerindè*	*üzerindè*
527	l. 5	*Kardaśyn*	*Kardaśyq-*
529	l. 14	cosa?	casa?
538	l. 10	ricco.	ricco?

542 l. 2 dopo la parola Verbi si aggiunga della prima

		ERRORI	CORREZIONI
551	l. 15	Zabacche.	Zabacche?
560	l. 6	piastre.	piastre?
563	l. 20	de verbo	del verbo

ERRORI			CORREZIONI
573	l. 10. e 11	*görd̀ügüm*	*görd̀ügüm*
576	l. 15	*semèk*	*sevmèk*
578	l. 7	Christiani	Cristiani
585	l. 10	Advebj	Adverbj
586	l. 19	*sevmis*	*sevmiš*

590 l. 4 dopo la parola impervertirsi si aggiunga Questo Gerundio fa alcuna volta anche le voci del Participio in ن *nun*, come شربك ايوسندن اولەرق بكا برز شراب كوندر *šarabyn- ejisinden olarak ban-à biraz, šarab gönder* mandami un poco di vino, ma che sia del migliore : كرەدە فلكك نقاط اربعۀ صدريەسى اولەرق دورت غيرى نقطه دخى واردر *küredè felegin-nykàti erbe-ai sadrijesi olaràk dört ghàjri nokta dachi vardyr*, nella sfera vi sono quattro altri punti ancora, che sono li quattro principali punti del mondo.

591	l. 4	libro	libro?

598 l. 6 dopo la parola andare &c. si aggiunga Questo Participio si usa alle volte anche come

ERRORI . CORREZIONI

semplice Adjettivo, e allora si esplica in Italiano con questi e simili modi, come اوترەجق ير *oturağiak jer*, luogo da sedere: يازويازەجق ير *jazy jazağiak jer*, luogo da scrivere; برسويلشه جك زمانمز بلهيوق *bir söjleşeğek zemanymyz bilè jok*, non abbiamo nemeno un pò di tempo per discorrere: بو سويلجك ادمدر *bu sevileğeg adamdyr*, questo è un uomo amabile, o degno d'esser amato: بو يينه جك شيدر *bu jeneğek şejdir*, questa è cosa da mangiarsi cioè è commestibile.

614 l. 13 avanti la parola ينى si metta سز

616 l. 7 stanza — stanza?

618 l. 20 difamerai — diffamerai

619 l. 10 *ümriündè* — *ümriün-dè*

624 l. 12 *suffà* — *soffà*

625 l. 20 dopo la parola *je* si aggiunga massime nelle parole puramente Turche

630 l. 3 vecale — vocale

631 l. 2 سروى — سرو

l. 3 سرويلك — سرولك

ERRORI — CORREZIONI

635 l. 11 dopo la parola *nun* si aggiunga massime quando s' incontrano nel Genitivo tre ك *kief* insieme.

636 l. 7 dopo la parola *evin-ìn-* si aggiunga o secondo la moderna Ortografia اوینك *evinìn-*

l. 14 dopo la parola *evlerin-ìn-* si metta o اولرینك *evlerinìn-*

l. 17 dopo la parola le sue case si aggiunga قاطولكلكنك *Katoliklikiginin-* della tua Cattolicità in vece di قاطولككك:

640 l. 2 نله — نیه

l. 16 *dellenìrim* — *dillenìrim*

644 l. 12 اوردیعمز — اوردیغمز

l. 20 سوه‌جكیكك — سوه‌جكك

645 l. 1 دلیه‌جكیك — دلیه‌جكك

646 l. 17 modo — Modo

648 l. 1 *scvmemìz* — *sevmemìz*

649 l. 7 dopo la parola سومك si aggiunga o سومامك

l. 10 dopo la parola اكممق si aggiunga o اكمامق

		ERRORI	CORREZIONI
	l. 16	سوهاسى	سومامسى
	l. 17	اكمماسى	اكمامسى
652	l. 10	*aldyghym*	*àldyghym*
	l. 11	*aldyghyn-*	*àldyghyn-*
	l. 12	*aldyghy*	*àldyghy*
	l. 13	*aldyghymyz*	*àldyghymyz*
	l. 14	*aldyghyn-yz*	*àldyghyn-yz*
	l. 15	*aldyklary*	*àldyklary*
653	l. 2	بندنصره	بندنصكره
	l. 18	*istè*	*iśtè*
656	l. 21	dopo la parola monosillabe si aggiunga le quali a riserva di كوك *ğölk*, e di چوق *ċiok*, sempre si proferiscono come sono scritte.	
661	l. 5	promesso	promesso ?
663	l. 4	*istè*	*iśtè*
667	l. 8	سانلو	صانلو
670	l. 19	منطقه	منطقة
679	l. 13	se potessi andare	se io potessi anderei
685	l. 8	*gezèmedim*	*ğezèmedim*
	l. 20	*ğideğegim*	*ğideğeğim*

ERRORI			CORREZIONI
688	l. 4	akacike	Akalcike
704	l. 2	)	
	l. 8	)	
705	l. 9	) يوپاتر (*Jupater*	جوازمعبود *g̃evaz*
713	l. 16	)	*maʿbud*
	l. 20	)	
714	l. 10	)	
)o(11)o(	l. 21	s	t